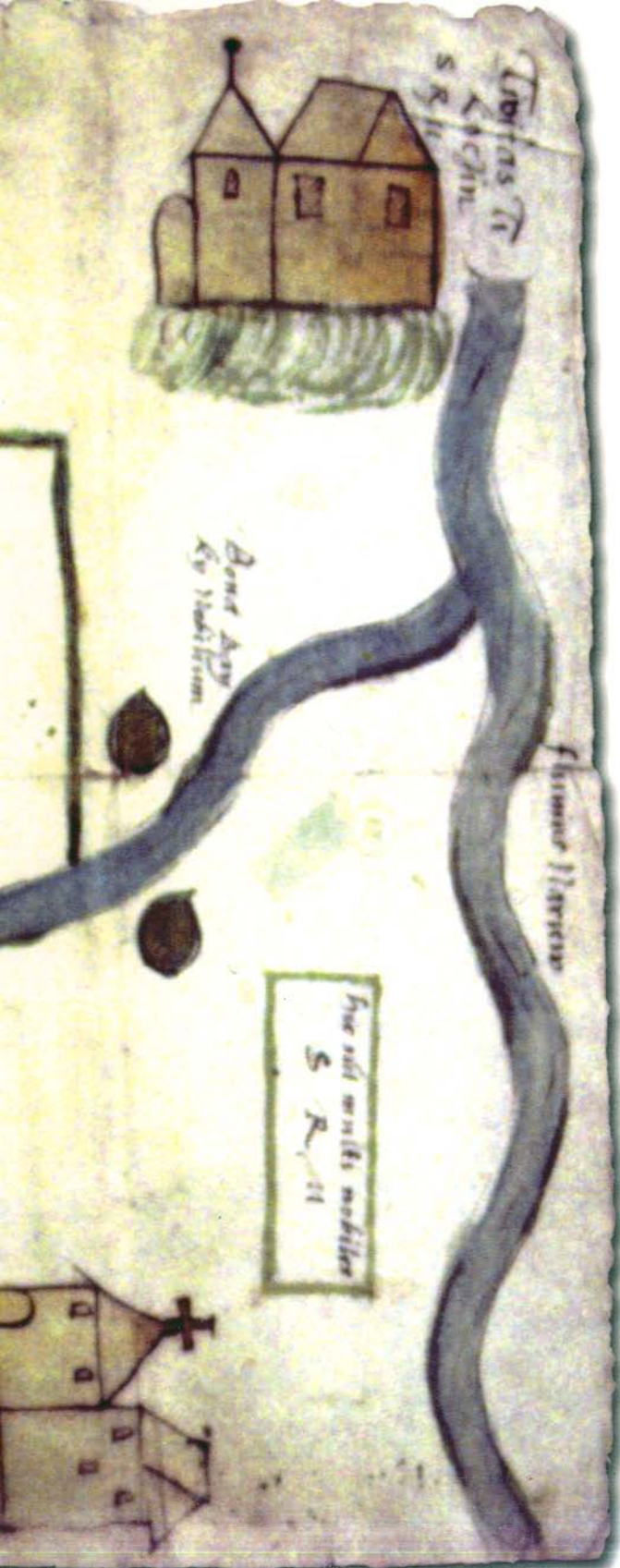

Białostockie Towarzystwo Naukowe

**AKTA ALBO SPRAWY
SĄDÓW MIASTA
KNYSZYŃSKIEGO
1553 – 1580**

Wstęp i opracowanie
Józef Maroszek

Białystok 1999

AKTA ALBO SPRAWY SĄDÓW

MIASTA KNYSZYŃSKIEGO

1553 - 1580

Białostockie Towarzystwo Naukowe

AKTA ALBO SPRAWY SĄDÓW
MIASTA KNYSZYŃSKIEGO
1553 - 1580

TOM I

Wstęp i opracowanie

Józef Maroszek

Białystok 1999

Recenzenci naukowemu tomu:

prof. dr hab. Stanisław Alexandrowicz

prof. dr hab. Barbara Falińska

Wydanie publikacji dofinansował
KOMITET BADAŃ NAUKOWYCH

DRUK
BOOK HOUSE s.c.
Białystok, ul. 27 Lipca 62
tel. (085) 675 27 66

ISBN 83-907455-7-7

18 października 1568 roku król Zygmunt August nadał Knyszynowi miejskie prawo magdeburskie. Data ta nie jest momentem rozpoczęcia prowadzenia ksiąg. Knyszyńskie urzędy - wójtowski i burmistrzowski - wytwarzały akta już od kilkudziesięciu lat. Najstarsza księga miejska z 1545 r. liczyła 190 kart.¹ Księgi miejskie znajdowały się w magistracie knyszyńskim do połowy XIX wieku. W 1852 r. na mocy ukazu carskiego do zorganizowanego wówczas Centralnego Archiwum Wileńskiego wywieziono dawne archiwum magistrackie.

Spis ksiąg przechowywanych w Wilnie podajemy w układzie: sygnatura według nowego inwentarza Sprogisa ukazująca stan z 1915 r., sygnatura według inwentarza Gorbaczewskiego (w nawiasie) ukazująca stan z 1872 r., liczba kart, roczna data wpisów do konkretnej księgi:

10569 (10596), k.190, 1545 r.
10570 (10597), k.238, 1553 r.
10571 (10598), k.126, 1556 r.
10572 (10599), k.485, 1566 r.
10573 (10600), k.199, 1570 r.
10574 (10601), k.543, 1575 r.
10575 (10602), k.195, 1583 r.
10576 (10603), k.115, 1584 r.
10577 (10604), k.297, 1588 r.
10578 (10605), k.150, 1589 r.
10579 (10606), k.119, 1589 r.
10580 (10607), k.481, 1598 r.
10581 (10609), k.261, 1611 r.
10582 (10608), k.281, 1617 r.
10583 (10610), k.230, 1629 r.
10584 (10611), k.100, 1634 r.

¹Por. *Katalog drevnim aktovym knigam gubernii: vilenskoj, grodnenskoj, minskoj i kovenskoj, toże knigam nekotorych sudov gubernii mogilevskoj i molenskoj chranjaščichsja nyne w Centralnom Archive v Vilne sostavljen archivarjusom onago členom Vilenskoj Archeografičeskoj Komissii ...*, opr. N. Gorbačevskij, Vilna 1872, nr 10596; *Inwentarz do akt Archiwum Akt Dawnych*, opr. I. Sprogis, Wilno 1929, nr 10569, s. 387.

10585 (10612), k.33, 1636 r.
10586 (10613), k.170, 1637 r.
10587 (10614), k.138, 1637 r.
10588 (10615), k.156, 1637 r.
10589 (10616), k.129, 1639 r.
10590 (10617), k.194, 1641 r.
10591 (10618), k.246, 1644 r.
10592 (10619), k.158, 1646 r.
10593 (10620), k.291, 1648 r.
10594 (10621), k.196, 1649 r.
10595 (10622), k.188, 1652 r.
10596 (10623), k.123, 1655 r.
10597 (10624), k.365, 1655 r.
10598 (10625), k.221, 1660 r.
10599 (10626), k.427, 1663 r.
10600 (10627), k.154, 1670 r.
10601 (10628), k.136, 1674 r.
10602 (10629), k.150, 1682 r.
10603 (10630), k.241, 1686 r.
10604 (10631), k.142, 1686 r.
10605 (10632), k.204, 1690 r.
10606 (10633), k.106, 1695 r.
10607 (10634), k.97, 1708 r.
10608 (10635), k.415, 1713 r.
10609 (10636), k.320, 1729 r.
10610 (10637), k.232, 1733 r.
10611 (10638), k.229, 1752 r.
10612 (10639), k.153, 1760 r.
10613 (10640), k.230, 1763 r.
10614 (10641), k.111, 1777 r.
10615 (10642), k.126, 1779 r.
10616 (10643), k.68, 1779 r.
10617 (10644), k.85, 1780 r.
10618 (10645), k.65, 1784 r.
10619 (10646), k.138, 1785 r.
10620 (10647), k.228, 1785 r.
10621 (10648), k.275, 1786 r.
10622 (10649), k.251, 1786 r.
10623 (10650), k.98, 1787 r.

Podstawą niniejszego wydania jest tom nr 1 z warszawskiego Archiwum Głównego Akt Dawnych, z zespołu Księgi Miejskie - Knyszyn. Zespół ten, składający się z trzech ksiąg, został przekazany do AGAD w 1963 roku z ZSRR. Bez wątpienia były to tomy najbardziej zawiłgocone, wewnątrz przemieszane i wtórnie oprawione z luzów archiwalnych. Nie dbano przy tym o zachowanie dawnego układu, łącząc w jeden wolumin akta sądu wójtowsko-fawniczego z aktami urzędu burmistrzowsko-fawniczego z XVI-XVIII wieku.

Edycję uzupełniono o pojedyncze wpisy sprzed 1580 z Archiwum Skarbu Koronnego AGAD w Warszawie i Biblioteki Czartoryskich w Krakowie. Są to dokumenty wytworzone przez magistrat Knyszyna i zachowały się w postaci wypisów. Znajdująca się w Archiwum Państwowym w Białymstoku kolekcja wypisów z *Magdeburgii Knyszyna* nie weszła do niniejszego wydania, gdyż zawiera akta późniejsze z XVII i XVIII wieku.

Po 1963 r. przez wiele lat uważano, że są to wszystkie zachowane księgi tego miasta. Przypuszczano, że cały zbiór został rewindykowany do AGAD przed II wojną światową i przepadł wraz ze zbiorami tego archiwum w czasie Powstania Warszawskiego. Tak jednak nie było. Księgi Knyszyna ewakuowane w 1915 roku z Wilna do Rosji ukryto przed Polską Komisją Rewindykacyjną. W białoruskim Mohylewie, w nieczynnym kościele katedralnym zamienionym na składnicę archiwalną przeleżały aż do czasów powojennych. W ostatnich latach już po przygotowaniu niniejszej edycji w Centralnym Państwowym Archiwum Historycznym Białorusi w Mińsku ujawniono zespół innych ksiąg miejskich Knyszyna. Zespół *Knyszinskaja gorodowaja ratusza. 1556-1709 gody*, oznakowany jest jako zespół (fond) 1809, obejmuje 1 inwentarz (opis) i zawiera 4 jednostki archiwalne (dieta). Zespół został wyodrębniony w 1992 r. z innego zespołu oznaczonego jako fond 1354, opis 1. Według inwentarza zespołu opracowanego 5 marca 1992 r. przez archiwistkę mińską Hryniewicz są to:

nr 1. Aktowaja kniga 1556-1566, k. 543,

nr 2. Aktowaja kniga 1566-1571, k. 484,

nr 3. Aktowaja kniga 1585-1597, k. 501,

nr 4. Aktowaja kniga 1699-1709, k. 296.

Porównanie zachowanych w archiwum mińskim ksiąg miejskich knyszyńskich z wileńskim Katalogiem N.Gorbaczewskiego² z 1872 r. wskazuje, że dzisiejsze księgi w fondzie 1809 to w wileńskim archiwum w 1872 mające sygnatury:

nr 1 w Mińsku (1992 r.) - nr 10601 *Knyszyn nr 6 za 1575* w Wilnie (1872 r.), z taką samą liczbą 543 stron,

nr 2 w Mińsku (1992 r.) - nr 10599, w Wilnie (1872 r.) *Knyszyn nr 4*, z liczbą stron 486.

nr 3 w Mińsku (1992 r.) - nr 10607, w Wilnie (1872 r.) *Knyszyn nr 12*, bo wcześniej liczyła mniej stron, a później doklejono w niej strony 482-494.

² N.Gorbačevskij, *Katalog ...*, s. 368-369.

nr 4 nie udało się ustalić, pod którym z numerów *Katalogu* N.Gorbaczewskiego kryje się ta księga, bo nie odpowiada ani pod względem chronologii, ani ze względu na liczbę stron

Księga nr 1 w Mińsku (1992 r.) to księga wójtowsko-ławnicza obejmująca wyłącznie obrót nieruchomościami, (9 maja 1556 r.- 27 października 1581 r.). Zachowała się w tej księdze dawna karta tytułowa jednego z tomów: *Acta et decretum Anni Domini 1579 Beatus qui suffert feutatonem. Laurentum Rhimcovius Nolsau. etc notarus Knissini manu proprio scripsis*. Księga nr 2 w Mińsku (1992 r.) to księga wójtowsko-ławnicza, (19 czerwca 1566 - do 21 maja 1593 r.). Nr 3 w Mińsku (1992 r.) to księga burmistrzowsko-radzicka (27 kwietnia 1585 - 29 stycznia 1603 r.). Podejrzewać można, że w Mińsku są i pozostałe księgi, których może ze względu na zły stan zachowania nie wykazują inwentarze archiwalne.

Pojedyncza księga magistratu miasta Knyszyna, właściwie jej fragment znajduje się dziś w Centralnym Archiwum Akt Dawnych Rosji w Moskwie. Jest to księga wpisów sądowych. Według inwentarza archiwalnego datowana jest na lata 1511-1526. W rzeczywistości datacja jest szersza i obejmuje lata: 1528, 1531, 1563 i 1571.³ Nie udaje się ustalić w jaki sposób księga trafiła do Moskwy. Również ta księga została odnaleziona przed kilkoma miesiącami, już po opracowaniu niniejszej edycji.

Miasto Knyszyn zawdzięcza swoje powstanie wyodrębnieniu w 1529 r. z włości goniądzkiej dóbr młodego króla Zygmunta Augusta i koniecznością stworzenia dla nich własnego centrum handlowego i produkcyjnego. Twórczynią miasta Knyszyna była królowa Bona. To na jej życzenie Aleksander Chodkiewicz starosta knyszyński pomierzył siedliska i grunty miejskie. Akcja zakładania miasta trwała w l. 1537-1540, choć pełny przywilej lokacyjny i prawo korzystania z dobrodziejstw prawa magdeburskiego miasto zyskało dopiero w 1568 r. od Zygmunta Augusta.

Układ przestrzenny miasta określiły dwa krzyżujące się trakty - Gościniec Wielki poprowadzony w 1510 r. z Lewoni i Goniądza do Straży na Sokołdzie i dalej do Grodna obok nowego dworu Knyszyn, most na Jaskrance (ul. Goniądzka i Dworska, późniejsza Białostocka) oraz o wiele starszy od niego trakt z Tykocina do dawnego dworca myśliwskiego Wodzilówka (ul. Tykocka i Starodworna). W sąsiedztwie skrzyżowania dróg usytuowano w 1520 r. nowo fundowany kościół i cmentarz grzebalny. Inne ulice powstały później, bądź w czasie zakładania miasta dla Bony przez A. Chodkiewicza, bądź jego rozbudowy dla Zygmunta Augusta, gdy miasto nabrało cech rezydencjonalnych.

Po 1510 r., a przed 1520 r. powstała wieś kmieca Knyszyn. Od samego początku wieś liczyła 84 wł., a wiemy to z aktu 2 VII 1521 r., gdy Mikołaj Radziwiłł dziedzic Goniądza i Rajgrodu uposażając mansjonarię przy kościele parafialnym w Goniądzu przyznał jej m. in. z pobieranego przez wójta knyszyńskiego czynszu, w wysokości 5 gr z wł., z 84 wł. kmiecych w Knyszynie, 7 kop i 25 gr, wypłacane na Narodzenie NMP. Wójt knyszyński powinien był dawać na św. Michała 3,5 korca żyta miary goniądzkiej, 1 korzec i 3 ćwierci stołu pszennego, 1 beczkę solankę grochu i ćwierć beczki bobu.⁴

5 VII 1520 r. Mikołaj Radziwiłł stwierdzając, że *subditos nostros in Knyszyno parochialem ecclesiam non habere, et tanquam novum ac noviter locatum populum sine pastore* postanowił wybudować *ecclesiam sub titulo Nativitatis Mariae, sancti Joannis, Sancti Andrae Apostolorum et Appoloniae*⁵Dalej wyraźnie stwierdzał, że nadał 6 mansos

⁴ Archiwum Archidiecezjalne Białystok, Oryginalny pergaminowy dokument z 2 VII 1521; AGAD, Kapiciana, nr 24, s. 577-582, nr 42, s. 415, nr 54, s. 578-582, nr 55, s. 665-667; Biblioteka Uniwersytecka Wilno, F. 57, B 53, nr 44, k. 130-130v; Dokument opublikowali drukiem J. Kłoz, J. Maroszek, *Dzieje Goniądza.. W 450 rocznicę praw miejskich*, Białystok 1997, nr 6, s. 125-128.

⁵ AGAD, Kapiciana, nr 54, s. 608-619; Muzeum Narodowe Kraków, Bibl. Czart., nr IV. 1775, s.

³ Centralne Archiwum Akt Dawnych Rosji, Moskwa, F. 356, op. 2, nr 1.

agri in Knyszyno, praedicta, et alios 6 mansos agri in Długoleka. W sumie lany kmiecie i kościelne liczyły 90 wł. Późniejsze źródła jednak informują, że kościół knyszyński dysponował 6 wł. nie w Knyszynie, a w Krypnie i 6 wł. w Długolece. Najwidoczniej nastąpiło przeniesienie oposażenia kościoła z samego miasta do Krypna. Jest to efekt zajęcia gruntów kościelnych pod lokację miasta. Dokonał tego Chodkiewicz, gdy rozmierzał miasto na zlecenie Bony i w liście z 1538 r. pisał monarchini, że on *na poselenie domov i ogorodov polja gotovyi na to dal*. W późniejszym bowiem rozplanowaniu miasta, (a śladowo jest to zachowane w układzie przestrzennym do dziś), wyraźnie daje się wyodrębnić blok działek, na które składały się: jurydyka kościelna, blok siedlisk przy ul. Tykockiej, część rynku Rynek Starego wraz z blokiem siedlisk i blok siedlisk Rynek Nowego oraz blok siedlisk przy ul. Grodzieńskiej. To wszystko powstało na owych 6 włókach (ok. 100 ha), pierwotnie nadanych w 1520 r. kościołowi, a odebranych w 1538 r. i danych mieszczanom pod zbudowanie miasta.

Zgodnie z dokumentem podziału państwa Goniądzko-Rajgrodzkiego Radziwiłłów z 1526 r. dowiadujemy się, że należały do Zamku Knyszyn z wójtostwem 87 wł.,⁶ a ówczesny wójt Iwan Kurzeniecki dysponował 10 wł.⁷

29 III 1538 r. Aleksander Chodkiewicz dzierżawca knyszyński przesłał Bonie sprawozdanie z poleconej mu przez monarchinię pomiaru włócznej włości knyszyńskiej. Jesienią 1537 r. prac tych *dlja zlohoz povtreja ne meril*. Pomiarę rozpoczął dopiero wiosną 1538 r. od pomierzenia wójtostwa knyszyńskiego, pół miasta Knyszyna. Wójtostwo liczyło razem 100 wł. - 90 wł. mieszczan, a 10 dla wójta. Kilkanaście włók, które przewyższało normę 100 włók oddał miastu Knyszyn.⁸ Jeszcze inwentarz 1561 r. wykazywał, że miasto posiadało jedynie 80 wł. ziemi, niemal tyle ile było w czasach posesji Radziwiłłów w 1521 r.⁹ Wielkość uprawianych włók nie uległa zmianie.

Kościół farny i cmentarz grzebalny, mimo lokacji pozostały na rynku nowo wymierzonego w 1538 r. miasta. Zajęcie włók kościelnych pozwoliło na stworzenie siedlisk rynkowych, przy regularnym, niemal prostokątnym rynku oraz siedlisk mieszczzańskich przy ul. Grodzieńskiej. Początkowo siedliska kmieci usytuowane były jedynie wzdłuż pierwszego z ciągów ul. Goniądzkiej, gdy drugi ciąg kolonizacyjny pojawił się później, w czasie zakładania miasta.

1021-1026.

⁶ Gdzie indziej w tym roku stwierdzono, że pasznia dworna Knyszyna obejmowała 113 włók. *Archeografičeskij Sbornik dokumentov odnosiaščichsja k istorii severo-zapadnoj Rusi., izdavaemyi pri upravlenii Vilenskago Učebnago okruga*. (dalej cyt.: *Arch. sb.*), t. I, Wilna 1867, nr 18, s. 23.

⁷ *Arch. sb.*, t. I, nr 22, s. 31-32.

⁸ *Arch. sb.*, t. I., nr 26, s 39-40; W. Pociecha, *Królowa Bona*, t. 3, Poznań 1958, s. 168-170.

⁹ *Materiały do dziejów rolnictwa w Polsce w XVI i XVII w.*, opr. Władysław Chomętowski, Warszawa 1876. (dalej cyt.: W. Chomętowski), s. 263.

W czasie Wielkiego Postu 1538 r. Chodkiewicz został zmuszony przerwać pomiarę, bo król wezwał go na sejm do Wilna. Ale skoro się sejm zakończy, obiecywał, że po świętach Wielkiej Nocy dokończona zostanie pomiarą pozostałych wójtostw - wójtostwa knyszyńskiego, wójta Mikołaja Mąkolińskiego, dobrzyniewskiego, wójta Łukasza i długoleckiego, wójta Jana. Dodał przy tym z żalem, że i tak poddani go oczernią, że nie wykonywał tego zgodnie z normami i zapewnił *može Vaša Milost v tom mene veriti, iż spravedlive meru i dostatočnyji voloki vydaju*. Dalej w liście do królowej Chodkiewicz pisał, że mieszczanie oskarżyli go o to, że *jakoby ich grabił i pole zamykał dla pokłonów swoich, pół im dostatku nie dał i krzywdy wielkie czynił*. Mieszczanom nie podobało się, że star. *pola gotowe* dał mieszczanom jedynie na zbudowanie domów i założenie ogrodów, a na pola miejskie przeznaczył dąbrowę do karczowania. Bona suplikę mieszczan *v liste svoem gospodarskom zašivši* wysłała do Chodkiewicza. Ten stwierdził w liście do Bony, że zarzuty mieszczan knyszyńskich były niesłuszne, a autorzy supliki chcieli oczernić starostę w oczach królowej. Chodkiewicz postawił ich wówczas przed sądem. Mieszczanom świadkowali ziemianie bielscy Żakońscy. Świadkowie z obu stron - tj. miasta i starosty spisali rejestr, który Chodkiewicz przesłał królowej do rozszędzenia sprawy. Pisał on do królowej: *i tak baču, iż tyi meščane Knyšinskie za to sja na mja zvažnili, iż oni, jako to eščo prava svoego Maitbarskogo ne majut i sami sebe sudjat, pobory z mesta i z vbožestva berut i ich vbožat, letrov dosvetčonych zabijakov v meste chovajut, iż ja to im togo boronju*. Odpowiadając na zarzut, że grunty pod pola orne mieszczanie otrzymali zarosłe dąbrową Chodkiewicz stwierdził: *iž malo prorobili, a inše meščane ni počinali robiti, a na poselenie domov i ogorodov polja gotovyi na to dal, i vse choťjat pol gotovych meti, a enakžo ne malo i vyrobenogo polja dalom im*. Starosta zapytywał o najstarszych mieszkańców Knyszyna, czy dzieje im się ta krzywda. Stwierdzili, że nie, nie kazali też ówczesnemu burmistrzowi knyszyńskiemu Drankowi, by słał suplikę do królowej. Starosta stwierdził, że mieszczanie knyszyńscy są nowymi osadnikami i dlatego wiele im dotąd wybaczał. Z kolei oskarżył burmistrza Dranka, iż on bez żadnej przyczyny *upivšisja, jako tot, kotoryi zavždy svovlostva svoego rad vživaet, s pomočniki svoimi dnu služebnikov moich v domu svojem bił i imal, i nie vieduči ich do kazni dvora vašoj milosti, ani tež do vojtovy, v domu svoem v lencuchu i v putech ich tri dni derzał i vodilo ich po mestu okovanych v lencuchoch, jakoby kotorych letrov, i nadto eščo vradniku moemu otpoved učinil*.¹⁰

Interesującą przeszłość miało przedmieście Grądy, które później stałe należało do miasta. Grunty tej podmiejskiej wsi, na którą rozciągało się prawo miejskie nie były wliczane w owe 84 wł., z których płacono podatki. Najwidoczniej właśnie do Grądów odnosiło się sformułowanie zawarte w liście Chodkiewicza do Bony z 1538 r.: *i znašolom zliš o kolkonadcat volok i dalom tot zlišok mestu vašoi milosti Knyšinu na plat vašoi milosti gospodarskii*. Chodkiewicz nie podał liczby znajdujących się tam włók, widocznie nie były one pomierzone. Ale skoro 84 wł. były już *rozrobione* i podzielone pomiędzy

¹⁰ *Arch. sb.*, t. I, nr 26, s 39-40; W. Pociecha, *Królowa Bona*, t. 3, s. 168-170.

kmieciami jeszcze w czasach Mikołaja Radziwiłła (1510-1520), to właśnie terytorium, porośnięte jeszcze wówczas dąbrową miało być gruntami tych, którzy przybyli do lokowanego miasta Knyszyna. Dlatego mieszczanie skarżyli się Bonie, że Chodkiewicz zamiast pól *gotowych* dał im do karczowania dąbrowę. Grądy ciągnęły się wzdłuż rzeki Wodziłówki i śmiało możemy twierdzić, że była to właśnie część terytorium dawnego ostepu *Hwozdnego* nad Wodziłówką, sąsiadowały z miejscem lokalizacji dawnego dworu myśliwskiego wlk. ks. litewskich Wodziłówka. Najwidoczniej Radziwiłł kolonizując teren nie zasiedlił tego terytorium. To tam były ślady dworu, które wskazywali świadkowie w procesie Bony z Radziwiłłami w 1529 r.

Norma, jaką zastosowano przy zakładaniu Knyszyna - miasto, które miało być centrum 3 wójtostw (każde po 100 włók) mogło zaspokajać potrzeby rynkowe jedynie najbliższej okolicy. Wskazuje to na fakt, że, gdy w 1538 r. tworzone miasto nie przewidywano, by miało mieć większe, niż ponadlokalne znaczenie.

Akcja lokowania miasta trwała jeszcze do 1540 r. 19 VI tego roku Bona stwierdzała: *Quia postquam oppidum nostrum auxiliante Deo locavimus non parvaque hominum frequentia illuc conveniat parsque oppidi in agris praedicalibus nostris locata esset. Agri illi inter oppidanos distributi sunt.*¹¹ Działalność Chodkiewicza polegała na rozmierzeniu nowych działek siedliskowych wzdłuż ul. Grodzieńskiej, zapewne też Kościelnej i jej przedłużenia ul. Siodlaskiej oraz na włączeniu do organizmu miejskiego wcześniej zasiedlonych ciągów komunikacyjnych, jako ulic miejskich: Tykockiej, Starodwornej, Goniądzkiej i Dworskiej oraz na wytyczeniu rynku miasta. Osadnicy przybywali z dość odległych miast: Grodna, Węgrowa, Ciechanowca, Drohiczyzna, Mścibowa, Łomży. Odnajdujemy o tym liczne wzmianki w najstarszej zachowanej księdze miejskiej, w szczególności sposób utrwalone zostało to w przewiskach mieszczan.¹²

Ciekawe, że 100 lat później w 1643 r. w relacji komisarzy królowej Cecylii Renaty całkiem odmiennie przedstawiano powstanie miasta Knyszyna: *Te dobra Knyszyn nazwane, antiquitas Krypnem mianowane były, dziedziczne książąt JMc Radziwiłłów, a że grunty były nie małe, król śp. August urodzonego natenczas Chwalczewskiego, sekretarza zesał, któryby upatrzywszy i wymierzywszy 130 włóki i na nim miasto osadził, przydawszy pręty i morgi i place na osadę miasta, a włóki mianowane 132 na pożytek mieszczanom. Zjeżdża ur. Chwalczewski, odprawuje tę pomiarę, granice i kopce sypie, potem remittuje pro confirmatione do króla, który August, miłościwie konfirmuje i miasto funduje.*¹³ Niewiele tu prawdy. Miasto zakładała Bona, a wymierzał je przede wszystkim A. Chodkiewicz, a jedynie rozbudowywał P. Chwalczewski i nigdy nie nazywano tego miejsca Krypnem. Prawa miejskie Knyszyn zyskał, nie za czasów Chwalczewskiego, a

za czasów starosty Andrzeja Dybowskiego w 1568 r. Podobnie lustracja 1664 r. za listem komisarzy królowej Cecylii Renaty stwierdzała, o przywileju lokacyjnym Zygmunta Augusta z 1568 r.: *w tymże przywileju wymierzenie gruntów w włókach, siedliskach, ogrodach, morgach, sianożęciach, lasach według pomiry ur. Piotra Chwalczewskiego, przy którym in toto zachowani.*¹⁴

Dziełem Chwalczewskiego była przebudowa miasta dla nowych potrzeb, gdyż Knyszyn od 1553 r. stał się miastem, które stawało się rezydencją monarchy. Najwidoczniej liczone, że pobyt jesienią 1553 i zimą 1554 r. będzie powtarzany w przyszłości i w mieście często będzie przemieszkiwał monarcha. Potrzeba było nowych siedlisk dla wciąż zwiększającej się liczby kolonistów, miejsca dla zwiększających się obrotów handlowych. Chwalczewski stworzył Nowy Rynek, który z Rynkiem Starym łączył się narożnikiem północnym. Pierwsza jednak o nim wzmianka pochodzi dopiero z 1616 r., gdy lustratorzy odnotowali: *Rynku Nowego morgów 10* (ok. 5,6 ha).¹⁵ Ciekawe, że nie opisywano *Rynku Starego*, bo skoro istniał *Nowy*, to i musiał istnieć i *Stary*. Najwidoczniej posługiwano się jakimś starym inwentarzem, może jeszcze z czasów pomiaru włócznej i w stosunku do niego wypisywano to co ubyło z przestrzeni, z których trzeba było płacić podatki. Powtórzono to w lustracji 1664 r.: *Rynku Nowego morgów 10.*¹⁶ W 1577 r. wzdłuż tego placu rozmierzone były parcele siedzibne, toteż nazwano ciąg komunikacyjny im towarzyszący ul. Koźłą. Ze źródeł późniejszych z I poł. XIX w. dowiadujemy się o *Kozim Rynku*. Jest to więc niechybnie ów *Nowy Rynek* rozmierzony jeszcze przez Chwalczewskiego. Ten dodatkowy plac targowy był sprzężony z nowo rozmierzonymi przez Chwalczewskiego ulicami: Nadarzyńską, Rozwadowską, które miały uzupełniać siatkę ulic i wypełnić przestrzeń pomiędzy wcześniej skolonizowanymi ulicami: Grodzieńską i Goniądzką.

Piotr Chwalczewski *sprawca zamków i dworów w Wlk. Ks. Litewskim* (1553-1564 r.) uporządkował sądownictwo miejskie. W zachowanych księgach miejskich od 17 IV 1553 do 26 XI 1557 r. nie można zaobserwować, by odbywała się wówczas pomiaru miasta. Najwidoczniej miała miejsce później w l. 1558-1564. Prowadząc kolonizację okolicznych wsi wzbogacił miasto o nowe grunty. Dzięki decyzji króla króla została przekazana miastu. W 1564 r. pisano: *Siolo Kobylanki. W którym było włók 30, nie wszystko osiadłe. Te 30 włók za rozkazaniem KJM dano ku miastu i k temu jeszcze przymierzono puszczy włók 22. Czyni wszystkich włók podlego gruntu 52. Z tych włók miasto jeszcze nie płaciło, bo przerobków mało albo nic nie mają, ale w roku [15]64 powinni będą płacić wszystkie powinności.*¹⁷

¹⁴ Biblioteka Uniwersytecka Wilno, F. 4, nr 34317, k. 7.

¹⁵ AGAD, Archiwum Skarbu Koronnego (dalej cyt.: ASK), dz. XLVI, nr 149, k. 49v-50.

¹⁶ Archiwum Państwowe Białystok, Kamera wojenna i domen Prus Nowowschodnich, nr 2676 B.

¹⁷ A. Jabłonowski, *Podlasie*, cz. 1, Warszawa 1908, s. 177; W. Chomętowski, s. 266.

¹¹ AGAD, Kapiciana, nr 54, a. 601-608; AGAD, Biblioteka Ordynacji Zamoyskich, nr 2945, a. 5-9, MN Kraków, Bibl. Czart., nr IV. 1775, s. 10-1026.1

¹² AGAD, Księgi Miasta Knyszyna (dalej cyt.: KMK), nr 1.

¹³ AGAD, Księgi Kanclerskie, nr 26, k. 659-674, nr 101, k. 121v-124.

Już po odejściu Chwalczewskiego z funkcji starosty odnajdujemy dokument królewski, który świadczy o zainteresowaniu króla rozwojem miasta. Był to akt z 12 VI 1565 r., mocą którego król zmniejszył obciążenia mieszczan knyszyńskich z 42 do 30 gr z włóki i z opłat na potrzeby króla z 80 do 30 kop gr.¹⁸ W 1569 r. w inwentarzu zapisano: *W którym mieście jest gruntu podłego wł. 132, z których wójtowskich, od płatu wolnych wł. 2. Z każdej włóki płacić powinni po gr 30, wedle listu KJM na to mieszczanom danego.*¹⁹

Rezydencja i jej agendy w czasach jego dzierżawy ulegając rozbudowom sięgały po grunty mieszczańskie. Ubyły wówczas 4 wł. gruntu miejskiego:

1. *na wójta miejskiego* - wł. 1.
2. *na klucznika dworu knyszyńskiego za listem KJM* - wł. 1.
3. *Podle stawu nowego Augusta, podle miejskich włók - 1 wł, m. 73, pr. 10 - dano stróżowi, który stawu wielkiego strzeże, który tam ustawicznie mieszka, dla rozerwania stawu i kradzenia ryb. A na tej włócei na morgach jest potowica lasu, dla potrzeby grobelnej stawowej.*
4. *W kącie przy granicy Pęskiej, nad rzeką Nereślą i przy rzece Trzciance jest ziemia oromej gruntu podłego, piaszczystego m. 18, a błota nikczemnego bieli m. 12 - przyjęli Błażko [i] Maćko.*²⁰

W 1574 r. mieszczanie skarżyli się rewizorom królewskim: *Stawem Augustem wiele włók zalano, także inszemi stawami, k temu na ich włókach cegielnie posiedlono, którymi niemało włók zajęto i glinę kopając popsowano, k temu wypusty ich stajniami KJMci pozajmowano.*²¹

Chwalczewski starał się wynagradzać mieszczanom zajęte grunty domierzając kosztem gruntów dwornych tzw. morgi:

1. *Za Mostem Grodzieńskim jest m. 10, pr. 20 gruntu podłego przy włókach miejskich.*
2. *Podle Starego Gumna KJM, między błoty jest gruntu podłego m. 7 1/2.*
3. *Na Szalonym Kącie- pola i sianożęci m. 4 1/2.*
4. *Przy boku włók miejskich, ku Jaskrze - jest gruntu podłego m. 44 1/2, pr. 12*
5. *Przy boku włók miejskich wedle granicy Safianowskiej - jest gruntu podłego m. 13 - nie przyjęte.*

Podano w sumie, że danych miastu przez P. Chwalczewskiego było m. 97 1/2, z

¹⁸ *Opisanie aktov chranjaščichsja v archive Archeografičeskoj Kommissii*, wyd. M. G. Kurdjumov, Sankt Petersburg 1907, s. 412, nr 1. Oryginalny dokument pergaminowy przechowywany był dawniej w BAN Sankt Petersburg, Oddział Instytutu Historii, według adnotacji inwentarzowej miał zostać rewindykowany do Polski.

¹⁹ AGAD, ASK, dz. LVI, nr K - 11, k. 3.

²⁰ W. Chomętowski, s. 264.

²¹ AGAD, Kapiciana, nr 34, s. 254-271.

ych pustych, nieprzyjętych przez mieszczan było m. 13.

Miasto, w związku z przejściem funkcji rezydencjonalnych musiało wziąć na siebie obowiązek aprowizacji dość licznych gości. Następowal rozwój rzemiosł, głównie pożywczych i usługowych. W 1561 r. samych *rzeźników, którzy rzeź biją* działało w mieście 15 (w 1569 r. było ich 16). Czynnymi było 47 karczem piwnych. Dochód z karczem gorzalczanych i miodowych był arendowany miastu.²² W mieście powstawały cechy rzemieślnicze. 14 I 1566 r. wzm. był cechmistrz cechu szewskiego Stanisław Beskania.²³

Knyszyn otrzymał prawa miejskie dopiero 18 X 1568 r. Wydarzenie to poprzedził wielki pożar, który wydarzył się w mieście 5 VI 1567. Skłoniło to króla do zaordynowania zarządku, m. in. poprzez przepisy przeciwpożarowe, bo ogień w mieście zagrażał i rezydencji i gościom odwiedzającym miasto.²⁴ W przywileju miejskim zanotowano: *A wszakoż dla bezpieczeństwa od ognia, słodowien i browarów blisko przyb domiech mieć nie mają, ale na przedmieściach, na stronie od miasta, z wiadomością urzędu naszego łownego budować ich będą powinni. Nadto wkładamy na nich tę powinność, także dla bezpieczeństwa od ognia, ażeby wszyscy mieszczanie, każdy z osobna, w tym mieście kominy w domach swoich murowane mieli.* Pisząc o prawie na zbudowanie łaźni miejskiej król stwierdził: która łaźnia dla przespieczności od ognia na stronie z wiadomością urzędu dworu naszego knyszyńskiego ma być zbudowana. I to postanawiamy, aby żaden mieszczanin przy mieście łaźni osobliwych przy domiech swych mieć nie śmiał, a tylko jedna pospolita łaźnia bydyć ma.²⁵

Dokument lokacyjny 1568 r. prócz zwykłych sformułowań o nadaniu prawa magdeburskiego, wyjęciu spod praw WKL, odbywania sądów karnych przed wójtem, a cywilnych przed burmistrzem, wolnej apelacji do sądów starościńskich, elekcji dokonywanej przez starostę spośród 4 kandydatów na burmistrza, szczególnie dbał o rozwój handlu w mieście. Mieszczanie mieli prawo do dochodów *zwagi i postrzygalni, które sobie mieszczanie w mieście zbudować mają wiecznymi czasami.* Równomiernie rozłożone w kalendarzu, właściwie co kwartał miały odbywać się 4 jarmarki doroczne

²² W. Chomętowski, s. 263-265.

²³ Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Białorusi Mińsk, F. 1809, op. 1, nr 2.

²⁴ Tamże, k. 77v. Jan Bolman, któremu w 1567 r. spłonął dobytek był kupcem gdańskim, później jeszcze raz był w Knyszynie, w momencie śmierci króla 7 VII 1572 r., a wracał stamtąd z sześcioma niezapisanymi blankietami królewskimi na pergaminie, podpisanych in blanco ręką królewską i z pieczęcią Zygmunta Augusta. Blankiety pokazywał kasztelanowi gdańskiemu Janowi Kostce. Por. Ś. Orzelski, *Bezkrólewia ksiąg ośmioro, czyli dzieje Polski od zgonu Zygmunta Augusta r. 1572 aż do r. 1576*, t.I, Petersburg - Mohylew 1856, s. 76-80.

²⁵ AGAD, Kapiciana, nr 42, s. 462, nr 43, s. 434-452; AGAD, Metryka Koronna, nr 118, k. 200-203, nr 160, k. 220-223.

jarmarki, na: Boże Ciało, Narodzenie NMP, Trzech Króli i Niedzielę śródpustna. Cotygodniowy targ miał odbywać się w czwartki, z których opłaty targowe i meszne mają być pobierane jednak do dworu, a nie przez radę miejską. Król zezwolił *ratusz tego miasta w Rynku swym nakładem zbudować, ale ma im być wolno na pospolity pożytek tego miasta pod ratuszem i około ratusza, które przez nie będzie zbudowane budować kramnice dla składania i przedawania wszelakich rzeczy i towarów kramnych, z których komór kramnych czynsze, dochody przez urząd pomienionego miasta mają być wybierane, a na pospolity pożytek miejski obracane*. Produkcja i handel wyrobami alkoholowymi nie miały być arendowane ani Żydom, ani chrześcijanom, ale winny stanowić dochód króla, gdyż mają być oddawane staroście, przez co król dbał, aby ceny tych wyrobów nie były zawyżane o koszty arendarskie. Wszystko to miało podnieść zaopatrzenie na rynku konsumpcyjnym Knyszyna, wynikało pewnie z ustawicznych skarg, wnoszonych przez dworzan i gości królewskich, dotyczących słabego zaopatrzenia.

Z dokumentu lokacyjnego przebija też troska o estetykę miasta. Prócz konieczności budowy łaźni, ratusza, postrzygalni, ich uporządkowanej lokalizacji, na którą wyrażać ma zgodę star. dokument nakazywał, by rynek i ulice miasta były wybrukowane kamieniami, a *granice około miasta wszelkie w tymże gruncie miejskim położone i do tego miasta ściągające się swym kosztem oprawować powinni będą wieczniemi czasy*. Najwidoczniej król życzył sobie, by mieszczanie budowali parkany na granicy własności miejskiej i dworskiej, zwłaszcza, że różne obiekty należące do rezydencji w różnych miejscach z nią sąsiadowały. Jednocześnie król potwierdził pomiarę miasta dokonaną przez Chwałczewskiego. Wyjmował jednak spod prawa miejskiego zajęte do dworu grunty: *wyjawszy niektóre grunty nasze, to jest stawy, sadzawki i inne między grunty miejskimi leżące, ku dworu naszemu knyszyńskiemu należące, które star. knyszyński od nas w sprawie swej ma, a za grunty tego miasta, które wylaniem wody z stawów naszych są zajęte i miastu odeszłe, albo jeśli potym ku potrzebie naszej więcej tych gruntów odejdzie, tedy my takowym gruntem i tak wiele, jako odejdzie odmianę słuszną wedle ustawy na innym miejscu, grunty naszymi, staroście naszemu knyszyńskiemu oddać rozkazujemy*.

Król zareagował wobec pożaru nie tylko przywilejem lokacyjnym, który zawierał przepisy przeciwpożarowe. Również okazał swą łaskę wobec pogorzalców zwalniając ich z czynszu przez 1 rok: *Natenczas przy podaniu starostwa [10 XII 1569 r.] mieszczanie knischinszczi okazowali list KJM, z podpisem ręki własnej JKM, którym listem JKM dla pogorzenia domów ich i dla inszych przyczyn wolności od wszelakich płatów ku pierwszej wolności wydanej, 1 rok dawać raczy, tem tylko, którzy są za pierwszą wolnością na osobliwym regestrze opisani, wedle którego listu przez p. starostę mają być zachowani. Przy tym okazowali też drugi list, także z podpisem ręki JKM, którym JKM czynsz prętowy ze wszystkich siedlisk i z ogrodów na dwie lecie, to jest na rok niniejszy 1569 i*

na przesli [s] 1570 odpuścić raczył wedle którego też zachowani być mają.²⁶ Działania króla szły w kierunku rozwoju miasta, przede wszystkim kondycji finansowej mieszczan, a pociągając za sobą to musiało stały proces zwiększania liczby rzemieślników i możliwości aprowizacyjnych orszaku królewskiego, który nie korzystał z samej rezydencji, a zatrzymywał się m. in. po gospodach mieszczzańskich i to oni poszukiwali taniej żywności i usług. Knyszyn przeżył dość gwałtowny rozwój w czasach przemieszkiwania w nim króla. Śmierć monarchy przerwała pomyślny rozwój miasta. 8 III 1578 r. Stefan Batory odnawiając przywilej na targi i jarmarki w Knyszynie stwierdzał: *Quod cum institutio nundinarum sive quorum annualium et septimanalium a serenissimo olim Sigismundo Augusto rege Poloniae, antecessore nostro, in civitate Knyschinensi, per integros 10 superiores annos suum esse, e tum solita non fuerint*.²⁷ Po śmierci króla okres dobrej prosperity zakończył się, czego wyrazem był zanik handlu jarmarcznego i cotygodniowego.

Bardzo interesująca jest wzmianka z 1829 r., gdy wyliczano fundusze kościoła rzymskokatolickiego w Knyszynie odnosząca się do *placu w ul. Dworskiej czyli Białostockiej, poczynającego się od ulicy tejże, a kończy się do Wypustu miejskiego. Szerokości ma zagonów, 12, w miedzach od południa placów do dworu knyszyńskiego należących, od północy do cerkwi greko-unitskiej należących*.²⁸ Sprawę wyjaśniają gmatwając późniejsze źródła. 19 IV 1732 r. dokonano podziału własności cerkiewnej przy ul. Dworskiej: *Mając ubodzy szpitala knyszyńskiego plac, od cerkwi ciągnący się wszędy do ul. Błotniej, przy Wygonie, przez Andrzeja Żabkę mieszczanina na szpital, od Jakuba Grądzika, zduna. A że ten plac był zapisany anno 1570 die 4 julii i zostawał in posesjone prezbitera knyszyńskiego nie mającego na to żadnego skryptu*. W 1732 r. podzielono parcelę cerkiewną wzdłuż, rozpoczynając od ul. Dworskiej (Białostockiej), a nie tak jak to było wcześniej w poprzek, gdy cerkiew była od Gościńca i ul. Dworskiej, a wówczas szpitalna własność znajdowała się z tyłu cmentarza cerkiewnego, od strony Wygonu i Ogrodników dwornych.²⁹ Przekazanie placu przytułkowi dla ubogich w 1570 r. wskazuje, że może przewidywano w tym miejscu budowę szpitala i jakiejś kaplicy, by umożliwić nędzarzom żebranie w sąsiedztwie dworca Zygmunta Augusta. Nie doszło do tego, pewnie głównie ze względu na szybką śmierć monarchy i zarzuceniu funkcji

²⁶ AGAD, ASK, dz. LVI, nr K - 11, k.3v.

²⁷ AGAD, Metryka Koronna, nr 118, k. 271v-272.

²⁸ Arch. Par. Rzymskokatolickiej w Knyszynie, *Wizyta kościoła parafialnego knyszyńskiego i filialnego krypniańskiego...*, 1829, k. 23-23v; Dostłownie powtarza tę informację inwentarz z 1839, Tamże, *Inwentarz kościoła parafialnego knyszyńskiego...*, 1839, k. 21; Wizyta z 1860 r. odnotowuje: *jeden plac na Białostockiej ulicy, zagonów 12*. Później dopisano inną ręką: *W 1923 r. przeszedł pod szkołę, a zamiast tego zakupiono na Tykockiej 603 kwadratowe sążnie i przy ul. Krzywej 362 kwadratowe sążnie*. Tamże, *Generalna wizyta kościoła parafialnego knyszyńskiego z 1860 r., k. 16*.

²⁹ Archiwum Archidiecezjalne Białystok, Archiwum Archidiakona Białostockiego, *Kompromis na plac szpitalny [w Knyszynie] przy cerkwi leżący anno 1732*.

rezydencjonalnych dworca knyszyńskiego.

Ze względu na swą łączność z królewską rezydencją zwraca uwagę dzielnica miasta nazywana *Ogrodniki*. Położona ona była pomiędzy placami i ogrodami należącymi do ul. Tykocińskiej, a wygonem miejskim. W inwentarzu 1569 r. zapisano: *miejsce dla ogrodników dwornich, w tyle starych placów na wypuście miejskim naznaczono*. W 1573 r. opisując morgi miasta Knyszyna stwierdzono *Ogrodnikom oddano morgów 11*. Jeszcze w 1645 r. odnotowano: *Dwór pusty z łąką i z ogrodnikami*.³⁰ Później w 2 poł. XVII i w XVIII w., w związku z faktem, że miasto Knyszyn od 1672 r. dysponowało przywilejem *de non tolerandis Iudeis* dzielnica ta była w całości zamieszkała przez ludność żydowską, bo na *Ogrodniki* nie rozciągało się prawo miejskie, a grunty należały do dworu knyszyńskiego.³¹ Usytuowano nawet w tym miejscu główną bożnicę miasta, funkcjonującą tu do 1941 r.

Funkcje rezydencjonalne Knyszyna miały swoje odbicie również w powstawaniu w mieście domów dworzan i sług monarszych. W 1569 r. pisano: *wolnych 37 1/2 pr., na popa ruskiego 27 1/2, ale te siedliska w tych czasach przez KJM panom są rozdane.... Nadto w tym mieście odeszło czynszu prętowego z dochodów, albo siedlisk, na których panowie pobudowani, to jest p. Troczy [Ostafi Wołłowicz], p. Zalinsky [Maciej Żaliński], p. Koniuszy [Jakub Piasecki], p. Zaliesky [Jakub Zaleski], p. [Jan]Dulsky, panowie Morethowie obydwaj [Daniel i Bartolomeo], Stanisław Mężik kuśnierz KJM, których prętów liczba przez miernika Kownaczkiego, na liczbę w skarbie będzie okazana*.³²

Projektantem i budowniczym dworów w mieście musiał być architekt królewski Jop Preytfus. Otrzymywał on zapłatę na budowanie *Tykoczyńskie i Knyszynskie*: 22 VIII 1568 r. 1 000 fl., 29 VIII 1569 r. 1 000 fl., 5 X 1569 r. 537 fl. gr 28. W trakcie śmiertelnej choroby i po śmierci Preytfusa prace kontynuował Herkules Jurczyński, również budowniczy twierdzy tykocińskiej, który 5 X 1569 r. otrzymał zapłatę 537 fl. 28 gr. W rachunkach spotykamy też osobę Wojciecha Zakrzewskiego, *slugę przy budowaniu knyszyńskim i tykockim*, który jeździł z Tykocina do Warszawy i 18 VII 1570 r. na podwody fl. 5.³³ Prace te niechybnie dotyczyły budowy właśnie siedzib dworskich w mieście, bo w tym czasie nie prowadzono żadnych większych prac budowlanych w rezydencji, ani w folwarku. Wynika to jasno z porównania inwentarzy zabudowań dworskich 1564 i 1574 r.³⁴

³⁰ AGAD, ASK, dz. LVI, nr K - 11, k. 3, 37 v, 70.

³¹ Np. 20 III 1705 r. wzm. był Żyd Icko Mydlarz z Knyszyna na *Ogrodnikach dworskich mieszkający*. Por. KMK, nr 1, k. 182, 190.

³² AGAD, ASK, dz. LVI, nr K - 11, k. 3.

³³ AGAD, ASK, dz. I, Rachunki królewskie, nr 221 B, k. 2- 11.

³⁴ W. Chomętowski, s. 291-299 ; A. Jabłonowski, *Podlasie*, cz. 3, s. 127-128.

Bardzo istotne znaczenie dla funkcjonowania rezydencji posiadała miejska ul. Dworska. Nie tylko komunikowała dworzec z rynkiem, ale zamieszkiwali przy niej dworzanie i serwitorki królewscy. Usytuowany tu były, idąc z dworca do miasta po lewej stronie m. in. :

- Cerkiew św. Spasa (nr 40).
- Dom popa ruskiego (nr 42).
- *Dwór wolny* Macieja Żalińskiego pisarza skarbu dwornego, loźniczego JKM (nr 36).
- Dom Daniela i Bartolomeo Moreto, kawalkatorów JKM (nr 38)
- Dom Jana Mielkowicza, rybaka JKM (nr 43).
- Dom Klimunta Rozdama, ślusarza królewskiego (nr 33).³⁵
- Dom Jana, ślusarza stadniny JKM.³⁶
- Dom Marcina Żydka lokaja JKM (nr 44).³⁷

Wszystkie jednak dwory i domy po tej stronie ulicy określono w rejestrze z 1577 r. jako *porozżale*. Widocznie pożar strawił dużą część zabudowy tej pierzei ulicznej.

Część parcel po prawej stronie ul. Dworskiej idąc w stronę rynku, na wprost cerkwi, w układzie urbanistycznym wyraźnie wyodrębniono zostało z obszarów niegdyś będących w użytkowaniu dworu. Dokonał tego może jeszcze A. Chodkiewicz, takie domniemanie jest uzasadnione jeśli się weźmie pod uwagę, że cerkiew pewnie wybudował Chodkiewicz, a z terenu nowo urządzanego w 1538 r. miasta trzeba pewnie było przesiedlić niektórych mieszkańców, którzy związani byli z funkcjonowaniem dworu, a mieszkali w obszarze, gdzie zakładano np. rynek miejski. Ten związek tych posesji z rezydencją dworską widoczny jest i później, gdyż po prawej stronie ul. Dworskiej w 1577 r. znajdowały się:

- Dom Stanisława Mężika kuśnierza JKM (nr 39).
- Dom Sebastiana siodlarza JKM (nr 45).
- Dom rymarza JKM (nr 46)
- *Dwór* Jana Dzierżanowskiego, kawalkatora, a później leśniczego JKM.³⁸

³⁵ 6 II 1571 r. król polecał swemu jurgieltnikowi Mikołajowi Konarskiemu, czuwającemu nad dobytkiem królewskim w Knyszynie: *że się Klimek ślusarz dla potrzeby naszej zadłużył, tedy aby na potym lepiej mógł nam służyć, chcemy i rozkazujemy wam, abyście ad rationem roboty jego dali zł 200..., a my to wam z łaską na liczbie przyjmujemy i już ex nunc przyjmujemy. Inaczej nie czynić dla łaski naszej*. Biblioteka Akademii Nauk (dalej cyt.: BAN) Kórnik, nr 250, k. 93 i 106; Por. niżej nr 473.

³⁶ BAN Kórnik, nr 250, k. 93; Por. niżej, nr 473.

³⁷ Zob. niżej nr 473; 20 I 1572 r. Zygmunt August uwolnił od czynszów dom w Knyszynie, należący do Marcina Żydka lokaja królewskiego. Por. A. Wolff, *Zniszczone dokumenty Biblioteki Ordynacji Krasieńskich*, „Straty bibliotek i archiwów warszawskich w zakresie rękopiśmiennych źródeł historycznych, t. III, Warszawa 1955, nr 369, s. 231.

³⁸ Zob. niżej, nr 473.

Inwentarz z 1577 r., spisany kilka lat po śmierci króla informuje o rozmieszczeniu innych *dworów pańskich* i własności dworzan i serwitów królewskich. W Rynku znajdował się wówczas podkanclerzego litewskiego. *Ostaphyeia dwór wolny*. Drugi dwór Ostafiego Wołłowicza znajdował się w tyle ul. Tykockiej.³⁹ *Dwór rynkowy p. Ostafieja* był wymieniony jako ostatni w drugiej, płd. zach. pierzei rynkowej, którą opisywano posuwając się od ul. Tykockiej w stronę ul. Kościelnej, a więc był on w miejscu, gdzie stoi współcześnie kościół parafialny. Ostafi Wołłowicz zmarł po I XII 1587 r. To właśnie na miejscu wołłowiczowskiej własności, stykających się placów rynkowego i w ul. Tykocińskiej wzniesiono w l. 1586 - 1601 r. nowy kościół parafialny. Tak należy rozumieć słowa lustracji 1616 r.: *Placów pustych teraz nr 306, między którymi na kościół murowany placów 2*.⁴⁰ Pewnie w jednym z tych dworów wołłowiczowskich mieścił się zbór kalwiński.

Potwierdzeniem faktu, że reformacja czyniła w Knyszynie postępy był fakt, że mieszczanie knyszyńscy zaprzestali dawać kościołowi dziesięcinę. Już w 1566 r. dokonano kombinację ks. plebana knyszyńskiego z mieszczanami o dziesięcinę.⁴¹ W 1578 r. ks. Marcin Siuchnicki w urzędzie miejskim protestował się przeciw stawetnemu Andrzejowi Boleście wójtowi knyszyńskiemu i na wszystkie gmin miasta Knyszyna, że nie chcą dawać dziesięciny kościołowi knyszyńskiemu.⁴² Sprawa wówczas nie była nowa, bo już w 1556 r. notowano niezwykle wrogi stosunek do kościoła knyszyńskiego. Może na tle religijnym doszło wówczas do zajęć w Krypnie.⁴³ Przykład szedł z góry, bo nie tylko mieszczanie, ale również dzierżawcy starostwa knyszyńskiego zaprzestali dawania dziesięciny plebanowi knyszyńskiemu.⁴⁴ Czynił to Piotr Chwalczewski (star. w l. 1552-1564).

³⁹ Ostafi Wołłowicz, wówczas kasztelan trocki i podkanclerzy WKL, zm. w 1587 r.

⁴⁰ AGAD, ASK, dz. XLVI, nr 149, k. 50.

⁴¹ Biblioteka Uniwersytecka Wilno, F. 57, B 54, nr 219.

⁴² Muzeum Narodowe Kraków, Bibl. Czart., nr IV. 1775, s. 1031. W 1585 r. starosta Jan Zamoyski polecał swemu zarządcy w Knyszynie: *nowych wiar abyś w Knyszynie nie dopuszczał, dziesięciny z folwarku knyszyńskiego i szpakowskiego zupełna oddawać według zwyczajów*. - AGAD, Kapiciana, nr 43, s. 71-72.

⁴³ Zob. niżej, nr 162.

⁴⁴ W 1556 r. już po raz drugi król Zygmunt August nakazał Piotrowi Chwalczewskiemu staroście knyszyńskiemu, aby zapłacił plebanowi kalinowskiemu Tomaszowi Rossie należne mu corocznie opłatę w gotówce za 4 rączki miodu. Por. AGAD, Kapiciana, nr 52, s. 165-167; W 1561 r. Opisując urodzaj zboża na paszni dworcakrypicieńskiego w roku 1560 inwentujący starostwo stwierdzili, że *dziesięciny tego roku nie dano, we dworze stoi, a potem rychło pleban umarł, i k temu roku dawniejszego stert 10 stoi* Zob. W. Chomętowski, s. 242; Pleban knyszyński skarżył się królowi Stefanowi Batoremu, że *mu nie chcą poddani nasi ze wsi Szpaków starostwa knyszyńskiego dawać dziesięciny na plebanie kalinowską*. Król wysłał z sejmu koronacyjnego swych rewizorów do rozpatrzenia spraw podlaskich. 25 VII 1576 r. z Knyszyna polecił on zajęcie się rewizorom tą sprawą. AGAD, Kapiciana, nr 53, s. 173-175.

Podobnie postępowali okoliczni ziemianie odmawiali dawania dziesięciny, dani miodowej izabierali grunty beneficjalne kościołów i należało z nimi dochodzić praw bądź przed królem, bądź drogą ugody.⁴⁵

Kres reformacji w Knyszynie położył Jan Zamoyski, star. knyszyński. W 1579 r. naocznie przekonał się jak się sprawy mają, bowiem 5 XI tego roku notowany był jego pobyt w Knyszynie.⁴⁶ Zamoyski był orędownikiem rzymskiego katolicyzmu, choć ożeniony był z Krystyną córką Mikołaja Radziwiłła woj. wileńskiego, znanego działacza kalwińskiego. W 1580 r. w Knyszynie został opublikowany piękny druk dedykowany Zamoyskiemu, zawierający pochwałę drugiej jego żony Zamoyskiego zmarłej w Warszawie 29 II 1580 r.: *Christina Radivila vel de illustres Principes D. Georgium Episcopum Vlnensem, D. Nicolaum Chritophorum, summum Magni Ducatus Lithuaniae, Praefectum Caunensem, D. Stanislaum Radivilos fratres Olicae et Nesvisias Duces T. Gisii Sereniss. Regis Poloniae Secretarii*.⁴⁷

Jan Zamoyski nakazał swemu podstaroście knyszyńskiemu Pawłowi Wierzbickiemu: *nowych wiar, abyś w Knyszynie nie dopuszczał* i polecił aby pomógł plebanowi w remoncie starego kościoła katolickiego wzniesionego na Rynku miasta: *pomóż ile możesz do poprawy kościoła knyszyńskiego ks. plebanowi*.⁴⁸ Nakaz Zamoyskiego poskutkował. 26 IX 1586 r. ks. Mikołaj Kisłisz ze Lwowa pleban knyszyński i kalinowski

⁴⁵ W 1566 r. w gospodzie pana Kłodzińskiego w Knyszynie panowie Pęcscy podpisali dożywotnią umowę z plebanem knyszyńskim w sprawie dziesięciny. Jako świadek tej umowy występował Łukasz Górnicki *bakalarz JKM*. Por. AGAD, Ks. grodzka bielska, nr 3, k. 60; 18 V 1569 r. Zygmunt August w związku ze skargą ks. Marcina Stoliskiego plebana knyszyńskiego na Jerzego Kurzenieckiego, który *grunty jego własne ku kościołowi tamejszemu należące zabiera, dróg i pastwisk starodawnych mieć zabrania i niemale krzywdy i uciśnienia jemu dzieła*. polecał dzierżawcy knyszyńskiemu Andrzejowi Dybowskiemu, aby napominał Kurzenieckiego i nie krzywdził więcej plebana. Zob. AGAD, Kapiciana, nr 53, s. 429-433; Kurzeniecki był bratem stryjczym bpa wileńskiego Waleriana Protesowicza, sprawa oparła się o kurię i bp napominał plebana Stołuskiego, by nie szukał u króla poparcia w konflikcie z dziedzicem Kalinówki - J.I. Kraszewski, *Wilno od początków jego do roku 1750*.. t. 2, Wilno 1842; Pleban kalinowski nie ustąpił i wytoczył sprawę 19 XI 1569 r. przed królem. Zob. AGAD, Księga ziemna bielska, nr 2, k. 11-11v.

⁴⁶ Arch. Jana Zamoyskiego - 5 XI 1579 r. píše z Knyszyna do Gdańszczan.

⁴⁷ Gisii T., *Christina Radivila vel de illustres Principes D. Georgium Episcopum Vlnensem, D. Nicolaum Chritophorum, summum Magni Ducatus Lithuaniae, Praefectum Caunensem, D. Stanislaum Radivilos fratres Olicae et Nesvisias Duces T. Gisii Sereniss. Regis Poloniae Secretarii*, Knyszyn 1580. Por. Bandtkie, *Historia drukarni w Królestwie Polskim*, t. I, s. 137. Por. *Archiwum Jana Zamoyskiego*, t. 2, s. 5.

⁴⁸ AGAD, Kapiciana, nr 43, s. 71-72; Szerzej sytuację kościołów katolickich w WKL w 2 poł. XVI w. w królewskich przedstawił A. Bumblauskas, *Položenje kostelov v Velikom Knjaŭestve Litovskom v period reformacii (vtoraja polovina XVI v.)*, „Naučnye Trudy Vysšych Zavedenii Litovskoj SSR. Istorija”, 1990, t. 31 s. 106-119.

oraz rajcy i mieszczanie knyszyńscy zawarli ugodę co do dziesięciny i mesznego. Zamiast obowiązku wynikającego z dokumentu uposażeniowego Bony 1540 r., zgodnie z którym *mieszczanie knyszyńscy na każdy rok powinni z każdej włóki po kopie żyta i po kopie owsa, mesznego po 5 gr do kościoła knyszyńskiego* zawarto nowe postanowienie: *z każdej włóki po 1 zł pol. plebanowi wszyscy razem, w jednym terminie, tj. na Boże Narodzenie 1586 począwszy i tak rok po roku. A więcej nic nie będą powinni.*⁴⁹ Ostafi Wołłowicz już przed śmiercią musiał wyzbyć się swej własności w Knyszynie, bo zachowany jego testament spisany w Milejczycach 1 XII 1587 r., wycliczający domy wołłowiczowskie w Wilnie, Grodnie i Brześciu, o knyszyńskim milczy. Jako że zmarł po 1 XII 1587 r., to najpewniej sprzedaż domów w Knyszynie miała miejsce gdzieś w 1585 lub 1586 r. Na miejscu kalwińskiego zboru knyszyńskiego mieszczącego się w jednym z dwu dworów wołłowiczowskich stanął kościół Wszystkich Świętych, który swoim kontrreformacyjnym wezwaniem zaprzeczał kalwińskiej koncepcji Kościoła, gdzie kult świętych wogóle nie istniał.

Inny dom rynkowy należał w 1577 r. do ówczesnego burmistrza knyszyńskiego Krzysztofa Łukaszewicza. Był on jednocześnie klucznikiem dworu królewskiego. Z racji na powiązania z dworem miał *wolny dom*, a w polach miejskich 1 wł., również zwolnioną od podatków.⁵⁰ Objął on urząd klucznika po śmierci w 1573 r. Mikołaja Konarskiego *klucznika dworu knyszyńskiego*, w 1569 r. wzmiankowano: *Mikołajowi klucznikowi za zaliewki naddano morg 4.*⁵¹

Przy ul. Grodzieńskiej, idąc z Rynku po lewej stronie w 1577 r. odnajdujemy dwór *wolny*, należący do *p. Zaleskiego*. Ponadto wówczas należał do niego plac przy ul. Starodwornej.⁵² Jakub Zaleski był pisarzem skarbu dwornego polskiego i *szafarzem task*. Najpewniej do tego domu odnosi się jedna ze spraw miejskich sądzonych jeszcze 16 II 1554 r. *Stanąwszy oblicznie przed urząd ślachetny Serafin Sliwowski żałował na op. Matisa Drohiczanina o tym, iżem jemu przedał dom z ogrodem na Grodzieńskiej ul. za 6 kop gr liczby pol., tak dwie lecie będą [w] poście. I rozłożyłem jemu ten dłuł na 3 raty, iż na każdy rok miał mi płacić, a trzecia rata jeszcze [nie] przeszła. Gdzie też i cyrograw tu przed urzędem okazał ten Sliwowski tego przereczonego Matisa, gdzie się opisał płacić 6 kop gr pol. za ten dom. Ten Matis powiedział na oprzy: znam się ja k temu, iżem ci ja u niego kupił dom za 6 kop gr, których jemu nie zapłacił jeszcze i trzymałem go i brałem z niego pożytki, ale gdy[m] przyjechał do Knissina powiedziałem jemu przed dobrmi luczmi, aby ten dom ode mnie odjął, albo mie bronil, bo ten dom p. star. bierze do dworu knissinskiego, a tak ja nie chcę wiedać o nim, gdzie ja to sobie bierzę do szczęsnego przyjazdu jego miłości pana starosty. Urząd według żaloby i oprzej dozwolili*

⁴⁹ MN Kraków, Bibl. Czart., nr IV 1775, s. 1032-1033.

⁵⁰ Akta albo sprawy ... , nr 473.

⁵¹ AGAD, ASK, dz. LVI, nr K - 11, k. 14.

⁵² Akta albo sprawy ..., nr 473.

*tego prawa na rozsądek do przyjazdu szczęsnego JMP starosty, pana Chwaliczowskiego.*⁵³ Piotr Chwalczewski jak widać był pomysłodawcą, by dwory *panów* sytuować w mieście poza rezydencją i czynił to z dość kategorię determinacją, nabywając u mieszczan upatrzone domy, które stanowiły odąd bazę własności królewskiej, w czasie przyjazdu monarchy w nich przemieszkawali dworzanie.

Również przy ul. Grodzieńskiej usytuowano inny dwór, należący do Jana Dulskiego, podskarbiego nadwornego koronnego. Usytuowany był po prawej stronie tej ulicy idąc z Rynku. W sąsiedztwie dworu przy tejże Grodzieńskiej należały do niego w 1577 r. ponadto 3 inne place miejskie.⁵⁴ Również dwór Jana Dulskiego wymieniany był w inwentarzu 1569 r. jako zwolniony od podatków.⁵⁵

W rejestrze z 1577 r. odnajdujemy ponadto dwór przy ul. Tykockiej Wawrzyńca Wojny (zm. 1580 r.) pisarza nadwornego litewskiego (1566 r.), później od 1569 r. podskarbiego nadwornego litewskiego., wreszcie od 1576 r. podskarbiego WKL, - *Wojny*.⁵⁶ Obok znajdowała się w 1577 r. parcela, na której znajdował się drugi dom *Wojny pusty*.

Wśród dworów, które zostały wzniesione w mieście w inwentarzu 1569 r. wymieniony został *dwór p. Koniuszego*. W l. 1565-1572 obowiązki koniuszego dwornego pełnił Jakub Piasecki (zm. 1587).⁵⁷ W rejestrze poborowym miasta Knyszyna z 1577 r. nie znajdujemy jednak ani jego nazwiska, ani własności zwolnionej od podatków. Za to w podsumowaniu rejestru, gdzie wyszczególniono osoby zwolnione od podatku znajdujemy *panów Scipianów dom*. Scipio del Campo, jeden z kawalkatorów królewskich pewnie przejął obowiązki zarządcy stadniny knyszyńskiej i *wolny* dwór Piaseckiego. Ciekawe, że w świetle tego rejestru dwór Scipiona del Campo nie daje się lokalizować przy żadnej z ulic miejskich. Najwidoczniej zbudowano go na gruntach miejskich, poza miastem, pewnie w sąsiedztwie stadniny pod *Gajem*.⁵⁸ Pewnie przy stadninie zamieszkiwał inny kawalkator królewski Stanisław.⁵⁹

⁵³ Akta albo sprawy..., nr 49.

⁵⁴ Akta albo sprawy..., nr 473, A. Jabłonowski, *Podlasie*, cz. 1, s. 167.

⁵⁵ AGAD, ASK, dz. LVI, nr K - 11, k. 3.

⁵⁶ Zm. 23 X 1580 r.- Por. K. Niesiecki, *Herbarz*, t. IX, s. 435- 436. T. Żychliński, *Złota księga szlachty polskiej*, t. XXIV, s. 132; *Urzednicy centralni i dygnitarze Wielkiego Księstwa Litewskiego XIV-XVIII wieku.*, opr. H. Lulewicz, A. Rachuba Andrzej, Kórnik 1994, nr 1045, 1211, 1244, s. 138, 156, 160, 249.

⁵⁷ *Urzednicy centralni i dygnitarze ...*, nr 242, s. 55.

⁵⁸ Akta albo sprawy..., nr 473.

⁵⁹ 19 XI 1569 r. w Knyszynie Zygmunt August nadał mu leśnictwo bielskie, w dowód zasług.- Por. AGAD, MK nr 112, k. 77- 78 i nr 114, k. 140- 140v; *Rachunki domowe Zygmunta Augusta z roku 1549*, wyd. O. Balzer, „Przewodnik Naukowy i Literacki” 1885, t. XIII, cz. II, s. 899- 906.

Zwolnionymi od podatku były też domy serwitörów królewskich. Stanisław kucharz (1577 r.) zwolniony był z opłat od domu przy ul. Starodwornej, placów 3 i od szynku piwa.⁶⁰ Z kolei Grigłowa Młoczkowa, najpewniej wdowa po Gregerze Goryszewskim, szafarzu kuchennym KJM zwolniona była z opłat *od palenia gorzałki*.⁶¹

Nie wszystkie jednak posesje miejskie były uwolnione od opłat. Analizując spis własności z 1577 r. znajdujemy pokaźną liczbę właścicieli, którzy związani byli niechybnie z funkcjonowaniem rezydencji. W narożu Rynku i ul. Dworskiej zamieszkiwał Prokop puszkarz - *Czequart*.⁶² Przy Rynku też odnajdujemy dom wdowy po pisarzu starościńskim i mierniku Doroty Kownackiej.⁶³ Przy ul. Starodwornej ulicy miała swój plac Hanna *odźwierna dworu królewskiego*.⁶⁴ Inny tam plac należał do Stanisława Piotraszewicza Leśniczego, starosty bartnego i gajewnika knyszyńskiego. Rejestr 1577 r. wymienia też Kaspra woźnicę, który miał plac przy ul. Do Wody.⁶⁵ W rejestrze z 1577 r. odnajdujemy też dom p. Floriana Łobeskiego, podstarościego tykocińskiego.⁶⁶ Usytuowany był na początku ul. Tykockiej idąc z Rynku.⁶⁷

Oczywiście budowane w Knyszynie dwory i domy dworzan, serwitörów i jurgieltników nie mogły pomieścić wszystkich chętnych. Korzystano z kwater w domach mieszczkańskich. W księgach miejskich knyszyńskich czytamy o *gospodach*, czasowo wydzierżawianych przez króla dla potrzeb jego dworu. W takiej *gospodzie* zamieszkiwał np. horodniczy wileński istar. tykociński Jop Preytfus. 22 IX 1570 r. z Warszawy król polecał ur. Stanisławowi Wierzbickiemu, swemu jurgieltnikowi: *Iż kapelanom i inszych muzyków więcejśmy mieć przy sobie umyślili, niżliśmy ich wam na rejestrze podali. A tak wola nasza jest, byście nieco gospód zachowali. Inne rzeczy baczeniu i pilności naszej niech będą poruczone, do woli naszej. Jeśliby tam kto do was rozkazał, albo pisał o gospodę, gdzie Włoszek stał, albo o Jopowe mieszkanie, tedy gospodę zapiszcie jako się mówiło złotnikowi, a Jopowi powiedzcie, aby mieszkania swego nikomu bez woli*

⁶⁰ U Jabłonowskiego: z 3 placów.

⁶¹ Zob. niżej nr 473.

⁶² Prokop czekwart, cejgart- puszkarz. Barbara czekwartowa Prokopowa wzm. 24 IV 1579. Por. niżej nr 473, 506 i 508 i 710, zm. przed 12 III 1580 r.

⁶³ Mikołaja Kownacki wzm. był 28 XI 1569 r. jako pisarz starosty knyszyńskiego Andrzeja Dybowskiego- por. AGAD, Metryka Koronna, nr 108, k. 62- 64v oraz miernik knyszyński- AGAD, ASK dz. LVI, nr K - 11, k. 3.

⁶⁴ Por. nr 473 i 555.

⁶⁵ Por. nr 473.

⁶⁶ Florian Łobeski leśniczy tykociński w 1576 r. - *Lustracje województwa podlaskiego 1570 i 1576 r.*, wyd. J. Topolski, J. Wiśniewski, Wrocław 1959, s. 99.

⁶⁷ *Akta albo sprawy ...*, nr 473.

naszej nie postępował.⁶⁸

Apro wizacja licznego orszaku dworzan, gości, wreszcie samego monarchy zmuszała do takiego zorganizowania gospodarstwa starostwa knyszyńskiego, by w szybkim czasie można było nakarmić przybyłych i przemieszkujących. Ważnym pożywieniem były ryby, których hodowlę rozwinął tam przede wszystkim Piotr Chwałczewski, w l. 1552-1564 pełniący urząd starosty. Był to zresztą fragment jego programu gospodarczego, na który składały się: uporządkowanie struktur rolnych, organizacja zwierzyńców, budowa nowych folwarków - przede wszystkim rezydencji starościńskiej przy drodze do Tykocina, wreszcie budowa młynów i różnych urządzeń technicznych przy nich.

W bezpośrednim sąsiedztwie rezydencji królewskiej w mieście Knyszynie znajdował się *staw wielki stary, pod dworem knyszyńskim na rzece Jaskrze*. Określenie *stary* użyte w Inwentarzu starostwa knyszyńskiego z 1569 r. odnosi się do faktu, że funkcjonował już tam inny *wtóry staw wielki na rzece Nereśli*.⁶⁹ Staw pod rezydencją był jednak czterokrotnie mniejszy od największego stawu nazwanego na cześć monarchy *Augustem* na rzece Nereśli, obok wsi Czechowizna.

O ile staw towarzyszący rezydencji Zygmunta Augusta w Knyszynie przestał istnieć i dziś na jego miejscu są rozległe torfiaste łąki, o tyle drugi staw *August* dotrwał do naszych czasów. Wielkość tego basenu zalewowego była tak duża, że w demonologii ludowej utrzymuje się tradycja o tym, że staw ten miał być dziełem diabła, który na żądanie Twardowskiego miał go wykopać w ciągu jednej nocy i napęłnić wodą.⁷⁰ Tradycję tę notowano zresztą od dawna. Prócz opublikowania tych legend w XIX-wiecznych wydawnictwach - *Starożytniej Polsce* i *Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego*⁷¹ odnajdujemy ją nawet w listach poety romantycznego Zygmunta Krasinńskiego, lennego

⁶⁸ BAN Kórnik, nr 250, k. 100v.

⁶⁹ AGAD, ASK, dz. LVI, nr K - 11, k. 16v.

⁷⁰ Mieszkańcy kolonii wsi Jaskra wskazywali w l. 70-tych XX w. wielki głaz w sąsiedztwie stawu i twierdzili, że kamień ten niósł diabeł, chcąc zatknąć źródliśko, aby woda nie napęłniała zbiornika, tak czuł się zawiedziony oszustwami Twardowskiego. Zapał kur, zrobił się dzień, ustala moc czartowska. Wówczas diabeł musiał upuścić głaz, który legł na brzegu. Przekazy demonologiczne notowane przed kilkunastu laty wzmiankowały nawet o *Syrenach*, które wodziły zabląkanych w oparach wody. Liczne przekazy odnoszą się do wzgórza górującego nad Stawem Czechowskim zwanym *Mogiluha*, przez który dziś przebiega szosa z Knyszyna do Kalinówki. W opinii okolicznych mieszkańców na wzgórzu mieściło się cmentarzysko czy kurhan (dziś rozorany), Wzgórze zresztą, jako obiekt demoniczny znane było już w XVI w., w czasach współczesnych budowie stawu *August* W inwentarzu 1564 r. nazywane jest *górką dziewiczych Mogilicz*. - zob. W. Chomętowski, s. 273.

⁷¹ *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych ziem*, (dalej cyt. *Sl. geogr.*), t. IV, Warszawa 1883, s. 200.

właściciela dóbr knyszyńskich do Delfiny Potockiej. 3 X 1843 r. z Knyszyna pisał on wczoraj ...w wieczór. Wróciłem z objazdki, wracając wstąpiłem na ono jezioro, o którym Ci wspominałem, że na mile długie i szerokie, a tradycja niesie o nim, że je nocy jednej Twardowski wykopał za Zygmunta Augusta. Wsiadłem na łódkę i zagnałem się za nurkami, których pełno, chciałem znów manszetek dostać dla Ciebie, lecz nie udało mi się. Apotem smętek straszny mnie opanował. Ta łódka, to jezioro, te trzciny, ta strzelba w moim ręku i te nurki czerwieniejące na falach były mi a bitter mockery lucerneńskich czasów. Tysiące kaczek nade mną latało - jam nie strzelił ni razu. Zamieniony w posąg stałem, a przed mymi oczyma nie Czekowski Staw, nie wieś na brzegu, ale snuł się Piłat, dom Saekessera, cmentarz i kościół nasz lucerneński..⁷² Najstarsza wzmianka o funkcjonowaniu tej legendy pochodzi z 1684 r. Piotr Michałowski w opisie Tykocina z tego roku zapisał: *Chodzi wieść u ludu miejscowego, iż Twardowski, ażeby królowa Barbara miała na czym pływać zrobił diabłami groblę 200 kroków mającą, na stawie do 1,5 mili; a wiadomo, że 12 000 niewolnika, co było w Tykocinie las wycięli i rzekę płynącą od Jasionówki mocną zamknęli groblą.*⁷³ Inni upatrywali urządzenie stawu w działalności Czechów. Okazję do tego dawała nazwa sąsiedniej wsi Czechowizna, to bardziej racjonalistyczne tłumaczenie, pozbawione łączności z demonami utrwalono w okresie międzywojennym, gdy na bramie ogrodzenia Stawu Zygmunta Augusta, bo taką nazwą w XX w. określa się to sztuczne jezioro, umieszczono napis:

*Staw ten egzystuje od dawnych już czasów
Pamięta Jagiellonów, panowanie Sasów,
Przetrwiał burze dziejowe, inwazję Moskali,
Król Zygmunt go założył, Czesi wykopali.*⁷⁴

Wieś Czechowizna swą nazwę zawdzięcza Jakubowi Czechowi. Otrzymał on w 1547 r.⁷⁵ od Stanisława Dowojny woj. połockiego i jego żony Petroneli Radziwiłłówny właścicieli włości goniądzkiej wieś Strzeżewo.

Nuncjusz papieski Julisz Ruggieri w relacji papieżowi z 1568 r. pisał: *Mieszka teraz zazwyczaj w Litwie, najczęściej w Knyszynie, małym zamku tej prowincji, na pograniczu Mazowsza, gdzie ma stajnie z mnóstwem pięknych koni, z których jedne są neapolitańskie, drugie tureckie, inne hiszpańskie, mantuańskie, a najwięcej polskich. To upodobanie w koniach jest poniekąd przyczyną, że król lubi tu mieszkać; może i to także,*

⁷² M. Baliński, T. Lipiński, *Starożytna Polska*, t. III, Warszawa 1843, s. 459; *Sł. geogr.*, t. IV, Warszawa 1883, s. 200; Z. Krasiniński, *Sto listów do Delfiny*, Warszawa 1966, s. 108-113.

⁷³ K. W. Wójcicki, *Do redaktora „Tygodnika Ilustrowanego”*, „Tygodnik Ilustrowany”, 1864, t. 9, s. 120 - cyt. za: R. Bugaj, *Nauki tajemne w Polsce w dobie odrodzenia*, Wrocław 1976, s. 207.

⁷⁴ K. Cyganek, *Kronika parafialna kościoła knyszyńskiego*, Knyszyn 1944, maszynopis w zbiorach Cecylii Piaseckiej w Knyszynie, s. 24.

⁷⁵ A. Jabłonowski, *Podlasie*, cz. 2, s. 135.

*że to miejsce będąc prawie w środku jego państw dogodniejsze jest pod względem administracji krajowej dla króla i osób mających do niego interes niżeli Kraków leżący na brzegach Polski. Nadto król mając większą władzę w Litwie, niż w Koronie i większą łatwość utrzymania swego dworu, podejmowanego tu kosztem publicznym - przyjemniejszym znajduje mieszkanie w Litwie, które prócz tego w tych ostatnich czasach stało się mu potrzebnym dlatego, aby mógł z bliska uważać zamiary, przygotowania i postępy Moskalów, swych nieprzyjaciół, i zarazem opatrzyć potrzeby wojenne.”*⁷⁶

Pierwszy raz do swej knyszyńskiej dziedziny zajrzał monacha pewnie w 1543 r. 16 IX 1543 r. król wyjechał z Grodna na polowanie.⁷⁷ Jeszcze tego samego dnia, w niedzielę św. Eufemii.⁷⁸ Nie ma pewności, czy wówczas młody król zatrzymał się w swym dworze knyszyńskim, ale bliskość zaledwie kilkunastukilometrowa każe przypuszczać, że tak właśnie było.

W pełni udokumentowany pobyt nastąpił dwa lata później. 13 VI 1545 r. ks. Stanisław Górski kanonik krakowski i plocki w liście do Jana Dantyszka bpa warmińskiego wspominał: *Młody król najprzód do Częstochowy dokąd się ofiarował, stamtąd na Piotrków, Warszawę, Tykocin i Grodno jedzie do Wilna.*⁷⁹ 17 lipca 1545 r. przeprawił się przez Wisłę. Dalsza droga wiodła przez Radzymin, Kamieńczyk, Ostrów Mazowiecką, Lubotyń, Łomżę, Wiznę, do Tykocina, gdzie król bawił 23 i 24 VII. 25 przybył do Knyszyna, a 27 udał się do Moławicy, Grodna i dalej do Wilna, gdzie dotarł 7 VIII. Przejazd przez Mazowsze i Podlasie zaznaczył się datkami królewskimi dla ubogich i klasztorów, m. in. rachunki królewskie odnotowały jałmużnę, którą król ofiarował bernardynom tykocińskim i ubogim w Knyszynie⁸⁰ 15 VI 1545 r. w Wilnie zmarła królowa Elżbieta, wobec czego władca nie zabawił długo w swych włościach podlaskich i śpiesznie podążył do Wilna.

Król musiał być przekonany, co do właściwości zdrowotnych klimatu Knyszyna.

⁷⁶ *Relacje nuncjuszków apostolskich i innych osób o Polsce od roku 1548 do 1690*, [zebrał Jan Chrzyciel Albertrand], wyd. E. Rykaczewski, t. 1, Berlin 1864, s. 182; J. Gintel, *Cudzoziemcy o Polsce. Relacje i opinie*, t. 1, Kraków 1971, s. 143.

⁷⁷ L. Kolankowski, *Dzieje Wielkiego Księstwa Litewskiego za Jagiellonów*, t. 1, 1377-1499, Warszawa 1938, s. 390.

⁷⁸ *Suprasłska rukopis soderżaščaja Novgorodskuju i Kievskuju sokraščennyja letopisi*, wyd. M. A. Obolenskij, Moskwa 1836, s. 155; I. Szaranowicz, *O latopisach i kronikach ruskich XV i XVI w., a zwłaszcza o latopisie "Wielikoho kniazstwa Litowskoho i zamotskoho"*, "Rozprawy i sprawozdania z posiedzeń Wydziału Historyczno-Filozoficznego Akademii Umiejętności", t. XV, Kraków 1882, s. 351-413.

⁷⁹ A. Przeździecki, *Jagiellonki polskie*, t. I, s. 164 i 292.

⁸⁰ *Rachunki dworu królewskiego 1544-1567*, „Źródła do historii sztuki i cywilizacji w Polsce”, t. I, Kraków 1911, s. 201-202.

Maciej Strykowski, w *Kronice* zanotował, że długi pobyt jesienią, zimą i wiosną 1553-1554 r. spowodowany był morowym powietrzem: *Król Sigmunt August, będąc młodym wdowcem umyślił znowu przyjaźń odnowić z domem Rakuskim przez małżeńską powinność. A tak roku 1553, skoro po Bożym Narodzeniu wyjechał z Wilna do Grodna, gdzie na ten czas królowa Bona matka jego mieszkała, z którą namówiwszy się jechał do Krakowa... A potem tegoż roku w sobotę po św. Jakubie, córkę Ferdinandową Katerinę, siostrę rodzoną Helźbiety, pierwszej królowej wdowę, przyprowadził [Mikołaj Radziwiłł wojewoda wileński] z innymi paniami ozdobnie do Krakowa... Nazajutrz tedy w niedzielę pierwszą po św. Jakubie było oddawanie małżeństwa między królem i nową królową, która tegoż dnia była koronowana, a potem wesele z rozmaitymi turniejami, triumfy i krotofilami odprawowano. Tegoż roku srogię, a jadownicę powietrze w Wilnie panowało, dla którego byli mieszczanie pouciekali, gdzie kto mógł. Marło też w Trokach, w Ejsiskach, Miednikach i Zizmorach i w innych okolicznych wsiach i miasteczkach... Król też mieszkając z królową przez zimę w Knyszynie dla powietrza w Litwie panującego, złożył sejm walny w Lublinie, na który skoro po mięsopuście roku 1554 wyjechał.*⁸¹ Podobnie w 1572 r. ostatni pobyt króla wynikał z wcześniejszych doświadczeń zdrowotnych, gdy król wyjechał z Warszawy do Knyszyna w czasie grasującego powietrza.

Zgodnie z datami dokumentów i listów królewskich Zygmunt August przebywał w Knyszynie w: 25 - 27 VIII 1545 r., 21 XI 1547 r., 17 X 1553 - 8 II 1554 r., 19 I 1555 r., 28 I 1556 r., 23 I 1557 r., 3 VII 1559 r., 29 XI 1561 r., 11-13 V 1563 r., 30 X - 1 XI 1563 r., 8 - 18 V 1564 r., 3 - 20 IX 1564 r., 4- 23 VII 1565 r., 20 - 27 III 1566 r., 18 I - 1 III 1567 r., 1 - 18 I 1567 r., 25 VIII - 8 IX 1567 r., 9 II - 27 IV 1568 r., 19 VII - 26 VIII 1568 r., 27 VIII - 9 XII 1569 r., 1 - 7 VII 1572 r. 21 pobytów króla w Knyszynie obejmowało 499 dni. Terminy ich pozostają w zgodzie z itinerarium władcy opracowanym przez A. Gąsiorowskiego.⁸²

Wiele wzmianek klóci się z przyjętymi terminami. Wspomnieć można o dokumentach i listach datowanych z Knyszyna. Część z nich jest bez wątpienia prawdziwe, inne znamionują dokumenty fałszywe. Te mogły m.in. powstać w ostatnich dniach życia króla, gdy jak zeznawali dworzanie po śmierci Zygmunta Augusta, że *król już w wigilię śmierci, nie czując się zawodzeniem ręki, tak wiele podpisał dokumentów.*⁸³ Deputaci oddelegowani przez sejm 1573 r. do rozsądzenia zajęć towarzyszących śmierci króla w Knyszynie 7 VII 1572 r. stwierdzali: *ci ludzie podli i nikczemnego rodu zdeptali wszystkie urzędy, sami listy królewskie do woli pisali, pieczętowali, do podpisu królowi podawali i rozdawali ...Król sam ciężką chorobą złożony i prawie konający, wyraźnym głosem dał*

⁸¹ M. Strykowski, *Kronika polska, litewska, żmudzka i wszytkiej Rusi*, Warszawa 1846, t. 2, s. 406-407.

⁸² A. Gąsiorowski, *Itineraria dwu ostatnich Jagiellonów*, „Studia Historyczne”, r. 16, 1973, s. 249-273.

⁸³ MN Kraków, Bibl. Czart., TN 81, nr 17, s. 49-50.

*świadcstwo o wielu listach podpisanych w ten sposób, że prowadzono jego rękę. Czas niejaki przed śmiercią król nie zupełnie był przytomny na umyśle, po śmierci zaś jego znaleziono wiele listów i nadań przezeń podpisanych, co stwierdzone być może przez komornych czyli owych pacholców, do których należy rozdawanie podobnych listów, albo i przez same listy, jeżeli pewne osoby je okażą.*⁸⁴ Dworzanin królewski Jan Jarzyna powiedział, że mu się zwierzył Mikołaj Kiszka wojewoda podlaski, iż ktoś zmusił króla już na wpół umarłego, prowadząc jego rękę do podpisania kilku listów, i że darowizny na mocy tych listów wydarte przenoszą 50 000 rocznego dochodu. Co mówił Jarzyna Andrzej Zborowski miecznik koronny, jeden z deputatów dodał, że w tenże sposób darowano Radziwiłłowi terytorium szawelskie na Litwie, przynoszące z górą 30 000 zł rocznego dochodu.⁸⁵ Jan Kostka kasztelan gdański utrzymywał że widział się z kupcem Janem Bolmanem wracającym z Knyszyna i gdy go zapytał, czy przywozi stamtąd pieniądze Bolman mu okazał 6 niezapisanych blankietów królewskich na pergaminie, ręką królewską podpisanymi i pieczęcią jegoż umocowanymi. Kasztelan kamieniecki Hieronim Sieniawski oświadczył przed senatem, iż po śmierci króla znalazł pieczęć monarszą niezwykle zużytą od laku i papieru tak, że nie było na niej znać ani śladów herbu koronnego. W tym czasie namnożyło się owych dożywociów.⁸⁶

Liczba ok. 500 dni spędzonych w Knyszynie jest duża, gdy zważy się fakt, że składają się na nie przyjazdy wielokrotne, a nie stałe *przemieszkiwanie* przez dłuższy okres czasu. Król bywał w swej podlaskiej rezydencji przygotowując się do sejmów (np. 1554, 1564, 1566, 1567 r.) i po ich zakończeniu (1563, 1564, 1565, 1567, 1569). W Knyszynie w 1553 r. rozdał 5, w 1567 - 2, a w 1569 - 9 wakansów. Liczne nominacje wystawiane w Knyszynie wskazują na preferowanie przez Zygmunta Augusta rozdawnictwa urzędów i krzesel senatorskich w warunkach jak najmniej krępujących.⁸⁷ Pośrednio poświadczą cel tam rezydowania kameralność miejsca i niezależność. Ostatnim wydatkiem z woli króla Zygmunta Augusta wpisanym przez Stanisława Fogelwedera, przed jego śmiercią w królewskie księgi rachunkowe 5 VII 1572 r. w Knyszynie była jałmużna: *Dałem z rozkazania KJM ubóstwu w Knyszynie i Tykoinie fl. 4.*⁸⁸

⁸⁴ Ś. Orzelski, *Bezkrólewia ksiąg ośmioro, czyli dzieje Polski od zgonu Zygmunta Augusta r. 1572 aż do r. 1576*, t. 1, Petersburg 1858, s. 84 - 85.

⁸⁵ Ś. Orzelski, t. 1, s. 76-77.

⁸⁶ Ś. Orzelski, t. 1, s. 76-80.

⁸⁷ A. Sucheni-Grabowska, *Obsadzanie urzędów senatorskich i ministerialnych przez Zygmunta Augusta*, „Studia nad gospodarką, społeczeństwem i rodziną w Europie późnofeudalnej”, Lublin 1987, s. 179-194.

⁸⁸ AGAD, ASK, dz. I, Rachunki królewskie, nr 221 B, k. 41.

^aDnia kwietnia 17 Anno 1553⁸⁹.

[k.29] Przed opatrzynymi mieszczanami knysyńskimi: Michałem Wytrzeszczem, Pawłem Cziechanowskim, Janem Klimkowicz, Sobiechem Lapa, Stanisławem horodniczem⁹⁰ od Jaspil⁹¹, posłem miejskim knysyńskim,⁹² etc.

Gdzie, stawszy opatrzyn⁹³ Jakub Mikicicz⁹⁴ mieszczanin knysyński⁹⁵, wspolek i [ze] swoją żoną Anną, z Tykoczkiej ulicze⁹⁶, żadnym obyczajem nie zwiedziony, ani przymuszony, jedno dobrowolnie zeznali, wspolek i [ze] swoją żoną, przed wyżej mienionymi, że darowali półwłóczkiem we wszystkich trzech poliach,⁹⁷ tako jako sam miał i dzierżał wspolek i [z] sienożęcią⁹⁸ i przissada [s], i z którego sam służbę służył, koniem Wojciecha Jankowskiego m.k.. Z tem, że jego darował, z tąż służbą, którą i sam służył, to jest koniem, jako należy na bojaryna⁹⁹, wspolek z temże podatkie[m], który i

⁸⁹ Najdawniejszy akt w księgach miejskich, oblatowany później w te księgi był sporządzony przed *wiarygodnymi świadkami*, a nie przed urzędami miejskimi, wójtem i ławą sądową oraz burmistrzem i radą miejską. Takie akty są dość rzadkie - por. nr 64, 109.

⁹⁰ Horodniczy - wójt wiejski.

⁹¹ Wieś Jaświły w starostwie knyszyńskim. W 1561 r. *Sioło Jaswiły ma w sobie włók 60 gruntu średniego, z których pan Wlewski dzierży włók 8 a wójtowskich włók 2* - por. *Rewizja dworów starostwa knyszyńskiego dzierżawy JMPana Piotra Chwalczewskiego Podkomorzego Kaliskiego, przez Księdza Adama Pilchowskiego Scholastyka Warszawskiego uczynionoaw roku 1561, miesiąca Junia dnia 19* - W. Chomętowski, s. 246.

⁹² *Może ów poseł miejski to sługa miejski Jakub Seliga* - por.nr 43.

⁹³ Opatrzny(a) - roztropny(a), dalej w skrócie: op.

⁹⁴ Jakub Mikicicz zmarł w trakcie epidemii w 1558 r. Prowadził w mieście karcznię piwną - *Rewizja dworów starostwa knyszyńskiego ... 1561*, s. 255.

⁹⁵ Mieszczanin knyszyński, dalej w skrócie: m.k.

⁹⁶ Ulica dalej w skrócie: ul.

⁹⁷ Włoka - 21,7 ha. Por. E. Stamm, *Miary powierzchni w dawnej Polsce*, Kraków 1936, s. 17.

⁹⁸ Miejskie grunty orne podzielone były na 3 pola: jare, ozime i ugorujące, co roku zmieniano na nich kolejność upraw. Sianożęć = łąka.

⁹⁹ Tylko w tym akcie wzmiankowane są w Knyszynie *włóki bojarские* w odróżnieniu od innych włók miejskich, z których płacono jedynie czynsz. *Z włók bojarских* pełniono w dworze knyszyńskim służbę konną, jeżdżąc z listami urzędników monarszych, dając podwozy, etc. Podjęta wówczas akcja reorganizacji miasta - w 1554 r. zlikwidowała całkowicie *włóki bojarские* w Knyszynie. Por. inne sprawy, gdzie wzmiankowani są bojarzy nr 20, 26, 46. Bojarami nazywano: Stanisława Bogdanika (nr 26), Bartłomieja Mikicicza (nr 21), Stanisława Bojarzynowicza (nr 20), Jana

sam dawał, czynszu 12 gr litewskiej monety¹⁰⁰. Dał i darował.

Jeno ten Wojciech, tego roku nie ma płacić czynszu, alize liata bożego 1554 r.

I zastępuje, ten [k.29v] Jakub Mikiczicz, temu Wojciechowi Jankowskiemu pokój od swoich krewnych i bliskich, wiecznie i na wieki.

A ten Wojciech wziął się za to: Iże ma służbę służyć z tego półwłóczka, tedy kiedy na je[go] kolej przydzie. I ma temu Wojciechowi, ten Jakub Mikiczicz, zawieźć tej półwłóczkiej we wszystkich trzech poliach, tak jako się ściągają.^a

2

21 kwietnia 1553 r.

[k.4v] Działo się w Knissinie, w piątek przet świętem Jurgam, dnia XXI Aprila [21 IV 1553].

Przet sławietnemi pany Jackiem¹⁰¹ liagwójtem¹⁰², na miejscu wójtowskim bandącym, Szymonem Rudem¹⁰³, Stanisławem Worsa, Piotrem Kuropatwa, Jakubem Szaphejem¹⁰⁴ etc.

Stanąwszy oblicznie, przet urzędem wyżej mienonym, sławetny¹⁰⁵ Adam Węgrowski m.k. jawnie i dobrowolnie zeznał, nie będąc przymuszony, ani przypiędzony, jeno [ze] swej dobrej wolej, iż przedał pół włóki ziemie uczciwemu¹⁰⁶ ojcu Hihnatowi świeszczieniku knissinskiemu¹⁰⁷, za pół dziesiąty¹⁰⁸ kopy gr liczby i monety pol.,¹⁰⁹ wie pasierba Malinowskiego (46).

¹⁰⁰ Litewskiej - dalej w skrócie: lit.

¹⁰¹ Zap. Jacko Kuczyński zwany Świetlikiem, później stałe, aż do 30 IV 1557 r. wzmiankowany był jako ławnik.

¹⁰² Landwójt - zastępca wójta, funkcja wójta złączona z osobą starosty knyszyńskiego. Władzę wójtowską sprawował właściwie podstarości, jednak mieszczan landwójtów nazywano też wójtami, tak jak w publikowanej księdze. Jacko Świetlik pewnie tylko zastępował landwójta.

¹⁰³ Szymon Rudobrody.

¹⁰⁴ Jakub Saffiei.

¹⁰⁵ Sławetny - dalej w skrócie: sł.

¹⁰⁶ Uczciwy - dalej w skrócie: ucz.

¹⁰⁷ Hihnat, Ichnat, Ichnat - pop cerkwi knyszyńskiej św. Spasa znany z przywileju króla Zygmunta Augusta w Knyszynie 26 X 1551 r. (data błędna) nadającego mu wolne używanie 2 wólk miejskich. W dokumencie stwierdzono, że *Ignatiej... pożywienia nikotorogo nie mojet dla togo, iż nadania żadnego k niej [cerkwi-JM] niet, ziemi też, s czogo by miel chlebokormiennie mieti. jemu*

wszystkich trzech poliach,. Które polie lieży na dwu miesciach, ob miedze Hrynia Rakowicza, a z drugą stronię Jakubowa Nadolna, a w trzecim polu ob miedze Michała Mieszia Chromczniego¹¹⁰.

Nic sobie nie ostawując, ani dzieciom, ani żadnemu swemu krewnemu, przyjacielowi, na wieki. Wolen bandzie dać darować, przedać, przemieniać i na swój pożytek obrócić. A po śmierci ojca Ichnata swieszczennika św. Spasa wolna będzie żona i dzieci jego i potomki do tej ziemie, pół włóki.

3

28 kwietnia 1553 r.

[k.4v]Działo się w Knissinie, w piątek 28 Aprilla [28 IV].

Przet sliawietniami pany Stanisławem Magnussem wójtem knissinińskim¹¹¹, Marcinem Zielonym burmistrzem knissinińskim¹¹² wespolek [ze] wszystka radią mieszcza etc.¹¹³

Stanąwszy oblicznie przed urząd wyżej mienonym op. Matis Drogiczaniin m.k. nie pridano, a zwłaszcza, iż wsi ziemliemiezi poddanych naszym na woloki pomereny i na czynszu rozdany. Zob. Arch. sb., t. I, Wilno 1867, nr 34, s.129.

¹⁰⁸ Półdziesiąty = 9 i 1/2.

¹⁰⁹ Kopa groszy polskich wynosiła 30 gr., dalej w skócie kopa gr. pol.

¹¹⁰ Michał Chromy.

¹¹¹ Stanisław Magnus zwany też Lisem pełnił funkcję wójta miasta Knyszyna (w rzeczywistości landwójta, czyli zastępcy wójta, bo tytułowano wójtami podstarościch) do 17 I 1556 r.,gdy przekazano „skrzynkę z księgami spraw miejskich panu Maciejowi Zbroszek podstarościemu i wójtowi Knyszyńskiemu” (por. sprawa nr 152). Po tej dacie nie znajdujemy już o nim wzmianki, może już wówczas nie żył.

¹¹² Marcin Zielony pełnił funkcję burmistrza do 29 VI 1556 r. Po nim od 7 VI 1556 r. burmistrzem był Wojciech Drządź (por. sprawy nr 173 i 178).

¹¹³ Jest to pierwsza sprawa nowo sformowanej rady miejskiej i ławy wójtowskiej. Pełny jej skład przedstawiał się następująco:

ławnicy: Stanisław Magnus vel Lis do 17 I 1556 r., Jacko Kuczyński vel Świetlik wzm. do 30 IV 1557 r., Adam Węgrowski wzm. do 7 V 1557 r., Szymon Rudobrody vel Rudy do 4 IV 1554 r., Stanisław Worsa wzm. do 10 IV 1557 r.,

burmistrz: Marcin Zielony do 29 VI 1556 r.,

raicy: Jakub Szafiej wzm. do 10 IV 1557 r., Fiodor Klucznik Stary wzm. do 7 V 1557 r., Wojciech Drządź wzm. do 17 IV 1556 r.(od 7 VI 1556 burmistrz), Piotr Łazowski vel Kuropatwa wzm. do 29 V 1556.

[k.5] Jawnie i dobrowolnie zeznał, iż sprzedał mork polia¹¹⁴ swój własny Sieliwonowi Korpiaczewiczu m.k. za półtrzeci¹¹⁵ kopy gr liczby pol. Który mork ziemie miał ten Matis w ziastawie we 2 kopach gr u Szymona Frankowicza. Który mork ziemie leży z jednej strony o miedzią Augustyna Bykowicza, a z drugą stroną Jana brata Costhkowego, nic sobie nie ostawiając, ani zienie, ani dzieciom, ani żadnemu przyjacielowi, krewnemu.

Na wieki wolen bandzie ten Seliwon w tym morgu przedać, darować, przemieniać, albo jakokolwiek ku swojemu pożytku obrócić.

A ten to Seliwon zapłacił kopię gr do riał Szymona Frankowicza, który zastawia trzymał, a temu Matisowi isczowi¹¹⁶ tej ziemie dał i zapłacił pół kopy.

4

28 kwietnia 1553 r.

[k.5] Tegoż dnia [28 IV 1553r.]

Josko Liazowski m.k. zeznał przed urzędem miesckiem, iż wziął beczką soli, za kopię gr, u Honaczka kuszniernia do ś[więta] św. Simona Judy [28 IX 1553 r.], a jeśliby nie zapłacił tedy mia ten Josko nawięzać gr na gr. I na to poruczył¹¹⁷ się Andrzej Liazowski brat jego.

5

13 maja 1553 r.

[k.5v] Actum est in Knissin, feria sexta, in crastino Ascensionis domini [13 V 1553 r.], 23¹¹⁸ Maii.

In praesentia dominorum: Stanislao Lisz, advocato knissinense,¹¹⁹ Martino Zielioni etc.

¹¹⁴ Móg pola = 0,72 ha, por. E. Stamm, s. 17.

¹¹⁵ Półtrzeci kopy = 2,5 kop gr. Kopa gr. liczby polskiej = 30, czyli móg ten był zastawiony za 75 gr.

¹¹⁶ Isćiec - dłużnik.

¹¹⁷ Poruczył - poręczył.

¹¹⁸ Ewidentna pomyłka pisarza powinno być 13.

¹¹⁹ W obecności panów Stanisława Magnussa zwanego Lis wójta knyszyńskiego.

^aMinima zeznała, iż Kozieka stargował izba. Gr 22 żądał. Minima wyznała 20 gr, a synowie temu Kozeczie nie dopuścili brać. Ten Kozeka poliecił na kościół¹²⁰ ty pieniądze. Gdzie ta Minima stanąwszy przed prawiem wzięła u tego Kozieki gr 20. ^bTa Manima zapłaciła gr 20 - na kościół gr 10, isczowi gr 10, a o 2 gr złoży miastu.^{ab}

6

13 maja 1553 r.

[k.5v] ^aTegoż dnia [13 V 1553 r.]

Przyszetwszy Matis Iczkowicz, przed urząd miesczki knissinski, żaliował się na matkę swoją Wajczkowią¹²¹: Iżeby ona jego oddalalia od ojczyzny jego, którą to mają w Knissinie, a młodszemu synowi to przywlaszczalia, a jego oddalalia.

Ona tako przed pany powiedziała: Panowie ja jego nie chcia oddaliać, jeno niechaj mię słuchają, a ja niechaj banda wolna władać, aż do śmierci, a po mej śmierci obiemia miało i wiele, a 2 sistrze mają wyposażyć z tej ojczyzny jenią, jako drugą, jako i insze wyposażam.^a

7

13 maja 1553 r.

[k.5v] Ibidem

Zialiożyli panowie zakład między mienowanemi: Półtrorajanową, a między Marcinem pasierbem jej i żoną jego, pod kopą gr panu staroscie i pod winą piwa wójtowia, bogmistrzowia [ss].

Jeśliby się między siobią wadzili, albo jake rosterki czynili, świadomieni przewiedli przed pany, ona albo on na siebie [ss], tedy kopa panu staroście winna strona

¹²⁰ Kościół rzymsko-katolicki ufundował i plebana uposażył 5. VII. 1520 r. Mikołaj Radziwiłł w trakcie zakładania osady Knyszyn. Kościół otrzymał wezwania: Narodzenia NMP, św. Jana i św. Andrzeja Apostołów oraz św. Apolonii.-AGAD, Kapiciana 54, s. 608-619. Kościół ten ustawiony był w środku placu rynkowego w Knyszynie. Zob. J. Maroszek, *Kościół knyszyński. (W związku z artykułem Dziszława Zabielskiego, Przyczynek do poznania historii świątyń knyszyńskich. „Wiadomości Kościelne Archidiecezji Białostockiej” VI/1996, nr 2)*, „Wiadomości Kościelne Archidiecezji Białostockiej, Kwartalnik”, R. VII(XXVI), nr 4(111), s. 249-267.

¹²¹ Iczkowa.

i panom radam mieszczka winna półósma gr¹²².

8

19 maja 1553 r.

[k.5]Feria sexta ante Pentecosten [19 V] 1553.

Zeznanie Stanisława Bogdanika m.k. o dom i ogród.

Staniąwszy oblicznie, op. Stanisław Bogdanik m.k.¹²³ jawnie i dobrowolnie zeznał prze[d] urzędem mieszcziem: Iż darował częścią, a częścią za pieniądze dom i ogród Jakubowi Żydkowi¹²⁴, tu Knissina. Który dom leży z jednej strony Janczika kucharza, a z drugiej strony Jeromina Babika, nic sobie nie ostawiając, ani zienie, ani dzieciom, ani żadnemu przyjacielowi [k.5v] krewnemu i niekrewnemu.

Ten, Jakub wolen bandzie ten dom dać, darować, przemieniać i na swój pożytek obrócić. I siostra, matka tego Stanisława Bogdanika m.k. [do tego nic nie mają].

9

26 maja 1553 r.

[k.2v] Actum in Knissini feria sexta conductum Paschae Anno Domini 1553 [26 V 1553 r.]

Działo się prawo zagajone, na którym Stanisław Lis¹²⁵, wójt, ławnicy Jaczko Świethlik¹²⁶, Adam Wegrowski, Stanisław Worsza et etc.

Stanąwszy oblicznie, slachetny¹²⁷ Francek horodniczy przet tem urzędem wyżej mienionym. Żaliował na opatrzego Szczepana m.k., o to: Iżem jemu dał, ku zachowaniu, dwie beczce soli, a nie chce mi ich wrócić.

Ten, Szczepan powiedział przed prawem: Znam się w temu, iż u mnie zastawił

¹²² 7 i 1/2 gr.

¹²³ Stanisław Bogdanik 30 VI 1553 r., (nr 26) określony był jako bojarzyn.

¹²⁴ Żydek - przezwisko, a nie określenie nacji.

¹²⁵ Stanisław Magnuss zwany Lis.

¹²⁶ Jacek Kuczynski zwany Swietlik.

¹²⁷ Szlachetny- dalej w skrócie szl.

jedną beczkę soli. I tę beczkę soli wziął pan Klossowski, urzędnik przeszły knissinski¹²⁸ [k...3]v] w dani miodowej¹²⁹.

Ten Frączek powiedział: Iżem ja zapłacił panu Klossowskiemu za moim domowym grabieżem, jeśli on sobie tych 2 beczek nie obrócił w pożytek, niechaj podniesie prawo o te 2 beczki soli.

Pan wójt i z liawniki wyrozumiawszy żaliobie i odpór skazał: Iż ma przysiąc trzeciego dnia, iż za dań miodową, którą Franczek był winowat Klossowski beczkę soli wziął, a [o] drugiej powiedział: Nie być u siebie położonia.

10

26 maja 1553 r.

[k.3]Tegoż dnia [26 V 1553 r.]

Jewia Sluszczyzna żaliowała się na Barbarę, na Wojciechową Jankowską, o to: Iżem jej zastawiła siekiere za półtrzeciej¹³⁰ gr, jako za 8 gr szacując.

Ta Wojciechowia nie znalia [się], aby jej zastawiła tę siekiere.

Ta Sluszczyzna powiedziała: Jako ja tobie nie zastawiła tej siekiery? Niechaj prawo podniesą.

Pan wójt i z liawniki skazali: Iż nie przyjdzie przysięgi, jeno losy miotał[s].

I obrali sobie losy. I tej Śluszczynej wyjął się jej los, którym sobie obrała była. I skazali: Wrócić do trzeciego dnia siekiere, a tej Sluszczynej wrócić gr.

Gdzie, ta Sluszczyzna wróciła przed prawiem półtrzecia gr.

11

26 maja 1553 r.

[k.3] Tegoż dnia [26 V 1553 r.].

Zienko Liassowski żaliował przed prawiem na Marka Dziemithka, o to: Iż jako

¹²⁸ Zapewne dawniej podstarości knyszyński.

¹²⁹ Dań miodowa- danina z miodu pobierana do dworu gospodarskiego.

¹³⁰ Półtrzeci- 2 i 1/2.

tak dwie niedzieli skazaliście mi płacić długu 3 gr.

Do którego się zniął ten Marek. Jął mówić przykre słowa przy prawie.

Wójt z ławniki zmówiwszy się, kazali [k.3v] go osadzić do miesckej kaźni¹³¹.

Sługa wójtowski¹³², według rozkazania, pojął jego do kaźni. A ten Marek gwałtem uciekł z jego rąk.

12

26 maja 1553 r.

[k.3v] Tegoż dnia [26 V 1553 r.].

Piotr Podkluczy m.k. żaliował się przed Stanisławem [Magnussem], wójtem, na Kiliانا, na mistrza: Iż mi pobrał swawolnie, w domu moim, cziesy [?].

Ja, jako wójt, dałem temu Kilianu z prawią Jacka [Świftlika vel Kuczynskiego]. Przesetwszy ławnik do cziesy pytał Kiliانا: Twoje to są cziesy ?.

Kilian powiedział: Moje.

Piotr Podkluczy powiedział: Też iż się moje.

A ten ławnik wziął znamię z tych cziesy i dał do wójta.

Piotr, przesetwszy przed prawo zagajonie, jął się żaliować przed namiestnikiem wójtowskim liegwójtem: Niesluszne, a nie według prawia.

Liagwójt i z ławniki: Iżeś ty nieslusznie, a prawia nie uczywszy. Żałujesz winię, ale popraw swe rzeczy.

A w tym, ten Piotr od prawa nie opowiedziawszy się zbiekł.

Ten Kilian czekał go tak długo, aż prawo ustalio. Tedy ten Kilian zassapował [s] sobie.

¹³¹ Więzienie.

¹³² Sługa wójtowski- Jakub Seliga (por. nr 43).

13

26 maja 1553 r.

[k.3v] Tegoż dnia [26 V 1553 r.].

Jasko Liazowski¹³³ żaliował przed prawem na Hryczka brata¹³⁴ swego: Iże mi przedał ćwierć ziemie włóki za 6 kop gr bez 10 gr, bez nasienia.

Hryczko powiedział: Iżeś ty mnie i z nasieniem przedał za 6 kop gr bez 10 gr. Gdzie ja mam zeznianie litkup¹³⁵ dobre ludzie: Mathissa Drogiczana.

Gdzie, Mathis Drogiczana, jako pozwany na świadestwo litkupu zezniał przed prawiem tako: Iże to było, iż ten Hryczko kupił ćwierć włóki ziemie za 6 [k.4] kop bez 10 gr i z nasieniem.

Urząd, wystuchawszy to, skazali Hriczkowi: Płacić 40 gr za 2 niedzieli, a 80 gr ma płacić na Narodzenie Matki Bożej [6 IX 1553 r.].

14

2 czerwca 1553 r.

[k.4] Feria sexta, in crastino Corporis Christi [2 VI 1553 r.].

Staniąwszy oblicznie, Oziabło z Bobrowki¹³⁶ żaliował na Piotra na Niadolnego: Iżby on winien jemu za żyto gr 36.

Piotr zniął się ku 33 gr, a o 3 gr się nie zniął.

Gdzie, urząd między obie stronię puścił liosy, o 3 gr. Gdzie się lios wyjął się tego Piotra, który sobie obrał.

A tego urząd uczynił prawiem Pietra od 3 gr. A pół kopy gr skazali: Płacić do 2 niedziel. Gdzie, ten Piotr ma wrócić temu Oziabłowi 18 par sośników¹³⁷, za tyż 2 niedzieli. Etc.

¹³³ Josko Lazowski.

¹³⁴ Hriczko Lazowski.

¹³⁵ Litkup - umowa kupna-sprzedaży.

¹³⁶ Bobrówka, wieś starstwa knyszyńskiego.

¹³⁷ Sośniki - sztaby żelazne.

2 czerwca 1553 r.

[k.4] Tegoż dnia [2 VI 1553 r.].

Tomek Gudosz przekazał gr 16 na Jurku Fortune na m.k. na kościół. Który dluk winien jemu był.

2 czerwca 1553 r.

[k.4] Tegoż dnia [2 VI 1553 r.].

Ja, Małgorzata i z mężem moim Marcinem od Mroczków¹³⁸ zeznawiam przed urzędem mieskim knissinskim: Iż braciej swojej: Marcinowi, Maciejowi, Stanisławowi i siostrze mojej Katarzynie wyrzekam się i czynię pokój im na wszystkim. Iż mię wyposażyli tak, jak na mię należy. A ostatek po ojcowej śmierci ci bracia i siostra dali mi krowię jałowia, czerwonią.

14 czerwca 1553 r.

[k.6] Mensis Juni [14 VI 1553 r.]

Gdy przyszła przysięga Zenku¹³⁹, wedluk skazania z prawia, jako trzeciego dnia, na poniedziałek, natenczas nie złożyła się jemu przysięga.

Pan wójt jemu zasię skaział: Przysięgę, wedluk postępu prawia, na trzeci dzień, jako szrodę, który jest dzień Juni 13 [13 VI 1553 r.].

Ten Zenko nie pilnowiał przysięgi. Tenże stracił.

A Timosz pilnowiał godzinie z południa i dał pamiętnego¹⁴⁰. Etc.

¹³⁸ Wieś Mrocзки k/Trzeciannego zamieszkała przez drobnoszlachecki ród Mroczków.

¹³⁹ Zap. Szymko Lazowski, por. nr 11.

¹⁴⁰ Pamiętne - przysiężne, opłata składana sądowi za słuchanie przysięgi.

14 czerwca 1553 r.

[k.6] Ziakład.

Panowie uczynili i zaliożyli zakład, między Janem Sczierzbą, a Grzegorzowią¹⁴¹ z Gonieczkiej ul., pod pańską winą i wójtowią, bogmistrzowią i radziecką i pod beczką piwa. Którzy by się między jemi na siebie sięgnęli, albo przeswarczali, by namniejszym dzieciątkiem, bandą winni winę płacić panu¹⁴² i wójtowi z bogmistrzem, wespotek z tych radą inszą.

14 czerwca 1553 r.

[k.6] Ibidem.

Przyszewszy, Jaczko, Swiethlikow zięć¹⁴³, przed urząd miesczki knissinski, zialiował się na Trochima na Brykowicza: Iżeby on miał jemu pieniądze odjąć, idący w drodze z Gdańska¹⁴⁴.

Ten, Trochim jako powiedział: Iże ja jemu pieniądze żadnych siła nie brał, jeno za moje pieniądze, którem jemu dał zachować 2 talary w Gdańsku. Za to mię on mnie jednal.

[k.6v] I kinieli [s] się obie stronie do świątków i do swoich towarzyszków, którzy tamo z nimi wespolek byli w Ziarsborku¹⁴⁵. Potem gdy przyszli świątkowie ich przed pany, kazali po je[dne]mu puszczać do prawa, a prawdę znać jako się dziejalo między jemi.

¹⁴¹ Zapewne Grzegorzowa Rojowa.

¹⁴² To jest staroście knyszyńskiemu.

¹⁴³ Tożsamy z Jaczkiem (Jackiem, Jacyntym) Swietlikiem, którego nazywano Kuczyńskim. To drugie przezwisko pewnie po ojcu, gdy pierwsze po teściu.

¹⁴⁴ Mieszczanie knyszyńscy prowadzili handel z Gdańskiem. 10 -11 maja 1546 r. Piotr Filipczyk z Knyszyna splawiał wspólnie z Andrzejem, Piotrem z Brzozy i towarzyszami pół zachiku wańczosu i 150 rzemieni, oraz 2 i 1/2 laszty popiołu drzewnego. 17 maja 1556 r. komorę wrocławską na Wiśle odwiedził Wojciech Drząd z Knyszyna wiozący 3 laszty ziarna. Płynął wspólnie z Jerzym Sokolickim z ziemi bielskiej i Mojżeszem Żydem z Choroszczy. Por. *Regestra thelosmei aquatici Wladislaviensis saeculi XVI*, wyd. S. Kutrzeba, F. Duda, Kraków 1915 r., s.107, 395, 421.

¹⁴⁵ Ziarsbork, Żądzbork- Mrągowo. Powracający z Gdańska korzystali z drogi lądowej prowadzącej przez Mrągowo.

Świadek pierwszy tako zeznał: Iże panowie, jego jednał gdy chciał go pozywać. Tamo w Ziaczborku dał jemu 50 gr. Także i drugi i trzeci świątkowie zeznali.

Panowie tako skazali: O co na siebie żaliowali?

I to zeznał Trochim: I że mi zapłacił 70 gr, a jeszcze winien 10 gr.

Panowie skazali wedfuk świątków zeznania: Za 2 niedzieli zapłacić 10 gr temu Trochimowi.

20

15 czerwca 1553 r.

[k.6v] Actum est feria sexta, ipso die domini Viti, mensis Juni 15 1553¹⁴⁶ [15 lub 16 czerwca 1553 r.]

Gdzie, przesetwszy Stanisław Oziabel z Bobrówki, przed urząd mieszczi knissinski, żaliował na Stanisława, na Bojarzynowicz, na m.k. o 72 gr.

Ten, Stanisław zeznał [s] Bojarzynowicz kopie gr, a 12 gr nie znał.

I dali się obie stronie na śwata, który przy tem był kiedy jemu tę kopię dawał Oziabel temu Stanisławowi Bojarzynowicz.

I przyszetwszy świadek Oziabłow zeznał: Ja nie wiem panowie o 12 gr. Jeno wiem kiedy kopę dawał. I winien jemu tę kopię gr.

Panowie skazali: Za 2 niedzieli tę kopię zapłacić, wiedfuk świątka zeznania.

I dał Oziabel 3 gr świadomego soliter z kope [?].

21

21 czerwca 1553 r.

[k.7] Anno Domini 1553, mensi Iunii 21 [21 VI 1553 r.].

Gdzie, przyszewszy przet urząd mieszczi knissiński Bartłomiej Mikiczycz, bojarzyn służyący koniem, żaliował się na Marcina na Rimkowicz, na swego swegrza¹⁴⁷ o

¹⁴⁶ Omyłka w dacie.

¹⁴⁷ Szwagra.

piosak¹⁴⁸: I żeby on jemu miał być winien 3 krowy, 4 świni, 4 kóz, 4 owiec.

Urząd spytał tego Marcina Rymkowicz: Znasz ty to, czy nie znasz?

On powiedział: Ja tego nie znam, jeno się testamentem bronię ojcowskim i macierzyńskim. I pokładał testament przet urzędem.

Urząd wysłuchawszy testament, i że tego nie masz na testamencie, jeno 2 kopie gr pol., skazali temu Bartłomiejowi te 2 kopie za dwie niedzieli, jako testament ukazuje ojczysty i macierzyński.

I dał pamiętnego 4 1/2 gr.

22

25 czerwca 1553 r.

[k.7] Actum est ut supra, feria secunda, post Sancti Johannis Baptistae Junii.

Coram praedicti dominis.

Gdzie, stawszy Marcin Koczmierowicz przet wójtem i bogmistrzem i przed inszem urzędem mieszczi, żaliował się na Wawrzyńca na Owszanika o krowię, którą kupił za pół kopy gr, za swe własne pieniądze, zajętą u Kaleczyczki na Goniędzkiej ul.

Ten, Wawrzyniec przet pany powiedział: Żem ja za swe kupił.

Panowie pytali ich: Macie litkup na to, albo ludzie, przy kiem się to dziejalo?

Oni powiedzieli: Niechaj [poślę] do tego iscza, u którego ich kupili i [u]dali się do niej. [ss]

Ten, isczec przysewszy przed pany zeznał to, co jest prawdziwa rzecz: Iże u mnie stargował ten Marcin tę krowię i zapłacił mi na zadatku 10 gr, a potem mi zapłacił 20 gr na Rynku

Panowie wysłuchawszy prawdziwe zeznania świątka skazali temu Marcinowi krowę i ostawili jego przy tej krowie. I dał pamiętnego 1 1/2 gr.

Spraw 23 były przy panu Janu

Maczkowiczu.¹⁴⁹

¹⁴⁸ Posag.

¹⁴⁹ Jan Maczkowicz- podstarości knyszyński. Wydaje się, że zaznaczenie, że te sprawy od 17 IV do 25 VI odbywały się pod dozorem podstarościego, bo wakował urząd starosty.

20 lipca 1553 r.

[k./] Anno Domini 1553 mensis Juli 20 [20 VII 1553 r.].

Pan Pietrzykowski¹⁵⁰ [imieniem] pana Piotra Phalczewskiego dzierżawcy knyszyńskiego¹⁵¹ żądał opisu świątków u wójta i u burmistrza. Pan wójt i z burmistrzem kazali szukać. Nie nalieźli w księgach. Pisarz nie zapisał, jeno wyznał: Iże mi kazali zapisać¹⁵².

Potem świątki przyszli przet prawo.

Pierwszy świadek zeznał: Żem je ja obierał. A potem zasie powiedział: Ja nie wiem, jeśli ten albo nie.

A drugi świadek zeznał: Iżem był natenczas, kiedy je kupował, targował, alem nie wim - zapłacili li je, bom natenczas odszedł precz.

Panowie skazali według świątków zeznania: Iże się nie godzili słowo. Kazali jednać pana Pietrzykowskiego za ty woze i za koszt, który szacował sobie jako 40 gr pol. Phalczewskiego i skazali jednać do niesporu pana Phalczewskiego.

¹⁵⁰ Piotr Pietrzykowski wcześniej wzmiankowany był 12 I 1552 r. jako sługa poprzedniego starosty knyszyńskiego Andrzeja kniazia Prońskiego- por. AGAD, *Księga grodzka brańska* 2, k. 669 v. Później przeszedł na służbę starosty tykocińskiego Jana Szymkowicza i jako jego służebnik notowany był 17 IV 1555 r. i 19 IV 1556 r.- por. *Regestra theloni...*, s. 56 i 95.

¹⁵¹ Piotr Chwalczewski był dzierżawcą (starostą, knyszyńskim od 1553 r. do 11 X 1564 r., zm. w XII 1566 r., jeden z najwybitniejszych działaczy agrarnych związanych z Boną i Zygmuntem Augustem. Ok. r. 1552 król powierzył mu zarząd wszystkich dóbr monarszych na Litwie z tytułem: *sprawcy zamków i dworów gospodarskich wo wsiem Wielikom Kniażestwie Litowskom*, w 1556 r. otrzymał godność podkomorzego kaliskiego. Starostwo knyszyńskie doprowadził do kwitnącego stanu, tak że uchodziło za najbogatsze na Litwie. Por. W. Pocięcha, *Chwalczewscy*, Kraków 1938, s. 9-13. Powyższy akt prawny jest pierwszą wzmianką o P. Chwalczewskim jako staroście knyszyńskim. Objął ten urząd po Andrzeju kniaziu Prońskim (wzm. jako starosta w 1551- 23 II 1552 r.- por. AGAD, *Księga grodzka brańska*, 2, k. 694 i A. Jabłonowski, *Podlasie* t. III, s. 247.

¹⁵² Z tego fragmentu wyraźnie wynika, że prowadzono wówczas tylko jeden ciąg ksiąg miejskich: wójtowsko - burmistrzowskich, a nie dwa odrębne: wójtowsko- ławnicze dla spraw karnych i burmistrzowsko- radzieckie dla spraw cywilnych.

21 lipca 1553 r.

[k./] Actum coram domino advocato Stanislao Magnuss, praeconsulis Martino Zielony etc. Mensis Julii, 21 [21 VII].

Stanąwszy oblicznie, szlachetny pan Wapilski, służebnik pana Lewiczkiego¹⁵³ żałował na sl. Mathissa Popielnika m k., o to: Iż mi winien, mego własnego długu gr 50 pol. Na który dłuł mam i okazuję cyrograf¹⁵⁴ tego Mathissa.

Mathiss Popielnik na to odpór dał: Iż ja zapłacił ten dłuł panu Szujzskiemu, któremu pan Wepilski dał na mnie plenipotencję. Który, list albo cyrograf ja też tu, przed urzędem, okazuję.

Urząd wyrozumiawszy ten cyrograf Mathissa Popielnika, iż na tem cyrografie nie masz żadnego tego długu zapłaconego temuż Szujzskiemu, który mienił na oprzy, jakoby Mathiss miał płacić. Alie na tym cyrografie [k./v] pana Wepylskiego okazuje się, według opisanja jego, iż ostał jemu tego 50 gr.

Tem tego Mathissa skazaliśmy: Iż ten Jan Wapylski ma postawić tego przed urzędem knyszyńskim pana Szujzskiego za 2 niedziel- jeśli mu zapłacił, a ten Mathiss temu Szujowskiemu ten dłuł pana Wapylskiego, albo nie. A pan Wepylski ma go tu postanowić przed urzędem na zeznanie. A która strona ostanie winna, tedy wszystkie uchwały i powinnowastwa powinowata strona ma płacić, jako w cierografie opisanie.

25 lipca 1553 r.

[k./v] Anno Domini 1553, mensis Juli XXV [25 VII 1553 r.].

Przed sławetnemi: panem Marcinem Zielonym bogmistrzem knyszyńskim, Blaskem Mielnikiem¹⁵⁵ etc.

Gdzie stanąwszy Marek Koczmir¹⁵⁶ m.k. z Gonieczkiej ul. jawnie zeznał: Iże

¹⁵³ Zap. Maciej Lewicki, zm. ok. 1558 r., podsędek bielski, później sędzia ziemi bielskiej - por.: J. Maroszek, *Lewickie*, „Rubież”, Białystok 1993, t. 2/3, s. 108.

¹⁵⁴ Cyrograf- rewery.

¹⁵⁵ Błażko młynarz nie był ani ławnikiem, ani rajcą, jego obecność mogła wynikać z natury sprawy dotyczącej młynarstwa, może był „cechmistrzem” cechu młynarzy ?

¹⁵⁶ Marek Koczmier.

się ugodził z Lukianem, z Rudy mielnikiem¹⁵⁷, który teraz jest na miejscu Błaskowym i Maćkowym¹⁵⁸, tamo na Rudzie¹⁵⁹, o te rolia, którą jemu zastawił, i teraz jemu dobrowolnie postąpił od God do God i też grykie, którą posiał.

Ten Mark to jemu postąpił Lukianowi. I ma już ten Lukian dobrowolnie pożywać, aż jemu odda pieniądze, pół kopy gr, a jeśli nie wykupi na ten czas, tedy przet się dzierży, aż do tego czasu dokąd jemu pieniądze odda.

26

30 lipca 1553 r.

[k.7v] Post S. Annae XXVIII Iulii [28 VII 1553 r.].

Actum coram dominos Joannis Maczkowicz vicecapitaneo knissiensis, Stanisłao advocato Magnus, Martino praeconsuli Zielony, Petro Kuropatwa, Jacobo Szaffej¹⁶⁰, Fwiedor¹⁶¹, Alberto Draszcz¹⁶², Jaczko Szwyethlik¹⁶³, Adam Wongrowski¹⁶⁴.

¹⁵⁷ Młynarzem.

¹⁵⁸ Błażko młynarz i Błażkowicz Maciek.

¹⁵⁹ *Sioło Ruda między dwiema osobliwie rzekami Kulikowską i Jaskrą ma swoje położenie. jednym bokiem Narwie się dotyka, pisał w rewizji starostwa knyszyńskiego Adam Pilchowski w 1561 r. – por AGAD, Kapiciana 47, s. 49-58. Nazwę zawdzięczała rudzie darniowej, którą tam pozyskiwano na bagiennych nadrzecznych łąkach i kowano w kuźnicy, zwanej też rudą. Kuźnice takie urządzano przy młynach wodnych, gdzie energia wody poruszała młoty kowalskie. W 1561r. tak opisywano kuźnicę knyszyńską zlokalizowaną przy siole Ruda: Piąty młyn na rzece Jaskrze dwie kole i trzeci folusz mający, z którego arenda na każdy rok przychodzi żyta beczek 30, a z folusza płacą po gr 60. Na tej rzece Jaskrze przy tymże młynie jest Ruda, z której w roku [15]60 rudnik dał sosników 61. Rudnik ma zapłacić arendą kop 2.- Zob. Rewizja dworów starostwa knyszyńskiego...1561, s. 243. W innym miejscu wzmiankowano: Ruda, którą trzyma Jan na rzece Jaskrze, która przy tymże siole jest, z której na każdy rok płaciwano gr kop 4, przez trzy lata w roku [15]57, [15]58, [15]59 dla ubóstwa pusia była, nic z niej nie przyszło. Ale roku przeszłego rudnik dał z niej sosników 60, rachując po gr 2, czyni kop 2. Tak też i na rok idący [15]61, ma z tej Rudy przez arendy zapłacić groszy kop 2. Jakoż to już wyżej przy młynach knyszyńskich opisano.- tamże, k. 254.*

¹⁶⁰ Jakub Saffiei.

¹⁶¹ Fwiedor Stary Klucznik.

¹⁶² Kupiec knyszyński, zob. nr 19, przypis 2: Wojciech Drzazd.

¹⁶³ Jacek Kuczyński zwany Świetlik.

¹⁶⁴ Adam Węgrowski.

W niedzielę po św. Annie [30 VII 1553 r.].

Stanąwszy oblicznie op. Janek Malinowski żałował na Szymona Frankowicza m.k. o to: Iż mię zbił i zranił.

Ten Szymon na to odpór dał: Iżem ja jego nie bił.

Ten Janek dał się do świątków trzech. Między tymi trzema ten Szymon obrał tego jednego: Stanisława Bogdanika bojarzyna m.k.

Który świątek przed urzędem zeznał: Iżem był i widział, iż jeden drugiego bił, alem początku nie widział, kto kogo począł bić.

Urząd wyrozumiawszy żaloby i oprza, a zeznanie tego świątko skazali: Iż ten Szymon ostał praw od tego boju.

27

30 lipca 1553 r.

[k.7v] Tegoż dnia [30 VII 1553 r.].

Przed temi pany wyżej mienionymi.

Piotr Kuropatwa m.k. żałował na Matysa Drohiczanina o to: Iż mi winien kopę gr pol. za koni, któregom jemu przedał i nie chce mi płacić.

Ten Matys znał się k temu długu.

Urząd skazał płacić tę kopę gr za dwie niedzieli.

28

30 lipca 1553 r.

[k.7v] Tegoż dnia [30 VII 1553 r.].

Przed tymiż pany etc.

Jan Sniethka m.k. żałował [się] na Andrzeja Mikiczicza, iż o to: Iż mi zginęło na polu 3 kopy żyta. I znalazłem śliat chłopca, sługę tego Mikiczicza. Gdzie ja na ni[m] żadnego złodziejstwa nie kładę, jeno mi się szkoda stała na poliu.

[k.8] Ten Mikiczicz powiedział: Prawda jest, iżem ja stał sługę swojego do liasa

po drwa z kłaczą i 6 biczek(?). Ale ja, ani sługa mój żadnego żyta nie wiózł, jeno drwa, gdzie ja na to mam dowót słuszny.

Urząd wyrozumiawszy żalobę i oprzę, iż jemu nie dawał winy o złodziejstwo, jeno szukał, a dowiadywać się szkody swojej. A w tym ostawili prawego od tego żyta.

29

30 lipca 1553 r.

[k.8]Tegoż dnia [30 VII 1553 r.].

Wojciech Draszcz żałował przed urzędem na Piotra Filipczyka¹⁶⁵ o to: Iż gdziekolwiek siędzie: na gospodzie, albo na biesiedzie, albo na [s]podkaniu sromoci mię i zadawa mi słowa sromotne.

Urząd wyrozumiawszy tej rzeczy niepocziwel[j] założyli zaklat z obu stron pod kopą gr. Któraby strona przewiotła [s] na się, tedy mają zapłacić tę kopę gr winy zaklatnej.

30

30 lipca 1553 r.

[k.8]Tegoż dnia [30 VII 1553 r.].

Lienart Bykowicz żałował [się] na Wojciecha Drasza¹⁶⁶ o to: Iż winien bratu memu Augustynowi niebosczikowi pół kopy gr pol.

Ten Wojcich znał się k temu długu.

Urząd skazał płacić za 2 niedzieli tę pół kopy gr.

¹⁶⁵ Obaj spierający byli kupcami. W komorze wrocławskiej notowano Wojciecha Drasza z Knyszyna w 1556 r., a Piotra Filipczyka z Knyszyna 10 lat wcześniej - *Regestra thelonei...*, s. 107,395 i 421. Wojciech Draszcz spławił zboże, a Piotr Filipczyk przetwory drzewne: wańczos i popiół.

¹⁶⁶ Wojciech Draszcz.

31

30 lipca 1553 r.

[k.8] Tegoż dnia [30 VII 1553 r.].

Stanąwszy przed urzędem op. Wojciech Draszcz¹⁶⁷ zeznał, iż Piotr Filipczik m.k. uczynił mi dosyć. Za bój który mi sprawia skazkami dał mi sukna 8 łokci po 5 gr, za pół cenę. Nawiazki¹⁶⁸ k temu przydał gr 2.

32

30 lipca 1553 r.

[k.8v] Tegoż dnia [30 VII 1553 r.].

Lenart Bykowicz m.k. ma płacić Michałowi Golassykowi¹⁶⁹ gr 40 pol., za dwie niedzieli, wedłuk zeznania.

33

1 sierpnia 1553 r.

[k.8v] Dnia 1 Augusta [1 VIII 1553 r.].

Przed Stanisławem [Magnussem], wójtem, Marcinem Zielonym, [burmistrzem], Wojciechem Draszczem¹⁷⁰, Fwiedorem [Starym Klucznikiem], Szymonem Rudobrodym, Jackiem [Kuczyńskim], Stanisławem Worszą.

Stanąwszy oblicznie op. Awriło¹⁷¹ m.k. żałował [się] na Holacką Dzieszkową, o to: Iż przyszeszy w dom Wągrowskiego zdarła na mnie suknię i zbiła mnie.

Ta Holaczka nie znała się k tej sukni, ani k temu boju.

Awriło mienił 3 świątków, między którymi jednego połubiły strony: Mincza

¹⁶⁷ Wojciech Draszcz.

¹⁶⁸ Nawiazka - kara pieniężna za pobicie.

¹⁶⁹ Michał Gołas rzeźnik.

¹⁷⁰ Wojciech Draszcz.

¹⁷¹ Hawryło wzm. nr 52 i 126.

slugę Wagrowskiego¹⁷².

Który świadek, stanąwszy przed urzędem, zeznał: Iżem ja nie widział, aby to Holacka podrapała suknię temu Awrilowi, jeno to słyszał i widział, iż sobie zadawali słowa sromotne. A przy tym sromoceniu, rzucił się ten Awriło na tą Holacką i jął ją trzymać za głowę. A ona jego też jęła, a nie biła. Tak oboje jęli się wodzić. Ale był początek wszystkiego Awrila.

Urząd wyrozumiawszy żalowę i oprza zeznanie światka ostawili tę Holackę prawą od tej sukni. A o bój ostawujem im prawo zdrowe.

34

1 sierpnia 1553 r.

[k.8v] Tegoż dnia [1 VIII 1553 r.].

Anna Filipczykowa żalowała [się] na Jana Bombola¹⁷³, o to: Iż mię zbil.

Ten Bombol nie znał się ku temu boju.

Ta Anna stawiała światka, który Bombol nie chciał jego polubić.

Anna jęła się ku przysiędze. A ten Bombol także chciał przysiąc. I ta strona jemu dopuściła.

Urząd wyrozumiawszy, iż ta Anna żadnych ran nie miała, ani okazała. a ten Bombol bliższy przysięgi. I skazaliśmy przysięgę do 3 dni.

^aUczynił ten Bombol dosyć tej Annie Filipczykowej.^a

35

1 sierpnia 1553 r.

[k.9]Tegoż dnia [1 VIII1553r.].

Op. Maciej, Jurkow syn, mieszczanin obżałował [się] przed urzędem, przed panem Janem Maczkowiczem podstarościm, Stanisławem [Magnussem] wójtem,

¹⁷² Sluga Adama Węgrowskiego.

¹⁷³ Jan Bambol prowadził jedną z 6 kerczem piwnych w ówczesnym Knyszynie. Zmarł w czasie epidemii 1558 r. Por. *Rewizja dworów starostwa knyszyńskiego... 1561.* VI.19, s. 255.

Marcinem Zielonym i przed wszytką radą mieszczańską na op. Trojana mieszczanina o bój i o dług.

Urząd złożył rok prawa obiema stroną, jako na dzień dzisiejszy wtorkowy [1 VIII 1553 r.].

Ten Trojan, jako pozwany, pilnował roku tego dnia złożonego, aż do niespornej godziny. Gdzie ten Maciej Jurkowicz obwiniwszy jego nie stawil [się] na rok do prawa.

A w tym pan podstarości i z pany wespolek ostawili prawego tego Trojana, według niestania tego do Macieja Jurkowicza, wolnym.

36

4 sierpnia 1553r.

[k.9] Dnia 4 Augusta [4 VIII 1553r.].

Działo się przed ur. Janem Maczkowiczem etc. , Marcinem Zielonym [burmistrzem], Wojciechem Draszdem¹⁷⁴, Jakubem Szaffiejem¹⁷⁵, Jackiem Szwiethlikiem¹⁷⁶, Fwiedorem [Starym Klucznikiem], Stanisławem Worszą.

Stanąwszy oblicznie, przed urzędem wyżej mienionym, Jacko Szwiethlik obżałował się na Matissa i dał jemu winę: Iż poznał u jego żony rantuch koloński.¹⁷⁷

Który Matiss powiedział: Iżem jej kupił u Wysoczkiego z Bielska.¹⁷⁸

Gdzie tego Wysoczkiego stawiono przed prawo.

Ten Mattis żalował [się] przed prawem na tego Wysoczkiego: Iż gdy pił w domu moim, jako w karczmie [z] żoną swoją, a ten napił kilka gr, a w tym na picie zastawil mi kozuch [k.9v] we 3 gr. A potem gldy wykupil i na to mieszcze przedal mi rantuch za 7 gr i kazał sobie więcej piwa dawać.

¹⁷⁴ Wojciech Drzasd.

¹⁷⁵ Jakub Saffiei.

¹⁷⁶ Jacek Kuczyński zwany Świetlik.

¹⁷⁷ Rańtuch - chusta noszona na głowie lub plecach. Kolońskie rańtuchy (nazwa od miasta Kolonia w Niemczech) wykonane były z płótna i w XVI w. cieszyły się ogromną sławą ze względu na jakość.

¹⁷⁸ Dziś Bielsk Podlaski, wówczas największe miasto Podlasia, najważniejsze w zakresie handlu i produkcji rękodzielniczej, stolica ziemi bielskiej, w której położony był do 1795 r. Knyszyn.

Ten Wysoczki nie znalazł się, aby ten rantuch sprzedał jemu i kozuch zastawił i wykupił.

Ten Matis stawiał świat[ków] trzech: Kaspra a Kocielnika, Wojciecha Droszda.

Ten Wysoczki z tych 3 obrał i polubił sobie Wojciecha Draszczę. Który, stanąwszy przed prawem zeznał: Iżem był przy tym, iż ten Wysoczki u tego Matisa pił i grał, a w tym kozuch zostawił we 2 gr. A potem żona Matisowa dała jemu trzeci grosz na ten kozuch, gdzie więcej nie chciała dawać, bo już był napił czwarty grosz. I upominała się jemu tego czwartego grosza, tego to Matisa. Ten Wysoczki powiedział: Mam sam rantuch u siebie, a tak mi go dopłać, a kozuch mi wróć. Ten Wysoczki przyniósł [s] do niej ten rantuch. Uczyniła z nim tark i popłaciła jemu piwnego długu 3 gr. A tak [w] 7 gr przyjęła ten rantuch, a kozuch wróciła.

Urząd, wyrozumiawszy żalobę i opęca i zeznanie tego świątka, ostawili tego Matisa prawym od tego rantucha. A temu Wysoczkiemu skazano przysięgę na przyszły poniedziałek.

37

4 sierpnia 1553 r.

[k.10] Tegoż dnia [4 VIII 1553 r.].

Paweł Paluchowicz pozwał Jana Jenchoskiego, aby jemu miał zabić jałowicę.

Ten Jan pilnował prawa przez 3 dni trzeciego dnia, o niespornej godzinie, przed urzędem obżałował.

Urząd wyrozumiawszy, iż ten Paweł pozna[w]szy [się] sam nie stanął, a ten Jan pilnował. I ostawili tego Jana prawego od tego pozwu, wedle niestania roku.

38

11 października 1553 r.

[k.10] Dnia 11 Octobra [11 X 1553 r.].

Działo się przed szl. Janem Maczkowiczem, [podstarościm], Stanisławem [Magnussem], wójtem, Marcinem [Zielonym], burmistrzem, Piotrem Łazowskim [zwanym Kuropatwa] etc.

Stanąwszy oblicznie, przed urzędem wyżej mienionym, sł. Michał Krol m.k.¹⁷⁹, żałował [się] na Jana Liusznia i na Wojciecha Wroblea furmany z Krakowa¹⁸⁰, o to: Iż ich słudzy trzej nocując u mnie, gdzie też stali i trawili w mym domu, tejsze nocy przez nie zginęła mi karwatka, z muszlami¹⁸¹ podbitą, rańtuchy 2 koleńskie, koszula koleńska¹⁸², noże dwoje, gr 20 i z kolicha prześcieradło¹⁸³, kort¹⁸⁴ i szabla.

Ten Jan Liusznia i z Wojciechem powiedzieli: Iż ci nasi słudzy nie są zbójce, ani tego brali, ani o tem wiedzą. Bo my wiemy jako sługi chowamy. Nie wiemy nic o nich złego.

[k.10v] Urząd wysłuchawszy żalobę i opęca, nie mając żadnego lica przy nich naliezonego, skazali temu Janowi i Wojciechowi: Przysięg za ty sługi swoje, do trzeciego dnia.

Gdy przyszedł dzień trzeci, ten Jan i Wojciech uczynili skażni dosyć, jako im prawo skazało.¹⁸⁵

39

11 października 1553 r.

[k.10v] Tegoż dnia [11 X 1553 r.].

Łukasz kuszniierz żałował [się] na Grzessia kowala o 2 kopie gr i o 40 gr.

Grześ znalazł się k temu.

¹⁷⁹ Niejaki *Stamg Królik* prowadził w jeszcze 1558 r. karczmę piwną, jedną z 4 ocalałych po epidemii, która odwiedziła Knyszyn.

¹⁸⁰ Zygmunt August ze swą trzecią żoną Katarzyną zjechał do Knyszyna 17 październik 1553 r. Mieszkali w knyszyńskim dworze nieprzerwanie aż do 8 lutego 1554 r. - por. A. Gąsiorowski, *Itineraria dwu ostatnich Jagiellonów* „Studia Historyczne”, R. XVI. 1973, z. 2 (61), s. 269. Ostatni dokument królewski wystawiony w Knyszynie datowany jest na dzień 8 lutego 1554 r. - zob. Muzeum Narodowe w Krakowie, Biblioteka Czartoryskich, rękopis 68, s. 541- 542. Przejazd królewski poprzedzały wozy z dobytkiem monarszym. Furmani krakowscy zapewne wynajęci zostali do tych celów. Sam król wyruszył z Krakowa pewnie 26 września 1553 r.

¹⁸¹ Karwatka - rodzaj krótkiego ubioru z pętlcami noszonego przez młodych ludzi.

¹⁸² Koleńskie rańtuchy i koszule - wyroby płócienne, nazwę zawdzięczają miastu Kolonii w Niemczech, skąd ten najlepszy gatunek płótna był sprowadzany.

¹⁸³ Prześcieradło z kolicha- tzn. z płótna koleńskiego.

¹⁸⁴ Kort - krótki miecz.

¹⁸⁵ W związku z tą sprawą por. nr 40.

Urząd skazał: Placić ty pieniądze za 2 niedzieli.

40

19 listopada 1553 r.

[k.11] Zeznanie Stanisława Gorskiego¹⁸⁶ o rzeczy zastawione na przeciwko ucz. Reginie siodlarce.

Działo się to w niedzielę, dniu św. Elżbiety [19 XI 1553 r.].

Przed sl. sl. pany urzędu mieszczyego Stanisławem Magnussem wójtem, Marcinem Zielonym burmistrzem. A przy tym też byli służebnicy pana Iwana Jochczika, na imię Jan a Szczęsny.

Stanąwszy oblicznie, ucz. Regina, przed urząd wyżej mieniony, żądała tego Stanisława Gorskiego, który [w] więzieniu siedzi, aby jej zeznał ty rzeczy, które jej zastawił przed tym urzędem mieszczykim i przed tymi służebnikami wyżej mienionymi: Jeśli się zna ku nim, albo nie?

Ten to Stanisław Gorski nie będąc przymuszony, ani przypędzony, jeno z swej dobrej woli, zeznał tak przed urzędem wyżej mienionym: Iż jako w przeszły poniedziałek [13 XI 1553 r.] przyszedłem w dom, albo na gospodę ucz. [Reginy siodlarki], prosiłem jej aby mi dała pieniędzy na zastawę na karwatkę czerwoną lise[m] podbitą, a na 5 koszul kolieńskich 100 gr pol.

Ta to Regina nie chciała mi dać mieniać: Iż ja to nie dam tej sumy, bo swoich szat mam z potrzebę¹⁸⁷. Też nie wiem komu ty służysz?

I powiedział: Iż nie służę nikomu. Jeśli ty na to nie dasz, tedy inszego najdę, który mi da na to pieniądze, bo też to są rzeczy nie moje, ale towarzyskie.

Małżonek tej to Reginie powiedział: Możesz dać pieniądze, do czasu jeśli [to są rzeczy] sługi, za to.

[k.11v] A tak małżonek tej to Reginy, na imię Jan, dał pieniądze na tę karwatkę gr 100 pol. i na 5 koszul.

A więcej nic nie dawał, ani też więcej nic zastawował, jeno tę karwatkę lisią, a 5 koszul kolieńskich.¹⁸⁸

¹⁸⁶ Stanisław Górski.

¹⁸⁷ Tyle co trzeba.

¹⁸⁸ Por. sprawę nr 38.

41

22 listopada 1553 r.

[k.11v] 22 Novembra [22 XI 1553 r.].

Działo się przed sławetnymi pany Stanisławem Magnussem, wójtem, Piotrem Lazowskim¹⁸⁹, Adamem Wagrowskim¹⁹⁰, Simonem Rudobrodym, urzędem mieszczykim.

Stanąwszy oblicznie, Grzesiowa Katarzyna, przed urząd, żalowała [się] na Zofię Mojsiejową: Skazała, iż jej ukratła w domu gr 80 pol.

Gdzie, ta Zofia nie znała, ani żadnego lica nie było przy niej.

Urząd wyrozumiawszy żalobę i opcza skazał: Aby ta Zofia tego podparła swą cielesną przysięgą, jako tych pieniędzy nie brała, ani wie o nich, dnia trzeciego.

Gdy ten dzień przyszedł, ta Zofia gotowa była prawo podnieść według skazniej, ale jej ta Katarzyna Grzesiowa nie chciała przywieźć ku przysiędze.

Tak urząd uczynił ją wolną od tych 80 gr.

42

30 listopada 1553 r.

[k.12] Feria quinta, die S. Andreae [30 XI 1553 r.].

Przed oblicznością sl. sl. panów Stanisława Magnussa, wójta, Marcina Zielonego, burmistrza, Szymona Rudego¹⁹¹, Fwiedora [Starego Klucznika] etc. urzędu mieszczykiego.

Przyszetwszy oblicznie, sl. Mikołaj Luczkowicz m.k. zeznał przed urzędem wyżej mienionym: Iż sprzedał dom za 6 kop pol. liczby sl. Maciejowi Jemiołcze¹⁹² m.k. Który dom leży z jednej strony Piotra Filipczyka, a z drugiej strony Stanisława Kloszka, nic sobie nie ostawując, ani żenie mojej, ani dzieciom, ani żadnemu przyjacielowi mojemu, tak krewnemu, jako niekrewnemu.

¹⁸⁹ Piotr Kuropatwa zwany Lazowski, radzki.

¹⁹⁰ Adam Węgrowski.

¹⁹¹ Szymon Rudobrody.

¹⁹² Maciej Jemiołka.

Ten to Matis wolen będzie ten dom dać, darować, przemieniać i ku swojemu pożytku obrócić na wieczność i [z] żoną swoją i dziećmi jego.

43

16 grudnia 1553 r.

[k.2] Dziejała się rzecz w Knissinie, 16 dnia grudnia, Lata Bożego 1553 [16 XII 1553 r.].

Na tej sprawie był urząd mieszczki knisynski: Stanisław Lis¹⁹³, wójt knissinski i s ławniki: Jadam Wegrowski, Jaczek Swetlik¹⁹⁴, Simon Rudobrody i Marcin Zielony, bogmistrz, Wojciech Drzascz, Piotr Kuropathwa, Jakub Szaffiej¹⁹⁵ etc. etc.

Staniąwszy oblicznie przed urząd op. Siman krawiec mieszczanin cziechonowski¹⁹⁶ żaliował na op. Zofię Pużykową, na mieszczankę knissnską, na macochę swoją, o to: Iże ona po śmierci ojca mego przywłaszczyła ku sobie moją własną ojczyznę, jako dom na Dworskiej ul.¹⁹⁷, który leży z jednej strony Marka, a z drugiej Jarosa Karlia, i używa jego przez kilkanaście lat¹⁹⁸.

Ta Zofia powiedziała: Iż ja trzymam ten dom jako mój własny, gdzie go ja budowała moim własnym nakładem z sziera [s] korzenia,¹⁹⁹ z małżonkiem moim.

Gdziem ten dom zastawiła we trzech kopach pol. na wypra[wienie] dzieci nieboszyka męża mego.

Annie dziewce nie własnej kupiłam suknią brunatną, za półtóry kopy gr pol. A gdy poszła za mąż dałam jej z tegoż domu kopie gr liczby lit, wyprawy też.

¹⁹³ Stanisław Magnuss zwany Lis.

¹⁹⁴ Jacek Kuczynski zwany Swietlik.

¹⁹⁵ Jakub Saffiej.

¹⁹⁶ Z innego wpisu (nr 90) dowiadujemy się, że Szymon Krawiec był mieszczaninem ciechanowieckim z Ciechanowca nie zaś z Ciechanowa.

¹⁹⁷ ul. Dworska- dziś ul. Białostocka.

¹⁹⁸ Uwaga o używaniu *kilkunastoletnim* wskazuje, że zabudowa ul. Dworskiej powstała co najmniej ok. 1540 r. Należy przypomnieć, że Bona królowa Polski w dokumencie wystawionym w Wilnie 19 VI 1540 r. wzmiankowała: *Significamus tenore praesentium quibus expedit universis. Quia postquam oppidum nostrum Knyszyn auxiliante Deo locavimus non parvaque hominum frequentia illue conveniat oppidi in agris praedicalibus nostris locata esset. Agri illi inter oppidanos distribut sunt.*- AGAD, Kopiciana, nr 54, s. 601- 608.

¹⁹⁹ Z surowego korzenia.

Wyprawiłam syna swego Jurka na rzemiosło i dałam jemu kopę gr liczby pol.

Urząd pytał jej: Jeśliby miała testament tego nieboszyka męża swego po śmierci jego?.

Powiedziała: Iż nie czynił mi żadnego testamentu, ani żadnej mi twardości nieo [k.2v] pisał.

Urząd wysłuchawszy, a wyrozumiawszy żalobę i oprzią, z obu stron dostatecznie. I ostawili tego Szymona i z bratem młodszym i siostrą Anną, przy ich części tego domu. Każdy, z tych trojga dzieci, mia swoją część działu uczynić z tego domu. A tej Zofjej Pużykowej od tego domu wiecznie milczenie. Jeno urząd dozwolił mieszkanie tej Zofjej wolnie [s] do czasu w piekarni, ale nie nic, żadnej wolności, ani rozkazowania w tym domu, ani żadnej rzeczy nie brać, która była gozdzkiem przybita, ani opiałać płotów²⁰⁰, ani żadnej rzeczy.

Ten Simon prosił urząd, aby mu dano z urzędu ławniki ku wwiązaniu tego domu. Urząd dopuścił dać ławniki ku wwiązaniu tego domu: Simana Rudego, Stanisława Kloska, sługę mieszckiego Jakuba Seligę.

Ten Siman zezniał przezyskując prawem tego domu, a drugie wydał na prawo gr 17 pol. liczby.

44

17 stycznia 1554 r.

[k.12v] ³Działo się w Knissinie dnia 17 miesiąca Januaria [17 I 1554 r.].

Przed sławetnymi pany urzędu miesckiego, to jest szl. Stanisławem Magnussem, wójtem, Marcinem Zielonym, burmistrzem knyszyńskim, Wojciechem Draszdem²⁰¹, Adamem Wagrowskim²⁰² etc.

Staniąwszy oblicznie, przed urzędem miesckim wyżej mienionym, op. Ołexy Boyno²⁰³ m.k. jawnie i dobrowolnie zeznał, iż przedał pół domu^b na Grodzieńskiej ul. op. Bartoszowi Bykowi m.k. za 5 kop gr liczby pol. i zupełną zapłatę wziął od niego.

Który dom leży z jednej strony Lewkowej wdowy, a z drugiej strony Waszka

²⁰⁰ Palić płotami.

²⁰¹ Wojciech Drzasd.

²⁰² Adam Węgrowski.

²⁰³ Aleksy Bujno.

Szulkowicza^c.

Nic sobie nie obstawując, ani zienie, ani dzieciom, ani żadnemu krewnemu i niekrewnemu na wieczność. Wolen ten Bartosz ten dom sprzedać, darować, przemieniać i ku swojemu pożytku obracać jako najlepiej może obrócić.^a

45

15 luty 1554 r.

[k.38] Stanąwszy oblicznie, Matis Lithvinkowicz żałował się na Szczepana m.k. o wołu: Iż u niego kupił wół ten za gr 80 pol.

Ten Szczepan jemu dosyć uczynił zapłaty przed urzędem. Dał jemu ostatnią ratę gr 40 i wolen ten Szczepan w tym od tego wołu.

[k. 16]

a 1 5 5 4

Poczynają się Akta albo sprawy sądów Miasta Knissinskiego z urzędu dane od urodzonego pana Piotra Chwaliczowskiego rządcy zamków i dworów Króla Jego Mości Wielkiego Księstwa Lithewskiego starosty knissinskiego etc.

Natenczas namiesnikiem będącego od Jego Miłości Slachetnego Mathusza Przestrzelskiego wójta długolęczkiego Sławatnych panów Stanisława Magnussa wójta, Marcina Zielonego burmistrza, Simana Rudobrodego, Adama Wąrowskiego, Stanisława Worszę, Jaczka Kuczińskiego ławników przysięgłych, a rackich mieszczkich Jakuba Schaffieia, Wojciecha Drasza, Piotra Kuropathwę, Hwiedora Klucznika etc.

W pierwy piątek po wstępnej niedzieli, to jest 16 dnia lutego, liata bożego 1554 [16 II 1554 r.],^a

46

16 luty 1554 r.

[k.16v] ^aDie 16 Februarii [16 II].

Stanąwszy oblicznie, przed urzędem mieszczim ,op. Jan bojarzyn Malinowski

m.k., żałował się na op. Jana sduna mieszczanina o tym: Iż ten Jan [Sdun] chował [w] swoim domu własnym goścza, który natenczas konia swojego nie miał. Ale siodło i z ostrogami na gospodzie u niego chował. I przychodził z jem[i] do mnie, w dom mój, i targował u mnie tego konia. Gdzie, ten Jan [sdun], z tym gościem, targowali u mnie tego konia, i dawał za ni kop 4. A Jan [Malinowski] jego nie chciał dać, jeno [za] 5 kop. I powiedział [Jan sdun]: lepiej ci abyś i sprzedał, niżli jego kto miał wziąć^b.

Ten, Janek [sdun], na przeciwko tej żalobie, oprzą uczynił: Iż się nie znał. Iż u tego Malinowskiego Janka, w domu, nie był z tym gościem, ani konia u niego targował.

Urząd pytał w sprawie tego Jana bojarzyna Malinowskiego: Jeśli by miał namowy jaki dowód, tak jako na żalobie mieni?

Gdzie, ten Jan [Malinowski] nie dał żadnego słusznego dowodu.

Urząd wysłuchawszy żalobę i oprzą, skazali temu Janowi sdunowi: Podeprzeć swą czeliesną przysięgą, na poniedziałek, na 21^e dnia lutego, iż nie wie o tym koniu, ani nawodził żadnego człowieka, ani goścza, ani żadnego człowieka.^a

[k.17] Ten to, Janek [sdun] według skaznej urzędu pilnował przysięgi na rok złożony: Jako o tym koniu nie wie, ani nawodził nań żadnego człowieka, ani sam w im korzyść miał, ani wie kto mu ukradł.

A ten, Janek bojarzyn, Malinowskiego pasynek²⁰⁴ nie był, ani pilnował tej przysięgi na rok złożony. I kazał sobie to opisać.

Gdzie, go urząd uczynił wolnego, od tej przysięgi, wedłuk niestania jego.

47

16 luty 1554 r.

[k. 17] ^aEodem die [16 II 1554 r.] et officio²⁰⁵.

Zeżnanie, przed tym urzędem, tego dnia, o przemienianie domów.

Stanąwszy oblicznie przed urzędem mieszcziem^b op. Mikołaj Bamboł m.k. jawnie i dobrowolnie zeżnał: Iż mieniał domem i ogrodem na Grodzieńskiej ul. z op. Stanisławem, Dudzinej zięczem, mieszczaninem. I przydałem na ten dom i na ogród temu Stanisławowi 2 kopie gr liczby i monety pol.

²⁰⁴ Pasynek- pasierb.

²⁰⁵ Tegoż dnia i przed tymże urzędem.

Który dom leży z jednej strony Lewkowej wdowy, a z drugiej strony Mikołaja Luczka.

A którego to wyżej mienionego Stanisława dom i ogród przemieniony od przereczonego Mikołaja Bambola leży z jednej strony Simana Rudego²⁰⁶, a z drugiej strony Maksyma.

Nic sobie nie ostawując, ani zienie, ani dzieciom, ani żadnemu krewnemu przyrodzonemu i nieprzyrodzonemu. [k.17v] Ten to przereczony Mikołaj Bambol i Stanisław zięć Dudzinej wolni będą w tych domiech dać, darować, przemieniać na wieczne czasy i ku swojemu pożytku obrócić.^a

48

16 lutego 1554 r.

[k. 17v] ^aEadem die.

Zeznanie, przed tym urzędem, tego dnia, o przedanie domu.

Stanąwszy oblicznie przed urzędem.

Op. Szczęsny Potwiczka m.k. jawnie zeznał, nie będąc przymuszony, jeno dobrowolnie: Iż przedał dom z ogrodem na Grodzieńskiej ul., za 5 kop gr liczby pol. i za sanek żyta, Maciejowi Pałuchowi mieszczaninowi.

Który dom leży z jednej Nakropistego, a z drugiej strony Iczkowej.

Nic sobie nie ostawując, ani zienie, ani dzieciom, ani żadnemu krewnemu i niekrewnemu. Wolen tenże dom dać, darować, przemieniać, na wieczność i ku swojemu pożytku obrócić, ten przereczony Maciej Pałuchowicz mieszczanin.^a

49

16 luty 1554 r.

[k.18] Eadem die et officio. Actum etc.

Stanąwszy oblicznie przed urząd.

Slachetny Serafin Sliwowski żałował na op. Matisa Drohiczanina o tym: Iżem

²⁰⁶ Szymon Rudobrody.

jemu przedał dom z ogrodem, na Grodzieńskiej ul., za 6 kop gr liczby pol., tak dwie liece będą [w] poście. I rozłożyłem jemu ten dłuł na 3 raty. Iż na każdy rok miał mi płacić, a trzecia rata jeszcze [nie] przeszła. Gdzie, też i cyrograw, tu przed urzędem, okazał ten Sliwowski, tego przereczonego Matisa, gdzie się opisał płacić 6 kop gr pol. za ten dom.

Ten Matis powiedział na oprzy: Znam się ja k temu, iżem ci ja u niego kupił dom za 6 kop gr, których jemu nie zapłacił jeszcze i trzymałem go i brałem z niego pożytki, alie gdy[m] przyjechał do Knissina powiedziałem jemu przed dobrimi luczmi, aby ten dom ode mnie odjął, albo mie bronił, bo ten dom pan starosta bierze do dworu knissinskiego²⁰⁷. A tak ja nie chcę wiedać o nim, gdzie ja to sobie bierzę do szczęsnego przyjazdu JM pana starosty.

Urząd, według żałoby i oprzej, dozwolili tego prawa na rozsądek, do przyjazdu szczęsnego JM pana starosty, pana Chwaliczowskiego.

50

16 luty 1554 r.

[k.18] Actum eadem die et officio.

Stanąwszy oblicznie przed urzędem.

Op. Matis Jemiolka²⁰⁸, mieszczanin, żałował na op. Michała Czethke, brata, mieszczanina, o tym: Iżem jemu pożyczyl kopy gr pol., mych własnych pieniędzy, której kopy do tych czasów płacić nie chce.

Ten Michał na oprzy powiedział: Iżem jemu nic więcej nie winien jeno gr 6. I powiedział ten Michał: Niechaj tego podeprze, swą własną, czeliesną przysięgą, a ja to jemu zapłacę, to co tu mieni przed prawem.

Urząd, wyrozumiawszy, skazali przysięgę na przyszyły poniedziałek [19 II 1554 r.] temu Matisowi Jemiolcze o 54 gr pol., jako mu ich dawał na potrzebę jego.

²⁰⁷ P. Chwalczewski dozorował rozbudowy dworu królewskiego w mieście Knyszynie, przystąpił do tego zaraz po wyjeździe Zygmunta Augusta i trzeciej żony Katarzyny [po 8. II. 1554r.]. Dom zabierany do dworu to fragment tej rozbudowany. Warto zwrócić uwagę, że liczne sprawy majątkowe dotyczące zamiany i sprzedaży domów jakie wpisano w akta miejskie w roku 1554 bez wątpienia związane są z porządkowaniem miasta własnie dla celów urządzenia w nim rezydencji monarszej.

²⁰⁸ Maciej Jemiolka.

16 luty 1554 r.

[k.19] Actum eadem die et officio.

Stanąwszy oblicznie.

Op. Szczęsny Koniarz²⁰⁹ przed urząd żałował na Matiasowego komornika, na kotliarza: Iżem ja jego komornikowi zastawił włóczna²¹⁰ we 2 gr pol., a potem moja żona, temu Matiasowi wykupiwszy, zastawiła tą włóczną w tychże 2 gr pol.

Ten Matias na oprzy powiedział: Iżem ja nigdy tej zastawy nie miał, anim tego kotlarza za komornika nie miał.

Ten to Szczęsny prawa dostatecznie nie wysłuchawszy, ani dał prawu słowa mówić wedle oprzej.

Ten Szczęsny apelował sobie do JM pana Chwaliczowskiego Piotra, do szczęsnego przyjazdu.

8 marca 1554 r.

[k.19] Audientia.

Qui venies 8 mensis Martii [8 III 1554 r.] personaliter comparens honesta Helka Jadamowa, incola knissniensa, deposuit super honestum Hawrilo²¹¹, incola knissinensis, occasione lexonis et infamationis [in] libera platea conturbas da [k.19v]. Et sindons alias rantuch et ornamento, tkanka dictam, quam sibi acceptam va esse assernit.

Contra Hawrilo, super expedit narrata nega. Et dominus presenti actores deftesionetestes quos utraquae pars producendos petanil assignandos dictam vich Chwiczekowi incolas knissinenses et Matias pellihero civi knissinensis.

Gdzie poszła 8 miesiąca marca osobiście ucz. Helka Jadamowa mieszcanka knyszyńska i skarżyła się na ucz. Hawryłę m.k. z powodu słów i oskarżenia o nieuczciwość, które na wolnej drodze jej zadawał... .

²⁰⁹ Bajkowski Szczęsny, koniarz zob. nr 221.

²¹⁰ Włócznia.

²¹¹ Hawryło.

12 marca 1554 r.

[k.19v] ^aDie 19 martii [19 III].

Zeznanie Stanisława Skupa Kuthnilowskiego mieszczanina o dom przedaźny.

Stanąwszy oblicznie przed urząd mieszczi.

Op. Stanisław Skup Kuthnilowski jawnie i dobrowolnie zeznał, wespołek i z swoją małżonką Urszulą, nie będący przymuszony, ani przypędzony: Iż sprzedał dom z ogrodem²¹², tak jako się w sobie ma, slachetnym, to jest Stanisławowi, a Simanowi, synom: [Stanisława] niegdy będącego Jana z Kołaków²¹³ z Dębu²¹⁴, a Simana syna niegdy będącego Stanisława z Kołaków z Dębu, za 8 kop gr liczby pol. licząc po 8 pniędzy w gr.

Który dom leży z jednej strony Stanisława Kłoszka mieszczanina, a z drugiej strony [k.20] leży Serafina Sliwowskiego.

Nic nie ostawując, ani zienie, ani dzieciom, ani żadnemu krewnemu i niekrewnemu. Ci to przerweczeni bracia Stanisław a Siman wolni będą ten dom z ogrodem sprzedać, dać, darować, przemieniać na wieki i ku swojemu najlepszemu pożytku obrócić.

A przy tym [byli] urząd miescki: sł. Stanisław Magnus, wójt, Marcin Zelony²¹⁵, bormisscz, Jakub Szaffiej²¹⁶ [radzki], Jacko Kuczyński [ławnik], Wojciech Drasz²¹⁷ [radzki].^a

²¹² Przy ul. Grodzieńskiej, por. nr 138.

²¹³ Jan Kołak.

²¹⁴ Kołaki Dąb- dziś Kołaki Kościelne, wieś drobnoszlachecka k./Zambrowa. Por. I. Halicka, *Nazwy miejscowe środkowej i zachodniej Białostoczczyzny dzierzawcze, patronimiczne i rodzinne*, Warszawa 1976, s. 84.

²¹⁵ Marcin Zielony.

²¹⁶ Jakub Saffiei.

²¹⁷ Wojciech Drzasd.

16 marca 1554 r.

[k.20] ^aDnia 16 marca.

Zeznanie, Mikołaja Soplą, mieszczanina, o dom przedany.

Stanąwszy oblicznie przed urzędem mieszkim Mateuszem Przestrzelskim^b, Stanisławem Magnussem, wójtem, Marcinem [Zielonym], bormistrem, Semanem Rudobrodym [ławnikiem], Jackiem Kuczeńskim [ławnikiem], Jakubem Saffiejem [radzkim]²¹⁸, Adamem Wągrowskim [ławnikiem]²¹⁹, Wojciechem Draszdem [radzkim]²²⁰, Hwiedorem Klucznikiem [radzkim]²²¹ etc.

Op. Mikołaj Sopl m.k. jawnie i dobrowolnie zeznał: Iż przedał połowicę domu swego własnego, wespolek i z małżonką swoją Katarzyną, za 5 kop gr i za 20 gr liczby pol., licząc po 8 pieniędzy w gr, op. Olexemu Naruczicowi mieszczaninowi.

Który dom leży ot Marcina Skrinika z jednej strony, a z drugiej strony Mikołaja Szopła.

[k.21v] Nic sobie nie ostawując, tego połowica domu [ss], ani żenie, ani dzieciom, ani żadnemu krewnemu i niekrewnemu. Wolen ten Alexy i [z] żoną swoją Nastazją, ten pół domu [ss] sprzedać, dać, darować i ku swojemu pożytku obrócić, na wieki.

A dla lepszej wiary, a świadomości dał sobie opisać w księgi mieszkie.^a

19 marca 1554 r.

[k.20v] ^aDnia 19 marca.Zeznanie Jana Kowala Climkowicza²²² o dom et.

Stanąwszy oblicznie przed urząd mieszki sławatnych panów Stanisława Magnussa, wójta, Marcina [Zielonego], burmistrza, Wojciecha Draszda [radzkiego],

²¹⁸ Jakub Saffiei.²¹⁹ Adam Wągrowski.²²⁰ Wojciech Drzasd.²²¹ Fwiedor Stary Klucznik.²²² Pierwsza wzmianka o nim z 17 IV 1553 r. - zob. nr 1.

Simana Rudego [ławnika]²²³, Jacka Szwiethlika [ławnika]²²⁴, Adama Wągrowskiego [ławnika], Jakuba Saffieja [radzkiego]²²⁵, Hwiedora Klucznika [radzkiego]²²⁶.

Jan Climkowicz^b zeznał dobrowolnie: Iż przedał dom swój własny za półpięty²²⁷ kopy gr liczby pol., licząc po 8 pieniędzy w gr, na Dworskiej ul., sąsiadowi swojemu Fwieczka kuszniarzowi m.k.

Który dom leży z jednej strony tegoż Hwieczka [s] kuszniarza, a z drugiej strony Stanisława Magnussa, wójta.

Nic sobie nie ostawując, ani żenie, ani dzieciom, [k.21] ani żadnemu krewnemu i niekrewnemu. Ten Fwieczko i [z] żoną swoją Nasczią²²⁸ wolen ten dom będzie sprzedać, przemieniać, dać, darować, albo jako najlepiej ku swojemu pożytku obrócić może na wieczność.^a

19 marca 1554 r.

[k.21] ^aDnia tegos 19 marca.

Zeznanie o pół morga.

Stanąwszy oblicznie przed urząd sławetnych panów Stanisława Magnussa, wójta, Marcina [Zielonego], bormistrza, Wojciech Draszda²²⁹ [radzkiego], Simona Rudego [ławnika], Jaczka Szwyetlika^b [ławnika]²³⁰, Adama Wągrowskiego [ławnika]²³¹ i Jakuba Saffieja [radzkiego]²³², Hwiedora Klucznika [radzkiego]²³³ etc.

Zeznał dobrowolnie op. Waszko Sumowicz m.k.: Iż przedał ziemię pół morga,

²²³ Szymon Rudobrody.²²⁴ Jacek Kuczyński zwany Świetlik.²²⁵ Jakub Saffiei.²²⁶ Fwiedor Stary Klucznik.²²⁷ Półpięty - 4 i 1/2.²²⁸ Hwieczkowa Liewkowa Nasczia kuśnierka.²²⁹ Wojciech Drzasd.²³⁰ Jacek Kuczyński zwany Świetlik.²³¹ Adam Wągrowski.²³² Jakub Saffiei.²³³ Fwiedor Stary Klucznik.

za 2 kopie gr i za 10 gr liczby pol., licząc 8 pieniędzy w gr op. Mikołajowi Bambolowi mieszczaninu.

Które pół morga leży z jednej strony Grzesiowej, a z drugiej strony wedla Paluchowicz gumna.

Nic sobie nie ostawując, ani zienie, ani dzieciom, ani żadnemu krewnemu i niekrewnemu. Wolen ten Mikołaj i [z] żoną swoją Ursulią ten półmorga przedać, przemieniać, dać, darować i ku swojemu pożytku obrócić na wieki i na wieczność.^a

57

2 kwietnia 1554 r.

[k.21v] *Dnia 2^b Aprila 1554 [2 IV 1554 r.].

Stało się przed szl. panem Janem Maczkowiczem, podstorściem knissińskim i przed sławetnymi pany Magnussem [wójtem], Marcinem Zielonym, bormistrzem, Jakubem Szaffiejem [radzkim]²³⁴, Piotrem Kuropathwą [radzkim], Simonem Rudym [ławnikiem]²³⁵, Jackiem Kuczyńskim [ławnikiem], Hwiedorem Starym Klucznikiem²³⁶.

Stanąwszy oblicznie przed urzędem wyżej opisanym op. Liewko m.k.²³⁷, zeznał iż przedał dom z ogrodem na Goniędzkiej ul. op. Stanisławowi szewcowi Andrzejewiczu m.k. za półsiódmy kopy gr liczby pol., licząc po 8 pieniędzy w gr.

Który dom leży z jednej strony Popielnika Matisa, a z drugiej strony Wojciecha posła starego.

Nic sobie nie ostawując, ani zienie, ani dzieciom, ani żadnemu krewnemu i niekrewnemu, pokój na wieczność. Wolen ten Stanisław ten dom dać, przemieniać, przedać, albo ku swojemu pożytku najlepszemu obrócić, na wieczność.^a

58

4 kwietnia 1554 r.

[k.22] Działo się w Knissinie dnia 4 Aprila roku pańskiego 1554 [4 IV 1552 r.].

²³⁴ Jakub Saffiei.

²³⁵ Szymon Rudobrody.

²³⁶ Fwiedor Stary Klucznik.

²³⁷ Lewko zdun.

Przet słachetnemi pany powiatu bielskiego, to jest Maciejem Polaskiem, Tomaszem Kamienskiem, Chwiedorem Waskowiczem wójtem dobrzin[iew]skiem, Jakubem Waskowiczem, Jakubem Czechem²³⁸, Siemionem urzędnikiem panów Iwachnowiczów²³⁹ wójtostwa kalinowskiego. Przed sławetnemi pany urzędu miasta Knissina: Stanisławem Magnussem, wójtem knissinskim, Marcinem Zielionem, burmistrzem knissińskim, Jakubem Ssaffiejem²⁴⁰, Chwiedorem Starym Klucznikiem²⁴¹, Piotrem Kuropatwą [radzkimi], Jackiem Kuczinskiem, Adamem Wegrowskiem, Simanem Rudobrodym, Stanisławem Worszą ławników przysięgłych.

Item. Szl. Jan Zamoiski urzędnik zabielski²⁴² z ramienia JMci pana Piotra Chwalczewskiego rzące, a sprawce zamków i dworów Wielkiego Księstwa Litewskiego starosty knissińskiego i zabielskiego. Żalował na wziętego złoczyńcę na imię Matissa z Mieczkowa od Wossosa²⁴³, o to iż ten złoczyńca będąc w Goniędzu²⁴⁴ na targu poddaną JKM na imię Małgorzatę z Jaczwiezi Wielkiej²⁴⁵ uczynił [z] żywej martwą samowtóra²⁴⁶. Gdzie to w czas i w godzinie urzędowi bielskiemu: komornikowi i woźnemu i sliachcie objawił i w księgi ziemskie opisał.

Item. Ten to złoczyńca postawiony przet prawem zeznał: Iż uczynił [z] żywej martwą, samowtóra.

Item. Szl. Jan Zamoiski pytał na prawie tego złoczyńcę: Jeśliś był wtenczas, gdy pan twój gwałtem najechał na potdane JKM Jaczfieskie²⁴⁷, gdzie temu jus jest półtora liata i więcej, gdy nad jemi morderstwa czynił, bo niektóre pobił do śmierci, a niektóre poranił ?

Ten złoczyca [s] zeznał: Tak biłem i zabiłem, jednego do śmierci, a drugim poranił. Z rozkazania pańskiego.

²³⁸ Jakub Strzeżewski zwany Czechem od 1549 r. pozostający na służbie właścicieli Goniądza. Por. nr 273.

²³⁹ Iwachnowiczowie: Kasper, Łukasz i Jerzy Kurzenieccy, synowie Iwana Michałowicza z Kurzeńca, właściciele dóbr kalinowsko-jasionowskich graniczących z włością knyszyńską. Por. J. Wiśniewski, *Kurzeniecki Iwan Michajłowicz h. własnego*, „Polski Słownik Biograficzny” t. XVI, s. 295-296.

²⁴⁰ Jakub Saffiei.

²⁴¹ Fwiedor Stary Klucznik.

²⁴² W Zabieli k/Dolistowa mieścił się jeden z 4 folwarków starostwa knyszyńskiego.

²⁴³ Dziś Niećkowo k/Wąsosza.

²⁴⁴ Goniądz, wówczas miasto we włości należącej do Petronelli z Radziwiłłów Dowoynowej.

²⁴⁵ Dziś Jaćwież Wielka

²⁴⁶ Samowtó r- razem z drugim.

²⁴⁷ Jaświeskie.

[k.22v] Szl. Jan Zamoiski pytał na sprawie tego zloczyńce: Jeśli któremu potdanemu KJM ukradł konia albo wołu albo cokolwiek?

Ten zloczyńca zeznał przed prawem: Iż z rozkazania pana mego ukradłem konia potdanemu KJM zabielskiemu Denisowi, a byłem z drugim poddaniem Tarussinim²⁴⁸. I doprowadziłem tego konia do Litwi, za panem moim²⁴⁹. I oddał tego konia panu Iwanowi Tarrussie bratu swemu. A pan Iwan na to mieszce dał jemu inszego konia. I dziś ten koń jest u niego.

Szl. Jan Zamoiski pytał tego zloczyńce: Kto zabił nieboszczyka Kurowskiego, a dla której przyczyny?

Zeznał przed prawem: Iż pan mój Tarussa prosił nieboszczyka Kurowskiego do siebie w dom na kolację, aby go żywota zbawił, bo miał znowę [z] Sławskiemu - z Kazimierzem i z Józkiem²⁵⁰, a trzecim Niewierowskim Andrzejem²⁵¹. Dla której przyczyny i czyjej namowy tego nie wiem. I zastąpiwszy mu [drogę] w gaju zamordowali go ze dwiema poddanymi tego Tarussy - Ichnatem²⁵², a Hononkom, a trzecim z Tozakiem potdanej samej Trusinej matki jego. A zabiwszy tego nieboszczyka Kurowskiego, rozdzielili się wspolek pieniędzmi jego, które przy sobie miał, ciż panowie przereczeni. A ci Sławsci dwa i Niewierowski z Tarussą w nocy sami rozmiesali [?] płot na znak tego, iżeby się miał sam z tego konia zbić, bom ja też przy tem był i tegom dopomagał - wiem dobrze, że dziś mam umrzeć, alie to prawdziwa rzecz, powiadam.

Też zeznał: Jakom począł u Tarussy służyć, takom lotrem został, bo też [z] żadem dobrem nie mieszka, jeno z takimi jako sami, iż ot żadnego inszego nie idę [k.23] na tę haniebną śmierć jeno dla Tarussy. To com pirwej zeznał na prawie, dobrowolnie, po wtóre i po trzecie i po czwarte zeznałam : Iżem tę potdaną KJM zabił samowtórą

²⁴⁸ Tarusowie ród szlachecki władający dobrami Dzieńciołowo.

²⁴⁹ W tym czasie w Dzieńciołowie zamieszkiwały dzieci nieżyjącego (zm. przed 1547 r.) Grzegorza Tarusy: Piotr, Józef, Anna, Zofia, która później zapewne w 1556 r. wyszła za mąż za Leonarda Niewiarowskiego. Józef ożenił się w 1562 r. z Heleną Skiporówną córką Andrzeja Skipora z Bobry w powiecie grodzieńskim. Niestety nie umiemy utożsamić Tarusy wzmiankowanego w tym dokumencie - por. J. Kapica Milewski, *Herbarz*. Kraków 1870, s. 425-426.

²⁵⁰ Sławscy - ród szlachecki władający dobrami Mikicin. W 1543 r. wzmiankowani są Kazimierz, Jan, Jerzy i Anna dzieci nieżyjącego Stanisława Sławskiego z Mikicina. Dobra Mikicin otrzymał Jan Sławski w 1493 r. od Aleksandra Wielkiego księcia litewskiego. - Por. J. Kapica Milewski, *Herbarz*., Kraków 1870, s. 376.

²⁵¹ Niewiarowscy - ród szlachecki władający dobrami Niewiarowo. W 1554 r. Andrzej syn Leonarda dziedzic w Niewiarowie zapisuje żonie swej Dorocie córce Walentego Szorca sumę pieniędzy. Andrzej wzmiankowany był jeszcze w źródłach z lat 1558, 1567 i 1571 r. - Por. J. Kapica Milewski, *Herbarz*, s. 298-299.

²⁵² Ichnat.

niewinnie. A temu potdanemu KJM zabielskiemu konia ukradł z rozkazania pana mego. Też rozkazał zabić Sławskiemu z Niawiarowskim nieboszczyka Kurowskiego A ci potdani tego Tarusy rozdzielili się wspolek pieniędzmi, a które miał natenczas przy sobie.

Ten zeznał: Jeśli kiedy bił, albo mordował, albo kradł potdane KJM zabielskie, tom wszystko z rozkazania czynił pana mego. A Tarusa miał istę nauki ot Niewierowskiego a ot Sławskich.

Był pytan ot pana Zamoiskiego na prawie: Jeśli kiedy Tarusa poczynął jakie morderstwa albo kradziestwa?

Zeznał przed prawem: Gdym z Tarussą panem moim jechał do Trok, do pana wojewody na prawo, tak 3 liata i potkał na drodze człowieka jednego we trzech miliach przet Trokami i zabił tego człowieka i pot hierb [s] schował, a konia jego osiodłał i jechał na nim do Trok, do pana wojewody. I przyjechał na tym koniu do domu.

Ci to wyżej opisani panowie, tak szlachta jako urząd miescki - wójt i ławniki wyrozumiawszy, [k.24v] które to zeznał sam dobrowolnie przet prawem: Był skazan na śmierć ściętą.

Gdzie pan Jan Zamoiski, który przestuchiwał tego prawa ot JM pana Piotra Chwalczewskiego za potdanymi KJM oświadczył przed szlachtą i urzędem mieszcziem to zeznanie dobrowolne, które mianował na Tarusę i na Sławskie i Niewierowskiego, które są wyżej opisany.

59

5 kwietnia 1554 r.

[k.24] "Tegoż dnia i roku" [5 IV 1554 r.] i przed tymi pany, którzy są wyżej opisani.

Zenanie Walentego kowala, a Marcina Czarnego [z] żoną jego o mienianie domów na Grodzieńskiej ulicy.

Stanąwszy oblicznie przed urzędem wyżej mienionym.

Opatrzni mieszcziem Walenty kował, a Marcin Czarny zeznali: Jako ten Walenty kował mieniał domem z Marcinem Czarnym.

Który, dom leży tego Walentego, z jednej strony Trojana, az drugiej strony Płaksy.

A ten Walenty przydał temu Marcinowi na ten dom kop 4 liczby pol. licząc po

A ten dom Marcina Czarnego leży między Brykiem z jednej strony, aż z drugiej strony Stanisława Filipczika.

Niczego sobie nie ostawując obiema stronoma [s], ani żonie, ani dzieciom, ani żadnemu krewnemu i niekrewnemu. Tej strony obie, tak Walenty, jako i Marcin wolen każdy z nich ten dom sprzedać, przemieniać, a i ku swojemu pożytku obrócić, na wieki.^b

60

5 kwietnia 1554 r.

[k.24v] ^a1554. Tegoż dnia 5 Aprila [5 IV 1554 r.]. Przed tymi pany wyżej opisanymi.

O mienianie domów.

Stanąwszy oblicznie przed urzędem wyżej opisanym.

Op. m.k. Paweł Biały, kowal, a Wojciech Ljeniewski²⁵³ zeznali: Iż ten Paweł mieniali domy z sobą. Gdzie ten Paweł temu Wojciechowi przydał na ten dom, który przemieniał Wojciechowi kop gr 2 i 15 gr liczby pol.

Który dom, tegoż Pawła, leży wedle Thopiczowskiego z jednej strony, a z drugiej strony Matisa Twaroga. A ten dom, który trzyma Paweł [s] z jednej strony Kloszka, a z drugiej strony szkoły²⁵⁴. A między Kloszkowa idze, aż do Thopiczowskiego miedze.

Z obu stron, tak Paweł jako i Wojciech nic sobie nie ostawując ani żonom swoim, ani dzieciom swem, krewnym i niekrewnym. Wolny ty obie strony ty swoje domy przemieniać, każdy z nich, dać, darować, przemieniać, sprzedać i ku swojemu pożytku obrócić, na wieczność i na wieki.^a

²⁵³ Wojciech Łuniewski, zob. nr 473.

²⁵⁴ Jest to pierwsza wzmianka o szkole w Knyszynie. Była położona przy Rynku, gdyż późniejsza wzmianka o sąsiadujących ze sobą posesjach Pawła Białego i Stanisława Kloszka z 1 II 1557 r. - por. nr 208 mówią, że leżą one przy Rynku. Domniemywać można, że szkoła usytuowana była w narożnym budynku przy dzisiejszej ul. Szkolnej i Rynku.

5 kwietnia 1554 r.

[k.25] ^a1554. Tegoż dnia 5 Aprila [5 IV 1554 r.]. Przed tymi pany wyżej opisanymi.

Stanąwszy oblicznie przed urzędem wyżej opisanym.

Op. Łukasz kuszniierz, mieszczanin, zeznał: Iż sprzedał dom z ogrodem, na Goneczkiej ul., op. Lewkowi zdunowi mieszczaninowi za 3 kopy gr i za 20 gr liczby pol., licząc po 8 w gr.

Który dom leży z jednej strony Nikolauscha^b, a z drugiej strony Simka Litwinkowicza.

Nic sobie nie ostawując ani żonie, ani dzieciom, ani żadnemu krewnemu i niekrewnemu. Wolen ten Lewko ten dom dać, sprzedać, przemieniać i ku swojemu pożytku obrócić, na wieczność i na wieki.^a

62

13 kwietnia 1554r.

[k.25] ^aDnia 13 Aprila^b [13 IV 1554r.]. Przed szl. panem Janem Maczkowiczem, podstaroscim knissinskim, Stanisławem Magnussem, wójtem knyszyńskim, Marcinem [Zielonym], bormistrem, Adamem Wagrowskim [ławnikiem]²⁵⁵, Hwiedorem Klucznikiem Starym [radzkim]²⁵⁶, Jakubem Saffiejem [radzkim]²⁵⁷, Jaczkim Kuczynskim [ławnikiem]²⁵⁸ [k.25 v].

Gdzie stanąwszy, op. Andrzej Simanowicz m. zeznał: Iż op. Zofia Hiczkowa i z synem swoim Stanisławem, a Matisem dosyć uczyniła^c dziewce swojej Jagneszcie, a małżonce mojej.

Gdzie, ta małżonka moja Agneszka, za żywota tej Zofjej Hiczkowej^d matki swojej i po śmierci nie ma się żatnią [s] rzecz wstępować ruchomą i nieruchomą, które przydzie^e na syny jej częścią wiecznie i na wieki, bo już jej uczyniła za wszydko.^a

²⁵⁵ Adam Węgrowski.

²⁵⁶ Fwiedor Stary Klucznik.

²⁵⁷ Jakub Saffiei.

²⁵⁸ Iczkowa.

13 kwietnia 1554 r.

[k.25v] ^aDnia 13^b Aprila [13 IV1554 r.].

Przed szl. panem Janem Maczkowiczem, podstarościm knissinskim i Stanisławem Magnussem, wójtem, Marcinem [Zielonym], burmistrzem, Adamem Wagrowskim [ławnikiem], Fwiedorem Starym Klucznikiem [radzkim], Schaffjem^c [radzkim]²⁵⁹.

Stanąwszy oblicznie przed urząd op. Szczęsny Mały jawnie zeznał: Iżem sprzedał dom z ogrodem na Gonęckej ul. Tomkowi Duhcze²⁶⁰ z Dragow, za półpiąty kopy gr liczby pol. licząc po 8 w gr.

261 Który dom leży z jednej strony Chierubina, a z drugiej strony Grzegorza Roja

Nic sobie nie ostawując, ani zienie, ani dzieciom, ani żadnemu krewnemu i niekrewnemu. Wolen ten Tomek Duthka ten dom dać, darować, przemieniać, a ku swojemu pożytku obrócić, na wieczność i na wieki.^a

15 kwietnia 1554 r.

[k.13v] Anno domini 1554, miesiąca kwietnia dnia 15 [15 IV 1554 r.].

Stalia się rzecz i zapłata bosagu [s] u Stanisława u Lisza u wójta²⁶², przed Marcinem [Zielonym], bogmistrzem, Jakobim Czechem²⁶³, Stanisławem Hynczą²⁶⁴, Matiassem Wyssomaskem i przed inszemi godnemi wiary.

Gdzie, stawszy Jadwiga i Helizbeta Łukaszówny Tworkówny, siostry Frączka, [córci] tegoż przeszłego Łukasza Tworka, przet pany wyżej mienonimi, jawnie zeznały: Iże im bracia ich rodzeni Frączek i Sebastian zapłacili ojczyźnie ich, która na nie służyła,

²⁵⁹ Jakub Saffiei.²⁶⁰ 11. I. 1555 r., por. nr 116 ten sam dom sprzedał Tomko Sokolow widocznie zwany Duthą.²⁶¹ 11. I. 1555 r., por. nr 116 nazwany: Grzesek.²⁶² Stanisław Magnuss zwany Lis.²⁶³ Jakub Strzeżewski zwany Czechem.²⁶⁴ Stanisław Gicza.

okromia tej siostry Doroty, która jest jeszcze przy bracie Frączku. I tenże Frączek wspolek [z] swem bratem Sobechem, mają tą istą siostrą młodszą chować, aż do urosłych lat i mają jej także, takowąż ciążstkie dać, kiedy jej się cłówek dobry trafi. Ten isty, Frączek musiał płacić, tem to istem przerwczonym sostram, bez niebytności swego brata Sobiecha, bo nam byli nalezli prawem opieszkiem.

Prawo skazalio: Płacić i bratnią ciążstkie, dla upokoju ich.

I dałem jem po pół kopy gr pol., a jeszcze jem ma dać na św. Michał [29. IX] po 5 gr.

19 kwietnia 1554 r.

[k.26] ^aZeznanie przed tymże urzędem o przedanie domu. Roku 1554 die 19 Aprilis [19 IV 1554 r.]

Przed szl. panem Janem Maczkowiczem, podstarościem knyssyńskim, Stanisławem Magnussem, wójtem^b tego urzędu, Marcinem [Zielonym], burmistrzem, Adamem Wagrowskim [ławnikiem]²⁶⁵, Fiedorem Klucznikiem Starym²⁶⁶, Jakubem Saffiejem [radzkim]²⁶⁷.

Stanąwszy oblicznie przed urząd op. Stanisław Worssa wyznał jest jawnie: Iż dom z ogrodem swój, na ul. Thykoczki sprzedał jest Janowi Kozowi^c za kop 9. Które pieniądze ten Jan dał gotowe temu Stanisławowi. Gdzie ten Stanisław jest zeznał zapłatę gotową.

A ten op. Stanisław Worssa zastępuje go i zastępować chce od wszytkiech, jak też i od krewnego i od niekrewnego. A ten Jan ten dom wolen dać, darować, przemieniać, albo ku swemu pożytku, jako chce obrócić, na wieczność i na wieki, [z] żoną swoją, nic nie oddalając od niej.^a

27 kwietnia 1554 r.

[k.26v] ^aDnia 27 kwietnia [27 IV1554 r.]²⁶⁵ Adam Węgrowski.²⁶⁶ Fwiedor Stary Klucznik.²⁶⁷ Jakub Saffiei.

Stanąwszy przed urzędem miejskim knyssyńskim robotny Jakub Mikiczicz darował Wojciecha Jankowskiego poliem we wszytkich trzech poliach, półwłóczkiem. Alie budowania tym [s] nie darował, gdzie sobie pokój opisuje w tym budowaniu.^a

67

27 kwietnia 1554 r.

[k.26v] ^aZapis darowania domu Macieja Cziecznila.

Stanąwszy przed urzędem knyssyńskim miejskim: urodzonym panem Janem Maczkowiczem podstarościem knyssyńskim.

Pan wójt knyssyński, Stanisław Magnus^b nie przymuszony, ani przypędzony, jedno swą dobrowolną wolią jest wyznał: Iż darował dom z ogrodem, swój własny na ul. Thikoczkej^c robotnego [ss] Macieja Cziecznila, tak jako sam pan wójt miał, trzymał.

A ten Maciej, w tym domu, jest wolien darować, mieniać, sprzedać i jako chce obrócić potomkom swem, na wieki.

Actum est 27 dnia kwietnia roku 1554 [27 IV 1554 r.].^a

68

27 kwietnia 1554 r.

[k. 27] ^aDnia 27 kwietnia roku 1554 [27 IV 1554 r.].

Stanąwszy oblicznie przed urzędem miejskim: panem Janem Maczkowiczem, podstaros[c]iem knyssyńskim, wójtem miejskie[m], Stanisławem Nagnussem [s]²⁶⁸, burmistrzem miejskim, Marcinem Zielionem, cum suis scabinis.

Robotny Haczko Iwanowicz wyznał dobrowolnie, iż sprzedał swoje ćwierćki roli, ogród, podwórze na ul. Thikoczki podlie Thepiczowskiej^b robotnemu Michnowi Scucziczowi^c za kop 10 pol. liczby, ze wszystkim jako sam trzymał ten Haczko.

A ten Scuczicz jest wolien w tem domu, z imi jako i trzymał ten Haczko, sprzedać, darować, mieniać i obrócić jako sam chce, na wieki i potomkom.^a

²⁶⁸ Stanisław Magnuss zwany Lis.

69

30 kwietnia 1554 r.

[k.27v] Dnia Aprila 30 [30 IV 1554 r.].

Stanąwszy robotna Oxima słuźebnica uczciwego księdza plebania knissyńskiego²⁶⁹ przet urzędem miesckim: Stanisławem Magnussem, wójtem, Marcinem Żelonym²⁷⁰, bogmistrzem i przet inszemi żaliowała się na op. Wojciechową na Thopiczewską: Iżeby ona m[i]jała ją bić, tą istą Oximą.

Ta Wojciechowa odwiodła się z walki.

70

30 kwietnia 1554 r.

[k.27v] Przedanie ogrodu Błaska Jednoraczkiego Jankowi Duiabelkowi roku 1554.

^aStanąwszy oblicznie przed urzędem miejskim: urodzonym Janem Maczkowiczem, natenczas podstarosciem, a wójtem Stanisławem Magnussem, burmistrem Marcinem [Zielonym] knyssyńskim.

Rrobotny Błasko Jednoraczki, nie przypędzony, ani też przymuszony, alie swą wolią dobrą jest zeznał: Iż sprzedał ogród z jednej strony podlie Budra, a z drugiej strony Babika²⁷¹ za gr 80 Janowi Duiabelskowi.

Który, ten Jan, wyżej opisany ogród ten, wolien jest sprzedać, zamieniać, obrócić jako chce na wieki wieczność i potomkom swem.^a

71

30 kwietnia 1554 r.

[k.28] ^aPrzedanie trzecią część^b morga Maciej Paluchowicz Stanisławowi

²⁶⁹ 3 IX 1553 r. wzmiankowany był pleban knyszyński Stanisław Lubniecki - Muzeum Narodowe w Krakowie, Biblioteka Czartoryskich rkps 1777, s. 506-508. Może to o nim mówi się, że w 1560 r. „dziesięciny tego roku nie dano, we dworze stoi, a potem rychło pleban umarł, i k temu ku dawniejszych stert dziesięć stoi.” - *Rewizja dworów starostwa knyszyńskiego...1561...*, s. 242.

²⁷⁰ Marcin Zielony.

²⁷¹ Zap. Jeronim Babik, por. nr 8.

Kolakowi.

Stanąwszy przed urzędem miejskim knyssyńskim, a ur. panem Janem Maczkowiczem.

Robotny^b Maciej Paliuchowicz oblicznie zeznał: Iż sprzedał op. Stanisławowi Kolakowi trzecią część morga za kop 2^c, ze wszystkim jako przysłuża, z plotami.

A ten Stanisław wolen tę część sprzedać, zamieniać, dać, darować, na wieki i potomkom swem.^a

72

11 maja 1554 r.

[k.28] Maja 11 dnia [11 V 1554 r.].

Stanuwszy [s] Jan Pisdiczka m.k. żałował na Barbarzą Barthoszową²⁷², o tym: Iż ona jemu była zagroziła studnią [s], która była z nią na poły na samej między.

Ona mówiła: Iż ta studnia jest moja własna i na moim pliacu, do której nic on nie ma.

Jan mówił: Jeśli ta studnia jest nie na samej między niechaj panowie ławnicy idą i ogliądają.

Ławnicy, bywszy, skazali: Iż ta studnia jest na między i połowica studni na jej placu, a druga na Janowym i iscza.

Jan na to wydał iscza, który z jej mężem tą studnię z Grzegorzem robił, Marcina Skrynika²⁷³.

Który zeznał: Robiwszy na poły.

Panowie skazali: Tą studnią na poły.

73

12 maja 1554 r.

²⁷² Bartoszowa (Grzegorzowa) Barbara.

²⁷³ Marcin Skrzynnik.

76

[k.28 v] ^aDnia maja^b 12 [12 V 1554 r.]

Przedanie domu na półwłóczku.

Gdzie, stanąwszy Matiss i Wojciech Zakrzewscy, bracia rodzeni.

Przed urzędem miesckiem knissinskim: ur. panem Janem Maczkiewiczem, podstarościm knissinskim, Stanisławem Magnusem, wójtem knissinskim, Marcinem Zielonym, bogmistrzem cum eorum consulibus et scabinis^c.

Jawnie zeznali i dobrowolnie, ani zwiedzeni, ani przymuszeni: Iże sprzedali dom swój, który mieli spadkiem po nieboszyku bratu swem Pawle na Grodzęńskiej ul. między Zduniem Marcinem, a z drugą stronie Józefem Parczynem ziącem Andrzejowi Zakrzewskiemu synowcu^d swemu, za 3 kopy gr liczby pol.

I zastępują temu Andrzejowi, ty isczy, jego^e strojow[i]je, pokój od swoich bliskich, krewnych i niekrewnych, wiecznie i na wieki. I bandzie temu Andrzejowi ten dom, który kupił wolnio sprzedać, przemieniać, darować, albo jako jemu się bandzie widziało ku swemu pożytku obrócić.^a

74

12 maja 1554 r.

[k.28v] ^aTegoż dnia [12 V 1554 r.]

Przedanie półwłóczka.

Gdzie stanąwszy, ten isty Matis, przed urzędem wyżej mienionym, wspolek [z] swem bratem Wojciechem, Zakrzewscy jawnie zeznali: Iże sprzedali półwłóczeki [s] roli we wszystkich trzech poliach bratu swemu styjeczniemu Jurgemu m.k. za 8 kop pol. monety. I zapłacił ten Jurgi gotowemi pieniądźmi.

A ten półwłóczek ściąga się między Stanisławem Zakrzewskim, a między Mathisem Thopiczewskiem.

I bandzie temu istemu Jurgemu [k.29] ten półwłóczek sprzedać przemieniać, zaprzedać, darować, albo jako się jemu bandzie naliepiej widziało, ku swemu pożytku, obrócić.^a

75

1 czerwca 1554 r.

77

[k.29v] ^aDnia 1 Junia^b [1 VI 1554 r.].

Przed opacznyimi pany, urzędem miesckim, szl. Janem Maczkowiczem, namiesnikiem knissinskim, Stanisławem Magnussem, wójtem knissinskim, Marcinem Zielonym, burmistrem, Adamem Wagrowskim [lawnikiem]²⁷⁴, Ffiedorem Starym Klucznikiem [radzkim]²⁷⁵, Jakubem Saffiejem [radzkim]²⁷⁶, Stanisławem Worsczą²⁷⁷ etc.

Stanąwszy oblicznie op. Szobiech Lapik^c m.k. jawnie i dobrowolnie zeznał, nie będąc przymuszony, ani przez jaką zdradę przymuszony: Iż sprzedał dom swój własny za 23 kop gr liczby pol. licząc po 8 w gr zupełnej zaptaty [k.30] op. Walentemu Thopiczowskiemu m.k.

Który dom leży z jednej strony Stanisława Worszy idąc na Grodzienską ul.

Nic sobie nie ostawując, ani zienie, ani żadnemu przyjacielowi, krewnemu i nie krewnemu. Wolen ten dom sprzedać, przemieniać, dać, darować i ku swojemu pożytku obrócić, na wieki i na wieczność.^c

76

1 czerwca 1554 r.

[k.30] ^aTegoż dnia 1 Junia^b [1 VI 1554 r.].

Przed opacznyimi pany, urzędu miesckiego, wyżej mienionego.

Stanąwszy op. Paweł Bogusko^c m. jawnie i dobrowolnie zeznał, iż zastawił swojego własnego pół domu i pół ogroda i ćwierć ziemi włóki, we wszystkich trzech poliach za 6 kop gr liczby pol. szl. Stanisławowi Mązewskiemu²⁷⁸, aż do drugiego Bożego Narodzenia [25 XII 1555 r.].

Jeśli nie wykupi, tedy wolen będzie trzymać [k.30v], aż do tego czasu, póki wykupi. A ten Paweł tego roku winien będzie płacić czynsz i wszelakie podatki z tego polia, a pożytki z polia zbierze.

²⁷⁴ Adam Węgrowski.

²⁷⁵ Fwiedor Stary Klucznik.

²⁷⁶ Jakub Saffiei.

²⁷⁷ Stanisław Worsa.

²⁷⁸ Stanisław Mężik.

A gdy ten Stanisław będzie pożywał z tego domu i ogroda i z polia pożytków, tedy winien bandzie płacić wszydki podatki KJM, tak stróża²⁷⁹ i gramota²⁸⁰ służyć wszelakie powinności.

^dA potem, ten iste Stanisław wykupił tegoż Pawła ogród u Mikołaja Bajki, który był zastawił w kopę gr, a ten obyczajem spuścił ten Mikołaj Bajka temu Stanisławowi tenże ogród, w teje kopie: Jako jedną kopą.^d

77

20 czerwca 1554 r.

[k.54v] ^aPrzedanie domu. Ursula Klimkowa Szczepanowi Kosmidrowiczu.

Dnia 20 Juni.

Stanąwszy oblicznie przed urzędem miejskiem knyssynskiem op. Urszula Klimkowa i [z] swem synem Franczem, który jeszcze lat nie ma. Będąc nie przypędzona, ani przymuszona jedno wolią swą zupełną jest wyznała dobrowolnie, iż sprzedała:

Dom swój i ćwiartkę na ul. Grodzienskiej, z jednej strony podlie Kosmydra, z drugiej strony [k.55] podlie Andrzeja Kosmidra.

A ćwiartka: z jednej strony ziemi Dziezka Jana²⁸¹, z drugiej strony Toma Kosmidrowicz.

Op. Szczepanowi Kosmidrowicz, za kop 4 i gr 10 liczby pol.

Alie, iż to dziecię jest liat niedoszłych, urząd to obaczywszy, zostawił temu dziecięciu kop 2 do lat jego. Z których kop 2 ten kupiec tego domu ma płacić na każdy rok po gr 12 do lat 2.

A ta Ursula wzięła część swą kop 2, gr 10.

I czyni tego Szczepana wolnego, iż on w tej części swej wolen, tak jako ona była wolna darować, mieniać, i jako chce obrócić, jedno aby temu dziecięciu tej czaści jego nie czyniła, do lat jego.^a

²⁷⁹ Obowiązek pełnienia dozoru we dworze.

²⁸⁰ Opłata za obowiązek jeżdżenia z listami - „gramotami”.

²⁸¹ Jan Dzierzek.

22 czerwca 1554 r.

[k.13v] Przekazanie domu - Marcin Bielboth Janowi Goliasiewi.

22 Juni [22 IV].

Przyszetwszy przet sliawietne pany: pana Jana Maczkewicza, podstarościę knysińskiego i Stanisława Magnussa, wójta knyszyńskiego, Marcina Zelonego, bogmistrza knysińskiego i przet liawniki i rackie Piotra Kuropkę [radzkiego]²⁸², Chwedora [Starego Kluczniaka radzkiego]²⁸³ etc.

Op. Marcin Bielboth jawnie zeznał i dobrowolnie, nie przymuszony, ani przypiędzony: Iże sprzedał siedlisko gołe, które miał od ojca za żonią swoją, za piosak.

Między Rafałem Olsewskim, a między Juliassową, na Grodzieńskiej ul., na cwarczynie²⁸⁴.

Za 3 kopy gr lidzby pol. Janowi Goliasiewi²⁸⁵, swemu kuzynowi [?], wiecznie i na wieki.

I zastępuje, ten isty Marcin Bielboth [k.14], pokój wiekuisty, temu istemu Janowi Golasewi, od swoich bliskich i nie bliskich, krewnych i nie krewnych. Jenemu bandzie wolno to iste siedlisko, na którym się już pobudował ten Jan Golaszyk i słusznem dowodem i obyczajem sprawił przet urzędem wyżej mienionym, sprzedać, darować, zamieniać i jego potomkom potem bandąciem, albo jako się jemu bandzie nalepiej widziało ku swemu pożytku obrócić i jego żonie i dzieciom.

22 czerwca 1554 r.

[k.14] Ibidem 22 juni [22 IV].

Tamże przyszetwszy, przet urząd wyżej mieniony.

²⁸² Piotr Kuropatwa zwany Lazowski.

²⁸³ Fwiedor Stary Kluczniak.

²⁸⁴ Cwarczyna - czwarta część włóki.

²⁸⁵ Jan Golasik.

Lukyan, wespolek [z] swoją macochą, Kolenkową, jawnie i nieprzymuszony, jeno swoją dobrą wolą, zeznali: Iże przedali na ćwiarcie siedliskona Goniączkiej ul. między Matisem Miszołkiem, a Stanisławem Gebassem Steczewi Dzieńsisowicz²⁸⁶, zięciowi swemu za kopie gr liczby pol.

I zastępuje ten isty Lukyan i ta ista Kolenkowa, temu swemu zięcowi, pokój wiekuisty od swoich [i] inszych, bliskich i nie bliskich, krewnych i nie krewnych na wieki wiecznie. I bandzie temu Steczewi ten dom wolno sprzedać, zamieniać, darować, albo jako się jemu ku jego woli nalepiej widziało, a ku liepszemu pożytkowi obrócić.

22 czerwca 1554 r.

[k.30v] ^aPrzekazanie domu Doroty [z] Zakrzewa Mikołajowi Mikossowi mieszczaninu knissinskiemu.

1554 22 Juni^b [33 VI 1554 r.].

Stanąwszy oblicznie przed urzędem miesckim: panem Janem Maczkowiczem, podstarościm knissinskim, Stanisławem Magnussem, wójtem miesckim, Marcinem [Zielonym], bormiszem, Jakubem Schaffjem [radzkim]²⁸⁷, Fwiedorem Starym [radzkim] Kluczniakiem, Adamem Wągrowskim [ławnikiem]²⁸⁸.

Op. Dorota Zakrzewska jawnie i dobrowolnie zeznała: Iż sprzedała dom z ogrodem, za 15 kop liczby pol., licząc po 8 pieniędzy w gr [k.31] op. Mikołajowi Mikossowi m.k.

Gdzie ta Dorota zeznała: Iż ten dom kupiła u Stanisława Magnussa, wójta miesckiego.

Gdzie ten Stanisław, wójt, przed urzędem zeznał: Iż tej Dorocie sprzedał ten dom.

Który dom leży z jednej strony Pawła Gudossa²⁸⁹, a z drugiej strony Mikołaja Czynchielia.

Nic sobie nie ostawując, ani dzieciom swoim, ani przyjacielowi, tak krewnym, jako i nie krewnym. Wolen ten Mikos ten dom sprzedać, przemieniać, dać, darować i ku

²⁸⁶ Denissowicz - por. nr 281.

²⁸⁷ Jakub Saffiei.

²⁸⁸ Adam Wągrowski.

²⁸⁹ Paweł Gudasz.

swojemu pożytku obrócić, na wieczność i na wieki.^a

81

22 czerwca 1554 r.

[k.31] ^aTa to opaczna Dorota Zakrzewska.

Tego dnia i roku wyżej opisanego [22 VI 1554 r.].

I przed tym urzędem mieszkim, wyżej mienionym. Jawnie zeznała i dobrowolnie: Iż sprzedała dom z ogrodem op. Mikołajowi Czuchilowi^b m. za 5 kopy liczby poł. Licząc po 8 pieniądzy w grosz [k.31v].

Który dom leży z jednej strony [Mikołaja] Mikossa, a z drugiej strony popa ruskiego²⁹⁰.

Nic sobie nie ostawiając ani dzieciom, ani krewnym i niekrewnym. Wolen ten dom sprzedać, przemieniać i na swój pożytek obrócić, na wieczność i na wieki.^a

82

22 czerwca 1554 r.

[k.31v] Przedanie domu i ogroda op. Waszka Budnika [s] mieszczanina op. Annie Jurkowej Fortuninej²⁹¹.

1554 22 Juni [22 VI 1554 r.].

Stanąwszy oblicznie, op. Waszko Budnik mieszczanin.

Przed urzędem, panem Janem Maczkowiczem, Stanisławem [Magnussem] wójtem mieszkim, Jakubem Schaffjem [radzkim], Hwiedorem [Starym radzkim Kluczniakiem], Piotrem Kuropatwą [radzkim].

Jawnie i dobrowolnie zeznał: Iż sprzedał dom z ogrodem na półwłóczku za 70 gr liczby poł., licząc po 8 pieniądzy w gr op. Annie Jakubowej Fortuninej mieszczance.

Który dom leży z jednej Demida Szemcha, a z drugiej strony Stanisława krawca.

²⁹⁰ Ihnat pop knyszyńskiaj cerkwi spaskiej.

²⁹¹ Anna Jurkowa Fortunowa.

Nic sobie nie ostawując, ani zienie, ani [k.32] dzieciom, ani żadnemu krewnemu i nie krewnemu. Wolna ta Anna ten dom sprzedać, przemieniać, dać, darować, i na swój pożytek obrócić na wieczność i na wieki.

83

22 czerwca 1554 r.

[k.32] Zamianek domu Jana Roja, a Jacka Kusia mieszczanów.

1554 22 Juni [22 VI 1554 r.].

Stanąwszy oblicznie przed urzędem mieszkim op. Jan Roj, a Jaczek Kusz.

Przed panem Janem Maczkowiczem podstarościm, Stanisławem [Magnussem], wójtem mieszkim, Marcinem [Zielonym] bormistrzem, Jakubem Schaffjem [radzkim]²⁹², Hwiedorem [Starym Kluczniakiem radzkim]²⁹³, Piotrem Kuropatwą [radzkim].

Jawnie i dobrowolnie zeznali, iż ten Roj Jan mieniał domem i dał jemu, temu Jackowi dom z ogrodem, wedle kościoła ruskiego²⁹⁴.

Gdzie ten Roj przydał temu Jackowi 3 kopy gr bez 10 gr i podał ten Jacko temu Rojowi.

Z jednej strony Sczyrby, a z drugiej strony siedliska Ruczyskiego.

Nic sobie nie ostawując, ani zienie, ani dzieciom, ani żadnemu krewnemu i niekrewnemu. Wolne obie strony, tak Roj jako i Jaczek [k.32v] ty domy sprzedać, przemieniać, dać, darować i ku swojemu pożytku obrócić, na wieczność i na wieki.

84

23 czerwca 1554 r.

[k.32v] ^aPrzedanie domu i ziemie polnej Matissa Drohiczanina Sobiestianowi Puszczowi Zaskkowi.

Dnia 23 junia 1554 [23 VI 1554 r.].

²⁹² Jakub Saffiej.

²⁹³ Fwiedor Stary Klucznik.

²⁹⁴ Cerkiew istniała przy ówczesnej ul. Dworskiej, dziś Białostocka. Dziś w tym miejscu znajduje się Zespół Szkół w Knyszynie.

Stanąwszy oblicznie op. Matis Drohiczanin [z] żoną swoją przed urząd mieszczki.

Przed szl. pana Jana Maczkowicza, podstarosty, Stanisława Magnussa, wójta, Marcina [Zielonego], bormistra, Wojciecha Draszda, Adama Wagrowskiego [lawnika], Jakuba Szaffieja [radzkiego]²⁹⁵, Piotra Kuropatwę [radzkiego], Hwiedora Starego Klucznika [radzkiego]²⁹⁶.

Jawnie i dobrowolnie zeznał, nie będąc przymuszony, ani przypędzony, jeno [z] swej dobrej woli: Iż sprzedał dom z ogrodem i ziemię, pół włóki we wszydkich trzech poliach²⁹⁷ op. Sobiestianowi Puszczowi Zuskowi²⁹⁸, za 20 kop gr i za 3 kopy liczby pol., licząc po 8 w gr.

Nic sobie nie ostawiający, ani zienie swojej, ani dzieciom swoim, ani żadnemu krewnemu, przyjacielowi i nie krewnemu. A jeśli by ten Matis na ten dom i na ten półwłók ziemię jakie zapisy, albo cyrografy, albo długie, tedy je wszydkim zastępuje, bez żadnego nakładu. A jeśli by co na to nałożył [k.33], tedy ja temu Sebastianowi wszydko sowice²⁹⁹ nagrodzę.

Który dom leży z jednej strony Stanisława Piotrassa, a z drugiej strony Stanisława Magnussa^c wójta mieszczki[go].

A który półwłók ziemię leży z jednej strony Mikołaja Szalieneniego, a z drugiej strony Raka [H]rynka³⁰⁰, we wszydkich trzech poliach.

Wolen ten Sobiestian, ten dom i z tą ziemią polną, sprzedać, przemieniać, dać, darować, ku swojemu pożytku obrócić, na wieczność i na wieki.^a

85

9 lipca 1554 r.

[k.55] Przedanie morg[u] ziemię Kuczilowski Janowi Koczowi 9 di Iulii [9 VII 1554 r.].

Stanąwszy oblicznie przed urzędem miejskim knyssynskiem.

²⁹⁵ Jakub Saffiei.

²⁹⁶ Fwiedor Stary Klucznik.

²⁹⁷ Inne wpisy dotyczące tej sprzedaży: 7 IX 1554 r. nr 96 i 2 XI 1554 r. - nr 105.

²⁹⁸ W nr 96 nazwany: Sebastian przezwiskiem Zuskowicz, w nr 105: Sebastian Puzikowicz.

²⁹⁹ Sowicie - podwójnie.

³⁰⁰ Zap. tożsamy z Hryniem Rakowiczem wzm. 21 IV 1553 r., k.4v.

Op. Stanisław Kuczilowski³⁰¹ [s] dobrowolnie zeznał, nie przypędzony, ani przymuszony: Iż sprzedał Janowi Koczowi z Thikoczkiej ul. morg ziemię w jednym poliu.

Który jest z jednej strony od Jakuba Rymkowicz, a z drugiej strony Drohiczanina Mathissa za kop 3 liczby pol. [k.55v].

W której ziemi dobrowolnie czyni ten Stanisław, tak jako on sam trzymał, nic sobie nie ostawiając. Jedno woli, żeby była pomiara. Tedy ten Stanisław nie kupięnią ale zastawą daje temu Koczowi, jeśli żeby to od niego odeszło.

A ten Jan Koczik nie ma nic na tem stracić, ani skodować.

86

20 lipca 1554 r.

[k.14] 20 Juli [20 VII]

Gdzie panowie rada knissyńska: wójt Stanisław Lis³⁰², Marcin Zielony i przet liawniki i przet raczkiami.^a

87

20 lipca 1554 r.

[k.33] ^aPrzedanie ziemi ćwierci włóki Joska a Micszka Lazowskiego Hrinkowi bratu.

Dnia 20 lipca 1554 [20 VII 1554 r.].^a

^bQuere in alio folio^{303 b}.

³⁰¹ Stanisław Kuczilowski.

³⁰² Stanisław Magnuss zwany Lis.

³⁰³ Zob. sprzedaż Jaskowi Lazowskiemu ćwierć włóki 26 V 1553 r. - k.3v.

27 lipca 1554 r.

[k.33v] ^aDnia lipca^a 27 1554 [27 VII 1554 r.].

^bStanąwszy^b oblicznie przed urzędem miesckim: szl. Maciejem Zbroskiem, podstarościm knissińskim, sł. Stanisławem Magnusem, wójtem, Marcinem Zielonym, bormistrem, Piotrem Kuropatwą [radzkim], Jakubem Szaffiejem [radzkim]³⁰⁴, Fwiedorem Starym Klucznikiem [radzkim] i Adamem Wagrowskim [ławnikiem]³⁰⁵.

Opaczni bracia Rymkowiczy: Maciej a Michał zeznali dobrowolnie, nie będąc przymuszoni, ani przypzdzeni: Iż przedali dom z ogrodem [na] czwarciźnie, za 2 kopie pol. gr Józwowi Waszkiewiczowi m.k.

Który dom leży z jednej strony Michała rzeźnika, a z drugiej Szczęsnego.

Nic sobie nie ostawując, ani potomkom swoim, ani krewnym swoim i nie krewnym. Wolen ten Józef, ten dom dać, darować, przemieniać i ku swojemu pożytku nalięszemu obrócić, na wieczność.

1 sierpnia 1554 r.

[k.55v] Przedanie ogrodu Mathis Drochiczianin Stanisławowi Hurtowi.

Die prima Augustii [I VIII 1554 r.].

Przszedszy oblicznie przed urząd miejski knyssynski op. Mathis Drochiczianin, nie przypędzony, ani przymuszony jedno wolią swą dobrą zeznał jest: Iż przedał op. Stanisławowi Hurssowi [s] ogród z siedliskiem za kop 2 pol. liczby.

Który ogród i [z] siedliskiem wiecznie mu pokój opisuje Mathiss Drochiczianin [ss] i potomkom jego. Gdzieby ten Stanisław nałożył gr 1, tedy mu ten Drochiczianin ma sowitzością nakładać. A ten Stanisław wolen dać, darować, przemieniać i jako chce obrócić ku pożytku swojemu.

³⁰⁴ Jakub Saffiei.³⁰⁵ Adam Węgrowski.

11 sierpnia 1554 r.

[k.37v] ^aAugustus 11 [11 VIII 1554 r.].

Oblicznie stanąwszy przed ur. Maciejem Zbroskiem, podstarościm knyssynskim, ur. Matissem Przestrzelskiem, wójtem długołęczkiem, wójtem knyssińskim Stanisławem Magnussem, Marcinem burmistrzem Zielonem i inszych wielie ich wiarygodnych, w tej radzie będący[ch] godnych.

Sł. Siman krawiecz z Cziechanowcza, burmistrz miasta Nowego Cziechanowskiego, żądający prawa u JM pana starosty knyssynskiego, pana Piotra Chwalczewskiego, na ur.^b Andrzeja Bylinę m.k. o dom swój własny³⁰⁶, który jemu przypadł po bliskości temu Simonowi.

A skazanie^c [pana starosty] było temuz Andrzejowi: Ten dom jako najemny zdać.

Jedno wedlie przebudowania tego Andrzeja, temu Simanowi przykazano na niem^d gr 40. A tak ten Siman za to przebudowanie dał istemu Andrzejowi mieszkanie dobrowolne od św. Wawrzyńca roku 1554 [10 VIII 1554 r.], aż do roku przyszłego. Od roku do roku. A budowania żadnego ten pan Andrzej czynić nie ma dalej, a gdy rok przejdzie ten Siman wolny będzie ten dom wziąć dobrowolnie ze wszystkim, a posługi insze i czynsze ma postępować.^a

12 sierpnia 1554 r.

[k.38] Augusti 12 w niedzielę [12 VIII 1554 r.]

Że zaręczeli, pot winą kop 3 na ratusz³⁰⁷, między Wojciechem Drząsczem³⁰⁸ a Marcinem Drąscem. Którybykolwiek na którego targnął się rękam albo nieuczciwy słowy, ten ma zapłacić winy na ratusz kop 3, a siedzenia 3 dni.

³⁰⁶ Dom przy ul. Dworskiej, por. nr 43.³⁰⁷ Pierwsza wzmianka o ratuszu miejskim, siedzibie władz i miejscu przechowywania ksiąg miejskich oraz więzienia.³⁰⁸ Wojciech Drzasd.

22 sierpnia 1554 r.

[k.55v] Żaloba Francza Mielkowicza na Mathissa Drochiczana.

22 Augustii [22 VIII 1554 r.].

Przyszedszy oblicznie op. Frabcz Mielkowicz żalował [k.56] się na Mathissa Drochiczana o chmieliu wantuch³⁰⁹ W którym wantuchu było solanek kop półtory. A na każdą solankę³¹⁰ sobie szacował po półtora gr.

Ten Mathis się k temu nie znał: Anim pożyczal, anim kupował.

A gdy się k temu nie znał, strona go przypuściła ku przysiędze.

25 sierpnia 1554 r.

[k.34] Dnia 25 Augusti roku 1554 [25 VIII 1554 r.].

Stanąwszy przed urzędem miejskim knyssyńskim: przed ur. Maciejem Zbrokiem [podstarościm], wójtem knyssyńskim Stanisławem Magnussem, Marcinem Zielonem burmistrzem, raczkim Jakubem Saffiem, Adamem Węgrowskim ławnikiem i inszych godnych wierze.

Op. Fiedkowa Oldota, zdrowa na ciele, nie przypędzona, ani przymuszona, alie swą wolią dobrą, za zdrowia swego dobrego sprzedała ćwiartkę swą, w trzech poliach, w poliu z jednej strony^b od popowej miedze³¹¹, po drugiej stronie Michała Hromego³¹² op. Andrzejowi Ffalibneskie^c za 4 kop i za gr 10.

Ta Oldoczia daje jemu, oddalając od dzieci swych^d od potomków swych, na wieki wieczne. Ten Andrzej wolen będzie używać z temi podatki, czynszami jako ona używała, ze wszystkim. Wolen dać, darować, sprzedać, mieniać, trzymać do wolej swojej.^a

³⁰⁹ Wańtuch- wór z grubego płótna.

³¹⁰ Solanka- śledziówka, 1/2 beczki, liczyła 2 korce krakowskie - por. *Lustracje województwa podlaskiego 1570 i 1576 r.*, s. 121.

³¹¹ Ihnat pop knyszyński cerkwi św. Spasa.

³¹² Michał Chromy.

25 sierpnia 1554 r.

[k.34v] Die 25 Augusti Anno 1554 [25 VIII 1554 r.].

^aPrzed sunt prior inscripcio (?).

Hryczko Lazowski, nie przypędzon, ani przymuszon, swą wolią dobrą: Iż sprzedał Hryczowi Rakowiczu plemiennikowi³¹³ m.k. półwłóczek we wszystkich poliach trzech za kop 13 pol.

Ten Hryczko oddala od wszystkich dziatek swoich, bliskich i potomków swych. Alie ten Hryczko Raczkowicz sam sobie wolność od wszystkich plemienia swego czyni.

Ten półwłóczek leży od między Węgrowskiego³¹⁴, ^ba od Andrzeja z drugiej strony Lazowkiego^b.

A ten Raczkowicz^c wolen ten półwłóczek dać, darować, sprzedać, na wieki potomkom jego.^a

25 sierpnia 1554 r.

[k.37] O Trojany bój³¹⁵ [s]

Die 25 Augusti, Anno 1554 [25 VIII 1554 r.].

Stanąwszy przed urzędem temże.

Sienko Sierchiejów zięć, jako pozwany od Kowalczyka Jakuba.

Ten Sienko jest wolen. Wstał jako pozwany przed urzędem, urzędowi jawnie je ten uczynił.^a

7 września 1554 r.

³¹³ Plemiennik - krewny.

³¹⁴ Adama Węgrowskiego.

³¹⁵ Por. sprawę nr 35.

[k.35] ^aDnia 7 Septembris anno 1554 [7 IX 1554 r.].

O dom pieniędzy.

Stanąwszy oblicznie przed urząd miejski knissinski, naprzód przed ur. Matisa Zbroška, podstarościgo knissińskiego i przed urząd wyżej mieniony.

Sebastian op., przezwiskiem Zuskowicz³¹⁶ m.k. żałował się na Matisa Drohiczanina: Iż on, ten Matis, dom jemu sprzedał i [z] ziemią półwłóczkiem³¹⁷. Według ich opisu prawa i zadatek temu zadał, gdzie ten Matis Drohiczanin temu ziemię wolną nie wyzwolił.

Prawo rzecz słuszną uznawszy w tem: Należy temu Matisowi Drohiczaninowi zapłaty z tego domu, według ich litkupu, to jest na [święto] 11 Tysięcy Dziewic [25 X] założył ten Sebastian wyżej mieniony ma dać ratę ostatnią. A jeśli by nie dał natenczas, to jest kop 5 ostatniej raty, tedy ten Matis będzie wolny te pieniądze temu Sebastia[nowi] zadatek oddać, a w tych pieniądzech, za które on sprzedał, a trzymać dobrowolnie nic więcej na to nie naliczając. A w tem sobie opis w czas ugodzili, a jeżeli ten Matis zeznannie [?] dobrowolne do Świątek po roku 1554.

[k.35v] A ten pan Matis, na tym domu jako żadnych zapisów inszych, ani spierunków, ani długów nie ma, dał rękojmię po sobie przed prawem: Wojciecha Drzoscza³¹⁸, Adama Węgrowskiego: Iż jeśli by kto, k temu co mi przybliżał, tedy ci rękojemce mają tego Matisa stawić ku prawu, a jeśli by nie stawili, tedy sami w tem prawie odpowiadać temu Sebastianu wyżej opisanemu.^a

97

14 września 1554 r.

[k.35v] ^aDnia 14 septembris [14 IX 1554 r.].

Stanąwszy oblicznie Wojciech Drząszcz³¹⁹ przed urząd wyznał, jest dobrowolnie, iż op. Janowi Koczowi m.k. wrócił za 2 kopie dżugu gotówką liczby pol. i na nakłady na tamten mieszczanin [?], które wyłożył ten Kocz na półwłóczek od między tego Matis Drohiczanina przed nim do niedziel 2.^a

³¹⁶ Por. inne akty dotyczące tej samej sprawy: nr 84 i 105. Sebastian Pużykowicz zwany Zuskowiczem lub Puszcz Zaskowem.

³¹⁷ Por. akt kupna-sprzedaży z 23 VI 1554 r. nr 84.

³¹⁸ Wojciech Drzasd.

³¹⁹ Wojciech Drzasd.

98

29 września 1554 r.

[k.35v] 29 Septembris [29 IX 1554 r.].

Przed ur. Matisem Zbroškiem, podstarościm knyssynskiem, wójtem burmistrzem i inszymi wiarygodnymi.

Przyszedzsy przed urząd oblicznie op. Katarzyna Bartłomiej[owa] Mikicziczowa i z mężem swem Bartłomiejem Mikiczicz ,dobrowolnie wyznała: Iż brata swego, na imię Marcina Rimkowicz, czyni wolnem na ojczyźnie swej, tą przyczyną, iż dosyć uczynił jej za wiano, które jej odkazał ociec jej Rimkowicz [k.36].

I potomki jego wolnym działa od czasów tych i wyrzeka się już dalej prawa wiecznie, żadnym krewnym i potomkom brata swego, wyżej mienionego, na wieki wiecznie pokój sobie opisuje.

99

5 października 1554 r.

[k.57v] Darowanie domu. Piotr Kurpathffa s[y]niowcowi swemu Hriczku Lazowczu.

5 die Octobris [5 X 1554 r.].

[k.58] ^aPrzyszedzsy przed urząd miejski knyssynski.

Piotr Kuropathffa³²⁰, nie przypędzony, ani przymuszony, jedno wolią swą dobrą zeznał jest: Iż, synowcowi swojemu Hriczku Lazowczikowi darował połowicę majątności swej, jako domu, który jest na ul. Grodzińskiej, tak też i ziemie połowicę i inszemi wszystkimi rzeczmi, wszystkimi ruchomymi i nieruchomymi, aż do śmierci swej. A po śmierci mej³²¹, tedy tako dom, rzeczy wszystkie ruchome i nieruchome jemu będą. A jeśli by Pan Bóg ranie[j] przepuścił pierwej na mię śmierć, niż na moją żonę. Tedy ma żonę moją chować aż do śmierci. Albo jeśli by też jaki niedostatek Pan Bóg przepuścił, tedy mię ma aż do śmierci chować, a potym mają wszystką majątność nic nie zostawując na dzieci swe i potomki.

³²⁰ Kuorpatwa było jego przezwiskiem. Dwukrotnie: 11 X 1553 r. i 22 XI 1553 r. nazwano go Piotr Lazowski- por. sprawy nr 38 i 41.

³²¹ Żył jeszcze w 1561 r.- por. *Rewizja dworów starostwa knyszyńskiego... 1561*, s. 264.

A ten, który już jakoby się mienił synem moim, na imię Kuzma, od jego odrzekam się, bo jest nie syn mój, alie bękart, do tej mej majętności nic nie ma. Oddałam wszystko od niego. Jedno ten synowiec w tem wolen używać i darować, przemieniać, jako chce ku swemu pożytku obrócić.^a

Dosyć za to uczyniono.

100

5 października 1554 r.

[k.58v] Eodem die [5 X 1554 r.].

Hriczko Lazowski nie przypędzony, ani przymuszony wyznał jest dobrowolnie: Iż ja ojca swego na imię Piotra Kuopathffe³²² ślubuję chować i żonę jego aż do śmierci. W żadnej rzeczy krzywdy jemu nie czynią, jedno tak go chować jako się godzi, aż do śmierci.

101

25 października 1554 r.

[k.37] 25 Octobris die [25 X 1554 r.].

Żałowała się przede mną Janem Maczkowiczem, podstarościem knyssinskim, Chwieczkowa Kuszniierzowa³²³ na Piotra Kosziukowicza: Iż ją zbil i zranił.

A on powiada: Żem jej nie bił.

I na to prawo: Ma przysiądz od tego dnia za tydzień.

102

25 października 1554 r.

[k.37] Octobris 25 die [25 X 1554 r.].

Żałował się.

³²² Piotr Kuopatwa zwany Lazowski.

³²³ Nasezia Hwieczkowa Kuszniierzowa - zob. 19 III 1554 r., k.20v, nr 55 i inne.

Przedemną Janem Maczkiewiczem, podstarościem knyssinskim i przed wójtem [Stanisławem] Lissem³²⁴ i burmistrzem Marcinem Zielionem i przed wszyckimi ławniki

Śl. Szczęsny Puskarz na Janową Kninchuską: Iż mu winna 50 gr.

A ona się zeznała.

I ma zapłacić za tydzień.

103

25 października 1554 r.

[k.37] Octobris 25 die [25 X 1554 r.].

Przedanie domu.

Stanąwszy oblicznie śl. Marcinowa zdunowa³²⁵, przede mną Janem Maczkowiczem podstarościem knissenskim i przed wszydkim urzędem z wnukiem swoim Stanisławem i z dziewczką swoją własną, zeznała: Żemsi [?] przedali dom z ogrodem za półtrzeci kopy pol. liczby na Grodzińskiej ul., między Borzimelem, a między Szczęsnym, Pizdeczczyny zięczem.

A on³²⁶ go wolen sprzedać, darować, i na swój pożytek obrócić.

103a

25 października 1554 r.

[k.57] Przedanie domu: Iwacz Brikowicz Jakubowi Strynissowi.

26 Octobris [26 X].

^aPrzyszedzszy przed urząd mieski knyssynski.

Op. Iwacz Brikowicz nie przypędzony, ani przymuszony, jedno wolią swą jest wyznał, iż sprzedał dom na ul. Małej, która idzie ku dworcu, op. Jakubowi Strynissowi, za kop półpięty i za gr 10 liczby pol. I wziął zupełną zapłatę.

³²⁴ Stanisław Magnuss zwany Lis.

³²⁵ Zdun Marcin z ul. Grodzińskiej wzmiankowany był 12 maja 1554 r. - por. nr 73.

³²⁶ Nie podano kupca.

A ten Iwacz^b Brykowicz czyni wolnem tego Jakuba od krewnych swych i od dzieci swych. Alie tem obyczajem jako on sam trzymał, tak też ten Jakub wolien ten swój dom sprzedać, mieniać i ku swemu pożytku jako chce obrócić, na wieki wiecznie.^a

Ten Trinis zadatek wrócił Iwaczowi kowaliowi, a on wzał dom swój.

104

2 listopada 1554 r.

[k.57v] Przedanie domu Matis Drochiczianin Sebestianowi Puzikowicz.

Dnia 2 Novembris [2 XI 1554 r.].

Przszedszy przed urząd miejski knyssynski.

Op. Matis Drochiczianin, nie przypędzony, ani przymuszony, jedno wolią swą dobrą zeznał jest: Iż sprzedał dom op. Sebestianowi Puzikowicz, mieszczaninu statecznemu i z półwłóczkiem ziemie za kop 26. Gdzie już zapłatę ten Matisz wyznawa zupełną.

A temu Sebestianowi czyni wolność w tem domu od dziatek swych i krewnych, tak jako by ten Sebestian nic na tem nie skodował. A ten Sebestian wedlie zapisu i zapłaty swej w tem domu wolen używać jako ten Matis³²⁷ używał. Woliem dać, darować, przemieniać jako chce ku pożytku swemu obrócić na wieki³²⁸.

105

9 listopada 1554 r.

[k.36] Novembris 9 [9 XI 1554 r.]³²⁹.

^aStanąwszy oblicznie szl.^b Mikołaj Zaręba, według roku jego stawienia wedlie w 2 niedzieli po przyjeździe Jego [Mości] pana starosty, we 2 niedzieli.

Rękojmia: Marcin Skrzynnik, Piotr Filipczyk³³⁰, Andrzej Zakrzewski, Stanisław Filipczyk^{331 b}.

³²⁷ Ewidentna pomyłka, powinno być: Sebestian.

³²⁸ Ciąg dalszy sprawy z 23 VI 1554 r.- zob. nr 84 i 7 IX 1554 r.- zob. nr 96.

³²⁹ Zob. nr 108 z 14 XI 1554 r. dot. tej sprawy.

³³⁰ Filipczyk Piotr.

³³¹ Filipczyk Stanisław.

106

12 listopada 1554 r.

[k.14] Mensis 12 Novembris [12 XI 1554 r.].

Stalio się rzecz przet pany radam miasta knissiniego Stanisławem Magnuszem wójtem knissiniskem, Marcinem Zielonim bogmistrzem knissinskem i raczkiami i liawnikami Piotrem Kuropathwą, Adamem Wiegrowskiem³³² i przet inszemi wiary [godnemi].

Gdzie staniawszy sliachetni Brzozowscy Aleksander i Piotr, Stanisław i Walenty i Marci[n], rodzieni braca, z Brzozowa^{a 333}. Jawnie zeznali przet wyżej mienonimi pany: Iże sprzedali dom, który mieli w Knissinie, na Grodzieńskiej ul., o miedzia [s] Pawła Pałuchowicz, a zdrugą stronie Marcina Czarniego za 12 kop gr monety pol., juże zapłacionie Markowi Dziemidowicz m.k.

I zastępują ciż iści Brzozowscy pokój od swoich [k.14v] krewnych i nie krewnych, złych i nie bliskich, znajomych i nie znajomych pokój wiecznie i na wieki. I k temu się Michał Zakrzewski i Rafał Olszewski ręczyli pokój po tych Brzozowskich temu istemu Markowi Dziemidowicz i bande [s] temu Markowi wolno ten dom sprzedać, zamieniać, dać, darować, albo jako się jemu najlepiej bandzie wydawalio, ku swemu pożytku obrócić wiekuście.

107

12 listopada 1554 r.

[k.14v] Przedanie domu Paniathkowie.

Ibidem.

Gdzie staniawszy op. [Sonia] Paniathkowie³³⁴, miescianka knissiniska, przet wyżej mienonimi pany sliawetnemi jawnie zieznała: Iże sprzedała wspolek [ze] swemi syny z Chweczkem i Kornilem dom na półwłóczku między Maksymem a między Jurgem

³³² Adam Węgrowski.

³³³ Grupa wsi drobnoszlacheckich w sąsiedztwie Suraza.

³³⁴ Sonia Ponaczowa z synami Hfedką i Kornilem 31 XII 1554 r. sprzedala ćwiartę ziemi- zob. nr 115, k. 61v.

Zakrzewskim za 3 kopy Kasprowi zięcowi Olszewskej m.k. wiecznie i na wieki.

I zastępują pokój, od swoich bliskich, krewnych i nie krewnych, znajomych i nie znajomych, wiecznie i nieporuszenie. I bandzie temu Kasprowi i jego żonie i dzieciom ten dom wolno sprzedać, dać, zamieniać, darować, albo jako się jem bandzie widział, ku swemu pożytku obrócić, etc.

108

14 listopada 1554 r.

[k.59] Zeznanie szl. Mikołaja a Wojciecha Zarebow z Gory Wilczey³³⁵.

Dnia 14 Novembris [14 XI 1554 r.].

Przyszedzsy oblicznie przed urząd miejski knyssynsky.

Szl. Wojciech i Mikołaj Zarebowie nie przypędzooni, ani przymuszoni, jedno wolią swą dobrowolnie zeznali: Iż op. Jan Pizdiczka m.k. uczynił dosyć mnie i z bratem mem i siostrze mej Malgorzeczcie, która jest w małżeństwie, która jest za Piotrem Dabrowskim, za głową niegdy będącego niebosczyka Stanisława Zarebi Kopeka³³⁶.

Gdzie ja to jemu wyznawam i opisuję, pokój wieczny i od przyjaciół naszych krewnych i nie krewnych.

A natenczas byli jednacze za tę głowę ojca naszego, nieboszcika wyżej mienionego u Marcina Skrzynika³³⁷; Stanisław Janussowicz³³⁸, Mathisz Popielnik, Wojciech Drzascz³³⁹, Jan Hmielnik [i] inych ludzi dość wiary godnych.

109

20 listopada 1554 r.

[k.63v] Mensis Novembris 20 die [20 XI 1554 r.]³⁴⁰.

³³⁵ Zaręby Góry - wieś drobnoszlachecka w ziemi nurskiej.

³³⁶ Por. nr 110.

³³⁷ Marcin Skrzywnik.

³³⁸ Stanisław Januszkowicz.

³³⁹ Wojciech Drzascz.

³⁴⁰ Oblatowany w księgach miejskich Knyszyna 12 I 1555 r.

Działo się w domu u Stanisława Lyssa u m.k.³⁴¹, przy opatrznych mieszczaninach knyssynskich i opatrznych z Boguszewa³⁴²; Marcinem Pruskim, Mathisem Drochiczaninem, Jakubem kuszniierzem, Cokoldą z Bogussewa³⁴³ i przed inszemi godnymi wiary dosyć.

Stanąwszy Michał Franek m.k. z Dworskiej ul. przed wyżej mienionymi jawnie i dobrowolnie wyznał sam na się: Iże zastawił dom swój, który ma na ul. Dworskiej, między Andrzej sewszcem, a między popem, Katarzynie żenie swej i synom jej Grzegorzowi i Adamowi we 4 kopach gr pol., do tego czasu, dokąd nie wykupi, albo nie wróci tych 4 kop.

A będzie wolno temu Michałowi mieszkać w tem domu aż do śmierci, a jego żenie, a po śmierci komu zapisze za dobrej pamięci swej. A jeśli by kto chciał podkupować ten dom, tedy tych dzieci matka bliska dopłaci z tego domu.

I dla lepszego świadomia prosili obie strony o pieczęć miescką, aby przyłożył temu cyrografu.

110

23 listopada 1554 r.

[k.58v] Żałoba dnia 23 Novembris [23 XI 1554 r.].

Przyszedzsy oblicznie przed urząd miejski knyssynsky. O p. Jan Philipczik³⁴⁴ żałował się na brata swego Piotra Philipczika³⁴⁵, gdzie też miał i wypis około tego z ksiąg^a ziemskich nurskich. Powiedając na tego Piotra: Iż jest był pomocnikiem mnie w zabiciu tego Kopeka, o którego ja uczynił dość, za głowę jego synowi jego wyżej mienionemu³⁴⁶.

Ten Piotr wziął sobie do JM pana Piotra Chwalczewskiego, starościęgo knissynskiego, szczęśliwego przyjazdu JM.

³⁴¹ Stanisław Magnuss zwany Lis.

³⁴² Boguszewo - wieś koło Knyszyna należąca wówczas do prywatnej włości goniądzkiej.

³⁴³ Czokołodowie- ród bojarski osiadły w okolicy Bajek Zalesia koło Boguszewa- por. AGAD, ASK, dz. LVI, k. 11, k. 56v.

³⁴⁴ Jan Filipczyk.

³⁴⁵ Piotr Filipczyk.

³⁴⁶ Pewnie dotyczy to zabójstwa Stanisława Zaręby Kopeka z Zarębów Góry- por. nr 108.

6 grudnia 1554 r.

[k.60] Die sexta Decembris.

Przyszedł przed urząd miejski knyssinski.

Op. Luczkowa oblicznie i [z] synmi swemi Mikulem a Olchimem zeznali dobrowolnie: Iż przedali ćwiartkę ziemie we trzech poliach, z jednej strony Mikicicz Janka, a z drugiej strony Wozginia Stasia Janowi Golassikowi³⁴⁷ za kop dwie liczby pol. i z nadawkami.

Gdzie, tem Golassik uczynił dosyć zapłacie, wedlie targu swego.

A ci, którzy jemu przedali wyżej mienieni, opisują mu pokój od krewnych swych i potomków swych. Gdzieby on grosz na to nałożył, oni jemu groszy dwa odkładać mają. I wolen ten Golassik dać, darować, sprzedać, przemieniać tę ćwiartkę. I jako chce ku swemu pożytku obrócić, na wieki wieczne.

21 grudnia 1554 r.

[k.60] Przedanie domu Jakuba Saffieia die 21 Decembris [21 XII 1554 r.].

Przyszedł oblicznie przed urząd wyżej mieniony.

Jakub Saffiey i z żoną swą, dobrowolnie, nie przypędzeni, ani przymuszeni, jedno wolią [k.60v] swą zeznali dobrowolnie: Iż przedał ten Jakub dom i z ogrodem Jakubowi Trinissowi³⁴⁸ m.k. za kop 7 pol. liczby. Gdzie ten Trinis zadał mu kop 6, a na Stary Zapust kopę ostatnią, tak jako sobie oglądał ten Trinis.

A ten dom jest z jednej strony Jakuba Saffieia, a z drugiej strony Kuczyłowskiego³⁴⁹. A ogód w temże siedlisku od słupa do słupa³⁵⁰.

Gdzie go ten Saffiey zastępuje od wszystkich krywnych i potomków swych, aby na tem ten Trinis nic nie szkodował. Gdzieby on grosz nałożył, ma jemu ten Saffiey grosz na grosz nałożyć. A ten Trinis wolen ten dom darować, sprzedać, przemieniać i jako

³⁴⁷ Jan Golasik.³⁴⁸ Zwany też Jakubem Skrzynnissem.³⁴⁹ Stanisław Kuczyłowski vel Kuthilowski.³⁵⁰ Dom i ogród położone były przy ul. Grodzieńskiej- por. nr 167.

chce ku swemu pożytku obrócić.

29 grudnia 1554 r.

[k.59v] **Acta per dominum Joanni Maczkowicz vicecapitaneum die 29 Decembris [29 XII 1554 r.] incepta.**³⁵¹

[k.60v] Uczynienie dosyć wianu Dzieczialkowic

29 Decembris [29 XII 1554 r.].

Stanąwszy oblicznie przed urzędem miejskim.

Op. Zofia i z ocem swem Franczkiem jawnie zeznała: Iż jej dość uczynił brat jej, za wiano, które miała zostawienie po matce [k.61], na imię bratu Jakub Dzieczialkowicz. I dał jej suknia czerwona lunska³⁵² w kopie gr i pieniądźmi kopę gr pol..

Gdzie ona jemu opisuje pokój wieczny.

31 grudnia 1554 r.

[k.61] Przedanie domu Harthych Malicowski.

^aUltima die Decembris [31 XII 1554 r.].

Przyszedł przed urząd miejski knyssysky.

Op. Hartych Maliczowski i [z] żoną swą, nie przypędzony, ani przymuszony, jedno wolią swą dobrą zeznał jest: Iż przedał dom i z ogrodem na ul. Grodzieńskiej, z jednej Mathissa Mikicicza, a z drugiej strony Olexieia³⁵³, Stankowi Knaczkowi za kop 2.

Gdzie już i sumę przerzeczoną jemu oddał, tak jako sobie oglądał.

A ten Harthych opisaniem pokój od krewnych swych i potomków swych, tak

³⁵¹ Akta zaczęte przez pana Jana Maczkowicza podstarościego dnia 29 grudnia [29 XII 1554 r.].³⁵² Łuńska- gatunek sukna nazywany też lundyszem, wyrób angielski, nazwę zawdzięcza Londynowi.³⁵³ Zap. Nabyko Aleksy.

jakoby on na tem nic nie szkodował. I wolen ten Stanko ten dom sprzedać, przemieniać, darować i ku wszeliakiemu swemu pożytku obrócić.

115

31 grudnia 1554 r.

[k.61] Przedanie ćwiartki ziemie pomiarze miasta. Ultima Decembris [31 XII 1554 r.].

[k.61v] Stanąwszy oblicznie Hfedko Poniaczenic z bratem swym Kornilem i z matką swą Sanią przed urzędem miejskim i dworskim, nie przypędzoni, ani nie przymuszeni, jedno wolią swą dobrą zeznali: Iż przedali ćwiortkę we trzech poliach, za 3 kopy bez gr 17 pol. z jednej strony Jeronima kusnierza, z drugiej strony Wojtka Kossmirowicza Waskowi Koziakowi.³⁵⁴

Gdzie ten dał pieniędzy zadatku kop 2 [gr] 10, a gr 20 na Matkę Bożą ma dać [2 II 1555 r.].

I czynią go wolnym od wszystkich krewnych swoich i potomków swych, tak jako by on na tem nic nie szkodował. Gdzie by on grosz nałożył, oni jemu dwa odkładać mają. I wolen ten dom darować, sprzedać, przemieniać i jako chce ku swemu pożytku obrócić.

116

11 stycznia 1555 r.

[k.62] Przedanie domu Marcinowi Scęsnemu zięciowi - Tomko Sokol.

Anno Domini 1555 die 11 Januarii [11 I 1555 r.].

Stanąwszy oblicznie przed urzędem miejskim.

Op. Tomko Sokolow³⁵⁵ wyznał dobrowolnie: Iż przedał dom i z ogrodem, na półwłóczku, na ul. Gonieczniej, z jednej strony Cherubina, a z drugiej Grzeska³⁵⁶ za kop 4 liczby pol.

³⁵⁴ Waszko Kozak.

³⁵⁵ Tomek Dutka z Drągów tożsamy z Tomkiem Sokolow nabył ten dom 13 IV 1554 r. za 4 1/2 kop gr liczby pol.. Por. nr 63.

³⁵⁶ Grzgorz Roj- por. nr 63.

Gdzie jest wyznał: Iż wziął zapłatę gotową.

I zastępuje go od wszystkich krewnych swych, tak iż nie ma ten Marcin nic na tem szkodować. A ten Marcin wolen w tym domu, jako i ten isti Tomko wolen dać, darować, przemieniać i jako chce ku swemu pożytku obrócić.

117

12 stycznia 1555 r.

[k.62v] 12 Januarii [12 I 1555 r.].

Pieniądze spoczywające.

Op. Marcin Prus m.k. przyszedszy przed urząd miejski żałował się na Wojciecha Luniewskiego³⁵⁷: Iż on jednoręcy [?] bracia nieboszczyka Stanska Oglone mieszczanina tegoż miasta jednal kop 6.

A ten nieboszczyk miał dziatki niedorośle, na imię Tomko, Wojtko rodem bracia, a dziewczka jest też mała, drugiej żony - Anna. A te dziatki chowa ten Prus od lat swych, nie chcący, aby ten, kto inszy tych pieniędzy wziął, jedno aby do lat tych dzieci jaki pożytek był tym dzieciom, z tych pieniędzy.

On jako brat nieboszczyków tego doiskonał [s] tym dzieciom będąc bliski im o 4 kopy, a kop 2 on dał dawno tego Marcina [ss] za nakład, który on doiskonał to jest kop 4.

Prawo przyjął: Za 4 niedziele, aby wydał te pieniądze kopy 4 do rąk urzędowych, a urząd będzie wiedział, jako się te pieniądze mają obracać, tako by dziatkom był pożytek jaki do lat swych.

118

12 stycznia 1555 r.

[k.63] ³Eodem die [12 I 1555 r.].

Przyszedszy przed urząd miejski.

Ucz. Stanisław Mezynski³⁵⁸ żałował się na Bohuska Pawła, o zastawę domu,

³⁵⁷ Wojciech Łuniewski.

³⁵⁸ Stanisław Mezynski.

który jemu zastawił, ten Bohusko połowicę domu^b.

Ten Bohusko na ten czas, na który jemu przyrzekł dać pieniądze nie dał. Alie jemu dopuścił wedlie pańskiego zapisu mieszkanie w połowicę domu, do tych czasów, aż temu Miezyńskiemu da kop 6 pieniędzy. A ogród i ćwierć ziemię on blissi [?] używać. A gdzie on ten Mezyński nałożył co, ten ma Bohusko jemu odłożyć, aby na tem nic nie skodował, a ten Mezyński nie powinien nic, ani żadnych podatków dawać, jedno dom w zastawie trzymać.

119

12 stycznia 1555 r.

[k.64] Eodem die [12 I 1555 r.].

Przyszedszy op. Barbara m.k. żałowała się na syna swojego Maćka: Iżby ją zbił.

Ten Mathis dał się na świątki.

A ta Barbara dała swę córkę rodzoną świadkiem. Ten świadek wyznał: Iż nie widział, iż jej nie bił, ani widział.

120

15 luty 1555 r.

[k.64] 15 Februarii [15 II 1555 r.].

Przyszedszy oblicznie Lewko zdun m.k., żałował się imieniem syna swego Horodzieia, na Andrzeja Maczkowicza: Iżby, on będący na weseliu tego Lewka syn[a], wziął ten Andrzej karwatkę u tego syna Lewkowego i zgubił ją.

Ten Andrzej nie znał się k tej karwatce.

Alie ten Lewko wziął się na przysięgę, a gdy syn przysięże Lewkow, o to iż on Andrzej wziął u niego karwatkę. Tedy Andrzej ma mu karwatkę zapłacić. O co będzie śmiał [?] przysięże by stała. A przysięga jem złożona dnia trzeciego.

121

15 luty 1555 r.

[k.64v] 15 Februarii [15 II 1555 r.].

Stało się przed Janem Maczkowiczem, podstarościem knyszynskim, wójtem Stanisławem Lissem³⁵⁹, burmistrzem Zielionem i przed inszemi raczkimi i też ławniki wiarygodnymi.

Oblicznie przyszedszy op. Stanisław Zakrzewski, nie przypędzony, ani przymuszony, dobrowolnie jest wyznał: Iż sprzedał dom swój, który ma na ul. Grodzińskiej - siedlisko z ogrodem, z jednej strony Rimka, a z drugiej strony Wozgintha za kop 4 pol. liczby op. Andrzejowi sewczowi³⁶⁰ m.k.

Ten Zakrzewski temu Andrzejowi przyrzeka pokój od swych krewnych. Jedno ma trzymać ze wszystkim, tak jako używał ten Zakrzewski. A ten Andrzej woli ten dom dać, darować, sprzedać, mieniać, a ku swemu pożytku obrócić, na wieki i potomkom swym.

122

15 luty 1555 r.

[k.64v] Eodem. Die quintadecem Februaris [15 II 1555 r.] ut supra et actu, coram ibidem.

Oblicznie przyszedszy op. Tomek, Nadolnej zięć, nie przypędzony, ani przymuszony wolnie jest zeznał: Iż sprzedał dom swój na ul. Gonieczkiej, z jednej strony Stanisława Krolia, a drugiej Hmielnika Jana za kop 7 pol., tak jako sam ten Tomek trzymał [k.65] Maciejowi Doledze³⁶¹.

Gdzie ten Tomek wziął zapłatę zupełną i czyni tego Dolegę wolnym od potomków swoich i krewnych.

A ten Dolega wolen ten dom dać, darować, przemieniać jako chce, ku swemu pożytku obrócić. wiecznie.

³⁵⁹ Stanisław Magnuss zwany Lis.

³⁶⁰ Andrzej Gicza szewc.

³⁶¹ Maciej Dolega.

15 luty 1555 r.

[k.65] Eodem die ut supra [15 II 1555 r.] et actum coram^a

Przyszedzsy oblicznie op. Stanisław Kolak, z Grodzińskiej ul., zeznał dobrowolnie: Iż dał w zastawę na morga 1/2 ziemi Pawłowi Paluchowiczowi [za] kop 2 pol.

A ten Paweł jemu się obliguje - woli, żeby odszedł ten morg od niego pomierze, albo jaką inszą przyczyną. Tedy jemu ma dosyć czynić ten Paweł, aby on nie szkodował na tych swoich pieniądzech.

A ten Stanisław ma używać tego morga i do tych czasów, aż jemu nie wróci te kop 2, jako by on na tem nic nie szkodował ten Stanisław.

A to pół morga leży między miedzą wójta Lisa³⁶², a między Saczkową miedzą.

15 marca 1555 r.

[k.65v] 15 Martii [15 III 1555 r.].

Przede mną Janem Maczkowiczem, podstarościm knyssyńskim, wójtem, burmistrzem i inszymi etc.

Przyszedzsy oblicznie op. Andrzej Swiecz³⁶³, z ul. Dworskiej, nie przypędzony, ani przymuszony, jedno dobrowolnie jest zeznał: Iż sprzedał dom swój na ul. Dworskiej synowi swojemu Stanisławowi za kop 6 pol. i z ogrodem, jako jest sam w sobie, jako sobie oglądał.

Jedno ten Stanisław ma używać, sprzedać, przemieniać jako chce, obrócić na wieki i potomkom jego.

15 marca 1555 r.

³⁶² Stanisław Magnuss zwany Lis.

³⁶³ Andrzej Gicza szewc.

[k.65v] 15 Martii [15 III 1555 r.]

^aPrzed wyżej mienionymi stanąwszy oblicznie.

Śl. Marcin Zielony, burmistrz knyssyński, nie przypędzony, ani przymuszony, jedno dobrowolnie jest zeznał: Iż Janowi z Macies siola, który że zastawił [własny] półwłóczek w kopach 7 pol., z jednej strony Saphieya Jakuba³⁶⁴, a z drugiej Ssachą [?], do tych czasów, aż Pan Bóg wspomże mię lat[ami].

Iż ten Marcin Zielony dosyć uczynił i zapłacił temu Janowi [z] Siola Krayczyey [?]³⁶⁵ i ziemię jego powrócił.

15 marca 1555 r.

[k.65v] 15 Martii [15 III 1555 r.].

Przed wyżej mienionymi stanąwszy oblicznie.

[k.66] Maciej Antonowicz [z] Skrayczyey siola³⁶⁶ dobrowolnie zeznał: Iż sprzedał Janowi sąsiadowi swemu za kop 3 bez gr 20 ćwiortkę.

Z jednej strony Stasia bojarzyna, a z drugiej Hawryła³⁶⁷ sąsiada.

A ten Maciej zastępuje go od krewnych swych i potomków swoich, jako by nie na tym nie skodował. Jedno wolen tę ćwiortkę dać, sprzedać, przemieniać, jak chce obrócić ku swemu pożytkowi wiecznie.

15 marca 1555 r.

[k.66] 15 Martii [15 III 1555 r.].

Przed wyżej mienionymi.

Op. Jan Bondar z ul. Tykoczkiej zeznał dobrowolnie: Iż sprzedał ćwiortkę polia

³⁶⁴ Jakub Saffiei.

³⁶⁵ Zap. dot. wsi Jaskra.

³⁶⁶ Zap. wieś Jaskra.

³⁶⁷ Hawryło.

za kop 2 bez gr 10 Antonowi Maciejewiczu, tak jako sobie oglądał.

A ten Jan zastępuje go od krewnych swych i potomków swych. Ten Anton wolen tę ćwiortkę dać, przedać, przemieniać jako chce ku swemu pożytku obrócić wiecznie.

128

15 marca 1555 r.

[k.66] 15 Martii [15 III 1555 r.].

Przed wyżej mienionymi.

Opatrzne dziewczeczki Anna, Kasia, Margorzata, Dorota Niziołkowny nie przypędzony, ani przymuszony dobrowolnie zeznali: Iż dobrowolnie sprzedali dom z ćwiortką [k.66v] swój na ul. Gonieczkiej, z jednej strony Jana Roya, a z drugiej strony Niestora³⁶⁸, za kop 4 pol..

Gdzie się jemu stała zapłata dostateczna od N. Paskawiczemowy [?].

Gdzie te dziewczeczki zastępują tego Poswiacyma od krewnych swych. A ten Posswiarzyn wolen w tym domu i ćwiortce dobrowolne używanie: dać, darować, przemieniać, jako chce ku swemu pożytku obrócić.

129

15 marca 1555 r.

[k.66v] 15 Martii [15 III 1555 r.].

Jakub kuszniierz przyszedszy przed urząd [k.67^u] żałował się na Piotra Philipczyka³⁶⁹: Iż wedlie skazania urzędownego, o wedlie słów nieuczsciwych. ten Piotr Philipczik temu Jakubowi.

Temu Jakubowi sądzono: Rubl gr.

Ten Philipczyk dał się grabić: dwie misce i konewka cynowe podstarości. Jako urząd tę cynę rozkazał do siebie, dawszy temu Jakubowi gr 15 dla jakiego podezwania [?].

³⁶⁸ Niester Wojtkowicz.

³⁶⁹ Piotr Filipczyk.

A gdy ten Piotr tę cynę chce wziąć, tedy podstarościemu miejsce tego ma te gr 15 oddać. A tego o chowa jego przebywać.

130

15 marca 1555 r.

[k.67] 15 Martii [15 III 1555 r.].

Przed urzędem wyżej mienionem.

Op. Cimoch, raczki³⁷⁰, nie przypędzony, ani przymuszony, jedno dobrowolnie jest zeznał: Iż sprzedał dom swój i z ogrodem na ul. Gonieczkiej, Niestorowi, z jednej strony Waska Salienika, a z drugiej tegoż samego³⁷¹ siedliska za kop 5 pol.

Gdzie ten Cimoch tego Niestora zastępuje od potomków swych i krewnych swych. A ten Niestor ma dobrowolnie używać, tak jako sam sobie oglądał, na wieki, przedać, przemieniać, jako chce ku swemu pożytku obrócić.

131

15 marca 1555 r.

[k.67v] 15 Martii [15 III 1555 r.].

Przed tymże urzędem, wyżej mienionem.

Op. Paweł Bohusko, nie przypędzony, ani przymuszony, jedno dobrowolnie jest zeznał: Iż sprzedał półwłóczek swój własny polia za kop 12 Olechnowi Pobodzianowi.

Ten półw[łó]czek jest z jednej strony Zakowego zięcia, a z drugiej strony Waska postrzigacza, we wszystkich 3 polach.

Ten Bohuszko przyrzeka temu Olechnowi pokój, od potomków swych i krewnych swoich, iż żeby na tem nic nie skodował ten. A ten Oleczno w tem półwłóczku ma mieć dobrowolne używanie - przedać, przemieniać jako chce ku swemu pożytku obrócić, na wieki jako sobie oglądał.

³⁷⁰ Czimoch radzki.

³⁷¹ Tj. Niestora Wojtkowicza.

15 marca 1555 r.

[k.67v] 15 Marti [15 III 1555 r.].

Przed wyżej mienionymi.

Op. Paweł Bohusko żałował się na Olechna [Pobodziana] po opisu tej ziemie³⁷².
Iżby on miał być winien gr 40.

A Olechno nie znał się k temu.

A ten Bohusko nie miał żadnego dowodu.

Urząd, między sobą, tę rzecz uważwszy, tego Olechna wolnego uczynili.

16 maja 1555 r.

[k.68] Act położenia ksiąg 16 maja [16 V 1555 r.].

Przedanie domu z ogrodem Jana krawcza.

Staniąwszy przed urzędem.

Jan rawiecz m.k. zeznał: Iż nie przypędzony, ani przymuszony, będąc zdrowy na ciele i na rozumie sprzedał dom swój na Grodzińskiej ul., który leży między domy i placmi [s] Denisa i Panasa, z ogrodem. Tak długo i szeroko jako się z dawna w sobie miał Hrinowi Branszczaninowi³⁷³.

I ślubuje mu za pokój od wszystkich bliskich swych. Tak, iż gdzieby miał jakie przénagabanie tedy mu bandzie powinien ten dom, przed prawem odiskać i szkody nadgodzić, za sumę pieniędzy półósmy kopy liczby pol.

I to sobie w księgi kazał wnieść, a sądowi pamiętne zapłacono.

16 maja 1555 r.

³⁷² Dot. sprawy nr 131.³⁷³ Hieronim Branszczanin.

[k.68] Zamiana Golasia z Serafiniem.

^aStaniąwszy przed urzędem.

St. Jan Golas a Serafin mieszczanie knyssynscy jawnie zeznali: Iż uczynili między sobą ugodę i zamianę na rolie swe tym byczajem, iż Serafin swoje ćwiertkę roli własną zamienił za półwłóczek Serafinów własny i przydał jemu nadto kop 2 i gr 20.

A ten półwłóczek leży między Mykycziną, a z drugiej strony między Andrzejem Mykithą.

I mają każdy z nich w pokoju używać jako swej własności.

[k.68v]^f Zamiana Golasia z Serafiniem.

Staniąwszy przed urzędem.

St. Jan Golas³⁷⁴ a Serafin mieszczanie knyszinscy zeznali jawnie przed urzędem: Iż uczynili między sobą zamianę na domy z ogrody.

Jan Golas swój dom z ogrodem, który leży³⁷⁵ między Olssewską, a między Golasową starą³⁷⁶ dał na wieczne mu używaniu Serfinowi.

Serafin zaś dom swój, który leży między Mykicziną a między Andrzejem Mikithą, na Grodzińskiej ul., dał swój dom z ogrodem ku wiecznemu używaniu Golasowi z żoną jego i z dziećmi. A iż jego dom podlejszy wziął Serafin przydatku 2 kopie i gr 20.

A tych domów, placów i ogrodów tak mają długo i szeroko używać, jako w sobie sami są z dawna i ślubują sobie za pokój i to gdzie w księgi mają zapisać.

16 maja 1555 r.

[k.68v] Przedanie domu³⁷⁷ Buyna Olexego Bartoszowi Bikowi³⁷⁸.³⁷⁴ Jan Golasik.³⁷⁵ Leżał na ul. Grodzińskiej - por. nr 78.³⁷⁶ Golasowa Stara.³⁷⁷ Wpis skreślony o sprzedaży połowy tego domu przez Oalexego Boynę Bartoszowi Bykowi spotykamy wcześniej - 17 I 1554 r., na k. 12v- por. nr 44 i przepisany bez skreślenia na k. 13. Widocznie ten akt dotyczy sprzedaży drugiej połowy tego domu.³⁷⁸ Bartosz Byk.

Stanąwszy przed urzędem.

Śl. Olexy Buyno³⁷⁹ m.k. jawnie zeznał przed urzędem: Iż będąc zdrowy dobrze na rozumie, nie przypędzony, ani przymuszony dom swój własny, który leży między Waskowem³⁸⁰ domem, a Liewkowem³⁸¹, z ogrodem roli jako się w sobie ma na Grodzieńskiej ul. sprzedał za półdziesiąty³⁸² kopy i piniężną zapłatę wziął, Bartoszowi Bikowi m.k.

A ten, Buyno i z żoną swą ,od dzieci i inniych przyjaciół swych, ślubują jemu [k.69] za pokój.

I to w księgi kazał zapisać, a urzędowi pamiętne zapłacono.

136

16 maja 1555 r.

[k.69] ^aPrzedanie domu z ogrodem Stanisława z Pelchu.

Stanąwszy przed urzędem.

Śl. Stanisław z Pelchu, mieszczanin augusthowski, jawnie zeznał: Iż dom swój w Knyssynie na Thikoczky ul., który leży między domy Piotra Podkulczego a Jana Kocza, będąc zdrowy na rozumie, dobrowolnie sprzedał Mathisowi Wyssomyerskiemu m.k. za 6 kopy gr i 40 liczby pol.

Którą sumę jemu skutecznie zapłacił.

Ten dom z ogrodem, tak jako się w sobie nalieży, ma dzierżeć wiecznie w pokoju. I ślubuje mu pokój od wszystkich dzieci swych własnych i dopuścić jemu dobrowolnie w wiązanie.

I to sobie w księgi kazał zapisać. I urzędowi pamiętne zapłacono.^{ab}

137

5 czerwca 1555 r.

³⁷⁹ Aleksy Bujno.

³⁸⁰ W akcie z 17 I 1554 r.- nr 44 dom Waszki Szulkowicza.

³⁸¹ W akcie z 17 I 1554 r.- nr 44 dom Lewkowej wdowy.

³⁸² 9 1/2 kop gr.

[k.69v] 5 Junii Anno 1555 [5 VI 1555 r.].

Przedanie domu Sliwowskiego Serafina, Hrehorowi Mikołaiewiczu, służebnikowi JM pana Piotra Chwalczewskiego, starosty knyssynskiego.

Ja Serafin Sliwowski, wespolek z żoną moją Anną i z dziećmi naszymi wyznawamy sami na siebie, każdzemu dobremu, komu tego potrzeb [s] wiedzieć będzie: Iż którym był plac kupił, z ogrodem tylnem, na ul. Grodzieńskiej, między domy, z jednej strony Simana Kolaka, a z drugiej strony Michała Gołassika³⁸³ miescan knyssynskich.

A tak ja Serafin i [z] żoną moją Anną i z dziatkami naszymi, nie będąc przymuszeni, ani przypędzeni, jedno sami [z] swej wolej dobrej przedaliśmy ten plac, wyżej mieniony, z ogrodem tylnem, jako wolną kupią swoją, ze wszystkim tym jako się w sobie ma, służebnikowi JM pana Piotra Chwalczewskiego starosty knyssynskiego i zabielskiego etc. Hrehorowi Mikołaiewiczu ze Mscibowa Wroblowicza i żenie jego Katrinie za 6 kop gr liczby pol., licząc w grosz po 8 pieniądze.

Oddalając od bliskich, wszystkich inszych, którzy by się do tego przypisować mieli.

I wolien będzie on ten plac i z ogrodem tylnem, żona i dzieci jego, jako własną kupią swoją sprzedać, darować, zamienić i jako najlepiej chce ku, swemu pożytku obrócić.

Już od tego czasu, jako ja sam, tak i żona i dzieci moje wstępu do tego placu i ogrodu mieć nie będziem, pod zakładem na urząd Dwora Knyssynskiego kop10, [k.70], a na urząd miejski kop 5. Liecz jeśli by kto, z bliskich naszych, nie dbając o to dobrowolne przedanie nasze placu z ogrodem tylnem, pod nimi doiskował i o to jego ku szkodzie i nakładu przywoził, tedy ja i żona i dzieci nasze te wszystkie szkody winnim będziem Hrehorowi i żenie jego i dzieciom oczyszczać.

A przy tym byli dobrzy liudzie i temu świadomi: pan Jan Maczkowicz, podstarości knyssynski i urząd miejski: Stanisław Magnus, wójt miejski, Marcin Zieliony, burmistrz, Wojciech Drasz³⁸⁴ [radzki], Piotr Kuropathffa [radzki], Jaczko Kuczynski [ławnik], Adam Wegroski [ławnik], Fiedor Stary [radzki] Klucznik.

A dla lepszej świadomości, ja Serafin Sliwowski i żona moja Anna, prosilem tych dobrych liudzi wyżej mienionych, o przyłożenie pieczęci. Oni na prośbę moją i żony mojej przyłożyli pieczęci k temu naszemu listu.

³⁸³ Michał Gołas rzeźnik.

³⁸⁴ Wojciech Drzasd.

29 czerwca 1555 r.

[k.70v] 29 Junii Anno 1555 [29 VI 1555 r.].

Żaloba Krupinej Małgorzaty na Jana Nakropistego.

Ta żaloba: Iż nie wiem, którą ty przyczyną trzymać mienie moje, dom mój [ss].

Ten Nakropisty i [z] żoną swą Heleną, czyniąc odpór tej żalobie, powiedział: Iż ja nie mam nic od ciebie, ani twego domu nie trzymam, jednom ja ten dom kupiła.

Który leży między domy: z jednej strony^a podlie Scepanikowej³⁸⁵, a z drugiej strony Paluchowicza Macieka³⁸⁶ u Wojciecha Drazdza³⁸⁷.

Ten Wojciech znalazł się k temu: Iżem ja jej sprzedał, tej Nakropistej.

Urząd, wedlie jego zeznania, uczynił prawą tą Nakropistą. A ten Wojciech Drasz ma mieć prawo z tą Krupiną, którym obyczajem ten dom sprzedał tej Nakropistej żenie jego Helenie.

29 czerwca 1555 r.

[k.70v] 29 Junii

Przed urzędem tegoż miasta: podstarościem Janem Maczkowiczem, wójtem długoleczkim Mateuszem Przestrzelskim, wójtem Stanisławem [Magnussem], Marcinem Zielonem, burmistrzem i radą inszą rackimi i ławnikami.

Ta Margorzeta Krupina prosiła sobie prawa oddalienia, z tem Drazdem Wojciechem od dnia 28 [czerwca], aż do dnia 12 Julii [12 VII 1555 r.].

Prawo, wedlie ich żądania stron obu, prawo im odłożenia, a ten Drasz ma ukazać prawo, którym on obyczajem to sprzedał.

³⁸⁵ Zap. Katarzyna Szczepanikowa vel Szczepanowa wdowa.

³⁸⁶ Dom ten leżał przy ul. Grodzieńskiej. Por. nr 48.

³⁸⁷ Wojciech Drzasd.

12 sierpnia 1555 r.

[k.71] Anno Domini 1555 w niedzielę 12 Augustii [12 VIII 1555 r.]

Stanąwszy oblicznie przet prawem dwornim i miejskim.

Stanisławowa Kolakowa [żałowała się] na Nadolną Jakubową: Iż przyszetszy do niej, w dom, jęła jej pytać: Dla której przyczyny dzieci moje bijesz, jeśli które moje było tobie co winno? Tedy beło mnie powiedzieć, a dzieci mi nie bić. A ona potym jęła mię bić iż za nic [?] mię zbiła jako chciała.

Jam potym szłam do urzędu. Okazałam swoje rany przet urzędem.

Gdzie my urzął na prawie skazali my: Na swoje rany przysiąc we wtorek 14 Augusti [14 VIII 1555 r.].

18 października 1555 r.

[k.71v] Actum in Knysyn XVIII Octobris 1555 [18 X 1555 r.].

Szl. Teofil Brosowski³⁸⁸, komornik ziemstwa bielskiego pokładał opisanie ksiąg prawa skażni JM Panu Piotrowi Chwalczewskiemu sprawcy zamków i dworów JKM Wielkiego Księstwa Litewskiego, starosty knysynskiego na przeciwko uczciwym mieszanom: Marcina Zielonego, Wojciecha Drasza³⁸⁹ w porucze [s] niektórego podanego własnego Marcina cziesle, tego szl. Teofila Brosowskiego w 10 kopach liczby pol. Jako to jest szerzej opisano w księgach.

Iż ci, wyżej mienoni porucznicy, uczciwi mieszcianie, skazano i dano im za 4 niedziele postawić do prawa, tego to Macieja cziesle i nat prawo, a na prośbę ich dał im do 12 niedziel, aby go postanowili.

Gdzie, temu wyroku dosyć miewszy, mieli JM pan starosta, z ramienia swego Gorskiego i Jędrzeja Bylinę, z dwojema ławnikami Jaczka Kuczyńskiego i Stanisława Worszse, w tej to przerzeczonej sumie w 10 kopach.

Gdzie ten szl. Franciszek Gorski i z Jędrzejem Beliną i ze dwiema ławniki dali [w]wiązanie temu szl. Teofilowi Brosowskiemu w dom Marcina Szielonego [s] w 5

³⁸⁸ Teofil Brzozowski.

³⁸⁹ Wojciech Drzasd.

kopach liczby pol.

Który dom jest w Ry[n]ku.

A drugi dom Wojciecha Draszda w drugich 5 kopach. Który dom, tego to Drasda, leży podle domu tegoż Marcina Szielonego, obadwa w Rynku.

142

25 października 1555 r.

[k.72] Actum in Knyssyn. Octobris XXV die.

In domo Stanislai Liss, advocati knyssynensis.

. 1555. [25 X 1555 r.]

O przedanie domu.

Stanąwszy oblicznie przed Janem Maczkiewiczem, podstarościem knyszynskim, przed wójtem Lisse³⁹⁰ i przed Marcinem [Zielonym], burmistrzem i przed wszycką radą tego urzędu naszego.

Sł. Stanisław Zakrzewski, nie przypędzony, ani [z] przymusy, zeznał: Żem ja sprzedał dom z ogrodem na ćwierci na Grodzieńskiej ul., między Dziemidem³⁹¹, a między Szienkiem zdunem Markowej zdunowej, wdowie, za 2 kopie i za 10 gr pol. liczby.

A będzie miała pokój i od dzieci i od wszyckich przyjacieliow moich.

I dała to sobie w księgi zapisać.

143

25 października 1555 r.

[k.72v] Eodem die Octobris XXV die [25 X 1555 r.].

^aŻałował się.

Przede mną Janem Maczkowiczem, podstarościem knyssynskim, Stanisławem [Magnussem] wójtem, Marcinem [Zielonym], burmistrzem i przed wszycką radą.

³⁹⁰ Stanisław Magnuss zwany Lis.

³⁹¹ Dziemitek Marek, zob. nr 11 i 106.

Piotr Skupa na Stanisława Kurdeya: Iż mu winien za chmił 2 kopie pol.

A Stanisław powiada: Prawda jest, żem mu winien, alie mi ślubował za dobry i spełna, to jest za 50 przednią, ano był zły chmił i niespełna.

I na to świątki [k.73] wydał: Skrzinnika Marcina³⁹² i Wojciecha Drzedza³⁹³.

A świątkowie zeznali, że mu ślubował za dobry i spełna. Kiedy mierzano tedy tylko 36 było.^b

Tedy mu przysądzono: Płacić ostatek złoty i 6 gr za ten chmił. I to ma jemu zapłacić za 2 niedzieli i to sobie dał w księgi zapisać.^b

144

15 listopada 1555 r.

[k.73] Novembris, XV die [15 XI 1555 r.].

^aŻałował się przed urzędem miasta knissynskiego Jędrzej^b Bylina³⁹⁴ na Tomka Quithuszika o kopę gr, którą zapłacić [miał] kopę rzeźnikowi krakowskiemu.

A urząd rozkazał: Zapłacić jemu tę kopę, za 2 niedzieli, od dzisiejszego dnia.

I dał to sobie w księgi zapisać.^a

Cassatur.

145

15 listopada 1555 r.

[k. 73] Eodem die [15 XI 1555 r.].

Żałował się przed urzędem miasta knyssynskiego Choma Swiethlikowic na Andrzeja Lazowskiego m.k. o 13 beczek chmieliu, które u niego kupił.

On się zeznał: Iż mu winien.

Prawo przykazało jemu: Zapłacić za 2 niedzieli.

³⁹² Marcin Skrzynnik.

³⁹³ Wojciech Drzasd.

³⁹⁴ Andrzej Bylina.

On to sobie dał w księgi zapisać.

146

15 listopada 1555 r.

[k.73v] Eodem die [15 XI 1555 r.].

Żalował się przed urzędem miasta knyssinskiego Stanisław Kolak na Pawła Paliuchowicza: Iż mu zastawił pół morga we 2 kopach liczby pol. i opis na s[i]ę dał³⁹⁵.

My wysłuchawszy tego istego Pawła opis skazalichmy jemu: Zapłacić temu Stanisławowi Kolakowi, za 2 niedzieli.

I dał to on sobie w księgi wpisać.

147

15 listopada 1555 r.

[k.73v] Eodem die [15 XI 1555 r.].

Żalował się przed przed urzędem miasta knissinskiego Jędrzej Bilina na Tomka Quinthussika: O 18 gr, iż mu winien.

My przykazali jemu: Zapłacić te pieniądze, za 2 niedzieli³⁹⁶.

148

15 listopada 1555 r.

[k.73v] Eodem die [15 XI 1555 r.].

Żalował się przed urzędem miasta knissinskiego, przed Janem Maczkowiczem, przed Stanisławem [Magnussem] wójtem i przed Marcinem Zielionym burmistrzem i przed inszymi ławnikami tegoż urzędu.

Sobiech Rudnikowic³⁹⁷ na Pliuskathkę³⁹⁸ matkę swoją: Iż dała zani [?] dziwkę

³⁹⁵ Por. sprawę nr 123 z 15 II 1555 r.

³⁹⁶ Por. sprawę nr 144.

³⁹⁷ Sebastian Rudnikowicz.

swoją własną i zaś mu ją odjęła i dowiozła [k.74] ją do matki swej.

Myśmy przykazali jej: Postawić za 4 niedzieli.

149

15 listopada 1555 r.

[k.74] Eodem die [15 XII 1555 r.].

Żalował się przede mną Janem Maczkiewiczem podstarościem knissinskim, przed wójtem Stanisławem [Magnussem] i przed Marcinem [Zielonym] burmistrzem i przed ławnikami Iwan Olichowirovic na Marcina krawca m.k.: Iż mu winien kopę gr pol. liczby.

On się k temu znał.

Myśmy przykazali: Tę kopę jemu zapłacić za 4 niedzieli.

150

15 listopada 1555 r.

[k.74] Eodem die [15 XI 1555 r.].

Żalowała [się] przede mną Janem Maczkowiczem, podstarościem knissinskim, przed wójtem Stanisławem [Magnussem] i przed Marcinem Zielonem i przed wszycką radą miasta Knissinskiego Lapina i z mężem swoim na Michałową Czechczinę o wnaczęta na imię Dorotę dziwkę i chłopca Pawła: Iże ich nie chciała chować, a domu się ich trzymała.

Urząd pytał tej Czechczinej: Jeśliże chcesz chować te dzieci, tedy i domu pożywaj, aż do rozumnych liat dziecinnych.

Ta Czechczina powiedziała: Niechaj oni sobie chowają dzieci i domu niechaj pożywają i tago [k.74v] komornego, co jest przy nim.

I chustki wszystkie ma Czechczina dzieciom wrócić przed urzędem.

Urząd przykazał siedzący, wespolek, przykazał temu Lapie i jego żenie: Domu tego pożywać, wespolek z dziećmi, aż do rozumniech liat. I wszystkie podatki królewskie

³⁹⁸ Żona Jana Kocza m.k. - zob. nr 200 i 202 i 223.

i miesckie ma z tego domu placić, a kiedy liata dziecinne przejdą, tedy ma dobrowolnie im postąpić. I niema tego domu obligować żadnym długiem.

151

17 stycznia 1556 r.

[k.75] Acta coram officio et advocato Knissinensis Civitatorum, feria sexta ante Agnetis Anno 1556. [17 I 1556 r.].

Presentibus.

Ur. pan Jan Maczkowicz, przed prawem wszystkim na ten czas, stanąwszy podał te wszystkie sprawy, którekolwiek sprawował w urzędzie swym będąc, jako skrzynkę z księgami spraw miejskich panu Maciejowi Zbroszek podstarościemu i wójtowi knyszynskiemu. Przy którym oddawaniu natenczas byli: sł. Marcin burmistrz Zielony^a rajce Chwiedor Klucznik, Piotr Kuropathwa et alis fide dignis.

Tegoż czasu, które były pieniądze w skrzynce miesckiej jako 4 kopy pol., które przynależą dzieciom Prussa Stanka, nieboszcika. To wszystko pan Jan Maczkowicz zupełnie oddał do urzędu miesckiego.

Pieniądze Prusza.

152

17 stycznia 1556 r.

[k.75v] Eodem die [17 I 1556 r.].

Oblicznie stanąwszy przed prawem Janek Kocharczik³⁹⁹, z ul. Tikoczkiej, na ćwierce będący, nie będąc przymuszon, dobrowolnie zeznał: Iż przypuścił do siebie, ku połowice tej ćwierce Stasia, pasierba swego, w dom swój własny, tym obyczajem, iż ten Sthass jego pasierb, jako dobrowolność mając w tym domu, ze wszystkim na placu mym.

Także, swemu ojczymowi ma znowska postawić izbę i pobić, ze wszystkim, jakoby na ni nie kapalo.

A jeśliby też ten Sthas chciał swoją część sprzedać, tedy ten Jan Kucharzyk, dla potomstwa swego powinien będzie bliskością, te pieniądze jemu odwrócić.

³⁹⁹ Janczik kucharz.

I na to dał pamiętne.

153

17 stycznia 1556 r.

[k.75v] Eodem die qui supra et eodem actu [17 I 1556 r.].

Stanąwszy oblicznie przed urzędem sł. Matis Bikowicz⁴⁰⁰, z żoną swoją Dorothiczą, nie będąc przymuszoni dobrowolnie, przy swoim zdrowiu zupełnym, będąc na ciele zeznał: Iż dom własny swój, który jest między stroną domu Mathussa Diabki z jednej, a z drugiej strony domem Lissowej, sprzedał i Janowi Mokąkowi [s] z Cziechonowcza za 12 kop gr monety i lidzby pol.

Którego [k.76] Jana Makąka dobrowolnym we wszystkim czynię, oddalając od wszystkich bliskich swoich.

Przy którym zapisie było ludzi godnych dosyć: przy ur. panu Macieju Zbroszek podstarościem i wójtem knyszynskim, sł. Marcinu Zielonym, burmistrzowi etc.

154

7 luty 1556 r.

[k.80] Actum feria sexta post Purificationis Beate Mariae [7 II 1556 r.].

Ustanowiwszy się oblicznie przed urząd knissinski. Op. Wasiel Szulkowicz, miesczanin, opowiedział urzędowi: Iż wedłuk skazniej prawa, które mi urząd naznaczył na dzisiejszy dzień, skazał roki prawa przysięgi op. Annie Koszmowskiej, miesczance z Knissyna.

Ten Wasiel stanowił się ku wysłuchaniu prawa.

Ta to przerwczona Anna nie stanowiła się temu roku. A już było po prawie, z połutnia godzina i o której, wedłuk skaźniej prawa, ta to Anna przerwczona ma placić gr 10.

[k.80v] Gdzie ten Wassil żalował o 40 gr przed prawem. Ku któremu się znała - o 40 gr i winna placić.

A tak, gdyż się prawu dosyć nie uczyniła, winna placić 50 gr pol.

⁴⁰⁰ Matis Bykowicz.

155

21 luty 1556 r.

[k.85v] FERIA sexta ante festum S. Mathiae [21 II 1556 r.].

Ustanowiwszy [się] oblicznie.

Op. Jakub Dziejczko m.k. zeznał przed urzędem: Iż^a do ^bniedziele ma zapłacić 2 kopie gr i za robotę, którą robił w Chrabolych półwłóki op. Sdanowy m.k. na ten rok nie zapłaci [ss].

Tedy się obowiązał przed urzędem dać dobrowolne [w]wiązanie w część włóki miesckiej.

I dał to sobie opisać w księgi.

156

21 luty 1556 r.

[k.85v] Sub eadem actu, eodem die [21 II 1556 r.].

Stanąwszy przed urzędem.

Op. Adam Wagrowski⁴⁰¹, Stanisław Worsza, Fwiedor Klucznik Stary⁴⁰² ławnicy zeznali: Iż ręczali za Chryczka Lazowskiego, op. Piotrowi Kuropathwie, iż jako rękojmię ugodzili tego Hrycza z tym to Piotrem Kuropathwą, iż ten Piotr miał dobrowolnie postąpić bracz [?] świetlicę temu Hryczowi. A ten Hryczko miał temu Piotrowi zapłacić kopę gr pol. za robotę. A ten Hryczko obowiązał się przed tymi rękojmiami skasować zapis z ksiąg, który jemu [k.86] opisał ten to Piotr Kuropathwa⁴⁰³.

157

⁴⁰¹ Adam Węgrowski.

⁴⁰² Fwiedor Klucznik Stary był rackim a nie ławnikiem, tak konsekwentnie określano jego stanowiska, tu ewidentna pomyłka. Pozostali rzeczywiście byli ławnikami.

⁴⁰³ Hryczko Lazowski był synowcem Piotra Lazowskiego. Piotr Lazowski 5 X 1554 r. miał oddać Hryniem 1/2 majątności, tj. 1/2 domu na ul. Grodzieńskiej i 1/2 ziemi, a po śmierci drugą połowę w zamian za dożywocie dla siebie i swojej żony. O remoncie, czy budowie domu nic w tym akcie nie stwierdzono - por. nr 99.

[k.86] Eodem die et sub eodem actu [21 II 1556 r.].

^aStanąwszy oblicznie przed urzędem miejskim.

Śl. Piotr Kuropathwa m. zeznał, iż zastawił ćwierć włóki miejckej, we 3 kopach liczby pol. op. Deczowi Paszkowiczu m.k. od Starego Zapustu, w roku 1556, aż do drugiego Starego Zapustu, które będzie pisać w roku pańskim 1556.

A mają dawać czynsz KJM obie stronie na poły, tak Piotr jako i ten Decz Paszkowicz.^a

Satis fecit.

158

24 luty 1556 r.

[k.86] Actum ^aferia secunda [ante] die Sancti Mathei^b [24 II 1556 r.].

Stanąwszy oblicznie przed prawem.

Ucz. Marcin^c Skrzyżnik⁴⁰⁴, wójt, żałował się na Michała Krola: Iż on, przyszedłszy do jego domu z kordem, uczynił mi gwałt i goście mi rozegnał. Kędy jeszcze jał mię w s[!]owa lajać, to co jego wola była, iż tak wiele mi nasromociel i jeszcze na Rynku giegając wywoływał. Jam^c cierpiał.[k.86v]

Król odpowiedział: Iżem ja z kordem przyszedł, alem nikogoj nie bił.

Na tym wyznanie dał wójt pamiętne.

159

24 luty 1556 r.

[k.86v] Sub eodem actu.

⁴⁰⁴ Marcin Skrzyżnik, wójt knyszyński. W Metryce Litewskiej, w księdze zapisów z lat 1555-1566 znajdujemy *Potverzenie meščaninu mesta Knyšynskoho Martinu Krymžikoviču na voitostvo mestkoe Knyšynskoe i 2 voloki do toho voitostva należačye pravom doživotnim* - AGAD, Archiwum Publiczne Potockich, nr 19, s. 431; Centralne Archiwum Akt Dawnych Rosji Moskwa, F. 389, op. 1, nr 88, k. 126.

Stanąwszy oblicznie przet urzędem.

Szymon Kolak żałował się na Jusko Laziowskiego: Iż mu on pożyczał pół kopy gr.

Ten Jusko Lasowski powiedział. Iżem ja u ciebie żadnych pieniędzy nie pożyczał.

Ten Szymon Kolak stawil świątką, przed którym pożyczał mu pieniądze.

Gdzie świadek wyznał: Iż mu pożyczał gr 30.

Na tym pamiętne dał i skazowano mu: Zapłacić za 4 niedziele gr 30.

160

29 luty 1556 r.

[k.59v] February 29 die.

Działo się w dzień sobotni.

Przed mną Maciejem Zbroskiem, podstarościem knyssyńskim i przed Marcinem Skrzinnikiem⁴⁰⁵, wójtem knyssyńskim i Marcinem Zielionem, burmistrzem tegoż urzędu i inszymi wiarygodnymi.

Stanąwszy oblicznie przed wyżej mienionem urzędem Jan Kunczik kramarz m.k. z Grodzienskiej ul. wyzwanie uczynił: Iże mieniał półwłóczkiem swym [z] Stanisławem Zakrzewskim na półwłóczek jego. Gdzie ten to isty Jan Kunczik ma włókę z Oniskiem kramarzem spółną, z jednej strony od Czizika [?], a z drugiej strony Matissa Rinkowicz[a].

Który półwłóczek Stanisławowi Zakrzewskiemu spuścił i zdał i sprzedał, temu Stanisławowi Zakrzewskiemu, ten przerwczony Jan Kunczik [za] 3 kopy, gdzież też ten Stanisław Zakrzewski ten półwłóczek swój, który miał, dobrowolnie spuścił - z jednej strony Drządzda⁴⁰⁶, a z drugiej strony Thopiczewskiego.

Temu to Janowi Kunczowi spuścił, oddalając od potomstwa swego, wiek wiekam.

Na cóż obiedwie stronie dali pamiętne, a urząd przyjął.

⁴⁰⁵ Marcin Skrzynnik.

⁴⁰⁶ Wojciech Drzasd.

161

1 marca 1556 r.

[k.80] Zastawa Juryja Zakrzewskiego.

Stanąwszy oblicznie przed urzędem miesckiem.

Jurgi Zakrzewski zeznał: Iż zastawił trzecią część włóki [w] w jednym poliu, z końca w koniec i [z] sianożęciami, w 70 gr pol. liczby op. Janowi Mikiciczowi, mieszczaninu, do święta św. Marcina. A jeśli by nie wykupił na ten rok, tedy temu Janowi będzie robić tę ziemię i na drugi rok, do tegoż czasu, aż wykupi tę ziemię.

162

1 marca 1556 r.

[k.79] Żałoba księdza Michała Groczkiego.

Actum est feria quarta post dominicam Reminiscere 1556 [1 III 1556 r.].

Presentibus nobilibus domino Mathia Sbrosek vicecapitaneum et advocato civitate knissinensis, viceadvocato Martino Skrynik⁴⁰⁷, Martino Zielony prothoconsulis, dominum Paulo plebano in Jassionowka, Siemion vicariathe [?] domini Jarosi Iwachnowicz de Kalinowka et aliis fide dignis.

Personaliter stanąwszy przed urzędem ksiądz Michał, wikary z Kripna. Żałował się na Wawrzyńca Spassa, poddanego JKM:

Iż gdy było po nieszporze, za niedostatkiem natenczas u siebie w domu piwa, szedłem na posiedzenie, jako uboży kapłan. Tam naszedłem podpity liut i tego Wawrzyńca Spassa.

Tedy potym, po małym czasie nie wiedząc którym duchem zawiedziony, ten isty Wawrzyńiec [k.79v] począł mi nieuczciwe słowa zadawać, które mnie nie należały kapłanowi i zatym targnął się na mię. Urwał mi rękaw u kozucha. Urwawszy w tej w zadze, zadał mi ranę w głowę.

Ja jako mogąc, uboży kapłan, nie mając broni przy sobie żadnej, uciekłem od nich do domu swego.

⁴⁰⁷ Marcin Szrynnik.

A wzięwszy b[r]oni swoją kiji i siekierkę. Sam tedy poszedłem do tej karczmy, chcąc się dowiedzieć, od kogom podjął ranę.

Wawrzyniec Spasz zeznał się: I sam ja ciebie ranił księdze. A nad to pamiętne dał. Przed urzędem rany swe okazał.

Co przerwczony Wawrzyniec, stanąwszy przed prawem, zeznał jest: Iżem ja rękaw urwał i jam ciebie książku ranił.

Na które zeznanie, urzędowi ksiądz Michał pamiętne dał.

Urząd wysłuchawszy tego Wawrzyńca zeznanie, wedle stanu kapłańskiego i opisaniu statutu za rany, przykazał mu: Wydać jako gr kop 30., na to gdyby co miało być w świadomości starszego urzędu dochowaniu,. Tedy na ten czas ma płacić ten Wawrzyniec.

163

6 kwietnia 1556 r.

[k.76] VI Aprilis [6 IV].

Acta sunt haec feria secunda solemnis Paschae Anno Domini 1556 [6 IV 1556 r.].

Praesentibus generoso domino Petro Chwalczewski, capitanei kniszinensis, nobilis: domino Martino Piotrowski, Joannis Pokrzywioski, Andrea Buiniczki, Jeronimo Palkiowski, Stanislaos Suski civis de Kowna, Mathia Zbroszek vicecapitaneo et advocato kniszinensis, Martino Zieloni proconsulo kniszinensis et aliis scabinis fidedignis.

Janek Zakowski rodem z Lioblina, Jakubowej Liekarzewej⁴⁰⁸ syn, w Poniedziałek Wielkanocny był uchwycon przez wszystką radę miasta knissinskiego. Który się mienił służebnikiem pana Krzysztofa Ispana doktora JKM. Szedł z Thikoczina. Przy którym nalieźli pieniądze: w piwszym worku kop 9 i 1 gr, w drugim worku kop 26 i 52 gr, w buciech 36 gr i 4 białe, monety i liczby pol.

Przed urzędem powiedział, iż gdym szedł z Thikoczina najalem sobie mieszczan[ina] Jana Urbankowicza mieszczanina thikoczkiego, żeby mię [k.76v] odwiózł na wozie do miasta kniszinskiego, któremu dał za strawę, iż przez 1 dzień, [w] Święty u niego był i za najęcie wozu gr 6. A tak będąc już na drodze powiedział, iż ten mieszczanin, który go wiózł zsiadszy ze wozu rzucił się do mnie i chciał mię nad pieniędzmi tymi zabić. Ja tedy broniąc się ranilem go siekierką trzykroć w głowę.

⁴⁰⁸ Jakubowa Lekarzowa.

Urząd tedy bacząc tę sumę pieniędzy, jako jest [z] wieschu opisana, wzięli je do skrzynki mieszczkiej, aż do rozprawy zupełnej.

Eodem die [6 IV 1556 r.].

Zatym przyjechali wnet w pogonią mieszczenie thikoczcy Kiermusiewicz, opowiadając rzecz takową: Iż na drodze jest zraniony Jan Urbankowicz mieszczanin thikoczki, aż na śmierć, iż ledwie z im zostać może, ot pachotka tego, na imię Janka, który jest opisany wójtu [?].

Urząd, dla lepszej rozprawy, osadzić pachotka tego kazali.

164

8 kwietnia 1556 r.

[k.76v] We środę po Świętkach [8 IV 1556 r.].

Stało się wyznanie tego to więźnia, który to wyznał przet urzędem: Iżem ja wyszedł z Warszewy przet Wielką Nocą w poniedziałek i przyniosłem [k.77] te pieniądze do Knyszyna.

We środę po Swątkach nazajutrz.

Przyjechały do Knyszyna mieszczenie z Warszewy Jan Hevler, Mikołaj Dawidek, którzy przyjachali za tym więźniem, który tu w mieście knyszinskim jest sądzony [i] siedzi i prosieli u urzędu, aby to lice okazone było, które tu przy tym więźniu jest. Lica inszego nie było, jeno worek, w którym pieniądze są. Ku temu się worku by przyznali. I poznali i powiedzieli: Iż to worek mój, który mi jest zginał. Zatym żądali, aby był ten więzień ukazan przet obliczność ich.

I urząd uczynił to na prośbę ich.

Kazali więźniowi postawić. Gdzie urząd pytał go: Gdzie ty pieniądze wziął?

Ten więzień powiedział: Iżem je niósł od pana swego Krzysztofa Włocha, do Włocha Ispana. Które pieniądze przez mię posłał do Wilna do Ispana.

Pytali zasie: W który czas wyszedł z Warszewy?

Powiedział: Iż w poniedziałek wyszedł z Warszewy przet Wielką Nocą, a panu Mikołajowi Dawithkowi i Hevler Mikołajowi [s] te pieniądze zginiły we Czwartek Wielki.

Tak pan Mikołaj wyznał przet urzędem knyszynskim i wyznał się.

8 kwietnia 1556 r.

[k.77v] Aprilis⁹ 8 die [8 IV 1556 r.].

Stanąwszy oblicznie przed urzędem mieczkiem i dwornym, panem Mathissem Zbrokiem podstarościem knissinskim, wójtem Marcinem Skrzinnikiem⁴⁰⁹, Marcinem Zielionem burmistrzem knissinskim i przet inszą radą tegoż miasta jest.

Wyznał sł. Stanisław Zakrzewski: Iż sprzedał półwłóczek sł. Jakubowi Rimasewiczu i drugiemu Wawrzyńcowi Golasiewicz⁴¹⁰ za 5 kop i za 10 gr pol. liczby, jako to oni mają trzymać według zapisu ksiąg.

A oni to wolni sprzedać, darować i na swój pożytek obrócić.

Za to się dosyć stało i zapłata zupełna stała i to wziął.

9 kwietnia 1556 r.

[k.77v] Acta sunt etc. Die nona Aprilis Anno Domini Milesimo Quingentesimo Quinquagesimo Sexto [9 IV 1556 r.].

Presentibus nobili Matia Zbrozek, vicecapitaneo knissensis, Marcino Skrzinnik, advocato, Bliazio moliendinatori⁴¹¹ protunc in loco proconsulis et consulis Jacobo Szaphei⁴¹², Alberto Drzazd⁴¹³, Chwiedore Kliucznik⁴¹⁴ et aliis fide dignis.

Stanąwszy oblicznie, sł. Marcin Zieliony, burmistrz knissinski, będąc zdrowy na duszy i na ciele, nie przypędzony [k.78] ani przymuszony dobrowolnie jest wyznał: Iż sprzedał półwłóczek swój własny, który miał z jednej strony Mokia, a z drugiej strony Szmurła Jana za kop 13 pol. liczby monety op. Mikołajowi Janowiczu m.k. oddalając od potomstwa i swiech bliskich. I jest od tych czasów.

⁴⁰⁹ Marcin Skrzynnik.

⁴¹⁰ Wawrzyniec Golasiewicz.

⁴¹¹ Błażko młynarz.

⁴¹² Jakub Saffiei.

⁴¹³ Wojciech Drzasd.

⁴¹⁴ Fwiedor Stary Klucznik.

Przerzeczony Marcin spuścił ten półwłóczek przerzecomu Mikołajowi.

Który Mikołaj wolien sprzedać, dać, darować i na swój pożytek obrócić.

Na co ten Mikołaj na to dał pamiętne.

17 kwietnia 1556 r.

[k.78] Actum feria sexta XVII Aprilis 1556 [17 IV 1556 r.].

Zamiana domów, między Jakubem Thrinissem, a między szl. Grzegorzem Mszczibohowskim miessczani[nami] [knissinskimi]. [In presentibus viceadvocato Martino Skrzinnik⁴¹⁵, proconsulio Martino Sieliony⁴¹⁶, Alberto Draszcz raczki⁴¹⁷].

Stanąwszy oblicznie przed urzędem mieczkiem, Jakub Thriniss⁴¹⁸ dobrowolnie zeznał: Iż mieniał domem swoim, który miał między Jakubem Szaphejem⁴¹⁹, a między Stanisławem Kuthilowskim⁴²⁰ z szl. Grzegorzem Mszczibohowskim w ul. Grodzieńskiej⁴²¹, z jednej strony między Simanem Kolakiem, a z drugiej strony Michała Rzeźnika Golas⁴²². Tak jako sobie oglądali z obu stron.

Na który dom szl. Grzegorz Mszczibohowski przydał jemu koń pleszniwy i pieniędzy gotowych kop półtory liczby i monety pol.

[k.78v] Ślubując też jemu, Jakub Thrynisz od wszystkich przyjaciół swoich, bliskich i krewnych, wiecznie i na wieki pokój.

I ślubuje też jemu Grzegorz Mszczibohowski od wszystkich swoich krewnych, bliskich i dzieci swoich własnych pokój wiecznie i na wieki.

⁴¹⁵ Marcin Skrzynnik.

⁴¹⁶ Marcin Zielony burmistrz.

⁴¹⁷ Wojciech Drzasd.

⁴¹⁸ Jakub Skrzynnis.

⁴¹⁹ Jakub Saffiei.

⁴²⁰ Stanisław Kuczilowski.

⁴²¹ Grzegorz Mszczibohowski zwany też: Hrehory Mikołajewicz Wroblewicz z Mścibowa był słuźebnikiem starosty knyszyńskiego Piotra Chwałczewskiego. Posesję przy ul. Grodzieńskiej, o której tu mowa nabył 5 VI 1555r. Por. nr 137. Posesja nie była zabudowana. Składały się na nią plac z ogrodem tylnym.

⁴²² Michał Golas rzeźnik.

Którego też przydatku jest szl. Grzegorz Msczibohowski Jakubowi Thrinissowi jego pieniądze wszystkie, według targu swego wolny z obu stron dać, darować i ku wszeliakiemu pożytkowi swojemu przywrócić, wiecznie i na wieki.

168

17 kwietnia 1556 r.

[k.78v] Eodem die et Acto [17 IV 1556 r.].

Presentibus viceadvocato Martino Skrzinnik⁴²³ et proconsulis, Martin Zielony, Alberto Draszcz racki⁴²⁴, Chwiedor Kliucznik, racki⁴²⁵, Adamo Wegrowski, scabino et aliis fide dignis.

Personaliter stanąwszy przed urzędem⁴⁶

Jakub Trzinis m.k.⁴²⁶ zeznał: Izem sprzedał dom swój własny, który jest w ul. Grodzińskiej, z jednej strony domu Szimona Kolaka, a między domem z drugiej strony Michała Golassika⁴²⁷ za gr kop 3 polonicalis monete, z ogrodem, tak jako się w sobie, w swej własności ma, Mikołajowi Mikoszowi i żenie jago Margorzacie.

Które opisuje wolnego od swych własnych [k.79], sych bliskich przyjaciół i krewnych, swych dzieci. A ten Mikołaj Mikosz jako swój własny dom ma go używać. I wolen będzie ku swemu dobru obrócić, sprzedać, darować.

A dla lepszego świadectwa, w księgi to sobie opisać przed urzędem, skazali.

169

11 maja 1556 r.

[k.85] Actum feria secunda, die S. Crucis Anno Domini 1556 [11 V 1556 r.].

Działo się w Knissinie, przed urzędem dwornym i mieszcziem.

Stanąwszy oblicznie, Jan Szczerba żalował się na Ordzioia i na Kuzmę syny

⁴²³ Marcin Skrzynnik.

⁴²⁴ Wojciech Drzasd.

⁴²⁵ Fwiedor Stary Klucznik.

⁴²⁶ Jakub Skrzynniss.

⁴²⁷ Michał Golas rzeźnik.

Lewkowe⁴²⁸. I prosił urzędu, aby mu z nimi był założony zakład.

Urząd ich prozbę uczynił i założył między nimi [k.85v] pod kopą gr, jeśliby która strona nagarnęła słowa albo bojem.

170

22 maja 1556 r.

[k.81v] Actum feria sexta³ ante Pentecosten [22 V 1556 r.].

Przet urzędem dwornym i mieskim, przet potstarościm knysyńskim Janem Rzekyeczkiem i Marcinem Przestrzelskim⁴²⁹, Marcinem Skrzinnikiem, wójtem knysyńskim i ławnikami i radzkimi.

Żalowała się Zofia Lenarthowja na Urszulę Zafasiejową i na syna i na zięcia: Iz oni zastąpiwszy jej na dobrowolnej drodze, wzięli ją w pole, tamże ją obrali. Wzięli z niej:

suknię methpiczką,

rańtuch,

czepiec thkanką szpyk [?] potszyty,

kosulka koleniska,

zapaśnik,

pas,

wacek, a [w] wacku gr 9

i trzewiki.

Ta przereczona Orsula zastąpiła syna i zięcia swego i powiedziała: Izem ja kazała, bom skodę miała w gumnie. I ku temu łupowi się znała: Iz żem ja kazała ten łup donie[ś]ć do bormistra.

Sądowi się widziała, aby wedle statutu była tę jej sromotę nagrodziła i łup jej był przywrócony.

Ta przereczona Orsula Zafyejowa apelowała sobie do pana. Sąd jej tego dopuścił.

⁴²⁸ Zap. Lewko zdun - por. 120.

⁴²⁹ Marcin Przestrzelski był wójtem długołęckim, w jednym z kluczy starostwa knyszyńskiego, raz w 1554 r. - por. nr 54. Określono go jako *namiestnik knyszyński*.

171

22 maja 1556 r.

[k.82] Sub eodem actu [22 V 1556 r.].

^aŻałował się Wojciech Thopiczowski na Macieja Twaroga: Iż ten Wojciech Thopiczewski dał mu kop 5 na ćwiertkę, w roku 1554, a ten Maciej Thwarog miał mu dać pieniądze na Boże Narodzenie, gdzieby on był tych pieniędzy nie dał na Boże Narodzenie, te wyżej mienione, tedy miał przez się pole tego trzymać póty, póki by mu tych pieniądze nie dał.

A ten Maciej Thwarok powiedział: Iż dlatego tych pieniędzy kop 5 nie chcę mu dać, iż on mię zbył z pola tego.

Sąd skazał: Aby mu te kop 5 wrócił, abo ćwiertki postąpił.

W tym sobie do JM do pana starosty wziął ten Maciej Thwarok.^a

Satis fecit pro totis quique... .

172

22 maja 1556 r.

[k.82] Sub eodem actu.

Żałował się ksiądz Mikołaj na Szczęsnego Pothwiczkę: Iż mu winien gr 60.

Szczęśny powiedział: Iżem mu nie winien, jeno gr 44.

Sąd skazał: Płacić za 2 niedziele, te 44 gr, temu to księdzu Mikołajowi.

173

29 maj 1556 r.

[k.83] Anno Domini 1556. Actum feria sexta ante Sanctam Trinitatem na wielkich wiecach, przet zupełnym urzędem natenczas: szl. Janem Rekieczkim, podstarościm, Mateuszem Przestrzelskim, Marcinem Skrynnikiem liakwójtem⁴³⁰, Marcinem [Zielonym],

⁴³⁰ Marcin Skrzywnik.

bormistrem, Piotrem Kuropathwą, Jakubem Saffyem⁴³¹ etc.

Stanąwszy oblicznie, op. Mikołaj Czar żałował [się] na op. Macieja Nyziolka z Knissyna: Iż go zbil i rany zadał. Gdzie to urzędowi, ławnikom ukazał.

Maciej Nyziolka na opczy powiedział: Iż się k temu boju nie znał, ale tenże Nizolek powiedział: Niechaj przysiędze, a jemu za ten bój dosyć uczynię, albo niechaj mnie przypuszcze [s].

Ten Mikołaj wziął się za przysięgę.

Urząd skazał jemu przysięgę na przyszły poniedziałek, po św. Trójce.

174

29 maja 1556 r.

[k.83v] Eodem die et sub eodem actu [29 V 1556 r.].

Stanąwszy oblicznie, op. Mathis Mazur mieszczanin żałował [się] na Piotra Mikuczewicza m.: Iż jachawszy na moje własne polie, do syna mojego, na robotę, zbil jego i rany jemu zadał. Gdzie to w czas, w godzinę okazał ty rany urzędowi mieszkemu.

Gdzie ten Piotr przyznał się k temu boju.

Urząd skazał wedłuk prawa: Iż za 2 niedziele, jemu jako pastuchowi, ma nawięzać pól[]trzymę gr^a i przejednać jego.

175

29 maja 1556 r.

[k.83] Sub eodem actu.

Stanąwszy oblicznie, op. Szczęśny, zięć Piszdeczków zeznał jawnie przed urzędem: Iż ostał być winien własnego długu gr 70 liczby pol.

Urząd skazał: Płacić ten dług, za 2 niedziele, temu Szczęsnemu.

⁴³¹ Jakub Safiei.

176

29 maja 1556 r.

[k.83v] Sub eodem actu.

Katarzyna Marcinowa, albo Stara Walandzina⁴³² żalowała [się] na Pawła Bogussowianina⁴³³ o 2 kopie gr.

Ten Paweł znał się k temu.

Urząd skazał: Płacić za 8 niedziel, to jest to Marcinowej.

177

29 maja 1556 r.

[k.84] Eodem die et actu [29 V 1556 r.].

Stanąwszy oblicznie przed urzędem.

Op. Liewkowa Annussa, mieszcanka, żalowała [się] na Luczkową: Iż ją zbija i rany zadała.

Gdzie ta Luczkowa nie znała się k temu boju.

Ta Lewkowa dała dowót Jana Zuka.

I zeznał ten Zuk przed prawem: Iż biła ta Luczkowa tę Lewkową.

Urząd skazał: Jednać za 2 niedzieli tę Lewkową.

178

7 czerwca 1556 r.

[k.70] Kwit pana Macieja Zaleszkiego.

Ja Maciej Zaleszki [zaświadczam] tem mojem listem: Iżem wziął ot urzędu knyszynskiego, ot pana Marcina [Skrzynnika], wójta i ot Wojciecha [Drzasda]⁴³⁴ burmistrza

⁴³² Katarzyna Marcinowa Liaskowczowa.

⁴³³ Paweł Bohusko.

⁴³⁴ Nowy burmistrz dopiero wrócił z frachtu wiślanego. 17 V 1556 r. notowano go w komorze

długu swego właszczego 6 talarów i 5 gr, którem był dał zachować Jurkowi m.k.⁴³⁵ i on nie wiem gdzie je obrócił.

A tak ja wziął ty pieniądze, które było jemu położono za dom w, skrzynce miesckiej, na co dawam kwit pot swoją pieczęcią.

7 Iunii Anno Domini 1556 [7 VI 1556 r.].

Maciej Zaleszki służebnik JMci pana potkomorzego starosty knyszynskiego⁴³⁶.

179

26 czerwca 1556 r.

[k.84] Anno Domini 1556. Actum feria sexta post Sanctae Joanne [26 VI 1556 r.], na wielkich wiecach, przet urzędem dwornym i miejskim.

Stanąwszy oblicznie przet prawem, Wojciech Pothapowicz żalował się na Sobiecha Gusowicza: Iż go zbił i zranił. Gdzie on swe rany przet prawem okazał sine, obliczne i dał sobie zapisać.

180

26 czerwca 1556 r.

[k.84] Sub eodem actu.

Stanąwszy oblicznie, ucz. mieszanin Gudosz, przet prawem, żalował się za żonę swoją Annę, na Mikołaja Cziwchla: Iż on jego żonę zbił [k.84v].

Ten przerzeczony Mikołaj Czubel powiedział: Iżem ja ciebie nigdy nie bił.

Ten przerzeczony Gudosz stawil światki: Iż jego żonę bił.

I dali się obie stronie na światka. Świadek ten stanął przet prawem. Wyzna: Iż tę to, przerzeczoną Annę Gudosową bił ją i rwał za włosy.

Prawo skazało: Nawięzkę żonie Gudosowej, gr rubl., za 2 niedzieli.

celnej we Włocławku. Spławił wówczas 3 łaszty ziarna - por. *Regestra thelonei aqutici Wladislaviensis saeculi XVI*, wyd. S Kutrzeba, F. Duda, Kraków 1915, s. 107.

⁴³⁵ Zap. Jurkowi Fortunie.

⁴³⁶ Służebnik Piotra Chwalczewskiego podkomorzego kaliskiego, starosty knyszynskiego.

181

29 czerwca 1556 r.

[k.85] Sub eodem actu.

Stanąwszy oblicznie przet prawem Janowa kowalowa żalowała się na Jakubową wdowę: Iż ona przyszetszy do domu jej, dała jej policzek i gębę, uderzyła na mię nożem i sromociła ją.

Ona się na to nie znała: Iżem ja jej nie dała policzka.

Janowa stawiała światka. Świadek zeznał: Iżem ja nie widział, jeśli jej dała policzek, jenom to widział, iż na nią biła nożem.

Prawo skazało: Aby ją za to nawiązała, do niedzieli, 2 gr za bój.

182

11 maja 1556 r.

[k.85] Actum feria secunda, die S. Crucis Anno Domini 1556 [11 V 1556 r.].

⁴³⁷Działo się w Knissinie, przed urzędem dwornem i mieszcziem.

Stanąwszy oblicznie, Jan Sczerzba żalował się na Ordzioia i na Kuzmę syny Lewkowe⁴³⁷ i prosił urzędu, aby mu z nimi był założony zakład.

Urząd na ich proźbę to uczynił i założył między nimi [k.85v] pod kopą gr, jeśli by która strona którą nagarnęła słowa albo bojem.

183

18 września 1556 r.

[k.38v] ⁴³⁸Anno domini 1556. Actum feria sexta post S. Crucem [18 IX 1556 r.].

Stanąwszy oblicznie, przet urzędem dworskim i miejskim, Hrisko Lasowski⁴³⁸ wyznał dobrowolnie: Iż zastawił swój półwłóczek Maciejowi Antonowiczu za domem

⁴³⁷ Zap. Lewko zdun - por. nr 120.

⁴³⁸ Hryczko Lazowski.

Peskej, w 7 kopach monety i liczby pol., od tego Bożego Narodzenia, aż do drugiego Bożego Narodzenia, gdy będą pisać 1557.

Item. Przerzeczony Hrisko Lazowski ma czynsz sam płacić dotąd, póki nie wykupi swego półwłóczka, a žen[n]ości ma kosić na poły.

A dla lepszego świadestwa dał sobie w księgi zapisać miejskie knyszyńskie.⁴

Skasował.

184

21 października 1556 r.

[k.86v] Stało się we szrodę, w dzień Świętych Dziewic dnia 20 pierwsego Octobra [21 X 1556 r.].

Stojąc przet urzędem mieszcziem, to jest przet mieszczy JMci pańskiem, przet panem Franciszkiem Bernackiem⁴³⁹ [podstarościm knyszyńskim], przet Marcinem [Skrzynnikiem] wójtem, przet Wojciechem Drzaszdzem burmistrzem, przet Jaczkiem Szwiathlikiem ławnikiem⁴⁴⁰, przet Jedamem Wagrowskim⁴⁴¹ i przet wszytkiem urzędem i radą.

Franciszek syn Mikołajów Szaraszaninów⁴⁴² wyznał jawnie: Że tego służebnika pańskie[k.87]go Piotra Strzeszewskiego ranił Szyman Frankoicz⁴⁴³ i nadszedł go, tego Szymana, a hon co bije by, że mi to jawnie wyznawał, do trzechkroć.

Jako tego Franciszka pytał urząd wedluk obyczaju. Na które wyznanie kowal Biały⁴⁴⁴ światczył ludźmi dobrimi i urzędem.

185

21 października 1556 r.

⁴³⁹ Franciszek Biernacki.

⁴⁴⁰ Jacek Kuczyński zwany Świetlik.

⁴⁴¹ Adam Węgrowski.

⁴⁴² Franciszek Mikołajewicz Gówienkowicz syn Mikołajów Szaraszaninów vel Gówienków.

⁴⁴³ Szymon Frankowicz.

⁴⁴⁴ Paweł Biały kowal, por. nr 60.

[k.87] Eodem die [21 X 1556 r.].

Według wyznania tego to Franciszka,⁴⁴⁵ z urzędu posłano ławniki i radzkie, aby rany opatrzeni u tego służebnika pańskiego, to jest u Piotra Skrzyszewskiemu [s].

Ty rany opatrzał Jaczek Szwiethlik⁴⁴⁶, Jedam Węgrowski⁴⁴⁷, Chwiedor. Które opatrzeni i opowiedzieli, że takowe rany ma ten służebnik:

naprz[zi]ót nat okiem krwawa,

druga przez oko krwawa,

trzecia na nosie krwawa,

a pot okiem pot temże,

piąta rana śmiertna na rok [s], dłoni po lewej stronie, krwawa,

a strona twarzy po lewej stronie opuchła,

sina też rana na ręce lewej.

186

21 października 1556 r.

[k.87v] Rękojmia tych, którzy siedzieli dla tych ran.

Naprzot p. Mikołaja Szaraszanina⁴⁴⁸ rączy[li] Jedam Węgrowski⁴⁴⁹, Piotr Pothkluczy, Maciej Thwarogicz.

Druga poręka po kowalium Białemu⁴⁵⁰, którzy go ręczyli: Matys Popielnik, Matis Drapka, Waszko Jablonski.

Trzecia poręka po Janie Keczu⁴⁵¹, którzy ręczyli po niemu: Paweł kowal Biały,

⁴⁴⁵ Franciszek syn Mikołajów Gówienców vel Szaraszaninów.

⁴⁴⁶ Jacek Kuczyński zwany Świethlik.

⁴⁴⁷ Adam Węgrowski.

⁴⁴⁸ Mikołaj Szaraszanin zwany Gówienco.

⁴⁴⁹ Adam Węgrowski.

⁴⁵⁰ Paweł Biały kowal.

⁴⁵¹ Jan Kocz.

Chwiedor [Klucznik Stary]⁴⁵² rączki, na postawienie do prawa.

187

22 października 1556 r.

[k.87v] Actum feria sexta post 11 Milia Virginum [22 X 1556 r.].

Stanąwszy oblicznie przed urzędem mieszkim st. Mathissowa⁴⁵³ mlinarka knissinska żalowała³ [się] na Chryczka Lazowskiego⁴⁵⁴: Iż winien półkłodek miodu przez dwie liecie.

Ten to Chryczko znał się k temu długu, wyżej mienionemu.

Urząd skazał: Płacić ten półkłodek miodu, za 2 niedzieli.

188

22 października 1556 r.

[k.87v] Eodem die [22 X 1556 r.] et actum.

Taż przereczona Mathissowa mlinarka żalowała [się] na Sienka Narkowicza: Iż jej winien własnego długu gr 80 liczby pol.

Gdzie ten Sianko znał się długu.

Urząd skazał: Płacić ten dług, przez 2 niedzieli.

189

22 października 1556 r.

[k.88] Eodem die [22 X 1556 r.] et actu.

Stanąwszy oblicznie, Wojciech Drasz⁴⁵⁵ borsmistrz mieszki żalował [się] na

⁴⁵² Fwiedor Stary Klucznik.

⁴⁵³ Żona Mačka Błażkowicza, por. nr 25, 187 i 281.

⁴⁵⁴ Lazowski Hryczko.

⁴⁵⁵ Wojciech Drzasd.

Hulianę Dzieszkową mieszcankę: Iż mię zesromociła i złodziejem mię nazwała, mieniać na mię: Iżeś ty wołu ukradłeś w Thikoczinie i uciekłeś do Knissina.

Ta to Dzeszkowa nie znała się k temu.

Ten sl. przereczony Wojciech bormistrz, tegoż w czas w godzinę oświatczył to dobrymi luczmi: Niestereu Wojtkowiczem, Andrzejem kolisznikiem, Janem Czyzą.

Gdzie ci to, przereczoni światkowie zeznali to przed urzędem miejskim, sl. Marcinem [Skrzynnikiem] wójtem miesckim i przed inszyni dobrymi luczmi: Iż ty nieucztiwe a sromotne słowa mówiła, a tego nie dowiodła.

Urząd wyrozumiawszy żalobę i zeznanie światkom, nalieźli to wedłuk statutu: Iż skazali ją osadzić tu gdzie źli, a niecnotliwi sadzają a każą, aby to jawno każdemu było.

A potem w prawie przed urzędem wstanie. Przed wszytkimi ma czekać pod ławą jako pies po trzykroć mówiąc: Iżem to mówiła na tego dobrego, a cnotliwego człowieka swawolnie, a nieprawdziwie, a liżywie.

190

14 listopada 1556 r.

[k.88v] Działo się w sobotę po Ś. Marcinie, dnia 14 Novembra 1556 [14 XI 1556 r.].

Przed szl. Franciszkiem Biernackim podstarościm knyszyńskim i st. sl. Marcinem [Skrzynnikiem] wójtem, Wojciechem [Drzasdem] burmistrzem, Jaczkim Kuczynskim [lawnikiem], Adamem Wadrowskim⁴⁵⁶, Fwiedorem Starym Klucznikiem [radzkim].

^aStanąwszy oblicznie szl. Piotr Strzeżowski, przed urzędem miesckim wyżej mienionym: Iż wedłuk skazania prawa, za rany moje, uczynili mi dosyć, na ugodzie, jako Szymon Frankowicz, Franciszek Gowienkowicz⁴⁵⁷, iż temu szl. Piotrowi Strzeżowskiemu postąpili.

I na tym ugodą się stała: Iż jemu mają dać kop 20 liczby i monety pol. Ten przereczony Szczorzowski w swych do rąk własnych półpięty⁴⁵⁸ kopy gr, gdzie ci to

⁴⁵⁶ Adam Węgrowski.

⁴⁵⁷ Franciszek Gówienkowicz syn Mikołajów Gówienków vel Szaraszanińów.

⁴⁵⁸ 4 1/2 kop gr.

przerzeczeni mieszcianie mają dać i obligujący półszósty⁴⁵⁹ kopy gr na dzień święto św. Barbary.

A na ostateczną [k.89] ratę, to jest na przyszło święta Pani Mariej Gromnicz[nej] obligowali się zapłacić 10 kop gr.

Gdzie ci to przereczoni mieszcianie obręczyli się za tą przereczoną sumą jako Mikołaj Gowienko ociec tego to Franciszka, a za tego Szymana Frankowicza ręczyli Maciej Thwarogowicz, Tomek Quithussik.

A jeśli ci to przereczeni mieszczeni, nie zapłacili tej sumy, temu szl. Piotrowi Strzeżowskiemu ,na ty roki wyżej opisane. Tedy winni będą za tą przereczoną [sumę] sowicie.

I to dali sobie zapisać w księgi miesczkie.^a

Dosyć uczynił.

191

20 listopada 1556 r.

[k.89] Actum feria sexta, in vigilia Praesentationis Mariae [20 XI 1556 r.].

Stanąwszy oblicznie przed urzędem, miesczkiem op. Stanisław Kolak m.k. żałował [się] na niektóre mieszciany na imię Stanisława Krola, a Jeronima Gomowczika⁴⁶⁰ o to: Iż mię zbili i rany zadali [k.89v]. A przy tym boju odjęli mi 20 gr. Gdzim ja to w czas, w godzinie urzędowi okazał i oświatczył.

Ex adverso strona przereczona nie znali k temu: Iż oni nie bili, alie jeszcze który nań mienił nieucztiwe słowa.

Urząd pytał się strony boliącej: Czym tego dowodzisz?

Powiedział: Iżem, ja gotów na ranach swoich podeprzeć cielesną przysięgą.

Urząd wyrozumiawszy żalobę i oprzę skazali: Przysięgę temu Stanisławowi Kolakowi na ranach swoich.

A temu Stanisławowi Krolowi a Jeronimowi Gomowskiemu skazali: Przysięgę od łupu, jako nie otrzymali, ani brali, ani wiedzą tych 20 gr, które tutaj mianone przed prawem. Nakazali^a przysięgę na przyszły poniedziałek.

⁴⁵⁹ 5 1/2 kop gr.

⁴⁶⁰ Hieronim Gumowski.

192

20 listopada 1556 r.

[k.89] ^aEodem die et actu [20 XI 1556 r.].

Zeznanie Marcina Zielonego.

^bSalis factum e quihabet periurium.^b

Stanąwszy oblicznie przed urzędem miesckim, op. Marcin Zielony m, jawnie zeznał: Iż zastawił ziemię miesckej, [k.90] własnej swojej, trzecią część za 5 kop gr liczby pol., licząc po 8 pieniędzy w gr, od święta dnia Piotra św., które święto bywa piątego dnia po Narodzeniu św. Jana, aż do drugiego św.. Piotra.

Ten to przerwczony Marcin ma dać wiadomość temu to Błażejowi na 6 niedziel i więcej, gdy jemu dawać pieniądze, albo wykupować ziemię, którą ma w zastawie.

Gdzie to dał opisać w księgi.^a

193

20 listopada 1556 r.

[k.90] Eodem die [20 XI 1556 r.] et actu.

Wojciech Thopiczowski zeznał przed urzędem: Iż potjął się płacić długu za Sebastianowego Ruthnikowicza na przyszłe Świątki, 3 kopy gr pol. Demianowi ossocznikowi knissinskiemu.^{a□}

194

25 listopada 1556 r.

[k.90] Actum feria quarta, die S. Katherine [25 XI 1556 r.].

Stanąwszy oblicznie przed urzędem miesckim.

Niektóra Barbara, tu z miasta, zeznała jawnie: Iżem ja ten miot samam wzięła u Szymona Frankowicza i przedalach ten miot Szokolowej za 10 gr.

A ten Szymon sobie szacuje i mieniał toż przed urzędem: Że mi tego miodu 2

doli półklotka.

Szokolowa zeznała: Iż ten miot ta Barbara przyniosła do mnie we wtorek przed św. Katarzyną, już widnie było, przed ranscem. I powiedziała, że mi to dano przedawać. I ja w ten sposób kupiła ten miot. I dałam jej 10 gr.

Gdzie oblicznie stanąwszy, Marcin Maczewnikowicz z Góry poddany KJM żałował [się] na tę Barbarę, na służącą: Iż mi ukradła miodu trzecią część. Gdzie i liczę przy niej jest miot z garńcem.

Ta Barbara jako służącą zeznała się k temu miodu: Iż ten miód półczwarta [?] u Simana Frankowicza [k.91].

Urząd wyrozumiawszy wedłuk żaloby i zeznania skazali temu Macziechnikowi: Iż ta niewiasta jako złoczyńca, niechaj czyni z nią jako zasłużyła.

Tej Barbary pytał urząd: Jeśli prosifa ta Szokolowa, aby ten miot nosić miała do niej w dom jej.

Zeznała, iż sama ta Barbara wozila ten miot. Gdzie zeznała, iż nie prosifa, jeno sama, wolnie.

195

28 grudnia 1556 r.

[k.91] Działo się we wtorek po Bożem Narodzeniu lata bożego 1556 [28 XII 1556 r.].

Przet oblicznością sl. sl. panów jako przet Franciszkiem Bernackiem⁴⁶¹, potstarościem knyszynskiem, przet Marcinem [Skrzynnikiem] wójtem, przet Wojciech [Drzasdem] burmistrzem, Jedamem Wagrowskiem [ławnikiem], Stanisławem Worszcą [ławnikiem], Chwiedorem rackiem i przet innemi dobremi, jako gdy Waszko mieszczanin thykoczki, gdy suknią położył przet urzędem wyżej mienionem.

I urząt pytał tego Waszka: Ot kogo tę suknię masz?

Ten Waszko mieszczanin tykoczki powiedział, iż ja mam ot tego Jana, który się mieni być Kopczym miszczym.

I potem tego Jana spytano według obyczaju prawa: Skąd tę suknię masz? A gdzież wziął?

⁴⁶¹ Franciszek Biernacki.

Ten Jan powiedział: Mili panowie, z Narwi.

Pytano go potem: Gdzieś tę suknię wziął?

Hon powiedział: U Szymka Lazowskiego nastoly [?] i przedalech ją Waszkowi mieszczaninu thikoczkiemu za 3 zł.

Eodem die [28 XII 1556 r.].

Urząd wyżej mieniony pytał Zienka Lazywicz⁴⁶², według obyczaju prawa: Zienku stoisz temu Janowi na gardtu?

Zienko powiedział: Mili panowie nie stoję jemu na gardło i daruję honego gardłem, i[ż] mi się moje szkody wróciły.

196

8 stycznia 1557 r.

[k.91v] Actum feria sexta post festum Epiphaniarum, Anno Domini 1557 [8 I 1557 r.].

Przet oblicznością sł. sł. panów, jako przet Marcinem [Skrzynnikiem] wójtem knyszynskim, Wojciechem Draszdem burmistrzem knyszynskim przet Jaczkiem Szwiethlikiem⁴⁶³, przet Jeronimem, też ławnikiem⁴⁶⁴.

Żałował się Stanisław Pornolik mieszczanin augustowski na Macieja Lepkę: Iż jemu miał zbudować dom wedle lithkupu za 3 kop i za 10 gr.

I Maciej się zeznał, k temu, że ty pieniądze wybrali wszystkie, jedno jeszcze zostało gr 11 i szeląg. A tego budowania nie dorobili i oteszli ot roboty, bo ten Maciej ręczył i po bracie swem Iwanie Lepcze, że mieli tego dorobić, według długu [?] i litkupu. A tak tego budowania nie dorobiwszy odyszli ot roboty.

A tak, ten Stanisław za ich niedorobieniem szkoduje sobie co najmował, gdy już zimna poszli na tę ich robotę, tak wielie jako kop 1 bez półtrzyńście gr.⁴⁶⁵

⁴⁶² Szymko Lazowski.

⁴⁶³ Jacek Kuczyński zwany Świetlik.

⁴⁶⁴ Hieronim Ilkowicz kuśnierz, ławnik.

⁴⁶⁵ 12 1/2.

10 stycznia 1557 r.

[k.92] Actum est feria tertia post festum Epiphaniarum Anno Domini 1557, die 10 Januarii [10 I 1557 r.].

Stanąwszy oblicznie, Szymon Frankowicz i z żoną swoją, jawnie zeznał i podał swoje właściwe pół włóki we wszystkich trzech polach w tej sumie, którą miał z ugody szl. Piotrem Szthrziszewskim, z rezami jego, a to dla tego to polie podał do czasu, póki jemu tą sumę odta, to jest kop pol. 6. I wolen szl. Piotr Strzyszewski⁴⁶⁶ tę półwłóki zastawić, w tej sumie, jeśli ten Szyman nie da jemu tych pieniędzy. I podał jemu dobrowolnie bez żadnego zatargu i bez trudności. A ta półwłóka jest [z] Szoplem⁴⁶⁷ o miedzę.

A przy tem byli ludzie dobrzy jako urząd miescki: Marcin [Skrzynnik], wójt, Wojciech Draszdz, burmistrz, Stanisław Piotrasz i insi wierze godni.

198

16 stycznia 1557 r.

[k.92v]^a Actum est die sabbato post octavas Epiphaniae, Anno Domini 1557 [16 I 1557 r.].

Stanąwszy przet urzędem miesckim, jako przet Marcinem [Skrzynnikiem], wójtem, Wojciechem [Draszdem], burmistrzem, Jedamem Wagrowszkim [ławnikiem]⁴⁶⁸, Swjethlikiem Jaskiem, [ławnikiem]⁴⁶⁹, Stanisławem Worszą, [ławnikiem], Chwiedorem, [Klucznikiem Starym radzkim]⁴⁷⁰.

Żałował się Marcin Pruszowicz na Marcinową Rymkowicz tem poszobem: Iż mój brataniec⁴⁷¹, a twój siostrzanek uczynił mi szkodę w domu, wziął mi 3 kopy gr i doniós do ciebie, a ty dała je do mist[rza].

⁴⁶⁶ Później, 26 I 1557 r., zob. nr 204 określono go jako szl. Piotra z wsi Zaki.

⁴⁶⁷ Zap. Mikołaja Sopławał Szopela i jego żony Katarzyny, zob. nr 54.

⁴⁶⁸ Adam Węgrowski.

⁴⁶⁹ Jacek Kuczyński zwany Świetlik.

⁴⁷⁰ Fwiedor Stary Klucznik.

⁴⁷¹ Zap. sym nieżyjącego Stanka Oglony, brata Marcina Prusa. Stanko Oglona pozostawił trójkę dzieci: Tomka, Wojtka i Annę, które wychowywał Marcin Prus - por. nr 118.

Strona pozwana odpowiedziała: Iż ja, dali Boć, tego nigdy nie winna.

Potem z urzędu dano Stanisława Worsza do domu tej to Marcinowej szukać tego chłopca. I nie nalieziono honego w tem domu. A potem, gdy się tego chłopca dowiedzieli u mistrza w szkole, tedy posłano z urzędu Jedama Wagrowskiego i Stanisława Worsza do szkoły. I tam go nalieźli, i pieniądze przy ni[m], alie nie wszystkie, jedno półtrzeci kopy i półszósta gr i zelak pruski. I wzie[li] je ty pieniądze do siebie Marcin Prusz[...].

Potem Jeddą Wagrowski i Stanisław Worsza pytali tego chłopca: Gdzie ty pieniądze wziął?

I chłopiec powiedział: Za piecem, u babki⁴⁷².

I pytali honego tamże w szkole: A byłeś u ciotki, z temi pieniędzmi?

Chłopiec [k.93] powiedział: Nie był, ani ich ciotka widziała, ani brata ode mnie, na to Marcinowa Rymkowicz świadomie dała.

A potem urząd wyrozumiawszy, iż ten Marcin Pruszcik żałował o 3 kopy, a tak się nie znalazło, że wziął ot chłopca półtrzeci kopy i półszósta grosza i szeląg pruski, naleźli być ot tego prawa niewinna, ta to Marcinowa Rymkowicz.

I jeszcze k temu pytali jej: Jeśli, że śmiesz na to prawo potnieść, żeś niewinna tego?

Hona powiedziała: Śmiem, dali Pan Bóg, który wie, żem tego niewinna.

My to bacząc, iż hona tego nie winna i ot przysięgi cielesnej uczynili honą wolną.^a

Satis fecit per se.

199

17 stycznia 1557 r.

[k.93] Actum die Dominca post octavas Epiphaniae 1557 [17 I 1557 r.].

Żałował się Wojciech [Drzasd], burmistrz na Chwieczka kusnierza, że ręczył po niemu bratu swojemu Grzegorzewi kowalewi 100 gr bez grosza, za żyto.

Chwieczko jako pozwany stojąc rzekł: Żem winien.

⁴⁷² Matka Marcina Prusa była babką chłopca.

Urząd to bacząc i słysząc jego wyznanie skazał: Być płatnemu za 2 niedzieli.

Ten Chwieczko te skazanie przyjął i potjął się tego długu zapłacić, bez omieszkania, za 2 niedzieli.

200

17 stycznia 1557 r.

[k.93v] Którzy bili [Piotra] Strzeżowskiego:

Siman Franek⁴⁷³, Frączek Gówienkocz⁴⁷⁴.

200^a

17 stycznia 1557 r.

Ręczył Jan Płuskath, po swej pasierzbicy: Jako mi dostać prawia słusznego, ot księdza plebanii knissinskiej⁴⁷⁵.

201

17 stycznia 1557 r.

[k.93v] Eodem die [17 I 1557 r.].

Żałował się Wojciech [Drzasd] burmistrz na Grzegorza Popielnikowicz, że ręczył 100 gr bez grosza, po Jekubie kusznierzu, co winien Grzegorzowi kowalowi⁴⁷⁶ za żyto.

Ku czemu się Grzegorz Popielnikowicz przyznał, że ręczył po temu Jakubie. Jakub się też przyznał, że winien.

Urząd to bacząc, ich zeznanie i słysząc skazali te[n] dłuok zapłacić, bez omieszkania, za 2 niedzieli.

I honi to przy[j]ęli zapłacić, bez omieszkania, za 2 niedzieli.

⁴⁷³ Szymon Frankowicz.

⁴⁷⁴ Gówienkowicz vel Szaraszanina Mikołaja syn.

⁴⁷⁵ Por. niżej sprawę nr 202.

⁴⁷⁶ Drzasd Grzegorz kowal, brat burmistrza Wojciecha Drzasda - por. 200.

17 stycznia 1557 r.

[k.93v] Anno Domini 1557.

Żaloba księdza Adama komendarza knisinskiego, od księdza plebana tamże knissinskiego.

Żalował imieniem Sobiechowym Rudnikowicz⁴⁷⁷, na imię, na Annę na Pluskathczankę, o to, iż hona nie chce z tem Sobiechem w małżeństwie mieszkać, wedle przysięgi jawnie w kościele ozonionej mieszkać.⁴⁷⁸

Panowie, wysłuchawszy żalobie tego Sobiecha, pytali tej istej Pluskathczanki: Chcesz mieszkać z tem istem Sobiechem?

Hona powiedziała: Dali Pan Bóg, nie chcę mieszkać. Chorzą sromo ..., co chcecie czyńcie.

Temże obyczajem pytali młodzieńca: Chcesz mieszkać z nią?

Hon powiedział: Chcę ją mieć za żonę, wedle przysięgi kościelnej, po trzykroć przyrzeczonej, jawnie.

Panowie skazali to opisać do rozprawy księdza plebana.

A k temu istemu młodzieńcowi nie dała przysięgi.

19 stycznia 1557 r.

[k.44]^a

^bStało sia przet urzadem miesckiem.

1557 we wtorek, wigilia św. Sebastina [19 I 1557 r.].

Jako przet Marcinem [Skrzynnikiem] wójtem, Wojciechem [Drzasdem]

⁴⁷⁷ Sebastian Rudnikowicz.

⁴⁷⁸ Inny zapis dotyczący sporów między tym małżeństwem [nr 148] informuje, że w 1555 r. teściowa Sebastiana Rudnikowicza Pluskathka wpieryw wydała za mąż swą córkę, a później odwiozła ją do swej matki. por. też porękę ojczyma żony Jana Pluskatha tegoż dnia, nr 200.

burmistrzem i przet inemi wierze godnych.

Stanąwszy oblicznie, Michał Zakrzewski i z żoną swoją, jawnie zeznał, iż zastawił trzecią dolia włóki, na Czarnem Grudzie, wedlie miedze Jadrzeja Zakrzewskiego, a z drugą stroną Stanisława Zakrzewskiego, Janowi Kuniczykowi we 2 kopach pol., ot Zapustu [...]. Tak długo jako włóka idzie w poliu, ot rzeki do rzeki i z łąkami, które są jedno. Michał Zakrzewskim ma tą łąka kosić ot Jaskrzy co jej będzie od pola [?], a Janowa ot Wodzilówki. Czynsze i insze podatki Michał Zakrzewski powinien bandzie płacić do skarbu JKM. Jedno Jan Kunczyk dziesięcina ma dawać, gdy tego pola bandzie pożywał.^b

26 stycznia 1557 r.

[k.49v] Actum est feria tertia post festum Conversionis Sancti Pauli, Anno Domini 1557 [26 I 1557 r.].

Stało [się] przet urzadem, jako przet Marcinem [Skrzynnikiem] wójtem, Wojciechem Drzaszdzem burmistrzem i Jackiem Swiethlikiem⁴⁷⁹, Chwiedorem⁴⁸⁰ i przet inszemi wiary godnych.

Stanąwszy oblicznie szl. Piotr z wsi Zaki⁴⁸¹ [?] jawnie zeznał, iż zastawił pół włóki we wszytkich trzech polach. Który pół włóki [s] wziął za ugodą u Szymana Frankowicz⁴⁸². I opisał to podanie jemu dobrowolnie, panu Franciszkowi Bernaczkiemu⁴⁸³ potstarościemu knsyzyszkiemu w 6 kopach pol., tak długo póki ty pieniądze położą splecone [?] to panu Fransiszkowi Bernaczkiemu. I pan Bernaczki, ma to pół włóki, dobrowolnie, bez żadnego zatargu, w tej sumie w 6 kopach [trzymać].

29 stycznia 1557 r.

[k.49v] Actum est feria sexta post festum Conversionis Sancti Pauli, Anno Domini 1557 [29 I 1557 r.].

⁴⁷⁹ Jacek Kuczyński zwany Świetlik.

⁴⁸⁰ Fwiedor Stary Klucznik.

⁴⁸¹ Szl. Piotr Strzeszewski vel Strzeżewski.

⁴⁸² Na marginesie inną ręką „Frankowski”.

⁴⁸³ Franciszek Biernacki.

Żalowała się przet urzędem miesckiem jako, przet Marcinem [Skrzynnikiem], wójtem, Wojciechem [Drzasdem] burmistrzem i Adamem Wąrowskim⁴⁸⁴, Jeronimem [kuśnierzem], Stanisławem Worszą, Choczkowa kowalowa⁴⁸⁵ na Aleksego m.k., iż mi maża ubił, tak, że nie wiem, aby był żyw.

Który stojąc odpowiedział: Prawda mili panowie, com bił, to za niewolią swoją, bo mi zadawał słowa nieuczciwe, które na mię nie należą. A tako bilech, za swoją niewolią.

206

1 luty 1557 r.

[k.50] Actum est feria secunda post Conversionis Sancti Pauli. 1 die Februari, Anno Domini 1557 [I II 1557 r.].

Stanąwszy oblicznie przet urzędem miesckiem, jako prze[d] wójtem Marcinem [Skrzynnikiem] kowalowa Choczkowa⁴⁸⁶, nie przymuszona i [z] przyjaciółmi swojemi, jako bolącą stroną, z Borysem ze Sztoky, i z Mikitą Opoczniowicz, dopuścili na powoda Aleksego m.k., na postawienie do prawa, gdy czas tego bandzie.

Naprzód rączyła tego Aleksego żona właściwa jego, Piotr Kuropathwa, Jeronim kuszniierz, racki⁴⁸⁷, Jan Szczerba, Honaczko kuszniierz, Marcin Pruszewicz. Ci tego Aleksego rączyli na postawienie do prawa.

A Aleksey przyrzekł też, tem swoim rąkojmiam, pot majątnością swoją, że ich nie ma wydać w tej rąkojmi, ani w żadnej rzeczy, jeżeliby oni mieli szkodować dla niego.

207

1 luty 1557 r.

[k.50] Eodem die sub eodem actu [I II 1557 r.].

⁴⁸⁴ Adam Węrowski.

⁴⁸⁵ Choczkowa Kowalowa - żona Kocza Kowala.

⁴⁸⁶ Koczkowa kowalowa.

⁴⁸⁷ Błąd: Jeronim Kuśnierz nie był „rackim” lecz ławnikiem. Por. nr 196, 221, 223, 266 i 272. Mowa o Hieronimie Jlkowiczu kuśnierzu.

^aŻałował sia Wojciech Luniewski⁴⁸⁸ na Stanisława Kolaka, że mi nie chce dać półwartka jaczmienu, co rączył po Mikoszu⁴⁸⁹ Stanisław Kolak.

Też przet urzędem postawił Mikosza, który Mikosz zastąpił tego Kolaka ot tej rąkojmiej.

I urząd słyszając jego zastępuje ot tej rąkojmi.

208

1 luty 1557 r.

[k.50v] Eodem die 1557 [I II 1557 r.].

Stanąwszy oblicznie, Stanisław Kloszko, przet urzędem wyznał, iż sprzedał dom swój właściwy u Rynku, wedlia kowala Białego⁴⁹⁰, a z drugą stroną Jakubowej, Waszkowi Jabłonskiemu za 13 kop pol. I na to zadał 5 kop przy litkupie.

Gdy żona tego Stanisława, właściwa Jagnieszka, tuż przet urzędem stojąc, uczyniła otszept temu targowi, mówiąc: Iż ja znośła ten dom opłacić, na który też nakładowała i z mężem swoim.

Waszko Jabłoński ten tark opucił i wziął tąż 5 kop ot Stanisława Kloszka, które był zadał. A ta 5 kop żona jego otłoczyła i ku temu 5 kopam jeszcze dała mazowi swemu 2 kopie. A na Święty Marcin da kopy 1:

I zatem mieni zapisać w księgi, według targu pierwszego, który miał z Waszkiem Jabłońskim, co i ot tego targu otszew uczyniła Stanisławowi żona jego, dla bliskości swej.

^aA na pierwszy czas ta ista Kloskowa dała swemu mężowi 2 kopie, jako litkup mają między sobą. I wydała jemu z tej sumy 9 kop gr liczby pol., a jesce 4 kopy winna swemu małżonku.^a

209

12 luty 1557 r.

⁴⁸⁸ Mikołaj Luniewski.

⁴⁸⁹ Mikołaj Mikosz, zob. nr 80, 81 i 169.

⁴⁹⁰ Paweł Biały Kowal, por. nr 60.

[k.51] Stało się w piątek po Św. Apoloniej, lata bożego 1557 [12 II 1557 r.].

Żałował się Mokiej, przet urzędem mieskie[m] Marcinem [Skrzynnikiem] wójtem, Wojciechem Drzaszdem [burmistrzem], Jackiem Szwiethlikiem [ławnikiem]⁴⁹¹, Jedamem Wągrowskim⁴⁹², Stanisławem Worszą, iż jemu nie chce płacić kopy gr, którą winien jej mąż Jakub, na Jakubową dziewczka oczzyma.

Ta Jakubowa odpowiedziała: Iż ja o tem nic nie wiem, ani chcę wiedzieć, bom tego nie pozywała.

A tak my słysząc jej wyznanie, iż powieda: Nie wiem o tem. Przykazali jej przysięga.

Hona powiedziała: Mili panowie, a nie takoz ja już tego prawa, gdy było prawo pierwe. I według skazniej pierwego prawa, jako mi skazano przysięgą i ja tego przyglądała i chciałam przysięc, zem tego nie wina. I Mokiej stojąc przy krzyżu, niedopuscił mi do przysięgi mówiąc: Banda ja szukał twego męża tak długo, aż go najdą.

A tak mając, to hona, za wygrane prawo, apelowała się z tem do JM pana Piotra Phalczewskiego.

210

12 luty 1557 r.

[k.71] Actum feria sexta post festum S. Apoloniae, Anno Domini [12 II 1557 r.].

Żałował się Stanisław Forth, przet urzędem, jako: Marcinem [Skrzynnikiem] wójtem, Wojciechem [Drzasdem] burmistrzem, Jaczkim Swiethlikiem [ławnikiem]⁴⁹³, Jedamem Wągrowskim⁴⁹⁴ na Pawła Cziechonowszkiego, iż jemu nie chce dać 2 beczek soli i taliara.

Paweł stojąc odpowiedział: Iż jemu tego nigdy nie znam, ani wiem o tem.

Urząd słysząc to jego nieznanie, skazali jemu przysięgą.

A potem Wągrowski pytał Pawła: Pawlie ta toż sól com jej szukali?

⁴⁹¹ Jacek Kuczyński zwany Świetlik.

⁴⁹² Adam Wągrowski.

⁴⁹³ Jacek Kuczyński zwany Świetlik.

⁴⁹⁴ Adam Wągrowski.

Paweł powiedział: Ta. I potem się przyznał i mi według jego wyznania po śliody [?].

I z tem się on apelował do JM, do pana, o ty 2 beczek soli, a talar ma Paweł przysięc, dnia trzeciego, jako na poniedziałek.

Pan starosta zapisał.

211

18 luty 1557 r.

[k.14v] Stało się we środę po Starym Mięsupuście, roku pańskiego 1557 [18 II 1557 r.].

Przed urzędem miesczkim, Marcinem Skrynnikiem wójtem⁴⁹⁵, Wojciechem Droszdem⁴⁹⁶ bormistrzem i przed wszytką radą miescką.

[k.15] Ustanowiawszy się oblicznie, przed urzędem wyżej mienionym, szl. Wojciech Roszko s Pyszczatów zeznał, iż się obligował i ślubował być służyć miastu knissińskiemu mistrzem sprawiedliwości. Gdzie w tym miescze człowiek pospolity. Postąpili jemu na każde suchedni, z każdego domu po 2 pieniądze białe. Gdzie, ten mistrz, ma być posluszen za tym miastem miesczanom, komu się przyda, s prawa cokolwiek sprawować, a według Statutu win[ni]en jemu będzie dać 6 gr pol.

212

19 luty 1557 r.

[k.94] Anno Domini 1557, Februarii 1 [1 II 1557 r.]. "Die Februarii" 19 [19 II 1557 r.].

^bSalis facit pro toto. Exemptio facta est. Cassavit libros civiles.^b

Stanąwwszy oblicznie, przed urzędem, op. Bartłomiej Koszmowski jawnie o dobrowolnie zeznał, iż zastawił ziemie pół włóki miesckiej we trzech poliach za 5 kop gr liczby pol., ot tych Mięsupust aż [do] drugich Mięsupust op. Hrinowi^d Czmuthr m.k. z ul. Goniądzkiej.

Gdzie ten Bartłomiej obligował się czyns KM płacić na przyszły rok. Gdzie

⁴⁹⁵ Marcin Skrynnik landwójt.

⁴⁹⁶ Wojciech Drzasd.

jemu na ten rok postąpił dwoje polie, a trzeciego, zasienego nic nie ma, aż na drugi rok. A jeśli nie wykupi na rok założony, tedy mają mu ją już postąpić, tego trzeciego polia, gdy zboże zejmą z polia. A trzymać do tego czasu, aż mu się zupełna zapłata [się] stanie.

A Bartłomiej będzie pwinien czynsz na każdy rok płacić, póki nie wykupi tej ziemi.

A ten Hrin ma dziesięcinę płacić snopową.

Między miedzami: Arczicha Janowicz a Andrzeja Lazinicza.

213

19 luty 1557 r.

[k.94v] Eodem die [19 II 1557 r.] [et] actum.

Stanąwszy oblicznie, przed urzędem, op. Mikołaj Szurazanin⁴⁹⁷ żałował [się] na op. Jana Kocza m., iż mu słowa złodziejskie zadawał nocnego czasu. Nie miał k im świactwa.

Urząd jął go z tego słowy karać.

Ten Kocz, nie uczciwszy urzędu, jął urzędowi słowa nieucztiwe zadawać, a drugie też przed urzędem. Jął rękoma traszkac w stoły raz i trzy mówiąc nieucztiwe słowa.

Urząd uzniał to do nauk JM pana starosty.

A kazali go osadzić w czemnice.

214

19 luty 1557 r.

[k.94v] Eodem die [19 II 1557 r.] et actu.

⁴⁹⁷Stanąwszy oblicznie, przed urzędem, op. Kocz kowal m. żałował na Olexego m., iż go zbił i rany zadał, gdzie to w czas, w godzinie. Ranny urzędowi okazał.

Ten to Olexy znał się k temu, iż go bił.

⁴⁹⁷ Mikołaj Gówienko vel Szaraszanin.

Urząd, wyrozumiawszy żalobę i zeznanie, skazali go nawięzać rublem gr, do 2 niedziel.^a

Satis fecit pro vulneribus.

215

19 luty 1557 r.

[k.94v] ^a Wach Kuthwalewski m. sprzedał konia za 5 zł pol. na wieczność Andrzejowi Bylinie. Wolno jemu dać i przemieniać i ku swoj[em]u pożytku obrócić, a pieniądze oddał Michałowi Krolowi.

216

24 lutego 1557 r.

[k.95] Roku 1557 dnia, święta św. Macieja.

Przede mną Piotrem Chwalczewskim, podkomorzem kaliskim, dzierżawcą knyszynskim, mając przy sobie urząd miescki, burmistrza Wojciecha Drządzda, Marcina Skrzynnika^a wójta.

Ustanowiwszy się oblicznie, Mokyey m.k. na Jakubową Ozegnowią^b żałował: Iż twój mąż kupił u mnie 6 kóz [?] za kopę gr na borg, natenczas, kiedy król JM był w Knyszynie na wyszynk, o czemeż ty i sama dobrze wiedziała.

Który mąż, potym w roku tymże, kiedy ten dług na się przyjął, z domu swego poszedł przez.

Którą żalobę ten Mokey, tedy zawždy przed urzędem miesckim przekładał, aby rzeczy milczeniem swej nie tracił.

Strona przeciwna, jako Jakubowa Ozegowna, na przeciwko takiej żalobie odpór uczyniła przed urzędem miesckim, iżby sobie tego nie kazala była zapisać: Iżem ja o tym długu nie wiedziała, ani do tych czasów wiem.

A tak urząd miescki, wedlie prawa skazał jej przysięgę, na to jako o tym nie wie.

A ona sobie apelacją wzięła do mię.

A tak, ja usłyszawszy żalobę i opczą stron obudwu, [k.95v] rozkazałem i

nalazłem to wyrokiem swym, aby ta sprawa była z końca i z początku swego była wszczęta i przysięga ta, aby była powiedzona, alie pod tym sposobem, jako ona nie była uczestniczką tych kos, a choćaby była winna, tedy połowicę z niej majątności pół trzech [?], a połowicę z majątności męża jej, który poszedł precz.

217

26 luty 15587 r.

[k.95v] Actum XXVI Februarii, 1557 [26 II 1557 r.].

Stanąwszy oblicznie, przed urzędem, op. Tomek Thworek⁴⁹⁸ m. żałował na op. Macieja Thopiczowskiego, iż temu już minyli 3 liata, pożyczyłem jemu dwu solanek żyta i do tego czasu nie chce mi płacić tego szanku żyta.

Ten to Maciej powiedział na opczy: Znam się, iżem pożyczył u niego 2 solanek żyta i wróciłem je dawno jemu, tegoż roku, alem ja jemu szanku żyta nie winien dać, dopiero tego żyta, tej liphy upomina, a co mum ją prawem nie używał przez lichy liatho [?].

Urząd wyrozumiawszy żalobę i oprzę skazali: Iż ten Maciej nie winien dać tej liphy, od tego żyta, bo temu minęli 3 liata, a naten czas żyto było niedrogie.

218

26 luty 1557 r.

[k.95v] Eodem die [26 II 1557 r.].

Dorota, żona Jakuba Ozezanka, uczyniła dosyć Makiejowi [z] swej strony, za dłułk męża swego, który brał u Mokieja wedlúk skaźni JM pana Piotra Phwalczowskiego [k.96] starosty knissynskiego. Zapłaciła 30 gr.

219

26 luty 1557 r.

[k.96] Actum eodem die [26 II 1557 r.].

⁴⁹⁸ Tomek Thworek vel Tomek Thwarog.

Ustanowiwszy [się] przed urzędem, Czimoch Raczki z Klodziejow, poddany pana Dowoyna, żałował [się] na Stanisława Bieliamina cechmistra, iżem mi puścił z cieladzej, mego winowateg,o na imię Stanka Kressika, nie obwieściesz mnie.

Stanisław Szmal cechmistrz znał się k temu.

Urząd skazał szukać, postawić, tego Kressika za 12 niedziel.

220

26 luty 1557 r.

[k.96] Kwit Theophila Brzozowskiego, który:

Ja Theophil Brzozowski, komornik ziemski bielski wyznawam tem moim pisanim, iżem mi sl. Marcin Zielony m.k. za dłułk osądzony, za chłopa wedlie akta, 5 kop gr pol., z części swojej zapłacił. Z którego onego kwituję i wolnym czynię od tego dłułgu 5 kop gr.

Datum in Knissin feri quarta post festum S. Margarethe [15 VIII] 1556. Sub appensis sigillo nostrae et manu proprio.

Ustanowiwszy się, sl. Marcin Zielony m.k., przed urzędem knissinskim [k.96v], prosił urzędu natenczas będącego Marcina Skrynnika wójta, Wojciecha Draszda [burmistrza]⁴⁹⁹, Adama Wągrowskiego [ławnika]⁵⁰⁰, Stanisława Worszy [ławnika], Heronima Ilkowicza [ławnika], aby jemu dano opisać kwit Brzozowskiego w księgę miesckie. Gdzie jemu to rząd dopuścił, jako tego wyżej jest opisany.

221

26 luty 1557 r.

[k.96v] Donacio Andree Leski certis debitis Andree Bilina.

Roku 1557.

Ustanowiwszy się oblicznie, szl. i ucz. Andrzej Leski, przed nami urzędem miesckim: Wojciechem Draszdem burmistrem, Marcinem Skrzinnikiem wójtem⁵⁰¹,

⁴⁹⁹ Wojciech Drzasd.

⁵⁰⁰ Adam Wągrowski.

⁵⁰¹ Marcin Szrynnik landwójt.

Adamem Wągrowskim [s]⁵⁰², Stanisławem Worsą, Jeronimem Ilkowiczem, ławnikami etc.

Dobrowolnie darował Andrzejowi Bylinie długie swe, których ma dochodzić, tak własne, jakoby on sam miał osobą swą, ich prawić, to jest na Białem kowaliu⁵⁰³, o szkodę, którą podjął w Kamienczu, dla ochromienia konia, kowaniem i zabiciem za żywe.

Natenczas, kiedy JM pan⁵⁰⁴ jachał przed Zapusty do Polski, w roku 1556. Którego konia był zostawił w Kamienczu, u kowalia, w ratuszu mieszkającego. Na co ma ten kowal dać zeznanie swe, jako wielie wziął od wyliczenia tego konia.

K temu darował na Walendziney gr 10, które została winna za wyszynkowanie miodu pitego.

Nadto u koniarza Bajkowskiego Szczęsnego⁵⁰⁵ o uzdeczkę, którą sprzedał krigową nową, o którą sędzon [k.97] i siedział.

Które darowanie prosit w księgi zapisać.

Jakoż urząd dopuścił samemu Andrzejowi Leskiemu własną ręką zapisać.

Andrzej Leski własną ręką significo.

222

26 luty 1557 r.

[k.97] Actum eadem die XXVI Februarii [26 II 1557 r.].

Stanąwszy oblicznie przed urzędem, op. Helisbieta m.k. opowiedziała przed prawem, iż jej założono rok prawa na dzisiejszy dzień z op. Michałem Przythulicz z Bobrowki, poddanym KJM, brate[m] nieboszcika Bartosza małżonka, po śmierci o spadek, które sobie mianował kop 10 gr.

Gdzie ten to Michał nie stanował się ku prawu, na ten rok założony.

Gdzie urząd w prawie uczynili tą to Helisz[bieta] wolną, od tego przerweczonego poddanego KM Michała.

Tegoż [26 II 1557 r.], przy urzędzie, stanąwszy oblicznie szl. Mathis wójt Zubyncza jawnie zeznał, iż ten Bartosz Przythulienis brat mój, gdy poszedł [z] służby ode mnie do miasta Augusta, nie przyniósł nic więcej do tej to Heliszki Pruszczanki małżonki swej, jeno 100 gr.

⁵⁰² Adam Węgrowski.

⁵⁰³ Paweł Biały Kowal.

⁵⁰⁴ JMpan - mowa o staroście knyszyńskim Piotrze Chwalczewskim.

⁵⁰⁵ Szczęsny Bajkowski, koniarz - por. nr 51.

Gdzie też przy tem zeznaniu był ten Michał Przythulienis z Bobrowki, poddany KJ[M].

223

26 luty 1557 r.

[k.97v] Actum XXVI Februarii [26 II 1557 r.].

In domo famati Martini Skrinnik, protunc advocato knisinensis, nec nostrorum famatorum protoconsule Albert Drasz⁵⁰⁶ et curia scabinovum ex aeadem officio Adamo Wągrowski⁵⁰⁷, Jacenti Kuczinski, Stanisławo Worsza⁵⁰⁸, Jeronimo Ilkowicz, nobili Andree Leszki protunc tempore querenti etc.

Stanąwszy oblicznie przed urzędem wyżej mienionym op. Mikołaj Gąwienko⁵⁰⁹, wespolek [z] Simanem Francowiczem⁵¹⁰ m.k. żalowali na op. Jana Kocza m.k. przezwiskiem na Pluszkatha, o to, iż hon przyszedłszy do mnie w dom wespolek [z] Simanem Frankowiczem, w niedzielny dzień pański, przed obiadem i jał mnie prosić: Mój miły sąsiedzie, gdzie to Pan Bóg raczył dopuścić tę napaść na nas?

Proszą ja, Jan Pluszkath, wespolek [z] Simanem Frankiem jetniaj ty scam tego Striczowskiego od nas, a my co na nas przydzie z części naszej będziem tobie płatni.

Ten isty Mikołaj powiedział tym istym sąsiadom Janowi i Szymanowi: Boję się od was jakiego podstępiania, alie póćmy do urzędu, a zeznajcie mi to [k.98], a opiscie mi to, jako ja sam przejednam tego Strzezowskiego.

I szli do pana bormistra, aby się opisali temu Mikołajowi. Ten Pluszkath i Franek zeznali przed bormistrem i prosili go tak: Niechaj ten Mikołaj Gowienko jedna tego Strzezowskiego, a my jemu chcemy być pomocnikami, co na nas przydzie z części naszej.

Bormistrz powiedział: Opiszę to sobie. Jam na ten czas dla trudności nie mogłem opisu tego otrzymać, jenom to zeznanie tego Pluszkata i Frankowicza dobrymi ludźmi zaświatczył, tak jak na tym szkoduję ja, i z tym Szymanem Frankowiczem, jako 20 kop gr, okrom nakładów. Gdzziem na tym nie win[nie]nem szkodować.

Et I contra.

Ten to Pluszkath Jan na tę żalobę opczą uczynił, iżem ja nigdy nikogo nie bił, anim na zwatce był, anim też żadnego człowieka jednał, jeno się wedle opisu książ

⁵⁰⁶ Wojciech Drzasd.

⁵⁰⁷ Adam Węgrowski.

⁵⁰⁸ Stanisław Worsa.

⁵⁰⁹ Mikołaj Gówienko.

⁵¹⁰ Szymon Frankowicz.

miesckich trzymam.

[k.98v | Urząd wyrozumiawszy żalobę i opczę pytali tego Mikołaja: Czym by tego dowodził?

Ten isty Mikołaj tuż powiedział: Dowodzę tego dobrymi, a cnotliwymi lućmi, wedle żaloby pierwej, która była przed JM panem starostą, na imię Wawrzyńcem Wiganowskim i Markiem Kolekem⁵¹¹, Mathissem Wyssomierskim, Gabrielem Plonskim.

Z tych sześci świątków ten to Pluszkath obral sobie dwa świątki postronne, a tych sąsiadów czterech nie chciał przyjąć, alie sąd niech jemu dopuścić, jeno ty sąsiady zobopólne, dobre a cnotliwe.

Między tymi sąsiadami wszystkimi obral sobie jednego na to świadectwo Pawła Pawłowskiego mieszczanina. Zeznanie tego pierwszego świątka Pawła Pawłowskiego. Ten to op. Paweł Pawłowski stojąc przed sądem jawnie wyznał tak: Iż to wyznawam, pod summieniem moim, iż gdym w domu tego Jana Puszkata i powiedział mi, iż ja [k.99 | chcę i będę płacić, co na mię przydzie, na moją część wespolek z tym Mikołajem Gowienkiem, a Szymanem Frankowiczem.

Po zeznaniu tego jednego świątka Pawłowskiego, tenże Matiss Wyssomierski zeznał: Iż ten Jan Pluszkath przychodził do mnie w dom i prosił mię, abych opissał tego Jana Pluszkata Mykolajowi Gowienkowi, na czym by przejednał tego Strzezowskiego, a ja zapłacę co na mię przydzie z części mojej.

Marek Kolikow⁵¹² zeznał tak: Iż ten Jan Pluszkath i Syman Franek, w niedzielny dzień, po ranu u Rynka chodząc, koło kościoła, prosił mię, czyli Marka: Prosić Mikołaja Gowyenka, aby tego Strzezowskiego przejednał, a ja zapłacę, co na mię przydzie.

Sąd wyrozumiawszy żalobę i opczę i wysłuchanie świątków, nie czyniąc skaznej, wzięli to sobie ad deliberandum do drugiego piątka.

Gdy ten rok przyszedł, sąd skazał temu to Janowi Pluskaczowi: Płacić trzecią część tej napaści, co przyszło na imi, jako 5 kop gr i 7 gr za 2 niedzieli i za drugie 2 niedzieli, a za nakład, zdrowe prawo uczynili.

224

3 marca 1557 r.

[k.99v | Actum feria quarta. Cinerum [3 III 1557 r.]

⁵¹¹ Zapewne tożsamy z Markiem Rolkowiczem [Kolkowiczem], o którym wiadomo, że zmarł w czasie epidemii w 1558 r.. Był właścicielem karczmy piwnej - por. *Rewizja dworów starostwa knyszyńskiego 19 VI 1561 r.*, s. 255.

⁵¹² Marek Kołak.

Stanąwszy oblicznie, przed urzędem miesckim, sł. Matis Hanczewicz⁵¹³, mieszczanin gonieczki, poddany JM pana wojewody poloczkiego, żalował się na op. mieszczanina Tomka a Matisa Thwarogy, o to: Iżem ja położył u nich soli 5 beczek, którem miał sprzedać na targu, na potrzebę moją tych czasów. Nie wiem kędy mi podzieli ta [s] 5 beczek soli.

Ten Matis Thwarok znał się przed urzędem, iż sprzedał 3 beczki soli na swoją potrzebę i powiedział: Iż jemu odkupią inszą solę, [s], ty 3 beczki soli.

A ten Tomek też się znał, iż sprzedał 2 beczki soli na potrzebę swoją, który też chce odkupić.

Ten Matis Hanczewicz prosił urzędu, aby ci mieszczenie Tomek a Matis byli zasłużona [?] poręka.

Urząd, wyrozumiawszy żalobę i zeznanie tej braciej, skazali płacić za 4 niedziele, tie 5 beczek soli, okrom zatnich nakładów.

Gdzie ten Tomek Thwarok ręczył za Matisa brata swego, a op. Jan Kocz mieszcznin ręczył po Tomku Thwarogu do 4 niedziel.

225

3 marca 1557 r.

[k.99v | Recognicio debiti Alberti Drasz.

Stanąwszy oblicznie, przed urzędem mieckim, op. Siman Kulak mieszczanin jawnie [k.100 | zeznał, iż ostał długu własnego pożyczanego 3 kopy i 20 gr liczby pol. sł. Wojciechowi Draszdzowi⁵¹⁴ burmistrzowi i ma jemu zapłacić do przyszłych Świątek [6 VI 1557 r.]. I dał to sobie opisać.

226

12 marca 1557 r.

[k.100 | Actum XII Marcii [12 III 1557 r.]

Stanąwszy oblicznie, przed JM panem Piotrem Chwaliczowskim starostą knissinskim i przed urzędem miasta Knysyna, sł. Marcina Skrynnika⁵¹⁵ wójta, Wojciecha Draszda bormistrza⁵¹⁶, etc.

⁵¹³ Por. sprawę nr 249.

⁵¹⁴ Wojciech Drzasd.

⁵¹⁵ Marcin Skrzywnik landwójt.

⁵¹⁶ Wojciech Drzasd.

Op. Dorota Rymkowa mieszanka żalowała na op. Marcina Prussaka, o to: Iż on bez żadnego prawa, nie wiem którym duchem, naszetszy w dom mój własny, wieczornej godziny, począłże doma, mi mieniać na mię: Iż twój brataniec ukradł mi 3 kop gr, a do cienie je tu doniósł w dom i chowasz ty tego bratańca u siebie w domu i z pieniycami [s]. Gdzie mi też, przed dobrimi lućmi zadawał słowa złe, a niecnotliwe, złodziejstwo, kurestwo i insze nieucztiwe rzeczy. Czego on na mnie nie dowiedzi [s]. Gdzie też potem znalazł tego bratanica w szkole i z pienięcami. Gdzie ty pieniądze bez żadnego prawa do siebie pobrał półtrzeci kopy gr^a.

Ten to Marcin oprzą uczynił: Znam się k temu, iżem odjął od twego chłopca półtrzeci kopy, a pół kopy mi zginęło, nie wróciło. Aliem ja nie zadawał jej żatnych słów nieucztiwych.

[k.100v] JM pan starosta wyrozumiawszy żalobę i oprzą, z wyroku swojego skazał: Gdyż ten Marcin Prussik obwiniawszy tę dobrą żonę niewinnie, a niecnotliwe rzeczy mieniać na nią złodziejskie, a plugawe, iż się tak nie znalazło, gdyż traszł [s] dom bez prawa, gdzie nalieziono tego chłopca z pienięcami w skole, a nie w jej domu, gdzie też ty piniądze wziął do siebie bez prawa, do urzędu. Gdzie ja skazuje, aby ty pieniądze półtrzeci kopy wrócił do urzędu, a tą dobrą zioną nawiązał rublem gr przez 2 niedzieli, a na urząd winny rupl [s] gr.

Gdzie ten to, przereczony sl. Marcin Prussowicz, wedluk żaloby i skazania JM pana starosty uczynił dosyć i dał się w pokoju tej to cnotliwej pani Dorocie Rymkowej. Gdzie to jaśnie wysławiał przed tymi dobrymi lućmi na jednaniu: Iż com mówił, tom źle mówił na nią, nie z mojej myśli, alie z głupiego, a nie baczego rozumu. Alie to przed tymi dobrymi lućmi wyznawam, iż jest dobra, cnotliwa, mieszkająca wedluk zakonu Kościoła bożego, z małżonkiem swoim. Tu wyznawam po pierwe i wtóre i po trzecie gdzie ta pani Dorota dobra, cnotliwa żona.

Widząc jego pokorę i prośbę tych dobrych liudzi, odpuściła jemu tę winę i nie wzięła żatnych zastawników wedluk skaźniej JM pana starosty jemu swoje wykłady.

Gdzie tej ugodzie z tymi dobremi lućmi uczynili zaklat na JM pana starostę 2 kopie gr, a na urząd miescki kopa gr, jeśli by strona stronie przymówiła słowy nieucztiwemi, a przezwiła jednym słowiem.

Przy tem byli: Michał Wytreszcz, Piotr Kurpatwa, Siman Kolak, Andrzej Bylina, Jan Lywanski [?].

227

19 marca 1557 r.

[k.101] Actum est in domo Martini Skrzynnik, feria sexta ante dominicam Oculi Anno Domini 1557, Martii XIX die [19 III 1557 r.].

Przy ur. panie Fraczu Bernackiem⁵¹⁷, potstarościem knyssyńskim, sławetnych paniech urzędzie mieszckiem knissinskim, Wojciech Drzasdu bogmistrzu knissinskim i teźże Marcinie Skrzynniku, wójcie tamże knissinskim i przy urzędzie inszem ku prawu nalieźaniem Adamie Wiegrowskiem⁵¹⁸, Jacynhthem Kuczynskiem, Stanisławie Worsse liawnikach tamże knissinskich et etc.

Gdzie stanąwszy Matis Popielnik, przet urzędem wyżej opisaniem, żaliował się na Holieską na Częską, tamże z Knissina, na miescianiną [s], iże jemu ostał winien 20 gr i półtrzecia gr.

Panowie pytali tego Olieska: A winieś?

On powiedział: Nie wieniem.

Matis cziapkę klat do jego towarzyszków.

Ten Olesko nie chciał. Jeno powiedział: Panowie niechaj przysięże, albo mię dopuści.

Ten Matis jemu dopuścił przysięgi.

Panowie skazali temu Oleskowi przysięgę trzeciego dn[i]a, jako na poniedziałek przyszły.

228

19 marca 1557 r.

[k.101] Sub eodem actu.

Żaliował się przet prawem, wyżej opisaniem, Piotr Philipczyk⁵¹⁹, wespołak z Wiawrzyńcem Sulkowicz, na Wojciecha, na Kamińskiego syna, tamże z Knissina, iżeby on u ich czieladzi słót kupił, gdy jechali z słodem do młyna nie tych parobków słód jeno spólny Piotrów z Waskiem Sukkoicz. I żeby miał ten Wojciech Walendzyk podmówić ich, aby jemu przedali szanek słodu n[a] goralkie.

Ten isty Walędzik powiedział: Panowie, ja dali Bóg nie namawiał tych parobków, jeno gdy wieźli słót do młyna, a ja drwa rąban [s], jęli mi mówić: Wojciechu, kupi u nasz sanek słodu.

Jam powiedział: Jako ja mam kupić u wiasz ten słót, bo mnie trzeba miałko mlieć, a wiam trzeba mlieć miąszo.

Oni powiedzieli: Ty się nie bój, my tobie otmierzamy jako tobie trzeba, jeno co nam dasz za ten słoda sanek?

⁵¹⁷ Franciszek Biernacki.

⁵¹⁸ Adam Węgrowski.

⁵¹⁹ Piotr Filipezyk.

On powiedział: Dam 7 gr.

Oni nie chcieli dać jeno za 10 gr.

On nie chciał.

Powiedzieli: Pó[j]ć za nami, my tobie odmierzamy ku twej woli, a nam zapłacisz jako pojedz[i]emy do domu.

[k.101v] Potem panowie urął, wyrozmiawszy postępek rzec[z]y słuszniej i k temu zeznanie, iż przedali oni słót i ten się zeznał, któremu przedali skazali: Na wszystkich winnych 3 krzywny JKMci i skazali jech posadzić do tego czasu, dokął uczynią dosyć za winy JKM.

Tamże na miescu, Walendzik z prawia nie odchodząc, zapłacił winę na miescu.

Temże obyczajem, Wiasko Sulkowicz tamże zapłacił winę na miescu, nie odchodząc z prawia.

229

19 marca 1557 r.

[k.101v] Sub eadem actu.

^aStanąwszy, op. Katarzyna, żona przeszłego Scepania, tamże z Knissina, przet urzędem wyżej opisanem i wespolek z swem dworem, na imię: z Marcinem Zielionym⁵²⁰, z Wojciechem Drzaszem⁵²¹ naten czas będącemi na urzędzie.

Przy których onia zapłaciła piwniego długu, który była winna Pawłowi Ciedrowskiemu⁵²², wójtowi brzozowskiemu, półtoryniasty kopy gr półtoruniaście gr. A jeście ostała winna temu Pawłowi 3 kopy bez półtorychniaście gr.

Na którą rzecz ma jeszcze i insze światki liawniki: Adama Wiegrowskiego⁵²³, Stanisław Worsa, Jakub Saphej⁵²⁴, Maciej Wyssemierski i insych dosyć wiary godnych.^a

Mortificatus est totius.

230

21 marca 1557 r.

⁵²⁰ Pomyłka: wójttem był wówczas Marcin Skrzynnik, a nie Marcin Zielony.

⁵²¹ Wojciech Drzasd.

⁵²² Paweł Cedrowski.

⁵²³ Adam Węgrowski.

⁵²⁴ Jakub Saffiei.

[k.101v] Actum est in domo advocati Martini Skrzynnik.

Dominica Oculi, mensis Marti XXI [21 III 1557 r.].

Przy sławnych panach urzędzie miesckiem: Marcinie Skrzynniku, Janczykhtem Kuczynskiem, Wojciechu Drzasu⁵²⁵ et etc.

Anno Domini 1557.

Stanąwszy op. Iwan, brat Wiasselow kuszniierzow, żaliował się przet urzędem miesczkiem na Dzienisa, Liewkowej⁵²⁶ syna, o to, iż on jego, wie mlynie, gdy tego istego Iwana była kolej, otbił i kozuch jemu sdrapiał i skody jemu uczynił, tako wielie jako na 6 gr.

Ex adverso Dzienisz tako powiedział: Iżem się wepostek drapali.

Ten isty Iwan stawil do mielniczka z grossa, a ten Dzienisz ze dwu białych [pieniedzy].

I sliwał urzął poslia do mielnika, dla wypytania prawdziwej rzeczy.

Melnik tako powiedział, przet postem: Setł bym do panów, alie nie masz doma mojego pana, alie panie pošlie, powiec panom, iże kolej była Iwanowa, Wasselinowego slugi.

A tak, wójt skazał jednać i skody te zapłacić, które mienił ten Iwan, na prawie.

231

23 marca 1557 r.

[k.102] Ibidem.

Anno Domini 1557, Marci XXIII [23 III 1557 r.].

Staniąwszy, szl. Stanisław Osenski, słuźebnik pana Kowialskiego, pana komorzego KJM, przet paniem wójttem Marcinem Skrzynnikiem i przet Jaczkem Kuczynskiem, żalował się na op. Wawrzyńca⁵²⁷, na mescianina, tamże z Knissina, o to: Iże on to mnie winien pół kopy gr bez 2 gr.

Ex adverso. Ten Wawrzyniec powiedział, tako przet paniem wójttem i przet ławnikiem Jaczkem: Prawda panowie. Rzecz on miał ze mną, targ o futro snuzowie [?], ale odstąpił od targu miego, a potem uczynił targ z moim synem, na imię Wojciechem, za pół kopy gr. I zapłacił mój syn temu Stanisławu to futro. Chyba jeszcze ostał jemu winien 3 gr i to jeno znam.

⁵²⁵ Wojciech Drzasd.

⁵²⁶ Dzienis Lewkowicz.

⁵²⁷ Wawrzyniec Gumowski, zob. nr 234.

A ten Stanisław Usenski powiedział: Izem ja nie targował z twem synem, jeno z tobą.

I prosili się o przysięgę: Jakom ja nie targował z twem synem, jeno z tobą. A tako, ten Wawrzyniec, dopuścił temu Stanisławowi przysięgę.

I prawo jemu skazało [przysiąc], jako na przyszły piątek po Z[w]iastowaniu Panny Mayjej.

232

23 marca 1557 r.

[k.102 | Ibidem. Sub eadem. Anno domini 1557 [23 III 1557r.].

Żaliował się, przet wójtem Marcinem Skrzynnikiem, Mikołaj Gawno⁵²⁸, mieszczanin knissinski, na Mikołaja, na kowiala tamże z Knissina, o to, iż jemu winien półtory kopy za konia. Kopę na Zapust miał dać, a pół kopy na Wielką Noczną.

Zaś. ten Mikołaj kowial zezniał: Jemu winnem kopę na przeszły Zapust, a pół kopy na Wielki Dzień.

Pan wójt, wysłuchawszy rzecz, skazał temu Mikołaju kopę za 2 niedzieli, a pół kopy do czasu wiedle umowy i litkupu.

233

26 marca 1557 r.

[k.102] Anno Domini 1557, mensis Marci XXVI, die [26 III 1557 r.].

Actum est in domo famati Matini Skrzynnik advocati knissinesis protoconsulis Alberti Drzascz⁵²⁹ et cosulis Stanisłai Piotrasz et etc.

Stanąwszy, sł. Wawrzyniec Gumowski m.k., przet urzędem mieszcziem knissinskiem pilnowiał przysięgi Stanisława Usenskiego, służebnika pania Kowialskiego, jako miał przysiąc, o pół kopy gr za futra, wiedle skażni urzędu i opisu jego.

Ten Ussenski nie pilnowiał przysięgi, wedle skażni pana wójtowej.

A ten Wawrzyniec Gumowski uczynił pilność, wedle postępu prawa i skazania i pomocne ziałiożył et etc.⁵³⁰

⁵²⁸ Mikołaj Gówienko vel Szaraszanin.

⁵²⁹ Wojciech Drzasd.

⁵³⁰ Por. sprawę nr 231.

234

26 marca 1557 r.

[k.102v | Ibidem.

Janek bednarz, z Thikoczkej ul., okazował się urzędu miasta Knissina, na Grzegorza na Popielniczka o to, iż u niego nie chce wykupić s[i]odła zastawionego [za] 20 gr i temu prawo już mieli skazanie za 2 niedzieli i za drugie 2 i za trzecie 2, aż do 18 niedziel. On nie chciał wykupować.

Ten isty Jan się prawu okazował co 2 niedzieli, a gdy wysły 18 niedziel uczyniło tego Jana bethnarza wolnym i skzalim jemu s[i]odło na wieki. Już wolen je obrócić, gdzie chce na swój pożytek.

235

26 marca 1557 r.

[k.102v | Ibidem.

^aŻaliował się Matis Kolutha⁵³¹ przet urzędem mieszcziem knissinskiem na Stanisława na Dupika⁵³², o to: Iże on z nim stargował⁵³³ chmel u Trochima u Mikicika⁵³⁴, na Przythulancze. I zadali talar temu Mikicikowi wedle targu. Potem gdy przysli płacić ten chmel, tedy na tenczas Stanisław nie miał pieniędzy gotowych. Potem ten Matis jął płacić [k.102] temu Trochimowi swoją solą. I dał jemu 6 beczek soli, po 40 gr. A potem tę sól popiliwszy, sól podrożalia. Ten Matis Kaluta ściagał swych szkód, które miał na tej soli.

[Stanisław Dupik rzekł:] Jeno to, iż sam za się uczynił targ o chmel [ze] Stanisławem Skurdziem⁵³⁵. I uczyniwszy targ i pieniądze wzięwszy. Potem, ten Stanisław, dopirał się swej części, wiedle targu pierwszego, jako targował z nim.

Potem ten Kalutha z nim się ugodził i jechali wespolek tamże, do tegoż Trochima i kupili tamo 30 solanek chmelu, a kupiwszy ten Stanisław Dupik koczelek za jego pracę.

A tako pan bógmistrz, wysłuchawszy prawdziwą rzecz, iż Stanisław nie winien szkód, których na nim Kalutha żaliował, bo nic nie winien, ani [z] tego chmelu miał korzyść, uczynił Stanisława Dupika wolnym.^a

⁵³¹ W brudnopisie: „Matis Kaluta”.

⁵³² W brudnopisie: „na Stanisława na Dupika tamże z Knissina”.

⁵³³ W brudnopisie zamiast „stargował”- „on kupił z nim”.

⁵³⁴ W brudnopisie: „u Mikicika u Trochima”. Mowa o Mikicinie.

⁵³⁵ Wbrudnopisie: „I potem przez tegoż Stanisława sprzedał ten chmiel Stanisławowi Kudryowi”.

27 marca 1557 r.

[k.103] Ibidem.

In crastino sabbato dominika Letare.

Przy sławniem urządze miasta knissinskiego: Wojciechem Drzasdzem bogmistrzem, Marcinem Skrzynnikiem wójtem i ławniki Jaczkiem Kuczynskiem, Stanisławem Worszą, Adamem Wegrowskim i rackiem Chwedorem⁵³⁶ etc.

Stanąwszy op. Stanisławowa, cechmistrzowa cechu sweczkiego, żaliowiata [się] na Jurka, na mieszczanina z Odolska, o to, iże hon, na biessadzie siedzący u Jedama Więgrowskiego, wespołek pijący, zadał jej słowa nieuczciwe. Nazwał ją harkawą, a potem drugie słowa zadał jej więdmą ex volisse [?].

Ten isty Jurek nie zniął się k temu.

Ta Stanisława [s] śwatkem tego podparlia. I Kiry.. Zofię do śwatka.

Hon, śwatka polubił pierwszego, na imię Janka Niulka [?]. Staniął ten śwadek i zezniął, iże ją nazwał harkawą i wieczmią, wedle żafoby tej Stanisławowej.

Panowie, wysłuchawszy prawdziwą rzecz, skazali osadzić tego Jurka do twerdzy.

On się jął prosić i jednać pani.

I ta ista Stanisławowa, iż ma dosyć uczynić prosi Stanisławowi.

27 marca 1557 r.

[k.103v] Ibidem. Sub eadem actu.

Pan Jaczko Swiedlyk⁵³⁷, wiedle skazania JM pana Piotra [Chwałczewskiego], starosty knissinskiego, jako skazał Wiaskowi sewczewi przysiąc u pana wójta.

Tamo, gdy przyszedł czas przysięgi, pan Jaczko pilnowiał przysięgi i ten Wiasko był na tenczas.

Tamo, pan wójt pytał tego Wiaska: A przysiężesz ty, jakoż tego konia, do czwartka?

Wiasko powiedział: Panowie nie chcę przysiąc.

A pan Jaczko to oświatczył, tamo w prawie i zaliżył pamiętnie i opisał w

⁵³⁶ Fwiedor Stary Klucznik.

⁵³⁷ Jacko Świetlik zwany też Jackiem Kuczyńskim ławnik knyszyński.

27 marca 1557 r.

[k.102v] ^aIbidem. Sub eodem actu.

Staniąwszy Tomek, Plaxiniej zięć, przed urzędem miasta Knissina, za[lo]wiał [się] na Annę, na Bartłomiejową, na Leszniowską, o to, iże jemu winna 80 gr pol. za piwo^b.

Panowie, na sądzie sądzący, pytali tej Anny Bartłomiejowej: A winnasz?

Ona powiedziała: Winna.

Panowie wysłuchawszy żafobię i wyznanie tej Anny, iżem winna, skazali, tę sumę przerzeczoną, zapłacić do trzeciego dnia jako w tej karczmie.^a

Satis fiat pro toto facta est cassatio satis factionis per toto etc.

27 marca 1557 r.

[k.103v] Poddanie i wiązanie w dom Janów Pluskathow, Mikołaj Gawienka i Ssymana Franka⁵³⁸ i w ogród, we wszystko siedlisko, przez urząd ot pania JM i od panów rad miasta Knissin przez Jaczka Swethlika, Stanisława Worszę, Chwedora Kluczniaka⁵³⁹, Mathissa Wysemierskiego et etc.

Którzy, wyżej opisani, byli posłani z urzędu miasta Knissina wwiązali mocą bożą i JKM mocą, pańską mocą, panów urzędu miasta knissinskiego mocą, Mikołaja Gawienka i Ssymana Franka w dom i w ogród⁵⁴⁰ w 5 kopach i 1 gr, w Janów Pluskathow.

I ma ten Jan Pluskath, wedle rozkazu urzędu, ustąpić tego domu, do trzeciego dnia. I mają, ten dom i z ogrodem, tako długo trzymać do lat, jem tą przerzeczoną sumę, ten Jan zapłacić [ss]. A gdy jem dosyć uczyni, mają jemu postąpić dobrowolnie, tego domu.

27 marca 1557 r.

⁵³⁸ Szymon Frankowicz por. sprawę nr 200.

⁵³⁹ Fwiedor Stary Klucznik.

⁵⁴⁰ Dom i ogród przy ul. Tykockiej.

[k.104] Ibidem.

Staniąwszy, pozwania Katarzyna Walencina⁵⁴¹, teraz żona Marcinowa, żaliowała [się] na Joska Lazynicz, o to, iż jej winien 100 gr pol.

Ten Josko wyznał przet niemi: Iżem jej winien 80 gr.

Panowie, wedle wyznania tego Joska, iż winien, skazali to opisać w księgi.

A ten Josko przekazał jej tą 80 gr, na dziadzieczku [?], wziąć na domie.

I prawo jej tego dozwoliło, w wiązaniu się w dom.

241

2 kwietnia 1557 r.

[k.104] Anno Domini 1557 mensis Aprilis 2.

Przy sławnem urządzie miasta knissinskiego, sł. Marcinie Skrzynniku wójcie knissinskim i inszej radze, Jaczku Swethliku⁵⁴², Adamie Wiegrowskim⁵⁴³, Jakub[i]e Sapheju⁵⁴⁴, Stanisławie Piotrassu.

Stanąwszy Wojciech Rudnikoicz, wespołek [z] Stanisławem Bogdanikiem, jawnie zeznali, iż ręczyli Jana Koczcie u pana Mathisa Makowossa do 4 niedziel po zaphonie [?], za 2 beczki soli i przyklat mają jemu wrócić.

242

2 kwietnia 1557 r.

[k.104] Ibidem. Sub eadem actu.

Staniąwszy oblicznie, przet urzędem mieszcziem, Josko Lazowski żaliował się na panią Marcinową Liaskowczową⁵⁴⁵, o półćwiartek jęczmienia i drugi jarki, o 4 solanki chmielu i o 3 wozy siana.

Ta ista Walendzyna⁵⁴⁶ tako powiedziała: Iżem ja brała za piwo, alem jemu dalibóg niewinna. I śmiem prawo podnieść, jako niwinna nic a nic.

Panowie, wysłuchawszy żaliobę i opcza, skazali Walendziniej przysiąc w

⁵⁴¹ Katarzyna Marcinowa Liaskowczowa.

⁵⁴² Jacek Kuczyński zwany Świetlik.

⁵⁴³ Adam Węgrowski.

⁵⁴⁴ Jakub Saffiei.

⁵⁴⁵ Katarzyna Marcina Liaskowczowa.

⁵⁴⁶ Patrz sprawa z 27 III 1557 r.

poniedziałek.

243

2 kwietnia 1557 r.

[k.104] Sub eodem actu.

^aStaniąwszy oblicznie, przet urzędem mieszcziem, op. Jan Bednarczyk, wespołek z Janiem Sdrokiem, jawnie wyznali obie stronnie, iż zastawili polie na półćwóczku ku Jaskrze ot łąki, aż do Jaskry i tą drugą łąkę ku Jaskrze [k.104v], we 3 kopach gr liczby pol., panu Bliaskowi mlinarzowi⁵⁴⁷, ot Wielkiej Nocy, aż do drugiej Wielkiej Nocy i jeśli nie wykupią na ten przerwczony rok, tedy on przetsię trzyma i na drugi rok, albo dokąd jemu pieniądze oddadzą. I niema ten Bliasko żadnego poddatku z tego polia płacić, jeno ci iści, którzy jemu zastawili [mają] płacić czynsz. A jeśli to polie by odieszło na dwor pomiarą, tedy oni pieniądze mają wrócić panu Bliaskowi.^a

Satis facim.

244

2 kwietnia 1557 r.

[k.104v] Sub eodem actu.

Staniąwszy, op. Plaxinej zięć, przet urzędem mieszcziem, żaliował się na Marcina, na sewca, o to iż hon w swojej sieni zabił wieprza jego prawniego.

Ten Marcin, przet urzędem, nie zniał się k temu.

Ten Tomek tego potpier świadestwem.

Ten Marcin przyjął na śwatki.

Skazali panowie śwatki stawić.

Stanąwszy śwadek przet urzędem i wyznał to: Iże, bito tego iścionego i zdech.

Panowie, wedle wyznania śwatka, skazali płacić wieprza Tomkowi, jako pół kopy gr do tego dn[i]ja.

245

2 kwietnia 1557 r.

[k.104v] Sub eodem actu.

Okazał się Grzegorz Popielnik, przet paniem wójtem [Marcinem Skrzynnikiem],

⁵⁴⁷ Błażko młynarz.

dlatego, iże jego Paweł Czechowski wespołek [z] swemi synami uzniał i rany zadał, jeną ranię w skroń, lewią, a w prawią skroń, takóž i sukną zdrapiał na nim do końca na stuki.

Pan wójt kazali oględać tego istego Grzegorza rackiemu, bo natenczas nie miał przy sobie liawnika żadnego, a prawo kaział mieć z Pawłowskim [sic] temu Grzegorzwi o takie rzeczy.

246

2 kwietnia 1557 r.

[k.104v] Sub eodem actu.

Był pozwany, przet urząd mescki knissinski, Hieronim Branscanin⁵⁴⁸ ot Marka Zimnocha i ot Gółka Jana⁵⁴⁹.

Ten Hieronim jako pozwany pilnowiał prawa, a ten, który pozwał jego sam nie stał.

A tako panowie rada skazali pamiętnym zaliożyć, a wolnym go uczynili.

247

2 kwietnia 1557 r.

[k.105] Staniąwszy jawnie, przet urzędem miesckiem knissinskiem, Janowa Czizina, wiedle roskazania JM pana Piotra Chwalczewskiego, jawnie zeznalia, iże zapłaciła Matisowi Hanczewicz mieczaninu gonięckiemu, kopie gr, którą była winna za soli beczkę. A tą kopie zapłaciła przet urzędem miesckiem.

A ten isty Matis nie chciał jej cyrografu oddać i w niwecz i zdrapiać, albowiem iż natenczas, gdy ta ista Czyzina, gdy płacił tę kopę gr, temu Matisowi, przebaczyła tego cyrografu, który była dała na siebie, temu Matisowi Hanczewicz.

Panowie widząc jej krzywdę, iże jej nie chce wrócić cyrografu, a ona zapłaciła jemu i dosyć jemu uczyniła, kazali to w księgi opisać dla pokoju.

248

2 kwietnia 1557 r.

[k.105] Sub eadem actu.

^aStaniąwszy Aleksy Nabyko, przet urzędem miesckiem, żaliował się na Andrzeja, na Symanoicz, o to, iże on naszetwszy, ten Andrzej Simanoicz na biesadę tego Aleksiego

⁵⁴⁸ Hieronim Branszczanin.

⁵⁴⁹ Jan Gólasik.

do Hieronima kuszniernia, gdzie on sobie miał biesiadkę i jał ten Andrzej mówić temu Aleksiemu: Jako ty Żydko jako ty żyto noś⁵⁵⁰.

Ten Andrzej chciał się tego przet [ss] [?] a potem panowie to rozwiązali jem.

Ten Andrzej: Com mówił, tom prawdę mówił i teraz mówię, żeś jest zliodziej i inszy bandą tobie mówić.

Panowie to wysłuchawszy żaliobę i oprzą i potem zasię wyznanie, zaliożyli to do drugiego piątku między jemi ad deliberandem.

Ten Aleksy czapkę stawił do ludzi, a ten Andrzej nie chciał stawić do ludzi, jeno rzekł: Ut super i mówił ten Andrzej i twój tobie siestrzeniec to mówił i ja mówię [ss].

A potem, ten Aleksy, nie chciał jemu wierzać, temu Andrzejowi.

Ten Andrzej, tamże przet prawiem, postanowił słusznie rękojmię.

Pirwszy Hieronim kuśnierz, Maksim Manczeicz, Wojtek Dworakoicz ręczyli potem Andrzej, jako ma stać prawu, temu Aleksemu, na drugiego piątku.^a

Umorzył pan wszystko.

249

2 kwietnia 1557 r.

[k.105v] Sub eadem actu.

Staniąwszy, Matis Twarog, przet urzędem miesckiem, jawnie zezniał, iże pożyczyl u Wojciech Potapowicz 2 kop gr liczby pol. do Świądek [6 VI 1557 r.], albo jako się nawróci z wliszu⁵⁵¹ ten Matis, tedy jemu mia oddać te 2 kopie temu Potapoiczu, okroma żadnego przykładu. A jeśli jemu nie odda pieniędzy, tedy żyto ma w tych 2 kopach, wedle sądu dobrych ludzi, które posiał na zimie.

250

6 kwietnia 1557 r.

[k.105v] Feria tertia, dominika post Iudica 1557 [sic] [6 VI 1557 r.].

Zamiania domów.

Michał Nowotny i Stanisław Czar.

Przyszetwszy obie stronie przet urząd wyżej opisany, jako Michał Nowotny i

⁵⁵⁰ Kradł żyto - por. nr 251.

⁵⁵¹ Tj. flisu.

Stanisław Czarzyk, nie przymuszoni, ani zwiedzeni, jeno zdrowi na duszy i ciele, jawnie zeznali, iże mieniali domy.

Ten Michał Nowotny dał jemu dom zamiankiem, który stoi na Grodzińskiej ul., o miedzia Stanisławia dubotholka, a z drugą stroną Miska Dzienisowicz⁵⁵².

A ten Stanisław Czar dał jemu dom zamiankiem na Goniędzkiej ul. Który jest o miedzie Rudzia Tomka, a z drugą stroną Grzeskowej⁵⁵³.

I uczynili między sobą umowę, wiecznie i na wieki. I bandzie jema obiema też siedliska i ich potomkom pożywiać wiecznie i na wieki. I przydał ten Michał Nowotny temu Stanisławowi, ku temu domowi, 80 gr.

251

9 kwietnia 1557 r.

[k.106 | Actum est feria sexta ante dominicos Palamrum Anno Domini 1557. Aprilis 9 [9 kwietnia 1557 r.].

Przet sławnym urzędem miasta Knissin Marcinem Skrzywnikiem wójtem knissinskim, Wojciechem Drziasdziem bogmistrzem knissinskim, Jarnikchem Kucyńskim, Adamem Wegrowskim, Stanisławem Worssą, Jakubem Saphejem, Chwedorem Klucznikiem, Stanisławem Piotrassem etc.

Staniawszy Aleksy, przet urzędem wyżej opisanem, żaliował się na Andrzeja Symanowicz, o to, iże jemu zadawał zlodziejstwo, wiedle opisu pierwego.

Ten Andrzej, stawszy przet prawiem, prosto apelował do JM pania nieprzyganając.

Panowie tako jemu powiedzeli: Skazna odpuszczamy, bo w prawo wstąpiłeś, a tako miasz odpowiadać.

Ten Andrzej powiedział: Dobrze mili panowie. To com mówił pierwom i teraz mowia i dowót dam tego isczia, któremu skodę poczynił. I

I mienil światki ten Andrzej: pierwszy Okuła, a drugi Jan Dworakowicz, Wiasko Gramoczewicz, któremu skodę pocynili.

Pierwszy świadek zezniał, jako Okuła prawu: Mili panowie, iże gdym młócił z Wiaską Gremoczą, ten mi rzekł: Miałoś namłócić żyta. Jam powiedział: Com mógł namłócić, tom namłócił. A potem kazał mi przyjść w poniedziałek i kazał mi młócić. Jam jął młócić. A potem zezniała gospodyni jescz, jam posetł jescz i trzaniałem wroty. A potem przyszedłem i przystrzekłem, ali Aleksy idzie okolo broga do toku i jął grabić żyto na toku, a jam jego chwycił i jąłem wołać: „Złodziej” i Dworakoicz to słyszał

⁵⁵² Misko Denissowicz.

⁵⁵³ Zap. Grzegorzowa Rojowa.

gdy[m] woliał: Gwałtu! I wysypał żyto i rzekł przecz.

[k.106v | Drugi świadek, jako Jan Dworakoicz: Tako mili panowie, iże ten Okuła woliał mi[ę] na też natenczas, tamo sł.... mówiąc: Czemu ten Okuła woła? Alicz hon na Aleksiego woła. I jął mi mówić: Pomoże mi tego złoczyńcę, iże masz Oleksiego s prawia i dowód do urzędu, niechaj nie czyni źle.

A potem, ten Wiasko rzekł, którego żyto było, jął mówić: Wójku, wójku, nie dopiro mie gubisz, iże by się czas pokajać. A zatem się przecz raseszli. Jeno natenczas był przy tem lhnat.

Trzeci świadek, jako Wiasko Grzmoczewicz, tako wyznał: Prawda moi mili panowie, iżecz ja najął tego mojego robotnika, na imię Okuły młóć. I jąłem jego prosić, aby mi więcej skoda nie był[a]. Ten Okuła powiedział, iże ja banda strzekł twego złodzieja. A ja potem na polu był, a ten Okuła jął młócić. Po tem ja przyszedł do domu, z polia. A ten Okuła młóci. I rzekł mi: Mój miły panie Wiasku, nie dawaj znaku, abyś był doma, bo już twój złodziej był u mnie. A tako daj pokój bandziesz i ustrzegę twego zlioczyńca. Potem moja żona zawołała tego robotnika jeść. Ten robotnik nie setł jeść, ale setł do drugej stodoly i postrzekł ali ten Aleksy, mój wuj zgrabiwszy słomą i jął grabić żyto na gumią i jął zbierać do fartucha, a rzadno [?] moje roziesiał na gumnie, na które miał żyto nosić. A potem, ten Okuła uchwycił tego Aleksiego na toku żyta i jął mię woliać. Jam potem przyszedł do gumnia. Aliż Aleksy na toku stoi. Jam nań nie mógł pojrzeć, [k.107 | iże moja krew. I jąłem jemu mówić: Wujku nie dopiro mię gubisz, ale jawnie przestań mię więcej gubić, a które teraz już przepuszczam, albo światcę na siebie i temi dobrimi ludźmi, tem moim robotnikiem. A tem drugem Janem Dworakim, lhnatem, bo jeśli się na mię tego urzął dowie, a ja tobie to przepuszczam. A to jest rzecz złoczyńską zapłacić winę nierównią, jeśli tego nie przestaniez więcej czynić, bo czyn nieze złapan od winy dworniej.“

Umorzyli panowie.

252

9 kwietnia 1557 r.

[k.107 | Sub eadem actu et eadem anno.

Staniawszy robotny Jakub, służebnik Michała Królia żaliował się, przet urzędem miasta Knissina, na Matisa na Palucha.

A ten, Matis Paluch sam oblicznie nie stał przet prawiem, jeno żonią jego, tego Matisa Palucha o 3 półćwiartki żyta, o które przewoził litkupem i kopę gr, o które przewoził światki przet prawiem.

Alie, ta ista Matisowa się k temu nie zniała, jeno ludzie dobrzy wyznali, iże winen jej mąż ty 3 półćwiartki żyta i kopie gr.

Dlatego prawo, wysłuchawszy żalobią i oprzą i zeznanie ludzi dobrych, iżże winen ten Matis Paluch, skazali temu Jakubowi pół siedliska. Które jest na Grodzieńskiej ul. o miedzia Matisa Grockiego, a z drugą stroną Frączka i sumę temu uczynili jako 3 kopy.

A gdy, temu Jakubowi ten Matis odda tą przerzczoną sumę, on jemu połowicy da pokój, a żonie połowicą przykazali.

A ten nakładek, który wyda na co, ma jemu wrócić.

253

9 kwietnia 1557 r.

[k.107v] Sub eaden actu.

Przyszetwszy, przet urzęd wyżej opisaniemi [ss], Marcin Prus, wespołek z matką swoją, żaliował się na Matisa na Jabłonskiego, o półtrzeci kopy gr pieniędzy gotowych, pożycznych.

Ten Matis Jabłonski powiedział: Iże mi dał za posak, ale nie pożycział.

Ten Marcin powiedział: Dali Pan Bóg, ja tobie żadnego posagu nie dawał, anim winen, jenom ci pożyczł gotowych pieniędzy. A teraz prosię mili panowie, aby mi je oddał.

Panowie, wysłuchawszy żaliobie i zeznanie, skazali temu Marcinowi półtrzeci kopy za 4 niedzeli, okroma matczynej kopy.

254

9 kwietnia 1557 r.

[k.107v] Zakłat zaliożony ot JM pania Chwalczewskiego, potkomorzego kaliskiego, starosty zabielskiego i knissinskiego i od urzędu miasta Knissina między Aleksym Nabykiem, a między Andrzejem Symanoicz i między jego krewniemi i ot namniejszego jego narodu, tego Szymanowicza.

Gdzie, obie stronie staniawszy, przet urzędem opisanem, przyjęli dobrowolnie zakłat pt 10 kop gr pol. dworu, jeśli by się który, na którego słowiem targnął niesłusznem, a przewied jednym nam, tedy ten ma zapłacić 10 kop pol. winy króliwskej. A jeśli nie bandzie cziem miał płacić, wziąć gwałtem.

A urzędu miesckiemu 3 kopy gr pol.

255

10 kwietnia 1557 r.

[k.108] ^aSabbato [ante] dominica Palmarum 1557 [10 IV 1557 r.]. Sub eadem actu.

Staniawszy, przet urzędem wyżej opisanym, op. Zenko Lazowski nie przypiędzony, ani przymuszony, jeno dobrowolnie zezniał, iżże zastawił półtłók polia we dwu pioletach: na Grądze, o miedzie polie Mikołaja, [a] drugi półtłók pot Kalinówką, o miedzie z Królem,⁵⁵⁴ Mikołajowi Bajce miescianinu z Knissina z Goniędzkiej ul., we 13 kopach gr liczby pol., okromia żadnego podatku, wespołek i z liakami, tako jako siobie oglądał, ot Wielkiej Nocy, aż do drugiej Wielkiej Nocy, albo doką jemu pieniądze odda. Jeśli nie wykupi, natanczas hon trzyma i na drugi rok, tego istego Zenia, wie o tej zapłacie.^a

Wulna cursu

256

10 kwietnia 1557 r.

[k.108] Sub eadem actu et eadem ordine.

1557.

Panowie zapłacili [z] skrzynki miescki pieniądzmi za owes, który owes dali panu Waskowskiemu. I dali Stanisławowi Worsie 20 gr, a panu wójtowi [Marcinowi Skrzynnikowi] 20 gr. I dla lepszej wiary kazali panowie opisać w księgi miesckie, za 2 beczi.

A potem byli dali 2 półtaralki JM panu naszemu, na poklon. JM pan rozkazał te 2 półtaralki włożyć w mieszek do skrzynki miesckiej. A to się dziejalo, gdy pan Liaskowski [?] przyjechał z Wilnia na opisanie o przet miescki etc.

A potem daliśmy na kury, gdyśmy szli o liaki do JM pana⁵⁵⁵, wydaliśmy półsotnianiaście gr, a potem wydali na 30 gr przet świętem Marcinem na tydzień, gdy JM raczył przyjechać z Wilnia.

Suma czyniła się przet wszystkim urzędem.

257

10 kwietnia 1557 r.

⁵⁵⁴ Zap. Michał Król.

⁵⁵⁵ Piotr Chwalczewski starosta knyszński.

[k.108v] ^aZastawa półwłóczka we trzech poliach.

Łukasz Dziaczko, Stanisławowej Kłoskowej⁵⁵⁶, jej zięcu Jakubowi.

Sub eadem actu et ordine 1557.

Staniąwszy, op. Łukasz Dziaczko, przet urzędem wyżej opisanym, jawnie zeznał, iż zastawił półwłóczki poliach we wszystkim terzch [ss]. Który półwłóczyk ma się w sobie o miedzie Oniska kramiarza, a z drugą stroną Mikołaja Sopła. Ot Got aż do przyszłych Got, we trzech kopach gr liczby pol. Stanisławowej Kłoskowej i jej zięciowi Jakubowi. A nie mają, ci iści, z tego pola płacić żadnego podatku. I to sobie kazali opisać w księgi miesckie.

I potem dała Kłoskowa 50 gr, ku temże trzem kopach, które dała pierwej.

Solvit pro totem.^a

258

10 kwietnia 1557 r.

[k.108v] Sub eadem actu et eadem ordine.

1557.

Staniąwszy, op. Aleksy Bujno, przet urzędem wyżej opisanym, jawnie wyznał, iż ostał winien bratu swemu rodzonemu Jurgemu Bujnowi długu piewnego, za dom, tako wiele jako 3 kopy gr, na dwa cziasy półtory kopy, św. Jan, a druge półtory na św. Michał.

I dla lepszego świadomia, dali się sobie opisać w księgi miesckie.

259

10 kwietnia 1557 r.

[k.108v] Sub eadem actu et ordine.

Staniąwszy, pan Jakub Cedrowski, przet ur. paniem [Marcinem] Skrzynnikiem wójtem, Wojciechem Drzasdzem bogmistrzem, Jackiem Kucynskim, Adamem Węgrowskim, Jakubem Saphejem⁵⁵⁷, Stanisławem Piotrassem, Stanisławem Worssą, przet którymi ten isti pan Jakub Cedrowski poruczył sprawować wszystkie swoje długi, szl. panu Janu Zegłowskiemu, o którekolwiek o nim bandze mienił, przet prawiem miesckiem knissinskim.

⁵⁵⁶ Jagnieszka żona Stanisława Kłoszka vel Kłoska - por. nr 208.

⁵⁵⁷ Jakub Saffiei.

260

10 kwietnia 1557

[k.109] Quitacio nobilis Johannis Zegłowski.

1557.

Ustanowisz, szl. pan Jan Zegłowski, przet urzędem wyżej opisanym, imieniem nieboscyka Pawła Cedrowskiego⁵⁵⁸, iż wszystkie opisy zmartwił, w niwecz obrócił i kwitował, ten, którego nieboscyk Paweł miał na Scepanową, na m.k., na którą onią dała słuszny dowód jemu jesce tej sumy, po zaplaceniu i kwitowaniu Janu Zegłowskiemu.

Satis finis.

^aI ostalia winna temu istemu panu Cedrowskiemu, które mia zapłacić nazajutrz, wedle skazania urzędu miesckiego, półczwarte kopy przez półtoranaście.

Ten isti pan Zegłowski żaliował się, tamże na prawie, na też Scepanowie, iżeby ona m[i]jała być winną za kobyłę półtory kopy gr.

Ta ista Scepanowia powiedziala: Iżem jemu popłaciła, tą kobyłę.

Panowie pytali: Masz ludzie?

Ona powiedziala: Przy jego służebnika.

Panowie rozważywszy, iż niemiał ludzi skazali jej przysiąc, jako nazajutrz.^a

261

10 kwietnia 1557 r.

[k.109] Ibidem

Tenże, pan Jan Zegłowski żaliował się przet urzędem miesckiem knissinskim i cyrograf pokładał, na którym cyrografe ten rok pisany 1552, iżeby on miał być winien kopie gr pożycznych, a 100 gr za pół korca żyta.

Matis powiedział: Iżem panowie wszystko zapłacił, malio i wielie. I na to prawa z nim potjąć.

Panowie wyrozumiawszy, iż cyrograf już zastarzały i wszlio jemu tako wielie, jako pięć liat, idzie szósty uczynili tego Matisa krawca wolnym.

A ten isti, instigator niebosczyka pana Pawła [Cedrowskiego], nie przyganając sądem, apelował do JM pana Piotra Chwałczowskiego.

⁵⁵⁸ Por. sprawę nr 230.

10 kwietnia 1557 r.

[k.109] Ibidem.

Żaliował się szl. pan Jan Zeglowski, imieniem nieboscyka Pawła [Cedrowskiego], bandąc prokurator. Żaliował się na Pawła i na Matisa na Paluchowicza, na mieszczany knyssinskie, a to przet urzędem miesckiem, o to, iże oni winni 100 gr pożycznych nieboscikowi Pawłu Cedrowskiemu. Na temże i cyrograw pokładał, na którym cyrografe ten rok jest opisany 1552.

Ci iści, Paluchowicze tako powiedzieli: Com winni byli, tom zapłacili i na to prawo potniesiemy.

Jeno panowie wyrozumiawszy cyrograw, iże [k.109v] na tem cyrografe i tako, wiele jemu jest jako 5 lat i wyrozumiwszy, iż jem nie przyjdze przysięga, uczynili te iste Paluchowicze wolniemi ot wszego.

A ten isty, prokurator apelował sobie do JM pana.

A ten, isty Paweł i Matis dawiali świadestwo, ku przysię[dze]: pierwsza Scepanowa, wdowa i drugi bogmistrz stary Zelony⁵⁵⁹.

30 kwietnia 1557 r.

[k.109v] Actum est feria sexta post dominicam conductus Paschae, Anno Domini 1557, mensis Aprilis, ultima die [30 IV 1557 r.].

^aZastawia polia cwarczynie we trzech poliach. Scepanowa wdowa panu Marcinu Skrzynniku, wójtowi knissinskemu.

Przy sławnych miescianiach Marcinie Skrzynniku, wójce knissinskem, Marcinie Zolnim⁵⁶⁰ starem bogmistrze[m], Adame[m] Wegrowskim, Janie Szwetli[ku]⁵⁶¹, Matiasie Wysemirzskim natenczas bandęciami etc.

Personaliter stanąwszy, op. Katarzyna Scepanowa wdowa, wespolek swemi synami Janiem [i] Stanisławem, jawnie wyznalia, przet urzędem wyżej opisanie[m], iże zastawiła czwarczynie polia we wszystkich trzech poliach, wespolek z liakami, przeciwko tejże ćwarcynie należące, sl. panu Marcinowi Skrzynnikowi we 3 kopach gr monety pol. od Welkej Nocy, aż do drugej Wielkej Nocy, albo dokąt jemu, ta ista Scepanowia, przerzeczonią summę wróci, lichą miażę nając, a rolia ma poriać na przyszły ugór.

⁵⁵⁹ Marcin Zielony.

⁵⁶⁰ Marcin Zielony.

⁵⁶¹ Jacek Kuczyński zwany Świetlik.

A nie mia, ten pan Marcin, żadnego podatku płacić do skarbu JKM, jeno ta ista Scepanowia [z] swemi synami.

I dla lepszego świadoma opisali to w księgi miesckie knissinskie.

A ma jemu podać o midzia, tegoż pania Marcina Skrzyn[nika].^a

30 kwietnia 1557 r.

[k.109v] Ibidem.

Staniąwszy oblicznie, szl. pan Jan Zeglowski, przet urzędem wyżej opisanym, jawnie wyzniał, iże jemu dosyć uczyniła Scepanowia wdowia m.k., za półczwarta kopy gr liczby pol., wiedlie opisanych ksiąg miesckich knissinskich, które była winna niebosczykowi panu Pawłu Cedrowskiemu przez półtoranaście gr.

[k.110] Który dług pan Cedrowski, pan Jakub Cedrowski poruczył w moc, przet prawiem miesckiem knisskiem, panu Janu Zeglowskiemu.

Ten szl. Jan, wedle przezysku tej sumy, na tej Szczepanowej wdowie, kwituje ją za tę półczwartej bez półtoruniaście gr i że jemu dosyć uczyniła.

Ja, Jan Zeligoski, wyznawając niniejszym pisaniem, mając moc, zapisaną w tychże księgach, od pana Jakuba Czadrowskiego, kwitować Katarzynę Szczepanikową ze wszystkich długów, zastaw, którą kwituje i wolną czynię na wiek wieków i ręką swą własną podpisuję.

6 maja 1557 r.

[k.111v] Sub eodem actu et eadem ordine.

6 Maii.

Personaliter staniąwszy, Piotr Kuropathwa, przet urzędem miesckiem, imieniem Jana Kocza, żaliował i żądał sprawiedliwości na Szymona Franka⁵⁶² i na Mikołaja Gowienko⁵⁶³.

Paniowie niech przysięgą Szymon Franek z Mikołajem Gowienką w ten obyczey: Jako ja Jan Kocz był, który Piotra Strzeczewskiego stronią pozwanią zaraz się jęli zaprzy..

A ten Jan Kocz, potem tego Mikołaja Gowienka nie dopuścił do przysięgi mówiąc: Że ty mi nic nie winien.

⁵⁶² Szymon Frankowicz.

⁵⁶³ Mikołaj Gówienko vel Szaraszanin.

Potem ten Mikołaj Gowienko..., iże jego wyjął ot przysięgi i było tego i drugi raz i po trzeci.

Potem urząd, wiedle wypuszczenia tego Mikołaja od przysięgi, uczynili jego wolnym.

Jeno ten Kocz potem powiedział: Niechaj syn twój przysięże jako ja z nimi trzeci bił Strzeżewskiego.

266

7 maja 1557 r.

[k.110] Actum est feria sexta ante Stanislai, Anno Domini 1557, mensis Maii, 7 die [7 v 1557 r.].

Przy sławnych i ur. panie Franczu Bernaczkiem⁵⁶⁴, Marcynie Skrzynniku wójcie, Wojciechu Drzasdu burmistrzu i teże liawnikach, Adamie Wegrowskim, Hieronimie kuśnierzu⁵⁶⁵, Chwedorze Kluczniku⁵⁶⁶ raczkami mieskimi.

Personaliter staniawszy, szl. Jakub Strzeżewski, przet urzędem miesckim, żaliował się na Marcinia Liaskawcza, na mięża Walendzinej⁵⁶⁷, o to, iże jemu nie chce konia zastawnego wrócić, którego jemu zastawił w kopie gr pol. monety. Słiałem jemu pieniądze przez dobre cnotliwe ludzie, i potem sam jemu nosił. Hon nie chciał pieniędzy brać. I teraz ja kładę przet WM tu w prawie.

Strona odpowiedziała, jako prokurator: Panowie temu koniewi nie było upominanie żadne, teko jako półtora lata pan Jakub Strzeżewski tako powiedział do światków jego: Ja przystawię, albo hon niechaj da światki, albo mnie niechaj dopuści.

I stawił światki Jakub Strzeżewski: pierwszego Macieja cieślia z Niewierowa, drugi Dziemit z Kolodzezow, trzeci, którego polubił Marcin [s] i trzeciego Mikołaja Bajkę [k.110v] i tego światka ten Marcin Liaskowicz.

Śwadek staniąwszy przet prawiem, wiedle rozmawiania i pytania światka, jako pan potstarości knissinski tako zezniał: Tako bylem natenczas, gdy pan Jakub pytał Marciniowej: Com winien? Hona powiedziała: Winienes mi 70 gr pol., a potem po małej fili powiedziała i 20 gr winenes.

Panowie, wiedle zeznania światka, skazali panu Jakubowi konia wrócić, a pieniądze skazali otliczyć panu Jakubowi, temu Marciniowi Liaskowczewi, a konia skazali

⁵⁶⁴ Franciszek Biernacki, zm. przed 12 września 1566 r., a wspomniany o nim: "który był pisarzem dworca knyszyńskiego" - CPAHB Mińsk, F.1809, op. 1, nr 2, k. 33.

⁵⁶⁵ Hieronim Ilkowicz, kuśnierz, liawnik.

⁵⁶⁶ Fwiedor Stary Klucznik.

⁵⁶⁷ Katarzyna Marciniowa Liaskowczowa.

oddać panu Jakubowi, za 2 niedzieli.

A potem, ten Marcin zapłaci, gdy będzie miał tudzież w prawie.

A pan Jakub kazał to sobie opisać, iże się wiznia...

... tego istego konia, był spór między obiema stronami, Czechami.

Powiedział: Iże mi koń mój wlasny wzięto, za ten koń który był wiart kop 6 gr.

A ten Marcin powiedział: Iże ten koń nie wiart był kopy gr, który u mnie był zastawiony.

I dał się, ten Jakub Czech, do tego istego sliachcica, na imię do Jakuba i drugiego brata Jana do Wdziękowskich⁵⁶⁸, na roztrząsanie: Jako ten koń stał, który jem żem wziął.

I sliali, tamo do tych sliachciców, liawnika Hieronima.

Pani Marciniowa Liaskawczowa, tamże w prawie, nazwała tego pana Jakuba rosbójnikiem i na to dowot da.

A pan Jakub Strzeżewski kazał to sobie opisać w księgi miesckie knissinskie.

267

7 maja 1557 r.

[k.110v] Ibidem. Sub eadem acru.

Długi Sokolowej.

Staniąwszy, op. Szymon Frankowicz⁵⁶⁹, wespolek [z] swoją żonią, jawnie wyznali: Iże winny Filipowej Sokolowej i jego dzieciom 70 gr na przyszły św. Marcin. Opisali tu w księgi miesckie knissinskie i te pieniądze policzone, które i inszym i winny, tudzież w Knissinie.

268

7 maja 1557 r.

[k.111] Ibidem.

Sub eodem actu et ordine.

Matis Jemiolka⁵⁷⁰, Mikołaj Jaronos.

⁵⁶⁸ Jakub i Jan Dziekońscy.

⁵⁶⁹ Szymon Frankowicz.

⁵⁷⁰ Maciej Jamiolka.

Staniąwszy, Matis Jemolka żaliował się i prosił o dosyć uczynienie, za to żyto, które posiał na jego roli, półćwartek żyta.

Prosił panów. Panowie tako naleźli między jemi skazali jemu dwa snopy, a Mikołajowi trzeci snop.

269

7 maja 1557 r.

[k.111] Ibidem.

Przysięga Mikołaja Gowienko⁵⁷¹.

Żałował się, Piotr Potkluczy, przet urzędem miesckiem, na Mikołaja Gawienka, o sanek jarki: Żem jemu pożyczyl, a hon mnie jej nie chce oddać.

Ten, Mikołaj pozwany, powiedział: Iżem jemu, dali Pan Bóg, oddał.

Ten posła[] do ludzi tych, przy których mi oddał. Nie mieli żadnego dowodu.

I skazali Mikołaju przys[i]jąc, jako trzeci dzień w przyszły poniedziałek [10 V 1557 r.], jako jemu oddał sanek jarki.

270

7 maja 1557 r.

[k.111] Ibidem.

1557.

Staniąwszy, op. Anna, przeszłego Marka Koczmira⁵⁷² żonia, przet urzędem miesckiem, jawnie zezniała, iże winna 2 kope gr pol. Mikołaju Bajce m.k. Na przyszłie gody ma oddać, okroma żadnego upominania i nakładu, jeno ma oddać przet pany, przy księgach.

271

7 maja 1557 r.

[k.111] Ibidem.

Nakłatki Miezenskiego Stanisława.

Personaliter stanąwszy, op. Stanisław Mięzenski, przet urzędem miesckiem,

⁵⁷¹ Mikołaj Gówienko vel Szaraszanin.

⁵⁷² Marek Koczmier.

żaliował się o nakłatki, które nałożył w tem domu zastawnym, gdzie mieska: jako podwoddy piesie wydał i insych poddatków, do których nie miał nic, jeno miał mieskać. I wydał jemu tako wielie z tego siedliska: na podwoddy, na miosty, na kominy, jako kopa gr bez 2 gr.

I dlatego to sobie opisał w księgi miesckie knissinskie, przy urzędzie natemczas bandącem. Dlatego, aby to jemu nie ginięło i to, co jescie ma wydać na przyszły czas, to ma sobie liczyć.⁵⁷³

272

7 maja 1557 r.

[k.111v] Ibidem.

Sub eadem actu.

Ordine 7 Maii. Tamże. Tegoż dnia.

Sprawia nie odchodząc,^a op. Marcin Liaskowicz m.k., staniąwszy przet urzęd miasta knissinskiego, dosyć uczynił za ten koń, panu Jakubowi Strzeżewskiemu, który przezyskał na nim prawiem.

Wiedle skazny urzędu miesckiego i zeznania śwatka szl. Jakuba Wdzekonskiego⁵⁷⁴, który zezniał przet jasdukiem [?], s prawia miesckiego knissinskiego, sławetnego, na imię Hieronima kusznierza⁵⁷⁵, ławnika urzędu knissinskiego. I przy tym Hieronimie był szl. Szczęsny Zakonski, woźny ziemski powiatu gonieczkiego, zezniał: Iże ten koń więcej był nie wart jeno 2 kope gr pol. monety.

Ten, Marcin Liaskowicz, wedle zeznania śwatka, nie szukał skaźny panów rad knissinskich. Zapłacił tego konia dwu niedziel miarkują [?] temże obyczajem.

Szl. Jakub Strzeżewski, przet pany radami, wyznał: Iże mi ten Marcin Liaskowicz uczynił za ten koń, którym przezyskał prawiem. Ja jego, w tem czynię wolnym, ot wszego.

273

9 maja 1557 r.

[k.112] 9 maj.

Żaloba pana Jakuba Cecha na Walendziną.

⁵⁷³ Dom ten był w zastawie od 1 VI 1554 r., k.30 i 47 - 47v, nr 76.

⁵⁷⁴ Jakub Dziekoński.

⁵⁷⁵ Hieronim Ilkowicz kuśnierz, ławnik.

Personaliter staniąwszy, szl. Jakub Strzeżewski, przet urzędem, żałował się na op. Marcinową Liaskowczową, na Starą Walendzinę, o to iże hona jego nazwalia rosbójcą i złem człowiekiem, i żeby ja miał chodzić w sukni z rosbójstwa. Ja dali Pan Bóg nie był, ani jestem. I to prosię moi mili panowie WM o sprawiedli[wość] z tą istą panią Marci[nową].

Stronia pozwania odpowiedź dała: Panowie, com ci ja mówiła, tom mówiła, za swoją krzywdę. I teraz przet WM mówia, iże jest rosbójcą i gotowiam tego dowieść [i] furmani i w księgach to jest opisanie, w ziemskich saraskich o twój rosbój”.

Pan Jakub Strzeżewski to powtóre świątczył tudzież prawiem i kazał sobie opisać w księgi.

Potem panowie urz[ę]t pytał tej istej paniej: Co wziął łupu u twego mięza, gdy jemu cynił rosbój na dobrowolnej drodze, gdy jechał do Kroliewcza ?

Ta ista pani powiedziała: Iże u mego mięza wziął więcej niżli 30 kop gr liczby pol. Jednego z drugim i mego męża natenczas zbił i dla jego bicza pomar.

Też jej pytali panowie raz i drugi i trzeci: Jako dawno to się dziejalo gdy ten Jakub Strzeżewski rozbój uczynił twemu mężowi?

Hona nie chciała powiedzieć, jeno mówiła: Hon wie, gdy to uczynił, ten isty Czech. A potem powiedziała za trzecem razem: Iże temu jest 5 lat.

A ten pan Jakub Strzeżewski wziął się na świadestwo do JMP wojewody połocznego⁵⁷⁶: Iże ja jemu więcej[j] służyć niżli 7 lat, już na ósmy rok idzie.

I to, też powiedziała pani Walendzina, na tegoż Cecha: Iże mi to uczynił, mojemu mężowi i pobrał te przerzeczone pieniądze i łup. Natenczas gdy tu w Knissinie był starosta kriewski⁵⁷⁷, a Zieliony był burmistrzem, a Stanisław Lis⁵⁷⁸ wójtem. Ci otem dobrze wiedzą, iże mi memu mężowi pobrał przy tem rozboju pieniądze, suknie i inszy towar, tako wielie jako 30 kop i konie mi były zginały, ale się wróciły zasia.

Tako też jej po trzecie pytali panowie: Jako wielie wziął. Hona powiedziała także jako i pierwszy raz też: 30 kop, wespolek z łupem.

Potem sz[ę]t [k.112v] pytał tej istej Walendzinej: A miasz dowód, na tę skodę mienionie, które to siobie mienisz przet prawiem?

Hona powiedziała: Mam panowie.

Potem, ten Strzeżewski Jakub, prosił panów: Coby nie byli śwatki nakupionie.

A ta Walendzina powiedziała tuż po prawie: Być mogła ich mieć i nakupić, chocia by i 10. Tedy bych nakupila.

⁵⁷⁶ Stanisław Dowojno wojewoda połocki, ówczesny właściciel dóbr goniądzkich.

⁵⁷⁷ Andrzej ksąże Proński, dzierżawca knyszyński.

⁵⁷⁸ Stanisław Magnuss zwany Lis.

A to pan Jakub oświadczył pani, tudzież w prawie. I kazał opisać.

A potem, panowie skazali mieniać światki pani Walendzinej. I mieniła światki: pierwszy Marcin Pikulik, drugi Bliasko Grunorski [?], trzeci Andrzej, swiecz Gicza.

Potem posłiali po śwatki. I przysli śwatkwie. I jał pan wójt mówić: Pójcie przecz na stronię wy obie stronie i odesli.

I pytał wójt śwatka, rozważając jemu o dusznym zbawieniu. Ten pierwszy śwadek, tako wyznał, na imię Marcin Pikulik: Gdyśmy jechali do Kroliewcza i trafiło się u mostu za Gonięczką ulicą, ali pan Jakub Czech jedzie wesoł. Ten nam nic nie mówił, ani czynił, jeno jechał do swego domu, co rychlej. A my też pojechali w drogę. I przyjedzemi do Rudi. I przejedzemy za groblą w bor. I postojim trochę. I jał nam mówić niebosczyk Walenty: czemu Czech tak rychło pojechał do domu swego. Hon to wymawia, ali po malej phili przyjechalo ich więcej niżli 7 i jęli mówić: Bij! Zabijaj! Oni widziąc lud wielki uciekli od wozów przecz, w chrust. A honi potem ranili nieboscyka Walentego na woze lieżącego, jako spitego. A potem spał z woza. Tamo jego bili, jako chcieli, na ziemi. Ale o pieniądzech nie wim nic, co ich miał w trzosie, suken nie brał, ani koni, ani wozów z kłodami, jeno strawie pobrali celadnią.

Secundus testis. Tako zeznanie uczynił przet prawem: Ja, Bliasko Genorski, tako panowie, iże gdyśmy przejechali [k.113] bór za Rudą i przyjadziami do góry piaszczystej, tedy nam pan Jakub Czech zajechał drogę i fukniał na nias raz i drugi i trzeci. A potem uderzał niebosczyka Walentego. Uderzawszy i jechał przecz. A potem szukał nie wim swe, jęli poddanie cieliacki swoją i najechał nas po wtóre. A my jedziemy przetsie w drogę. I począł nas bić, iż ludzi natenczas przed przecz od wozów uciekali. A ten wtenczas zbił nieboscyka Walentego. Zbiwszy odjechał przecz. A my, po tem zbiczu, wzięwszy niebosczyka Walentego na woz, dowieźliśmy jego do domu na wstecz. Prawda, iże natenczas mienił siobie skody, bo wtenczas pieniądze przy siobie, alie my nie wiemy, tylio, iże było w sumie.

Tertius testis. Tako zeznanie uczynił przet urzędem miesckiem, jako Andrzej Gicza: Gdyśmy wybrali się do Kroliewcza, w post[n]o poram i było tam nas natenczas jeden, albo drugi człowiek, w pierwszy [wóz] Walenty niebosczyk, Stanisław Łapa, Bliasko Generski, ja Andrzej swiecz i piąty wóz był z nami. I jedzemy, tu z Knissina i przyjeżdżamy tu do mostu za Gonięczką ul., a niebosczyk Walenty oposlie idzie za nami, bo u nas był za ojca i za starszego. Ale był natenczas wesoł. Ali, pan Czech Jakub, nie wiemy skąd się wziął, pijany, na koniu i przyjachawszy do nas, czemu swego towarzysza odjeżdżające i jał nas liając. A my jego prosili: Panie Jakubie wolno jemu, bo jest nasz starszy. Niechaj idze jako chce. A potem ten Jakub Czech pojechał od nas prez polie, ku swemu imieniu. A my, przet się, pojechali w drugą. I przyjedzemy do Rudy i przejedzemy zastawce groblą do góry, u której brali piasek na groblą. Ali pan Jakub Czech nie wim, z wojaki, celiadzią, poddaniemi by i jał nas hamowiać. A my się jęli okolio wozów wiarowiać, broniąc się. Hon potem na mię. Kiniał włócznia na mie, ale nietrafił, jeno trafił w wóz i wzięwszy rohatki swe otjechał przecz. A my, przet sie,

pojechali przez drogę. I przejeżdżamy do góry, gdzie z ziemi piasek. [k.113v] Tamo, ten isty Czech, zasię ponowił się na nias i jął nas powtóre bić. My widziąc, iż nie możemy przet nim pokój mieć na dobrowolnej drodze pouciekalim od wozów precz, bo by nas bił, poranił, a w tem hamowaniu nam niemałe szkody poczynił.

Panowie pytali tego świątka: Wielie wiam skody poczynił i pobrał?

Mieliśmy składnych pieniędzy, na potrzebia w drodze tako wielie, jako półtrzeci kopy, które nam zginęło i strawia z woza pobrania. A to się dziejalo za pana Kriewskiego.

Czwarty świadek, na tę wyż sprawę, tako zeznanie uczynił, przet urzędem mieskiem, na imię Jan Dzeckowicz z Knissina z Gonięczkiej ul.: Iże ja gym setł do domu ot Sakonskich z roboty i przychodzie do boru, ali wozy furmanskie stoją, na drodze naliożenie, alem nicego insego nie wiedział, ani wydał nikogo. A to się dziejało w piątek przet południem. I temu tako wielie jest, jako tu pan Krycewski był na urzędzie.

Po wysłuchaniu świątków skazni mienionej, zaliożylio to prawo: Nazajutrz, na wyrok do JM pania Piotra Chwalczewskiego, starosty zabielskiego i knissinskiego o takowie rzeczy.

274

10 maja 1557 r.

[k.113v] Sub eadem acta de ordine. 10 Maii.

JM pan Piotr Chwalczewski starosta zabelski i knissynski, potkomorzy kaliski zaliożył na terażniejszy rok: ot przyszłego piątku, za 2 niedzieli. Ma polożyć munimenta^a na przeciwko panu Jakubowi Czechowi ,o uwliascienie rzeczy.

275

11 maja 1557 r.

[k.113v]Pot temże aktem.

Anno 11 Maii 1557 [11 V 1557 r.].

Walenzina Marcinowa Liaskowczowa.⁵⁷⁹

Rięcyli po niej, do postawienia prawa, za 2 niedzieli, ot tego przyszłego piątku, aż do drugiego przyszłego, pierwszy Chodor Stary Klucznik⁵⁸⁰, drugi Biały kowal⁵⁸¹,

⁵⁷⁹ Katarzyna Marcinowa Liaskowczowa.

⁵⁸⁰ Fwiedor Stary Klucznik.

⁵⁸¹ Paweł Biały kowal - por. nr 60, 184, 186, 220.

trzeci Onaczko kuszniierz⁵⁸², a potem jej miąż wliasny. Ci ją ręcyli, na postanowienie prawa, twerdzej miesczkiej, jako mają ją postawić ku prawu.

276

19 listopada 1557 r.

[k.38] Feria septima, die S. Elisabeth, 19 Novembris [19 XI 1557 r.].

Szczepanowa Koczmierowa.

Żonie Olexa, [z] urzędu skazano jej przysięgą na wtorek po św. Andrzeju, tako jako ta Szczepanowa nie brała inszego barana, [w] środe, jeno tego którego Lissowa wzięła do siebie.

Aże w tym nie znała, przed prawem, jeno którego Lissowa wzięła.

277

19 listopada 1557 r.

[k.38] Eodem die [19 XI 1557 r.].

Urząd skazał płacić, iż Fwieczko kuszniierz ma zapłacić Janowej Malinczowej z Bajek gr 16, trzeciego dnia, gdy czynsz KJM poczną brać, po wybraniu.

278

26 listopada 1557 r.

[k.38v] Feria sexta ante Andree [26 XI 1557 r.].

Tomek Quinthussik ma płacić Waszkowi krawczowi kopa gr, za 2 niedzieli.

279

1557 r.

[k.82v] Anno Domini 1557.

“Stanąwszy, przet urzędem mieskiem, Marcinem [Skrzynnikiem] wójtem, Wojciechem Drzaszdem burmistrzem i przet wszystkim urzędem.

Ja, Jędrzej Stroc, wyznawam sam na się, iżem zastawił połowicę półwłóczka, we wszystkich trzech polach, wiedlie miedze Jana Nakropistego, a z drugą stronę Piotra Koropathwy, Jaczkowi Chimaniewicz ot Zapust przyszłych, aż do drugich Zapust, aż

⁵⁸² Honaczko kuśniierz.

jemu pieniądze oddam, w półczwartych kopach pol.

I czynsz, do skarbu JKM i inne podatki, ja Jędrzej mam płacić, a dziesięcinę ma dawać Jaczko, gdyż będzie pożywał to, co się przynidzie na nim.⁵⁸³

Wrócone pieniądze. I kwituje ten Jaczko, z tej zastawy Andrzeja Strocza, iż jemu dosyć uczynił, za wszystko.

280

10 luty 1559 r. [sic!]

[k.94] Anno Domini 1559 X Februarii [10 II 1559 r.].

Podjął się Hrin Czmuth zapłaty czynszu żytnego wtenczas, gdy brał pieniądze ot Stanisława Piotrasa⁵⁸³, na rok boży, jako 1559, a Stanisław ma owsiwym.

281

19 czerwca 1561 r.

1561 r. Miasto Knyszyn.⁵⁸⁴

Pierwsza strona Rynku ...⁵⁸⁵

Suma włók miejskich gruntu podłego 80, z tych wolnych włók 2:

na wójta miejskiego 1,

na klucznika dworu knyszyńskiego, za listem KJM 1.

Zapłacono z włók 78, po gr 30, tloki po gr 2 1/2, czyni kop 54 gr 36.

Tamże przy włókach miejskich, w kącie przy granicy Pęskiej, nad rzeką Niereśłą

⁵⁸³ Zap. Stanisław Piotraszewicz starosta bartny i gajownik knyszyński - *Rewizja dworów starostwa knyszyńskiego 19 VI 1561*.

⁵⁸⁴ Publikowany fragment inwentarza do 1944 r. istniał w rękopisie. Przechowywany był w Bibliotece Narodowej w Warszawie, tamże spłonął w czasie Powstania Warszawskiego. Inwentarz miasta 1561 r. wraz z innymi inwentarzami starostwa knyszyńskiego z XVI w. trafił do zbioru rękopisów Biblioteki Narodowej ze zbiorów Biblioteki Ordynacji Krasieńskich, gdzie przechowywany był w poszycie nr 135 (k.116-202). Do Biblioteki Ordynacji Krasieńskich rękopisy te trafiły ze zbiorów Tomasza Czapskiego starosty knyszyńskiego - por. F. Pułaski, *Opis 815 rękopisów Biblioteki Ordynacji Krasieńskich*, Warszawa 1915, s. 103, nr 119. Inwentarz we fragmentach publikował drukiem Władysław Chomętowski w *Materiałach do dziejów rolnictwa w Polsce w XVI i XVII wieku*, Warszawa 1876, s. 263-266.

⁵⁸⁵ W. Chomętowski opuścił spis właścicieli nieruchomości w mieście zaznaczając: *Nazwiska mieszczan, z których każdy ma po kilka prętów ogrodu oraz posiadaczy 80 włók opuszczamy. Każdy z tych ostatnich ma jedną włókę gruntu* - s. 263.

i przy rzece Trzciance jest ziemie oranej gruntu podłego piaszczystego morgów 18, a błota nikczemnego bieli morgów 12, przyjęli: Błażko [i] Maćko [Błażkowicz] młynarze.

Podle stawu nowego Augusta⁵⁸⁶, podle miejskich włók 1 włóka morgów 73, prętów 10. Tę włókę i 30 morgów 10 prętów dano stróżowi, który stawu wielkiego strzeże, który tam ustawicznie mieszka, dla rozerwania stawu i dla kradzenia ryb. A na tej włóce i na morgach jest połowica lasu, dla potrzeby grobelnej gwałtownej.

Morgi miejskie za mostem Grodzieńskim. Jest morgów 10, prętów 20 gruntu podłego przy włókach miejskich.

Podle starego gumna KJM. Między błoty jest gruntu podłego morgów 7 1/2:

Wasko cieśla,

Maciej rzeźnik,

Rafał Telszewski 1.

Wojciech Bieniewski,

Stas dubotoł[k],

Szczęsny Czepczyk,

Janki 1,

Janki 1.

Stech Deniszewicz,

Wojtek Puchaczkowicz,

Tomek Gołasiowicz 1.

Wasko cieśla 1,

Jan rybołów 1 1/2.

Na Szalonym Kącie, pola⁵⁸⁷ i sianożęć:

Michał Wytrzeszcz,

Grzegorzowa Rojowa 1,

Maciej Kaluta,

Janki 2 1/2.

Jan Roj 2.

Przy boku włók miejskich ku Jaskrze. Jest gruntu podłego morgów 44 1/2,

⁵⁸⁶ Staw w Czechowiźnie.

⁵⁸⁷ Szalony Kąt Pola wzm. jeszcze w 1751 r. - por. AP Bisystok, *Księgi radzieckie knyszyńskie 2*, k. 1.

prętów 12:

Franciszek Bernacki 4 1/2⁵⁸⁸,
Tomek Jan Kosmierowicz,
Maciej Jemiołka,
Jan, Kondrat Kozłowicze 3.
Jan zdun,
Kroz kowal,
Ostapko,
Popieluszko,
Marcin Czabaj 3.
Marcin Bikowienic⁵⁸⁹,
Matysz Raczek,
Jakub Rymarzewicz 3.
Jakub Rymko,
Piotr Kuropatwa,
Jan Rataj 3.
Stanisław Parka,
Andrzej Zimnoch,
Mokiej 3.
Mamert Olechnowicz,
Marcin zdun,
Maciek Pałuchowicz 3.
Jan Golarz,
Maciej Jemiołka 3.
Wawrzyniec Owsiannik,
Olesko Polikarczyc
Grzegorzowa 3 Rojowa,
Mosiej Kotkowicz 3.

⁵⁸⁸ Franciszek Biernacki.

⁵⁸⁹ Marcin Bykowienic.

Wojciech Koczmier,
Jan Bonbol⁵⁹⁰,
Piotr Łukaszowicz 3.
Paweł Dzierżek,
Maksym Lewkowicz,
Stas Mikowicz,
Mikołaj Konopka 3.
Maciej krawiec,
Denisz z Markowa,
Jan Potapowicz 3,
Mikołaj postrzygacz,
Stas Januszkowicz,
Maciej Jemiołka 3,
Franciszek Bernacki 4.

Przy boku włók miejskich wedle granicy Saftianowskiej jest gruntu podłego morgów 13, nie przyjęte.

Summa morgów gruntu podłego przy boku włók miejskich i przy granicy siola Szapejewa i podle Starego Gumna Królewskiego morgów 97 1/2, prętów 2, z tych morgów pustych 13.

Zapłacono morgów 84 1/2, prętów 2 po gr 2 czyni kop 2 gr 49.

Summa komorników w mieście 20, którzy płacą po gr 2, czyni gr 40.

Summa karczem piwnych 47, płacą z każdej po gr 60, czyni kop 47.

[Kapczyzna] miodowa, którą trzymają na arendzie mieszczan czterech:

Wojciech Knyszyński,
[Łukasz] Krzyżewski,
Maciej Dołęga,
kotlarz.

Dają przez arendę kop 28.

[Kapczyzna] gorzałczana: Trzymają na arendzie:

Matys ,

⁵⁹⁰ Jan Bambol - zmarł w czasie epidemii 1558, prowadził karczmy.

Błażko piwowar,
Walenty Kamieński,
Piotrowa Głucha,
Hermanowa,
Frankowa,
Oleszkowa, dają przez arendę kop 22.

Rzeźnicy, którzy rzeź biją. Jest ich 15. Płacą ci rzeźnicy każdy z osobna za kamień loju po gr 15. Summa czyni tego kop 3 gr 45.

Grobelne. To trzymano przez insze lata na arendzie i dawano z niego kop 20. Teraz też jest na arendzie, przez którą arendę w tym roku zapłacono kop 3, dla tej przyczyny, iż soli i żyta nie wożą przez zapowiedź i listy KJM.

Ruda. Z której pierwiej płacono po kop 4 i po 3, teraz ni płacą nic, bo spustoszała przez ubóstwo.

Targowe, pomierne na urząd.

Siolo Kobylanki. W którym było włók 30, nie wszystko osiałe. Te włók 30 za rozkazaniem KJM dano ku miastu i k temu jeszcze przymierzono puszczy włók 22. Czyni wszystkich włók podłego gruntu 52. Z tych włók miasto jeszcze nie płaciło, bo przerobków mało, albo nic nie mają, ale w roku [15]64 powinni będą płacić wszystkie powinności.

282

24 stycznia 1570 r.

[k.3] Actum est ...^a

Stanąwszy oblicznie ...^a [przed] panem Janem Dyr[dołem]^{591a} [burmistrzem knisinskiem naten]czas będącym ...^{ab} Krzysztof[em] Łukasowiczem gmińskim], Jędrzejem Byliną ...ka z Grodzieńskiej ul. ...^a mownika ^c ...^a podskarbiego comornik, iż ...^a do Zebrowa zbił, ranil tego p...^a zepsował, na co sobie d...^a

283

24 stycznia 1570 r.

[k.3] Super eodem. Actum.

Stanąwszy oblicznie, przed urzędem wyżej mienionym, ucz. Matis Grabowski

⁵⁹¹ Jan Bruskowski zwany Derdołem lub Dyrdołem.

żałował [się] na ucz. Matisa Szmyelyka, iż jemu dał 8 gr na kopie dranic. Gdzie temu już jest rok.

Ten Matis ku temu długu się znał.

Urząd, wedłuk zeznania jego, skazał oddać i zapłacić ty 2 kopie dranic, na przyszły czwartek, pod winą radziecką, jako na jutrzejszy dzień 25 Januarii [25 I 1570 r.].

284

27 stycznia 1570 r.

[k.3] Actum Januarii 27 [27 I 1570 r.].

Stanąwszy oblicznie, przed urzędem wyżej mienion[ym] ...^a ucz Konrat Sbych [?] Wojczyk z Bielska, żałował się ..^a rękojmię na czymie [?] na Chricza Zienkowicza⁵⁹² i na Chrycza Sulkovy[ca] na mieszczany knissinskie, iż oni ...^a [k.3v] ...^a którą mi był ...^a jeno, iż to rzecz...^a jedyniaro [?] nie mogli ...^a tenczas stać. A ...^a

Urząd to wyrozumiwszy ...^a ten rok za 6 niedziel...^a Tenże Konrat mieszczanin ...^a [b]ielski tuż przed urzędem stojąc jawnie i dobrowolnie poruczył tę swoją rzecz i moc dał, z tymi rękojmami mówić i sprawować Rządzyowi Simanowicz.

285

27 stycznia 1570 r.

[k.3v] Eodem Actu Januarii XXVII [27 I 1570 r.].

Stanąwszy oblicznie ucz. Barbara Pawłowa z Knyszyna przed urzędem miesckim Janem Dyrdołem⁵⁹³ burmistrzem, Krzysztofem [Łukasowiczem] rackim gmińskim, żałowała [się] na Zagroda Matisa, iż mnie winien własnego długu komornego gr 20. Gdzie ja mam słusny litkup- dobre ludze.

Ten Matis nie znał [się k] temu długu.

Gdzie ta Barbara stawiała litkup: Łukasza Konopka [i] Andrzeja Guza.

Gdzie ten Łukasz i Andrzej stanąwszy przed prawem zeznał, iż był przy tej ugodzie, iż ten Zagroda najął ten dom za gr 20 pol. Takież i Andrzej Guz tym sposobem zeznał.

Prawo skazało zapłacić te 20 gr do niesporu.

⁵⁹² Zienkowicz Hrehory - por. nr 306, 358, 367, 368, 383 i 398.

⁵⁹³ Jan Bruskowski zwany Derdol.

6 luty 1570 r.

[k.4] Dnia 6 luteg[o] ...^a

Stanąwszy ucz. Matis ...^a [zeznał] sam na siebie, iż został winien ...^a [Sta]nislawie Kłosku, mieszczancu kny[szyńskiemu] ...^a ścia jedne. Który chmiel podjął się od ...^a szli w roku terźniejszym [15]70, a gdzieby ...^a nie oddał, tedy się podjął oddać pod sowitoś[cią] ...^a [so]lianę. A jeźliże by Pan Bógf Wszechmogący ...^a ucz. [Stanisława Kłoska] z tego świata do tego czasu wziąć raczył, tedy ten ch[miel] ...^a zak ma oddać ucz. Marcinowi Jakubowi, synowi jego, ten ...^a [Ma]lcziś^b, a Zofie i wnuczkom jej na równe części.

18 luty 1570 r.

[k.5v] Super eodem. Actum.

Stanąwszy przed urzędem wyżej pomienionem, jako przet s[ł]. Janem Brosowskim⁵⁹⁴, burmistrzem knisinskim żałował się s[ł]. Jan Smalcz m.k., na s[ł]. Stanisława Pawłowiczika i też na Mathisa Szmurla m.k.: Iż mi winni kopę gr monety pol.

Gdzie oni stawszy, przereczeni: Stanisław z Mathisem Smurlem, przyznali się do tej kopy gr.

Tedy my, jako urząd będąc, skazalichmy zapłacić, tę kopę gr za 2 nidzieli, pot tąż sumą, jako [i]ścizna. Februarii die 18 [18 II 1570 r.].

po 19 lutym 1570 r.

[k.6] J. Rhimko ...^aFebruarii 2...^a

Stanąwszy przet urzędem wyżej pomienionym ...^a [jako przet] s[ł]. Janem Brusow[skiem] burmistrzem knyszyńskim] ...^a i jego ławicą jawnie wyznawał ...^a winna pół kopy gr liczby i m[onety] ...^a sta[wetnej] paniej Marcinowej Rim[kowej]...^a

[Urząd nakazał zapłacić bez] żadnego upominania i też pozw ...^a [pod] takim zakładem jako iścina ...^a

⁵⁹⁴ Jan Brusowski zwany Derdol.

24 luty 1570 r.

[k.6] Februarii 24 [24 II 1570 r.].

Stanąwszy przet urzędem wyżej pomienionym ...^a [jako przed] s[ł]. panem Janem Brosowskim⁵⁹⁵, burmistrzem i z jego ławicą, obżałował się s[ł]. Woj[ciech] ...^a ...myecz, na s[ł]. Woyskową m.k. ...^a [iż] mu winna ostała gr i liczby pol. monety dwadzieś[cia] ...^a

I obowiązała się, temu to s[ł]. Wojciechowi ...^a ...mierowi, zapłacić i oddać, krom żadnego upominania i też pozw, za 2 niedzieli, pot wielkiem nakładem, jako iścina.

24 luty 1570 r.

[k.6] Super eodem. Actum.

Stanąwszy, przet urzędem, wyżej pomienionem, s[ł]. Jan Burcy siecz, iż się stawil prawu ten przereczony Jan Burcy zyecz, na przeciwko Jakuba Horoszcienko⁵⁹⁶.

I dla lepszey pewności siebie dał sobie w księgi burmistrzowskie opisać.

24 luty 1570 r.

[k.6] Super eodem. Actum, etc.

Stanąwszy, s[ł]. Jadwiga m.k.⁵⁹⁷, przet urzędem wyżej pomienionem, stawila się prawu, na przeciwko Grzeszya Butky.

I dla liepszey pewności dała sobie w księgi burmistrzowskie opisać.

24 luty 1570 r.

[k.6v] ...^a [Super eodem. Actu]m.

...^a [Przed urzędem wyżej po]mienionem, jako przet ...^a [Janem Brosowskim⁵⁹⁸ bur]mistrzem knissinskim, sławet...^a oją, jawnie wyznanie uczynił ...^a knisinskiego, iż opisuje i podaje ...^a, który winien szl. Protha[sowi Kostrowickiemu] ...^a [d]worzanin jego KJM, w sunie tak wie...^a [z]ł[oty]ch pol. monety, przez 5 gr, gdzie ot...^a je w sobie ma, ot

⁵⁹⁵ Jan Brusowski zwany Derdol.

⁵⁹⁶ Jan Choroszczenik.

⁵⁹⁷ Jadwiga Matisowa, robotna - por. nr 330.

⁵⁹⁸ Jan Brusowski.

Got do Got. Gdzie ten szl. [Protas Kostrowicz]zky, dworzanin JKM, ma tego domu używać [...] ta, dokąd się jemu ten sl. Paweł Przesrucz[ik] [...] ch pieniądzech wyiści. A gdzieby ten sl. Paweł przez [...] na rok naznaczony, który wyżej pomieniony jest, tych pieniędzy [...] nie otdał, albo dać zamieskał, tedy ten szl. Protas Kostrowiczki dworzanin JKM, ma tego domu i na drugi rok, w tychże pieniądzech dzierżeć, albo komu ten przerzeczony Protasz Kostrowiczki będzie chciał dać, tego używać czasu słusnego.

A ten dom leży w miedzach, z jednej stronie Stanisława Krolia, a z drugą stroną Oczka Wotroby.

W roku 1570, aż do 1571 dzierżeć on ma. A on, z mocy tego przerzeczonego Protasza Kostrowiczkiego, nie ma wymawiać, ani pieniędzy otkładać, aż do roku 1571, to jest na Gody.

A jeśliby, ten to przerzeczony, Paweł Przesruczik w stiech [?] jakikolwiek uczyni, tedy zakładu ma być 3 grzywny.

293

1 marca 1570 r.

[k.6v] Mensis Marti, die prima [1 III 1570 r.].

Stanąwszy, op. Wojciech Kopacz, przet urzędem wyżej pomienionem, obżałował się, przet urzędem, na op. Matisa Smurła: Iże on, ten to op. Matis Smurlo, winien kopę gr monety i liczby pol. mnie, jako op. Wojciechowi.

Gdzie ten, op. Matis Smurlo, przyznał się przet urzędem, iże mu winien.

Urzął, temu wyrozumiawszy, skazał rok tem pieniądżom, zapłacić za 2 niedzieli, temu to op. Wojciechowi Kopaczowi.

294

1 marca 1570 r.

[k.6v] Super eodem. Actum.

Stanąwszy, przet urzędem, jako wyżej pomieniony jest, stawszy ksiączę pleban Stholiski, pleban knisinski⁵⁹⁹, uczynił przepowiedanie pieniędzy, które są policzone na

⁵⁹⁹ Marcin Stolski pleban kniszyński i kalinowski wzmiankowany 18 V 1569- por. AGAD, Kapiciana 53, s. 429-433; 28 VI 1569- por. K. Cyganek, *Kronika parafialna kościoła kniszyńskiego ...*, s. 133 - 134; 19 XI 1569 - por. AGAD, Księga ziemska bielska, nr 2, k. 11 - 11v; 25 VII 1576- AGAD, Kapiciana 53, s. 173 - 175; 1577 - AGAD, ASK, dz. I, nr 47, k. 274; 1578 r. - por. nr 476 niniejszego wydawnictwa. W 1580 i 1581 r. określane w źródłach jako Wawrzyniec [Laurenty] Stholyski - por. A. Jabłonowski, *Podlasie, „Źródła dziejowe”*, t. XVII, cz. 1, s. 120 i F. Piekosiński, *Wypisy heraldyczne z ksiąg poborowych*, „Rocznik Towarzystwa Heraldycznego we Lwowie, t. II,

kościół po niegdy będącem [k.7] Matisie Holiewiku, u op. [Hricza Sako]wic, jako 10 zł.

Hricz Sakowicz sumę tych pi[eniędzy] ma zgotować na blisko przys[zy] [...] ^a

295

1 marca 1570 r.

[k.7] Super eodem. Actum.

Stanąwszy, przet urzędem, wyżej po[mienionem], [...] Janem Bruszkowskim, op. Soplkowa m[ieszczanka] [...], ^a [żałowała] się na op. Janową Czarzikową, o dług [...], które u op. Soplowej brała.

Tedy sła[wetna] [...] [opa]trzna Janowa Czarzikowa zeznała na sumę się [...] kop 2 polskich przez 3 gr.

Urzął temu wyrozumiawszy [...] [kazał zapła]cić za 2 niedzieli, tę sumę pieniędzy za 2 nie[dzieli] [...]. ^a

296

4 marca 1570 r.

[k.4] Anno Domini 1570 dnia 4 marca^a [4 III 1570 r.].

Stanąwszy, przet urzędem pomienionem, jako przet Janem Derdolem⁶⁰⁰ knisinskiem burmistrzem i z jego ławicą, sl. pani Michałowa Ilczyna wyznała przet urzędem, iże wzięła u Stanisława tasnika dług syna swego.

I dla lepszej pewności z obu stron dali sobie opisać.

297

4 marca 1570 r.

[k.4] Actum 4^a [4 II 1570 r.].

Działo się to przed sławnym urzędem, panem Janem Dyrdolem⁶⁰¹ burmistrzem, Krzysztofem Lukassowiczem⁶⁰² gmińskim, Łukaszem Konopką radą mieszcą.

rok 1910, Lwów 1911, s. 22. Zmarł zapewne przed 1586 r., gdyż wówczas wzm. był już Mikołaj Kislisz vel Kiślicki ze Lwowa pleban kniszyński i kalinowski - por. Muzeum Narodowe we Krakowie, Biblioteka Czartoryskich, rkps 1775, s. 1032- 1033.

⁶⁰⁰ Jan Bruszkowski zwany Derdol.

⁶⁰¹ Jan Bruszkowski zwany Derdol.

⁶⁰² Krzysztof Łukasowicz.

Stanąwszy oblicznie, op. Matis Szmurło mieszczanin żałował [się] na op. Matisa tasnika, o tym, iż będąc u jednego dobrego mieszczanina Wojciecha ruthnika na biesiedzie, iż Matis tasnik powiedział temu Szmurłowi: Wyrzakni mi ręka, a ja tobie dam w g...^b

...ten Szmurło.

Ten Szmurło powiedział temu Matisowi tasnikowi: Wytnij ty mnie, a ja tobie dam [k.4v] ...^c wydacza gęby dał jemu ...^c Szmurło świąteczyl dobrymi ...^c spomienieli moje dość ...^c powiedział tobie ten ...^c [nie]boszczyka wójta, iż pograbił ...^c [kob]ierzec za winno. I na tym ko...^c ze nieboszczyk rozciąknął się...^c czasie, sama wójtowa się rozci... tych czasów slesszciał jej dom i ...^c i jeszcze w krotszym czasie ...^c si je ogniem.

Opcza.

Ten to, Matis tasnik, na tę żalobę powiedział: Prawda jest moi laskawi panowie, iż to był mój własny kobierzec, którego mi wójt nieboszczyk pograbić, za winę, rozkazał. I prosiłem pana wójta, aby mi go wrócił, alie mi go nie wrócił. Alie około ognia tego, który tu mianował, tego nie było. Jeno to wyznawam com mówił, iż nasz Pan Bóg raczy karać ciężkimi niemocami, morem, ogniem, a nie mogę się upamiętać. Alie i z gniewu tę podwarz na mię włożył.

Prawo pytało: Czym tego chcesz dowieść Szmurło? Tenż powiedział: Mam dobre liudzi.

Gdzie i trzej świątkowie stanąwszy przed prawem. Pytali [panowie z urzędu] tego Matisa tasnika: Przyjmujesz i obieras sobie tych trzech świątków, wszystkich albo nie?

Powiedział ten Matis tasnik: Iż z tych obieram sobie ucz. Stanisława kotlarza mieszczanina. Gdzie to przyzwoliła pani wójtowa i Matis [Wysemierski] pizarsz.

[k.5] Ten to Stanis[ław] ...^c przed prawem ...^c według pana bog[mistrza] ...^csumieniem pewu...^c duszę twoją niep...^c żatniej stronie.

Ciż...^c

Ten to Stanisław kotl[arz] ...^c mianował to, co słyszał: Tak ...^c panowie, powiadam to pod su[mnieniem] ...^c powoda, jeśli iże.my grali po...^c, a potym daliśmy sobie pokój. Ten ...^c tego Matisa tasnika nagrować i mo...^c Wytnij mi gębę, a ja to dam złoty, a ...^c ten Matis tasnik wycierpiał jemu to. I jako się poczęli pochlebiać, tak wójt dia...^c pobrał i wójta swojak. Gdzie ten tasnik powiedział: I mnie też nieboszczyk wójt pograbił kobierzec, winnie. I prosiłem, aby mi go wrócił. Nie chciał mi go wrócić, aliem ja nic nie słyszał, aby się miał co mówić, około ognia pochwalenia, jeno około kobierca.

A w tym sobie pani wójtowa apelowała do JM pana starosty.

298

4 marca 1570 r.

[k.5] Super eodem. Actum.

Stanąwszy, op. Wojciech Sthansczik⁶⁰³, z małżonką obżałował się Mathisową Pisdeczino, iż by ta przerzeczona Mathisowa miała przerzeczonego Wojciecha Stansczika małżonkę, jako na imię Zofia ubić i samotac, według jej woli, jako się jej podobało. Tedy ten przerzeczony Wojciech będąc w prawie stawil świątka jednego.

Gdzie, ta przerzeczona Mathisowa nie chciała przyjąć tego świątka, jedno to wszystko wzięła na swoje sumnienie. I chce tego podeprzeć sumnioniem swem w blisko przyszly poniedziałek.

299

[4 marca 1570 r.]

[k.5v] ...^a Ryszkowego ...^a iż winien złotych ...^a ocil na przyszłe Świątki ...^a młynarza, a jeśli by nie za...^a ety ten Mikołaj ma ...^a eczek te to chustka aż ...^a przerzeczona suma złotych ...^a zje.

300

4 marca 1570 r.

[k.5v] ...^a Grabowskie opisanie i z pasynkiem.

...sz Worzyeysz Grabowski mieszczanin i z pasynkiem ...^a [swo]jim, albo z pasierbem, iż ten Grabowski najął połowicę domu dziecinnego za 70 gr pol., od Mięso-pusta do drugiego Mięso-pusta, w roku [15]70. A ma mieszkać do roku [15]71, do Mięso-pusta. Acz tych pieniędzy ma płacić wszyt[k]i miesckie powinności z tego domu. Ama to objąć [od] urzędu, gdy będzie płacić.

301

9 marca 1570 r.

[k.7] Mensis Marcii, die VIII [9 III 1570 r.].

Stawszy przed urzędem, jako wyżej pomieniony jest, [jako przed]^a s[.] Krzysztofem Łukasowiczem⁶⁰⁴, burmistrzem knissinskim, [sł.], Fronczek Mielkowicz m.k., przyposwa...^a ...szy s[.] Matisa Giedrihowicza, mieszczanina lomzynskiego^b przet urz[.]

⁶⁰³ Wojciech Stanski.

⁶⁰⁴ Krzysztof Łukasowicz.

jako wyżej pomieniony jest, żałował się o dług, który dług miał na nigdy będącem, po Pietrze Thatharzynie.

Który, ten Fronczek pilność uczyniwszy, wzięwszy sobie z urzędu miasta knissinskiego, ot s[.] Kalikstego Borowskiego liagwójta knissinskiego, ławnika, jako na imię Radsia Simowicz, też Mathisa Wisemierskiego pisarza mieszckiego, jeździł do tego przereczonego Piotra Thatharzina i upominał się.

Gdzie ten przereczony Piotr Thatharzin będąc złożony na śmiertelnej pościeli jawnie wyznanie uczynił: Prawdać jest moji łaskawi panowie, iżem ci winien, temu to s[.] Fronczkowi Mielkowicz zł pol. 5, a wszakże ten dług zlicam na s[.] Matisie [s] Giendrichowiczu, za skóry 9. Za które skóry ma[m] tam u niego pieniądze.

Gdzie, ten przereczony, Matis Giendrichowicz podjął się tego to długu płacić, po nigdy będącem Pietrze Thatharzinie, temu to przereczonemu Fronczkowi Mielkowicz, za 2 niedzieli.

302

9 marca 1570 r.

[k.7v] [Stanał przed urzędem, który wyżej jest]^a pomieniony, op. Klim [skarżył się na op.] Grzegorza Seligę, iż mu winien gr i licz...^a

Ten op. Grzes Seliga wyznał: [Żem winien.]

Urząd według wyznania jego skazał: [Płacić], krom żadnego upominania i teże pozw [Klimowi ...]^aarasowicz.

303

9 marca 1570 r.

[k.7v] Super eodem. Actum.

[Skarżył się]^a przed urzędem, jako wyżej pomieniony jest op. [Marcin]^a Bog m.k., na op. Matisową Drabcziną. [Dał tę]^a żalobę przet s[.] Krzysztofem Łukasowiczem⁶⁰⁵ burmistrzem knissinskim, który jest na miejscu ostawion ot pana Stanisława Piotrowicza, na miejscu burmistrzowskim i z jego rajcami, jako przet s[.] Wawrzyńcem Swietlikiem, i też Hwiedorem Siemionowiczem, i też przet Stanisławem Krasowskim o dług. Który dług winna op. Mathisowa Drapczina op. Marcinowi Bogowi, tak wielie jako kopę gr pol., która wyżej pomieniona jest.

Urząd temu wyrozumiawszy, iż ten przereczony Marcin Bog chce przy swem ostać, skazalihom zapłacić za 2 niedzieli, krom żadnego upominania, teże pozw, według

⁶⁰⁵ Krzysztof Łukasowicz.

skazni urzędowej.

304

9 marca 1570 r.

[k.7v] Suoer eodem. Actum.

^aStanawszy, przet urzędem jako wyżej pomieniony jest, jako przet s[.] Krzysztofem Łukasowiczem⁶⁰⁶, burmistrzem knissinskim, wespolek i z jego rajcami obżałował się op. Jan ribak m.k., na op. Stanisława Pawłowszcika i też na Matisa Smurła: Iże mi ostali dłużni pieniądze kop 3 przez 12 gr, za bydło, które u mnie wzięli na borg.⁶⁰⁷

Gdzie się op. Stanisław Pawłowszcik, wespolek z Matiszem Smurlem przyznali, iżem mu winni tę sumą pieniędzy [k.8], która wyżej pmieniona jest.

Gdzie ten op. Jan ribak prosił urzędu, ażeby mu rok zaliożyli tem pieniądzam.

Urząd to wyrozumiawszy skazali koniecznie: Zapłacić krom żadnego upominania i teże pozw, na rok naznaczony, to jest za 4 niedzieli, to się znaczy po Wielkiej we 2 niedzieli.^a

305

20 marca 1570 r.

[k.8] Marca dnia 20 [20 III 1570 r.].

Stawszy przet urzędem wyżej pomienionem, jako przet s[.] Krzysztofem Łukasowiczem⁶⁰⁸, wespolek i z jego rajcami, jako przet s[.] Wawrzyńcem Swyethlikiem i też Hwiedorem Siemionowicz i Stanisławem Krasowskim.

Op. Matis Smurlo i jawnie wyznanie ucze[ni]ł, przet urzędem. I tenże się opisuje: Iżem ostał dłużen op. W[ol]jciechowi Kopaczowi kop gr 10 pol. Gdzie ja jemu tej to kopy [monety] polską mam oddać, na blisko przyszłe Świątki, które mają być w roku pańskim 1570. A gdziebym mu na rok naznaczony ni otdał, albo oddać zamieskał, chcąc go ku jego utratku przywieść, tedy mu się opisuję otdać grosz na grosz, na rok naznaczony, który wyżej pomieniony jest.⁶⁰⁹

⁶⁰⁶ Krzysztof Łukasowicz.

⁶⁰⁷ Por. sprawę nr 367.

⁶⁰⁸ Krzysztof Łukasowicz.

⁶⁰⁹ Por. sprawę nr 294.

5 kwietnia 1570 r.

[k.8] Kwietnia dnia 5 [5 IV 1570 r.].

Stawszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knissinskim, wspolek i z rajcami, jako przet Krzysztofem Łukasowiczem⁶¹⁰, gminskim knisinskim, też przet Wawrzyńcem Swiethlikowiczem i też Hwiedor Siemionowicz i też Stanisławem Krasowskim.

Uczynił żalobę op. Jan Derdor⁶¹¹ [s] na op. Hrehora Zienkowicz⁶¹², o dfug.

Gdzie, ten Hrehory Zienkowicz przyznał, iż mu winien tę sumę, która wyżej pomieniona jest.

Gdzie, ten Jan Derdol [s] prosił sobie urzędu o rok naznaczony, tem pieniądzom.

Urząd skazał: Płacić koniecznie, za 2 niedzieli, krom żadnego upominania i tenże pozw.

5 kwietnia 1570 r.

[k.8] Super eodem. Actum.

Stanawszy, przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, Jendrzej Mezenski⁶¹³ żałował się na robotnego Matisa Smurlo^a, iż mu ostał dłużen gr pol. pół kopy i 5 gr.

Gdzie, ten robotny Matis Smurlo przyznał się k temu.

Urząd temu wyrozumiawszy skazał: Zapłacić za 2 niedzieli, krom żadnego upominania i też pozw, dnia 19 kwietnia.

5 kwietnia 1570 r.

[k.8v] Super eodem. Actum.

Stawszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wspolek też z rajcami, jako przet Krzysztofem

⁶¹⁰ Krzysztof Łukasowicz.

⁶¹¹ Jan Bruskowski zwany Derdol.

⁶¹² Zienkowicz Hrehory, zob. nr 284, 358, 367, 368, 383 i 398.

⁶¹³ Andrzej Mezenski.

Łukasowiczem⁶¹⁴ gminskim knissinskim, też Stanisławem Krasowskim [i] in[sz]jemi.

Żałował się Stanisław kotliarz na op. Łukasza Konopke: Iż mi ostał dłużen zł pol., którym mu pożyczył na słowo jego.

Gdzie, ten Łukasz Konopka [rzekl, iż] mu winien złoty pol.

Gdzie, ten op. Stanisław kotliarz p[r]osił sobie urzędu o rok złożony.

Urząd temu wyrozumiawszy, iż się przy swem chce ostać, skazali: Zapłaci[ć] koniecznie, krom żadnego upominania, tenże pozw, do trzech dnia [ss].

5 kwietnia 1570 r.

[k.8v] Super eodem. Actum.

Stawszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest jako przet Stanisławem Piotrowiczem burmistrzem knissinskim i też przet rajcami, którzy wyżej pomienieni są.

Op. Stanisław Giegalka, na robotnego Grzegorza Seligę uczynił żalobę: Iż mi dłużen ostał kop 3 pol. i gr 10.

Gdzie, ten robotny Grzegorz Seliga jawnie wyznał: Iżem mu winien tę sumę, która wyżej pomieniona jest.

Gdzie, ten Stanisław Giegalka prosił urzędu o rok naznaczony.

Urząd temu wyrozumiawszy, iż się każdy chce przy swem ostać skazali: Zapłacić koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw, za 2 niedzieli.

8 kwietnia 1570 r.

[k.9] Anno Domini 157[0] miesiąca kwietnia dnia 8 [8 IV 1570 r.].

Stawszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem burmistrzem knisinskim wspolek i też z rajcami, jako przet sł. Krzysztofem Łukasowiczem⁶¹⁵ gminskim knisinskim, i też przet Szczęsnym Kosinskim, i też Stanisławem [Krawcem]^a i też przet Stanisławem Krasowskim.

Jawnie wyznanie uczynił sł. Andrzej Sopienski^b m.k. wspolek i z małżonką swoją Marancya: Iżem wziął obyczajem, spólną ręką małżonki swojej, u sł. pana Sebastiana siodliarza JKM zł pol. 50 przez 2. Gdzie ja mu się opisuję wspolek i z małżonką swą Marancyą otdać, krom żadnego upominania i też pozw na blisko przyszły

⁶¹⁴ Krzysztof Łukasowicz.

⁶¹⁵ Krzysztof Łukasowicz.

św. Jan [24 VI 1570 r.]. A gdziebym, mu na ten rok naznaczony nie oddał, albo oddać zamieszkał, chcąc go ku nierównej skodzie przywieść, tedy się opisuję, spólną ręką małżonki swej, pot sowitością oddać.

311

11 kwietnia 1570 r.

[k.8v] Super eodem. Actum kwietnia dnia 11 [11 IV 1570 r.]

Stanąwszy, przet urzędem, który wyżej mieniony jest, jako op. Jakub Balwiers m.k., ręczył z czwierdzi robotnego Matisa czieslie do przyjazdu pana Sebestiana. A gdy przyjedzie ten przerzeczony Sebestian, tedy ten op. Jakub ma się z tego wszystkiego iscić, jako rękojemnik będąc, jako się opisuje panu Michałowi, albo 8 zł przez 10 gr otda. A gdzieby tej sumie dosyć nie uczynił, która wyżej mieniona jest, tedy tego ma cieslie stawić panu Michałowi do roboty.

312

22 kwietnia 1570 r.

[k.9] Miesiąca kwietnia, dnia 22 [22 IV 1570 r.]

Stanąwszy, przet urzędem, który wyżej pomieniony jest jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knissinskim i też przed rajcami, którzy wyżej pomienieni są sł. Jakub kowal i [z] żoną swoją, i też Morc kowal [z] żoną swoją Woczą, mieszcianie knissinscy, jawnie wyznanie uczynili sami na siebie, iż kupili zboża u sł. Jaczka Swyethlika 4 beczki jęczmienia i też beczkę żyta za kop 4 liczby i też monety pol., każdy grosz. Którą sumę mają oddać na święto Maryjej Przczystej, w temże roku przysłem. Gdzieby, na ten czas naznaczony nie oddali, albo oddać zamieskali, tedy my się opisujemy po wyściu roku naznaczonego, na każdy tydzień dawać po 8 gr pol. ot tych pieniędzy.

Gdzie, ten Jaczko Swiethlik m.k. dla lipsego świadomia dał sobie opisać w księgi miesckie.

313

26 kwietnia 1570 r.

[k.9v] Miesiąca kwietnia dnia 26.

Stanąwszy, przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, op. Anna Pluskathka żalowała się na sł. Łukasza Krisewskiego o knafle. Którym knawle zastawiła była u nibosczyka Kazimierza Krisewskiego w kopie gr pol. A tak ja teraz pokladam kopę gr przet WM, a swoje knawle chcę mieć.

Gdzie, ten Łukasz Krisewski powiedział przet urzędem stawszy: Pradać jest, iści te knawle były w zastawie u nieboszcika Kazimierza Krizewskiego w kopie gr, alie nieboszcik uczynił jej dosyć za wszystko i dopłacił jeszcze ku te[j] kopie. Gdzie mam na to świątki. I mianował sobie świątki, na imię Łazarza Żyda z Thikoczina.

Gdzie się zdały obiedwie stronie na tego Łazarza Żyda.

Skazał urząd stawić tego świątki Łukaszowi Krisewskemu, za 2 niedzieli, koniecznie.

314

28 kwietnia 1570 r.

[k.9v] Miesiąca kwietnia, dnia 28 [28 IV 1570 r.]

Stanąwszy, przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowicze[m] burmistrzem knisinskim, wespolek i przet rajcami, sł. Siemion Joskowicz m.k. żalował się: Iże mi ostała dłużna za piwo gr 20¹/₂ sł. Janowa Slosarzowa m.k.

Gdzie, ta Janowa Slosarzowa stawszy przet urzędem: Iżem ja mu zapłaciła.

Urząd to wsitko wyrozumiawszy skazali jej: Przysiąc w blisko przyszły poniedziałek, jako gr 20¹/₂ nie winna.

315

28 kwietnia 1570 r.

[k.9v] Super eodem. Actum.

Stanąwszy, przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, op. Wojciechowa Kojczewska, żalowała się na op. Jędrzeja, Krasowskiego zięcia: Iże mi jeszcze ostał dłużen kopę gr pol.

Gdzie, ten op. Jędrzej, stawszy przet urzędem, wyznał sam na siebie: Żem winien

Urząd skazał: Zapłacić koniecznie, za tydzień.

316

28 kwietnia 1570 r.

[k.10] Super eodem. Actum.

Stanąwszy, przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, sł. Andrzej Gusz⁶¹⁶ m.k. żałował się na Simka, sługę swego, którego był urządził sobie na rok. Gdzie, ten Simek, sługa tego przerzeczonego Andrzeja Gussa, [odszedł] ot niego, nie dawszy mu przyczyny żadnej, zawiotszy go w lato.

Urząd to wszystko wyrozumiawszy skazali temu to Simkowi: Panu Andrzejowi za to zapłacić, toż myto, które miał wziąć ot niego, krom żadnego upominania i teże pozw.

317

28 kwietnia 1570 r.

[k.10] Stawszy, przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, sł. Owdziej żałował się na sł. Jana Cziwnika, iż mi winien żyta beczek 2. A tak proszę, aźby mi było zapłacono.

Gdzie, ten Jan Cziwnik, stawszy przet urzędem, wyznał sam na się: Iżem winien.

Urząd skazał: Otdać za 2 niedzieli, krom żadnego upominania i teże pozw.

318

28 kwietnia 1570 r.

[k.10] Super eodem Actum.

Stanąwszy, przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, szl. Marchel Milewski, żałował się na sł. Łukasza Konopke: Iże mi ostał dłużen zł pol. 3.

Gdzie, ten przerzeczony Łukasz Konopka, stawszy przet urzędem wyznał sam na się: Iżem mu winien.

Urząd wysłuchawszy żalobę i wyznanie Łukasza Konopki skazali: Zapłacić za 2 niedzieli, koniecznie, krom żadnego upominania i teże posw.

319

5 maja 1570 r.

[k.10] Miesiąca maja, dnia 5 [5 V 1570 r.].

Stawszy, przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, Anna Pluskathka żałowała się na op. Matissa Czarzika: Iże mi winien za piwo gr 26.

Gdzie ten op. Matisz Czarzik nie znał się więcej: Jenom winien gr 4, a gr 22 nie

⁶¹⁶ Andrzej Guz.

wiem, ani znam.

Urząd wysłuchawszy żalobę i otpór skazali: Przysięgę Matisowi Czarzikowi, na blisko przyszły poniedziałek, jako winien.

320

5 maja 1570 r.

[k.10v] Super eodem. Actum.

Stawsi, przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, sł. Sigmuthowa Bikowa⁶¹⁷ żałowała się na sł. Kloskową m.k.: Iże wyręczyła u mnie beczek 2 jęczmienia.

Gdzie, ta przerzeczona Kloskowa stawszy przet urzędem wyznała: Iżem ręczyła.

Urząd wysłuchawszy żalobę i wyznanie skazali: Zapłacić za 2 niedzieli, krom żadnego upominania i też pozw, albo 2 beczki jęczmienia, albo pieniędzmi, jako na ten czas będzie w targu.

321

5 maja 1570 r.

[k.10v] Super eodem. Actum.

Stawszy, przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, Stanisławowa Krasowska żałowała się na sł. mieszczankę Wielgosowa: Iże mi winna gr 80 przez półtora gr.

Ta Jakubowa Wielgosowa stawszy przet urzędem wyznała się: Iżem winna tę sumę, która wyżej pomieniona jest.

Urząd wysłuchawszy skazali: Zapłacić koniecznie, za 2 niedzieli, krom żadnego upominania, teże pozw.

322

5 maja 1570 r.

[k.10v] Super eodem. Actum.

Stawszy, przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, sł. Stanisław Kalinowicz żałował się na op. Grzegorza Selige: Iże mi winien kopę gr pol.

Gdzie, ten Grzegorz Seliga stawszy przet urzędem wyznał sam na się: Iżem winien.

Urząd skazał: Zapłacić koniecznie, za 2 niedzieli, krom żadnego upominania i

⁶¹⁷ Zygmuntova Bykowa.

też pozw.

323

5 maja 1570 r.

[k.10v] Super eodem. Actum.

Stawszy, przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, sl. Jan Mikiczicz żałował się na sl. Piotrossa⁶¹⁸ m.k.: Iże mi winien sanek jęczmienia.

Gdzie, ten przereczony Piotrasz stawszy przet urzędem i powiedział: Iżem nie winien.

Urzał między sobą uwaziwszy skazali: Przysięgę, jako tego nie winien i ma przysięć w blisko przyszły poniedziałek.

324

5 maja 1570 r.

[k.10v] Super eodem. Actum.

Stawszy, przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, sl. Andrzej Gusz⁶¹⁹ żałował się na sl. Piotrasza Koczielkowicz⁶²⁰: Iże mi winien pół beczki żyta i też gr 16.

Gdzie, ten przereczony Piotrasz Koczielkowicz stawszy przet urzędem jawnie wyznanie uczynił sam na siebie: Iżem winien to, co wyżej pomieniono jest.

Urzał zważywszy to między sobą skazali: Zapłacić koniecznie, za tydzień, krom żadnego upominania i też pozw.

325

5 maja 1570 r.

[k.11] Super eodem. Actum.

Stawszy, przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, op. Stefan Thargonia żałował się ot Stanisława kothliarza⁶²¹ na sl. Wojciecha Gumowskiego: Iże on wziął sukienkę sarą, przyszet w dom, do tego przereczonago Stanisława kotliarza, i nie wiem gdzie ją podział, albo przegrał, albo sprzedał, albo przepił. Która sukienka stała 3 zł.

⁶¹⁸ Piotr Kocielko vel Piotrasz Koczielkowicz - por. nr 324 i 373.

⁶¹⁹ Andrzej Guz.

⁶²⁰ Piotr Kocielko zwany też Piotraszem Koczielkowicz.

⁶²¹ Może tożsamy ze Stanisławem Słomą, por. nr 345.

Stawszy przet urzędem, Wojciech odpowiedź dał: Iżem ja dali Bóg u kotliarza w domu sukienki nie brał, alie ją sam u mnie w domu zastawił w półczwarty gr, gdzie jeszcze na to ma sąsiada światka.

A ta sukienka, skażni urzędowej ma być położona, przet urzędem, za tydzień.

326

5 maja 1570 r.

[k.11] Działo się przede mną Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knissinskiem, wespolek i też przet rajcami, który wyżej pomienieni są.

Stawszy, sl. Marcinowa Rimkowa m.k., żałował się na robotną Jadwigę o złoty po. przez 3 gr.

Gdzie, ta przereczona Jadwiga Matisowa, stawszy przet urzędem, powiedziała tem sposobem: Prawdasz jest, iżem jej była winna kop 3 przez gr 20, a ostatek wydałam. Na podatki domowe wydała. Któremu domu u niej była najęła, jako ot roku do roku, ot Wielkiej Nocy, aż do tej przeszłej Wielkiej Nocy.

Gdzie, ta przereczona Marcinowa Rimkowa wyznała sama na siebie: Iżem ja u niej nic więcej nie brała, jeno kop 2 i gr 13.

I dali z obudwu stron na światki, którzy byli [.11v] natenczas gdzieby ta przereczona Rimkowa miała się upominać tego złotego starego, jako sobie mianuje złoty pol. przez 3 gr, przy tych ludziach.

I mianowała światki przereczona Rimkowa, jako na imię Jakuba kowala i też Jakuba Rewiako i też Anna Pluskathka.

Gdzie ta przereczona Jadwiga Matisowa zdała sie jako na Jakuba kowala.

Gdzie, ten Jakub Kowal stawszy powiedział: Prawdać jest, iżem mi ja żadnych starych długów nie słyszał, ażby się miała upominać op. Macinowa Rimkowa u tej przereczonej Jadwigi Matisowej, jenom to słyszał, iżby miała dać kopę gr pol., na ten rok nowy dać najmu.

Urząd wysłuchasz żalobę i też odpór i wyznanie tego światka, na którego się zdali z obu stron: Uczyniliśmy wolną tę przereczoną Jadwigę Matisową, od tej przereczonej Marcinowej Rimkowej. I dla lepszej pewności dała sobie opisać w księgi miejskie.

327

5 maja 1570 r.

[k.11v] Super eodem. Actum.

Działo się przede mną, Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knissynskiem, wespolek i też przet rajcami.

Stanąwszy przed urzędem sł. Soplowa m.k. żałowała się na robotną [Jadwigę Janową] Pedziwiatrową: Iżem mi ostała dłużna kopę gr pol. za piwo.

Gdzie ta przerzeczona stawszy przed urzędem wyznała sama na siebie: Iżem jej winna.

Urząd wysłuchawszy żalobę i też wyznanie tej Pedziwiatrowej skazali: Zapłacić za 2 niedzieli, krom żadnego upominania, też pozwu.

328

5 maja 1570 r.

[k.11v] Super eodem. Actum.

Stawszy przed urzędem, który wyżej pomieniony jest. Sł. Jan Lis m.k. żałował się na op. Matia Pupka m.k. o gr 50, które mu sliczył, jako na imię Cziborowski przed urzędem.

Gdzie, ten przerzeczony, Matis Popek [s] wyznał przed urzędem : Iżem winien.

Urząd skazał zapłacić za 2 niedzieli, krom żadnego upominania, też pozwu, koniecznie.

329

5 maja 1570 r.

[k.12] Super eodem. Actum.

^aStawszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest. [Op.] Jan Lisz⁶²² m.k. żałował się odług, na op. Matisa Grabowskiego, który dług zliczył mu szl. Cziborowski na op. Matisie Grabowskiem kop 3 i gr 20.

Gdzie, ten przerzeczony, Matis Grabowski stawszy przet urzędem wyznał sam na się: Iżem winien jest tę sumę, która wyżej pomieniona jest.

Urząd wysłuchawszy żalobę i też odpór, wyznanie tego to Grabowskiego, skazali: Zapłacić za 2 niedzieli koniecznie, krom żadnego upominania, też pozwu.^a

330

19 maja 1570 r.

⁶²² Jan Lis.

[k.12] Die 19 Maja [19 V 1570 r.].

Stanąwszy przed urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem burmistrzem knisinskim, wespolek i też przet rajcami.

Sł. Łukasz Krzisewski, według sdana na świadka, z obu stron, z Hanną Pluskathką, jako na imię Lazarza Zida.

Łukasz op. Krzisewski, wedluk skażni urzędowej, stawil światka przed urząd.

Gdzie, ten świadek wyznał stawszy przed urzędem: Prawdać jest mój łaskwy panie urzędzie, ja o czym wiem, tedy chcę to zeznać: Iści, mi teraz ta pani winna, jako na imię Anna Pluskathka, alie i teraz ja jej nic nie wspominam o ten swój dług. I przysetsy do mnie i rzekła mi prosto temi słowy: Panie Lazarzu proszę, aźby WM za mną posedł do jednego mieszczanina, jako na imię do Kazimierza Krzisewskiego. Mam tam u niego w zatawie knaflie, w kopie gr, a tak wykupię WM u niego, a ostatek tedy się ja z wami zgodzę. Gdzem ja to uczynil. I szedłem z nią do tego przerzeczonego mieszczanina i rzekłem temi słowy: Panie Krzisewski, ukaż mi WM te knaflie, a ja je u was wykupię. Gdzie ten przerzeczony Kazimierz Krisewski [k.12v] [po]wiedzial mi: [Knafl]iów nie dam WM, ani chcę dać na wykupienie, aliem ja ^a...szy tych knafliów dopłacić według moich pierwsich pieniędzy. A w tem ja nie wiem, jeśli ten przerzeczony Krisewski tych knafliów dopłacił, albo nie?

A tak my, urząt będący, nie chcąc się inaczej sprawować, alie według statutu, skazalihom tej przerzeczonej Annie Pluskathcze przysięc, samotrzeciem, jako ona nie brała do płacenia, za te knaflie, ot niebosczika Kazimierza Krzisewskiego.

331

20 maja 1570 r.

[k.12v] Dnia 20 Maii [20 V 1570 r.].

Stanowszy przet urzędem, króry wyżej pomieniony jest, jako sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knissinskim.

Op. Michał kothliarz żałował się na szl. Reklyja Jana: Iżem ci ja u niego najął domu w mieście Knisinie, a teraz mi każe przecz z domu [iść]. Gdzie ja mam na to litkup złośny i mam mu dać najmu zł pol. 5. A teraz mam mu dać zadatek kopę gr pol., na blisko przyszłą Świętą Trójcę. [21 V 1570 r.]

Gdzie, ten przerzeczony, Jan Reklyo stawszy przet urzędem odpowiedział: Prawdać jest, iżem ci jemu był najął, aliem teraz ten dom sprzedał i chcę aźby mi teraz z domu ustąpił.

Urząd go też tem sposobem pytał: Jeśli by miał to na wymowie, kiedy litkup mieli między sobą?

Powiedział: Żem nie mieli my.

Jako będący, urząd nie chcąc się inaczej sprawować, jeno według porzątku się sprawić, skazali hom, ażby temu przerzeczonemu Michałowi kolarzowi, albo tak dobry dom najął, albo w tem do roku mieszkać dopuścił.

Gdzie ten przerzczony Michał kotliarz, dla lepszej pewności, dał sobie w księgi burmistrzowskie opisać.

332

20 maja 1570 r.

[k.12v] Super eodem. Actum.

Stawszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knissinskim, wspolek też przet rajcami.

Pokładali skargę studzy miescy jako na imię Jan Mikosik i⁶²³ też Grzegorz Seliga, na sł. Olhima [k.13] Himanuyowicz⁶²⁴: Iż my dali na podwodę konia sł. Stanisława Dombrowskiego⁶²⁵, wzięwszy przez komornika jego. Gdzie, ten komornik Jędrzej, luźny był i zachowywał go ten to przerzczony Olhim Himaniowicz. A tak my teraz na tem skodujem.

Gdzie, ten przerzczony Olhim, stawszy przet urzędem, powiedział tem obyczajem: Prawdać jest iśći u mnie mieszkał, aliem ja o tem nie wiedział, kiedy go tam najmali, kiedy mu tam konia podawali na podwodę, anim też za niem przyrzekał.

Urząd, wysłuchawszy żalobę i też powieść tego to przerzczonago Olhima, uczyniliśmy go wolnem, ot tego konia.

I dla lepszej pewności ten Olhim dał sobie opisać w księgi burmistrzowskie.

Jeno, my jako urząd będący, z winy ratuskiej, tedy go tego nie wypuszczamy, aż się nam usprawiedliwi, tak wielie jako 3 grzywny pol.

333

26 maja 1570 r.

[k.13] Dnia 13 Maii [13 V 1570 r.].

Stawszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wspolek i też przet rajcami.

⁶²³ Jan Mikoss.

⁶²⁴ Olhim Himaniowicz.

⁶²⁵ Stanisław Dąmbrowski.

Sł. Stara Philipczikowa skarżyła się na op. Sczesnego Prusika, na zięcia swego: Iże mi ostał dłużen pół beczi żyta, po niegdy będącej żenie jego, com jej pożyczyla pół beczi żyta. Było [to] jescze za pierwsego męża jej, nieboszczika.

Urząd, wysłuchawszy żalobę i też odpór: Uczyniliśmy wolnem tego to, przerzczonago Sczesnego Prosika, ot tej pół beczi żyta.

I dla lepszej pewności dał sobie opisać w księgi burmistrzowskie.

334

26 maja 1570 r.

[k.13] Super eodem. Actum.

Stawszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wspolek też przet rajcami.

Op. Liewko sdun żalował się na op. Hwieczka sduna, syna swego: Iże mi ostał dłużen za krowę gr 80.

Gdzie, ten przeczony Hwieczko sdun stawszy przet urzędem wyznał sam na się: Iżem winien tę sumę, którą wyżej pomieniono jest.

Urząd wysłuchawszy żalobę i też wyznanie tego to Hwieczka sduna skazalichmy: Zapłacić, krom żadnego upominania i też pozw, koniecznie za 2 niedzieli.

335

26 maja 1570 r.

[k.13] Super eodem. Actum.

[k.13v] ^aStawszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knissinskim i też wspolek przet rajcami.

Żalował się op. Hwieczko sdun na op. Jakuba Dipczika: iże mi winien pożycznem obyczajem gr pol. 74.

Gdzie też, ten przerzczony Jakup Dipczik, stanąwszy przet urzędem, wyznał sam na się: Iżem winien tę sumę, która wyżej pomieniona jest.

Urząd, wysłuchawszy żalobę i też wyznanie tego to Jakuba Dipczika, skazalichmy: Zapłacić za 2 niedzieli koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw.^a

336

2 czerwca 1570 r.

[k.13] Dnia 2 czerwca [2 IV 1570 r.].

Stanąwszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wespołek i też przet rajcami, jako przet: Szczęsnym Kuzinskim i też przet sł. Krzysztofem Łukasowiczem⁶²⁶ i też przet Szczęsnym Kuzinskim⁶²⁷ i też przet Stanisławem krawcem.

Sł. Krzysztof Łukasowicz, stawszy przet urzędem, wyznał: Iżem arendował trzech ewartek pola i 2 place, w gruncie miasta knyszyńskiego sł. Gawłowi Skanskich i Kosyayusyowy Piotrasowicz do 3 lat, to jest od roku pańskiego 1570 aż do roku [15]72. Gdzie, k temu mają mi płacić arendy, z tego gruntu, na każdy rok po półczwarta złotego pol. A co się tknie około podatków, z tego gruntu, te gdy się podjęli ty arendarze płacić, z tych 3 ewartek czynsz na koždy rok i też podwodne pieniądze i też dziesięcinę. A co się tknie około dawania konie na podwodę, te gdy się tego nie podejmuję, ale komu ma za to dosyć uczynić jako na imię Krzysztof Łukasowicz, jako opiekun będący tego gruntu.

Półwłóczek, który jest w Nowym Połu, jako na Kobylance, tedy pod tąż arendą mają dzierżać i pod tem płatem i też do tych 3 lat, które wyżej pomienione są.

Gdzie, dla lepszej pewności, z obu stron, dali sobie opisać w księgi burmistrzowskie.

337

9 czerwca 1570 r.

[k.13v] Dnia 9 czerwca [9 VI 1570 r.].

Stawszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest. Sł. Jan Dipczyk żałował się na sł. Liewka sduna: Iż ostał dłużeń 70 gr pol.

Tamże, też stawszy [k.14] sł. Lewko Zdun wyznał sam na siebie: Iżem mu winien, ale mu przeliczam ten dług na swojej niewestce. Tę sumę, która wyżej pomieniona jest.

Tamże, też stawszy przet urzędem, jako ta to niewiestka, niewiestka tego to Lewka Zduna przyjęła się płacić tego długu, temu to przerweczonemu Jakubowi⁶²⁸ Dipczykowi.

Urząd wysłuchawszy żalobę i też wyznanie skazali: Zapłacić, koniecznie za 2 niedzieli, krom żadnego upominania i też pozwu.

⁶²⁶ Krzysztof Łukasowicz.

⁶²⁷ Szczęsny Kusinski.

⁶²⁸ Ewidentna pomyłka. Powinno być Janowi Dipczykowi.

338

13 czerwca 1570 r.

[k.14] Dnia 13 czerwca [13 VI 1570 r.].

Stanąwszy przed urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem burmistrzem knyszyńskim wespołek i też przed rajcami, którzy wyżej pomienieni są.

Sł. Matis Smurlo m.k. jawnie wyznanie uczynił, sam na siebie: Iże mam robić, na każdy tydzień 1 dzień, sł. Janowi rybakowi m.k. od tych pieniędzy oddam.

I dla lepszej pewności, krom żadnego upominku, dali tam sobie, z obu stron, w księgi burmistrzowskie opisać.

339

13 czerwca 1570 r.

[k.14] Działo się przede mną sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knyszyńskim, wespołek i też przed rajcami, którzy wyżej pomienieni są, jako przed sł. Krzysztofem Łukasowiczem i też przed Szczęsnym Kusinskim i też przed Stanisławem krawcem.

Op. Sebastian kucharz położywszy żalobę przed urzędem na sł. Jakuba krawca o siodło: Któregom siodła pożyczyl ku potrzebie jego, a on mi je zepsował. Które mię siodło kosztowało kopę gr.

Tedy, ten Jakub krawiec stawszy przed urzędem: Prawdać jest, juści ja o tem siedle nie wiem, ale przecie dla lepszej zgody, mój łaskawy panie urządzie, niech to siodło da naprawić, a ja będę powinien od niego zapłacić.

Ten, przerweczony Sebastian kucharz stawszy przed urzędem, iż mu się na tym mało widziało jał mówić i też odpowiadać temu: Dobrze panie, ja tobie nie chcę, ni WM sam tego siodła nie odpuszczę.

I dla lepszej pewności, ten przerweczony Jakub krawiec dał sobie opisać w księgi burmistrzowskie tą odpowiedź, którą mówił.

340

16 czerwca 1570 r.

[k.14v] Dnia 16 czerwca [16 VI 1570 r.].

Działo się przede mną sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knyszyńskim, wespołek i też przed rajcami, którzy wyżej pomienieni są.

Op. Jemiolka Marcin żałował się przed urzędem na sl. Gudosa Tomka m.k. o posag. Który posag postąpił, jako za dziewczkę swoją własną. Który posag mianował przed urzędem: jako krowę, tak też beczkę mąki a miodu i gr 50 pol., i soli za gr 12.

Gdzie też, tamże stawszy op. Tomek Gudos przed urzędem wyznał: Naprzód krowę, potem beczką mąki i gr 50 i soli za slik gr 12, a toż ja teraz daję jej: kopę gr pol. i 2 gr pol., a krowę i tę beczkę mąki ostaję jej winien, jako będąc pewnego długu.

I opisuję się je w księgi burmistrzowskie dla lepszej pewności.

341

30 czerwca 1570 r.

[k.14v] Czerwca dnia 30.

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sl. Krzysztofem Lukaszowiczem⁶²⁹, będący[m] na miejscu sl. Stanisława Piotrowicza burmistrza knisinskiego, wespolek i też przet rajcami, jako przet Szczęsnym Kusinskiem, i też Stanisławem krawcem.

Op. Matis tasnik, żałował się na sl. Jana Smurla: Iści mi popalił forem do tasek i z wiakami, w piecu swem. Któregom pieca, sobie u niego wyzwolił ku suseniu, a on mi je popalił, nie wiem przez który obyczaj. Gdzie ja na tem sobie skoduję jako zł pol. półczwarta [3¹/₂].

Gdzie też, ten przerwczony Jan Szmurlo stawszy przet urzędem powiedział tem obyczajem: Ja o tem nie wiem, ani moja dziewczka, alie dali Bóg chcę tego sumieniem swem poprawić, jako ja temu to Matisowi tasnikowi nie dozwaliał w swem domu żadnych rzeczy suszyć.

Urzął to wysłuchawszy, żalobę i odpór skazali temu to op. Janowi Smurłowi: Przysięć samotrzeciemu okolicznie swemi sąsiady. [k.15] Gdzieby na tem nie przysięg[!] ten przerwczony Jan Smurlo, tedy będzie powinien zapłacić tę sumę skody, którą sobie pomienił, jako Matis tasnik, jako półczwarta zł pol.

Ibidem.

Tamże stawszy przet urzędem, jako na imię Jan Smurlo wyznał się przet urzędem: Prawdaż jest mój laskawy panie urządzie. Iści ten to przerwczony Matis tasnik pobrał tych forem z wiekami połowice z ognia, które byli w domu moim.

342

30 czerwca 1570 r.

⁶²⁹ Krzysztof Łukasowicz

[k.15] Sub eodem actu.

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest.

Sl. Fronczek piwowar⁶³⁰ żałował się na op. Marcina Pikulia: Iści, on nie wiem którym obyczajem, żonę moją złażał, nazłorzeczył słów niepodciwych i jescze natto nazywał ją tem, czem się moja żona nie obychodzi.

Tamże, też stawszy przet urzędem op. Marcin Pikul powiedział temi słowy: Dali Bóg, jam tych słów nie mówił, a tak - jako ona dobra, a pocziwa, a tych słów, o które się ten przet WM salwuje, to o tym, tego nigdy nie mówił.

Urzął wysłuchawszy żalobę i otpór: Iż się nie godzi na swoje[j] potczywości przewodzić, alie dla lepszej pewności, na potem będąc, jeśli by ten przerwczony Fronczek piwowar przewiót[!] by też i najmniejszym dziecięciem na tego przerwczonego Marcina Pikula i też jego żonę, a on by miał mówić słowa niepotczywe, albo jemu samemu, albo jego żenie.

Tedy prosili sobie, z obu stron sobie urzędu, ażby między nimi zaklat położyli i też opisali pot trzema grzywnami ratuskiej winy, gdzieby miał jeden na drugiego słowa nieutciwe mówić, albo przewieść.

343

14 lipca 1570 r.

[k.15v] Anno domini 1570, mensis Julii, 14 die [14 VIII 1570 r.].

Przed zupełniem urzędem miesckiem knissinskiem, sl. Andrzejem Bolestą⁶³¹ wójtem knissinskiem i przed jego ławicą zupełną przysiężną: Matisem Mieczwiekiem, Michałem Królem i przed sl. Stanisławem Piotrowicz bormistrzem knissinskiem, Krzysztofem Lukaszowiczem⁶³² gminskiem, Stanisławem krawcem, Szczęsnem Kossenskiem rajcami.

Stanowszy szl. Piotr Tarussa, z powiatu bielskiego ziemanin, przed urzędem wyżej pomienionem, żałował się na Salomuna na Dolega⁶³³, na m.k. z ul. Grodzieskiego [s]: Iż, ten Salomun najął się u mnie dom i komorę zbudować, wedle cyrografu opisanego między nami i danego na się. Ten przerwczony Salomun - Pan Bóg wszechmogący raczył na niego przepuścić niemoc. Hon na to miejsce swe postanowił Jana Krzywczewicza, który był poddaniem JM Pana Ostaffeja [Wołłowicza] z Kamionki. Który miał robić na miesczu Salomunowiczem, aż do tego czasu póki Pan Bóg

⁶³⁰ Franček piwowar

⁶³¹ Andrzej Bolesta był wójtem jescze w 1578 r.

⁶³² Krzysztof Łukasowicz.

⁶³³ Salomun Dołęga cieśla.

jego raczy uzdrowić.

Tamże, robiąc ten przerwczony Jan Krzywczewicz przez 4 niedzieli u pana Tarussy rozmówił dwie dziewcze, z którymi dziewczkami skody niemałe poczynił. A poczyniwszy skody niocnią [s] obyczajem z nimi przez uciekl.

Pan Tarussa, nie dający znać do Salamuna, do tiesle, wnet posłał i uczynił pogoną, za tem swem złoczyńcą i za honiemi dziewczkami. Gdzie ich dogonono w Thajnem, we włości Augusta [s], wepołek z licem. Gdzie się i urzął na ten czas trafił, tamże we dworze pana Graiewskiego, jako [k.16] pan podstarości augustowski, pan Wysocki. I dowiedział się o honiem pojmaniu, iż na gruncie królewskim przyscigniono i pojmano. Rozkazał je wieść do miesca urzędowego, do Augusta. Gdzież tam byli przywiedzoni do twierdzy urzędowej. I byli w osadzeniu przez 3 dni. A potem pan Piotr Tarussa jechał na prawo. I tak o prawem [s] przed urzędem przyzyskał.

A potem, urzął panu Piotrowi tego złoczyńcę wydał, wespolek z temi rzeczami, które pokradł, jako dwie dziewcze i inne rzeczy wiedle opisu augustowskiego, mianowicie napisanie. Którego złoczyńcę wzięwszy do siebie chował go w domu swoim kilka dni i z temi dziewczkami.

I chowiawszy, przyjechał zasie do Knissina, z temże złoczyńcą, żalując się na Salamuna, na cieślę, który jemu tego złoczyńcę postanowił. I podawiał jemu jego mówiąc na swego robociadzia [?] a miego złoczyńcę, który mu skody niemałe poczynił.

Strona odporna odpowiedziała: Panowie mili, znam się ja k temu, iżem najął cieślę, będąc w niemocy, na miesce swoje, chcąc aby się nie dłużyła robota panu Tarusse, jeno abyż robota była chutcieja [s]. Alem, ja jego nie najmował na żadną kradzież, ani źle dzielać, a ja go w takowej mierze żadniem obyczajem nie chcę przyjąć, ani też zastępować. Oto macie swego złoczyńcę w ręku, czyni Wassa Mość z niem co chcecie.

Urzął, zupełnie wysłuchawszy żaliobia i opcza, uczynili Salamuna wolnem od pana Tarussa Piotra i od wszystkich szkod pomienionych.

Pan Piotr Tarussa, iż się widzialo [k.16v] krzywdzie apeliował sobie do JMP starosty knissinskiego i augustowskiego, do pania Stefana Bielawskiego. Urząd jemu założył apelację za 3 niedzieli.⁶³⁴

344

14 lipca 1570 r.

[k.16v] Sub eodem actu.

⁶³⁴ Por. nr 472.

Zakład między Stanisławem Słomą⁶³⁵, a między Wojciechem Gumowskim.

Stanąwszy przed urzędem wyżej opisaniem.

Stanisław Słoma prosił urzędu o pokój, aby jemu był zapisany od Wojciecha Gumowskiego. I prosił o zakład, aby był zaliożony.

Urzął na prośbę to uczynili. I zakład między nimi zaliożyli, jako 30 grzywien, wiedle statutu prawa maidebuskiego. Gdzie, jeśli by się ten Wojciech targnął na Słoma słowem, ręką, albo jakową pochwałkę uczynił na przeciwko temu Słomie, a będzie na niego przetruczono [?] namniejszym cłowiekiem, przed urzędem, będzie winien zapłacić zakład pierwszy, a potem prawo odpowiadał.

A ten Wojciech nie żądał zakładu.

345

14 lipca 1570 r.

[k.16v] Sub eodem actu.

Rękojmia Nosza. Jan Zoch. Polomnie.

Stanąwszy przed panem bormistrzem i przed jego ławicą radziecką.

Jan Zochowski m.k. jawnie wyznał, sam swoją osobą, iż wyreczył Andrzeja Noska z twierdzy miesckiem, jako ma zapłacić gr 20 pol. Polomnie Scepanikownie, jako jej ma zapłacić za 2 niedzieli. Gdzie, jeśli natenczas nie zapłaci, tedy ma grosz groszem nawiązać. A gdzieby ten Nosek nie dostał prawu swem rękojmiemu, ani się jemu [k.17] usprawiedliwiał, tedy sumę, co za niego wziął urzędownie będzie go winien, wtedy wziąć gdzieżkolwiek jego przyścignie, z listem urzędowiem, jako swego winowajcę.

Jeno ta Polomka nie dawała zapisu nic.

346

1 sierpnia 1570 r.

[k.17] Miesiąca sierpnia, dnia 1, Anno Domini 1570 [1 VIII 1570 r.].

Działo się przede mną sł. Stanisławem Piotrowiczem burmistrzem knisinskiem i też przet rajcami, jako przet sł. Szczęsem Kosińskiem⁶³⁶ i też przet Stanisławem krawcem i też przet wszystkim gminem miasta knisinskiego.

Sł. Krzysztof Łukasowicz⁶³⁷, gmiński miasta knisinskiego, położył żalobę: Iże

⁶³⁵ Może tożsamy z Stanisławem kotlarzem, por. nr 326.

⁶³⁶ Szczęsny Kusinski.

⁶³⁷ Krzysztof Łukasowicz.

mój łaskawy panie urządzie ja, jako będąc stróżem i też jakoście mię WM raczyli obrać i postanowić na tem, ażbym był i też przestrzegał majątności wasich, i też sasczi [?] i gardł wasich, ja jako gmiński będąc na tem miescu skarzę się przet WM na op. Stanisława czapnika m.k., iż mi się stała lekkość ot niego przet mem własnem domem, iż ja rozprawiwszy strażą, jako na to przynależy posłałch po wsitkiem miescie, dlia dojrzenia ognia i też wseliakich zbytków, gdzieby się kolwiek miały dziać.

Przysła naprot straża do tego to op. Stanisława czapnika. I naliezli tam ogień - świeczkę [na] stolie gorejącą, i też na kominie węglie przykryte makowinami. Gdzie też, tam straża uczyniwszy temu obyczaj upomniowszy gospodarza, ażby temu ogniewi dał pokój więcej.

Gdzie też, tam siedząc, na imię nijaki Bielski sługa JMćP starosty miasta knisinskiego wyskoczywszy [z]za stolia, dobywszy korda, chciał strażą pobić, isnasczi [?] by bił, nie hamował. Tedy by nie było przez złego.

Potem straża, nazat się wróciwszy do mnie, jęli opowiadać przede mną żal swój.

Ja, jako będąc starszem stróżem i przestrzegając wseliakich zbytków w mieście posłałch po tego to Stanisława czapnika.

Potem przysty przet mię jał sobie jescze hardzie odpowiadać. I też mówił co mu się podobało [k.17v].

Potemem kazał go do czwiedzi miesckiej schować. On jako nie będąc posłusny urzędowi, jescze jał mi odpowiadać temi słowy: Być ty zabitej śmierci chciał nie mnie zadać.

Potem widzę, iż się straży otbija wsiąch [?], wziąlek go szam za ramię i chcę go podać strażej. On ta to nic nie baczywszy, naprzót na Pana Boga i też na urząt, alie jał sobie czynić, wedlie woliej swojej, wziąwszy mię za głowę jał mię rwać, i też bić, jako mu się podobało. I też koszulie na mnie zdar[!].

A tak ja proszę o sprawiedliwość na takiego pana zaufalnego.

Tamże też stawszy, jako na imię Stanisław czapnik uczynił odpowiedź przet urzędem, który wyżej pomieniony i też przet wsitkiem gminem miasta knisinskiego: Jest ta rzecz, mój łaskawy panie urządzie. Iści, przysetsy do mnie w dom straża miasta knisinskiego, ja jako gospodarz będąc, jako temu wsędzie jest obyczaj kazałem dać jem się napić. Oni mię jęli napominać, ażbych miał ogień w opatrności. Gdzie tam siedząc, przy temże ogniu, jako na imię Bielski sługa pana starościn i też sąsiat nasz Łukasz Krzizewski i też Jan Safiejowej zięć i też ja sam, gospodarz będąc tamże też. Prawdać jest, mój łaskawy panie urządzie, iści ten to Bielski poset był do strażej, z kordem, alie ziem z łaski bożej tego nie dopuścił, ażby się to miało dziać w mem domu. Potem zaś, pan gmiński, po roześciu tej strażej, przysłał po mię, aż bym był do niego [szedł]. Potem, przysetsy przed dom jego, kazał mię zarazem wsadzić do czwiedzi miesckiej

strazej. Ja mój łaskawy panie urządzie, nie wiedząc przecz zaczk kazał mię [k.18] wziąć i wsadzić do czwiedzi. Ja się chcąc sprawić, nie dałem się strażej wziąć, alie mię sam wziąwszy i w tem z małżonką swoją, za głowę urwali mię, jako i teraz są temu znaki, a w tem bronieniu mojem mogło to być, iż ta kosulia była zdarta.

Sub eodem actu.

Tamże też, stojąc gmin wszytek miasta knisinskiego chcąc się tego wywiedzieć, jako wedlug świętej prawdy, kazali strażą stawić, na wyznanie tego świadestwa.

Stroz starsy, który natenczas był wyznał temi słowy: Prawdać jest mój łaskawy panie urządzie, iści, jako ja będąc starszem obrany natenczas dlia dojrzenia wszytkiego miasta przysłyhom naprzot do tego Stanisława czapnika, aż tam ogień gorzał na stolie, a drugi był przysypany na kominie makowinami. Jęliśmy napominać, aż by było w dobrem opatrzeniu, jako ogień, tak też czego Boże uchowaj zbytków jakich. Ali zatem, nijaki Bielski, dobywszy korda, wyskoczywszy na izbę, jał mówić: Który tu jest między wami starszy? Wnet tu będę płatał! Straż to obaczywszy, lięksy [się] tego to odpowiadania, wysli wszyscy z domu. I setsy do pana gmińskiego i opowiedzieliśmy żal swój, który się nam stał. Pan gmiński nie chcąc tego zaniechać, alie posłał po tego to Stanisława czapnika. Gdzie też przysetsy ten to Stanisław czapnik jał go napominać słowy: Panie czapniku wsak wies zakazanie naprzot JM, potem starościnie i też urzędowi miasta knisinskiego, aż by tam wsycy pot zakazaniem ogniu nie mieli skoro słońce zajdzie, alie za tę winę panowie stroza wsadzić go do ciemniece. My jako stroza będąc, chcąc go wziąć, nie dał się nam, alie go sami wziąwszy za ramię i chce go nam podać, a on wziąwszy za głowę pana gmińskiego [k.18v] uderzył go na ziemię. I w tem kosulie na niem zdarł.

Sup eodem actu.

Rękojmia.

Którzy ręczyli Stanisława czapnika:

Jan Derdol⁶³⁸,

Grzegorz Safiejowicz⁶³⁹,

Stanisław Trzęsłoma,

Siemion Joskowicz,

do postanowienia prawa, jako natenczas go mają stawić do prawa, gdy będą wiece gajone po św. Bartłomieju.

⁶³⁸ Jan Bruskowski zwany Derdol.

⁶³⁹ Grzegorz Saffiej.

[k.18v] Anno Domini 1570 dnia sierpnia [13 VIII 1570 r.].

Wyznanie stało się z uchwały pospolitego liudu miasta knisinskiego JKMci, że wysłali pospolity człowiek, naprzód:

pana Krzysztofa [Łukasowicza] gmińskiego
knyszynskiego,

pana Jakuba Wegrziczkiego,

pana Stanisława Kliczielskiego⁶⁴⁰,

Radzio Somowicz⁶⁴¹,

Simana Nowothnicz,

Mikolaja Mikossa,

Gregło Saffjowicz⁶⁴²,

Wojciecha Koczmiara,

Stanisława krawca⁶⁴³,

Matisa Twaroga,

Stanisława Krasowskiego⁶⁴⁴,

Wawrzyńca Swietlikoicz,⁶⁴⁵

Andrzeja Bylinę,

Jana Lisa

i innych, którzy byli natenczas wiary godnej, ku wysłuchaniu liczby pieniędzy miesckich, poborowych, którzy dawali po gr 6 Stanisławowi Piotrowiczu, natenczas burmistrz. Który pobór brał od dziesiątników, albo poborców - fl. 67 gr 21.

Z której sumy ten przerwczony Stanisław Piotrowicz uczynił liczbę słusną przed gminem.

348

22 sierpnia 1570 r.

⁶⁴⁰ Stanisław Kleczkowski, por. nr 388, rajca.

⁶⁴¹ Ławnik.

⁶⁴² Grzegorz Saffiej.

⁶⁴³ Rajca.

⁶⁴⁴ Rajca.

⁶⁴⁵ Rajca.

[k.21v] Sup eodem actu. 22 sierpnia [22 VIII 1570 r. r.].

Działo się przede mną Krzysztofem Łukasowiczem⁶⁴⁶, będącem w na miejscu sł. Stanisław Piotrowicza burmistra knisinskiego.

Sł. Marcin Mazur uczynił żalobę na op. Janową Pędziwiatrową: Iż mi ostała winna długu pieniędzy kop 2 pol. za piwo, które u mnie brała na borg.

Tażę, też stojąc, przet urzędem, ta przerwczona Jadwiga Pedziwiatrowa wyznała sama na siebie: Iżem mu nie winna tak wielie, aliem mu winna 3 zł pol. i gr 4 pol.

A tak my, jako urząt będący, wysłuchawszy żalobę i też wyznanie tej to Jadwigi Pedziwiatrowej, skazali hon: Zapłacić koniecznie, za 2 niedzieli, krom żadnego upominania i też pozw.

349

22 sierpnia 1570 r.

[k.21v] Sup eodem actu.

Stanoszy przet urzędem, który wyżej pomieniony, przet sł. Krzysztofem Łukasowiczem⁶⁴⁷, będącem na miejscu Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskiem, wespolek i też przet rajcami [ss].

Sł. Matis Jendrihowicz⁶⁴⁸ uczyniwszy żalobę przet urzędem na Jana Gusdalia stamtąże: Iż mi winien za ryby taliar.

Tamże też stojąc op. Jan Gusdal wyznał sam na siebie: Iżem mu winen taliar.

My, jako urząt wysłuchawszy żalobę i też wyznanie tego Jana Gusdalia skazali hon: Zapłacić koniecznie, do trzeciego dnia, pod winą.

350

22 sierpnia 1570 r.

[k.21v] Sup eodem actu.

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest.

Sł. Matis Gendrichowicz⁶⁴⁹ uczyniwszy żalobę na Jana Cziwnika, zięcia swego: Iż mi winien zł pol. 8.

⁶⁴⁶ Krzysztof Łukasowicz.

⁶⁴⁷ Krzysztof Łukasowicz.

⁶⁴⁸ Matis Giendrichowicz mieszczanin i kupiec łomżyński - por. nr 301.

⁶⁴⁹ Por. nr 301 i 349.

Tamże, też stojący przet urzędem sł. Jan Cziwnik odpowiedział: Iżem tak wielie nie winien, aliem go wyjednał za 6 zł pol.

My, jako urząta będący, rozkazujem i zakładamy prawo za 2 niedziel.

351

25 sierpnia 1570 r.

[k.19] Actum miesiąca sierpnia, dnia 25 [25 VIII 1570 r.].

Działo się przede mną Stanisławem Piotrowiczem burmistrzem knisinskiem, wespolek i też przet rajcami, którzy wyżej pomieniony są.

Uczyniwszy żalobę, op. Selman Żyd z miasta Horoszczy⁶⁵⁰ na sł. Matisową Wisemiarską m.k.: Iż mi ostała dłużna za sóló pieniędzy kop pol. liczby półczwarty [3¹/₂] przez 5 gr pol.

Gdzie też, tamże stawsy, przet urzędem jawnie wyznanie uczyniła: Iż mu winna.

Urząta, wysłuchawszy żalobę i też wyznanie tej to przerwczonej Matisowej Wisemiarskiej, skazali hom: Zapłacić za 2 niedzieli, koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw, takimże zakładem, jak i też iścizna.

352

25 sierpnia 1570 r.

[k.19] Sub eodem actu.

Działo się przede mną Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskiem, wespolek i też przet rajcami, którzy wyżej pomienieni są.

Uczyniwszy żalobę, op. Aran Żyd na sł. Janową Cziwnikową m.k. i też na Jakubową Sniechcziną: Iż mi ostały dłużny, za sóló, pieniędzy kop 4 i gr 10 pol.

Gdzie też, tam stawsy przet urzędem, jako na imię Janowa Cziwnikowa, wespolek z Jakubową Sniechcziną wyznanie uczyniły: Iż mu winny, tę sumę pieniędzy, która wyżej pomieniona jest.

Urząta wysłuchawszy żalobę i też wyznanie, iż mu winny skazali hom: Zapłacić za 2 niedzieli koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw, pot takimże zakładem, jako iścizna.

353

⁶⁵⁰ Choroszcz.

25 sierpnia 1570 r.

[k.19] Działo się przede mną sł. [Stanisławem] Piotrowiczem burmistrzem knisinskiem, wespolek i też przet rajcami, którzy wyżej pomieniony są.

Uczyniwszy żalobę op. Zelmal [s] Żyd z miasta Horoszczy na sł. Stanisława kotlarza m.k.: Iż mi ostał dłużen za sóló kopę pol.

Gdzie też, tamże stanąwszy Stanisław kotliarz [k.19v], przet urzędem, jawnie wyznanie uczynił: Iżem mu winien tę sumę, która wyżej pomieniona jest.

Urząta wysłuchawszy żalobę i też wyznanie tego Stanisława kotliarza, iż mu winien skazali hom: Zapłacić koniecznie za 2 niedzieli, krom żadnego upominania i też pozw, pot takimże zakładem, jako iścizna.

354

25 sierpnia 1570 r.

[k.19v] Sup eodem actu.

Działo się przede mną sł. Stanisławem Piotrowiczem burmistrzem knisinskiem, wespolek i też przet rajcami, którzy wyżej pomieniony są.

Op. Aran Żyd z miasta Horoszczy uczyniwszy żalobę na sł. Stanisława kotliarza m.k.: Iż mi ostał dłużen za sóló gr pol. 50.

Gdzie też, tamże stanąwszy przet urzędem sł. Stanisław kotliarz m.k. jawnie wyznanie uczynił: Iżem mu winien tę sumę, która wyżej pomieniona jest.

Urząta wysłuchawszy żalobę i też wyznanie tego Stanisława kotliarza, iż mu winien skazali hom: Zapłacić koniecznie za 2 niedzieli, krom żadnego upominania i też pozw, pot takimże zakładem, jak [i] iścizna.

355

25 sierpnia 1570 r.

[k.19v] Działo się przede mną sł. Stanisławem Piotrowiczem burmistrzem knisinskiem, wespolek i też przet rajcami, którzy wyżej pomieniony są.

Op. Jakubowa Dżiczczina uczyniła żalobę na Jakubową kowalową: Iż mi winna ostała gr 50.

Gdzie też, tamże stawsy przet urzędem, ta to przerwczona Jakubowa jawnie wyznała, sama na siebie: Iż jej winna tę sumę pieniędzy, która wyżej pomieniona jest.

Urząta wysłuchawszy żalobę i też wyznanie tej to przerwczonej Jakubowej kowalowej skazali ho: Zapłacić koniecznie za 2 niedzieli, krom żadnego upominania i

też pozw po[d] winą ratuską.

356

1 września 1570 r.

[k.20] Dnia 1 września [1 IX 1570 r.].

Działo się przede mną s[.] Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wspolek i też przet rajcami, którzy wyżej pomienieni są.

S[.] Wojciechowa Jablonszczanka uczyniwszy żalobę przet urzędem, na op. Januskową sewczową: Iż mi ostała winna flor. 1 pol.

Gdzie też, ta stojąc przet urzędem jawnie wyznała sama na siebie: Iżem jej winna.

Urząd wysłuchawsz żalobę i też wyznanie tej to Januskowej sewczowej skazali hom: Zapłacić za tydzień koniecznie, krom żadnego upominania też pozw.

357

1 września 1570 r.

[k.20] Stawszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest.

S[.] Szczęsny Kosinski opowiedział się przet urzędem: iż był pozwan od Jakuba krawca.

A dlia liepszej pewności dał sobie opisać w księgi miesckie.

358

6 września 1570 r.

[k.20] Miesiąca, 6 dnia, września [6 IX 1570 r.].

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet s[.] Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wspolek i też przet rajcami, którzy wyżej pomienieni są.

S[.] Hrechory Lazowski⁶⁵¹ m.k. uczynił żalobę na op. Iwana Moskwcizina: Iż mi ostał winien fl. pol.3, za rękojmią. Które 3 zł ręczył nieboszczykowi ojcu memu, jako na imię Zieniowi Lazowskiemu po Moskwcizinie Mathwieju, gdzie mam na to słuszny, a dobry dowód. Gdzie przerzekał przet uczciwemi ludźmi, jako na imię przet Onaczkiem kuszniierzem i też przet Janem Kostrem, ten to przerzeczony Iwana Moskwcizina.

⁶⁵¹ Omyłka: nie Hrachory Lazowski ledez Hrechory Zienkowicz vel Sienkowicz vel Szienkowicz. Ten ostatni był pasierbem Zienia Lazowskiego, a nie jego synem - por. nr 367.

[k.20v] Gdzie też, tamże stojąc przet urzędem Iwan Moskwcizina wyznania żadnego na siebie samego nie uczyniwszy, aż by miał po tem to Moskwcizinie Mathwieju ręczyć, aliem ja nigdy, ani znam, ani wiem.

My, urząd będący, kazali hom: Te ludzie stawić przet urząd.

Przy tem, ten to przerzeczony Iwan Moskwcizina przerzekał, aż by miał być placen, być temu to Hrehorowi Lazowskiemu, po ojcu jego.

Gdzie też i sam ten przerzeczony Iwan Moskwcizina dał się na te ludzie, którzy wyżej opisani są, ku świadectw.

My urząd będący wezwali hom przet urząd, naprzót s[.] Onaczko kuśnierza, ażby wyznał jako się tam działo między niemi?

Świadectwo tego to Onaczka kusnierza: Mój łaskawy panie urzędzie. Prawdać jest, iżem ci ja nie był na ich litkupie, aliem był przy podawaniu tego konia. Tedy ja był natenczas powiedział: Panie Lazowski, jako wy tego to konia otdajecie przez pieniądze? Tedy łaskawy panie urzędzie, ten to Iwan Moskwcizina powiedział: panie Lazowski, już ja w tem wsitkiem zastępuję.

Także, też istego Jana Kostra było wyznanie, temże sposobem i też Siiman[a] swiecza.

My jako urząd będący według wyznania tych to ludzi, iż przyrzekał słowem swoim za niem, skazujem: Zapłacić za 2 niedzieli koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw, pod winą.

359

6 września 1570 r.

[k.20v] Sup eodem actu.

Stawy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jak przet s[.] Stanisławem [Piotrowiczem], burmistrzem knisinskim, wspolek [k.21] i też przet rajcami, którzy wyżej pomienieni są.

Op. Szczęsny Prusik uczyniwszy żalobę: Iż mój łaskawy panie urzędzie, mieniałem [ze] s[.] Andrzejem Gnidą m.k. wołu na konia i przyrzekali hom sobie, jeśli się komu nie podoba, tedy sobie zaś otwrócić, za tydzień. Tedy moi łaskawi panowie, mnie się miana nie spodobała. Tedy mu konia otdał, a on mnie mego wołu nie chce przywrócić, gdzie jeszcze na to mam świątek, albo litkup, iżemh hmi sobie mieli wrócić, komu się z nas nie spodoba.

I dali się z obu stron na litkup. Litkupnik wyznał: Iż mieli sobie wrócić za tydzień, komu się z nich nie spodoba.

My, jako urząd będący, według wyznania tego to litkupnika skazali ho: Wrócić

tego wołu, koniecznie krom żadnego upominania i też pozw, skoro jedno z pola przydzie.

360

po 6 września 1570 r.

[k.21 | Miesiąca września dnia ^a

Stanowsz przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem burmistrzem knisinskim.

Ssł. Jan siodlarz m.k. ręczył z czwierdzy burmistrzowskiej robotnego Sidora cieślę, którego był posadził sł. Jan postrzygacz: Iż mu nie chciał być pilien roboty, na którą się najął dom zbudować, jako się w sobie ma.

Tedy, ten Jan siodlarz ręczył go w tem, aż ma dosyć uczynić temu. Na to się podjął i też najął temu to Janowi postrzygaczowi, a jeśli by temu wsitkiem, które wyżej pomienione jest ten Sidor cieśla dosyć nie uczynił.

Tedy ten Jan siodlarz we wsytkiem się sam zastawuje i też opisuje w księgi miesckie.

361

6 października 1570 r.

[k.22 | Miesiąca października, dnia 6 [6 X 1570 r.]^a

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wespolek i też przet rajcami.

Sł. Hrycz Maczkowicz m.k. uczynił żalobą na sł. Piotra Bojarzynowicz: Iż mu dał na towar na 7 beczek dziekiu, po 3 zł za każdą beczkę pol. A tak proszę, ażby mi w tem sprawiedliwość raczyli uczynić.

Tamże, też stojąc przet urzędem op. Piotr Bojarzynowicz wyznał sam na siebie: Iżem u niego wziął tę sumę, która wyżej pomieniona jest, na 7 beczek dziekiu, po 3 zł pol. za każdą beczkę.

Urząd wysłuchawszy żalobę i wyznanie tego to Piotra Bojarzynowicz skazali hom: Oddać, albo zapłacić te 7 beczek dziekiu, albo wedlie saczinku zł pol. 20 i gr 5, koniecznie za 2 niedzieli, krom żadnego upominania i też pozw.

362

6 października 1570 r.

[k.22 | Sup eodem actu.

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest .

Sł. Mikołaj Barzobogathi m.k. uczyniwszy żalobę stamtądże na Fronczka Miekowy: Iż u mnie wziął kopę gr pol., jako on lepiej wie.

Tamże, też stojąc przet urzędem Fronczek Mielkowicz jawnie wyznanie uczynił: Iżem wziął u niego tej kopy, która wyżej pomieniona jest.

Urząd wysłuchawszy żalobę i też wyznanie tego to Fronczka Mielkowicz skazuje: Zapłacić za 2 niedziel koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw.

363

6 października 1570 r.

[k.22v | Skazni urzędowej, wyżej uczynionej, między ucz. Anną żoną szl. Kalikstego Borowskiego powodowej strony, a między ucz. Janem Kusdoliem⁶⁵² komornikiem miasta Knisina, pozwanej strony: O nie zapłacenie długu 4 talierów jej winne jako powodowej stronie.

Urząd była skazał tak: Za 2 niedzieli zapłaci 2 zł, do których się znał zapłacić, a o 2 taliary zdrowe prawo, do których się nie znał, przet urzędem wójtowskim czynić.

A tak, strona pozwana dekretowi dosyć nie uczyniła, ani tego roku przypadłego skażni pilnowała.

Strona powodowa prosiła urzędu, aby egzekucji dekretowi pierwszemu [ss] uczynił i ku zapłaceniu.

Urząd przystał.

Urząd na akcie będąc przystawiali skażni swej. Skazał pozwanej stronie: Pod winą i z praw[n]em nakładem, za 3 dni zapłacić, dosyć uczynienie.

364

6 października 1570 r.

[k.22v | Sup eodem actu.

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest. Sł. Mikołaj Bajka⁶⁵³, jako będący pozwaną stroną od Jaczka sewcza, pilność sobie uczynił.

I dlia lepszej pewności dał sobie opisać w księgi bormistrzowskie, iż praw stawil.

⁶⁵² Jan Gusdal.

⁶⁵³ Mikołaj Bajko.

13 października 1570 r.

[k.22v] Miesiąca października dnia 13 [13 X 1570 r.].

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest .

Sł. Siemion Joskowicz m.k. położył żalobę na ucz. Olyassa kowalia: Iż mi ostał dłużen złoty pol. i gr 2 pol., które ręczył po Janie Brodzie, za żeliazno.

Urząd wysłuchawszy żalobę i też wyznanie tego to Olyassa kowalia, iż mu ręczył skazali hon: Zapłacić koniecznie za 3 dni, krom żadnego upominania i też pozw.

13 października 1570 r.

[k.23] ^aSup eodem actu.

Działo się przede mną sł. Stanisławem Piotrowiczem burmistrzem knisinskim, i też przet rajcami, którzy wyżej pomienieni są.

Sł. Jan Lissowicz⁶⁵⁴ m.k. ręczył z czwierzdy sł Stanisława Pawłowszcika, który mu winien, jako o niego będą Janowi ribakowi gr 80 pol.⁶⁵⁵ Który ten Jan Lisowicz obwiedzie się przet urzędem. Gotów się tego wsitkiego sprawić, co ten Stanisław Pawłowszcik winien oddać za 2 niedzieli, krom żadnego upominania i też pozw.^a

13 października 1570 r.

[k.23] Sup eodem actu.

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem burmistrzem knisinskim, wspolek i też przet rajcami, którzy wyżej pomieniony są.

Sł. Siemion Joskowicz nie będąc przymuszony, ani przypędzony alie [z] swej woli dobrej jawnie wyznał sam na siebie przet urzędem: Iż przyjął długi pieniężnego ot ucz. Hricza Szienkowicza⁶⁵⁶ kop pol. 4. Który dług winien mi był ojczym jego, jako będący niebosczyk Zienko Lazowski, gdzie ja tego to ucz. Hricza Zienkowicza kwituję z tych pieniędzy i w księgi miesckie opisuję.

⁶⁵⁴ Jan Lis.⁶⁵⁵ Por. sprawę nr 305.⁶⁵⁶ Zienkowicz Hrehory, por. nr 284, 306, 358, 368, 383 i 398.

13 października 1570 r.

[k.23] Sup eodem actu.

Tamże też stojąc przet urzędem, który wyżej pomieniony jest.

Ucz. Iwan Moskwiczin, nie będąc przymuszony, ani przypędzony, jeno [ze] swej woli dobrej, jawnie, wyznał sam na siebie przet urzędem: Iżem przyjął długi pieniężnego ot ucz. Hricza Zienkowicza⁶⁵⁷ kop pol. 4 i gr 20 pol. Który mi dług winien był ojczym jego niegdy będący Zienko Lazowski. Gdzie ja tego to ucz. Hricza Zienkowicza [k.23v] kwituję z tych pieniędzy i w księgi miesckie opisuję dla lepiej pewności.

17 października 1570 r.

[k.23v] Miesiąc października dnia 17 [17 X 1570 r.].

Działo się przede mną, sł. Stanisławem Piotrowiczem burmistrzem knisinskim, wspolek i też przet rajcami, którzy wyżej pomienieni są.

Robotny Anton Sdunkowicz opisawszy w księgi, w księgi burmistrzowskie sł. Janowi ribakowi m.k. długi pewnego, jako 80 gr pol. oddać krom żadnego upominania i też pozw na blisko przysle Boze Narodzenie, które [święta] będą w roku 1570. I gdziebym mu, na ten rok naznaczony, który wyżej pomieniony jest, nie oddał, albo oddać zamieskał, tedy ja się opisuję i gotów się mu daję, winien być na wszelkich miescach, gdzie jedno jemu będzie się ze mną naliepiej widziało ze mną usprawiedliwić i też dać się winienem jako za dług pewny.

20 października 1570 r.

[k.23v] Actum miesiaca października dnia 20 [20 X 1570 r.].

Stanowsy przed nas urząd będący miasta knisinskiego, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wspolek i też przet rajcami, którzy wyżej pomienieni są.

Sławni miesczanie knisinscy jako Jakub Wegrzicki i też Jan Cziwnik z ucz. Wojciechem sdunem, czyniąc ten postępek, jako według prawa mandiburskiego wśędzie jest tego zwyczaj i zachowanie: Iż jako, my będąc przyrzekamy i ślubujem za tem ucz. Wojciechem zdunem, który tego potrzebuje i też się opowiada, jako przet urzędem będący, iż chce być i też się opisuje prawdziwym być mieszczaninem, jako nam przynależy,

⁶⁵⁷ Zienkowicz Hrehory, por. nr 284, 306, 358, 367, 368, 383 i 398.

wselkich postępów i też praw, które przynależą na to ubogie miasto używać i czynić, to co przystoi na mieszczanina będącego.

371

20 października 1570 r.

[k.23v] Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest.

Ucz. Hricz Maczkowicz opowiedział się na op. Piotra Bojarzynowicz: Iż jako według skażni pierwszej urzędowej i też opisu [k.24] na rokznaczony, który opisany jest, ku płaceniu długu pieniężnego, przet urz[ę]t nie stał.

Gdzie ja temu pilność uczynił i dla lepszej pewności dałem sobie opisać w księgi miesckie.

372

20 października 1570 r.

[k.24] Sup eodem actu.

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest. Sł. Wojciech Czortek uczyniwszy objawienie i też opowiedanie na ucz. Jakuba Piotrasowicza mieszczanina: Iż się nie stanowiął praw[ui], ku płaceniu pieniędzy, według skażni urzędowej.

A tak ja temu pilność uczyniwszy i dla lepszej pewności dałem sobie w księgi burmistrzowskie opisać.

373

20 października 1570 r.

[k.24] Sup eodem actu.

Stanowski przet urzędem, który wyżej pomieniony jest.

Op. Jan Mikuczik⁶⁵⁸ opowiedział się przet urzędem i według skażni urzędowej i też według roslania urzędowego, ku pociążeniu za dług na Piotra Kocielka⁶⁵⁹: Który nic nie dbając na zesłanie urzędowe, alie się nie chciał dać pociążać i jeszcze ku temu złażał, jako się mu podobało.

A tak, dałem sobie opisać w księgi miesckie, dla lepszej pewności.

⁶⁵⁸ Jan Mikiczicz.

⁶⁵⁹ Tożsamy z Piotrassem, zob. nr 323.

374

20 października 1570 r.

[k.24] ^aSup eodem actu.

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest.

Ucz. Matis Zaczek m.k. nie będąc przymuszony, ani też przypędzony, jeno [ze] swej woli dobrej, jawnie wyznanie uczynił sam na siebie: Iż ostał dłužen sł. Janowi ribakowi, stamtądże, kop 2 pol. I mam mu otdać tych pieniędzy, nakładu robić na każdy dzień po 2 dni, do tych czasów, aż mu się nie wyiszę z tej sumy pieniędzy, która wyżej pomieniona jest.

Gdzie to dla lepszej pewności opisane jest w księgi miesckie.^a

375

20 października 1570 r.

[k.24] Sup eodem actu.

Stanowsy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest.

Op. Hapon m.k. jawnie wyznanie uczynił, przysetsy przet [k.24v] urz[ę]t miasta knisinskiego, sam na siebie: Iżem ostał dłužen kopę monety pol., jako na imię Janowi ribakowi m.k.

Gdzie ja opisuję się, spólną ręką [z] małżonką swoją, otdać i też zapłacić, krom żadnego upominania i teze pozw, na Matkę Bożą, której bywa jarmark w Goniądzu, otdać i też zapłacić.

376

30 października 1570 r.

[k.24v] Miesiąca października, dnia 30 [30 X 1570 r.].

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomienony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wespolek i też przet rajcami, którzy wyżej pomienieni są.

Szl. Mikołaj Bagiński, sługa JM pana starosty knisinskiego, opowiedział się i oznajmując przet urzędem stawszy na sł. Jakuba Wegrziczkiego m.k.: Iż mu się nie nie chciał stanąć i też usprawiedliwić przet urzędem miesckiem. Gdzie tego opowiednia była po trzykroć, urz[ę]d[owi] według prawa się sprawiać. Zesławsy z urz[ę]du rajcę jednego i sługę miesckiego ku otprawie [go] zastali. Gdzie on na to nic nie bacząc naprzot swego chcąc się temu nie usprawiedliwić.

Gdzie, ten to szl. Mikołaj Bagiński, dla lepszej pewności, dał sobie opisać w księgi miesckie.

377

3 listopada 1570 r.

[k.24v] Miesiąca listopada, dnia 3 [3 XI 1570 r.].

Działo się przede mną sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wespołek i też przet rajcami, którzy wyżej pomienieni są.

Ucz. Andrzej Zakrzewski m.k. żałował się na op. Jana Czarzika: Iż, moi łaskawi panowie, wyrzeczył u mnie beczkę żyta, a miał mi oddać na nasienie. A w tem mi nie chce oddać.

Gdzie, tamże stojąc op. Jan Czarzik wyznał sam na siebie: Iżem wyrzeczył beczkę żyta i miałem mu oddać, na ten który pomieniony jest, alie iż go prosił, iż miał mu oddać w roku 1571 [k.25], alie ten Andrzej Zakrzewski powiedział, iż mię prosił, aliem mu nie chciał czekać.

A tak my, jako urząt będący skazujem stanowić tego cłowieka na postanowienie ot tego piątku za tydzień. A gdziebyż nie postanowił na rok naznaczony, tedy sam masz mu oddać tę beczkę żyta.

378

3 listopada 1570 r.

[k.25] Sup eodem actu.

Skażni urzędowej niżej pomienionej, między ucz. Andrzejem Iwanowiczem, a między sł. Pawłem zamesnikiem, iż jako według wyznania tego to litkupnika, jako na imię Matisa Wisomierskiego, gdzie się z obu stron nań zdali, iż jako według skargi, tego to przerzeczonego Andrzeja Iwanowicza z ucz. Pawłem zamesnikiem, wyznał ten to litkupnik, iż miał mu zbudować dom, którego sobie był najął za 2 niedzieli zbudować, alie iż nie zbudował, co według sprawiedliwej rzeczy jest.

My, jako urząt będący, według wyznania tego to litkupnika skazujem: Wrócić zadatek, który dał, jako to mianował złoty pol. i chustę, którą dał w złotem pol. i gr 17 oddać i też zapłacić za tydzień, krom żadnego upominania etc.

379

3 listopada 1570 r.

[k.25] Sup eodem actu.

Skażni urzędowej, niżej pomienionej, iż jako według skargi ucz. Jana Koczmiera na przerzeczonego Jana Czarzika: Iż mi winien sanek żyta.

Gdzie też, tamże stojąc Jan Czarzik wyznał sam na siebie: Iżem winien.

My, jako rząd będący, skazujem: Zapłacić za tydzień, krom żadnego upominania i też pozw.

380

3 listopada 1570 r.

[k.25] Sup eodem actu.

Skażni urzędowej, niżej pomienionej, iż jako według skargi sł. Homi Swiethlikowicza na ucz. Oliassa kowała: Iż mi ostał winien gr pol. 19.

Gdzie, tamże stojąc Olias kowal wyznał sam na siebie: Iżem winien mu.

Jako urząt będący skaza...^a

381

3 listopada 1570 r.

[k.25v] Sup eodem actu.

Działo się przedemną sł. Stanisławem [Piotrowiczem], burmistrzem knisinskim, wespołek i też przet rajcami.

Sł. Onaczko kusnierz żałował się na Wojcicecha Pieczonego: Iż, wyręczył kopę gr 6 u mnie bratu swemu, a tak ja mu też samemu winien pół kopy pol. A tak po wytrąceniu ten złoty, com mu winien wibrozi [?] to też sumę, a jeszcze mi ostał winie[n] złoty pol. i gr 6 pol.

Tamże też stojąc, ten przerzeczony Wojcicech Pieczoni wyznał sam na siebie: Iżem mu winien złoty pol. i gr 6.

A tam my, urząt będący skazujem: Zapłacić za tydzień, koniecznie.

382

3 listopada 1570 r.

[k.25v] Sup eodem actu.

Skażni urzędowej, niżej pomienionej.

Ucz. Derszkowa wdowa żałował się na op. Michała Kiska: Iż mi winien kopę gr pol.

Gdzie też, tamże stojąc przet urzędem op. Michał Kiska wyznał sam na siebie: Iżem winien tę sumę, która wyżej pomieniona jest.

My, urząz będuący, skazujem: Zapłacić za 2 niedziele, krom żadnego upominania i też pozw.

383

3 listopada 1570 r.

[k.25v | Sup eodem actu.

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, bormistrzem knisinskiem, wespołek i też przet rajcami.

Sł. Hricz Zienkowicz⁶⁶⁰, wespołek i z matką swoją własną, jawnie wyznał przet urzędem, sam na siebie, jako będuący pozwany od ucz. Stanisławowej Piotrowiczowej, przet urząz miescki wyznał sam na siebie: Iż ostał [winien] zł pol. 5, pożycznem obyczajem, których był pożyczzył, jako będuący nigdy Zienko Lazowski. Alie iż to na mię przyszło, iż tego nie może nikt insy otprawować krom mnie, Hricza Zienkowicza, wespołek z matko swoją [k.26 |], znam i też wyznawam sam na siebie.

My, jako urząz będuący skazujem: Zapłacić tę sumę, która wyżej pomieniona jest sł. Stanisławowej Piotrowiczowej, koniecznie za 2 niedzieli, krom żadnego upominania i też pozw.

384

3 listopada 1570 r.

[k.26 | Sup eodem actu.

Działo się przede mną sł. Stanisławem Piotrowiczem, bormistrzem knisinskiem, wespołek i też przet rajcami, którzy wyżej pomieniony są.

Op. Liewon Hwieczkowicz,⁶⁶¹ wespołek i też z małżonką swoją, jako na imię Nastazją, jawnie wyznanie uczynili przet urzędem stanowszy: Iżem ostał, spólną ręką matki swojej, dłużny ucz. Hrehorowi słudze JKM⁶⁶² zł pol. 6. Gdzie ja mu się opisuję, dla lepszej pewności, oddać i też zapłacić. Natenczas, gdy bych mógł komu część swoją sprzedać, tedy mu się opisuję natenczas oddać i też zapłacić, koniecznie.

Gdzie to, dla lepszej pewności, ucz. Hrehory sługa JKM dał sobie opisać w księgi miesckie.

⁶⁶⁰ Zienkowicz Hrehory, por. nr 284, 306, 358, 367, 368, 383 i 398.

⁶⁶¹ Liewon Chwieczkowicz.

⁶⁶² Grzegorz Kaczik sługa JKM.

385

8 listopada 1570 r.

[k.26 | Miesiąca Novembra, dnia 8 [8 XI 1570 r.].

Stanowsy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskiem, wespołek i też przed rajcami.

Wyznania świątka między Mikołajem sewcem m.k., a między ucz. Lienartem⁶⁶³.

Stanowsy przet urzędem wyznał tem sposobem: Iż mój łaskawy panie urzędzie, tak się rzecz ma. Iści ten Mikołaj swiecz, jako się to przed wami toczy, okolo tej gryki, jako wyżej na žalobie pomieniona jest. tedy ten Mikołaj chcąc ją przy sobie dzierżać, zapalił mu, jako między sobą targ uczynili.

My, urząz [k.26v |] będuący, według wyznania świątka, osatwili hom tego Michała [?] przy tem.

386

8 listopada 1570 r.

[k.26v |] Stanowsy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest.

Op. Fronczek piwowar⁶⁶⁴ uczynił žalobę przet urzędem, na ucz. Piotra Bojarzinowicz: Iż mi ostał dłużen zł. pol. 5 gr 6.

Gdzie też, tamże stojąc przet urzędem [Piotr Bojarzinowicz] wyznał sam na siebie: Iżem mu winien tę sumę, która wyżej pomieniona jest.

Urząz wysłuchawszy wyznanie, tego to Piotra Bojarzinowicz, skazujem: Zapłacić za 2 niedzieli koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw.^a

387

8 listopada 1570 r.

[k.26v |] Skazni urzędowej wyżej uczynionej między ucz. Matisem Klucznikowiczem m.k. powodową stroną, a między Grzegorzem Kaczikiem sługą JKM, iż jako według skazni urzędowej naznaczony praw stać, nie stanął praw Grzegorz.

Gdzie, ten to przerwczony Matis, dla lepszej pewności, iż pilność uczynił praw, dał sobie opisać w księgi miesckie.

⁶⁶³ Lenart.

⁶⁶⁴ Franczek piwowar.

388

8 listopada 1570 r.

[k.26v] Stanowszy przet urzędem bormistrzowskim miasta knisinskiego, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wespolek i też przet rajcami, którzy wyżej pomienieni są, jako przet Stanisławem Kliczkowskim⁶⁶⁵, i też przet Radziem Simonowicz.

Sł. Matis Koliesnikowicz m.k., iż przez żądanie jego i też prośby jego, jako my urząd będący, chcąc tego wstykiego dojrzeć, prosił nas ażby to było jemu opisano, co hon skoduje sobie przez pobranie żony swej własnej, jako na imię Dorota, iż hona już to po raz i też drugi [raz], też po trzeci [raz] nie wiem, przez którego ducha natchnienie swą wolią, nie chcąc się według świętego małżeństwa sprawować, alie według swej woli pobrała mi, iż nat nierus [?] skoduje, a to nie przez jaką inszą sprawę, jeno przez żony mej, jako na imię Doroty. Pobrawszy mi rzeczy, które tu przet WM, mój laskawy panie urzędzie mianuję wzięła mi mój własny kozuch, który mię kostował ją gr 40, i też koszul 5 płóciennych cienkich, którem miał ot swej własnej matki i też skórznie, które mię kostowali, jako fl pol., obrus mej matki własnej, jako gr 10.

Gdzie to dla lepszej pewności dałem sobie opisać w księgi miescki burmistrzowskie.

389

10 listopada 1570 r.

[k.27] Act. Novembra, dnia 10.

Stanowsy przet urząt, który wyżej pomieniony jest, jako przet rajcami, którzy wyżej pomieniony są.

Sł. Stanisław krawiec⁶⁶⁶ m.k. opowiedział się i też uskarżając się na sługę swego: Który mi poset przecz, jako według skaźni urzędowej, iż mi miał dosłużyć do roku naznaczonego, jako do Zapustu. Hon na to nic nie bacząc, na skazni urzędową [k.27v], nie wiem którym obyczajem poszel mi przecz. I zaniósł mi pieniądze, jako gr pol. 50 i 4 gr pol. Które pieniądze miałem u niego umowne, iżem go miał krawiectwa uczyć.

Gdzie, ja to dla lepszej pewności dałem sobie opisać w księgi miesckie.

390

⁶⁶⁵ Stanisław Kleczkowski.

⁶⁶⁶ Rajca, wzm. 8 IV 1570 r. - 1 VIII 1570 r., por. nr 311, 337, 340, 342, 344, 347.

[k.27v] Sup eodem actu.

Skaźni urzędowej, niżej uczynionej, stał się dekret, między ucz. Hriskiem Wegrowskim, a między Francziskem krawcem, mieszczaninem lubelskim, o zaplacenie gr 20 i półtrzecia gr, do niespornej godziny, pod winą, temu to przerzeczonemu Franciszkowi krawcowi.

391

10 listopada 1570 r.

[k.27v] Sup eodem actu.

Stanowszy przet urząt miasta knisinskiego.

Hwiedor Krziwy, mieszczanin choroszczi, wyznał sam na siebie: Iżem ostał winien pewnego długu gr 40 pol. i dla lepszej pewności opisuję się mu⁶⁶⁷ otdać na blisko przysłą niedzielę [12 XI 1570], krom żadnego upominania i te[ż] pozw.

392

10 listopada 1570 r.

[k.27v] Sup eodem actu.

Skaźni urzędowej, niżej uczynionej, między ucz. Zieniową Lazowską⁶⁶⁸, a między Nowiczką masthalierką o kopę gr pol.

Iż, stanowszy przet urzędem wyznała sama na siebie przerzeczona Nowiczka masthalierka: Iż winnam tę sumę, która wyżej pomieniona jest.

Urząt wysłuchawsy wyznanie tej to przerzeczonej Nowiczkiej, skazujem: Zapłacić za tydzień koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw.

393

10 listopada 1570 r.

[k.27v] Sup eodem actu.

Skaźni urzędowej, niżej uczynionej, między ucz. Andrzejem Mozenskim⁶⁶⁹

⁶⁶⁷ Nie podano komu winien ten dług.

⁶⁶⁸ Wdowa po Zienku Lazowskim, matka Hrehorego Zienkowicza [Szienkowicz], por. nr 382.

⁶⁶⁹ Mezenski Andrzej por. nr 307.

żałującego się o taliar i o 2 kopie dranic [k.28] na op. Matisa Smurlika⁶⁷⁰. Gdzie tes tamże stojąc ten to przerwczony Matis Smurlik wyznał sam na siebie: Iżem mu winien, jako wyżej opisano jest.

My jako urząt będący skazujem: Zapłacić koniecznie do trzeciego dnia, pod winą, krom żadnego upominania i też pozw.

394

10 listopada 1570 r.

[k.28 | Skaźni urzędowej, wyżej uczynionej, między ucz. Wojciechową balwierzową, żałującej się o gr 50 pol. na ucz. Stanisławową czapniczkę.

Gdzie też, tamże stojąc, ta przerwczona Stanisławowa czapni|cz|ka wyznała sama na siebie: Iżem winna tę sumę, która wyżej pomieniona jest.

My jako urząt na akcie siedząc skazujem: Zapłacić koniecznie, za tydzień, krom żadnego upominania i też pozw.

395

10 listopada 1570 r.

[k.28] Sup eodem actu.

Skaźni urzędowej, niżej uczynionej, między ucz. Drapcziną,⁶⁷¹ żałując[e]j się na ucz. Janową Cziwnikową, o gr pol. 45.

Gdzie też, tamże stojąc, przerwczona Janowa Cziwnikowa wyznała sama na siebie: Iżem winna tą sumę, która wyżej pomieniona jest.

My jako urząt będący na akcie siedząc skazujem: Zapłacić koniecznie, za tydzień, krom żadnego upominania i też pozw.

396

10 listopada 1570 r.

[k.28] Sup eodem actu.

Skaźni urzędowej, niżej uczynionej między ucz. Hriczem Maczkowiczem z iż [s], jako według skaźni pierwszej urzędowej żałującego się na op. Piotra Bojarzinowicz o uczynienie długu.

⁶⁷⁰ Smurlo, Smurła, Szmurlo Matis - por. nr 287, 293, 297, 304, 305, 307, 338.

⁶⁷¹ Drabczina Matisowa, tj. żona Matisa draba - por. nr 303.

Według wyznania tego to przerwczonego Piotra Bojarzinowicz skazujem zapłacić tę sumę, jako zł pol. 21, do trzeciego dnia, koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw.⁶⁷²

397

10 listopada 1570 r.

[k.28] Sup eodem actu.

[k.28v | Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest.

Robotna Jeromina⁶⁷³, nie będąc przymusona, ani też przypędzona, jawnie wyznała sama na siebie: Iżem winna została gr 50 przez 3⁶⁷⁴ sł. Hwiedorowi Siemionowicz⁶⁷⁵ za piwo. Alie iż nie mogłam pieniędzy dostać, tedy mu podaję w tych pieniądza[ch] pftóna konopnego łokci 20 płaczki i suknię samodzielną, na wieczny czas.

Gdzie, ten to przerwczony Hwiedor Siemionowicz, dla lepszej pewności, dał sobie opisać w księgi miesckie.

398

17 listopada 1570 r.

[k.28v] Novembra dnia XVII [17 XI 1570 r.].

Skaźni urzędowej, niżej uczynionej, między ucz. Fronczkiem z miasta Goniedza, a między Hryczkiem Sienkowiczem⁶⁷⁶ m.k., o zapłcenie długu pieniężnego, jako gr pol. 81, jako też według wyznania tego to przerwczonego Hricza Sienkowicza: Iż winien tę sumę, która wyżej opisana jest.

Skazujem: zapłacić za 2 niedzieli, koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw.

399

17 listopada 1570 r.

[k.28v] Sup eodem actu.

⁶⁷² Por. nr 361 i 371.

⁶⁷³ Hieronimowa.

⁶⁷⁴ Tj. gr 47.

⁶⁷⁵ Rajca miejski, por. nr 303, 305, 306.

⁶⁷⁶ Zienkowicz Hrehory, por. nr 284, 306, 358, 367, 368, 383.

Skażni urzędowej, niżej uczynionej, między ucz. Simanem Smujginem, z miasta goniczkiego, a między ucz. Hriczem Zienkowiczem, z miasta knisinskiego, o zapłacenie długu pieniężnego jako fl. pol. 5 przez 5 gr i beczkę soli.

Według wyznania tego to Hricza Zienkowicza: Iż się wyznał tę sumę pieniędzy, która wyżej pomieniona jest i też beczkę soli, skazujem: Zapłacić za 2 niedzieli, koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw.

400

17 listopada 1570 r.

[k.28v] Sup eodem actu.

Działo się przede mną sł. Stanisławem Piotrowiczem, [k.29] burmistrzem knisinskim, wspolek i też przet rajcami, którzy wyżej pomieniony są [ss].

Ucz. Sarafin z Ostrowa położył żalobę na sł. Stanisława kotliarza m.k.: Iż mi ostał winien gr pol. 81.

Gdzie też, tamże stojący, przerzeczony Stanisław kotliarz stanąwszy przet urzędem wyznał sam [na] się: Iżem mu winien tę sumę, która wyżej pomieniona.

Urząd na akcie siedząc: Skazujem zapłacić według wyznania koniecznie, do niespornej godzienny, pod winą.

401

17 listopada 1570 r.

[k.29] Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, ucz. Wawrzyńcowa Nieszcierzewicz położyła żalobę przet urzędem na ucz. Simanową Lithwinową: Iż mi ostała dłużna gr 40 pol. za piwo, które piwo brała u mnie na senk⁶⁷⁷.*.

Gdzie też, tamże stojąc przet urzędem, ta przerzeczona Simanowa Lithwinowa wyznała sama na siebie: Iżem jej winna tę sumę, która wyżej pomieniona jest.

My, jako urząd na akcie siedzący, według wyznania skazujem: Zapłacić za 2 niedzieli koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw.

402

17 listopada 1570 r.

[k.29] Skażni uczynionej urzędowej wyżej pomienionej.

⁶⁷⁷ Na wyszynk, na sprzedaż.

Iż stanąwszy przet urzędem Stanisław Sliasapuk, sługa JKM położył żalobę na op. Liaha rzeźnika⁶⁷⁸: Iż mi ostał winien kopę gr pol. za konia, był mu przedał.

Gdzie też, tamże stawszy, przet urzędem, ten to przerzeczony Liach rzeźnik wyznał sam na siebie: Iżech mu winien tę sumę pieniędzy, która wyżej opisana jest.

My, jako urząd będący, według wyznania tego to [k.29v] przerzeczonego Liaha rzeźnika skazujem: Zapłacić koniecznie, za tydzień, krom żadnego upominania i też pozw.

403

17 listopada 1570 r.

[k.29v] Sup eodem actu.

Skażni urzędowej, wyżej pomienionej, między op. Hryczem Zienkowiczem, a między op. Nowiczkiem mastalierzem KJM: Iż dał w tej kopie groszy, 3 koła siłowane.

Tedy, my jako urząd będący zakładamy czas ku wykupieniu tych kół za 2 niedzieli, koniecznie. A jeśli na ten czas, ten to przerzeczony Nowiczki mastalierz nie wykupił za 2 niedzieli tych kół, tedy na on czas insem postanowieniem uczynić będzie[m] między nimi.⁶⁷⁹

404

17 listopada 1570 r.

[k.29v] Sup eodem actu.

Stanąwszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, wspolek i też przet rajcami.

Op. Michał Czuczerejczik uczynił żalobę na ucz. Halię, przeszłego nieboszczyka Czuczereja żonę: Iż, mój łaskawy panie urządzie, dałem je[j] ku zachowaniu siodło, które mię siodło kosztowało jako kopa gr pol. [ss].

Tamże, też stanowszy przet urzędem ta to, przerzeczona Halięna Czuczerejowa, wyznała sama na siebie: Iżem to siodło ja dała bratu jego własnemu.

Gdzie, też tamże stojąc, brat jego, przet urzędem wyznał sam na siebie: Iżem ja wziął to siodło ot mamki, w nakładzie ot płaca, którego płaca używała przez kilka liat.

My, jako urząd będący, zkazujem: Zapłacić albo kopę gr, albo siodło otdać Michałowi Czuczerejowi, który był dał ku zachowaniu, za tydzień, koniecznie.

⁶⁷⁸ Maciej Lach rzeźnik.

⁶⁷⁹ Por. nr 391.

405

17 listopada 1570 r.

[k.30] Sup eodem actu.

Stanąwszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest.

Ucz. Wojciechowa balwierka położyła żalobę na op. Jakuba Horosczenika⁶⁸⁰:
Iż mi ostał winien za piwo gr pol. 50.

Tamże, też stojąc przet urzędem ten, przerwczony Jakub Horosczenik, wyznał sam na siebie: Iżem winien tę sumę, która wyżej pomieniona jest.

My urząt na akcie siedząc według wyznania jego skazujem: Zapłacić za tydzień koniecznie.

406

17 listopada 1570 r.

[k.30] Sup eodem actu.

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wespolek i też przet rajcami, jako na imię Gudos Tomek⁶⁸¹.

Iż wyznał sam na siebie, wespolek też z[e] stojący[m] zięciem swoim, jako na imię z Marcinem Jemiolka, wespolek też i [z] żoną swoją i z żoną swoją, a moją dziewczką, jako na imię Jagneską: Iż, mój łaskawy panie urządzie, iż którym posak był winien, jako na imię Mrcinowi Jemioltcze, tedy mu już za wsitko, com mu był winien posagu dać, zapłacić i wsitkiego wyiścił.

Tamże, też stojąc wyżej pomieniony Marcin Jemiolka, wespolek i też z małżonką swoją wyznał: Iż mi się za wsitko wyiścił.

A dla lipeszej pewności, z obu stron, dali sobie opisać w księgi miesckie burmistrzowskie.

407

17 listopada 1570 r.

[k.30] Sup eodem actu.

⁶⁸⁰ Jakub Chorosczenik.

⁶⁸¹ Tomek Gudosz.

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest.

Op. [k.30v] Paweł Vosginth położył żalobę na op. Mikołaja cieślę: Iż mi ostał dłużen pożycznem obyczajem floren pol. A tak przez niemały czas, nie wiem przez zacz, nie chce mi placzem być [ss].

Tamże, też stojąc przet urzędem, ten przerwczony Mikołaj cieśla wyznał sam na siebie: Iżem mu [dłużen] złoty pol., który wyżej opisany jest.

Tak, my urząd będący, według wyznania skazujem: Zapłacić koniecznie za 2 niedzieli, pot sowitości [s] otdać, krom żadnego upominania i też pozw.

408

17 listopada 1570 r.

[k.30v] Sup eodem actu.

Skażni urzędowej, wyżej uczynionej, między ucz. Wawrzyńcem, sługą Wawrzyńca Swiethlikowicza, a między Onaczkiem kuźnikiem o złoty pol., iż jako według wyznania światka prawem czyniem ot tego złotego, o który się przet nami żałował [ss].

409

17 listopada 1570 r.

[k.30v] Sup eodem actu.

Stanowski przet urzędem, który wyżej pomieniony jest.

Ucz. Stanisławowa Brikowa⁶⁸² położyła żalobę na op. Sebastiana, mieszkającego w domu Stanisława kuźnika: Iż ostał dłużen gr pol. 80.

Tamże, też stojący przet urzędem, ten to przerwczony Sebastian wyznał sam na siebie: Iżem jej winien tę sumę, która wyżej opisana jest.

My jako urząt będący według wyznania skazujem: Zapłacić koniecznie, za 2 niedzieli.

410

13 grudnia 1570 r.

[k.30v] Dnia XIII Decembra [13 XII 1570].

[k.31] Skażni urzędowej niżej uczynionej między Zidem Pioliato Jakubie, a

⁶⁸² Stanisławowa Brykowa.

między sł. Stanisławem kotliarzem m.k.: O złoty pol., iż mi ostat winien.

Gdzie też, tamże stojąc ucz. Stanisław kotliarz odpowiedział tem sposobem: Prawdać jest mój łaskawy panie urządzie. Iści się to działo za przotków mych, za niebosczyka Gothkowskiego burmistrza przesłego⁶⁸³, iż temu była skażń. Iż był skazał przodek WM mnie przysiąc o ten złoty. Gdzieżem ja tej przysięgi był przet urzędem wójtowskiem pilien.

A ten przerzeczony, jako Zidth nie był pilien przysięgi mojem [s]. Gdzieżem ja to sobie, dlia lepszej pewności, dał opisać w księgi wójtowskie.

My jako urząt będący przykazujem temu Stanisławowi: Wypis z ksiąg wótowskich wziąć, a przet nas przynieść, na rok naznaczony, w piątek po Nowem Liecie.

411

15 grudnia 1570 r.

[k.31] Dnia Xv Decembra [15 XII 1570 r.].

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskiem, wespołek i też przet rajcami.

Op. Onaczko kuśnierz m.k. jawnie wyznał sam na siebie: Iżem ostat winien, dłużen pieniędzy kop 2 i gr 20 za beczkę soli sł. Stanisławowi Piotrowiczowi m.k. i dlia lepszej pewności opisuję się mu odać tę sumę pieniędzy, która wyżej pomieniona jest, na święto Narodzenia Panny Marii [8 IX 1570 r.], której bywa odpust w mieście knisinskiem, krom żadnego upominania i też pozw, koniecznie.

412

15 grudnia 1570 r.

[k.31] Sup eodem actu.

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest.

Jaczko Himaniowicz położył skargę na rob. Mincza: Iż mi ostat winien komornego fl. pol. 1 i gr 3.

Tamże też stojąc ten przerzeczony Miniech uczynił [przysięgę]: Iż winien.

Skazujem: zapłacić koniecznie do niespornej godziny.

413

15 grudnia 1570 r.

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest.

Sł. Jan rybak m.k. położył żalobę na op. Matisa Koliesnikowicza, zięcia swego, iż mu ostat winien pożycznem obyczajem żyta pół beczki.

Tamże też stojąc, op. Matis Koliesnikowicz [powiedział:] Mój łaskawy panie urządzie, żem ci ja mu nie dał, jako też i darował te pół beczki żyta córce swojej, a żenie mojej⁶⁸⁴.

Te, gdy ten Jan rybak powiedział: Iż mam na to świątka, na którego świątka zdali się z obudwu stron.

Te, gdy ten świadek wyznał: Iż mój łaskawy panie urządzie, iż tak było: Pożyczyławsza obadwa u tego to Jana rybaka po pół beczki żyta. Matis wziął pół beczki, a jam wziął pół beczki i Jędrzej Jraszcenic [?].

My jako urząt, według wyznania tego to świątka skazujem: Zapłacić tę pół beczki żyta koniecznie, za 2 niedzieli, krom żadnego upominania i też pozw.

414

15 grudnia 1570 r.

[k.31v] Sup eodem actu.

Tamże też stojąc przet urzędem.

Sł. Jan rybak m.k. położył żalobę na op. Matisa Koliesnikowicza, zięcia swego: Iż mi ostat winien pół beczki żyta, gdzie jescze mam na to dobrego człowieka, jako na imię Marcina Gilia.

Gdzie, ten tamże stojąc, przet urzędem, ten Matis Koliesnikowicz dał się na tego to świątka: Niech wyzna, aliem ja u tego to przerzeczonego Jana rybaka nie pożyczal nigdy.

A wtem świadek wyznał: Iż mój łaskawy panie urządzie, iż tak jest, gdy młócił ze mną przerzeczony, tedy mu pożyczyl, ten to przerzeczony Jan rybak, pół beczki żyta.

My jako urząt według wyznania tego świątka skazujem: Zapłacić za 2 niedzieli koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw.⁶⁸⁵

415

⁶⁸³ Marcin Gałkowski.

⁶⁸⁴ Dorota Koliesnikowicz, żona Matisa - por. nr 387.

⁶⁸⁵ Por. sprawę nr 413.

15 grudnia 1570 r.

418

15 grudnia 1570 r.

[k.3/v] Sup eodem actu.

Tamże, też stojąc przet urzędem.

Przerzeczony Jan rybak położył żalobę na ucz. Hapona m.k.: Iż mi ostał [k.32] winien beczkę żyta.

Tamże, też stojąc przet urzędem ten to przerzeczony Hapon wyznał sam na siebie: Iżem mu winien.

My, jako urząt będący, według wyznania skazujem: Zapłacić za 2 niedzieli, koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw.

416

15 grudnia 1570 r.

[k.32] Stanawszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest.

Op. Paweł Vosginth położył żalobę na rob. Michalka Sidorcziczka: Iż mi ostał winien pół beczki żyta.

Tamże, też stojąc przet urzędem, przerzeczony Michalko Sidorczik wyznał sam na siebie: Iżem mu winien.

My jako urząt będący według wyznania skazujem: Zapłacić za 2 niedzieli, koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw.

417

15 grudnia 1570r.

[k.32] Sup eodem actu.

Stanowszy przet urzędem.

Ucz. Zygmuntowa Bikowa⁶⁸⁶ położyła żalobę na ucz. Piotrasową Koczielkową: Iż mi ostała winna taliar.

Tamże, też stojąc ta to, przerzeczona Piotrasowa Koczielkowa wyznała sama na siebie: Iżem jej winna.

My jako urząt będący według wyznania tej Piotrasowej Kocziłkowej skazujem: Zapłacić za tydzień, koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw.

⁶⁸⁶ Zygmuntowa Bykowa.

[k.32] Sup eodem actu.

Stanowszy przet urzędem.

Ucz. Jakubowa Ryczukowa położyła żalobę na ucz. Piotrasową Koczielkową: Iż mi ostała winna gr pol. 80.

Tamże, też stojąc przet urzędem, ta prezreczona Koczielkowa wyznała sama na siebie: Iżem winna tę sumę, która wyżej pomieniona jest.

My, jako urząt, według wyznania tej to przerzeczonej Piotrasowej Koczielkowej skazujem: Zapłacić koniecznie, za 2 niedzieli, krom żadnego upominania i też pozw.

419

15 grudnia 1570 r.

[k.32] Sup eoddem actu.

[k.32v] Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest.

Sł. Matis Wisemierski, poborca JMP starosty knissinskiego Stefana Bieliawskiego, położył żalobę na ucz. Olka m.k.: Iż mi ostał winien poborowych pieniędzy kopę pol. przez 6 gr.

Gdzie też, tamże stojąc przet urzędem, przerzeczony Olka wyznał sam na siebie: Iżem mu winien tę sumę, która wyżej opisana jest.

My, jako urząt będący, na akcie siedzący, według wyznania tego to przerzeczonego Olka skazujem: Zapłacić koniecznie, za 2 niedzieli, krom żadnego upominania i też pozw.

420

15 grudnia 1570 r.

[k.32v] Sup eodem actu.

Stanowszy przet urząt.

Ucz. Czuczerejow Roman⁶⁸⁷, iż jako według skaźni urzędowej miał stanowić do prawa światka, a nie stanowiął.

Gdzie, dla lepszej pewności dał sobie opisać w księgi miesckie

⁶⁸⁷ Roman Czuczerej.

15 grudnia 1570 r.

[k.32v] Działo się przede mną, s[.] Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim.

Iż jako według wyznania świątkow, jako Stanisław Koliesnikowicz [i] Matis Koliesnikowicz naucz. Wawrzyńcową Boguthczina, iż jako nań wywoływała, jako na Andrzeja Gnidę i też jego małżonkę słowa nieuciwe i smasci⁶⁸⁸ skodliwe kasdemu do wichowy ku potczywoszczy, iż jako będąc dzieczkowana [ss] z urzędu za dług, który winna była, iż z zesłania urzędowego pograbiono jej sup[li]ke i podano w długu.

Gdzie ci świątkowie wyznali: Iż mówiła, iż ta supka jest ukradziona i przy tej supcze czaynego [?].

Tedy, ten to Andrzej Gnida, dla lepszej pewności, dał sobie opisać w księgi miesckie.

15 grudnia 1570 r.

[k.32v] Sup eodem actu.

Działo się przede mną s[.] Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wespolek i też przet rajcami.

Wyznał przet urzędem, iż zdał plenipotencję swoją, jako na imię Bartosz Geglinski⁶⁸⁹ mieszczanin gonieczki [k.33] op. Czimohowi Hriniewicz m.k. na rob. Janie Mazurze, który mieska jako u op. Matisa Klucznikowego brata komorą, jako kopę gr przez gr 1^{dn}. Któregom dał osadzić do czwierdy miesckiej za dozwozeniem pana burmistrza miasta knisinskiego.

Który też Jan Mazur wyznał sam na siebie: Iżem winien tę sumę, która jest tu opisana i dla lepszej pewności.

Ten to, przerzeczony Bartosz Gieglunski, dla lepszej pewności dał sobie opisać w księgi miesckie.

28 grudnia 1570 r.

⁶⁸⁸ Dla czci.

⁶⁸⁹ W rzeczywistości ten mieszczanin goniadzki nazywał się: Bartosz Jegliński i pozostawał na służbie strzeleckiej - por. AGAD, ASK, dz. LVI GG, k.14 i 33v.

[k.33] Actum XXVIII Decembra [28 XII 1570 r.].

Stanowszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet s[.] Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim.

S[.] Stanisław kotliarz m.k. wyznał sam na siebie: Iż jako będący, jako wyżej opisano jest, iż winien gr pol. 80 i gr 1 szl. Sarafinowi z Ostrowa. I podał michy kowalskie, w tej sumie, zastawić, która wyżej opisana jest, do tego czasu, aż gdy będzie miał, tedy na on czas wykupi.

Gdzie, dla lepszej pewności, ten to przerzeczony Stanisław kotliarz, dał sobie opisać w księgi miesckie.

28 grudnia 1570 r.

[k.33] Sup eodem actu.

Działo się przede mną s[.] Stanisławem Piotrowiczem burmistrzem knisinskim, wespolek i też przet rajcami.

S[.] Krzysztof Lukasowi[cz] skarżył się o słowa naucz. Jabłońską i też dziewczę jej Jawą i też o pofwalke⁶⁹⁰.

Ucz. Jablonska m.k. stanowsy przet urzędem zupełnem burmistrzowskim przyrzekła sama na siebie i też za dziewczę swoją, jako na imię Jawą, około złorzeczenia złych słów i też przena[bania] jakiegożkolwiek, na wszelkich miesckach, na przeciwko s[.] Krzysztofa Lukasowicza i też na przeciwko małżonki jego i też na przeciwko matki jego małżonki własnej.

I dla lepszej pewności dał sobie opisać ten to przerzeczony Krzysztof Lukasowicz, gdzieby na potem przez jakiegożkolwiek człowieka przewiół na te tu przerzeczone Jablonską [s], albo też na jej dziewczę własną, tedy gotów ją prawem instygować.

[k.33] Poczynają się akty w roku bożem 1571 za s[.] Stanisława Piotrowicza burmistrza knisinskiego.

2 stycznia 1571 r.

[k.33] Anno Domini 1571, Januarii 2 die [2 I 1571 r.].

Stanawszy przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet s[.] Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wespolek i też przet rajcami, jako przet s[.] Radziem Sumowicz i też przet s[.] Stanisławem Kanią.

⁶⁹⁰ Krzysztof Łukasowicz.

Sł. Jarosz, mieszczanin łomzowski, prosił urząd pana wójta miasta knisinskiego, ku zesłaniu. Aby mu dan był urząd ku opatrzeniu, ku rzeczom, które zostały po niedy będącem Pietrze Potkuczem m. k., aż by to było w dobrem zachowaniu, ku dobremu rozumowi lat dziecinnych.

Gdzie urząd przydany na żądanie sł. Jarosza mieszczanina łomzowskiego szetsy i oglądał tę majątność, wsitko, które się zostało w domu jego pomienionem.

Naprzot dom, który jest na ul. Thikoczkiej.⁶⁹¹

426

2 stycznia 1571 r.

[k.34] Stanowski oblicznie przet urzędem, sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wespół i też przet rajcami, którzy wyżej pomienieni są.

Sł. Andrzej Pozny, jawnie wyznanie uczynił, sam na siebie: Iż jako będąc przyzwany przet urzędem miescki, iż nalieziono kociel miedziany u niego w domu i łańcuch. Gdzie hon tamże stojący przet urzędem powiedział tem sposobem: Iż mój laskawy panie urzędzie, prawdać jest, iści ja mam słusny wywót o ten kociel, na którym kociel dał, jako na imię Jozwowi Parczikowi kop 4 pol. I kupił mi ten kociel za moje pieniądze własne. A co się tknie około łańcucha, tegdy ja ten łańcuch mam ot woźnicy Jana, z dworu pana starościca pińskiego⁶⁹². I tam mi go ostawił w gospodzie.

Stanowski oblicznie przet urzędem, który wyżej pomieniony, iż jako według zdania tego to, przerzeczonego Andrzeja Poznego na światka, ot kogo miał ten kociel, jako na imię Józef Parczik⁶⁹³. Stanowski przet urzędem wyznał sam: Iż mój laskawy panie, iżem ci ja ten kociel kupił za kop 4 i za gr 15 i spuściłem go jako sąsiadowi za też pieniądze, którem sam żądał za praczą, gr 15 położył.

427

2 stycznia 1571 r.

[k.34] Sup eodem actu.

Stanowski przet urzędem, który wyżej pomieniony jest, jako przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wespół i też przet rajcami, którzy wyżej pomienieni są.

⁶⁹¹ Dalej następuje puste pół strony dla wpisania inwentarza majątności Piotra Potkuczego, ale nie sporządzono go.

⁶⁹² Starościc piński - Jerzy Kurzeniecki, syn Iwana Kurzenieckiego starosty pińskiego, w latach 1561 - po 1589 właściciel sąsiadującej z Knyszynem Kalinówki.

⁶⁹³ Józef Parka.

Stanowski oblicznie sł Franciszek Mielkowicz m. k. jawnie wyznał sam na siebie przet urzędem: Iżem ostał winien kop pol. 6^{1/2} Marcinowi Wasiliskowi⁶⁹⁴ i też Janowi Klibanowicz za Wasilisek, gdzie ja się jem opisuję oddać i też zapłacić, krom żadnego upominania i też pozw, na blisko przyszlą Wielkienoc, która będzie w roku bozem 1571, a gdziebym jem na ten czas naznaczony nie oddał, albo oddać zamieskał, chcąc ich ku nierównej skadzie przywieść, tedy się jem jeszcze natto opisuję, wsitkie skody i też przyklatki zapłacić i też na wiązanie domu swego, w tej sumie, która wyżej pomieniona jest, dopuścić.

Gdzie to dla lepszej pewności w księgi miesckie dali sobie opisać.

428

2 stycznia 1571 r.

[k.34] Stanowski oblicznie przet urzędem sł. Stanisławem Piotrowiczem burmistrzem knisinskim, wespół i też przet rajcami.

Mikołaj Zadworni m. k. wyznał sam na siebie: Iżem ostał winien sł. Marcinowi Wasiliskowi i też Janowi Kliebanowicz z Wasilisek 100 gr liczby pol. Gdzie ja się jem opisuję oddać i też zapłacić koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw, na blisko przyszło Wielkanocz, która będzie w roku bozem 1571. A gdziebym jem na ten czas nie oddał, albo oddać zamieskał, chcąc ich ku nierównej skadzie przywieść, tedy się jem jeszcze natto opisuję, wsitkie skody i też nakłady zapłacić i wiązanie w domu swem, w tej sumie, która wyżej wyrażona jest dopuścić.

I gdzie to dla lepszej pewności dali sobie opisać w księgi miesckie.

429

2 stycznia 1571 r.

[k.34v] Sup eodem actu.

Stanowski oblicznie przet urzędem, sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wespół i też przet rajcami.

Sł. Jan Smalcz m. k. jawnie wyznał sam na siebie: Iżem ostał winien sł. Marcinowi Wasiliskowi i też Janowi Kliebanowicz z Wasilisek 100 gr lidzby pol. Gdzie ja się jem opisuję oddać i też zapłacić, koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw, na blisko przyszlą Wielką Noc, która będzie w roku bozem 1571. A gdziebym jem, na ten czas naznaczony, nie oddał, albo oddać zamieskał chcąc ich ku nierównej skadzie przywieść, tedy się jem jeszcze natto opisuję wsitkie skody i też nakłady zapłacić i wiązanie w domu swem, w tej sumie, która wyżej wyrażona jest dopuścić.

⁶⁹⁴ Marcin z Wasilisek na Litwie koło Lidy.

I gdzie to dla lepszej pewności dali sobie opisać w księgi miesckie.

430

2 stycznia 1571 r.

[k.34v] Stanowszy oblicznie przet urzędem, sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskiem, wespołek i też przet rajcami.

Sł. Maciej Liah⁶⁹⁵ m. k. jawnie wyznał sam na siebie: Izem ostał winien sł. Marcinowi Wasiliskowi i też Janowi Kliebanowicz z Wasilisek gr pol. 80, gdzie się ja jem [k.35] [opisuję] oddać i też zapłacić, koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw, na blisko przysła Wielką Noc, która będzie w roku bożem 1571. A gdziebym jem na ten czas naznaczony nie oddał, albo oddać zamieskał, chcąc ich ku nierównej skodzie przywieść, te gdy się jem nat to opisuję, wsitkie ich skody i tes nakłady zapłacić i wiązanie w domu swem, w tej sumie, która wyżej wyrażona jest dopuścić.

I gdzie to dla lepszej pewności dali sobie opisać w księgi miesckie.

431

2 stycznia 1571 r.

[k.35] Sup eodem actu.

Stanowszy przet urzędem oblicznie, przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskiem, wespołek i tes przet rajcami.

Op. Andrzej Gurski jawnie wyznanie uczynił sam na siebie: Izem ostał winien sł. Marcinowi Wasiliskowi i też Janowi Kliebanowicz z Wasiliska [s] fl. pol. 5. Gdzie ja się jem opisuję oddać i tes zapłacić, koniecznie, krom żadnego upominania i tes pozw, na blisko przysła Wielkanocz, która będzie w roku bożem 1571. A gdziebym na ten czas naznaczony nie oddał, albo oddać zamieskał, chcąc ich ku nierównej skodzie przywieść, tegdy się jem jescz natto opisuję wsitkie ich skody i tes nakłady prawne i tes nieprawne zapłacić i wiązanie na swój plac własny w tej sumie, która wyżej wyrażona jest do posciech.

Który plac jest na ul. Thikoczkiej, w miedzach, z jedne strone Matisa Popka, a druga strona Jakuba Korzeniewicz.

Gdzie to dlie lepszej pewności dali sobie opisać w księgi miesckie radzieckie.

432

2 stycznia 1571 r.

[k.35] Sup eodem actu.

⁶⁹⁵ Maciej Lach rzeźnik.

Stanowszy oblicznie przet urzędem, sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskiem, wespołek i tes przet rajcami.

Sł. Marcin z Walsilisek i tes Jan Kliebanowicz z Wasilisek zdali plenipotencję swoją, jako na imię Szczęsnemu Podwicze czechmistrzowi rzezniczkiemu miasta knisinskiego, na miesczanach knisinskich, jako na imię na Franczku Mielkowicz i też Mikołaju Zadwornem, na Janie Smalczu i tes na Macieju Liahu⁶⁹⁶ i tes Andrzeju Gurskiem, którzy mi się nam opisali w księgi miesckie knisinskie [k.35v] oddać i tes zapłacić na blisko przysła Wielką Noc, a jeśli byh my na ten czas naznaczony, który wyżej opisany jest nie stanowili sami przez zabawienie jakieśkolwiek, tedy tych długów nikomu insemu nie zlicamy wyprawować, jedno temu to Szczęsnemu Pudwicze m.k. na tych to przerzeczonych miesczanach knisinskich, którzy wyżej opisani są.

433

4 stycznia 1571 r.

[k.35v] Actum die 4 Januarii [4 I 1571 r.].

Stanowszy oblicznie przet urzędem.sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskiem, wespołek i tes przet rajcami.

Sł. Hrisko Wegrowski wyznał sam na siebie: Izem ostał winien szl. Mikołajowi gr pol. 55, którem mu winien za stół.

Tamże, też urząt zkazał: Zapłacić, koniecznie do trzeciego dnia pod winą.

434

4 stycznia 1571 r.

[k.35v] Sup eodem actu.

Stanowszy oblicznie przet urzędem, sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskiem.

Szl. Mikołaj Hejsmonth położył żalobę na sł. Hriska Wegrowskiego m.k., iż mi ostał winien gr pol. 55.

Tamże, też stojąc przet urzędem, tenże przerzeczony Hrisko Wegrowski zeznał sam na siebie: Izem mu winien tę sumę, która wyżej pomieniona.

My, jako urząt, na akcie siedząc, według wyznania tego to przerzeczonego Hrisko Wegrowskiego zkazujem: Zapłacić koniecznie, krom żadnego upomiana i też pozw, do trzeciego dnia, pod winą.⁶⁹⁷

⁶⁹⁶ Maciej Lach rzeźnik.

⁶⁹⁷ Por. sprawę nr 433.

435

4 stycznia 1571 r.

[k.34v] Stanowszy oblicznie przet urzędem, sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wespolek i tes przet rajcami.

Szl. Florian Bistry, [z] powiatu thikoczkiego, położył żalobę na op. Michała kotliarza: Iżem mu dał kociel [ze] swej miedzi urobić nowy, a tak przes niemały czas nie chce mi go oddać.

Tamże, też stojąc, ten to przerwczony Michał kotliarz m.k. wyznał sam na siebie: Iżem winien to, o co na mię żaluje, jako o ten kociel.

My, jako urząt będący, na akcie siedzący, według wyznania tego to przerwczonego Michała kotliarza, skazujem: Zapacić koniecznie za tydzień, pod winą.

436

5 stycznia 1571 r.

[k.36] Akt dnia 5 Januarii [5 I 1571 r.].

Stanąwszy oblicznie przet urzędem sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wespolek i też przet rajcami.

Ucz. Wawrzyńcowa Sulkowa położyła żalobę, na sł. Matisa Mazura: Iżem mu dał 3 zł ku wywarzeniu piwa.

Tamże, też stojąc przet urzędem ten to przerwczony Matis Mazur, nie chciał praw odpowiadać, alie sobie prosił urzędu ku rozmyslieniu do dwu niedziel.

Gdzie, to mu strona powodowa dopuściła.

437

5 stycznia 1571 r.

[k.36] Sup eodem actu.

Stanąwszy oblicznie przet urzędem, sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wespolek i tes przet rajcami.

Sł. Marcin Mazur m.k. położył żalobę na ucz. Maciejową rzeźnikową: Iż mi ostala winna gr pol. 50.

Tamże, też stojąc ta to przerwczona Maciejowa rzeźnikowa wyznała sama na siebie: Iżem winna tę sumę, która wyżej opisana jest.

My, jako urząt będący, na akcie siedząc, według wyznania skazujem: Zapłacić, koniecznie, za 2 niedzieli, pod winą.

438

5 stycznia 1571 r.

[k.36] Sup eodem actu.

Stanowsy oblicznie przet urzędem, sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskim, wespolek i tes przet rajcami.

Sł. Łukasz Krzizewski m.k położył żalobę na op. Marcina, Przesroczcziwego zięcia: Iż mi ostal winien prodek jego, jako kopę gr pol.

Gdzie tes, tamże stojąc, ten to przerwczony Marcin wyznał sam na siebie: Iżem winien tę sumę, która wyżej opisana jest.

My, jako urząt będący, według wyznania skazujem: Zapłacić koniecznie, krom żadnego upominania i tes pozw, za dwie niedzieli, pod winą.

439

5 stycznia 1571 r.

[k.36] Sup eodem actu.

Stanowszy oblicznie prze[d] urzędem, sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzm knisinskim, wespolek i tes przet rajcami.

Robotny Czimoch Czar, z miasta knisinskiego, uczynił żalobę na rob. Sienka stamtądże: Iż mmój łaskawy panie urzędzie czynię żalobę na zięcia swego, iżem mu dał w posagu za dziewczką swoją wołu i pół sanki jęczmienie [k.36v] i świnię. A tak, iż to wolia naprzot boża jest, iści moja córka jest już na sądzie bozem, a potomku [s] żadnego po niej, tedy ja proszę, ażby mi mój wziętek był przywrócon ku mnie, ten który wyżej jest opisany.

Tamże, też stojąc przet urzędem, ten to przerwczony Sienko wyznał sam na siebie: Prawdać jest, iścim był wziął ot niego to, co hon sobie przet wami mianuje: wołu i pół sanki jęczmienia i świnię, alie is Pan Bóg na mię przepuścił, iż mi ten wół jescze za żywota córki jego, a moje[] zony by[] zachorzał, tędym go dobił, chcąc aż bych przy mniejszej szkodzie został. Tegdys mu go, ku swemu pozytkowi obrócili, w dom.

A com dlia lepszej pewności oznajmujem wójtem sioła hrabolowskiego⁶⁹⁸, jako na imię Wasiliem Jamoczowiczem.

A co się tknie około świni, tedy mi ta zginęła.

⁶⁹⁸ Dziś wieś Chraboły koło Knyszyna.

Gdziem tes to wsitko oświaczył, ku lepsemu świadomiu.

A co się tknie, około pól solanka jęczmienia, tedym to spożył z córką jego, a moją żoną.

Ku czemu, dla lepszego świadomia, sdali się z obu stron na tego to przerweczonego Wasilia Jarnoczowicza wójta hrabołowskiego.

Tamże stanowsy przet urzędem, ten przerweczony Wasil zeznał tem sposobem: Prawdać jest, iści ja o tem dobrze świadom, iści [wól] był zachorzał, tedy go dobił. Potem gdym się dowiedzia[ł], iż chorego wołu dobił zakazałem pod winą, aż by to mięso było precz zarzucono, a co tknie około świni, tedy mi i to wsitko opowiedział, iż mu sginęła.

Dla czego, dla lepszej pewności, ten to Sienko dał sobie opisać w księgi miesckie burmistrzowskie.

Także też pół sanki jęczmienia spożył [z] żoną za żywota.

440

5 stycznia 1571 r.

[k.36v] Sup eodem actu.

Stanowszy oblicznie przet urzędem, sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskiem.

Op. Kopiejkowa, [z] siola Gory⁶⁹⁹, uczyniwszy żalobę na op. Stanisława Njehocziāja z miasta knisinskiego: Iż mi ostał winien gr pol. 50.

Gdzie też, tamże stojąc przet urzędem, ten to przerweczony Stanisław Njehodziaj wyznał sam na siebie: Iżem jej winien [k.37], jako gr 50 pol.

My, jako urząt będący, według wyznania tego to przerweczonego Stanisława, skazujem: Zapłacić pod winą, koniecznie za tydzień, krom żadnego upominania i tes pozw.

441

12 stycznia 1571 r.

[k.37] Akt dnia XII Januarii [12 I 1571 r.].

Stanowszy przet urzędem, sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskiem, wespołek i tes przet rajcami, którzy wyżej pomienieni są.

Szl. Stanisław Sliaspuk, sługa JKM, położył żalobę na op. Jana Czara m.k.: Iż

⁶⁹⁹ Góra - wieś starostwa knyszyńskiego, położona nad Narwią, niedaleko od Krypna.

mi ostał winien fl. pol. 9, przes 5 gr pol., za konia, które u mnie kupiwszy zadał mu gr 20, a miał mi otdać na przesty św. Marcin, a nie otdał, jakos fl. pol. 9 przes 5 gr.

Tamże, też stojąc przet urzędem, ten to przerweczony Jan Czarzyk wyznał sam na siebie: Iżem ci ja kupił u niego konia i zadałem gr 30, a przy mnie ostało jako fl. pol. 8, a złoty ten dziewiąty, który mianuje, tedym tego nigdy nie winien, ani wiem, ani znam, jeno to mianuję com winien.

My, jako urząt będący, na akcie siedzący, według wyznania tego to przerweczonego Jana Czara, skazujem: Zapłacić za 2 niedzieli, koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw. A co się tknie około tego fl. 1, do którego się nie znał ten to przerweczony Jan Czarzyk skazujem litkupniki stanowić, którzy byli na tem litkupie, jak targ był między nami [s], za 2 niedziel, koniecznie, na tenże rok zawity, który wyżej opisany jest.

442

12 stycznia 1571 r.

[k.37] Stanąwszy oblicznie przet urzędem.

Sł. Stanisław Giegalka m.k., iż według pierwszego arestu, przet urzędem supelnem Stanisławem Piotrowiczem burmistrzem knisinskiem, przepowiedział pieniądze rob. Grzegorza Selige, służe miesckiego: Które mi pieniądze winien za konia, jako fl 6 i gr 10.

Dla lepszej pewności dał sobie opisać w księgi miesckie.⁷⁰⁰

443

12 stycznia 1571 r.

[k.37v] Sup eodem actu.

Stanowszy oblicznie przet urzędem.

Ucz. Janowa Malinowska położyła żalobę na op. Hricza Maczkowicza: Iż mi ostał winien za piwa beczkę gr 25. A tak mi nie chce placen być [ss].

Tamże też, ten to przerweczony Hricz Makowicz wyznał: Iż, mój łaskawy panie, tę beczkę dała mi na weselie, jako za siostrę swoją, gdzie mam na to świątka Gawła Sthanskich.

Gdzie, ten to Gawel Sthanskich wyznał przed urzędem: Iż darowała tę beczkę na weselie.

My, jako urząt, według wyznania tego to świątka, czynim wolnem Hriczka

⁷⁰⁰ Por. nr 309.

Maczkowicza ot Janowej Malinowskiej.

Gdzie, ten Hricz Maczkowicz, dla lepszej pewności, dał sobie opisać w księgi miesckie.

444

12 stycznia 1571 r.

[k.37v] Sup eodem actu.

Stanowszy oblicznie przet urzędem, sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskiem.

Ucz. Marcinowa Mikucziowicz⁷⁰¹ położyła żalobę na op. Piotrasa Koczielnika: Iż mi ostał winien gr pol. 50, a tak nie chce mi być placen.

Tam też, stojąc przet urzędem, ten to przerwczony Piotras Koczielko wyznał: Iżem winien to, co jest mianowaną [s] wyżej.

My jako urząt będący zkazujem: Zapłacić za tydzień, koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw.

445

12 stycznia 1571 r.

[k.37v] Sup eodem actu.

Stanowszy oblicznie, przet urzędem zupełnem burmistrzowskiem.

Sł. Jan rybak m.k. położył żalobę na rob. Jana Brode, stamtądże: Iż mi ostał winien gr 40 i 8¹/₂, a tak nie chce mi placen być.

Tamże też, stojąc przet urzędem, ten to przerwczony Jan Broda wyznał sam: Iżem winien tę sumę, która wyżej pomieniona jest.

My, jako urząt będący, według wyznania tego to przerwczonego Jana Brody i też według folgowania tego to Jana rybaka, skazujem: Zapłacić na blisko przyszły zapust, koniecznie, pod winą.

446

12 stycznia 1571 r.

[k.38] Sup eodem actu.

Stanowszy oblicznie, przet urzędem zupełnem burmistrzowskiem.

⁷⁰¹ Mikuczewiczowa Marcinowa.

Sł. Jan rybak m.k. położył żalobę na op. Jana Cziwnika stamtądże: Iż mi ostał winien fl. pol. 1.

Tamże, też stojący, ten to przerwczony Jan Cziwnik wyznał sam na siebie: Iżem mu winien.

My, jako urząt będący, według wyznania tego to Jana Cziwnika skazujem: Zapłacić koniecznie, za tydzień, pod winą.

447

17 stycznia 1571 r.

[k.38] Sup eodem actu.

Anno Domini 1571, dnia XVII Januarii [17 I 1571 r.].

Stanowszy oblicznie przet urzędem, sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskiem, wespolek i też przet rajcami, którzy wyżej pomienieni są.

Sł. Jakub Sniethka m.k. wyznał sam na siebie: Iżem zastawił ćwarciznę polia w Stharem Poliu miasta knisinskiego, sł. Tomaszowi Kiscze m.k. we 3 kopach pol. licząc ot Narodzenia Pańskiego, aż do drugiego roku Narodzenia Pańskiego, które będzie w roku bożem 1571. I jeszcze k temu, zastępuje go i wolnem czynię ot wsitkich czynsow i też powinności, ot wsitkich.

I gdzie, dla lepszej pewności, z obu stron dali sobie opisać w księgi miesckie.

A gdziebym, na ten rok naznaczony, który wyżej opisany jest, tych pieniędzy nie oddał, które wyżej opisane są, tegdy mu się opisują i będę powinien dopuścić i na drugi rok używać, w tych pieniądzech, tej ćwarcizny, we wsitkich trzech poliach, w Starem Gronczie miasta knisinskiego.

Która ćwarcizna polia lieży: z jedne [s] strone Mikołaja Bajki, a s drugą stronę tegoż to to przerwczonego Jakuba Sniethki i ze wszytkimi sianożęciami, które będą na przeciwko tej ćwarcizny.

448

19 stycznia 1571 r.

[k.38] Dnia XIX Januarii [19 I 1571 r.].

Stanowszy przet urzędem oblicznie, przet sł. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskiem.

Sł. Hwiedor Siemionowicz m.k. ręczył za robotnem Janem Gburczikiem: Iż ma

domieskać w domu szl. Pawła Jemiołski⁷⁰², w mieście Knisynie [k.38v], to jest do roku jako do Kwiatnej Niedzieli, za kopę gr i gr 4. A gdzieby, ten to Jan nie domieskał i nie domieskawysy poszet precz, tedy się ten to przerweczony, jako na imię Hwiedor Simionowicz opisuje i zastępuje we wsitkiem tem najmie.

Za co i jest umowa między nimi, jako jest opisano wyżej.

I gdzie, dla pewności, ten to przerweczony Paweł Jemiołka dał sobie opisać w księgi miesckie.

449

19 stycznia 1571 r.

[k.38v] Sup eodem actu.

Stanowszy oblicznie przet urzędem, sl. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskiem, wespołek i tes przet rajcami, którzy wyżej pomienieni są.

Sl. Marcin Kurdej położył žalobę, na op. Wojciecha Krupa: Iżem dał z niem na podwode konia swego własnego, gdzie hon, sam na niem jedsziwszy i na drodze będący ochrał⁷⁰³ mu koń jego własny i wiół go na mem koniu, aż do domu, a tak mi konia mego zopsował, na ostatek, aż mi z tej drogi jego zdechl.

Tamże, też stojąc, ten to przerweczony, Wojciech Krupa odpowiedział: Iżem, mój laskawy panie urzędzie, czemuż hon tego konia zaras nie opowiedział przet urzędem, alie przystał do mnie, aż we dwie niedzieli?

My, jako urząta będący, iż nie objawiał tego przet urzędem, jeśli się to z drogi temu koniowi stało, czynim wolnem Wojciech Krupa ot Marcina Kurdeja.

Dla lepszej pewności dał sobie opisać w księgi miesckie, ten to przerweczony Wojciech Krupa.

450

19 stycznia 1571 r.

[k.38v] Sup eodem actu.

Stanowszy oblicznie przet urzędem, sl. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskiem.

Robotny Wawrzyniec Kowalczyk położył skargę na sl. Jakuba kowala m.k.: Iż mi ostał winien gr pol. 70, za myto, com u niego robił.

⁷⁰² Paweł Jemiołka.

⁷⁰³ Ochromił.

[k.39] Tamże, tes stojąc przet urzędem, ten to przerweczony Jakub kowal, wyznał sam na siebie: Iżem mu winien tę sumę, która wyżej opisana jest.

My, jako urząta będący, według wyznania tego to Jakuba kowala skazujem: Zapłacić koniecznie za tydzień, krom żadnego upominania i też pozw.

451

19 stycznia 1571 r.

[k.39] Sup eodem actu.

Stanowszy oblicznie przet urzędem, sl. Stanisławem Piotrowiczem, burmistrzem knisinskiem, robotny Jarmocz Czimochow syn, iż jako będąc obżałowani przet urzędem miesckiem knisinskiem, ot sl. Stanisława Piotrowicza, burmistrza knisinskiego o skody, które były wyżej przet urzędem mianowanem, które był udzielał sam przez siebie.

Tedy, za to wsitko, stała się ugoda, przy ludziach i tes sąsiadach osiadłych miesckich knisinskich. Jako i podał ten to przerweczony Jarmocz, Czimochów syn, bróg siana, w tej ugodzie, za te wsitkie skody, sl. Stanisławowi Piotrowiczowi burmistrowi knisinskiemu.

Tamże też stojąc, ten to przerweczony Stanisław Piotrowicz czyni wolnem we wsitkiem.

A dla lepszej pewności z obu stron, dali sobie opisać w księgi miesckie.

452

19 stycznia 1571 r.

[k.39] Sup eodem actu.

Stanowszy oblicznie.

Sl. Szczepan cieślia wyznał sam na siebie: Iżem ostał winien ucz. Stanisławowej Piotrowiczowej gr pol. 13.

Dla lepszej pewności opisano jest w księgi miesckie.

453

26 stycznia 1571 r.

[k.39] Mensis, dnia XXVI, Januarii [26 I 1571 r.].

Stanowszy oblicznie przet urzędem, sl. Krzysztofem Lukasowiczem, na miescu będącem sl. Stanisława Piotrowicza, burmistrza knisinskiego.

Położył žalobę sl. Wojciech Pothapowicz na op. Piotrasa Koczielka: Iż mi ostał

winien fl. pol. 4.

Tamże, też stojąc, przet urzędem, ten to przerwczony Piotras Koczielko, wyznał sam na siebie: Iżem mu winien tę sumę, która wyżej opisan jest.

My, jako urząt będący, według wyznania tego to przerwczonego [k.39v] Piotrass Koczielka skazujem: Zapłacić, koniecznie, za 2 niedzieli, krom żadnego upominania i też pozw.

454

26 stycznia 1571 r.

[k.39v] Sup eodem actu.

Stanowszy oblicznie przet urzędem, sł. Krzysztofem Łukasowiczem⁷⁰⁴, na miescu będącem sł. Stanisława Piotrowicza burmistrza knisinskiego.

Położył skargę kowal Matis na ucz. Zofie: Iżem zastawił giermak u niej, a tak nie wiem: Przecz mi go, nie wiem gdzie podziała ?

Tamże, też stojąc przet urzędem, ta to przerwczona Zofia powiedziała: Iżem ja ten giermak zastawiła, gdy mi bi też potrzeba w teje sumę, a tak ja tego gotowa iechać poń.

My jako urząt będący według opowiedania po ras i drugi i po trzeci, iż gotowa jechać według skażni urzędowej, iż miał dać konia jachać.

455

2 luty 1571 r.

[k.39v] Mensis, die II, Februarii [2 II 15571 r.].

Stanowszy oblicznie przet urzędem, sł. Stanisławem Kanią, na miescu będącem sł. Stanisława Piotrowicza burmistrza knisinskiego.

Sł. Stanisław Pawłowsczik m.k. jawnie wyznał sam na siebie: Iżem wziął zupełną zapłatę ot przerwczonego Jerzego Pawłowsczika, brata swego własnego, kop pol. 31, z którego kwituję na wieczne czasy, które pieniądze miał przy sobie pożyczanem obyczajem.

456

8 luty 1571 r.

[k.39v] Actum dnia VIII Februarii [8 II 1571 r.].

⁷⁰⁴ Krzysztof Łukasowicz.

Stanowszy oblicznie przet urzędem, sł. Krzysztofem Łukasowiczem⁷⁰⁵, burmistrzem knisinskiem.

Sł. Wojciech Twarog m.k. jawnie wyznanie uczynił sam na siebie: Iżem ostał winien szl. Wawrzyńcowi Maciejowiczu z Brusowa kop pol. monety 2, za konia, którem u niego kupił.

I dlia lepszej [pewności] opisuje mu się otdać, krom żadnego upominania i też pozw, na blisko przysły św. Michał, który będzie w roku bozem 1571.

I gdzie, dlia lepszej pewności, z obu stron, dali sobie opisać w księgi miasta knisinskiego.

457

8 luty 1571 r.

[k.39v] Sup eodem actu.

[k.40] Skażni pomienionej, wyżej uczynionej, między ucz. Pawłem Grandzicz⁷⁰⁶, żalujący[m] się na sł. Andrzeja, Krasowskiego zięcia, przet urzędem stanowszy z obu stron społu: Iż mi ostał winien gr pol. 40, przez 2 gr pol., iż jako według wyznania tego to Andrzeja, Krasowskiego zięcia.

My, jako urząt będący, na akcie siedzący, skazujem: Zapłacić tę sumę, która wyżej jest opisana, za tydzień, koniecznie, krom żadnego upominania i też pozw, pod winą.

458

9 luty 1571 r.

[k.40] Mensis, dnia 9, Februarii [9 II 1571 r.].

Stanowszy oblicznie przet urzędem, sł. Krzysztofem Łukasowiczem⁷⁰⁷, burmistrzem knisinskiem, wespolek i tes przet rajcami, którzy wyżej pomienieni są.

⁷⁰⁵ Krzysztof Łukasowicz.

⁷⁰⁶ W 1510 r. król Zygmunt Stary potwierdzał mieszczaninowi grodzieńskiemu Grzegorzowi Krandiczowi (Grandziczowi) wieczyste prawa do zakupionej ziemi u mieszczan grodzieńskich. Por. *Opisanie dokumentow i bumag chraniaszczichsja w Moskowskom Archiwie Jussticii*, „Russkaja Istorieczeskaja Bibliotieka”, t. 21, Moskwa 1915, s. 182 (za: *Metryka Litewska, Ks. zapisów 8, k. 361-363*). Na zakupionych gruntach powstała wieś Grandzicze - dziś przedmieście Grodna. Paweł Grandzicz występujący w księgach miejskich knyszyńskich jest prawdopodobnie przedstawicielem tej bogatej patrycjuszowskiej grodzieńskiej rodziny.

⁷⁰⁷ Krzysztof Łukasowicz.

Śl. Matis Wisemierski m.k. położył skargą na op. Łukasza kuśnierza: Iżem kupił słót, z niem na poły, zapłaciłem ja sam 3 beczki, a ten przerzeczony Łukasz kuśnierz 2 beczki i rozdzieli hom na poły, jako na to przynalieży.

Tamże, też stojąc przet urzędem, ten to przerzeczony Łukasz kuśnierz wyznał sam na siebie: Iżem ja jaczy [?] za 2 beczce zapłacił, a pan Matis Wisemierski za 3 beczki.

My, jako urząt będący, na akcie siedzący, według wyznania tego to, przerzeczonego Łukasza kuśnierza, przekazujem z urzędu: Temże sposobem kupić 3 beczki sfodu, a panu Matisowi 2 i zważać społu i roszdzielić na poły, jako i pierwszy między rozdzielili, pod winą urzędową.

459

9 luty 1571 r.

[k.40] Stanowszy oblicznie przet urzędem wyżej pomienionem.

Śl. Tomek Gudosz m.k. położył żalobę na op. Simana Franka, stamtądże: Iżem mu pożyczyl 2 moki [?], a tak mi nie wiem przecz nie chce oddać.

Tamże, też stanowszy przet urzędem, ten to przerzeczony Siman Franek powiedział: Iżem ja u niego nie pożyczyl, jeno stargował za pieniądze. Alie, iż nie miał tego czem dowieść, ten to przerzeczony Tomek Gudosz, iżby miał jemu pożyczyc, [k.40v] przykazujem z urzędu, temu to przerzeczonemu Simanowi Frankowi, tego cielesnością podeprzeć, jako u niego tej moki nie pożyczyl. Potem, temu dosyć uczyniwszy, przykazujem zapłacić według targu, jako między sobą stargowali pod winą.

460

9 luty 1571 r.

[k.40v] Sup eodem actu.

Stanowszy oblicznie, przet urzędem zupełnem burmistrzowskiem.

Śl. Oliexy m.k. położył żalobę na op. Jana Prodzielika: Iż mi ostał winien gr pol. 45.

Tamże, też stanowszy przet urzędem, ten to przerzeczony Jan Prodzielik wyznał sam na siebie: Iżem mu winien tę sumę, która wyżej pomieniona jest.

My jako urząt, według wyznania skazujem: Zapłacić koniecznie, za tydzień, pod winą.

461

9 luty 1571 r.

[k.40v] Stanowszy oblicznie, przet urzędem zupełnem burmistrzowskiem.

Śl. Hwiedor Siemionowicz m.k. położył skargę, na śl. Pawła zamesnika: Iż mi ostał winien kopę gr pol.

Tamże, też stanowszy przet urzędem, ten to przerzeczony Paweł zamesnik powiedział tem sposobem: Iżem ci ja nie winien więcej jako gr pol. 1/2 kopy i gr 6 i to teraz pokładam przet waszmościami.

My, jako urząt będący, na akcie siedzący, prawo zdrowe ostawujem. A ostatek jako gr pol. 24: Iż gr pol. 24, iż go ma prawem przet ławicą wójtowską dochodzić, tego na tem to Pawle zamesniku.

462

9 luty 1571 r.

[k.40v] Stanowszy, przet urzędem zupełnem burmistrzowskiem.

Ucz. Michałowa Mokiejewicz położyła żalobę na ucz. Mikołajową cziesliną: Iż mi ostała winna kopę gr pol. za piwo, a tak nie chce mi płatna być.

Tamże, też stojąc przet urzędem, ta przerzeczona Mikołajowa czieslina wyznała sama na siebie: Iżem winna tę sumę, która wyżej mieniona jest.

My, jako urząt będący, według wyznania [k.41] tej pomienionej Mikołajowej cziesliny skazujem: Zapłacić koniecznie, za 2 niedzieli, pod winą, krom żadnego upominania i też pozw.

463

9 luty 1571 r.

[k.41] Sup eodem actu.

Stanowszy oblicznie, przet urzędem zupełnem burmistrzowskiem.

Robotny Sienko Narkowicz [z] siola Jesionowki⁷⁰⁸ położył skargę na śl. Jakuba Rewiaka m.k.: Iż mi ostał winien pół beczki żyta suhego [s], a tak nie chce mi płacen być.

Tamże, też stojąc przet urzędem, ten pomieniony Jakub Rewiaka powiedział: Iżem ci ja mu nie winien tego żyta nigdy. I dopuścił dowót powodowej stronie ku przysiędze. Gdzie ta strona powodowa ma przysięc na tem.

⁷⁰⁸ Jasionówka - wówczas wieś - własność Kurzenieckich, późniejsze miasteczko.

13 luty 1571 r.

[k.41] Actum Februarii die XIII [13 I 1571 r.].

Stanowszy oblicznie przet urzędem, sl. Krzysztofem Lukasowiczem⁷⁰⁹, burmistrzem knisinskim, wspolek i też przet rajcami, jako przet sl. Stanisławem Kanią, gmińskim miasta knisinskiego i też przet Matisem Twarogiem, Szczesnem Kusinskiem.

Sl. Matis Giendrihowicz mieszczanin miasta knisinskiego⁷¹⁰ ot przerweczonego Jana Sulcza Balczerowicza [z] miasta lomzienskiego, ku wypelnienie towaru, na które miał z niem umowę.

Gdzie, ten to Matis Giendrihowicz czyniąc temu dosyć, umowie tej, którą miał z niem, ażby na potem jakiegokolwiek dolegliwości nie miał, ot tego przerweczonego Jana Sulcza Balczerowicza, opowiedział się przet urzędem stanowszy: Iż gotów zawse czynić lidzbę temu wsitkiemu towarowi, na co się był podjął. Gdzie, jescze natto ukazał list, pot własną pieczęcią miasta wrocławskiego, ten to przerweczony Matis Giendrychowicz, przet temże urzędem, wyżej pomienionem.

13 luty 1571 r.

[k.41] Stanowszy oblicznie przet urzędem, jako przet sl. Krzysztofem Lukasowiczem⁷¹¹, burmistrzem knisinskim, wspolek i też przet rajcami.

Sl. Stanisław Liobiewski m.k. nie będąc przypędzony, ani też przymusony, jeno dobrowolnie wyznał sam na siebie: Iżem ostał winien sl. Matisowi Giendrichowiczu, mieszczaninowi miasta knisinskiego⁷¹², [k.41v] fl. pol. 7. Gdzie ja mu się opisuję dla lepszej pewności oddać i też zapłacić, krom żadnego upominania i też pozw, na blisko przyszłą Wielką Noc, która będzie w roku [15]71. A gdziebym, mu na ten czas naznaczony, który wyżej opisany jest, nie oddał, albo otdać zamieskał, chcąc go ku nierównej skodzie jego przywieść, nie wymawiając się żadnem fortelem wymyślonym, tedy mu się opisuję natto oddać. Pod sowitością tej sumy, która wyżej opisana jest, oddać i też zapłacić, w prawa nie nie wstępujący, krom żadnych fantów, jeno gotowem[i] pieniądzmi.

⁷⁰⁹ Krzysztof Lukasowicz.

⁷¹⁰ Wcześniej Matis Giendrichowicz określany był jako mieszczanin łomżyński. Por. nr 301, 349, 350 i 464.

⁷¹¹ Krzysztof Lukasowicz.

⁷¹² Por. nr 301, 349, 350 i 464.

15 luty 1571 r.

[k.41v] Mensis Februarii die 15 [15 II 1571 r.].

Stanowsy oblicznie, przed sl. Krzysztofem Lukasowiczem⁷¹³, burmistrzem knisinskiego miasta i przed rackimi.

Na imie Andrzej Kraszowski, mieszczanin knyszynskiego miasta dobrowolnie obligował się Pawłowi Grandziczowi [z] miasta grodzieńskiego płacić sowito gr 40 pol., jeśli mu nie oddał na dzień 19 miesiąca, wyżej pomienionego. Które jemu ma oddać w Grodnie, na dzień wyżej pomieniony.

16 luty 1571 r.

[k.41v] Dnia 16 lutego [16 II 1571 r.].

Skażni urzędowa na op. Piotraszu Koczielku mieszczaninowi miasta knisinskiego: Kop 2 pol. sl. Wojciechowi Czorthkowi za tydzień koniecznie, krom żadnego przykładu i też krom żadnego pozw [ss] przet urząt pot winą radzieczką.

16 luty 1571 r.

[k.41v] Stanowszy oblicznie przet sl. Krzysztofem Lukasowiczem⁷¹⁴, burmistrzem knisinskim, wspolek i też przet rajcami .

Sl. Wojciech Koczmier m.k. położył żalobę na sl. Jana Jegolhke: Iż mi ostał winien za piwo gr pol. floren [s] i gr 5.

Tamże, też stanowszy przet urzędem, ten to przerweczony odpowiedział: Iżem ci ja mu winien juczy [?] gr 20, a gr 15, o tem nic nie wiem.

My, tak urząt [k.42] będący, według wyznania tego to Jana Jegolhki, skazujem: Zapłacić koniecznie za tydzień, a ostatek zdrowe prawo ostawujem przet sądem wójtowskim.

16 luty 1571 r.

⁷¹³ Krzysztof Lukasowicz.

⁷¹⁴ Krzysztof Lukasowicz.

[k.42] Sup eodem actu.

Stanowsy oblicznie przet sł. Krzysztofem Łukasowiczem⁷¹⁵, burmistrzem knisinskim, wespolek i też przet rajcami.

Robotny Wawrzyniec kowal położył żalobę na sł. Jakuba kowala: Iż mi winien za myto gr pol. 70.

Tamże, też stojąc przet urzędem wyznał sam na siebie: Iżem mu winien, jako gr pol. 70 i ufnałów kop 13.

My, jako urząt będący, według wyznania tego to Jakuba kowala skazujem: Zapłacić koniecznie, za tydzień, krom żadnego upominania i też pozw pod winą.

470

16 luty 1571 r.

[k.42] Stanowszy oblicznie przet urzędem, sł. Krzysztofem Łukasowiczem⁷¹⁶, burmistrzem knisinskim, wespolek i też przet rajcami.

Sł. Jaromin Branszanin m.k. położył żalobę na sł. Stanisława Pawłowszcika m.k.: Iż mi ostał winien gr pol. półsiódma dziesiątka [65] przez pół gr.

Tamże, też stojąc, przet urzędem, ten to przerzeczony Stanisław Pawłowszcik wyznał sam na siebie: Iżem winien tę sumę, która wyżej opisana jest.

My, jako urząt będący, na akcie siedzący, skazujem: Zapłacić koniecznie, za 2 niedzieli, pod winą, krom żadnego upominania i też pozw.

471

16 luty 1571 r.

[k.42] Sup eodem actu.

Stanowszy oblicznie przet urzędem, sł. Krzysztofem Łukasowiczem⁷¹⁷, burmistrzem knisinskim, wespolek i też przet rajcami.

Op. Sienko Hołowienka m.k., nie będąc przypędzony, ani też przymuszony, jeno [ze] swej dobrej woli wyznał sam na siebie przet urzędem stawszy: [k.42v] Iżem zastawił pół domu, swego własnego, w mieście Knisynie, na ul. Stharo dworney⁷¹⁸, o

⁷¹⁵ Krzysztof Łukasowicz.

⁷¹⁶ Krzysztof Łukasowicz.

⁷¹⁷ Krzysztof Łukasowicz.

⁷¹⁸ Ul. Starodworna jest do dziś w Knyszynie. Nazwę zawdzięcza zapewne dworowi myśliwskiemu Wodziłówka do pocz. XVI w. egzystującemu na końcu tej ulicy. Później spalonemu, który kolejno

miedze Michała Twarogowicz⁷¹⁹, świetlice i pół sieni i pół ogroda, wstykiego jako się w sobie ma, w półtrzeciu [2 1/2] kopach, sł. Siemionowi Joskowiczowi. To jest rok ot roku, ot Zapust, as do Bożego Narodzenia, które będzie w roku bozem [15]71.

Gdzie, ten to przerzeczony Sienko Holowienka, zastępuje tego to przerzeczonego Siemiona Joskowicza ot wstykich podatków, które by mieli przynależać do skarbu KJM i też mieskiech powinności wselkich, tak wielkich, jako i małych. I czynię go wolnem we wstykiem, aż do roku naznaczonych, który wyżej opisany jest.

472

17 luty 1571 r.

[k.42v] Actum mensis Februarii, die 17 [17 II 1571 r.].

Stanąwszy oblicznie przed sł. Krzysztofem Łukasowiczem, burmistrzem knisinskim i przed rackiem.

Sł. Salomon cieśla⁷²⁰ m.k., nie przypędzony, ani przymuszony, ale [ze] swej dobrej woli zeznał, wespolek i z małżonką swoją Maruszą, że zastawił dom swój wespolek i z ogrodem na ul. Grodzieńskiej, który leży z jednej strony ul. Nadarzynskiej, a z drugiej strony Zygmuntovej, we 3 kopach monety pol., na imię szl. Piotrowi Tarrusie. Nic sobie nie ostawując, jeno jako sam w sobie jest ten dom i z ogrodem. I ma tenże przerzeczony Salomon popłatki wstyki zastępować, a ten szl. Piotr Tarrusa ma ten dom przerzeczony i z ogrodem mieci w swej poseszej, póki jemu ten Salomon tej sumy wyżej pomienionej nie odda.

473

18 września 1577 r.

[k.124v] Regestrum wybierania poboru w mieście Knyschinskim roku 1577, mensis Septembris, die 18 [18 IX 1571 r.].⁷²¹

zastąpił dworzec zbudowany przez Mikołaja Radziwiłła przy ul. Dworskiej, dzisiejszej Białostockiej, w którym w 1572 r. zmarł król Zygmunt August.

⁷¹⁹ Michał Twarog.

⁷²⁰ Salomon Dołęga, cieśla - zob. nr 343.

⁷²¹ *Regestrum wybierania poboru* 18 IX 1577 r. zachowane jest w oryginale wszytym w księgę Archiwum Skarbu Koronnego, dział I, nr 47, obecnie przechowywaną w AGAD w Warszawie. Księga zawiera m. in. rejestry poborowe województwa podlaskiego z lat 1576- 1591. Publikowany spis jest wytworem władz miejskich Knyszyna, zaopatrzonej został w podpisy wójta i burmistrza oraz w pieczęć miejską. Bez wątplenia inny egzemplarz tego „Regestrum” przechowywany był w archiwum miejskim. Opublikował go A. Jabłonowski w „Źródłach dziejowych”, tomie XVII, części I, s. 161- 171, ale z błędami, opuszczeniami i przeinaczeniami.

Miasto Knyschin.

Włók miesckich 132.⁷²²

Wójtowskich włók 3.⁷²³

Krzysztofa Łukaszeicz włóka 1.⁷²⁴

Pogorzałych włóka 1.

Pustych włók 32.⁷²⁵

Placonych włók 95.

Rynku

pierwsza strona

Czequart⁷²⁶, gr 8. (nr 51)

Wasko Chrabot⁷²⁷, gr 8.

Szwietlik, gr 8.

Matis Wilk⁷²⁸, gr 8.

⁷²² Pierwotnie uposażenie wsi chłopskiej Knyszyn założonej przez Mikołaja Radziwiłła pewnie 1520 r. wynosiło 84 włóki kmiece - por. AGAD, Kapiciana, p. 54, s. 614- 625. Inwentarz z 1561 r. wyszczególniał w Knyszynie *włók miejskich gruntu podlego 80*. Jeszcze przed 1561 r. przyłączono do gruntów miejskich areal 30 włók rozmierzonych, ale nieosiadłych wsi Kobylanki. *Te 30 włók za rozkazaniem króla JM dano ku miastu i k temu przymierzono puszczy włók 22. czyni wszystkich włók podlego gruntu 52* - zob. *Rewizja dworów starostwa knyszyńskiego 1561 r.*, s. 261 i 263. Odtąd 80 włók miejskich nazywano Starym Polem, zaś 52 Polem Nowym- por. Plan miasta Knyszyna w XVI w. w załączeniu.

⁷²³ W Starym Polu znajdowała się 1 włóka *na wójta miejskiego*, widocznie 2 włóki położone były w Nowym Polu na Kobylance - *Rewizja dworów starostwa knyszyńskiego 1561 r.*, s. 263. W 1577 r. włóki te były w użytkowaniu Andrzeja Bolesty (wzmiankowany jako wójt knyszyński od 14 VII 1570 r. - por. nr 343, do 12 III 1580 r. - por. nr 710).

⁷²⁴ Krzysztof Łukasowicz wzm. od 24 I 1570 r. (nr 282) do 12 IV 1578 r. (nr 475 jako gmiński, czyli wybrany przez gmin rajca - zastępca burmistrza. Później był burmistrzem, bowiem 26 XI 1579 r. (nr 642) wzmiankowany był jako *burmistrz stary*. Nie wiadomo dlaczego zwolniono go z opłaty czynszu od posiadanych włók. W 1561 r. poza włókami wójtowskimi tylko 1 włóka zwolniona była z czynszu: *na klucznika dworu knyszyńskiego za listem KJM-* por. *Rewizja dworów starostwa knyszyńskiego 1561 r.*, s. 263. Można domniemywać, że Krzysztof Łukasowicz był jednocześnie klucznikiem rezydencji Zygmunta Augusta.

⁷²⁵ Pustych, tj. nie posiadających stałych właścicieli. Jest to liczba bardzo duża i pewnie obejmowała nie wytrzebione włóki w Nowym Polu i na Kobylance.

⁷²⁶ Prokop czekwart, cejgwart - puszkarz. Barbara czekwartowa Prokopowa wzm. 24 IV 1579, nr 506 i 508, zmarła przed 12 III 1580 r. - por. nr 710.

⁷²⁷ U Jabłonowskiego błędnie: Chrabot. Zwany był też Iwanem Korobką z Chrabotów - por. 679.

⁷²⁸ Por. nr 664, 693, 703.

Rafal⁷²⁹, gr 8.

Kothek, gr 8.

[Jan] Malinowski⁷³⁰, gr 8.

[Paweł] Niemijski, gr 8.

Jan Łomzianin⁷³¹, gr 8.

druga strona

Matis Twarog⁷³², gr 8.

[Dorota] Pęszka⁷³³, gr 8.

[k.125] Łukasz Czigan⁷³⁴, gr 8.

Popka, gr 8.

[Paweł] zamesnik, gr 8.

Pana Ostaphyeia dwór, wolny.⁷³⁵

trzecia strona

Kownacka⁷³⁶, gr 8.

[Jan] Surma⁷³⁷, gr 8.

[Wojciech] Piskorz⁷³⁸, gr 8.

[Jan] Porroski,⁷³⁹ gr 8.

[Maciej] Andrichoic⁷⁴⁰, gr 8.

Zielonowskie⁷⁴¹, gr 8.

⁷²⁹ Rafał Pasuczicz vel Passicz. parcela miała ogród- por. 703.

⁷³⁰ Jan Malinowski - por. nr 664 i 693.

⁷³¹ U Jabłonowskiego błędnie: Łowzianin- por. nr 610, 622 i 637.

⁷³² Por. nr 497 i 498.

⁷³³ Szl. Dorota ze Sławskich Pęska - por. nr 639, wdowa po Erazmie.

⁷³⁴ Łukasz Cygan por. nr 486, 499 i 703.

⁷³⁵ Ostafi Wołowicz, wówczas kasztelan trocki i podkanclerzy W. Ks. Litewskiego, zm. w 1584 r.

⁷³⁶ Zap. żona Mikołaja Kownackiego - ten wzmiankowany 28 XI 1569 r. jako pisarz starosty knyszyńskiego Andrzeja Dybowskiego- por. AGAD, Metryka Koronna 108, k. 62 - 64v oraz miernik knyszyński - AGAD, ASK dz.LVI, K 11, k. 3.

⁷³⁷ Zap. Jan Surma - por. nr 518, 554 i 558.

⁷³⁸ Zap. Wojciech Piskorz - por. nr 483, 496, 540, 608 i 623.

⁷³⁹ Jan Poroński, Poroski, Poroski - por. nr 535 i 537.

⁷⁴⁰ 3 XII 1577 r. - nr 474 Maciej Andrichowicz wzm. jako gmiński. Maciej Andrich 26 XI 1579 r. - nr 642 wzm. jako stary gmiński, 4 III 1580 r. - nr 703 burmistrz. Por. też nr 507 i 510.

⁷⁴¹ Spadkobiercy Marcina Zielonego burmistrza w latach 1552- 1556. Ten żył jeszcze 30 IV 1577 r. - por. nr 263. Jego dom w rynku wzm. 18 X 1555 r. - nr 141. Dom ten wówczas sąsiadował z

[Kalikst] Borowski⁷⁴², gr 8.
 [Szczęsny] Kosenski⁷⁴³, gr 8.
 Krzysztof Łukaszeicz⁷⁴⁴.

czwarta strona Rynku

Szczęśny Kuszeński⁷⁴⁵, gr 8.
 Jan Kostro⁷⁴⁶, gr 8.
 Czywunikowskie, gr 8.
 Drabczinskie⁷⁴⁷, gr 8.
 Iwan Grodnianin⁷⁴⁸, gr 8.
 Jan Derdol,⁷⁴⁹ gr 8.
 [Stanisław] Milewski⁷⁵⁰, gr 8.
 Strzelczowa, gr 8.
 Wask Chrabot⁷⁵¹, gr 8.
 Ordziey Zołnic⁷⁵², gr 8.
 Łukaszowa, gr 8.
 Zabielska,⁷⁵³ gr 8.
 Postrzygacz⁷⁵⁴ z [Małgorzatą] Węgrowianką, gr 8.⁷⁵⁵

domem Wojciecha Drzazda, kolejnego po Zielonym burmistrzu knyszyńskim.

⁷⁴² Kalikst Borowski ówczesny burmistrz knyszyński, którego podpis widnieje pod *Regestrum*.

⁷⁴³ Szczęsny Kusinski - por. nr 512 i 526.

⁷⁴⁴ Krzysztof Łukasowicz- dom wolny od podatku, tak jak i posiadana przez niego włóka ziemi.

⁷⁴⁵ U Jabłonowskiego błędnie: Kuczewski. Mowa o Szczęsnym Kusinskim.

⁷⁴⁶ 27 III 1579 r., nr 498 wzm. jako ławnik wójtowski. Por. nr 518 i 558.

⁷⁴⁷ U Jabłonowskiego błędnie Dzabczynskie.

⁷⁴⁸ Zap. tożsamy z Iwanem Wołkowiczem kramarzem. Por. niżej.

⁷⁴⁹ Jan Brosowski zwany Derdolem lub Dyrdolem, od 24 I 1570 r. do 5 IV 1570 r. [nr 282- 297] wzm. jako burmistrz knyszyński. Por. też nr 306 i 346.

⁷⁵⁰ Stanisław Milewski rzeźnik, por. nr 676.

⁷⁵¹ U Jabłonowskiego błędnie: Wasko Chrabot.

⁷⁵² Później 3 IV 1579 r. wzm. jako gmiński - por. nr 499.

⁷⁵³ Zabielska, zwana też Lieńniczą, wzm. jeszcze 10 VII 1579 r. - nr 547.

⁷⁵⁴ Zap. Jan syn Waszka postrzygacza- por. 131 i 621.

⁷⁵⁵ 10 V 1574 r. Henryk Walezy nadając Wojciechowi Rozwadowskiemu strażnikowi dworu króla Zygmunta Augusta dom przy ul. Małej (vel Starodwornej) stwierdzał, że graniczył on z jednej strony z domem Małgorzaty Węgrowianki. Zob. AGAD, Zb. dok. perg., nr 6924.

Liesnicza,⁷⁵⁶ gr 4.
 Szczęsny Roszko,⁷⁵⁷ gr 4.
 Ilko,⁷⁵⁸ gr 4.
 Stanisław, kucharz, gr 4.
 Szczepan, gr 4.
 Matis Ozega, gr 4.
 Gawrisz szwiec, gr 4.
 Stanisław Oliexieic,⁷⁵⁹ gr 1.
 Barkun, gr 4.
 Bartosz, szwiec, gr 4.
 Trzaszka,⁷⁶⁰ gr 4.
 [Aleksy] Murawski,⁷⁶¹ gr 4.
 Wojciech Twarog,⁷⁶² gr 4.
 Tomek, kuśnierz,⁷⁶³ gr 4.
 Szemion, gr 4.
 Nastazia, gr 4.
 Piotr Pigułka, gr 1.
 Jakub Dichta⁷⁶⁴, gr 1.
 Malik, gr 1.

⁷⁵⁶ U Jabłonowskiego błędnie: Lipsnicza. Liesnicza zwana też Zabielska. 10 V 1574 r. dom ten określono jako położony przy ul. Małej, a dany wówczas szl. Wojciechowi Rozwadowskiemu, który miał go posiadać tak, jak dawniej otrzymał i posiadał go Stanisław Leńniczy, z obowiązkiem opłacania wszystkich podatków i ciężarów miejskich. 10 IV 1578 r. Wojciech Rozwadowski już nie żył, a wdowa po nim szl. Krystyna wystarała się u króla Stefana Batorego o potwierdzenie prawa do tego domu Por. AGAD, Zb. dok. perg., nr 6924. Z nazwania właścicielki domu w publikowanym rejestrze z 1577 r. - Leńnicza, wynika, że Krystyna Rozwadowska była córką lub wdową po Stanisławie Leńniczym.

⁷⁵⁷ U Jabłonowskiego błędnie: Szczęsny Sroczo. Szczęsny Rozkowski vel Szczęsny Rożek - patrz nr 545, 546, 547, 586. 10 V 1574 r. właścicielem tego domu był Wojciech Rożko, Szczęsny Rożko był jego synem lub wnukiem. Zob. AGAD, zb. dok. perg., nr 6924.

⁷⁵⁸ Ilko vel Bilko, zob. nr 296 i 587.

⁷⁵⁹ U Jabłonowskiego błędnie: Olixieicz.

⁷⁶⁰ U Jabłonowskiego błędnie: Trzaska.

⁷⁶¹ Zap. Aleksy Murawski - zob. nr 576.

⁷⁶² Zob. nr 565 i 666.

⁷⁶³ Zob. nr 680.

⁷⁶⁴ Jakub Dipezik, zob. nr 335 i 337.

Mikołaj Zakrzewski, gr 1.
Stanisław Zakrzewski,⁷⁶⁵ gr 1.
Wojciech Koczmier,⁷⁶⁶ gr 1.
Matis Ozega, gr 1.
Thimienski, gr 1.
Matis Gumowski, gr 1.
Paweł Rhudkowski,⁷⁶⁷ gr 1.
Trikowski, gr 1.
Szak Kozłociz⁷⁶⁸, gr 1.
Dzmitr, cieśla⁷⁶⁹, gr 1.

[k.126] Druga strona

Józef Parka⁷⁷⁰, gr 1.
[Paweł] Wosginth⁷⁷¹, gr 1.
[Wojciech] Koczmier, gr 1.
Paweł Miczenic, gr 1.
Stanisław Strzeliec, gr 1.
Tenże.
Pana Zaleskiego plac⁷⁷²
Marcin, krawiec, gr 1.
[Hanna] Odźwierna⁷⁷³, gr 1.
Michał Twarog, gr 1.
Błasko, mielnik⁷⁷⁴, gr 1.

⁷⁶⁵ Por. nr 74, 121, 142, 160 i 203.

⁷⁶⁶ Por. nr 347, 619, 683 i 687.

⁷⁶⁷ U Jabłonowskiego: Rudkowski. Zob. nr 605.

⁷⁶⁸ Sak Kozłociz. Zob. nr 682.

⁷⁶⁹ U Jabłonowskiego: Dymitr Gieslia.

⁷⁷⁰ Zob. nr 541.

⁷⁷¹ Zap. Paweł Wozgint- zob. nr 481, 594, 597 i 613.

⁷⁷² Piotr Zaleski, szlachcic, sługa Herkulesa Jurczyńskiego dozorca budowlanego nad budową zamku tykocińskiego i dworu królewskiego w Knyszynie.

⁷⁷³ Hanna, odźwierna dworu królewskiego - por. nr 555.

⁷⁷⁴ Błazko młynarz od 1569 r. dzierżawił młyn Jeleń na rzece Wodziłowce: *Na tym stawie młyn piąty nowo zbudowany w roku niniejszym 1569, który zbudowali za dozwoleciem pana Dibowskiego nieboszczyka młynarz Błazek z matysiem. Na co okazali listy 2 nieboszczykowe- jeden na dozwolecie zbudowania, a drugi po zbudowanym na wolność do wymierzania miar 2 królewskich dla uważenia kosztu zbudowania ich, a k temu dla małej wody na tejże rzece, w której wolności pomienieni młynarze wedlie listu pana Dibowskiego są zachowani. I takową wolność licząc od roku niniejszego*

[Wojciech] Kudzin, gr 1.
[Andrzej] Bylina⁷⁷⁵, gr 1.
Rhuczakowa, gr 1.
Ordziei Zolnic, gr 1.
Liesnicza, gr 1.
Taż⁷⁷⁶, gr 1.
Rafał, gr 1.
Jan, postrzygacz, gr 1.
Jan, kowal, gr 1.
Stanisław Liesznicy⁷⁷⁷, gr 1.
Stanisław Bąmbol, gr 1.
Szak Olieszkoic⁷⁷⁸, gr 1.
Piotr Szimanoic⁷⁷⁹, gr 4.
Wasko Saffranek, gr 4.
Stanisław, koleśnik, gr 4.
Choma Jackoicz, gr 4.
Jan Ożegoic⁷⁸⁰, gr 4.
Matis Olszewski, gr 4.
Wojciech Kudzin, gr 4.
Jan Zaręmbacz⁷⁸¹.
Tenże.
[Adam] Lebioda, placów 4, pogorzał⁷⁸².

[15]69 ma im być wydzierzana. - Por. *Inwentarz dochodów starostwa knyszyńskiego 1569 r.*, AGAD, ASK, dz. LVI, K 11, k. 17.

⁷⁷⁵ Andrzej Bylina *rzeźnik krakowski* - por. nr 90, 144, 147, 215, 221, 226, 282, 347.

⁷⁷⁶ W rękopisie: Thasz, u Jabłonowskiego: Thacz, w istocie sformułowanie to odnosi się do Liesniczej vel Zabielskiej, właścicielki poprzedniej nieruchomości.

⁷⁷⁷ Może Stanisław Trojanowski leśniczy bielski, który od 27 X 1550 r. był ujeżdżaczem koni stadniny królewskiej, a 19 XI 1569 r. w Knyszynie Zygmunt August nadał mu leśnictwo bielskie, w dowód zasług.- Por. AGAD, Metryka Koronna nr 112, k. 77 - 78 i nr 114, k. 140 - 140v; *Rachunki domowe Zygmunta Augusta z roku 1549*, wyd. O. Balzer, „Przewodnik Naukowy i Literacki” 1885, t. XIII, cz. II, s. 899- 906.

⁷⁷⁸ U Jabłonowskiego: Oleszkoicz.

⁷⁷⁹ U Jabłonowskiego: Gemanioicz.

⁷⁸⁰ U Jabłonowskiego: Ozegeoicz.

⁷⁸¹ U Jabłonowskiego: Zarembacz. Por. nr 493.

⁷⁸² Adam Lebioda, por. nr 641.

Karasz,⁷⁸³ gr 4.
Chwieczkowa,⁷⁸⁴ gr 4.
Stanisława [Mężika], kuśnierza [KJM],⁷⁸⁵ gr 4.
Mikołaj Prus z siodlarzem [KJM Sebastianem]⁷⁸⁶ gr 4.
Rymarz królewski.
Tenże.
Pizun, gr 4.
Dzierzanowskiego,⁷⁸⁷ puste⁷⁸⁸.
Kozodoy, gr 4.
Ilias z Bohdanem, gr 4.
Trikowskie, gr 4.
Tracz, gr 4.
Waszko, rzeźnik,⁷⁸⁹ gr 4.
Roman, gr 4.
Krawiec, gr 4.
[Adam] Lebioda, pogorzał.

Druuga strona.

Pop ruski, pogorzał.
Pana Zaliwskiego dwór, wolny⁷⁹⁰.
Siemion Joskieicz,⁷⁹¹ pogorzał.
Daniel Moretha,⁷⁹² pogorzał.
[Jan] Podkomor, pogorzał.

⁷⁸³ Jan Karaś, por. nr 504, 660, 662, 691.

⁷⁸⁴ Nastazja Lewonowa Chwieczkowiczowa kuśnierka, por. nr 384, 493. U Jabłonowskiego: Chwieczkowo.

⁷⁸⁵ Stanisław Mężik kuśnierz JKM wzm. 10 XII 1569 r. W inwentarzu ówczesnym zaznaczono *dworek* Stanisława Mężika - por. AGAD, dz. LVI, K 11, k. 3v.

⁷⁸⁶ U Jabłonowskiego: Mikołaj Prus Siodlarzowy.

⁷⁸⁷ Może Jana Dzierzanowskiego leśniczego knyszyńskiego.

⁷⁸⁸ U Jabłonowskiego: pusty.

⁷⁸⁹ Waszko rzeźnik zwany Noskiem.

⁷⁹⁰ Maciej Żaliński, pisarz skarbu dwornego, loźniczy JKM.

⁷⁹¹ Siemon Joskowicz.

⁷⁹² U Jabłonowskiego: Moreta. Daniel Moretha był kawalkatorem królewskiej stadniny - por. F. Piekosiński, *Wypis heraldyczny*, s. 39. 10 XII 1569 r. wspomniano dworek przy ul. Dworskiej: *Panowie Morethowie obadwa*- por. AGAD, ASK, dz. LVI, K11, k. 3v.

Jadam Lebioda, pogorzał.
[k.127] Jan [Mielkowicz], rybak, pogorzał.
Onaczko, kuśnierz, pogo[rzał].
Waszko [Nosek], rzeźnik, pogorzał.
Marcin Żidek,⁷⁹³ wolny.
Marcin, krawiec, gr 4.
[Rozdam] Klimunt, ślusarz [JKM]⁷⁹⁴, gr 4.
Jan, ślusarz [stadniny JKM], z Chwieczkiem, gr 4
Wawrzyniec Sznitka, gr 4.

Ul.Thikoczka

Barwierz, gr 4.
Dmochowski, gr 4.
Pana [Floriana] Łobeskiego,⁷⁹⁵ gr 4.
[Stanisław] Kania, gr 4.
[Jakub] Choroszczenik⁷⁹⁶, gr 4.
[Piotr] Bojarzyn, gr 4.
Hrisko Maczkoicz⁷⁹⁷, gr 4.
Oltuch,⁷⁹⁸ gr 4.
Czuczereioua⁷⁹⁹, gr 4.
Szmurło, gr 4.
Rhimek,⁸⁰⁰ gr 1.
[Jakub] Kloszek, gr 4.

⁷⁹³ U Jabłonowskiego: Żydek. 20 I 1572 r. w Warszawie Zygmunt August uwolnił dom Marcina Żydka w Knyszynie od czynszów, por. A Wolff, *Zniszczone dokumenty*, t. III, s. 231, nr 369. M. Żydek był lokajem królewskim. BAN Kórnik, nr 250. k. 102.

⁷⁹⁴ 6 II 1571 r. król polecał swemu jurgieltnikowi Mikołajowi Konarskiemu, czuwającemu nad dobytkiem królewskim w Knyszynie: *że się Klimek ślusarz dla potrzeby naszej zadłużył, tedy aby na potym lepiej mógł nam służyć, chcemy i rozkazujemy wam, abyście ad rationem roboty jego dali zł 200..., a my to wam z taską na liczbie przyjmujemy i już ex nunc przyjmujemy. Inaczej nie czynić dla łaski naszej.* BAN Kórnik, nr 250, k. 106.

⁷⁹⁵ Florian Łobeski leśniczy tykociński w 1576 r., *Lustracje województwa podlaskiego 1570 i 1576 r.*, s. 99.

⁷⁹⁶ U Jabłonowskiego: Choreszczenik.

⁷⁹⁷ U Jabłonowskiego: Grysko.

⁷⁹⁸ U Jabłonowskiego: Oltuch.

⁷⁹⁹ Małgorzata Mikołajowa Czuczerejowa.

⁸⁰⁰ U Jabłonowskiego: Rimek.

Matis Czieslik, gr 4.
Michał Czentka, gr 4.
[Hieronim] Brauszczanin z Miskiem, gr 4.
Pana Woyny⁸⁰¹ dwór.
Tegoż, pusty.
Brzozowski, gr 4.
[k.127v] [Paweł] Kamiński, gr 4.
Jakub Židek,⁸⁰² gr 4.
Jakub Matissiecz, gr 4.
Blasko, młynarz⁸⁰³, placów 6, gr 6.
Frączek Worszik, gr 1.
Waszko krawiec, gr 1.
Wójtowskich pliaców 15, wolne.
[Kalikst] Borowski⁸⁰⁴, placów 2, gr 2.
Niemyski pliaców 2, gr 2.
Burmistrz Krystof [Łukasowicz]⁸⁰⁵ placów 8, wolne.
[Michał] Częntka⁸⁰⁶, placów 2, gr 2⁸⁰⁷.
Adam Lebioda, placów 2, gr 2⁸⁰⁸.
Aptekarz, placów 6, gr 6⁸⁰⁹.
Węgrzin, placów 6, gr 6⁸¹⁰.

⁸⁰¹ Wawrzyniec Wojna pisarz nadworny litewski 1566 r., podskarbi nadworny litewski 1569, podskarbi wielki litewski 1576, zm. w 1580 r. - por. K. Niesiecki, *Herbarz*, t. IX, s. 435 - 436. T. Żychliński, *Złota księga*, t. XXIV, s. 132.

⁸⁰² U Jabłonowskiego: Żydek.

⁸⁰³ Błazko młynarz..

⁸⁰⁴ U Jabłonowskiego: Borowski.

⁸⁰⁵ Określenie *burmistr* nie jest adekwatne. Pod publikowanym *Regestrum* widnieje podpis burmistrza Kaliksta Borowskiego.

⁸⁰⁶ U Jabłonowskiego: Czentka.

⁸⁰⁷ U Jabłonowskiego: gr 2 - brak.

⁸⁰⁸ U Jabłonowskiego: gr 2 - brak.

⁸⁰⁹ U Jabłonowskiego: gr 6 - brak. Może mowa o aptekarzu królewskim Florianie vel Angelo Caborto. 31 VII 1572 r. gdy zwłoki monarsze znajdowały się w Knyszynie wypłacono mu *na drobne potrzeby do ciała KJM*. 16 VIII 1572 r. z kolei wypłacono mu za świece postawniki do katafalku, na którym spoczęła trumna króla Zygmunta Augusta. Por. AGAD, ASK, dz. I, Rachunki królewskie, nr 221 B, k. 42 - 43v

⁸¹⁰ U Jabłonowskiego: gr 6 - brak.

Wojciech, mielnik, placów 6, gr 6⁸¹¹.

[Jan Mielkowicz, rybak] pogorzał, placów 13, wolne.
Pułiany, placów 3, gr 3⁸¹².

Druga strona.

Zamesznik, plac 1.
Augustyn Piotrasz,⁸¹³ gr 2.
Liewon Pułianowicz, gr 2.
Chwieczka Pułian, gr 2.
Marcin Homon, gr 2.
Tenże, gr 1.
[Waszko] Nosek⁸¹⁴, gr 1.
Korbanka z zameszkiem⁸¹⁵, gr 1.
[k.128] [Michał] Czuczerey, gr 2.
Tenże, gr 1.
Jakub Matiszeicz⁸¹⁶, gr 1.
Owdziey Narkoicz, gr 1.
Gaweł Stanski,⁸¹⁷ gr 4.
[Jan] Łomzianin,⁸¹⁸ gr 4.
Kostrzicza,⁸¹⁹ gr 4.
Stanisław Grzegorzecicz, gr 4.
Daniel [Borowski] z Stasiukiem⁸²⁰, gr 4.
[Paweł] Kamiński, gr 1.
Przeszdziecki, gr 4.
Stanisław Nieciecki, gr 4.
Michał Szuka, gr 4.
Zdrodek, gr 4.
Topiczewski, gr 4.

⁸¹¹ U Jabłonowskiego: gr 6 - brak.

⁸¹² U Jabłonowskiego: gr 3 - brak.

⁸¹³ U Jabłonowskiego: Pietrasz.

⁸¹⁴ Waszko rzeźnik zwany Noskiem.

⁸¹⁵ U Jabłonowskiego: z Zomechnikiem. Właściwie winno być: z zamsznikiem.

⁸¹⁶ U Jabłonowskiego: Matisseicz.

⁸¹⁷ Gaweł Stanski rzeźnik.

⁸¹⁸ Jan Łomzianin.

⁸¹⁹ U Jabłonowskiego: Kostrzica.

⁸²⁰ U Jabłonowskiego: z Stasiukiem.

Wojciech Łuniewski, gr 4.
Pana Ostaffyeiów,⁸²¹ dwór w tyle.

Ul. Kościelna.⁸²²

Wojciech, zdun, gr 4.
Jamiołka, gr 4.
Jakub Bayka⁸²³, gr 4.
Łukasz [Gotard] Krzizewski, gr 4.
Paweł Czimochoicz⁸²⁴, gr 4.
Jan, szwiec⁸²⁵, gr 4.

[k.128v] Ul. Spitalna.⁸²⁶

Frączek, puste,⁸²⁷ gr 1.
Jan Szmalc,⁸²⁸ gr 4.
Szobiech, gr 1.
Waszko Kozak, gr 1.
Czapnik, gr 1.
Czarik, gr 1.
Aurillo Mokieycz, gr 4.
Mikołaj Kostka, gr 4.
Tomasz Gudosz,⁸²⁹ gr 1.
Spała, gr 1.

Ul. Do Wody.⁸³⁰

⁸²¹ Ostafi Wołowicz.

⁸²² Dziś również ul. Kościelna

⁸²³ Jakub Bajko.

⁸²⁴ Paweł Czimochoicz zwany Głuch.

⁸²⁵ Szwiec = szewc.

⁸²⁶ Dziś ul. Legionowa, w XIX w. ul. Katowska.

⁸²⁷ U Jabłonowskiego opuszczono wyraz: puste.

⁸²⁸ Jan Szmalc rzeźnik.

⁸²⁹ Tomka Gudosza Jabłonowski umieścił omyłkowo w innym miejscu.

⁸³⁰ Dziś nie istnieje. W 1577 r. jak widzimy nie było przy niej domów, a jedynie place rozmierzone pewnie przez P. Chwalczewskiego (1552-1564). Podział na place zlikwidowano tam w 1930 r. w trakcie komasowania gruntów miasta Knyszyna. Ulica zaczynała się od dzisiejszego cmentarza

Michał Szuka, gr 1.
[Jan] Kostro, gr 1.
Mikołaj Skapik, gr 1.
Szczęsny Kuczenski, gr 1.
Tenże, gr 1⁸³¹.
Liesznicza⁸³², gr 1.
[Jan] Karasz, gr 1.
Szwietlik, gr 1.
Waszko, krawiec, gr 1.
[Wojciech] Koczmier, gr 1.
[Paweł] Rudkowski, gr 1.
Ilko, gr 1.
Szczęsny Kuczenski, gr 1.
Tenże, gr 1⁸³³.
[k.129] Rhosz Piotrasz, gr 1.
Jan Karass, gr 1.
Wasziel Somoicz, gr 1.
Gawel Stanski, gr 1.
Augustyn Piotrasseicz, gr 1.
Szczęsny Chwiedoroicz, gr 1.
Kasper, woźnica, gr 1.
Rhimek, gr 1.
Owdziey Narkoicz, gr 1.
Grzegorz Saffiey, gr 1.
Iwan, kuśnierz⁸³⁴, gr 1.
Matiszoua Czczereioua, gr 1.
Andrzej Droboth, gr 1.
Jan Kostro, gr 1.
Niemiyski, gr 1.
Michał Czętka⁸³⁵, gr 1.
Hricz, Czieslik, gr 1.

grzebalnego, w XVI w. cmentarza szpitalnego przy kościółku św. Marka i biegła traktem tykockim.

⁸³¹ Szczęsny Kusinski.

⁸³² Por. przypis 656.

⁸³³ Szczęsny Kusinski.

⁸³⁴ W rękopisie: Kuszniierz, u Jabłonowskiego: Kuczmiierz.

⁸³⁵ U Jabłonowskiego: Czętka.

Mielnikoicz⁸³⁶, gr 1.
Liesnicza, gr 1.
Wojciech Szimanoicz, gr 1.
[Jan] Kostro, gr 1.
Mielnik, gr 1.
Chrabol, gr 1.
Czapnik, gr 1.
Wojciech mielnik, gr 1.
Tenże, gr 1.
Krzysztof Łukaszeicz.
Tenże plac 2, wolny⁸³⁷

[k.129v] Ul. Siodlarska.⁸³⁸

Wojciech mielnik, gr 1.
Simon Dziethko⁸³⁹, gr 1.
Wojtek mielnik, gr 1.
Tenże, gr 1.
Rhosz Piotasz, gr 1.
Marcin Homon, gr 1.
Zamesnik, gr 1.
Tenże, gr 1.
Liesnicza, gr 1.
Ślepa Janowa, gr 1.
Jakub Kłosko, gr 1.
Szczęsny Kuzenski⁸⁴⁰, gr 1.
Mikołaj, bednarz, gr 1.
Tomek Gudosz, gr 1.
Olchim Chimaniewicz, gr 1.
Czapnik, gr 1.
Szymon Poszwiata, gr 1.
Tenże, gr 1.
Krzysztof Łukaszeicz.

⁸³⁶ Matis Mielnikowicz.

⁸³⁷ U Jabłonowskiego: placów 2, wolne. Należały do Krzysztofa Łukasowicza.

⁸³⁸ Dziś część ul. Kościelnej od ul. Legionowej do włók miejskich.

⁸³⁹ U Jabłonowskiego: Dzikotko.

⁸⁴⁰ Szczęsny Kusinski.

Tenże, wolny.
Chwiedor [Dicz] Szczęsny, gr 4.

Ul. Sphitalna.⁸⁴¹

Łukasz Krzizewski, gr 1.
[Paweł], zamesznik z [Łukaszem] Cziganem⁸⁴², gr 1.
Paweł, zamesznik, gr 1.
[k.130] Popka, gr 1.
Kaliksty⁸⁴³ Borowski, gr 1.
Michał Szuka,⁸⁴⁴ gr 1.
[Hieronim] Haczko, gr 1.

Druga strona.

Michał Czuczerey, gr 1.
Szwietlik, gr 1.
Michał Szuka, gr 1.
Jan Porroski, gr 1.
[Jan] Karasz, gr 1.
Tenże, gr 1.
Oltuch,⁸⁴⁵ gr 1.
Wyszemiński, gr 4.

Ul. Goniędzka.⁸⁴⁶

Obyda, gr 4.
[Anna] Czabayka, gr 4.
Tatara, pusty.
Sobiech Dipka, gr 4.
Liachowa, gr 4.
Jan Boczwinka, rzeźnik, gr 4.
[Jagnieszka] Radziowna,⁸⁴⁷ gr 4

⁸⁴¹ U Jabłonowskiego: Spitalna.

⁸⁴² U Jabłonowskiego: Cyganem. W rzeczywistości: Łukaszem Cyganem.

⁸⁴³ U Jabłonowskiego: Kalixti.

⁸⁴⁴ U Jabłonowskiego: Szczuka.

⁸⁴⁵ U Jabłonowskiego: Oltuch.

⁸⁴⁶ U Jabłonowskiego: Goniędzka.

⁸⁴⁷ Jagnieszka Rudziowa.

Waszko, gr 4.
[Jan] Kostro, gr 4.
[Mikołaj] Cziechonowianin,⁸⁴⁸ gr 4.
Spała, gr 4.
Tenże, puste,⁸⁴⁹ gr 1.
[k.130v] Mikołaj Cziechanow[ianin], gr 4.
Jan Zdunek, gr 4.
Matis, bednarz, gr 4.
[Kalikst] Borowski,⁸⁵⁰ gr 4.
Łukasz Radzieic,⁸⁵¹ gr 4.
Andrzej Koc,⁸⁵² gr 4.
Trochim Szienkoic,⁸⁵³ gr 4.
Stanisław Kurek, gr 4.
Matis Miziołek,⁸⁵⁴ gr 4.
[Jagnieszka] Rhudziowa,⁸⁵⁵ gr 4.
Wojciech Chraboł,⁸⁵⁶ gr 4.
Mikołaj, cieśla, gr 4.
Jakub Radzieicz, gr 4.
Sziman Litwin, gr 1.
Hricz, gr 1.
Marcin Falup, gr 1.
Szienko, gr 1.
Jan Sroka, gr 1.
Kucz, gr 1.
Andrzej Droboth, gr 1.
Hawriło Rakoicz, gr 1.
Waszko Sumoicz,⁸⁵⁷ gr 1.

⁸⁴⁸ U Jabłonowskiego: Cziechanowianin.

⁸⁴⁹ U Jabłonowskiego: pusty.

⁸⁵⁰ U Jabłonowskiego: Borowski.

⁸⁵¹ U Jabłonowskiego: Jadzieicz.

⁸⁵² U Jabłonowskiego: Kocz.

⁸⁵³ U Jabłonowskiego: Szienkoicz.

⁸⁵⁴ Matis Niziołek.

⁸⁵⁵ U Jabłonowskiego: Rudziowa.

⁸⁵⁶ U Jabłonowskiego: Chraboł.

⁸⁵⁷ U Jabłonowskiego: Samoicz.

Olieskoua,⁸⁵⁸ gr 1.
Waszko Kalis, gr 1.
Cherubinczik, gr 1.
[Łukasz] Krzizewski, gr 1.
Rakoua, gr 1.
Wojciech Nowotnicz, gr 1.

[k.131] Druga strona.

Grzegorz, gr 1.
Siman Nowotny, gr 1.
Radio Samoicz, gr 1.
[Stanisław] Kurek, gr 1.
Rozłan, gr 1.
Matis Niziołek, gr 1.
Gawel Stanski, [rzeźnik], gr 1.
Jakub Bayka⁸⁵⁹, gr 1.
[Paweł] Vosginth, gr 1.
Grzegorz Saffiey, gr 4.
Tenże, gr 1.
Tenże, gr 1.
[Andrzej] Droboth, gr 1.
Olieskoua, gr 1.
Maciej Biskup, gr 1.
Hrin Rakoicz, gr 1.
Rosłan, gr 1.
Andrzej Wnor, gr 1.
Marcin, grabarz, gr 1.
Erazmus [Szymbor], gr 1.
Krupa, gr 1.
Czabay z Czarową, gr 4.
Stanisław Saffiey, gr 4.
Sziman Novotnicz, gr 4.
Sziman Dziętko, gr 4.
Wasziel Samoicz, gr 1.
Jan Kostro, gr 1.
Stanisław Chamko, gr 4.
[Stanisław] Jaszwiński, gr 1.

⁸⁵⁸ U Jabłonowskiego: Oleskoua.

⁸⁵⁹ Jakub Bajko.

[Jan] Karasz, gr 4.
Jan Chwieczko[w]icz, gr 4.
Paweł Spalik, gr 4.
[k.131v] Hrin Rhakoicz, gr 4.
Czwinthuszowa⁸⁶⁰, gr 4.
[Siman] Kęmpa, gr 4.
Jakub Bayka, gr 4.
Grzegorz z Piotrem Rakoicz, gr 4.
Mikołaj Porroski, gr 4.
Misgąta,⁸⁶¹ gr 4.
Grabowski, gr 4.
Czapnik, gr 4.
Krupina,⁸⁶² gr 4.
Sopłowa, gr 4.
Andrzej Bolesta, wolny.⁸⁶³
Jamiołka, gr 4.

Ul. Grodzieńska

[prawa strona idąc z Rynku]

Wojciech Sumowski, gr 4.
Wawrzyniec Rhimek, gr 4.
Walenty, szwiec, gr 4.
Jakub, kowal, gr 4.
Moroua, gr 4.
Prothasz, gr 4.
Pana Dulskiego dwór⁸⁶⁴
Tegoż.
Zygmunt Dąmbrowski, gr 4.
Marcin Mazur, gr 4.

⁸⁶⁰ Druziana Quintuszowa, żona Tomasza, por. nr 584.

⁸⁶¹ U Jabłonowskiego: Mizgąta.

⁸⁶² U Jabłonowskiego: Krupina.

⁸⁶³ Plac *wolny od poboru*, gdyż A. Bolesta był wójtem.

⁸⁶⁴ Jan Dulski kasztelan chełmiński, podskarbi koronny, dawniej dworzanin Zygmunta Augusta, wyróżniany przez króla. W 1574 r. popierał Jana Zamoyskiego w zajeździe Knyszyna, w 1582 r. w Knyszynie zawarł ślub z *heretyczką* Zofią Oleśnicką, siostrzenicą Jana Zamoyskiego. Szerzej na temat J. Dulskiego por. K. Lepszy, *Dulski Jan*, „Polski Słownik Biograficzny”, t. V, s. 461.

Matis Sulko, gr 4.
Wojciech Stanski, gr 4.
Wojciech Gowno, gr 4.
[k.132] Trojanowskie⁸⁶⁵, gr 4.
[Mikołaj] Mikosz, gr 4.
[Paweł] Rudkowski⁸⁶⁶, gr 4.
Taruza, puste.
Tenże, puste.
Zygmunt Dąmbrowski, gr 4.
Jan Szulkoic, gr 4.
[Wojciech] Żęzbicki, gr 4.
Plaxińskie, gr 1.
Stanisław, szwiec, gr 4.
[Paweł] Vosgint, gr 4.
Tomek z Marcinem, gr 4.
Wołosz, kowal⁸⁶⁷,
[Jakub] Choroszko, gr 4.
Rzeszotnik, gr 4.
Stanisław Wioteska, gr 1.
Hieronim, kuśnierz z Marcinem, gr 4.
Józef Parka, gr 4.
Paweł Kamiński, gr 1.
Filip z Bruszoua, gr 4.
Wojtek Czortek, gr 4.
Dzienisz Panaszeic, gr 4.
Dzięciołkowskie, puste, gr 1.
Piotr zdun, gr 1.
Matis Chimanczik, gr 4.
Arcisz Malczanin, gr 4.
Kasper Mikiczic, gr 4.
Truchon z Bobrowki, gr 4.
Andrzej Pozny, gr 4.
Iwan Maczeicz, gr 1.
Choma Dworanin, gr 1.
Matfiej, gr 1.

⁸⁶⁵ Może chodzi o Stanisława Trojanowskiego leśniczego bielskiego, por. wyżej.

⁸⁶⁶ Może Paweł Rudkowski, por. nr 605.

⁸⁶⁷ Łukasz Wołosz, por. nr 604.

Dec Paskoicz, gr 1.
Pierdzioch,⁸⁶⁸ gr 1.
Tenże, gr 1.

Druga strona⁸⁶⁹.

Supron, gr 1.
Duda, gr 1.
Mikithka, gr 1.
Kołodziej, gr 1.
Jakub Choroszek, gr 1.
Jaronim, kuśnierz, gr 1.
Andrzej Pozny, gr 4.
Maxim Manczeic, gr 4.
Jarosz Malczewski, gr 4.
Andrzej Kraszowski, gr 4.
Piotrasz Kocielko, [rzeźnik], gr 4.
Jan Karasz, gr 1.
Liczko,⁸⁷⁰ gr 4.
Piotr, szwiec, gr 4.
[Paweł] Hołobotka, gr 4.
Nadolnianka, gr 4.
Zagroda, gr 4.
Kaliksty Olsewski, gr 4.
Mikołaj Skrzinnik, gr 4.
Matis Dmoch, gr 4.
Szak Kozłoicz, gr 4.
Stanisław Mazur, gr 4.
Magacz, gr 4.
Paweł Rudkowski⁸⁷¹, gr 4.
Mikołaj Rhimek, gr 4.
Szczęsny Jaworowski, gr 4.
Tomek Mikuczic, gr 4.
Tenże, gr 1.
Wojciech Koczmier, gr 4.
Tenże, gr 1.

[k. 133] Jan Karasz, gr 4.
Tenże, gr 1.
Mikołaj Zakrzewski, gr 4.
Kobyliński, gr 4.
Sthanski⁸⁷², gr 4.
[Stanisław?] Kraszowski, gr 4.
Bąbol, gr 4.
Andrzej Parka, gr 4.
[Mikołaj] Mikosz z synem [Janem], gr 4.
Maciej Gumowski, gr 4.
Filipczikowa, gr 4.
Walenty, kowal, gr 4.
Pana Zaleskiego,⁸⁷³ dwór.
Paweł [Kwasikot], kuśnierz, gr 4.
Nakrapisty,⁸⁷⁴ gr 4.
Erasmus [Szymbor], gr 4.
Paweł Paluch, gr 4.
Chiman z Michałem, gr 4.
Jaromin, krawiec, gr 4.
Andrzej, ślusarz, gr 4.

Ul. Nadarzyńska⁸⁷⁵

Czapnik, gr 1.
Tenże, gr 1.
Tenże, gr 1.
Michalkova, gr 1.
[Mikołaj] Mikos, gr 1.
Tenże, gr 1.
[Jan Brusowski zwany] Derdoł, gr 1.
Tenże, gr 1.
[Kalikst] Borowski, gr 1.
Mikołaj Potas, gr 1.
Sziman Dziętko, gr 1.

⁸⁶⁸ Barosz Pierdzioch, por. nr 617 i 629.

⁸⁶⁹ Prawa strona idąc do Rynku.

⁸⁷⁰ Iczko.

⁸⁷¹ U Jabłonowskiego: Rodkowski.

⁸⁷² U Jabłonowskiego: Stanski; taka też poprawna lekcja.

⁸⁷³ Jakub Zaleski, pisarz skarbu nadwornego polskiego.

⁸⁷⁴ Łukasz Nakropisty, por. nr 533.

⁸⁷⁵ Ul. Nadarzyńska - dziś Pocztowa.

Szwietlik, gr 1.
Tenże, gr 1.
[k. 133v] Andrzej Bolesta.
Tenże.
Tenże.
Tenże.⁸⁷⁶

Druga strona.

Zęmbrzycki⁸⁷⁷, gr 1.
Zygmunt Dąmbrowski, gr 1.
Tenże, gr 1.
Mazur, gr 1.
Walenty, kowal, gr 1.
[Wojciech] Koczmier, gr 1.
Jan Kłoskoic, gr 1.
Paweł Paluch, gr 1.
[Józef] Parka, gr 1.
Marcin Mazur, gr 1.

Rozwadowska ul.⁸⁷⁸

Erasmus [Szymbor], gr 1.
[Jan Brusowski zwany] Derdoł, gr 1.
Czapnik, gr 1.
Szulko, gr 1.
Paweł Paluch, gr 1.
Dąmbrowski, gr 1.
Jan Rakoic, gr 1.
Marcin Mazur, gr 1.
Decz Paszkoicz, gr 1.
Stanisław Bambol, gr 1.
Stanisław Kraszewski, gr 1.
Tenże, gr 1.

Druga strona.

Mikita, gr 1.

⁸⁷⁶ Andrzej Bolesta wójt knyszyński - por. wyżej.

⁸⁷⁷ Wojciech Zęmbrzycki.

⁸⁷⁸ Ul. Rozwadowska, zwana niegdyś Małą- por. AGAD, Zb. dok. perg., nr 6924 - przywilej Wojciechowi Rozwadowskiemu.

[k.134] Mazur, gr 1.
Choma Dworanin, gr 1.
Maxim Manczeic, gr 1.
Andrzej Pozny, gr 1.
Zygmunt Dąmbrowski, gr 1.
Jan Szulko, gr 1.
Kasper Mikiczcic, gr 1.
Marcin Mikuczic, gr 1.
Paweł Vozgint, gr 1.
Piotr, zdun, gr 1
Stanisław Jabłoński, gr 1.
Tenże, gr 1.
[Paweł] Paluch, gr 1.

Ul. Kozielska.⁸⁷⁹

Jarosz Malczewski, gr 1.
Paweł Miczenic, gr 1.
Misko Babik, gr 1.
Mikołaj, szwiec, gr 1.

Druga strona.

Kaliksty Olsewski, gr 1.
Szwirith, gr 1.
Jadam Lebioda, pogorzał.
Tenże.

Karczmy gorzałczane.

Szesbianka, gr 24.
Jan Zdunek, gr 24.
[Mikołaj] Cziechonowianin⁸⁸⁰, gr 24.
Wojciech, zdun, gr 24.
Barwierz, gr 24.
Bąmbloua, gr 24.
[k.134v] Jamiolka, gr 24.
Bartoszoza, szewczoza, gr 24.
Mazur, gr 24.

⁸⁷⁹ Nazwa ta dziś nie funkcjonuje. Brak wiadomości, o którą ulicę idzie.

⁸⁸⁰ U Jabłonowskiego: Ciechanowianin.

Zygmunt Dąmbrowski, gr 24.
[Józef] Parka, gr 24.

Od senku gorzałki.⁸⁸¹

Strzelczoua, gr 6.
Helska, gr 6.
Vilkova, gr 6.
[Stanisław] Kania, gr 6.
Ordziey Zolnic, gr 4.
Szwiaćka, gr 3¹/₂.

Od senku piwa.

[Mikołaj] Pothasz⁸⁸², gr 6.
Prokopowa, gr 6.
Florian, gr 6.
[Stanisław] Niecieczki, gr 6.
Kielbasza, gr 6.
Jan Porroski, gr 6.
Jan, kowal, gr 6.
Matis Chitko, gr 6.
Bukyan, gr 6.
Porroski, gr 6.

Rzemieśnicy.

Paweł, zamesnik i od towarzysza, gr 6.
Piotr, dubotolk i od towarzysza, gr 6.
Wojciech, zdun, gr 4.
Bartosz, szwiec, gr 4.
Marchel Dąmbrowski, gr 4.
Honienko, kowal, gr 4.
Jakub, kowal, gr 4.
Wołosz, kowal, gr 4.
Kuśnierzowa, Łukaszowa, gr 4.
[k.135] Andrzej, kowal, gr 4.
Chiman, gr 4.
Waszko, szwiec, gr 4.

Kasper, gr 4.
[Paweł] Paluch, gr 4.
Ilias, gr 4.
Janek, ślusarz, gr 4.
Iwan, kuśnierz, gr 4.
Matis, bednarz, gr 4.

Piekarze i przekupnie.

Trochim, przetacznik, gr 6.
Czarowa, gr 6.
Grabowski, gr 6.
Siman Kęmpa, gr 6.
Stanisław Berk, gr 6.
[Anna] Czabayka⁸⁸³, gr 6.
Iwan Wołkoic od kramika, gr 6.
Piotr Rakoic, gr 6.
Hieronim, krawiec, gr 6.
Erasmus [Szymbor], gr 6.
Lachowa, gr 6.
Dzienis,⁸⁸⁴ gr 6.
[Jan] Boczwinia, gr 6.
Jan Sulko, gr 6.
[Wojciech] Kudzin, gr 6.
Trzaska, gr 6.
Ilko, gr 6.

Rzeźnicy.

Jan Wichowka, gr 6.
Jan Smalcz, gr 6.
Stanisław Milewski, gr 6.
[Fwiedor] Maszalski⁸⁸⁵, gr 6.
Krupa, gr 6.
Piotr Skupa, gr 6.
Waszko Nosek, gr 6.

⁸⁸¹ U Jabłonowskiego: Od senku [szynku] Gorzałki.

⁸⁸² U Jabłonowskiego: Potasz.

⁸⁸³ U Jabłonowskiego: Czaboyka. Mowa o Annie Czabajka.

⁸⁸⁴ Denis.

⁸⁸⁵ U Jabłonowskiego: Maczalski.

[k.135v] Daniel [Borawski], gr 6.
Gawel Stanski, gr 6.
Piotrasz Kocielko, gr 6.
Stanisław Kruczyko, gr 6.
[Jan] Boczwina, gr 6.

Komornicy.⁸⁸⁶

Iwacz, gr 4.
Olkowa, gr 4.
Anka, gr 3^{1/2}.
Matis Micz, gr 4.
Kachna, gr 6.
Cziechna, gr 4.
Oxima, gr 5.
Piotr Mikolasczik⁸⁸⁷, gr 6.

Domy i pliace z których nie płacono.

Domów pogorzałych 5.
Placów pogorzałych 38.
Domów pustych 10.
Krzysztofa Łukaszeicz⁸⁸⁸ dom uliczny i rynkowy, placów 11.
Wójtowski, placów 20.
Dom wójtowski, uliczny 1.
[Hanna] Odźwierna z domów 2, ze 3 pliaców i od palenia gorzałki.⁸⁸⁹
Stanisław, kucharz z domu, placów 3⁸⁹⁰ i od senku piwa.
Marcin Żydek, z domu.
Pana Dulskiego dwór, 3 pliace.
Pana Zaleskiego⁸⁹¹ dwór, 2 pliace.
Pana Ostafieia dwór rynkowy.

⁸⁸⁶ U Jabłonowskiego brak określenia: „Komornicy”, a 8 ich przezwisk podano wspólnie z „Rzeźnikami”.

⁸⁸⁷ Piotr Mikołasczyk.

⁸⁸⁸ U Jabłonowskiego: Łukaszczech. Mowa o Krzysztofie Łukasowiczu.

⁸⁸⁹ U Jabłonowskiego: Odźwierna z 2 domów z 3 placów i od palenia gorzałki.

⁸⁹⁰ U Jabłonowskiego: z 3 placów.

⁸⁹¹ Prawdopodobnie mowa tu o Macieju Żalińskim, który dozorował klejnoty, zastawy stołowe królewskie. Por. *Testament Zygmunta Augusta...*, s. 22.

[Balcera], rymarza królewskiego dom, placów 3.
Stanisława [Mężika], kuśnierza [królewskiego] dom.
Jan Zarembacz, dom i plac i od palenia gorzałki.
[k.136] Panów Scipianów, dom.
Popu ruskiego, dom 1.
Mochoczki, od palenia gorzałki.
Grigłowa Młoczkowa, od palenia gorzałki.
Matiszowi ławnikowi, co chodził grabić, odpuszczono od domowych placów 2, co po 4 gr, a od 4 po 1 gr.⁸⁹²
Posłom 2, co też grabić chodzili od domów 2 i od pliaców 2.

Andrzej Bolestha wójt knyszynski ręką własną
Kaliksty Borowski burmistrz knyszynski ręką własną.⁸⁹³

474

3 grudnia 1577 r.

[k.139] Actum Knyszinen[sis]. 3 Decembris, Anno Domini 1577 [3 XII 1577 r.].⁸⁹⁴

Przed nami, urzędem radzieckim knyszynskim, sł. Kalikstem Borrowskim, burmistrzem, Maciejem Andrichoiczem gminskim, Grzegorzem Saphieiewicz⁸⁹⁵, Szczęsnem Kuszeńskim⁸⁹⁶, raczkami.

Iż się dnia 3 miesiąca grudnia, po św. Andrzeju, czopowe w mieście Knyszynie od warzenia piwa dokończyło. Tedy od takowego dnia czopowe, poboru w roku niniejszem uchwalonego zacząć ma, ot dnia wyżej opisanego, które wsiczy mieszczanie knyszynscy

⁸⁹² Matis rudnik ławnik.

⁸⁹³ U Jabłonowskiego brak podpisów. Na marginesie karty 135v napisano: „Summa totius 67/5”. Nie wiadomo czego się ta liczba tyczy.

⁸⁹⁴ Publikowany dokument pochodzi z tego samego tomu, co i poprzedni [nr 473], tj. z AGAD, ASK, dz. I, nr 47, k. 139- 139v. Zaopatrzony został pod tekstem w następujące wyjaśnienie: *Extractum ex actis civilibus knyszynensis consularibus sub sigillo extradictum [Wypis z ksiąg knyszynskich rady miejskiej opatrzony pieczęcią]*. Na dokumencie zachowała się pieczęć opłatkowa okrągła, przedstawiająca głowę tura, a w otoku napis: *SIGILLUM CIVITATIS KNYSINENSIS ANNO DOMINI 1568*. Na odwrocie karty [k. 139v] napis: *Na czopowe w Knyszynie ex ACTIS Civitatis Kny[sinensis]*.

⁸⁹⁵ Grzegorz Saffiej.

⁸⁹⁶ Szczęsny Kusinski.

od warzenia piwa mają według uniwersału KJM⁸⁹⁷ wiernie i z pilnością, krom wszelakiego wzbrania, oddawać, a kwity u czopownika na to brać i w tem się tak mają zachować jako uniwersał KJM obmawia.

Ku któremu wybiraniu, ur. pan Sebastian Brzozowski, poborca ziemie bielskiej postanowił sł. Krzysztofa Łukasewicz⁸⁹⁸, burmistrza przeszłego w Knyszynie, któremu dali moc zupełną i poruczyli onemu takowe czopowe, które jest natenczas duplią⁸⁹⁹ z pilnością i wiernie wybierać, a kwity piwowarom wydawać i w tem tak postępować ma, jako uniwersał uczy. Czego wsistkiego przestrzegać ma jakoby w tem żadnej skody Rzeczpospolita nie miała.

Dliaczego, dla większej pewności, daliśmy takowe postanowienie do ksiąg radzieckich mieszczych knyszynskich zapisać.

Pisan w Knyszynie, 3 Decembris, Anno Domini 1577.

475

12 kwietnia 1578 r.

[k. 153] Actum Knyssschini. Dominica Misericordiae, feria secunda, mense Aprile, die 12, Anno Domini 1578 [12 IV 1578 r.].⁹⁰⁰

Przed sł. Kalikstem Borrowskim, burmistrzem knyszynskim, Marcinem⁹⁰¹ Andrichem, gmińskim, Grzegorzem Saffieem⁹⁰², Szczęsnem Kussenskim⁹⁰³, urzędem radzieckim.

Stanąwszy kaczmarze miasta Knysin, będąc pozwani od sł. Krzysztofa Łukasewicz⁹⁰⁴, czopownika natenczas postanowionego od pana poborca JKM. Ci wyżej zeznali, iż na drugą część roku, to jest na kwartał drugi, który się rok począł od św.

⁸⁹⁷ Wybieranie poboru czopowe odbywało się na podstawie uniwersałów królewskich. Uniwersał Stefana Batorego z obozu pod Gdańskiem, na podstawie którego wybierano ten pobór wystawił król 20 czerwca 1577 r. - zob. *Volumina legum*, t.II, Petersburg 1859, s. 176 - 181.

⁸⁹⁸ Krzysztof Łukasowicz.

⁸⁹⁹ Dupla - podwójna opłata.

⁹⁰⁰ Publikowany dokument pochodzi z tego samego tomu, co i dwa poprzednie [nr 473 i 474], tj. z AGAD, ASK, dz.I, nr 47, k. 153. Na dokumencie zachowała się pieczęć opłatkowa okrągła, przedstawiająca głowę tura, a w otoku napis: *SIGILLUM CIVITATIS KNISINENSIS ANNO DOMINI 1568*.

⁹⁰¹ Imię pomyłone. Winno być: Maciej.

⁹⁰² Grzegorz Saffiej.

⁹⁰³ Szczęsny Kusinski.

⁹⁰⁴ Krzysztof Łukasowicz.

Andrzeja, dnia wyżej pisanego przypadł, roku terazniejszego, uczyniło w mieście Knysin według kwit przez piwowary pokazanych i we[dl]ie rejestru, to jest zł. 17.

Na które zeznanie przed urzędem naszym kaczmarzow wyżej mienionych daliśmy przereczonemu Krzysztofowi Łukaszeic list zeznania, za pieczęcią miescką knyszynską.

Kaliksty Borowski burmistrz knyszynski.

476

1578 r.

[k. 539] Anno Domini 1578.⁹⁰⁵

Przed sł. Callistem Borrowskim⁹⁰⁶, burmistrzem, sł. Chrystophorem Łukasewiczem, Pawłem Niemirskim⁹⁰⁷, urzędem radzieckim etc.

Stanąwszy JM ksiądz pleban knyszynski Marcin Suchotnicki,⁹⁰⁸ uczynił protestacją na sł. Andrzeja Bolestę wójta knyszynskiego⁹⁰⁹ i na wszytek gmin miasta knyszynskiego: Że nie wiem przeć dziesięciny, którą zwykli dawać i kontraktem pod sowitością ze mną uczynionem, na co mi się i sami opisali, trzymać i dawać nie chcą, w czym się niemała krzywda kościołowi bożemu dzieje, że kapłani przy nim służyć nie chcą.⁹¹⁰

⁹⁰⁵ Wpis ten pochodzący z ksiąg radzieckich knyszynskich zachował się w osiemnastowiecznej kopii, w fascykułe zatyulowanym: *Ekstrakt z aktów miasta JKM Knyszyna wójtowskich i radzieckich respective kościoła knyszynskiego straconych funduszów wyjęty Anno Domini 1716 przez księdza Stefana Baranowicza plebana knyszynskiego etc..* Fascykuł złożony z 10 kart zawiera wypisy z ksiąg miejskich z lat: 1578, 1586, 1598, 1600, 1616, 1617, 1626, 1628, 1629, 1630, 1632, 1634, 1646, 1655, 1656, 1664, 1685, 1686, 1688 i 1693. Kopiańsz wszyto w rękopiśmienną księgę akt zawierających dokumenty majątkowo-prawne kościołów diecezji wileńskiej. Księga przechowywana jest w muzeum Narodowym w Krakowie, Biblioteka Czartoryskich rękopis 1775. Fascykuł *knyszynski* zajmuje karty: 539 - 549 [s. 1029 - 1051].

⁹⁰⁶ Kalikst Borowski 9 III 1570 r. wzmiankowany jako landwójt knyszynski- por. nr 302, później w 1577 18 IX [nr 474] był burmistrzem, por. [nr 475] - 12 IV 1578 r.

⁹⁰⁷ Winno być: Niemirski Paweł.

⁹⁰⁸ Suchotnicki - błędna lekcja kopisty. Winno być: Stoliski. Marcin Stoliski wzmiankowany był jako pleban knyszynski i kalinowski w latach 1569- 1581, por. nr 295 niniejszego wydawnictwa i tamże przypis 1.

⁹⁰⁹ Andrzej Bolesta wzm. jako wójt knyszynski od 14 VII 1570 r. - por. nr 344 do 12 III 1580 r. [por. nr 236].

⁹¹⁰ Marcin Stoliski był zapobiegliwym gospodarzem. Jako pleban kalinowski procesował się w 1569 r. Jerzym Kurzenieckim o *grunty, drogi i pastwiska plebańskie*- por. AGAD, Kapiciana 53, s. 429 - 433, K. Cyganek, *Kronika kocioa parafialnego knyszynskiego...*s. 133- 134, AGAD, Księga ziemiska bielska 2, k. 11 - 11v. W 1576 r. toczył kolejny proces o dziesięcinę ze wsi Szpaki

Gmin wszystkiego miasta stojąc obecnie powiedzieli: Żeśmy wszyscy do pana Andrzeja Bolesty wójta knyszynskiego, do któregośmy zwykli oddawać oddali. I niceśmy nie winni i zapłacili.

Urząd radziecki, wysłuchawszy zeznanie miasta wszystkiego Rzeczypospolitej, zesłał z urzędu do wójta knyszynskiego, w niebytności do namiestnika jego i do żony jego, sł. Daniela Borrańskiego⁹¹¹ i Pawła Woysgintza, Wojciecha Szymanowicza, Andrzeja Poznego, mieszczan knyszynskich.

Którym namiestnik pana wójtów i żona jego odpowiedziała: Że gmin wszystek miejski nic nie winien, jeno mąż mój i skoro przyjedzie ze wszystkiego się usprawiedliwi.

Które zeznanie zapisane jest w księgi radzieckie.

477

przed 6 marca 1579 r.

[k.214] „...dychawicznego, na wszelkich mieszczach zastąpić i bronić tylekroć, ilie będzie potrzeba, o tego konia białego.”

478

6 marca 1579 r.

[k.214] Marcii 5, Anni 1579 [5 III 1579 r.].

Opowiedanie Zielonki na Gralliną.

Przed sł. Andrzejem Bolestą wójtem knyszyńskim, Gawlie Stańskim ławniku przysiężnemi etc.

Stanąwszy Jakub Zielonka opowiadał się i oświadczał na Marcinową Graliną: Iż, w niebytności mojej, złupiono mi komorę, skobl i kłótkę stłuczono, płótna Inianego łokci 10, przędzy łokci 7, lnu kit 2, wełny runa 4 etc. etc. i insych rzeczy drobnych, niemało. I naliazłem znak jeden, to jest skowrodę⁹¹² i ręcznik u Marcinowej Graliny.

Na co pan wójt przydał ławnika Gawła Stańskiego, ku oglądaniu tych rzeczy poszkodzonych. I naliazła się skowroda i ręcznik u Marcinowej Gralinowej.

Do czego się sama Marcinowa znała, alie powiedziała: Że to mam od Haleny, tego Jakuba żony siostry.

Urząd, iż w niedostatku urzędu, na ten czas odłożył to do piątku przyszłego, die należącą do starostwa knyszyńskiego - por. AGAD, Kapiciana 53, s. 173 - 175.

⁹¹¹ Daniel Borawski.

⁹¹² Skowroda- patelnia.

11 Marcii proxima.

479

6 marca 1579 r.

[k.214] Sub eodem actu.

Postrzygaczow syn z Haćkowem.

Coram eodem iudicio.

Stanąwszy Jan⁹¹³, Waśka postrzygacza syn, jawnie i dobrowolnie zeznał: Iż mu dosyć uczynił zięć jego Hieronim Haćko⁹¹⁴ za wołu i za nożyce postrzygackie, które był przedał, z rozkazania mojego, to jest zł pol. 5 zapłacił, jeno jemu został [winien] zł. 2, więcej nic. I te gdy mi ostatek ten zł 2 zapłaci, ja go winien kwitować ze wszego.

480

6 marca 1579 r.

[k.214] Sub edoem actu.

Rekognicja tegoż Jana postrzygacza.

In eodem iudicio.

Tenże Jan, tegoż postrzygacza [Waśka syn], zeznał: Iż Czieliesz, stryj mój, wziął woły 2 i swierzopę⁹¹⁵, które był dał Hieronimowi Haćkowi⁹¹⁶. I woły dwa, że miał jemu tu rolę w Knyschinie robić, a na spól się ze mną dzielić. Tedy ja sam wołu jednego przedał, a drugiego stryj mój i kobyłę - Czielies.

Co sobie, Hieronim oświadczywszy [przed] urzędem, dał w księgi opisać. Przypominając, iż on w tem szkodę cierspi niemała, a to podatki i pobory KJM, także

⁹¹³ Postrzygacz- rzemieślnik zajmujący się wykończaniem spłsnionego sukna, które naciągnięte na ramy- czesano, postrzygano specjalnymi nożycami, czyszczono i dekatyzowano. Ze względu na status majątkowy postrzygacze należeli do najbogatszych rękodzielników. Dochody z postrzygalni przeznaczył król Zygmunt August w dokumencie lokacyjnym Knyszyna z 1568 r.: *na potrzeby i pożytek pospolity pomienionego miasta naszego daliśmy obywatelom jego i tym przywilejem naszym dawamy dochody i pożytki wszystkie z łaźni, z wagi, z postrzygalniej, które sobie mieszczanie w mieście zbudować mają.* Jan Postrzygacz wzmiankowany był już we wrześniu 1570 r. - por. AGAD, Księga m. Knyszyna, nr 2, k. 21. Ostatnia wzmianka o Janie Postrzygaczu w publikowanej księdze z 20 II 1580 r. zob. nr 696.

⁹¹⁴ Hieronim Haczko.

⁹¹⁵ Świerzopa- klacz.

⁹¹⁶ Hieronim Haczko, zob. nr 479.

inse ustawy mieskie na ratus dając, co nie jest wedla ugody i znowy tego Czeliessa, jako jest w księgach zapisano.

481

6 marca 1579 r.

[k.214v] Marcii, die 5⁹¹⁷ [5 III 1579 r.].

Arest dubotołkow.

Piotr dubotołk⁹¹⁸ uczynił urzędowy arest na gr 40 Jakuba Zielonki i Pawła Wosginta. Który Paweł dobrowolnie przyjął.

482

6 marca 1579 r.

[k.214v] Sub eodem actu.

Świadki Prusikowe.

Coram eoddem iudicio.

Stanąwszy Marek Sołowiej z Zastocza⁹¹⁹, poddany KJM, pod przysięgą zeznał, podniósł dwa palca w górę: Iż ja wiem o tem dobrze i byłem przy tem, kiedy Szczęsnemu Prusikowi, Łukasz Krzizewski dom na ul. Szkolnej, o miedzę Głucha przedał za kop gr 8, przez 10 gr. Wszakoz jemu zadatku nie zadał żadnego, alie miał jemu Prusik ten po św. Michale, w roku teraz przesłem za niedziel dwie zł 5 zadać. A to, jeśliżeby tu nie był sam Krzizewski, miał jemu nieść do Lomzy i kwitować go, a ostatek gdy odda, w księgi urzędowe na wieczność zapisać.

Item Stanisław Prusik jednako zeznał.

Marcin Kazak także zeznał.

Quorum testium de positionem idem Faelix Prusik actis notari dedit praesentibus.

483

13 marca 1579 r.

[k.214v] Sub eodem actu.

Jednanie Prussa z Piskorzem.

⁹¹⁷ Zapewne omyłka. Powinno być „6”.

⁹¹⁸ Dubotołk - garbarz.

⁹¹⁹ Zastocze- wieś starostwa knyszynskiego.

13 Marcii, Anno eodem [13 III 1579 r.].

Coram edoem iudicio.

Stanąwszy Wojciech Piskorz zeznał, iż jako był obwiniał Piotra Prusa, aby on miał chlieb jego kraść- to się nie naliazło. Którego on nieurzędownie trząśł. I odwołał to teraz, zostawując zupełną sławę przy niem, jako i przedtem. I jednal go za to. A to co mówił- tedy niesłusznie.

K temu i jednacze, którzy przy tem byli, wszystkiego tego doznali, to jest Matis rhudnik ławnik, Matis Łuniewski, Iwan kuśnierz, Grigiel Taśnik etc.

Gdzie, dla ich pokoju założyli zakład między nimi i między dziećmi ich. Jeśli by strona która wsczęła, albo jednanie to złamała, a słowem by nagrała stronę swoją, a to by się słusznie potem okazało, kopę gr poł. urzędowi przepada, którą ma położyć zarazem, nie odchodząc od urzędu, sub totidem summe nulla et cuadendo.

Co sobie Piotr Prus dał do ksiąg zapisać.

484

19 marca 1579 r.

[k.214v] Dominica Reminiscere, feria quinta, mense Martii, die 19.

Plenipotencia Zielonki.

Jacobus Zielonka recognovit quia constituit, ac solemniter ordinavit in suum verum, ac legitimum plenipotentem famatum Albertum Stański cives knyschinensis in omnibus et singulis suis causis, quas habet adversus uxorem Maritini Grallia ad agendum et defendendum, in forma plenisia mandati et quodeique faecit pro rato et sumo habere et id solidavit.

485

19 marca 1579 r.

[k.215] Sub eodem actu.

Coram praesenti iudicio: famatis Andrea Boliesta advocato knysynensis, Josepho Parka, Alberto Zembrzic, Joanne Kostro, Owdziej Narkoic⁹²⁰ etc scabinis iuratis.

Żałoba Jakuba Zielonki.

Wojciech Stański, będąc zupełnem plenipotentem od Jakuba Zielonki, żałował się na Marcinową Gralliną, iż jako to jest urzędem obwiedziono [s] i pokazało się to: Iż ten Jakub natenczas odjechał z domu, komorę mu złupiono i naliazł się znak u tej

⁹²⁰ Owidiusz Narkowicz.

Marcinowej, jako jest w księgach zapisano.

Ex adverso. Stanąwszy Marcin Grallia, od żony swojej stanowią zachojcę, to jest Dorotę, siostrę tego Jakuba Zielonki żony. Która stanąwszy, tego Marcina Grallię dobrowolnie zastąpiła i zeznała, iż to Marcinowej przedała.

Urząd, Marcina Grallię i z żoną jego, wolnem uczynił, zostawując sobie prawo zdrowe cum evictore.⁹²¹

486

19 marca 1579 r.

[k.215] Sub eodem actu.

Miana koniem - Łukasz Czigan z Żidem.

Stanąwszy Simon, Żid z Tikoczina, ociec Matisow, jawnie i dobrowolnie zeznał: Iż mieniał koniem gniadem z Łukaszem Cziganem⁹²² m.k. Za którego mi ślubował, na wszelkich mieszczach, iż nie nosaty, nie dychawiczny, nie kradziony. Do tego Łukaszewi przydał zł półczwarta⁹²³, zadał pół zł. A złotych 3 obligował się zapłacić do czwartku przyszłego, a gdzieby zamieszkał zapłacić, tedy sownie [wynagrodzi].

Łukasz Czigan też dał jemu i zamieniał konia ridzego, ślubując mu za dobrowolnego, nie kradzonego na wszelkich mieszczach bronić i wyzwolić jeden drugiego.

487

19 marca 1579 r.

[k.215] Sub eodem actu.

Żałoba Jakuba Zielonki.

Coram praesenti iudicio.

Wedle pierwsej żałoby, Wojciech Stański żałował się od pryncypała swego Jakuba Zielonki na ewiktora⁹²⁴ swego, to jest Dorotę, siostrę Jakubowej Zielonczynej: Iż ona do tego się nie zna i powie, że tę skowrodę⁹²⁵ wzięła i jest to jej własna. Czego niechaj dowodzi.

Ex adverso. Jan Zielończik, stryj rodzony od Doroty tej będąc plenipotentem: Iż

⁹²¹ Por. nr 478.

⁹²² Łukasz Cygan.

⁹²³ Półczwarta - 3 1/2.

⁹²⁴ Ewiktoria - rękojemca.

⁹²⁵ Skowroda - patelnia.

na dowód słuszny na to postawić, za tą Dorotą, którzy byli przy tem i wiedzą pewnie, iż to jest własna skowroda jej ojcowska, za którą ja ręczę, iż prawa dostoi.

Urząd, przypatrzwszy się z obu stron: Okazać dowód Janowi Zieloncze, za tydzień od aktu.

Na co obowiązał się postanowić z Bobrowki Augustyna ławnika, Jana Naczeri, Jospha Skrobic, nadto kowalia Bartłomieja z Kumiały⁹²⁶, który tę skowrodę robił jescze ojcowi tej Doroty.⁹²⁷

488

19 marca 1579 r.

[k.215] Sub eodem actu.

Żałoba Waśka Blaskoica.

Wawrzyniec Blaskoic⁹²⁸ żałował się na Annę Hieronimkę⁹²⁹, ciotkę swoją: Iż ona, [k.215v] po ojcu moim Matisie Blaskoic, pobrała majątność, mało i wiele. Na co rzeczy spisanych rejestru pokładał.

Ex adverso. Strona pozwano Hieronimka znała się ku niktorem rzeczom, to jest: siekier 2, sosników par 2, żelaza sin 7, jałowica ważności zł 3, chmielu solank 1, siekac 1, motyka z rydłem, kosa trawna, świder, dłuto poduszke 1, suknię koltrysową⁹³⁰. Aliem za nie dała jemu żupicę⁹³¹, rękawy odrpate. gr 10.

Urząd zrozumiawszy skazał: Aby ta Hieronimka, ku czemu się zna, za niedziel 2, to wszystko zapłaciła. A za ostatek, za inse rzeczy wymienione w rejestrze, sumnieniem, za tydzień od aktu, poprawiła.

489

19 marca 1579 r.

[k.215v] Sub eodem actu.

Mikołaj, Supronow syn, opowiedał się na Bartosza Koliesnika: Iż go pozywałem

⁹²⁶ Kumiała - wówczas wieś, później miasteczko zwane Korycin w leśnictwie kuźnickim, w powiecie grodzieńskim. Jest to najdawniejsza wzmianka o tej miejscowości.

⁹²⁷ Por. nr 484, 485.

⁹²⁸ Wawrzyniec Błażkiewicz.

⁹²⁹ Anna Wojciechowa Hieronimczikowa.

⁹³⁰ Koltryna - tkanina drukowana.

⁹³¹ Żupica - spódnica wełniana.

przez Jana Mikossa posła o rany. Stać nie chce.

Na co stawił posła, który zeznał: Iż pozywał.

490

19 marca 1579 r.

[k.215v] Sub eodem actu.

Piotr Zaleski, organista, m.k. opowiadał się, oświadczał na Zofię Janiczewską, matkę swoją: Iż, jako tu mam introniję w rzeczy, w księgach zapisane. Pozywałem ją do prawa, aby te rzeczy wyzwoliła. Stać nie chce.

Na co stawił Jana Mikossa, posła, który zeznał: Iż pozywał oblicznie.

491

19 marca 1579 r.

[k.215v] Sub eodem actu.

Jakub Zielonka zeznał dobrowolnie: Iż jakom był obwinał Barbarę Marcinową Grallinę, aby ona miała niesłusznie skowrody tej dostać, tedy się słusznie wywiodła. A jam nie dowiodł i wyznawam ją dobrą jaką i przedtem, a te księgi, w której były te rzeczy zapisane kasuję, umarzam i w niwec obracam.

492

27 marca 1579 r.

[k.215v] Actu Knischini, dominica Oculi, feria sexta, mensis Martii XXVII, Anno 1579 [27 III 1579 r.].

Stanisław Kropiwnicki, przed urzędem wyżej pomienionym, żalował się na Rafała Passiczi m.k.: Iż mnie on zbił, szamotał.

Rafał rzekł: Żem go nigdy nie bił.

I zdali się obie strony na świadki Oltucha i Hricza mieszczany knyszyńskich. Którzy stanąwszy wedle prawa, pod przysięgą zeznali, iż Rafał rzekł jemu tak: Nie chodź do naszej kumy. A zatem jęli się swarzyć i uchapili się za łeb. Do czego się i Rafał znał.

Urząd wyrozumiawszy skazał aby: Za tydzień, za rany jako słachcicowi, wedle prawa polskiego, Rafał za rany nawiązał i wedle zeznania świadków.

493

27 marca 1579 r.

[k.215v] Sub eodem actu.^a

Zastawa pani Zarębaczowej.

Przed urzędem mienionem stanąwszy Nastasia Chwieckowa, kuśnierka⁹³², wespół z synem swoim Iwanem. Będąc zdrowi na umyśle i na ciele, spólną ręką zeznali: Iż zastawili dom swój własny ucz. Janowej Zarębaczowej, o miedzę tejże Janowej Zarębaczowej, z jednej strony, a z drugą Stanisława kuśnierza KJM⁹³³, w sumie gr kop 2 pol., od roku do roku, to jest a dominica Oculi⁹³⁴ w roku terażniejszym 1579 [22 III 1579 r.], aż do drugiej takowej niedzieli w roku 1580, która przyjdzie dominica Oculi [6 III 1579 r.], ze wszystkim prawem i własnością używać obyczajem zastawy przez wszelakich poborców podatków i poborów KJM i ustaw miesckich.

I ślubila [k.216] Chwieckowa, wespół z Iwanem synem swoim, panią Janową Zarębaczową, bronić, wyzwolić, ubezpieczyć od wszelakiego przenagabania prawnego.

A pani Zarębaczowa ma w tę sumę przebudować komin, a gdzieby co płaciła czynsu albo poborów KJM i ustaw miesckich, to sobie ma na zastawę, na tę połowicę domu przypisować.

A gdzieby w tem roku 1580 nie wykupili, tedy tak długo, aż do wykupienia.

^bItem mensis martis die 18 anno domini 1580.

Przy ławnikach i przed urzędem zupełnem [zeznała]: Iż już się sprawiła.

Chwieckowa [Nastazja kuśnierka] zeznała, iż od Janowej Zarębaczowej kopę i gr 10 wzięła i do ksiąg pod tą obligacją przypisać pozwoliła, sumę totius gr 3/10.^b

494

27 marca 1579 r.

[k.216] Sub eodem actu.

Kasper Kołakowski, syn niegdy będącego Mojżesa Kołakowskiego opowiadał się i oświadczał na Stanisława Kazobaja: Iż, nie wiem którym sposobem, dom stryja mojego^a Simana Kołakowskiego posiadał i dzierży. Pozwalem go do prawa. Stać nie

⁹³² Nastazja Chwieczkowiczowa Liewonowa.

⁹³³ Mowa o Stanisławie Mężiku kuśnierzu królewskim - zob. AGAD, ASK I nr 47, k, 126v; A.Jabłonowski, *Podlasie*, cz.I, s. 161-171; S. Mężik kuśnierz JKM wzm. 10 XII 1569 r. W inwentarzu ówczesnym zaznaczono „dworek” Stanisława Mężika- por. AGAD, dz. LVI, K 11, k. 3v. Zastawiany dom znajdował się na rogu Dworskiej [dziś Białostocka] i Starodwornej.

⁹³⁴ Trzecia niedziela Wielkiego Postu.

chce.

Który dom w miedzach z jednej strony Mikossa, a druga [s] Wojciecha kowala.

495

27 marca 1579 r.

[k.216] Sub eodem actu.

Sl. Andrzej Boliesta, wójt kniszyński, oświadczał się na Domienika: Iż, ten Dominik⁹³⁵, pozwany przez posła Simana, o zelżywość, nie stał.

496

27 marca 1579 r.

[k.216] Sub eodem actu.

Wojciech Piskorz nie stał do prawa przeciw Janowi Mikossowi, będąc pozwany przez Marcina Dolengego posła, o rany.

497

27 marca 1579 r.

[k.216] Sub eodem actu.

Rany Mikołaja Natosłuzza.

Jan Kostro, ławnik przysiężny, będąc z urzędu wójtowskiego przydany, wyznał rany Mikołaja Natosłuzza, woźnicy wielmożnego JMci pana, a pana [ss] kanclerza korunnego⁹³⁶, który już leżał na śmiertelnej pościeli: ran skodliwych 3, prawie śmiertelnych, czekaniem przebitych, na lewej ręce liedwie nie na skroś.

O które rany, jako człowiek śmiertelny, od tegoż ławnika będąc przysięgą obowiązany, zeznał, iż dał winę Janowi Twarozikowi, Matisow[iemu] synowi⁹³⁷, z pomocnikami jego. Po wtóre i po trzecie. Co w czas i w godzinę do ksiąg zapisaną [s] urzędowych.

498

27 marca 1579 r.

⁹³⁵ Zap. Sopol Dominik.

⁹³⁶ Kanclerz koronny - Jan Zamoyski, starosta kniszyński.

⁹³⁷ Jan i Matis Twarogowie.

[k.216] Sub eodem actu.

Jan Kostro, ławnik przysiężny, będąc z urzędu przydany, wyznał rany Marcina Jabłońskiego, mastalierza WJMci pana kanclerza korunnego ran 2 skodliwych, jedna na wierzchu głowy, czekaniem przebita, a druga nad brwią, z prawej strony, odcięta skodliwie siekierą.

W tem winę dał Janowi Twarozikowi, [synowi] Matisa Twaroga m.k. z pomocniki jego. Powtóre i po trzecie.

Quae in tempore et hora actis notatum.

499

3 kwietnia 1579 r.

[k.216] Dominica Letare, feria sexta, mensis Aprilis, die 3, Anno Domini 1579 r. [3 IV 1579 r.].

Ordziej Gmiński Łukasz Czygan.

Przed sl. Andrzejem Boliestą, wójtem knyszyńskim, Mikołaju Mikosu [sic], Wojciechu Zembrich, Janie Kostro, Owidiusu Narkoic etc. ławnikach przysięgłych.

Sl. Ordziej żołnir [?], gmiński, żałował się się na Łukasza Czygana: Iż [k.216v] przyjechał komornik KJMci i żądał podwoły, wedle ustawy w mieście Knyschyn. Jam posłał posły miesckie. On [Łukasz Czygan] dać nie chciał. Alie rzekł: Niech jeno przyjdzi gmiński sam u jego jako weźmie. Jam musiał sam być. Prosiłem. On mi nie chciał dać. Ja sedsy, wziętem był konia gościnnego, podle jego koni [stojącego], niewiedząc. On powiedział, iż to [koń] gościnnie. Jam [koniam] gościnnego puścił, chcąc jego wziąć. On mię wtem poczał bić i złupił mię z sukni i z czapki. Którym ja rany urzędowi okazał.

Ex adverso. Łukasz Czygan opowiedział: Iżem ja i posłom pozwalał konia wziąć. Jenom powiedział, iż są złe, chude, niechaj i gmiński sam przysedsy ogliąda. Pan gmiński przysedsy wziął konia gościnnego. Jam rzekł, aby tego nie brał. On mię w gębę uderzył, a jam go nigdy nie bił.

Urząd zrozumiawszy z obu stron skazał Ordziejowi Żolnic[owi] przysięgę na rany, jako je ma od Łukasza. A tamże od Łukasza będzie miał gmiński nagrodę wedlie prawa. Łukasz też Czygan ma przysiędz jako tych rzeczy, to jest czapki i sukne nie złupił z Ordzieja Żolnir.

500

3 kwietnia 1579 r.

[k.216v] Sub eodem actu.

Grzegorz Saff[iej] Rhoskowski.

Grzegorz Saffiej żałował się na Macieja Rhoskowskiego: Iż płot odebrał od pliaci, do którego ni miał nic. Którego już przedtem sprzedał i zapłacono mu. Na co akta urzędowi pokładał.

Maciej Roskowski odpowiedział: Żem to wymawiał przedtem niżem sprzedał.

Skazał urząd przysięgę Maciejowi Roskowskiemu, jako to sobie wymawiał, iż miał płot swój odjąć, od aktu za tydzień.

501

3 kwietnia 1579 r.

[k.216v] Sub eodem actu.

Staś Grigoicz żałował się na Siniaka: Iż on mnie zastąpiwszy na ulicy, gdym do domu z targu jachał, zbił mię. I wtem mi zginęło: trzewiki nowe i czapka nowa i talierzow 4.

Strona nie znała się do tego.

Urząd skazał przysięgę Siniakowi, za tydzień od aktu, jako tych rzeczy nie brał ani przyczyny żadnej do tego dał.

502

3 kwietnia 1579 r.

[k.216v] Sub eodem actu.

Gawris z Iwanem Chromem wyręczyli Siniaka do postanowienia prawa przeciw Stasiowi Grigoic z Kalinówki⁹³⁸, iż ma przysięgę uczynić.

503

6 kwietnia 1579 r.

[k.216v] Iudiciu opportuna bannitum. Dominica Iudica, feria secunda, mensis Aprilis, die 6 Anno 1579 [6 IV 1579 r.].

Powołanie Twarozika.

Per famatum Andream Boliesta advocatum knischinensem et scabinos ut supra.

Przed temże sądem zagajonem stanąwszy oblicznie ucz. Wawrzyniec z

⁹³⁸ Kalinówka- grupa wsi wówczas. Dziś są to: Kalinówka Kościelna, Kalinówka Królewska, Wójtowce i Ogrodniki PGR.

Liublina⁹³⁹, przyjaciel niegdy będącego Mikołaja Natostuza z Lublina, zamordowanego woźnice WJMci Pana a pana kanclerza korunnego. Żałował się na Jana Matissa Twaroga, syna własnego m.k. i na jego pomocniki, iż on przerweczonego Mikołaja Natostuza zabił z żywego umarłego poczynił. Na co żądał aby mu był przydan poseł miejski ku przywołaniu Jana Twarozika⁹⁴⁰, aby się tego sprawił.

I przydan jest z urzędu Jan [k.217] Mikos, poseł miejski. Który jawnem głosem powoływał przerweczonego mężobójcę. Naprzód na miejscu gdzie się mężobójstwo stało, drugi raz pośród drogi, trzeci raz podlie ciała nad grobem zabitego, czwarty raz nad prawo u sądu.

Który, będąc wedlie prawa przywoływany, sam przez się, ani przez się, ani przez swego umocowanego nie stanął. Przerweczony Wawrzyniec fforitarsz [s] WJMciPana kanclerza korunnego, a przyjaciel zabitego Mikołaja żądał, iż Jan Twarozik nie stał, a niewinności swej nie pokazał, aby był skazan, aby był skazan wedlie prawa jako mężobójca.

Urząd zrozumiawszy i obaczywszy, iż przerweczony Jan Twarozik będąc obżałowany o zamordowanie Mikołaja Natostuza i będąc wedlie prawa przywoływany przez sługę mieskiego raz, trzeci, mimo prawo i czwarty przed sądem, sam przez się, ani przez swego umocowanego nie stanął. Skazał go urząd wedlie prawa jako mężobójcę. Potem przez wójta i ławniki przerweczony wedlie zwyczaju prawa majdeburskiego zdany i powołany i podan jest w ręce nieprzyjacieliom jego dotąd, póki ku swemu prawu nie przyjdzie.

504

6 kwietnia 1579 r.

[k.217] Sub eodem actu.

Jan Karas opowiadał się i oświadczał na Marcina Mazura: Iżem ja onego kazał pozwać, o zabicie pasierba mojego, a nie stał. Na co stawił Jana Mikosa posła, który zeznał: Iż pozywał.

505

6 kwietnia 1579 r.

[k.217] Sub eodem actu.

Rzeczy Danielowe.

Przed st. Andrzejem Boliestą wójtem knysztyńskim. Stanąwszy ucz. Józef Zambrowski [?] żądał, aby mu był przydan ławnik ku oglądaniu i podaniu rzeczy w

⁹³⁹ Następuje wolne miejsce na kilka wyrazów.

⁹⁴⁰ Jan Twarog.

domu Borawskiego i w spichlerzu.

I przydan jest Gawel Stański, ławnik przysiężny. Przyczem byli i ludzie wiary godni Stanisław Grzegorzec, Jakub Kłoszko⁹⁴¹, Jan Smurło, Andrzej Miecznik i inszi mieszcianie knyszyńscy.

Qourum verum sequ. tenor talis. A naprzód:

W spichlerzu tok nowy, w sąsięku położenie tarcie, stawnic 2, żarny przez żelaz, krypt 2, drabina, koryto, tacki. Item na górze: rogi jelenie, krata żelazna 1, rozeń 1, sufel, drabin wozowych 4, łoże 1, kół 2, jedno z resami drugie przez res, kropka zit [?]. Toków 2, jeden dobry, a drugi przez dnow, stołek mały, sędzina i stawnicka, kłótko 1 wielka, a 3 wrzeciędze.

Wrota do gumna: forta w unich zawias 3 z zapadką i wrzeciędz. U wielkich wrót biegun na żelazie kratą przybity. U kłietki w podwórzu łańcuch i kółko żelazne i zawias 3. U drugich drzwi zawias 2 i wrzeciędz. U górnych drzwi wrzeciędz i zapadka.

Na górze, w sieni: krobia i połowice drzewisk.

U piekarni: wrzeciędzow 2, kółko i klamka.

W sieniech drzwi u obojga wrzeciędz 2.

U świetlicznych drzwi: zawias 2 i wrzeciędz 2, okna nowe, cale, piec, komin cały.

U komory drzwi na zawias i wrzeciędz. Stół skrzyniasty z zamkiem i zawiasami.

Na pliacu Bartłomiejowskim: zrab cały, sienka 1, strona zepsowana, a drugiej połowice nie mas.

Czego wszystkiego porządkiem ławnik z urzędu zesłany i sąsiedzi przerzeczeni do ksiąg doznali.

506

24 kwietnia 1579 r.

[k.217v] Actu Knischini, post Pascha Iocunda, feria sexta, mensis Aprilis, die 24, Anno Domini 1579.

Chelm[owski].

Coram eodem iudicio.

Stanąwszy Klimunt Chelmowski zeznał: Iż ja już wyzwalam z rękojemstwa Iwana Grodnianina, Wojciecha Krawca, Greglia Swiethlika, mieszczyzny knyszyńskie, w

⁹⁴¹ Jakub Klosek.

którem aktii [s] ręczyli mię byli, gdym prawo wiódł z panią Czekwartową o dom niebosczyka Marcina Gańtkowskiego. Tedy się temu prawu koniec stał i dom jest podany. Z czego ja wszystkich onych wolnemi czynię.

507

24 kwietnia 1579 r.

[k.217v] Sub eodem actu.

Zalieszki.

Na roku dzisiajsem.

Stanąwszy szl. Piotr Zalieski, sługa JMści pana Jurczyńskiego⁹⁴² opowiadał się i oświadczał na sł. Macieja Andricha: Iż on na roku tamtem, wedlie obligacji swojej, w księgach wójtowskich⁹⁴³ zapisanej, jako się opisał zł. pol. 10, pod sowitością, na Poniedziałek Wielkanocny terażniejszy [20 IV 1579 r.] dać i zapłacić, wedlie ugody, za zranienie, które mi zadał. Który ani roku pilnował ani płacić chciał. Z którym ja sobie zastawuję prawo zdrowe, wedlie opisu jego.

508

24 kwietnia 1579 r.

[k.217v] Sub eodem actu.

Pkopka.

Stanąwszy szl. Klimunt Chelmowski, zięć własny szl. paniej Katarzyny Rzepieckiej, mając zupełną moc i zličenje od szl. Jadama Bańkowskiego, plenipotentą, w księgach zapisane, zeznał jawnie i dobrowolnie: Iż dług, który była Barbara Pkopka za arendę domu Gańtkowskiego winna zł. 13, ten mi dostatecznie zapłaciła, to jest na prośbę JMści pana Andrzeja Kosińskiego, podstarościego goniądzkiego. Z tych 13 zł. wzięłem 7 od JMści, a za ostatek urząd skazał był przysięgę com ja na prośbę JMści przepuścił. Z czego ja oną wolną czynię i pokój jej ślubuję sam od siebie i od inszych przyjaciół, którym to należało.

509

1 maja 1579 r.

⁹⁴² Herkules Jurczyński - dozorca budowlany w Tykocinie i Knyszynie.

⁹⁴³ Księgi wójtowskie. Fragment tej księgi stanowi właściwie część Księgi wójtowskiej. Oprócz ksiąg wójtowskich, poprawniej mówiąc wójtowsko - ławniczych prowadzono w Knyszynie Księgi burmistrzowskie [burmistrzowsko - radzieckie].

[k.217v] Dominica conductis Paschae, feria sexta, mensis Maii, die prima
Anno 1579 [1 V 1579 r.].

Wawrzyniec.

Coram eodem iudicio.

Wawrzyniec Blaskoic przypominał się i żałował na Hieronimkę ciotkę swoją: Iż ona wedle skażni urzędowej o rzeczy pobrane po ojcu moim Matisie Blaskoic płacić nie chce, wedle oszacowania urzędowego zł. 7 i gr. 20. A do ostatka, do czego się nie znała przysięgą miała poprawić a nie poprawiła.

Urząd to zrozumiawszy, iż się też strona znała, wedle ugody, a do tego obie stronie zezwolili, skazał za niedziel 2 zapłacić zł. 7 i gr. 25. A gdzieby nie zapłaciła tedy urząd będzie egzekwował wedle prawa.

510

1 maja 1579 r.

[k.217v] Sub eodem actu.

Jamiolka.

Bienias Jamiolka opowiadał się na Jana Słonka: Iż będąc pozwany przez Jana [Mikossa] posła, o owce psem zepsowane, nie stał.

Czego i poseł doznał: Iż pozywał go oblicznie.

511

1 maja 1579 r.

[k.217v] Sub eodem actu.

Andrich.

Matis Andrich czynił protestację na pomocniki swoje, to jest na sł. Rafała Passicza, Ołtucha Szczuzic [i] na służę wójta chrańbołowskiego, iż oni będąc pozwani o zranienie Piotra Zaleskiego⁹⁴⁴ przez Jana Mikosa posta już trzeci raz płacić ani prawa stać nie chcą.

Na co stawil posła, który zeznał: Iż pozywał.⁹⁴⁵

⁹⁴⁴ Piotr Zaleski „sługa pana Jurczyńskiego”.

⁹⁴⁵ Por. sprawy nr 492 i 507.

512

1 maja 1579 r.

[k.218°] Sub eodem actu.

Fideiwsoua.

Gawel Stański i Szczęsny Kosiński⁹⁴⁶, spólną ręką zeznali, iż wyřęczyli konia Chwieckowi Pulianowi, który był z urzędu pograbion od Matisa Andricha w kopie gr. Za którego obwiązali się, od dnia dzisiejszego, do śrrody przyslej, iż ma się usprawiedliwić.

A gdzie się nie usprawiedliwi, tedy Gawel [ze] Szczesnem kopę gr będą winni zapłacić, na roku zawitem, żadną się rzeczą nie wymawiając.

513

14 maja 1579 r.

[k.218°] Maii, die 14, Anni Domini 1579 [14 V 1579 r.].

Ozzarek.

Coram eodem iudicio.

Stanisław Ozzarek opowiadał się, i oświadczał na Szczęsnego Prusika: Iż on nie wiem którym sposobem dzierży i używa majątność, pozostałą po niegdy będącem Łukaszu Gottardzie. Która prawem przyrodzonym na syna jego Marcina należy. W czym się niemała szkoda dzieje sukcesorom tej majątności.

Tamże stawszy, Prusik pokazał cyrograf kupna domu tego i zadatku zł 5 olim Lucae Gottard sub sigillo Valentini Eleemozinary chirurgi Lomzae.

Strona mu w tem wiary nieadał.

Urząd skazał per quindenam, aby Szczęsny Prusik urzędowy zapis kupna tego pokazał.

514

14 maja 1579 r.

[k.218°] Sub eodem actu.

Rękojemstwo.

Wawrzyniec Blaskoic⁹⁴⁷ opowiadał się na Hieronimkę⁹⁴⁸: Iż ona, dziś na roku

⁹⁴⁶ Szczęsny Kusiński.

⁹⁴⁷ Wawrzyniec Błażkiewicz.

⁹⁴⁸ Anna Wojciechowa Hieronimczikowa.

zawitem, wedle skażni urzędowej, o rzeczy w księgach zapisane, nie płatna.⁹⁴⁹

Urząd wyrozumiawszy prawny porządek skazał: Egzekwować Hieronimkę, wedle prawa, w sumie zł. 8 i gr. 5 przydawszy. Ex octo [?] ławniki przysiężne Owdieia [Narkowicz] i Gawła Stańskiego.

515

25 maja 1579 r.

[k.218^a] Dominica Rogationum feria secunda [25 V 1579 r.].

Kliis zastawa.

Coram eodem iudicio.

Stanąwszy Józef Dąmbrowski, wespół z Heleną żoną swoją, jawnie i dobrowolnie zeznali: Iż zastawili dom Pawła Klyssa.

Na co stojąc Klyssowa przyzwalała, z takim prawem i władz[za], jako sami mieli i dzierzeli, cum omnibus devolutionibus, ac usufructibus, Bartoszowi Kollakowi, we 2 kop i gr 15 monety i liczby pol., od god przeszłych [15]78, aż do drugich god, in anno 1579 praesento futuro. A potem, aż do wykupienia dzierżeć i używać, mocą zastawy, a nie inszem prawem, wespół i z komornicą. Które pokaziwała na komornicy w temże gr 20.

Wszakoz jeśliby ich komornica prała, albo wzięła od niej Josphowa, może Bartosz Kollakowic komornicę wygnać z domu, jeśli zechce.

A komornicy obwiązała się dosyć czynić Josphowa.

516

29 maja 1579 r.

[k.218^a] Stanisław Ozzarek, miescenin tykociński, z Szczesnem Prusikiem rozjęli sobie rok, od actu terażniejszego za 2 niedzieli. Iż mają obie strony stać, a Szczesny Prusik urzędowne munimenta na dom, który ma od Łukasza Krzyszewskiego pokazać. A gdzie nie pokaże tedy prawo swoje traci.

517

29 maja 1579 r.

[k.218^a] Sub eodem actu.

⁹⁴⁹ Por. nr 488 i 509.

Tkacz. Plenipotentia.

Przed sf. Andrzejem Boliestą wójtem knyschinskim, Janie Kosstro⁹⁵⁰ ławniku przysiężnym.

Personaliter comparans Jacobus tkacz palam recognovit, quia constituit, ac soleniter ordinavit in suos verque ac legitimus plenipotentem famatus Andreas Boliesta advocatus knyschinensis adversus Paulus [Paluchowicz], quod ipsi invadiauit paleus utertinowy et tuniam ut vulgo żupan z grubey in uno florenorum tribus. Idem etiam apud Laurentium advocatus chraboloviensis consensit scriptu talierow 4, missa piąta cynowych.

Omnia ista promisit pro rato et firmo.

518

5 czerwca 1579 r.

[k.218^a] Iuni5 [5 VI 1579 r.].

Czarowa. Surma

Coram famato Andrea Bolesta avdocado knyschinensis, Alberto Zambricz, [Joannis] Kostro, Ovidio Narkovio⁹⁵¹ etc. scabinis.

Czarowa żalowała się na Jana Surmę, iż jej rany zadał. Które rany urzędowi okazała.

Strona pozwana nie znała się.

Urząd Jedwichę Czaropvei skazał: Przysięgę na rany, jako je ma od Surmy, od actu terażniejszego za tydzień.

519

5 czerwca 1579 r.

[k.218^a] Sub eodem actu.

Kiska. Pogorzel.

Matisowi Pogorzelskiemu rok założon z Piotrem Kiszką, za tydzień od aktu, iż ma stanąć i odpowiadać przeciw Piotrowi o rany, które mu zadał, pod utraceniem prawa⁹⁵².

⁹⁵⁰ Jan Kostro.

⁹⁵¹ Owidiusz Narkowicz.

⁹⁵² Prawa miejskiego.

520

5 czerwca 1579 r.

[k.218 ^v] Sub eodem actu.

Świeży z Parką.

Jan Świeży ma przysiąc za tydzień od aktu, przeciw Andrzejowi Parce, jako wieprzów jego nie bił.

521

5 czerwca 1579 r.

[k.218 ^v] Sub eodem actu.

Przysięga Smorlllovei.

Janowa Smurłowa przysięgała przeciw Dudinej Tomkowej, jako nie przedawała jej slluczka [?] zielonego, z dziecięcia Hricowej⁹⁵³ i jako nie powiadała przed nią, iż go naliazła idąc z Krypna⁹⁵⁴.

522

12 czerwca 1579 r.

[k.218 ^v] Sub eodem actu Junii 12 [12VI 1579 r.].

Kiscina

Skazanie przysięgi Piotrowej Kiscinej jako je ma od Matisa Pogorzela za tydzień od actu.

523

12 czerwca 1579 r.

[k.218 ^v] Sub eodem actu.

Pogorzela. Zastawa.

Coram eodem iudicio.

Piotr Kiska, wespół z żoną swoją, będąc zdrowy na umyśle i na ciele, jawnie i dobrowolnie zeznał, iż zastawił podlie domu swego połowicę ogroda, w mieście Knyszynie, w ul. Małej, o miedzę Jana Wichowki [rzeźnika], okroma domu, Maciejowi Pogorzela w

⁹⁵³ Hricowej.

⁹⁵⁴ Krypno - wieś starostwa knyszynskiego.

zł. 5, tak jako sobie oglądał i zaznaczył.

Którego połowicy ogroda ma używać od aktu terażniejszego, ze wszytkiem przynależnościami i pożytkami, okromia czynsu i podatków KJM, wszelakich, do god przysłych. A jeśli pieniędzy nie odda na gody przyszłe, w roku 1579, tedy aż do drugich god, tenże Pogorzela ma używać tego pół ogroda, mocą zastawy, a nie insem prawem.

A po wyjściu 1580 roku, to jest, jeśli na czasy wyznaczone nie wykupił, ab anno ad annum quousque exemerit.

524

12 czerwca 1579 r.

[k.218 ^b] Sub eodem actu.

Kwasikot. Sumowski.

Pawłowa Kwasikotowa opowiadał się na Wojciecha Gumowskiego, iż będąc pozwany przez Jana [Mikosa posła mmiejskiego i] podwojskiego o zranienie nie stał.

Na co stawila Podwojskiego, który zeznał: Iz pozywał.

525

12 czerwca 1579 r.

[k.218 ^b] Sub eodem actu Junii 12 [12 VI 1579 r.].

Ozzarek. Prusik.

Na roku dziś zawitem.

Stanisław Ozzarek [mieszczanin tykocki], czynił pilność na przeciw Szczęsnemu Prusikowi, iż jako mu urząd nakazał aby obronę prawną o dom, który ma od Łukasza Krzyżewskiego. Na roku dziś zawitem pokazał, tak od urzędu lomzieńskiego, jako i od litkupników, jako ten dom słusznie kupił.

A iż strona pozwana, sam przez się, ani przez swego umocowanego nie stał.

I żądał Stanisław Ozzarek aby mu był przydan poseł ku przywołaniu strony, to jest Szczęsnego Prusika.

Na co z urzędu przydan mu był Jan Mikos, podwojski. Który wedlie prawa trzykroć i przed sądem nad prawo czwarty raz przywoływał. Nie stanął.

I żądał powód, aby strona pozwana była skazana, w przezyskach swego prawa, skodami na upad.

Którego urząd skazał, per sententia diffinitivam, zostawując Prusikowi do 2 niedziel, aby legalle impedimentu pokazał, a gdzie nie, tedy skażń ma zostać w swej

526

12 czerwca 1579 r.

[k.218^b] Sub eodem actu.

Borowski. Pudwicka.

Sł. Kaliksty Borowski oświadczał się na Szczęsnego Kosińskiego⁹⁵⁵: iż będąc pozwany, przez Jana Mikossa posła, o rany zadane temuż Borowskiemu, nie stał.

527

17 czerwca 1579 r.

[k.218^b] Knyschini, Junii 17, Anno Domini 1579 [17 VI 1579 r.].

Przed sł. Andrzejem Bolestą wójtem knyszyńskim et scabinis etc.

Tenże, Andrzej Bolesta wójt knyschiński, wspólnie z żoną swoją Katarzyną, będąc zdrowy na umyśle i na ciele jawnie i dobrowolnie zeznał, iż wziął na swą własną, a pilną potrzebę u szl. Jana Jarabkowskiego kop 10 gr pol. Które się mu obligował oddać, w roku terażniejszym, na przyszłe święto Nowego Liata, gdy się pocznie 1580 r. A gdzieby zarazem nie oddali, to jest w dzień Nowego Liata, albo nazajutrz, tedy sowicie, to jest kop 20 mają zapłacić, gotowemi pieniędzmi, a nie żadnym fantem, żadną się rzeczą, ani obronami prawnymi, nie wymawiając, które są w prawie opisane. Skody też i utraty, które by sobie stąd mieć mianował przerweczony Jarabkowski, zarazem przez przysięgi, jeno na prośbę, słowo jego, zapłacić, nie dając się pozywać, ani w prawo nie wstępując, dosyć z siebie czynić.

Causa aute mortem succesores sui de substantia solvere debent.

Idem. Jarabkowski postanowił za swego własnego plenipotenta sł. Macieja rhudnika m.k., gdzieby sam na ten czas nie przybył, ku wzięciu i podniesieniu od sł. Andrzeja Bolesty wójta knyszyńskiego, albo od żony jego Katarzyny sumy, to jest kop 10 pieniędzy. A w nieoddaniu, tedy wedle obligacji ich sprawować się, a odjawszy to kwitować ich z tego. A cokolwiek by Matis postanowił pro vato i termino będąc dzierzał in et contra dicere potero.

528

17 czerwca 1579 r.

⁹⁵⁵ Szczęsny Kusiński.

[k.218^b] Idem. Jarabkowski dał moc temuż Matisowi [rudnikowi], ku wzięciu i prawem czynić z Stanisławem kowaliami i z żoną jego Piotrochą zł 3 pol., które mieli dać za komorne, wedle obligacji ich, w księgach zapisanej, albo na majątności ich jakiejkolwiek, zyskować. To też za mocne mieć i na tem przestać cokolwiek postanowił wspólnie z panem wójtem.

529

17 czerwca 1579 r.

[k.218^b] Sub eodem.

Gratia zame[s]znika.

Pawła zamesnika⁹⁵⁶, w księgach zapisanej sumy kop 4, wziętych pożycznym obyczajem Jana Jarabkowskiego, do urzędu, które były położone i dane w ręce Pawła zamesnika, jako o tem serzej zapis Anno 1578 mensis⁹⁵⁷. Tedy go tenże Paweł oddał do urzędu, a urząd Janowi Jarabkowskiemu kop 4 z tego Pawła urząd kwitował.

Jarabkowski tegoż doznał, iż wziął od urzędu kop 4 pieniędzy, które były tu podane. Z tego urząd kwitował.

530

17 czerwca 1579 r.

[k.218^b]

Stanisława Kowalia i żony jego.

Idem Jarabkowski zeznał i kwitował Stanisława kowalia i żonę jego Piotrucę, z wzięcia pożycznym obyczajem kop 14 pieniędzy monety pol., w roku 1576 miesiąca lutego, die 10, jako o tem szerzej księgi świadczą. Które kop 14 obowiązał był na domu swem dziedzicznym, w mieście Knyszynie, w ul. Spitalnej, o miedzę Matisa Mielnikoic i zeznał Jarabkowski, iż już na tem domu nie ma nic perpetuis et in cuu [?], iż wziął zapłatę realitem et atque effectu quietatur.

531

19 czerwca 1579 r.

[k.218^b] Junii, die 19, Anno Domini 1579 [19 VI 1579 r.].

Berkowa.

⁹⁵⁶ Paweł Zawisza zamesnik.⁹⁵⁷ Nie podano jakiego miesiąca i dnia.

Stanisławowa Berkowa oświadczała się na Annę Cabajkę⁹⁸⁸: Iż ona mnie oczy zbiła [s], jako w księgach zapisano. Pozywa mię, a sama nie staje: pierwszy i drugi raz, które oświadczenie actis notatum publicis.

532

19 czerwca 1579 r.

[k.218^{bv}] Sub eodem.

Wojciechowa barwierzowa opowiadał się na Wojciecha krawca, o zabicie dziewczki jej Krystyny i zadanie słów niepocciwych.

Na co Jan [Mikos] poseł zeznał: Iż pozywał.

533

27 czerwca 1579 r.

[k.218^{bv}] Knischini, mensis Junii, die 27, Anno Domini 1579 [27 VI 1579 r.]

Hieronimek z Quasikotką.

Coram praesenti advocati ac scabinorum.

Ad instigatione providi Hieronimi sartorum, civi knyschinensis, Kwasikotkowa [Pawłowa] zeznała, iż zastawiła ogród swój własny, jako się w sobie ma na serż i na dłuż w mieście Knyschinie, w ul. Grodzieńskiej, w miedzach z jeną stronę Łukasza Nakropistego, a z drugą dworu pana Zaleskiego, Hieronimowi krawcowi, tak długo aż wykupi. In omnibus devolutionibus et utilitatus univesis wszelakich cinsów, poborów i ustaw miesckich, okrom domu i sadu, którego będzie używał, mocą zastawy, a nie insem prawem quonsque exemerie, quam recognam eiusdem actis nottari dedit praesentibus.

534

27 czerwca 1579 r.

[k.218^{bv}] Sub eodem.

Berkowa z Cabaiką.

Stanisławowa Berkowa opowiadała się na Annę Cabajkę⁹⁸⁹, iż ją pozywa do prawa, wedlie żaloby w księgach zapisanej, o poskodenie rozsady, a sama nie stawa.

Na co stawia posła, który zeznał: Iż on Cabajkę pozywał - Jana Mikosa,

⁹⁸⁸ Anna Czabajka.

⁹⁸⁹ Anna Czabajka.

podwojskiego.

535

27 czerwca 1579 r.

[k.218^{bv}] Sub eodem actu.

Porroska.

Stanisław Milewski nie stanął prawu, będąc pozwany przeciw Janowi Porroskiemu, o zranienie żony jego.

Którego Jan [Mikos] poseł i] podwojski pozywał.

536

27 czerwca 1579 r.

[k.219] Junii 27, Anno Domini 1579. [27 VI 1579 r.]

Ozzarek.

Prusikowi [Szczęsnemu] urząd skazał, gdy już słuszną obronę kupna z Ksiąg Łomzienskich na dom, który ma od Łukasza Gottarta Krzyzewskiego, tu w mieście Knyschinie na ulicy Skolnej pokazał i wywiódł się, aby domu tego dopłacił Stanisławowi Ożarkowi, albo dziedzicowi, synowi własnemu tego Łukasza Gottarta.

Stanisław dekretu nie przyjmował, ku postanowieniu dziedzica do tygodnia.

537

27 czerwca 1579 r.

[k.219] Sub eodem actu.

Jeburek.

Jan Poroski żałował się na Stanisława Milewskiego, iż on żonę moją ranił. Z liewej stron nad okiem, przeciął jej brew. Którem urzędowi w czas i godzinę okazał.

Strona pozwana znała się, iż dlatego ją ubił, iż w dom przysedysy nie dała mi pokoju. Jam ją wypchnął z domu.

Urząd skazał: Iż ponieważ znasz się do tego żeś bił, a jeśliż nie dała pokoju, opowiedzieć trzeba było urzędowi, sam sobie sprawiedliwości nie czyniąc. Abyś wedle prawa do tygodnia przejednał. A gdzie nie przejednas tedy zapłacis, co jest wedlie prawa, nawiązkę i przykładkę.

538

27 czerwca 1579 r.

[k.219] Sub eodem actu.

Berkowa.

[Stanisławowej] Berkowej skazano przysięgę, iż ma przysiąc od aktu za tydzień, jako Cabaicę Annie⁹⁶⁰ rozsady nie z jej przyczyny wyrwano i prosmiec [?] w ogrodzie wyjęto, albo nie ona sama to uczyniła.

539

27 czerwca 1579 r.

[k.219] Sub eodem actu.

Hieronimka.

Wojciecha Hironimcika żona⁹⁶¹ limitowała sobie prawo do niedziel 2, póki mąż jej będzie przeciw Barbarze z Augustowa⁹⁶².

540

27 czerwca 1579 r.

[k.219] Sub eodem actu.

Jan Mikos, podwojski, zeznał, iż wypuścił z przysięgi Wojciecha Piskorza o ran zadanie.

Które rany Maciej rhudnik ławnik oglądał in Anno 1579, mense vero Januarij, die3, ut latis etc [3 I 1579 r.].

541

3 lipca 1579 r.

[k.219] Dominica secunda post Trinitatis.

Actum Kischini, dominica secunda post Visitationorum, feria sexta, mensis Julii, die 3, Anni Domini 1579 [3 VII 1579 r.].

Iudicium apportunae bannitu.

⁹⁶⁰ Anna Czabajka.

⁹⁶¹ Anna Wojciechowa Hieronimczikowa.

⁹⁶² Augustów - miasto królewskie, wcześniej w starostwie knyszyńskim.

Per famatus Andreas Bolesta advocatus, ac scabinus iudicis praesidentes ut supra. Przed temże urzędem.

Śl. Józef Parka żałował się na ucz. Jana Ciecikulę, iż mnie on zabił wieprza, i świnie stłukł, ledwie nie zdechła, com ja urzędowi opowiedział in tempore ut hora. Nimem świnie wyżywił wydałem gr na karmię.

Strona znała się: Iż świnie bił, ale wieprza ani widział.

Urząd skazał aby to zwrócił, co karmiąc świni wydał, a o wieprza jako zabił przysięgł do aktu, za tydzień.

542

3 lipca 1579 r.

[k.219] Sub eodem actu.

Janek slosar żałował się na Jana Podkomora, iż on mnie złodziejem nazwał, powiedając, abym miał cudze konie otwarzać i pęta z nich brać.

Jan Podkomor rzekł: Jakobym miał tego nazwać, który cudze konie otwarza ? Jako to ten Janek. Blaskowego mlinarza⁹⁶³ konia otworzył.

Janek zaś rzekł, iżem to po niewoli uczynił, iż mi pan G[r]ajowski kazał, że pilna potrzeba była w nocy, nie mając by swego. Na co list pana G[r]ajowskiego pokładał, iż tak jest.

Jan Podkomor rzekł: Jam o tem nie wiedział, abyś to [z] rozkazania pańskiego uczynił, boś mię jesce w dom swój zwabiwszy, sam nagabnął powiedając: Is mi to mówis, o czemem ja jesce nie mówił, a żeś mię ty nagabnął.

Jan zaś rzekł: Kiedy tego domawiasz, tedy się spodziewam, iżeś tak i jest. Wszakoz teraz nie mówię nic. Tom ci mówił, żeś konia otworzył, do czego się sam znasz. A złodziejstwa [k.219v] żadnego nie mówił, ani mówię.

Na co Janek nie miał dowodu jedno to: Iż sam Janek znał się, iż konia otworzył.

Urząd uczynił wolnem Jana Podkomora, zakładając winę, jeśliby to potem Jankowi mówił, a złodziejstwo przypisywał, czego jeśli Janek dowiedzie słusznie, Jan Podkomor wedle prawa będzie skaran de paena infamie ut in faragine woyt [?].

543

3 lipca 1579 r.

[k.219v] Sub eodem actu.

⁹⁶³ Błażej młynarz.

Ozarek. Ugoda.

Stanisław Ozarek stanąwszy, z wnukiem swoim Marcinem, synem własnym olim Lucae Gotard z jednej strony, a ucz. Szczęsny Prusik z drugiej strony, jawnie i dobrowolnie zeznali, iż jako nieboszyk Łukasz Gotard, ociec własny przezeconego Marcina, a przyjaciel Stanisława Ozżarka, jeszcze za zdrowie swojego, temu Prusikowi dom, w mieście Knyschin w miedzach, z jeną stroną Pawła Gllucha⁹⁶⁴ a z drugą Jakuba Baike⁹⁶⁵, za kop półsmy⁹⁶⁶ sprzedał. Szczęsny Prusik wywodem słusznym i świadectwy doszedł, iż na tenże targ nieboszykowi Łukaszewi zł. 5 zadał, na co cyrograf pokazywał i kwitację z 5 zł. wziętych, także też expectationem solutionis utimae summae et annum assignatum, kiedy mu miał ostatek pieniędzy kop półsmy⁹⁶⁷, ad równem położyć, a on mu miał zeznanie i intromisją urzędową uczynić. Wtem czasie umarł.

A tak wyrozumiawszy Stanisław Ozżarek opiekun i przyjaciel przereczonego Marcina, słuszny wywód kupna domu pomienionego, o ostatek sumy kop półsmy z przereczonym Prusikiem tako postanowili, iż ma dać w roku terażniejszym od aktu, za 2 niedzieli futuro in Anno praesenti pecuniarum semisquatuor sexarum. A jako narychlej Prusik odda, tedy Stanisław Ozżarek wespół z Marcinem, przyjacieliem swem księgi wieczyste i intromisją Szczęsnemu Prusikowi zarazem, ma i obliguje się terażniejszym zapisem uczynić, przez wszelkiej kontradykcje. A gdzie ten Prusik, na czas naznaczony pieniędzy nie odda, concordia violari debet et vis salvus incipatur. Która ugoda umocniona, wedle prawa, grzywien 14, do czasów naznaczonych.⁹⁶⁸

544

10 lipca 1579 r.

[k.219v] Juli 10 die Anno 1579 [10 VII 1579 r.].

Sokollowski. Registr.

Coram eodem iudicio.

Stanąwszy ucz. Lienart Sokollowski, wespół z żoną swoją Zofią, przyniósł registr rzeczy spisanych, dochodów KJMci, także miesckich, wydanych z dóbr pozostałych po niegdy będącym Stanisławie Rozkowskim, który się tak poczyna:

naprzód czynszu gr 40,

⁹⁶⁴ Zwany Pawłem Czimochowicz.

⁹⁶⁵ Jakub Bajko.

⁹⁶⁶ 7 1/2 kop gr.

⁹⁶⁷ 5 1/2 kop gr.

⁹⁶⁸ Dom ten znajdował się przy ówczesnej ul. Kościelnej [dziś wólcześnie nam zwanej ul. Szkolną], por. nr 473.

dziesięciny gr 20,

od domu pobory gr 8⁹⁶⁹,

pobory gr 27,

drugigo poboru od domu gr 15,

konnego gr 2,

do ratusa gr 3,

stróży gr 4,

barwierzowi zł. 1, co sam jednał,

do Rhudy za masło gr 12,

od nawożenia izby gr 2,

posłowi gr 10 za piwo.

545

10 lipca 1579 r.

[k.219v] Sub eodem actu.

Coram eodem iudicio.

Stanąwszy szl. Rafał Dąmbrowski, plenipotent i przyjaciel sliachetnych Matisa [i] Sęsnego Ruzkowskich z strony ich, żalował się na ucz. Lienarta Sokollowskiego i na żonę jego [Zofię], iż ona dóbr pozostałych ruchomych i nieruchomych w mieście Knyszynie, po niegdy będącym Stanisławie Rozkowskim mężu jej przeszłym, wrócić nie chce, jako własnej braciej jego i używa. Których dóbr oni sacują na 100 kop gr i o tyleż skody.

Strona zaś, to jest Lienart Sokollowski, mąż i opiekun [k.220] żony swojej prosił na dylację⁹⁷⁰ prawa za 2 niedzieli, przeto, iż się nie zgotował na rzecznika.

Strona potem, to jest szl. Rafał Dąmbrowski, plenipotent od przereczonych, odpowiedział: iż niech ukaże Lienart Sokołowski, albo żona jaką osiadłość tu w Knyszynie, tedy mu dylacja pójdzie. A jeśli tu osiadłości nie ma, prosię aby [tej] instancji⁹⁷¹ opowiadał.

Strona powtóre dylacji żądała, chcąc na ten czas i osiadłość pokazać.

Urząd skazał, aby Sokołowski osiadłość, albo rękojemstwo dał po sobie, póki

⁹⁶⁹ Dom przy ul. Małej vel Starodwornej. 10 V 1574 r. właścicielem tego domu był Wojciech Rożko. AGAD, Zb. dok. perg., nr 6924.

⁹⁷⁰ Dylacja - odroczenie rozprawy ze względu na nieobecność.

⁹⁷¹ Instancja - tu: przed urzędem obradującym obecnie.

prawo siedzi. Toż mu urząd postąpi dylację wedle prawa.

Zaś szl. Rafał Dąbrowski żądał urzędu: Ponieważ strona ani osiadłości, ani rękojemstwa nie daje, aby te dobra, które żona jego Zofia i mąż jej z nią, nie wiem jakim prawem dzierży i używa po nieboszycu Stanisławie Rhoskowskim, na Matisa i Szczęsnego bracią jego prawem przyrodzonym bely przysądzone i urzędownie podane.

Potem tenże Sokołowski pokazał i bronił się testamentem nieboszycy Stanisław Rozka. Którego strona po przeczytaniu naganiała, iż jest w nim vicium i z księgami się nie zgadza.

Urząd wyrozumiawszy skazał, aby Sokołowski po św. Bartłomieju [24 III 1579 r.] testament skorygował z księgami we 2 niedzieli.

546

10 lipca 1579 r.

[k.220] Sub eodem actu.

Tenże, Rafał Dąbrowski, plenipotent od Macieja Rozkowskiego, prosił o przydanie urzędu ku oglądaniu domu i dóbr pozostałych ruchomych i nieruchomości po nieboszycu Stanisławie, domu Szczęsnego.

Na co urząd zezwolił i przydał 2 ławników przysiężnych Wojciecha Zambrzych i Owdzieja Narkowicz. Przykazał też urząd, aby zboże, na poliu, było arestowane, do rozprawy, pożawszy z obudwu stron bely zar[ac]howane.

547

10 lipca 1579 r.

[k.220] Sub eodem actu.

Ciż ławnicy, przydani, zeznali, iż oglądali w domu⁹⁷² Szczęsnego Rozka:

zepsowanie przecznicy od domu Zabielskiej,⁹⁷³

też skażenie stajenki w tyle domu,

w sieni komory zepsowanie,

do której się znał [Lienart] Sokołowski.

Item. Które rzeczy są:

⁹⁷² Dom przy ul. Małej vel Starodawnej.

⁹⁷³ Dom Rozków graniczył z posesją szl. Krystyny, 10 V 1574 r. określanej jako wdowa po szl. Wojciechu Rozwadowskim starżniku dworu króla Zygmunta Augusta. Por. AGAD, Zb. dok. perg., nr 6924.

stołów 3,

zedel,

ławy.

Dom ze wstykiem sprzętem:

2 izbie, z ławami, z błonami sklanymi.

548

10 lipca 1579 r.

[k.220] Sub eodem actu.

Zakład Cabaiki z Bęrkową.

Stanisława Bęrkowa żalowała się na Annę Cabaikę⁹⁷⁴: Iż ja jej za to dosyć uczyniła, przysięgą o kapustę, albo rozsądę, którą mnie bely obwiniła. Niech mi przykładki wróci. Strona znała się: Iż jej to zapłaciła, czego chciała, gr. 6 od niestania.

Berkowa powiedziała: Iż jesce półgroszków 4, com dała posłowi.

Urząd Cabajkę dobrowolną uczynił, przeto iż się zaraz miała upominać tego, kiedy insze przykładki brała. Zakładając zakład pod grzywną pół z obu stron, przeto iż na się słowy targali, a skargę często przed urzędem czynili, któraby z nich, którą słowy nieuczciwemi naszła, winę przerzeczona przepada, nie odchodząc od urzędu.

549

10 lipca 1579 r.

[k.220] Sub eodem actu.

Dylacja [Janem] Mikosem za 2 niedzieli, przeciw [Wojciechowi] pużkorzem, na prokuratora.

550

11 lipca 1579 r.

[k.220v] Julii 11, Anno 1579 [11 VII 1579 r.].

Zamesnik. Kowal.

Stanisław kowal żalował się na Pawła [Zawiszę] zamesnika: Iż on mnie, nie wiem którym sposobem, ćwiertki polia żytem zasianej wrócić nie chce. Gdy nie wiem,

⁹⁷⁴ Anna Czabajka.

którem prawem tego używa?

Paweł Zamęśnik odpowiedział, iż to słusnie dzierzę, bo mi to żyto, na cwiercie dał, od pieniędzy, którychem jemu u urzędu kop 4 pieniędzy wyręczył, na wykupienie miechów. Które mi pieniądze obligował się oddać w roku terażniejszym, na przyszłe gody, które mi już richlej oddał i zapłacił.

Urząd zrozumiawszy, wedlie opisu i obligacji tego Stanisława, także też strony zamęśnika, iż mu pieniądze przed czasem oddane, skazał urząd, aby Stanisław, na ćwiercie żyto pożął, a od tego zamęśnika kop 2 żyta, pożawszy na teje ćwierce, oddał, od tych pieniędzy pozdania.

Stanisław, nie przyjmując dekretu, apelował sobie do wyższego prawa dworu KJM w Knyszynie.

Urząd zezwolił, gdy rok złożył zarazem.

551

14 lipca 1579 r.

[k.220v] Juli, die 14 [14 VII 1579 r.].

... Sumowski

Kwasikotowa [Pawłowa] żalowała się na Wojciecha Sumowskiego: Iż on mnie zbił, zranił, którem ja rany urzędem obwiodła w czas i w godzinę.

Strona znała się, iż ją uderzył, alie za jej początkiem, iż mię złodziejem nazywała i niecnotliwej matki synem.

Urząd przykazał, aby Kwasikotowej nagroził za rany, a za słowa, które mu zadała, prawo zdrowe.

Za które rany i przykładki zarazem Sumowski zapłacił i dosyć uczynił.

552

14 lipca 1579 r.

[k.220v] Ibidem.

Stanawszy [Wojciech] Sumowski, żalował się na przerzeczoną Kwasikotową [Pawłową] o nadanie tych słów złych złodziejstwa i inszych.

Strona się nie znała.

Czego Sumowski światkami dowieść chciał, to jest Jakubem kowaliami i

Erazmussem⁹⁷⁵.

Urząd wedlie prawa, iż nie może niewiasty przeświadczyć, alie bliższa sama się odwieść, skazał urząd za tydzień Kwasikotowej przysięgę, jako tego nie mówiła.

553

14 lipca 1579 r.

[k.220v] Sub eodem actu.

Barbara z Augustowa opowiadała się na Hieronimikową⁹⁷⁶, iż pozywa ją do prawa o zadanie ran i słów niepoczciwych, czego chce urzędownie dowieść.

Na co stawila Jana [Mikossa] posła. Który zeznał, iż pozywał dwakroć.

554

14 lipca 1579 r.

[k.220v] Sub eodem actu.

Rany Wojciecha.

Wojciech młynar opowiedział zelżywość swoją na Jana Surmę i okazał rany:

z prawej strony guz napuchły,

też na prawej nodze, podlie kostki, guz przebity.

Które rany Jan Kostro ławnik, z urzędu przydany, ogliąda i do ksiąg zeznał.

555

14 lipca 1579 r.

[k.220v] Sub eodem actu.

Rany Odzwiernei.

Jan Kostro ławnik przysiężny z urzędu przydany wyznał rany Hanny Odzwiernei:

na oku liwym wkrąg około oka krwawo-sina rana,

druga z teje strony na liwym uchu zdrapana, krwawa,

paliec na lewej ręce wtory opuchły,

noga prawa na tydce sina,

⁹⁷⁵ Erazm Szymbor.

⁹⁷⁶ Anna Wojciechowa Hieroniczikowa.

na brwi prawego oka zdrapana rana krwawo.

Też opowiedziała:

żywota zdeptanie nogami,
głowy stłuczenie.

W tem winę dała szl. Wojciechowi Wierścieńskiemu.

Co w cas i w godzinę do ksiąg zapisano.

556

19 lipca 1579 r.

[k.220v] Julii, 19, Anno Domini 1579 [19 VII 1579 r.].

Pawłowa z kowaliową.

Dorota Pawłowa żalowała się na Zofię Jakubową kowaliową: Iż ona mnie oczy zaliła, nadto nazwała mię złodziejką, abym miała miarki we młynie zboża kraść, czego się ja słusnie chcę sprawić.

Strona pozwana nie znała się.

Czego przereczona Dorota świadectwem dowieść chciała Erazmussem⁹⁷⁷ i Walentem, mieszczany.

Urząd zrozumiałwszy, iż niewiasty żadnej przeświadczyć nie może, alie bliższa sama się odwieść skazał kowaliowej samotrzeciej przysięgę, jako tych słów, ut supra, nie mówiła od aktu za tydzień.

557

23 lipca 1579 r.

[k.221] Julii 23, Anno Domini 1579 [23 III 1579 r.].

Protestacja Wojciecha mielnika.

Wojciech rłudnik⁹⁷⁸ opowiadał się i oświadczał na pomocniki swoje to jest na Rafała [Pasuczie], Matisa mielnika, Jana Kostro, Oltucha [Szuczic]: Iż oni, raniwszy Jana Surmę, któremu ja dosyć czynił, do prawa będąc pozwani stać nie chcą.

Na co stawił posła Jana Mikossa, który zeznał: Iż pozywał już czwarty krok.

Co jest do ksiąg zapisane.

⁹⁷⁷ Erazm Szymbor.

⁹⁷⁸ Zapewne omyłka. Powinno być Mielnik.

558

23 lipca 1579 r.

[k.221] Sub eodem actu.

Zakład: Kwasikotowa, Sumowski.

Na roku zawitem Kwasikotowa, będąc gotową przysięć, wedlie dekretu wyżej opisanego, przeciw Wojciechowi Sumowskiemu o nadanie słów złych.

Wojciech Sumowski widząc opór i przedsięwzięcie jej przepuścił jej przysięgę.

Co urząd wyrozumiawszy, dla wspólnego pokoju, strony Wojciecha Sumowskiego, a strony Pawłowej Kwasikotowej założył zakład, pod grzywną winy, a przeciw stronie obrażonej siedzieć w kunie przez tydzień, a to gdy nie będzie strona prawnie przeświadczona.

559

10 sierpnia 1579 r.

[k.221] Iudicium opportuna banicium.

Dominicae Trinitatis octava, mensis Augusti, die 10 Anno Domini 1579 [10 VIII 1579 r.].

Per famatus Andreas Boliesta advocatus etc et scabinos iudicio praesidentes ut supra.

Powołanie o Chylinę.

Przed temże urzędem.

Stanąwszy szl. Zofia z Pisank⁹⁷⁹ z Janem synem swym, tudzież z Małgorzatą, córką swoją, liat nie mającemi, mając przy sobie szl. Marcina Wisowatego woźnego ziemskiego, z sliachetnemi Pawłem Zawistowskim, z Stanisławem Jabłonowskim dla liepszego świadectwa. Uczyniła żalobą na Paśka, syna Błaska, młynarza z Knyszyna, z pomocniki jego Lorencem⁹⁸⁰ i Janem i z temi, których on lepiej wie i zna, iż on na drodze dobrowolnej z przereczonemi zastąpiwszy w mieście Knyschinie w ulicy Skolnej męża jej szl. Łukasza Chylinę zabil, zamordował, z żywego umarłego uczynił.

Na co beli przydani z urzędu tegoż dwa ławnicy przysiężni: Jan Kostro i Wojciech Zambrzik.

⁹⁷⁹ Pisanki - wieś drobnoszlachecka koło Trzciannego.

⁹⁸⁰ Lorenc - Wawrzyniec Błażkowicz syn Matisa Błażkowicz, zwany też Waśką, por. nr 488, 509, 514.

Którzy rany zamordowanego Chyliny oglądali, to jest: wglowie ran sieconych 9 i inszych po ręku i po inszych członkach niemało, przy tym odarcie a złupienie zamordowanego Chyliny capki serokiej, delie⁹⁸¹ ciemnozielonej, kaliety z ubrania zamsowego⁹⁸², nadto i trzewików.

Które zeznanie ławników o zamordowanie Chyliny jest do ksiąg zapisane.

Potem, na żalobę a żądanie szl. Zofii z dziećmi jej, przy woźnem i sliachcie pomienionej, przydany jest Jan Mikos poseł urzędowy, ku przywołaniu Paśka, z pomocniki jego, o zamordowanie i łup szl. Łukasza Chyliny.

Który, będąc po trzykroć i nad prawo czwarty, przed sądem przywoływany, nie stał sam przez się, ani przez swego prokuratora.

Które powołanie, wedlie zeznania posłowego, jest do ksiąg zapisane.

Urząd potem, na żądania szl. Zofii, z dziećmi jej, przy sliachcie pomienionej skazał Paśka z pomocniki jego: Ponieważ będąc powoływani przez sługę urzędowego, o mężobójstwo nie stali, ani się usprawiedliwiali być winne o zabicie i łup szl. Łukasza Chyliny, per sententia diffinitium condemnati, zdani są w ręce nieprzyjaciolom swym, póki ku swemu prawu nie przyjdą.

560

14 sierpnia 1579 r.

[k.222v] Augustus 14, Anno Domini 1579 [14 VIII 1579 r.].

....MłyRud

Wojciech młynarz ucynił pilność, przeciw Matisowej rudnikowej: Iż dziś, na roku skazanem, przysięgi nie uczyniła, o złodziejstwo, jako mi tego nie mówiła.

Co on sobie dał do ksiąg zapisać.

561

14 sierpnia 1579 r.

[k.222v] Sub eodem actu.

Brolinski. Zames[nik].

Salomon Brolński zapłacił dług kop 17 gr pol. Pawłowi [Zawiszy] zamesnikowi, skoro się pocnie rok [15]80, z czego też on kwitował.

⁹⁸¹ Delia - płaszcz podbity futrem.

⁹⁸² Kaleta - mieszek skórzany.

562

30 sierpnia 1579 r.

[k.222v] Augusti 30, Anno 1579 [30 VIII 1579 r.].

Matis rhudnik żałował się na Pawła [Zawiszę] zamesnika, iż go zranił I okazał ran cztery:

pierwsza na obliczu odcięta, z liewej strony, pod okiem, skodliwa,
nad okiem z prawej strony 3 przedrapanych.

Które rany, Jan Kostro, z urzędu przydany, oglądał in tempo et hora.

563

30 sierpnia 1579 r.

[k.223] Sub eodem actu.

Masal[ski]. Rudnik

Jan Kostro, ławnik z urzędu, przydany do domu Fiedora Masalskiego, który leżał ranny, to jest:

rana skodliwa bardzo pod okiem [z] liewej strony, przecięta,
na nosie przecięta
i na głowie, z liewej strony, ran 2.

W czem dał winę Matisowi Rhudnikowicz.

Co jest do ksiąg zapisano.

564

30 sierpnia 1579 r.

[k.223] Sub eodem actu.

Jakub Cholewian[ka]

Piotrowa Cholewianka żałowała się na zamesnika Jakuba i okazała oblanie krwi z nosa. Przedtem powiedziała, że jej zadatku złoty zginął.

Co Jan Kostro, ławnik z urzędu przydany, do ksiąg wyznał.⁹⁸³

⁹⁸³ Por. sprawę nr 595 z 25 IX 1579 r.

565

30 sierpnia 1579 r.

[k.223] Sub eodem actu.

Cholie[wa]. Twarog.

Coram eodem iudicio, in acti praesento.

Piotr Choliewa stanąwszy, opisał się Wojciechowi Twarogowi zł. 3 długu pewnego, na przyszłe Boże Narodzenie zapłacić, pod sowitością, z prawa nie schodząc.

566

30 sierpnia 1579 r.

[k.223] Sub eodem actu.

Nie stanie Rudzik

Jan [Mikoss] poseł zeznał: Iż pozywał Jakuba Rudzika od Heleny [Dąmbrowskiej] o zranienie jej. Nie stał do prawa.⁹⁸⁴

567

30 sierpnia 1579 r.

[k.223] Sub eodem actu.

Smalcz. Pudwicz[ka].

Jan [Mikoss], poseł zeznał, iż pozywał Szczęsnego Pudwickę przeciw Smalczowi⁹⁸⁵ o rany. Nie stał.

568

30 sierpnia 1579 r.

[k.223] Sub eodem actu.

Barbara. Hieronim[czycha].

Barbara z Augustowa żalowała się na Wojciechową Hieronimczikę, iż ona raniła, które rany urzędownie okazała.

Strona nie znała się.

⁹⁸⁴ Por. sprawę nr 594.

⁹⁸⁵ Jan Smalcz, rzeźnik. Zob. nr 473.

Urząd skazał przysięgę na rany za tydzień.

569

30 sierpnia 1579 r.

[k.223] Sub eodem actu.

Barbara. Hieronim[owa].

Taż, Barbara [z Augustowa], żalowała się na tęż Wojciechową Hieronimczikową⁹⁸⁶: Iż mię, w tem biciem, złupiła z rantucha, w którym było zawiązanych gr. 7, trzewiki i tkanę.

Strona nie znała się.

Urząd skazał przysięgę Wojciechowej, jako z niej tych rzeczy nie złupiła. Zostawując zdrowe prawo Barbarze, gdzieby swoją rzecz z tych poznać mogła.

570

30 sierpnia 1579 r.

[k.223v] Sub eodem actu.

Arest Ursz[uli].

Urszulia Quintusowna uczyniła areszt sądowy, przed urzędem, na dom, który jest brata jej, Tomasza Quintusza, w ul. Goniądzkiej, o miedzę Simona Kępy, aby nie był przedany przez niej, iżby ona była przy tem zapisie, mieniając się do tego bliższą, niż [Druziana Malinowska niegdyś] żona brata jej.

571

30 sierpnia 1579 r.

[k.223v] Sub eodem actu.

Szl. Rafał Dą[m]browski, plenipotent z strony Szczęsnego i Matisza Rhozkowskich, żalował się na Lienarta Sokołowskiego i Zofię żonę jego, iż oni dziś, na roku zawitem, testamentu z księgami nie skorygowali. Przeto jest naganiony i kasowany. A tak proszą, we wszelkie dobra, które tu są w Knyszynie poz[o]stałe po niegdy będącym Stanisławie Rozkowskim i te, które są Szczęsnego, aby była podane wwiąz i dzierzawę Maciejowi Rhozkowskiemu, gdzie Szczęsnego nie masz.

Ex adverso. Strona pozwana tem się broniła, że nie wiedział, aby testament

⁹⁸⁶ Anna Wojciechowa Hieronimczikowa.

kasowany.

Urząd wyrozumiawszy z obudwu stron, iż strona pozwana niczem się nie broniła, przykazał dobra wszystkie, zostały po niegdy będącem Stanisławie, tak ruchome, jako i nieruchomości i dom w ul. Małej, które Szczęsnego Maciejowi Rozkowskiemu. Przykazał też Zofii, żonie przeszłego Stanisława, trzecią część dóbr wszystkich, którekolwiek po niem zostały. Item co się przyznała z mężem swym do żyta pożętego kop 6, też ma wrócić tego połowicę, a ostatek przysiąc 2 niedzieli,

I przydał urząd na wwiązanie w dom: Jana Costra⁹⁸⁷ i Wojciecha Zambzik[a], ławniki przysiężne. Której intro misji pars cittata niczem niebroniła.

572

30 sierpnia 1579 r.

[k.223v] Sub eodem actu.

Janek Slie[py] ręczył Grzel[gorza].

Janek Sliepy wyręczył Grzegorza, Tomkowego syna, Konopkę, ku postanowieniu w prawie mieskiem knysinskim, przeciw Piotrowi Liszovatemu o kuziach [?], który mu zginął.

Ten poznał u tego Grzegorza mienionego, którego jeśli nie postanowi, winien będzie Jan dosyć czynić.

573

30 sierpnia 1579 r.

[k.223v] Sub eodem actu.

Bartosz Dmosik żalował się na Stanisława Idzka⁹⁸⁸. Iż on żonie mojej wiadra potłukł, gdy sła do studni po wodę. Na którą studnię mój ocieć nakładał.

Strona odpowiedziała, iż mu wiader nie tłukł, ani też ocieć też jego na to nakładał.

Urząd skazał przysiąc za tydzień, a dowód jako na to nakładał ocieć Dmosikow za tydzień. A gdy dowiedzie będzie mu winien Stanisław robotę nagrodzić.

574

8 września 1579 r.

⁹⁸⁷ Jan Kostro.

⁹⁸⁸ Stanisław Iczkowicz.

[k.224] Mensis Septembris die 8 Anno 1579 [8 IX 1579 r.].

Quintu[s]. Ursul[a].

Urząd skazał [Druzianie, dawniej żonie Tomka Quintusa teraz] Janowej Malinowskiej, od aktu za tydzień księgi pokazać: Jakiem prawem dzierży i używa domu Tomka Quintusa, męża swego?

Przeto, że się tem broniła, aby siostrze Urszuli dosyć uczyniła, za to ma, co ma księgi.

A Ursulia przedania jej broniła, mieniąc się bliższą po bracie rzeconem Tomaszu, iure naturali.

Co jej urząd przykazał pod utraceniem prawa.

575

8 września 1579 r.

[k.224] Sub eodem actu.

Hiero[nimczyk]. Barb[ara].

Hieronimcik Wojciech podjął się dosyć uczynić Barbarze [z Augustowa] za rany, i za te rzczy, które jej w biciu zginęły.

576

8 września 1579 r.

[k.224] Sub eodem actu.

Rany. Sokol[owski].

Lienart Sokołowski żalował się na Aleksego Murawskiego, iż go zranił. I okazał ran dwie: jedna na nosie przedrapana, druga pod okiem z liewej strony.

Quo, Joannes Costro⁹⁸⁹, scabinus vidit et actis recognovit.

577

8 września 1579 r.

[k.224] Sub eodem actu.

Rany Ambrozinej.

Helena Ambrozinej querulabat super uxorem Petri Doliary se illi vulnera intulisset

⁹⁸⁹ Jan Kostro.

uct. capith dicapilatrom in Cums rei et crines Ondo de capilatos uddidie ei et verba Maliczosa vct. merctrucem vorabat.

Que osa vulnera Joannes Costro⁹⁹⁰ sacbinus vidit et actis recognovit.

578

8 września 1579 r.

[k.224] Sub eodem actu.

Wojciechowa Zadworna żalowała się na Piotrową bednarzową, iż ją zbiła. I okazała ranę, siną, na ręce liewej, którą Jan Costro⁹⁹¹ ławnik oglądał et actus recognovit.

579

8 września 1579 r.

[k.224] Sub eodem actu.

Rany. Dołężina.

[Barbara] Dołężina żalowała się na Annę Borowską, iż ją zraniła, uderzywszy onę w głowę kluczami. I okazała ran cztery krwawych. Que vulnera Joannes Costro⁹⁹² infit [?] et actis praesentibus reco[gnov]it in tempo et hora.

580

8 września 1579 r.

[k.224] Sub eodem actu.

Bednarz[owa]. Ambrozina.

Piotrowa bednarzowa żalowała się na Ambrzoziną, iż jej świnia w ogród wszedłszy szkodę mi nie małą uczyniła jako zł. 6. Którą ja gdym z ogroda zajmą, ona wsedłszy w dom mój, mnie zbiła.

Które rany Owdziej [Narkowicz] ławnik oglądał, to jest na udzie rana sina i włosów rwanie.

Po przeczytaniu ran, strona znała się, iż świnia jej była w ogrodzie, wszak onej nie biła. A [k.224v] gdy się mieli dowodu, skazał urząd Piotrowej Bednarzowej przysięgę na rany za tydzień. Ma też przysięg, jako zł 6 szkody jej, ta świnia uczyniła.

⁹⁹⁰ Jan Kostro.

⁹⁹¹ Jan Kostro.

⁹⁹² Jan Kostro.

581

8 września 1579 r.

[k.224v] Sub eodem actu.

Hricova⁹⁹³.

Pawłowa Wilkowa żalowała się na Hriczową, iż ją zbiła, zraniła.

Strona znała się.

Urząd skazał nagrodę za tydzień.

582

8 września 1579 r.

[k.224v] Sub eodem actu.

[Je]miolka.

Milewzka opowiedziała zelżywość swoją na Bieniasza Jamiołkę, iż onę w gębę uderzył.

Wszakże znać nie było, que o[duct]ia Joannes Costro⁹⁹⁴ scabinus reco[gnov]it.

583

8 września 1579 r.

[k.224v] Sub eodem actu.

Malinow[ski].

Corniło Buizic protestował się na Jana Malinowzkiego i żonę jego, iż oni przedawszy dom w ul. Goniądzkiej i zadatku kop 3 wzięwszy, onego mi niechcą urzędnie zapisać.⁹⁹⁵

584

8 września 1579 r.

[k.224v] Sub eodem actu.

⁹⁹³ Hriczowa.

⁹⁹⁴ Jan Kostro.

⁹⁹⁵ Por. nr 570 i 574.

Ursulia. Quintuzka.

Na roku dziś zawitem.

Druziana Quintuzka z Janem [Malinowskim] mężem swem, księgi wyrzeczenia [?], jem mąż jej za ojczyznę dosyć uczynił.

Ursulia rzekła: O cem ja wyrzeczenie uczyniła bratu swemu, alie iż brata mego nie masz, tedy ja najbliższa z dzie[cię]ciem siostrzynem, to jest Famią, do tej majątności.

Jan zaś Malinowski, z żoną swoją, domawiał się, iż to dawnością zaszło, gdyż tego już używa przez kilkanaście lat.

K temu Ursulia rzekła: Iż jeszcze brata żywego spodziewając się, nie mówiła nic, gdyż jeszcze pewnie nie wiedzieć żyw albo nie? Do tego przydając, iż dawność nie idzie, gdy kto dzierży ani za prawem specu. Saxon libri 2, articul 44 et libri 3, articul 4.

Wyrozumiawszy urząd, acz pewnej wiadomości o mężu jej nie masz, jeśli umarł, przykazali połowicę domu Urszuli z Famią domu, który w ul. Goniahdzkiej, o miedze [Szymona] Kęmpy.

Jan z żoną swą nie przyjmując dekretu zsedł z prawa. A Ursulia będąc pilna dekretu dała to do ksiąg zapisać.⁹⁹⁶

585

8 września 1579 r.

[k.224v] Sub eodem actu.

Lienart Sokołowski zeznał, iż został winien Maciejowi Rozkow[k.225]skiemu pół sanki żyta, które podjął się oddać za 2 niedzieli, okrom prawa. A gdy nie odda tedy sowicie.

586

8 września 1579 r.

[k.225] Sub eodem actu.

Maciej Rozkowzki.

Intromisja z urzędu, przez ławniki zesłane, to jest Wojciecha Zęmbzich i Jana Costra⁹⁹⁷, podana szl. Maciejowi Rhozkowskiemu w dom Szczęsnego brata jego, który o miedzę Lieśniczej, a z drugą Bilka⁹⁹⁸. Ktorego domu będzie używać, cum omnibus

⁹⁹⁶ Por. sprawy nr 570, 574 i 584.

⁹⁹⁷ Jan Kostro.

⁹⁹⁸ Ilko.

pertinentibus, aż do zwrócenia brata jego.

587

21 września 1579 r.

[k.225] Mensis Septembris, die 21, Anno Domini 1579 [21 IX 1579 r.].

Miana. Zamesnik.

Coram eodem iudicio, in actu presento.

Stanawszy Józef Zaręmba, bojarin pana Masalskiego, posędką grodzieńskiego, z Siebruchow⁹⁹⁹, z synem Mikołajem, będąc zdrowy na umyśle i na ciele jawnie i dobrowolnie zeznał, iż zmieniał koniem pleszniwem, z rudzą gwiazdą na ciele, z sł. Pawłem Żaiuthą [?] m.k. za którego mu ślubował, iż nie nosaty, nie kradziony, nie dychawiczny. Ślubując pokój na drogach, mościech. przewozach i na wszelkich miescach, gdzieby było co potrzeba. Gdzieby on na wszytkiemu mam podliec i dosyć czynić, z synem swem Mikołajem. Gdzieby się inacej pokazało, żeby koń pomieniony był niedobrowolny, tedy odstąpiwszy prawa swego i wszeliakich wolności i wymów prawnych, na jego jedno słowo, albo na pozew urzędowny, gdzieby mię jedno o to pozwał bądź w mieście jako i we wsi podejmuję się stanąć i zaraz dosyć czynić, z prawa nie [z]stępując.

588

21 września 1579 r.

[k.225] Sub eodem actu.

Wojciech krawiec, rękojmię.

Ucz. Liewko Rhusiecki wyręczył Fiedora szewca przeciw Wojciechowi krawcowi, które mu winę dał, żeb mu żonę w niebytności jego odwiózł. Przy tem insze rzeczy z domu poginęły. Którego ten Rusiecki wespół z Pawłową z Cziechonowca ślubiał postawić, do prawa na który by go czas pozwał.

589

21 września 1579 r.

[k.225] Sub eodem actu.

Ewa Boianowska żałował się na Dominika Saplia, iż on ją z Janem pasierbem jej zbil.

I okazała ran dwie: jedna rozdrapana pod gardłem, a druga sina na szyi, włosów

⁹⁹⁹ Dziś Siewruki - niedaleko Lidy na Białorusi.

21 września 1579 r.

[k.221v] Actum Knychini, mensis Septembris, die 21, Anno Domini 1579 [21 IX 1579 r.].

Advoctum iudicio bannito in Actu Contento.

Introductia listu KJM o sól na Podlasu postanowiej i uniwersału. Quorum literarum sequituis tenor talis:

Stefan z Bożej łaski król polski, wielki książę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, żmudzkie et siedmiogrockie.

Wsem, wobec i każdemu z osobna, mieszczanom, kupcom, furmanom w Koronie naszej, a zwłaszcza w województwie podlaskiem. Oznajmujem, iż my dogadzając wczasowi poddanych naszych i chcąc, aby żupy nasze krakowskie, w których jest skarb nieprzebrany, soli konstytucjami zakazanej, używanie już więc ustało. Postanowiliśmy warzenie soli i żupę nową w Goniądzu w podlaskim województwie, skąd każdy ma brać sól wedle słusnej ceny tak, jakośmy to żupnikowi naszemu goniędzkiemu zlicili, każdą beczkę, która tak wielka ma być, jako w Krolewcu z dawna sól zamorska przedawaną bywa. Wrzonej soli po 75 gr pol., a rumowej nie warzonej soli beczkę tejże krolewieckiej miary po 4 zł pol. przedawać. A tak wam wszem rozkazujemy, aby żaden z was, od tego czasu nie ważył się, bądź jawnie, bądź potajemnie przewozić ani przedawać soli zamorskiej, pod zabraniam soli do skarbu naszego i winą 14 grzywien, w statucie opisaną którą ten co by o tajemne przewożenie był obwinion od sprawce żupy naszej goniędzkiej albo strażników, ani odwiódł się juramentem. A ten zaś co by to jawnie czynił za dowodem nań będzie od urzędu nalieźnego tylekroć, iliekroć się to przydało, karan. A inaczej koniecznie nie czynić, pod winą i karaniem [p]omienionem i łaską naszą.

Dan z obozu pod Połockiem, dnia 14 miesiąca sierpnia, roku Bożego MDLXXIX [14 VIII 1579 r.], panowania naszego roku czwartego

Stephannus Rex
Alb[ertus] Baranowski

21 września 1579 r.

[k.13] Uniwersał.

Stephanus z łaski bożej król polski, wielkie książę litewskie, pruskie, ruskie,

¹⁰⁰⁰ Jan Kostro.

mazowieckie, żmudzkie et siedmiogrockie.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, dygnitarzom, urzędnikom, a zwłaszcza starostam i dzierżawcom naszym, urzędowi miejskiemu i innem obywatelom województwa podlaskiego, poddanem naszym oznajmujemy:

Iż my, chcąc dogodzić wczasowi poddanych naszych i opatrując to, aby zamorską solą konstytucjami zakazano, mając sami dostatek soli w państwach naszych, Korona ubożona nie bęła, postanowiliśmy centurę i nową żupę w Goniądzu w województwie podlaskiem, ażeby poddani nasi od sprawc tamtej żupy naszej obciążeni nie byli.

Wziąwszy pewną wiadomość o koście, w prowadzeniu dalekiem soli do Goniądza i warzeniu jej, chocia widziemy, że to z przodku nie będzie z pożytkiem naszym, tak, że za ledwie nakład na to ciniony, wraca się, jednak dla dobru poddanych naszych poleciliśmy żupnikowi naszemu goniędzkiemu: Soli tam warzonej, każdą beczkę, która tak wielka ma być, jako w Krolewcu sól zamorska, z dawna przedawana bywa, a dobrze taniej, niż zamorską przedawają po 75 gr pol. a rumowej, kamiennej soli, nie warzonej beczkę także krolewiecką po 4 zł. monety i liczby pol. przedawać wedle ceny. Każdemu, tak warzona, jako i rumowa sól, w tej to żupie naszej goniędzkiej, przedawana będzie i na potem wagą obwarowana, aby w mierze beczki krolewieckiej nie mogli być poddani nasi od sprawc żupnych ukrzywdzeni. Wolne ku temu ciniemy każdego, który takową sól, w żupie naszej goniędzkiej kupować będzie, od cła wszelakiego nasego w województwie podlaskiem. Chyba ten powinien od soli tamże kupionej, coby ją z Poliasia przez granicę do Wielkiego Księstwa Litewskiego wiózł, cła tam, na tych miescach, gdzie teraz od zamorskiej soli cła płacą, tak jako od beczki zamorskiej soli płacić będą powinni.

A tak chcemy to mieć, albo każdy z obywatelów województwa podlaskiego sól warzoną albo i rumową wedle ceny [p]omienionej z tej to żupy naszej brał. A iż do tego tam mmiesca, dalekie prowadzenie i dodawanie soli nie może być, jedno z niemalem nakładem nasem, przeto abyśmy w tem skody nie mieli, gdyż też przedtem nikomu z poddanych naszych nie było wolno spuscać rzekami sól ku szkodzie żup naszym krakowskich. Tak też za tem nowem postanowieniem żupy nasej w Goniądzu, nie dopuszczamy i owsem zabraniamy i zakazujemy wsem z poddanych naszych, któregożkolwiek stanu i kondycji będącem, aby żaden ku szkodzie żupy naszej goniędzkiej, do której wsytko wojewodztwo podlaskie obracamy. Od tego casu soli tak rumowej, albo i warzonej rzeką [k.222v] Narwią i insemi rzekami do tegoż województwa spuscać nie ważyli się pod utraceniem tej soli, która będzie do skarbu naszego. Od sprawców żupy nasej goniędzkiej, albo strażników, każdemu co by się tego ucinić, nad terażniejszże zakazanie nase, ważył, zabierana. Rozkazujemy wszytkich miejsc ... w podlaskiem województwie... aby ten uniwersał nas wszędzie: w miesciech, miasteczkach i państwach naszych publikować, obwołać i do wiadomości wsiech przywieść kazali, ażeby sami poddani nasi wedle, niego się zachowali, aby tego przestrzegali, pomoc sprawcom tej to żupy nasej, albo i strażnikom naszym ilekroć by tego bęła potrzeba, aby dawali i ... w ten się nam pokazowali.

A gdzieby tego którzy uczynił nie chcieli, takowi wedle statutu króla Kazimierza, sławnej pamięci, jako nieposłusznym rozkazaniem nasemu winie i karaniu podlegać i podpadać będą.

Dan z obozu pod Połockiem, dnia 15, miesiąca sierpnia roku bożego MDLXXIX [15 VIII 1579 r.]. Królowania nasego roku czwartego

Stephanus Rex
Alb[ertus] Baranow[ski]

592

25 września 1579 r.

[k.225v] Septembris, die 25, Anni Domini 1579 [25 VIII 1579 r.].

Coram presenti iudicio in Actu contento.

...śnik ...cki.

Fiedor Masalski żałował się na Macieja rhudnika: Iż on mnie ranil i oszpecił mię, Któremu szkody i utraty, już przez niedziel 4 nie robiąc, wielkie podiałem.

Matisz rhudnik znalazł się, iż go uderzył.

Urząd zrozumiawszy, skazał za oszpecenie oblicza sztronie obrażonej połowicę wargieltu, w prawie opisanego, to jest kop 5 gr pol. zapłacić, za 2 niedzieli, pro danis autem salvas actionem.

593

25 września 1579 r.

[k.225v] Sub eodem actu.

Matis rhudnik opowiadał się i oświadczał na Pawła zamesnika, iż będąc pozwany o zranienie jego, nie stał.

Na co stawil Jana Mikosza posła, który zeznał: Iż pozywał.¹⁰⁰¹

594

25 września 1579 r.

[k.225v] Sub eodem actus.

Rhudzic.Dąbr[owska].

Na roku dziś zawitem, na wzdaniu [s] wszystkich praw Jakub Rudzik był gotów

¹⁰⁰¹ Por. sprawę nr 562 z 30 VIII 1579 r.

dosyć uczynić za to, aby onę zbil¹⁰⁰² Helenę Dąbr[owską].

Strona nie atentowała roku, neque comparuit. Ius ne^o Jacobus liberum proimcavit.

595

25 września 1579 r.

[k.225v] Sub eodem actu.

Piotrowa Choliewina oświadczała się na Jakuba Zamesnika o rany.

Będąc pozwany przez pana posła Jana [Mikossa], nie stał. Czego poseł doznał: Iż pozywał.¹⁰⁰³

596

25 września 1579 r.

[k.225v] Sub eodem actu etc.

Ginca.

Wojciech Ginca okazał rany na Pawła Wozginia:

głowy zbicie,

nade brwią ran dwie,

z liewej strony krwawe przedrapane

i gr 3 z za czapki zginęły.

Okazał też matki swej zbicie kolianem.

Okazał siostry z głowy włosow rwanie.

Qui o[stent]ic Joannes Costro¹⁰⁰⁴ scabinis vidit et actis receit.

597

25 września 1579 r.

[k.225v] Sub eodem actu etc.

Ginca. Wozginth

Pawłowa Wozginthowa żałowała się na Wojciecha Gincę i okazała:

¹⁰⁰² Por. nr 566.

¹⁰⁰³ Por. sprawę nr 563 z 14 VIII 1579 r.

¹⁰⁰⁴ Jan Kostro.

głowy potłuczenie,
kręgów zerwanie,
włosów targanie,
u obydwu rąk palców pokąsanie.
Que Joannes Costro¹⁰⁰⁵ scabinis vidit in tempore et hora.

598

25 września 1579 r.

[k.225v] Sub eodem actu etc.

Truchon [Sienkowicz] opowiedział żelżywość swoją na Adama Dąmb[rowskiego] iż mu policzek zadał.

Que oia Stani[slaus] Jablonovius prosexie et act. recognovit.

599

25 września 1579 r.

[k.226] Sub eodem act etc.

Dąmbr[owska]. Rudzik.

Jozphowa Dąmbr[owska] żalowała się na Jakuba Rudika, iż świnię jego zajęła z psenicy. Które [świnie] jej szkody za kopę gr udzielały. I te on odbił.

Strona nieznała się.

Ius decrevit Dąbr[owska] inrumentum, pro septimano, quae ius oeni [?] fecit.

600

25 września 1579 r.

[k.226] Sub eodem actus.

Vozgint. Ginca.

Paweł Vozgint żalował się na Wojciecha Gincę, iż mu żonę zbił, zranił, czego urzędem obwiódł.

Pars citata negante.

Actor testibus: Martino Skrzinnik, Matis Rhozowski sub iurameto recognoit.

¹⁰⁰⁵ Jan Kostro.

Iudicium decretum, ut Ginca Pauli, pro septimana satisfaceret.

601

25 września 1579 r.

[k.226] Sub eodem actus.

Smurło. Józfowa.

Jozpchowca Dąmbr[owska] wyznała, iż mi Janowa Smurłowa boćwinie na ogrodzie porwała. Czego się podjęła dowieść, kiedy będzie potrzeba, ludźmi wiarygodnymi.

Que oiu [?] Joannes Smurlo actis praesentibus redit notariu.

602

25 września 1579 r.

[k.226] Sub eodem actus.

Truchon żalował się na Jadama [Dąmbrowskiego], iż on mi zadał policzek.

Strona znalazł się.

Urząd przykazał nagrodę, za tydzień, wedlie prawa.¹⁰⁰⁶

603

25 września 1579 r.

[k.226] Sub eodem actus.

Krawiec. Fiedor.

Wojciech krawiec żalował się na Fiedora szewca: Iż mi żonę wywiózł do przyjaciół, a on na ten czas doma nie był i dom mi spustoszyła.

Strona znała się, iż odwiózł za zapłatę gr 15, alie rzeczy żadnej przy sobie nie ma, jedno, dała była mi co schować i zaś wzięła.

Urząd przeto, jako nie ma tych rzeczy, skazał samowtoremu przysięć, za tydzień ab actu praesento.¹⁰⁰⁷

¹⁰⁰⁶ Por. sprawę nr 598.

¹⁰⁰⁷ Por. sprawę nr 588 z 21 IX 1579 r.

25 września 1579 r.

[k.226] Sub eodem actu.

Gowno. Wolos.

Łukasz Wołoz postanowił sobie za plenipotentą szl. Macieja Woynę, na przeciw Wojciechowi Gownowi, o rany i gwałt, tak jako szerzej w księgach zapisano, a cokolwiek w tem postanowi, chcąc przyjąć, pro rato et firmo.

25 września 1579 r.

[k.226] Sub eodem actu.

Maciej Wojna, będąc plenipotentem, autentici opisaniem, od Łukasza Wolossa, żałował się imieniem jego na Wojciecha Gowno, iż on w nocy nasedszy na dom jego gwałtem z pomocniki swemi wybił drzwi, samego i żonę jego zranił.

A strona się nie znała, nie winem żeby go samego zbil.

I oświadczyli świadki: Paweł Rudkowzki, Matis Rozkowski, Mikołaj Skrzinnik, iż się dobiwał do jego, a potem był odszedł. Woloss wyszedł z żoną na ulicę, świadczył wszem. On wróciwszy się bił Wolossa.

A urząd skazał przysiąc, za tydzień, na rany Wolossowi z żoną, a Gownowi, jako gwałtu żadnego nie czynił, zarazem. Gdzie zarazem, po dekrete, Łukasz Wolloss [k.226v] z Barbarą żoną swą i Wojciech Gowno, o to wszystko, o gwałt i rany pogodzili się przed urzędem, ślubując sobie pokój wieczny, z obydwu stron, tego prawa nie wznawiać przez się, ani przez potomki swe wiecznie, jedno raz mało i wiele umarzając.

Urząd to umocnił winę 14 grzywien, która by strona ugodę wzruszyła, tę winę przepada, sub vadio aliarum 40 marcarum, a iure no[stro] recieam [?] interpronis sine soverque.

25 września 1579 r.

[k.226v] Sub eodem actu.

Paweł zamesnik, dwakroć pozwany przez posła Jana Mikossa o rany, które zadał Matisowi rudnikowi, nie stał.

Czego poseł doznał: iż pozwał.

9 października 1579 r.

[k.226v] Iudicium opportunae banitus. Mensis Octobris, die 9, Anno Domini 1579 [9 X 1579 r.].

Per famatum Andreas Bolesta advocatum, ac scabinos iudicio praesidens, Albertus Zambris, Joannem Costro¹⁰⁰⁸, Ovidius Narcois¹⁰⁰⁹, Josephus Parca etc scabinas iurate.

Jan Przeździecki wyznał dżugu gr 40, Janowi rybakowi. Który się obligował oddać, w roku terażniejszym, na Boże Narodzenie. Tego jeśli by nie oddał tedy sowicie.

9 października 1579 r.

[k.226v] Sub eodem actu.

Zamesnik.

Matis rudnik żałował się na Pawła zamesnika, iż on go bez przyczyny zbil, zranił.

Strona, nie odpowiadając, limitowała sobie prawo od actu do 2 niedziel.

9 października 1579 r.

[k.226v] Sub eodem actu.

Poseł.

[Wojciech] Pizkorz żałował się na Jana [Mikossa] posła, iż on ranił.

A Jan znał się, alie powiedział: Iż za jego przyczyną.

Urząd, Pizkorzowi, za tydzień przysiąc skazał, jako do tego przyczyny nie dał.

9 październik 1579 r.

[k.226v] Sub eodem actu.

Lomzianin.

¹⁰⁰⁸ Jan Kostro.¹⁰⁰⁹ Owidiusz Narkowicz.

Wojciech krawiec, na Jana Lomzianina¹⁰¹⁰, z żoną jego, żałował się, iż w niebytności jego poszkodzili mu w warzywne rzeczy w ogrdzie, co Owidiusem [Narkowiczem] ławnikiem obwiódł.

A strona się nie znała.

Urząd skazał przysiąc, za tydzień, a strona pozwana powodowej puściła przysięgę, co on przyjął.

611

9 października 1579 r.

[k.226v] Sub eodem actu.

Siyka.

Piotr Choliewa żałowa się na Marcina Siykę, olim Michaelis Sikam [?] de Magnusse¹⁰¹¹, iż on go na miejskim poliū ranił, zastąpiwszy na dobrowolnej drodze.

Zadał mi ranę na łysinie przeciętą, k temu złupił ze mnie kop 2 gr., czyniąc mi gwałt.

Które wulnega Joannes Costro¹⁰¹² scabinis, de iure dephis [?] vidit et conspexit tempore et hora.

612

9 października 1579 r.

[k.226v] Sub eodem actus.

Wątroba z zięciem.

Stanisław Wątroba wyznał, iż zięcia swego wypuścił. Którego on był osądził, żeby on miał być przyczyną zginienia konia jego. Którego puścił dobrowolnie, bez rękojemstwa, wierząc, iż mu prawa dosyć [uczyni].

613

9 października 1579 r.

[k.227] Sub eodem actus.

¹⁰¹⁰ Jan Łomzianin.

¹⁰¹¹ Magnusse - dziś Magnusze, wieś drobnoszlachecka koło Trzciannego.

¹⁰¹² Jan Kostro.

Wozginth. Gincza.

Paweł Wosgint, dziś na roku zawitem, opowiadał był i oświadczał na iż on mnie dosyć czyni, wedle skazni urzędowej, za rany żony mojej.

Na co z urzędu przydan był ławnik przysiężny Stanisław Jabłonowski, ku egzekucyjnej czynieniu, za rany i za przyklatki. W domu Ginczowem żadnego nie znalazł, ani samego Gincza.

Którą pilność Paweł Wosgint dał sobie do ksiąg zapisać, dlatego aby się jaką ekscepcją¹⁰¹³ prawa ten Ginca nie wymawiał.

614

9 października 1579 r.

[k.227] Sub eodem actu.

Zdun o rzeczy.

Przed sł. Andrzejem Boliesthą, wójtem cniżińskim stanąwszy ucz: Wojciech zdun opowiedział żelżywość swoją na Mikołaja Ordzieia, iż on idącego z dworu na bruku, w Rynku potkawszy zbił.

I okazał ran dwie: jedna sina z liewej strony na jagodzie, a druga krwawa przedrapiona, z prawej strony oblicza. Które rany Wojciech Zembrziczki, ławnik przysiężny z urzędu przydany, ogliądał w czas i w godzinę, sukni trochę przedrapanie.

615

9 października 1579 r.

[k.227] Sub eodem actus.

Zdun. Ordziej.

Mikołaj Ordziej opowiedział żelżywość swoją na Wojciecha zduna. On go na rynku naszedłszy zbił i zranił. I okazał ran przedrapanych dwie na liewej ręce i ust stłuczenie. Opowiedział też giermaka zdrapanie, którego nie pokazywał. Que vulnera Albertus Zambr[is] scabinis vidit in tempore et hora.

616

23 października 1579 r.

[k.227] Sub eodem actus.

Actu Cnyschini, mensis Octobris, die 23, Anno Domini 1579 [23 X 1579 r.]

Zamesnik. Rudnik.

¹⁰¹³ Zarzuty skierowane przeciw roszczeniu powoda.

Wedle pierwszej żaloby, w księgach opisanej, jako sobie Paweł Zaniztha wziął był na prokuratora przeciw Matisowi rudnikowi, teraz zaś po wyjściu 2 niedziel limitował sobie prawo do drugich 2 niedziel, na znowę o rany.

617

23 października 1579 r.

[k.227] Sub eodem actu.

Ostapko. Holobutha.

Przed pomienionym urzędem.

Stanąwszy córka niegdy będącego Ostapka Holbowicz¹⁰¹⁴, a żona Marcina Oniskoicz, żalowała się na Pawła Holobutkę, iż on nie wiem którym sposobem dom i insze rzeczy ku temu, w domu należące, dzierży i używa na końcu ul. Grodzińskiej, po bracie moim rodzonym Choczku. Na co ja chcąc dowieść ludźmi tu wiarygodniemi, którzy mnie znają, iżem ja jest własna siostra nieboszczyka brata mego, rzeczzonego Ckoczka.

Paweł Ołobuthka rzekł: Iż ja ten dom kupił u Bartoszowej Pierdziochowej i zadałem na to kop 5, a 3 kopy gr jeszcze przyjmie.

Co urząd zrozumiawszy skazał, aby Paweł Holobuthka istrza, do którego ma za 2 niedziele stawił.

Ta też przerwczona Anna uczyniła areszt, przez Stanisława Jablonowskiego, ławnika przysiężnego, sądowy, na ostatek pieniędzy, które przy niem zostały kop 3, żeby nie wydał aż do rozprawy.

618

30 października 1579 r.

[k.228] Cnyshini, mensis Octobris 30 [30 X 1579 r.].

Koziel. Soplowa.

Przed pomienionem urzędem.

Stanąwszy szl. Maciej Woyna, będąc plenipotentem od ucz. Pawła Kozła, żalował się na ucz. Katarzynę Soplową, iż ona dobra pozostałe po Hannie, ciotce i tu mieszcance knisinskiej niegdy będącej, część majątności pobrała, tak ruchome i nieruchome. Ona lepiej wie. Które pieniądze co on ma, sobie saczuje jako na 100 zł. pol., k temu jescze zachowując wsytkie przeprawa, jakoż zdrowe prawo zostawując.

Strona pozwana do tak wielu rzeczy nie znała się, powiadając: Iż te rzeczy nie swawolnie brała ale urzędownie, wsakoż mieniać, iż Grzegorz Szaphiey¹⁰¹⁵ mieniać się być bliźniem ze mną wespołek dzieliąc się, nie jejmością [?] pobrał. A ja com urzędownie pobrała, chcę to okazać, z obie stronie zeznać... na to.

Katarzyna Soplowa, z dostateczną rzeczą, od akta za tydzień ma stanąć i urzędowi inwentarz rzeczy pobranych okazać, etc.

¹⁰¹⁴ W tekście: Holbowicz.

¹⁰¹⁵ Grzegorz Saffiej.

619

30 października 1579 r.

[k.228] Sub eodem actu.

Rudnik. Masalski.

Na roku dzisiejszem, jako rok był złożony z urzędu dwornego KJM knysinskiego Matisowi rudnikowi ku odkupieniu fantu swego, który był podał pieniądze gotowych nie mając, za nagrodę ran, wedle skażni urzędu miejskiego knyszyńskiego Fiedorowi. To jest 2 pliace w mieście Cnyshin na ul. Spitalnej, które są w miedzach [k.228v] Prusika, adrugą stronę Idzka¹⁰¹⁶, w sumie kop 5.

Aż batalie prawne przeszły i rok ku otkupienie fantu. Strona to jest Masalski żądał, aby byli sacowane wedle prawa, a jemu podane w dzierżenie czasy wiecznemi. Ale iż Matis rudnik żądał, aby nu czas jescze do 2 niedziel był odłożon, a gdzieby rzeczonych pliaców zasianych żytem nie wykupił, ani wyswobodził, na roku zawitem, czasy wiecznemi upaść^a mają temu Phiedorowi, a Matis, ani jego potomstwo onych już po wyjściu 2 niedziel wykupić nie mogą, alie iż rzeczonemu Phiedorowi, w sumie rzeczonej w kop 5 gr. i pół intromisję urzędową podawszy puścić mają, przez wszeliakiej wymowy i obron prawnych na pomoc nie biorąc.

Urząd wyrozumiawszy zezwolenie obydwu stron, zezwolił tego, potwierdzając ich przedsięwzięcia i roku sobie złożonego.

Co jest do ksiąg zapisano.¹⁰¹⁷

620

30 października 1579 r.

[k.228v] Sub eodem actus.

Sopliowa. Koziel.

Coram eodem iudicio.

Stanąwszy rzeczona Katarzyna Soplowa, mieszcanka knyszyńska, jawnie i dobrowolnie zeznała, iż z ostatku długu pewnego, pożycznego, z kop 2 ¹/₂ gotowych pieniędzy, które się obowiązała oddać w roku 1580, na przyszłe święto wielkanocne, żadną się rzeczą wyjmując ani fortelem prawnym, w prawo nie wstępując, ani się dając pozywać, a gdzieby się dało pozywać tedy sownie^a [Pawłowi] Kozłowi.

621

6 listopada 1579 r.

[k.227] Actum Cnyshini, mensis Novembris, die 6, Anno Domini 1579 [6 XI 1579 r.].

Andrzej Bolesta. Koćmir.

Przed urzędem wójtowskiem, to jest sl. Stanisławem Jablonowskiem, Josphie

¹⁰¹⁶ Iczko.

¹⁰¹⁷ Por. nr 619 i 648.

Parka, Woiciechem Zambrzicz, Janem Costro¹⁰¹⁸, Owdziejem Narkoicz¹⁰¹⁹ ławnikami przysiężnemi.

Stanąwszy sł. Andrzej Bolesta wójt knyszyński, wespół z Katarzyną Stańską, małżonką swoją, będąc zdrowi na umyśle i na ciele. jawnie i dobrowolnie zeznali, iż w Rudzie polia włók 2 swoich własnych, w miedzach z jenej strony Spasa, a z drugiej Kaspra, ze wszytkiem prawem, własnością i pożytkami wszelakimi do tych włók jakimkolwiek sposobem przynależącemi i przysługującemi, nic na się, ani aż do zwrócenia sumy niżej opisanych [s] . Ita late et longe prout in imeth et limitibus, ab antiquo sunt mensurate, nic nie chcąc wytrącić na główną sumę, ani stąd czynsy i pobory żadnego płacąc, ani posług żadnych czyniąc, jedno jako sami mieli i dzirżali i używali, wyjąwszy okrom podatków, ucz. Wojciechowi Koćmirowi i Wojciechowi Stroczikowi zięciowi jego w sumie kop 12 gr monety i liczby pol. od sł. Andrzeja Bolesty i Katarzyny żony jego wziętych, podniesionych i odliczonych i quotlibet sexagenam 60 gr conspectam zapisali i ad aktu i dnia wyżej napisanego, aż do Bożego Narodzenia, które będzie w roku 1580.

A po wysciu tego roku, jeźliby ty włóki nie były wykupione i suma przerzeczona nie oddana, tedy przerzeczeni po tym roku od roku, aż do zupełnej sumy zwrócenia będą dzierżeć i używać mocą zastawy, a nie insem prawem.

Otdąd, przerzecony Andrzej Bolesta, wójt knyszyński z żoną swoją, przed urząd dopuścili dobrowolnej intromisji w przerzeczone włóki i spokojnej dzierżawy, ślubując pokój sami od siebie i potomstwa swego i od inszych wszelakich osób i przeganabiania prawnego, żadną rzeczą, ani obronami prawnymi nie wymawiając się przerzeczonych i potomstwa ich bronić, wyzwolić, ubezpieczyć na wszelik czas, gdyby przerzeczonym albo potomstwu ich była potrzeba, sub vadio aliarum 20 sexarum grossos.

Gdzieby te włóki przerzeczoni, jakimkolwiek sposobem, za dzierżawy rzeczonych i w nie oddaniu sumy pomienionej jem odeszły, albo odjęte były, tedy przerzeczony Andrzej Bolesta wójt z żoną swoją morgi przezwane Mrosskowskie [?] w przerzeczonej sumie podać urzędownie, żadną się rzeczą nie wymawiając, mają. Które są i leżą w ul. Tykocinskiej, o miedzę Woiciecha mielnika, a z drugą postrzygacza, przerzeczonym w sumie pomienionej kop 12 gr. Którym będzie wolno używać, mocą obligacji wyżej napisanej, cum omnibus et singulis utilitatibus ab casis ingeres proventibus nil penitus expiciens, jako się w sobie mają, w szerzą, wokrag i na dłużą. Cause ante mortem, potomkowie sł. Andreja Bolesty i Katarzyny Stańskiej, żony jego własnej, z tej obligacji podliec mają, wyżej opisanej.

Która zastawa i obligacja we wszytkich klazulach i kondycjach swych potwierdzona i umocniona wedlie prawa maydeburskiego.

622

6 listopada 1579 r.

¹⁰¹⁸ Jan Kostro.

¹⁰¹⁹ Owidiusz Narkowicz.

[k.228] Sub eodem actu.

Lomzianin. Krawiec.

Jako dzień był nakazan przysięgi Wojciechowi krawcowi przeciw Janowi Lomzianinowi¹⁰²⁰, przez żonę swoją limitował dzień przysięgi, do drugiego tygodnia, powiedając sobie: Bardzo rannem i niemocnem. Iż nie może przysięgi wypełnić. Co urząd odłożył.

623

6 listopada 1579 r.

[k.228] Sub eodem actu.

Jan Mikos. Wojciech Piskorz.

Stała się ugoda strony Jana Mikosza, a strony Wojciecha Piskorza o rany, które sobie byli wespolek zadali ex utraque parte cassavierunt, morti ficanerunt, ac in roborum reduxerunt, perpetnis temporibus. Iudicium nullem loccofirmavit quatuortroni marcarum quiquunqve violarest concordiem penam presubit non recedens a iure.

624

6 listopada 1579 r.

[k.228] Sub eodem actu.

Broliniski. Zdun.

Salomon Brolinski opowiedział zelżywość swoją, na Wojciecha Zduna, iż go zbił, zranił. I ukazał ran trzy. Dwie ranie z lewej strony przedrapane na obliczu podlie nosa, trzecia sina na boku prawem.

Które rany Jan Kostro, ławnik przysiężny, z urzędu przydany oglądał i do ksiąg zeznał.

625

6 listopada 1579 r.

[k.228] Sub eodem actu.

Jakub zlotnik. Wojciech krawiec.

Wojciech krawiec żałwał się i opowiedział zelżywość swoją na Jakuba [Zasanskiego] zlotnika, iż on w domu moim mieszkają i on gdy [do] domu przyszedł ranił mię. I okazałem ranę przeżniętą, barzo skodliwą na głowie, z liewej strony, też ran 4 barzo sinych na liewej ręce.

Które rany Jan Kostro z urzędu przydany oglądał i do ksiąg zeznał.

626

6 listopada 1579 r.

[k.229] Sub eodem actu.

Dominik Sopl.

¹⁰²⁰ Jan Łomzianin.

Dominik Sopl opowiedział zelżywość swoje, na Truchomia Sienkowicz, iż on go w ulicy sargał i okazał delię liuńskiej zdrapanie, którą sobie szacował za gr 70 i kaftana zdrapanie, którego nie okazywał. Okazał też na palcu ranę siną.

Que Joannes Costro¹⁰²¹ scabinis, de iure vidit, in tempore et hora.

627

6 listopada 1579 r.

[k.229] Sub eodem actu.

Truchon. Sopl.

Truchon Sienkowicz opowiedział zelżywość swoje na Dominika Sopla i okazał ran 5, dwie krwawe, nad okiem prawem, item na ręce prawej dwie sine, item sina pod okiem prawem na szy[i] drapana. Przy tem gr 20 zginęli mu, powiedział.

Co wszystko [Jan] Kostro, ławnik przysiężny, z urzędu przydany, ogliądał i do ksiąg zeznał.

628

6 listopada 1579 r.

[k.229] Sub eodem actu.

Zlotnik. Krawiec.

Ucz. Zofia złotnikowa opowiedziała zelżywość swoje na Wojciecha Gumowskiego, iż on w niebytności jej w domu, którą ona wzięła od przyjaciół żeby się ją opiekala jako swoją własną, imieniem Dorota Snarscanka i okazała ran na jegodzie z liewej strony uderzoną, krwawą, siną. Przy tem te to powiedziała, iż ją w bok uderzył i w głowę bijąc, tak jako chciał.

Co wszystko Jan Kostro, ławnik z urzędu przydany, ogliądał i do ksiąg zeznał.

629

6 listopada 1579 r.

[k.228v] Novembris, die 6, Anni 1579 [6 XI 1579 r.].

Ostapko. Pierdziuchowa.

Coram eodem iudicio.

Stanąwszy Anna, córka niegdy będącego Ostapka Holbowicz, żona własna Marcina Oniczkowic, żalowała się na Pawła Hołobuthkę, o dom i o insze rzeczy w pierwszej żalobie opisane Octobra 23 Anni 1579 [23 X 1579 r.], po niegdy będącem Hoczku bracie jej.

A iż się wziął na iscza, od którego te dobra, mu na roku dzisiejszem miał postanowić, o co prosi aby postanowił, albo sam na skargę odpowiedział.

Na co Paweł Hołobuthka stawiał iszcz: to jest Bartoszową Pierdziuchową, od której te dobra ma.

A ta Bartoszowa stanąwszy, w prawo nie wstępując, limitowała sobie prawo od

¹⁰²¹ Jan Kostro.

aktu za niedziel 2, na postanowienie prokuratora i okazanie księgi na te dobra.

630

6 listopada 1579 r.

[k.228v] Sub eodem actu.

Paweł Zaniztha limitował sobie prawo, do 2 niedziel, od aktu za tydzień, przeciw Matisowej rudnikowej, o rany, jako sobie był wzięł, na znowę, teraz zaś na rozprawy.

631

6 listopada 1579 r.

[k.228v] Sub eodem actus.

Barbara Dołężina oświadczyła się na ucz. Annę Borowickę, iż ona będąc pozwana o zadanie ran jej, nie stała.

Na co stawiała Jana [k.229] Mikosa, który zeznał: Iż pozywał już dwakroć.

632

6 listopada 1579 r.

[k.229] Sub eodem actu.

Wegrowsczik.

Maxim Wegrowsczik testament, który był uczynił, tego roku 1579, miesiąca Septembra, die [18 IX 1579 r.], siostrze swej z mężem jej, kasował i w niwecz obrócić czasy wiecznemi, aby już nie był żadnej ważności.

633

19 listopada 1579 r.

[k.229] Iudicium opportuna bannitum. Mensis Novembris, die 19, Anni Domini 1579 [19 XI 1579 r.].

Paniczko. Saphiej.

Per famatum Andreas Bolesta avocatus, Stanislas Jablonovius, Albertus Zambzis, Joannis Costro¹⁰²², Ovidius Nartovius¹⁰²³ etc scabinos ivatos.

Przed temże urzędem Stasiowa Paniczkowa, nie wstępując w prawo z Grzeorzem [Saphiejem]¹⁰²⁴, który był strony ... Choczkowej siostry Anny [Oniskoiczowej], jako ... były, uczyniła dylację, do niedziel 2. Teraz stanąwszy, ta Stanisławowa wzięła mają pogodzić od aktu za 4 niedzieli.

Gdzieby się nie pogodzili, tedy prawem mają się rozeprzeć, żadnych dylacji na pomoc niebiorąc.

¹⁰²² Jan Kostro.

¹⁰²³ Owidiusz Narkowicz.

¹⁰²⁴ Grzegorz Saffiej.

634

19 listopada 1579 r.

[k.229] Sub eodem actu.

Hrisko. Kamieński.

Owdziej Narkoicz wyznał rany Hriska. To jest okazał ranę krwawą, obliczną, przedrapioną, starą, winą dając Jakubowi Kamieńskiemu.

635

19 listopada 1579 r.

[k.229] Sub eodem actu.

Masalski. Rudnik.

Na roku dzisiejszem, jako był rok złożon, po apelacji w dworze KJM knyszyńskim, strony [k.229v] Fiedora Masalskiego a strony Matisza rudnika. Iż Matis Rudnik jako był podał pliace 2, iż pieniędzy nie miał gotowych za nagrodę ran temu Fiedorowi. które place są i leżą zasiane żytem w ul. Spitalnej o miedzę Pruszika, a drugą Idzka¹⁰²⁵.

Teraz, iż z urzędu przypadł rok, ku obsacowaniu tych placów, a podany w 5 kopach [gr.], gdzie to, iż w nagrodzie, wedle prawa maideburskiego, za rany, rzeczonemu Fiedorowi.

Strona: Matis z Fiedorem, przy urzędzie, na to się zezwoliwszy wzięli sobie rok do dwu niedziel od aktu. A gdzieby mu Matis przerzeczony wargieltu to jest kop 5 na rok naznaczony nie zapłacił, prawa żadnego, ani wymowy prawnej na pomoc nie bierząc, dobrowolnie w teże sumie zł. 10. A po roku naznaczonym ani Matis, ani jego potomstwo tego wykupić nie może, ani o to prawem czynić.¹⁰²⁶

636

19 listopada 1579 r.

[k.229v] Sub eodem actu.

Zamesnik. Masalski.

Przed pomienionem urzędem.

Paweł zamesnik żałował się na Fiedora Masalskiego, iż Fiedora Masalskiego broniąc uderzył Matisa rudnika. Po tem uderzeniu ten Fiedor obiecował mi do tego pomoc i zastąpić od Matisa rudnika: W tem żeś go ty uderzył broniąc mnie. I dał na to rękę, a ja miał na to dać 3 zł.

Pomoc strona nie znalazła się.

A iż dowody, z obu stron, nie mieli, skazał urząd przysięgę Fiedorowi Masalskiemu od aktu za tydzień, jako ręki nie dawał i jako nie obiecował za zastąpić Pawła zamesnika.

¹⁰²⁵ Iczko.¹⁰²⁶ Por. nr 619 i 648.

637

19 listopada 1579 r.

[k.229v] Sub eodem actu.

Czapnik. Smurło.

Wojciech [Groszowski] czapnik żałował się na Piotra Smurłoyicz i na siostrę jego, iż oni u mnie zastawili dom, w sumie kop 3 i solance żyta. Który dom jest w ul. Thikoczinskiej o miedzę tegoż Wojciecha, a z drugą Jana Łomzianina. Aby swoje wykupili.

Tamże stanąwszy Piotr Smurłogicz z Hanną, siostrą swoją, nie czekając skażni urzędowej od aktu za 2 niedzieli, obwiązał się sumę odłożyć, a gdzie nie odłoży, tedy dom na upad.

638

19 listopada 1579 r.

[k.229v] Sub eodem actu.

Sulko. Żarnoklus.

Matis Sulko opowiedział zażywość swoją na Tomka Zarnockiia: Iż on na dom, w niebytności nas obudwu, nasedszy w dzień, gwałtem bił drzwi, tługł siekierą w ścianę, podlie okno zżął. Też mi służebnicę, w domu moim, zbił, sarpał i kosulię zdrapał, wiepsa ranił w zadnią nogę.

Co w czas i w godzinę Jan Kostro, ławnik przysiężny, ogliądał i do ksiąg zeznał.

639

19 listopada 1579 r.

[k.229v] Sub eodem actu.

Stanąwszy szl. Dorota Sslawska¹⁰²⁷, małżonka własna niegdy będącego Erazmusa Penskiego, jawnie i dobrowolnie zeznała: Iż pas swój srebrny, pozłocisty, który ma w zastawie u Fiedora kowala, obligowała się odstępując prawa swojego na czas jurysdykcji szlachtetnej ... incorporando, ac miniscerando, quo attempus. Ten pas który jest w 7 kop pol. obligowała się na przyszłe Nowe Liat, o gdy się [k.230] pocznie rok 1580 wykupić. A gdzieby nie wykupila, tedy się też obliguje na pozwu urzędu knyszyńskiego, gdzie jedno będzie, o tę rzecz pozwana stanąć. A to co urząd miescki najdzie, na tym przestać.

A gdzieby na pozew miejscki nie stanęła, tedy to będzie na woli Chwieczkowej, w tej sumie ten pas dzierżeć i sprzedać, wedle upodobania swego. A gdzieby też to, za wolą widziało się przerzeczonemu Chwieczkowi arest uczynić, będzie wolno na poddanego paniej Peskiej i tak długo z tego aresta nie będzie wolen, aż do dosyć uczynienia za przejrzaną [?] zastawę.

A po usprawiedliwieniu tego i przed tym okrom tej jednej rzeczy pani Peńska przy wolności swej szlachtetnej zostawa.

¹⁰²⁷ Dorota Pęska była córką Jana Sławskiego, w 1556 r. poślubiła Erazma syna Mikołaja Pęskiego - por. I. Kapica - Milewski, *Herbarz*, s. 317 i 376.

640

26 listopada 1579 r.

[k.230] Actum Cnyschini mensis Novembris die 26 Anni Domini 1579 [26 XI 1579 r.].

Jaswinski. Miecznik.

Przed temże urzędem.

Stanąwszy, Stanisław Jaszwiński opowiedział zelżywość swoją na Andrzeja miecznika, iż on onego w swem domu zbił, zranił. I okazał oka podbicie, z prawej strony, sino aż opuchło, też ranę na wierzchu głowy krwawą, przedrapioną, też na kolienie prawem ranę siną.

Które rany Owdziej Narkonic¹⁰²⁸, ławnik przysiężny oglądał i do ksiąg zeznał in tempore et hora.

641

26 listopada 1579 r.

[k.230] Sub eodem actu.

Lebioda. Kejko.

Adam Liebioda żałował się na Matisa Kejka, iż zięć jego najął u mnie domu Piguleczin. Ten zięć jego miał mi w domu mieszkając, wszelkie podatki płacić, a nic inszego nie dać. Teraz komorę opaliwszy dom spustoszywszy uciekł, za którego ten Matis ręczył.

Strona się nie znała.

Urząd skazał: Od aktu za tydzień przysięgę.

642

26 listopada 1579 r.

[k.230] Sub eodem actu.

Krzysztof. Rudnik.

Śl. Krzysztof Łukassowicz, burmistrz stary, żałował się na Matisa rudnika. Naprzd tem sposobem, iż ja niebezpieczeń zdrowia swego, dla brata jego Pazka, bo gdy z zamesnikiem się ten Matis swarzył powiedział: Będzie tu Pazko, da się drugiemu znać i temu psu Ruzkiemu.

Czego Krzysztof chciał dowieść świadki wiary godnemi, to jest Pawłem zamesnikiem, Janem Boczwina, Maciejem Rhozkowskim, gdy będzie trzeba.

Potem stawil Maciej Andricha, gmińskiego starego. Ten będąc pozwany wedlie prawa pod sumieniem zeznał, iż gdy w Wilnie Pazka na moście podkał, pytałem go: Co by to czynił, a co by go zagnało ? On rzekł, żem dla trzech złych człowieków z Knyssina poszedł, którem to oddam.

Item do tego też Krzysztof żałował się na Matisa rhudnika, iż on go teraz

¹⁰²⁸ Owidiusz Narkowicz.

zachowywa przy sobie brata swego Paska, czego chce dowieść.

I stawil Salomona Brolińskiego, iż on widział w poniedziałkowy dzień poranny, gdy spichlerz otwarzał.

Matis rudnik do żadnej rzeczy nie znał się.

Urząd dla lepszej wiadomości rozkazał Matisa rudnika dać do więzienia, dokąd się tego sprawy, albo dowód dostateczniejszy będzie.

643

26 listopada 1579 r.

[k.230] Sub eodem actu.

Masalskie. Zamesnik.

Tego dnia.

Pchiedor Masalski przeciw [Pawłowi Zawiszy] zamesnikowi uczynil cielesną przysięgę, jako mu nie obiecowal Matisa rhudnika zastąpić, iż on za obronienie onego nie miał nic skodować.

644

26 listopada 1579 r.

[k.230]

Tego dnia Fiecza kowal i Wojciech Hieromińczyk ręczyli Jospha Dąbrowskiego z żoną jego, do postanowienia prawa, na piątek przyszły.

Gdzieby nich nie postanowili, tedy będą to winni czerpieć co prawo skaże i którzy byli osadzeni o spalienie.

645

26 listopada 1579 r.

[k.230v] Sub eodem actu.

Jakub Zasanski [złotnik] opowiedział się na Wojciecha krawca, iż on będąc pozwany o zranienie szl. Doroty [Snarsczanki] przyjaciółki jego, na co postawil posła^a.

Który zeznał: Iż pozywał.

646

26 listopada 1579 r.

[k.230v] Sub eodem actu.

Salomon Broliński żałował się na Matisa rhudnika, iż on na niego żalobę uczynil przed urzędem i ławnikiem obwiódł. Już rok i seść niedziel wysto, a na mię nie załuje, skąd ja mam uraganie od liudzi.

Matis rzekł: Znam się, żem obwiódł i okazał urzędowi do tego ogroda Brolińskiego, że mi owsa belo nabrano z stodoly, wsakoż ja Brolińskiego nie obwiniam, ani mówię na niego, alie go mam za sąsiada dobrego.

Co sobie Broliniński żąda do ksiąg zapisać.

647

26 listopada 1579 r.

[k.230v] Sub eodem actu.

Matis rhudnik żałował się na Pawła [Zawiszę] zamesnika, iż on, nie mając do mnie żadnej przyczyny, zbił mię, zranił, czego chcę dowieść urzędownie.

Strona, to jest Paweł Zamzta, wysłuchawszy żalobę limitował sobie prawo jeszcze do 2 niedziel na odpowiedź.

648

26 listopada 1579 r.

[k.230v] Sub eodem actu.

Na dzień dzisiejszy, jako przypadł rok, ku odkupieniu fantu Matisowi rhudnikowi, to jest dwu pliaczów w miedzach z jedne Prusika, a z drugą Idzka¹⁰²⁹, które podał za zranienie onego, to jest za nagrodę ran w 5 kopach gr I.

Po wyściu zakładów prawnych, zezwolenia zobopolnego, za 2 niedzieli, pod utraceniem tych pliaczów, teraz zaś obiedwie stronie, pod takąż obligacją rozčili sobie rok, do trzeciego dnia od aktu, że Matis rhudnik ma te pliace wyzwolić i dosyć uczynić. A potem dalsza dylacja nie pójdzie.¹⁰³⁰

649

26 listopada 1579 r.

[k.230v] Sub eodem actu.

Wojciech Groszowski, czapnik, na roku dziś zawitem oświadczył się na Piotra Smurła i Annę siostrę jego. I oni dziś mieli wykupić dom swój zastawny, a nie wykupili i sami do prawa nie stali.

Na co był przydan Jan Mikos poseł, który onych ku odkupienia domu przywoływał. Nie stał.

Urząd onemu w dzierżaniu dom skazał.¹⁰³¹

650

26 listopada 1579 r.

[k.230v] Sub eodem actu.

Coram eodem iudicio.

Stanąwszy Iwan Wołkowicz m.k., zdrowy na umyśle i na ciele, jawnie i dobrowolnie zeznał, iż połowicę domu [k.231], pliaczów swoich własnych w mieście Knyssin w ul. Thykocińsk[kiej] o miedzę Pulianow, a z drugą rowu i polia królewskich,

¹⁰²⁹ Iczko.

¹⁰³⁰ Por. nr 619 i 635.

¹⁰³¹ Por. sprawę nr 637 z 19 XI 1579 r.

ze wszystkim prawem, państwem i własnością cum omnibus et singulis utilitatibus ad eos avearum spectans, ita late et longe prout in mettas et commiebus, ab antiquo existentis, szl. Joannesowi Zamosczkemu bakalarzowi szkoły knyssin[skiej] zastawił w sumie zł. 12 pol. gotowych, odliczonych i wziętych od rzeczzonego Iwana. Począwszy od roku terazniejszego, ut supra et ab actu, aż do przystęgu święta Nativitatis Mariae in anno proximo futuro 1580 [8 IX 1580 r.].

A gdzieby, na rok naznaczony, sumy pomienionej nie zapłacił odtąd, potem [s] rzeczony bakalarz pliace pomienione będzie dzierżał i używał, spokojnie mocą zastawy, ani inszem prawem, tak długo aż do oddania pieniędzy.

A iż, nie połowicę rzeczonych pliaczów, alie wszystkich, jako się w sobie mają i dopuścił dobrowolnej intrmisji per famatus Owidius Narconius¹⁰³², ac Joannem Costro¹⁰³³, w przerzeczzone dwa pliace, sub.....

651

26 listopada 1579 r.

[k.231] Sub eodem actu.

Rzeczy opisanie w domu [Daniela ?] Borowskiego w komorze:

pościel,
poduszki 2,
pierzyna 1,
obrusow 2,
koszul 10,
ręcznik 1,
kordek,
skrzynka,
sukno.

652

26 listopada 1579 r.

[k.231] Sub eodem actu.

Kunath Waniowski, mieszczanin z Chorszczi, żałował się na Pawła Klyssa, iż nijaki Wasik z Waniowa, złoczyńca pokradł mu niemało rzeczy, a iż te poznałem u Pawła tego żupicę jedną, modrą, swiebodzianką, którą mi już wrócił, a drugą, szarą, samodziatkę, jeszcze jest u niego, jakom od ludzi styszał.

Strona znała się do wszystkiego powiadajanc: Iż u mnie tę którą ja wracam porucił ten złoczyńca, którom ja nie wiedział, żeby ukradł z posłem Janem [Mikossem]. A tę drugą, sarą, beł u mnie w gr 10 przepił. I teże rzecz wykupił.

A urząd Pawłowi, za tydzień, przysięgę skazał, aby ją oddał, a jako jej nie ma przy sobie.

¹⁰³² Owidiusz Narkowicz.

¹⁰³³ Jan Kostro.

653

19 grudnia 1579 r.

[k.231 | Actum Cnyschini, mensis Decembris, die 19, Anni Domini 1579.

Coram eodem iudicio in actu consensu.

Daniel Borawski żałowa się na Josphową Dąbrowską, iż jej arendował spichlerza, który mu spaliła. A strona powiedziała, iż nie jej winą zgorzał.

Urząd przysięgę Josphowej skazał, jako nie za przyczy[ną] jej zgorzał, samotrzeciej, od aktu za tydzień.

654

19 grudnia 1579 r.

[k.231 | Sub eodem actus. [k.231v |

Na roku dzisiejszem jako sobie Paweł [Zawisza] zamesnik wziął na odpowiedź, przeciw Matisowi rudnikowi, jako na niego żalobę uczynił Matis, iż mu rany zadał skodliwe, a twarz, gdzie stronie chrom na oko.

Zamesnik opowiedział, iż ja znam się iż[e]m go uderzył alie nie w oko. Aliem mu rany nigdy skodliwej nie zadał. Na co zaś Matis Rudnik rzekł, iż ja nie znam nikogo, jego onego i gotowem tego sumieniem tego poprawić.

Co urząd zrozumiawszy skazał, aby tego Matis Rudnik tego sumnieniem poprawił jako od Pawła Zamesnika rany ma skodliwe, a nie od kogo innego, od aktu w poniedziałek przeszły na roku skazał iżem zjednał się, anie przysięgał.

655

19 grudnia 1579 r.

[k.231v | Sub eodem actu.

Wojciech [Groszowski] będąc pozwany przez Siemiona posła o rany przeciw Zofii Snarskiej¹⁰³⁴, nie stał.

656

19 grudnia 1579 r.

[k.231v | Sub eodem actus.

Paweł Klis, jako się był wziął na przysięgę, żeby miał oddać temu isczowi na którego się starosta Kunach z Waniewa żałował. dlatego, iż mu niemało rzeczy pokradł.

Tedy nie przysięgając wyznał, iż oddał drugę suknię sinią. I którą powiedział być przepita, od tegoż złoczyńce [Waska z Waniewa] u niego.

657

19 grudnia 1579 r.

[k.231v | Sub eodem actu.

¹⁰³⁴ Zap. omyłka powinno być Dorocie Snarskiej.

Sebastian Zakoński od Michała Grabowskiego przypominał się na Jana Ginczę, iż on krowę ukradłszy uciekł. Gdzie będąc przywoływany po wtóre i po trzecie nie stał.

658

19 grudnia 1579 r.

[k.231v | Przed sł. Stanisławem Kanią burmistrzem Daniel Borawski żałował się na Jozpha Dąbrowskiego i na Helenę żonę jego: Iż ona nie dbałością swą, ani opatrzaniem spichlerz mi spaliła. Ku temu arendy powinnej ostatka nie dopłaciła. Tako się sama opisała. A tak, iż mi jednego roku nie dobrze sprawuje się w domu, gdy mi spichlerz spaliła i czynsu domowego nie zapłaciła. Proszę, ażeby mi z domu ustąpiła. A ja nie chcę jej w domu więcej mieć, gdyż tak jest nieporządna.

Strona się tem bronila: Iż ja z domu nie ustąpię, aż lata wytrzymam. Też czynsz, o który na mnie żaluje, tedy go nie winna płacić bom wydała kopę gr i 4. Tak od zapisu urzędowego, jako też jednając pierwszego najemnika, któremu ten Daniel był najął, którego czynsu zostało przy mnie gr. 16. Ten gotowa oddać.

Urząd wyrozumiawszy odpowiedź i odpór z obu stron bacząc, iż ten Dąbrowski z żoną swoją nieporządni, że rzeczonemu Danielowi spichlerz spalili nieopatrznością swą. Czynsu obowiązanego i opisanego nie oddał na roku naznaczonem. W domu też nieporządne liudzie chowa. A iż wedlie prawa majdeburskiego, o czym napisano Speculo saxo lib[ri] 2 art. 29, iż dla przyczyn wyżej opisanych gospodarz może najemnikowi przed czasem najem wypowiedzieć, skazał: Aby Józef Dąbrowski z żoną swoją z domu Daniela Borowskiego urumował [s] się dnia trzeciego i więcej tam nie była [ss]. Przykazując też Danielowi, aby czynsu połowicę, któremu nie zamieszkał Dąbrowski i z żoną jego, jem wrócił i oddał zarazem, gdy się z domu wyrumuje. [k.232 |

Strona nie przyjmując dekretu, apelowała sobie do dworu KJM knyszyńskiego. Urząd rok złożył zarazem, gdyż się na to obie strony zgodziły.

659

19 grudnia 1579 r.

[k.232 | Sub eodem actu.

Matis rudnik zeznał, iż się z Pawłem Zawisą [zamesznikiem] pogodził o rany, które mu zadał i wszystkie rozterki i prawa, z obu stron umorzyl i w niwecz obrócili.

Przysięgi żadnej Matis rudnik nie czynił. Zł 13, jako się był opisał, na roku zawitem, zapłacił i dosyć uczynił. Gdzie Matis rudnik zeznał iż mu dosyć uczynino.

660

26 grudnia 1579 r.

[k.232 | Decembris 26, Anni Domini 1579 [26 XII 1579 r.].

Przed sł. Andrzejem Boliestą wójtem knyszyńskim. Stanąwszy, Jan Karasz opowiedział zelżywość swoją i żałował się na Andrzeja Parkę, iż on przez wselakiej

przyczyny Reginę żonę jego zbil, zranił. Którą opowiedział być śmiertelną, dla roztrącenia.

Na co był przydan Jan Kostro, ławnik przysiężny, który oglądał zranienie przerzeczonej, to jest ranę krwawą i opuchłą na brwi oka liewego. Też opowiedziała głowy stłuczenie i samej siebie roztrącenie, czyniąc się być i opowiadając śmiertelną. Która też opowiedziała slika¹⁰³⁵ zginienie, ważności kop gr i tkanka czepiec gr. 10.

Która żaloba, z wyznaniem ławnika przysiężnego, jest opisane do ksiąg.

Opowiedział też Karas i okazał rąkawa zdrapanie, u żupana czarnego.

661

26 grudnia 1579 r.

[k.232] Sub eodem actu.

Paweł Kamiński żalował się i opowiedział zelżywość swoją na Mitisa Pizuna, iż on owego zbil, zranił.

Gdzie okazał ran 4, z nich to jest na oku prawem, na łysinie, na ręce prawej 2, włosów rwanie, w bok uderzenie, czapki zginienie za gr. 5, kożucha szarpanie.

Co wszystko Jan Costro¹⁰³⁶ ławnik z urzędu przydany oglądał i do ksiąg zeznał.

662

26 grudnia 1579 r.

[k.232] Sub eodem actu.

Jan Kostro [ławnik] wyznał rany Andrzej Parki: ran trzy, jedna na nosie przetrącona, a na wierzchu głowy, a druga na łysinie też przetrącona, trzecia na palcu prawej. Winę dając Janowej Karasiowi.

663

26 grudnia 1579 r.

[k.232] Sub eodem actu.

Jan Kostro, ławnik przysiężny, z urzędu przydany, wyznał rany Andrzejowej Parczinej, to jest włosów oberwanie, kosulki zdrapanie. Co jest do ksiąg zapisano.

664

26 grudnia 1579 r.

[k.232] Sub eodem actu.

Matis Wilk żalowa się na Jana Malinowskiego, iż on onego zbil.

Okazał ranę się na łopatce, z prawej strony.

Co Jan Kostro ławnik z urzędu przydany oglądał i do ksiąg zeznał.

665

26 grudnia 1579 r.

¹⁰³⁵ Sztyk - kołpak.

¹⁰³⁶ Jan Kostro.

[k.232] Sub eodem actu.

Liewon Pulianowicz m.k. ucz. Dorocie Jegasowej pół morga swoje własnego, który jest o miedzę Krzysztof Lukaseicz¹⁰³⁷ a z drugą Chwieczka, ze wszystkim jako się w sobie ma, z pożytkami wseliakimi ,nic nie wyjmując, w kopach 3, pieniędzy gotowych i wziętych od rzeczzonego Liewonia, od roku terazniejszego Nowego Liata, aż do drugiego takowegoż święta, a potem rok do roku, aż o wykupienia.

666

26 grudnia 1579 r.

[k.232v] Regina, żona Wojciecha Twaroga, żalowała się na Piotrową Kiszczyną, iż ona jej dom, za jej pieniądze najawszy, nasetsy zbifa, zraniła. Gdzie okazała rany na obliczu z liewej strony 4 krwawych, pod okiem i na brodzie 2 przedrapane, krwawe.

Co wszystko Jan Kostro, ławnik z urzędu przydany, [ogłądał].

667

26 grudnia 1579 r.

[k.232v] Sub eodem actu.

Jan Kostro ławnik przysiężny wyznał rany Simka posta 3: jedna na brwi z prawej strony przecięta, na nosie krwawa przedrapniona, na głowie z liewej strony uderzona, krwawa. Dając tem winę Wojciechowi posłowi z pomocniki jego, których on lepiej zna.

668

26 grudnia 1579 r.

[k.232v] Sub eodem actu.

Owdziej Narkoicz, ławnik przysiężny, wyznał rany Wojciecha [Gumowskiego] krawcza, to jest złamanie nogi, dając w tem winę Fiedorowi Masalskiemu.

669

14 stycznia 1580 r.

[k.233] Januarii, die 14 [14 I 1580 r.].

Paweł Zawisza, zamesnik, opowiadał się i oświadczał na Matisa rudnika, jak na roku zawitem, dnia wczorajszego i dzisiaj, jako mi rok przypadł, abym zapłacił zł. 13, za nagrodę ran rzeczonemu Matysowi, które jestem gotów i teraz położyć. Jakoż je pokładam, a iż onego nie mas, aby pieniądze brał, ja się protestuję, aby potem sowitości nie domagał się.

670

14 stycznia 1580 r.

[k.233] Sub eodem actu.

¹⁰³⁷ Krzysztof Łukasowicz.

Przysięga skazana Dawidowej Sowczewej przeciw Gregliowej Thasnikowej, od aktu quam nunc quida post emissam plem [?], jakowej slika nie brała, ani w domu była.¹⁰³⁸

671

14 stycznia 1580 r.

[k.233] Sub eodem actu.

Sczesny Prusik zastawił naddawek, w mieście knischinskiem, w miedzach z jonej strone Grzegorza Saphieia¹⁰³⁹, a z drugą stawu w 1 1/2 kop gr. i w nakładzie gr. 15 rolią Wojciechowi Idzkowi¹⁰⁴⁰, od roku, aż do wykupienia. A Prusik podjął się go bronić od wseliakiego przenagabania prawnego tylekroć ilie będzie potrzeba.

672

14 stycznia 1580 r.

[k.233] Sub eodem actu.

Przed urzędem wójtowskiem Jan Zawaczki, jako mu był urząd skazał, że miał na dzień dzisiejszy stanąć i prawo wnieść Michałowi Czuczereiowi o ojczyźnie, a iż się nie zgotował, prosił sobie na dylację, do dwu niedziel, na prokuratora.

Co mu urząd pozwolił.

673

14 stycznia 1580 r.

[k.233] Sub eodem actu.

Wojciech Spalik, na roku dzisiejszem zawitem, jako był miał przeciw Gregliowej prawo wieść, aby w jej domu ona miała jemu zł 3 wziąć z kiesienia.

Gdzie stanąwszy, prawa żadnego nie poczynając, ze wszytkiego Greglia [taśnika] i Gregliowa wypuścił i wolnem uczynił. I odezwał to, iż był po pjanemu uczynił.

674

25 stycznia 1580 r.

[k.233] Januarii 25 Anni 1580 [25 I 1580 r.].

Wojciech Czortek opowiedział zelżywość swoją na Piotrasa Hoczielka, iż on go ranił w czoło, z liewej strony i okazał ranę przebitą z skodliwie nie nazbyt.

Które rany Stanisław Jablonowski ogliądał, ławnik przysiężny.

675

28 stycznia 1580r.

[k.233] Januarii 28 [28 I 1580 r.].

¹⁰³⁸ Na k. 233v odnotowano: „Przysięga skazano Dawidowej Szewczowej ut supra”.

¹⁰³⁹ Grzegorz Saffiej.

¹⁰⁴⁰ Wojciech Iczkowicz.

Śl. Paweł, mieszczenin gonieczki, opowiedział zelżywość swoją na Lienarta Sokolowskiego m.k., iż on onego w swem domu ranił. I okazał nad okiem ranę krwawą przeciętą dzbanem.

Które rany Jan Kostro, ławnik przysiężny, z urzędu przydany ogliądał i do ksiąg zeznał w czas i w godzinę.

676

28 stycznia 1580 r.

[k.233v] Sub eodem actu.

Przed urzędem pomienonym.

Stanąwszy Stanisław Milewski zeznał, iż z ucz. Florian Truskolensnem m.k. zmieniał końmi. To jest Florianowi dał i zamieniał konia strochatego, płowego, za którego mu ślubował na wszelkim miejscu, iż nie kradziony, nie nosaty, nie dychawiczny, podejmując się o niego zastąpić, bronić na wszelkim miejscu, od wseliakiego przenagabywania osób wseliakich. Zeznał też, iż wziął przydatku gr. 10.

Ex adverso: Florian zeznał, iż też jemu za tego strachatego zamieniał konia cisawego, za którego mu ślubował, iż jest też dobrowolny, nie dychawiczny, nie kradziony. Których miana z obudwu stron jest do ksiąg urzędowych zapisana.

677

28 stycznia 1580 r.

[k.233v] Sub eodem actu.

Wawrzyniec Ezembardy Tatarzyn żałował się na Szczęsnego Prusika, iż jednego czasu gdy jachał do Lomzy na jarmark mając dwu koniu. Owa trafiło mi się stać w gospodzie. Przysedł niegdy będący Łukasz Gotartowicz Krzyzewski, targować u mnie konia siwego, z aktórego mi dawano zł. 11, a jam nie chciał dać [mniej] od 12. A gdy tak było, nie mogąc się stargować, żądał mię, abym mu tego konia darował, a on mię obiecował się oddarować. Czego świadectwem i listem z urzędu łomzińskiego dowodził, iż mi się obiecował oddarować. A tak iż on umarł tedy ja żądam sprawiedliwości z majątności jego.

która tu jest w Knyssinie.

Ex adverso. Prusik tem się bronił: Iż ja dom jeszcze u niebosczyka kupił i zapłaciłem mu był zł. 5, a półsosty kopy zostałem był winien. Które ten przereczony Tatarzin arestował u mnie. A iż bliższy jest [Marcin] syn niebosczykow ozwał się Stanisławem Ozarkiem przyjacieliem swem. Ten prawem przyrodzonym prawnie dociskał, abym mu za ten dom ostatka dopłacił. Jakom ja zapłacił już na kop półsosty, a on mię wyzwolił z tego arestu. Którem się i teraz bronię.

A Stanisław Ozzarek rzekł: Iż gdy mi ostatka dopłaci, ja onego winien zastąpić. Co urząd zrozumiałwszy, skazał Szczęsnemu Prusikowi, aby od aktu terażniejszego za tydzień zachojcę¹⁰⁴¹ postawił, który by go z tego arestu wyzwolił i prawnie z rzeconem

¹⁰⁴¹ Zachodźca - zastępca prawny.

Tatarzinem o dar nieboszyk Łukasza czynił, a gdzieby prosił obrony. A wyzwolenia arestu za tydzień nie pokazał, tedy sam Prusik rzeczonemu dosyć będzie winien czynić, żadną rzeczą nie wymawiając się.

678

28 stycznia 1580 r.

[k.233v] Sub eodem actu.

Hieronimczyk Wojciech przeciw Kunachowi [Waniowskiemu] z Choroszczy nie stał o kozuch, który u jego złoczyńce kupił. Czego Siemion poseł doznał, że go pozywał.

679

28 stycznia 1580 r.

[k.233v] Sub eodem actu.

Koropka. Michalik.

Iwan Korobka z Chrabolow¹⁰⁴², będąc zdrowem na rozumie i na ciele stanąwszy przed urząd zeznał, iż że mu był Stas Michalik kopę gr. winien za dom, który u niego [k.234] kupił na Malej uliczce, który jest w miedzach polie Siemiona, a z drugiej Joska, temu teraz zapłacił. I zeznał: iż już długu żadnego mu Stas Michalik nie winien i terazniejszym go zapisem kwituje. A ten zapis, w którym ta kopa była zapisana umorzył i w niwecz obrócił.

680

28 stycznia 1580 r.

[k.234] Sub eodem actu.

Wawrzyńcowa Nozkowa, jako jej był rok złożon skazni urzędowej przysięg o gr. 25, jako jej winien Olk Mienioski. Ona była gotowa a Olek nie pilnował.

Urząd Olka w przezysku skazał.

681

28 stycznia 1580 r.

[k.234] Sub eodem actu.

Tomek kuśnierz był gotów przysięg przeciw Joannesowi.

Strona nie pilnowała.

Urząd onego wolnem uczynił, od przysięgi i od długu.

682

28 stycznia 1580 r.

[k.234] Sub eodem actu.

Sak Kozłowic opowiadał się i oświadczał na Arczichową, iż mi na drodze,

¹⁰⁴² Chraboly- wieś starostwa knyszyńskiego.

gdym jachał do boru świerzopę moją własną odjęta.

683

28 stycznia 1580 r.

[k.234] Sub eodem actu.

Wojciech Koczmir żałował się na Marcina barwierza, iż onegdziejszego czasu przysięgając, pochwalił się na mię powiedając: Niewinne mię przywodziśz, pamiętaj, że cię za to Bóg skarze, bo nie wiesz: coś się stanie. W tem czasie zapalono mi było dom, a tak mniemam, iż on.

A gdy się strona nie znała, a dowodu nie było, skazała urząd barwierzowi samowtór przysięg, jako się nie pochwiała, ani on zapalił, za tydzień.

684

4 luty 1580 r.

[k.232v] Februarii 4, Anni Domini 1580 [4 II 1580 r.].

Jagnieska Rudziwa żałował się i opowiedziała zelżywość swoją na Alekse Zapieke, iż on onę idącą na dobrowolnej drodze ranił. I okazała ranę skodliwą nazbyt uderzoną, i przebitą, aż do rozlania krwi bardzo wielie. I przy tem powiedział, iż jej czepec zginął za gr 6.

Co wszystko Jan Kostro, ławnik przysiężny, z urzędu przydany, ogliądał i do ksiąg zeznał.

685

5 luty 1580 r.

[k.234] Sub eodem actu.

Actum Cnysini, mensis Februarii, die 5 Anni Domini 1580 [5 II 1580 r.].

Coram famatum Andrea Bolesta advocato, Stanistao Jablonovio, Josepho Parca, Alberto Zembris, Joannem Costro¹⁰⁴³, Ovidio Narcovio¹⁰⁴⁴ etc scabinis.

Stanąwszy szl. Adam Jabłonowski, plenipotent od ucz. Jana z Sawina¹⁰⁴⁵ Czucereia postawiony i w księgach wójtowskich opisany, mając moc zupełną od niego, żałował się [na] ucz. Małgorzatę, niegdy będącego Mikołaja Cucereja żonę, mieszczanke knyszyńską, iż dzierży i używa dóbr po zamrłym Michale Czucerej, mężu swem, tak ruchomych, też leżących, którekolwiek tu są, w mieście Knysynie, żadnych nie wyjmując, do których ona nie ma nic, gdyż z mężem swem żadnego potmostwa nie miała. A te dobra są własne nieboszyka Michała Czucereia, które prawem przyrodzonym przynależą na Jana brata jego rodzonego, których mu ona wrócić, ani oddać nie chce.

Ex averso. Stanisław czapnik, plenipotent od ucz. Małgorzaty, przeszłego Michała żony, odpowiedział, gdyż tak jest, że wyznałeś, że to są dobra pozostałe po niegdy

¹⁰⁴³ Jan Kostro.

¹⁰⁴⁴ Owidiusz Narkowicz.

¹⁰⁴⁵ Sawino - wieś w starostwie tykocińskim.

będącym Michaliej Czucereiu. Są jego pracą nabyte i jego własne, a nie ojczyzna. Tedyć mu one było [k.234v] wolno dać komu chcąc, daleko więcej żonie co i księgami obwarował w roku 1577, miesiąca marca, dnia 5, za dobrego zdrowia swego, darując, a wliwając na rzeczoną Małgorzatę mało i wiele. I oddalił od tego bracią i wszystkie insze przyjaciele. Co przy niej i potomstwu jej wiecznie zostać ma. Czego zapisem urzędowym dowodzę, iż to on nieboszyk wszystką majątność oddał żonie swej. Gdzie tamże i ona jemu takowyż zapis była uczyniła i wniesieniem swem onego darowała, oddaliwszy wszystkie swoje przyjaciele. Co on także miał dzierżeć przez wszelkiej kontradycji przyjaciół jej. To jest gdzieby ona przedzej niż on była umarła, czego aby była pewniejsza żona daru i dania mężowego, czując się być niemocnym, ostateczną wolią swą konfirmował. Czego urzędowy zapis żony dowodzę.

Poprawują żaloby swej, rzeczony Jabłonowski, od Jana pryncypała swego rzekł: Ponieważ, że wzajem sobie dar uczynili, czego nie mógł, to jest nieboszyk Michał Czucerej czynić, gdyż nie może nikt dóbr leżących testamentem oddać, jedno ruchome, a iż też ona wniesieniem swem męża swego darowała oddaliwszy od tego przyjaciół swe, tedy już ona do tego nie ma nic, ale zwraca się zaś na przyjaciół, a potomki mężowe.

Urząd wyrozumiawszy allegatie i odpór z obu stron, a zwłaszcza, iż rzeczona Małgorzata, żona nieboszika Michała Czucereja słusznie to dzierży od męża swego, gdyż mąż jej nieboszyk będąc dobrze zdrowem tę jej majątność, przed urzędem oddał i zapisał, potem ostatecznym testamentem konfirmował, to jest darował żonę swą, wszystką majątnością w pierwszym zapisie, a żona też onego wniesieniem swem, to jest i swą własną majątność i ono wniesienie, któremu była żona darowała, przyjaciele swoje oddaliwszy, ale sami z siebie nic oddać i darować.

Zostawił urząd i przykazał wszystką majątność ruchomą i leżącą Małgorzacie pomienionej, którą jej opisał nieboszyk Michał mąż jej, aby onej majątności wszelkiej używała wedle zapisów i darowania męża swego i potomstwo jej.

Strona to jest Jadam Jabłonowski, plenipotent od pryncypała swego, skażni nie przyjmując, apelował sobie do wyższego prawa dworu KJM knyszyńskiego, do ur. Pawła Wirzbickiego¹⁰⁴⁶ pana knyszyńskiego.

Urząd iż się strony zezwolili złożył rok od aktu za tydzień.

686

5 luty 1580 r.

[k.234v] Sub eodem actu.

A iż strona pozwana presenti actora, quam hic posesim non habeat nie wierzyła, dał po sobie rękojemstwo Grzegorza Czeczereja, który ręczył za Jana Cziczereja z Sawina iż do ... prawu i dosyć uczyni, jeśli przyczysze pars cittata tum per lucro pro per damis vel cmeda.

¹⁰⁴⁶ Paweł Wierzbicki, podstarości knyszyński.

687

5 luty 1580 r.

[k.234v] Sub eodem actu.

Śczęsny Prusik opowiedział się i oświadczał na rozdaniu wszelkich praw na Wawrzyńca Ezembardy Tatarzyna, iż jest gotów jako mu urząd nakazał dosyć z siebie czynić i zachocę, któryby onego z arestu wyzwolił postanowić. Jakoż [k.235] i stanowił chcąc się usprawiedlić.

Czego rzeczony Thatarzyn nie pilnował i żądał Prusik, aby mu był przydan poseł Siemion, który strony aktora po trzykroć przywoływał, czwarty raz przed sądem, a iż rzeczony Thatarzyn roku zawitego nie pilnował sam przez się ani przez swego prokuratora nie stał, uczynił urząd wolnym Śczęsnego Prusika, tak od roku zawitego, jak przezysków i szkód wszaliakich.

688

5 luty 1580 r.

[k.235] Sub eodem actu.

Marcin barwierz, na roku dziś nakazynem, będąc gotów samowtór przysięgą dowieść się, jako był oskarżon od Wojciecha Kocmira, aby on miał być dom zapalić. Co rzeczony barwierz był gotów uczynić przysięgą się samowtór odwieść. Wojciech Kocmir był gotów przysięgi słuchać, wsakoż chciał aby się przedzej Marcin barwierz poręczył, żeby potem pokój od niego miał.

Urząd przeto iż ten Marcin barwierz nie był ni w czym podejrzany, ręczyć mu się nie trzeba, skazał i wolnym. Dlatego, iż Wojciech jedno rękojemstwa się domagał powiedając, że nie osiadły, a nie przysięgi.

689

17 luty 1580 r.

[k.232v] Februarii 17 Anni Domini 1580 [17 II 1580 r.].

Hanna Thobola opowiedziała zelżywość swoją i żalowała się na Jan postrziganca, iż on onę ranił i zbil. I okazała ran 5 krwawych, sinych, to jest na plecach 3, na udzie i kolienię, z lewej strony, też 2 krwawosinych.

Co wszystko Jan Kostro, ławnik z urzędu przydany, ogliądał i do ksiąg zeznał.¹⁰⁴⁷

690

17 luty 1580 r.

[k.232v] Sub eodem actu.

Mojsej Kuklerowicz, Żyd z Tykocina opowiedział zelżywość swoją na Janową postrziganową, iż ona jemu soli rozspalała z kopani¹⁰⁴⁸, w której było 12 gr i żonę jego uderzyła. Ku temu i chłopci odeszli i solią nie zapfacili.

¹⁰⁴⁷ Ciąg dalszy tej sprawy dn. 20 II 1580 r. - zob. nr 696.

¹⁰⁴⁸ Kopańka - niecka.

Na co był przydan ku oglądaniu tych rzeczy Jan Kostro, ławnik przysiężny, który ac żalobę slysał, iż żonę jego uderzyła w gębę wsakże znaku nie było. Oglądał też soli trochę zatartej na ziemi. Co jest do ksiąg zapisano.

691

17 lutego 1580 r.

[k.232v] Sub eodem actu.

Andrzej Parka żałował się na Jana Karasia, iż on onego ranił przez winy jego.

Które rany urzędownie okazał.

Strona nie znała się.

Urząd zrozumiawszy, iż dowodu z obu stron, wie[d]lie prawa nie mieli, skazał przysięgę Parcze Andrzejowi na rany od aktu za tydzień.

692

17 luty 1580 r.

[k.232v] Sub eodem actu.

[Zofia] Jakubowa kowaliowa żałowała się na Janową Strzelczową, iż ją ona w domu swem w gębę uderzyła i krow z nosa rozlała.

Strona nie znała się. Iż jej nie biła.

A iż dowodu nie było, z obu stron, a urzędowi rany okazane, skazał urząd Jakubowej kowalowej od aktu za tydzień przysięgę, jako od niej ma krwie z nosa rozlenie i policzek.

693

17 luty 1580 r.

[k.233] Sub eodem actu.

Matis Wilk żałował się na Jana Malinowskiego, iż on onego w swem domu uderzył i zadał mu rany, sine, na plecach, które urzędowi okazał.

Strona nie znała się, iż go uderzył.

Urząd skazał za rany nagrodę, wedlie prawa, od aktu, za tydzień.¹⁰⁴⁹

694

17 luty 1580 r.

[k.233] Sub eodem actu.

Paweł Kamiński protestował się na Macieja Pizuna, iż on go ranił.

Gdzie, będąc do prawa pozwany, nie stał. Czego poseł Siemion doznał, iż go pozywał.¹⁰⁵⁰

695

20 luty 1580 r.

[k.235] Actum Cnyszini, 20 Februarii, Anni Domini 1580 [20 II 1580 r.].

Coram eodem iudicio in actu

Kunach Supronowicz z Choroszczy żałował się na Wojciecha Hierominczika, iż złodziej [Wask z Waniewa], który mi rzeczy pokradł niemało, gdy go tracono wyznał, iż kozuch u niego zostawił k...

Stronią jest Hieronimczyk. Znał się iż kozuch od nijakiego Waska kupił, wsakże nie darmo, alie za pieniądze, czego i litkupem dowodził.

Co urząd zrozumiawszy, wedlie prawa, przykazał, aby Hieromińczyk kozuch albo kopę gr za kozuch, od aktu za 2 niedzieli, Kunachowi jako isczowi oddał, albo kopę zapłacił, a swego na istcza polezał [?], zostawując przy sławie Hieromińczyka, dlatego, iż się słusznie wywiódł. A to, za co ten kozuch kupił, traci.¹⁰⁵¹

696

20 luty 1580 r.

[k.235] sub eodem actu.

Hanna Tobola żałowała się na Jan postrzygacza, iż on onę ranił. Do czego Jan postrzygacz znał [się], wsakoż ją do prawa niedopuszczał, chcąc jej dosyć uczynić.

Co urząd skazał, aby do tygodnia dosyć jej uczynił, a gdzie nie uczyni, tedy urząd będzie postępował wedlie prawa.¹⁰⁵²

697

20 luty 1580 r.

[k.235] Sub eodem actu.

Małgorzata Brozowska¹⁰⁵³ opowiedziała zelżywość swoją na Jana Przedzieczkiego, iż on onę w domu swem, ku swej woli, chcąc zniewolić, jakoż powiedziała: zniewolił i rany zadał jescze w Zapust.

Iż już mnie poczał jednać, a nie przejednał. A też zasię widzę być barzo chorą i niemocną. Z którego renku te bolieść cierpię i jeśli umrę, tedy onego w tem obwiniam.

Co wsitko Jan Kostro, ławnik przysiężny, z urzędu przydany, co slyszyl i widzial do ksiąg zeznał, wsakże ran już znacznych nie było.

698

20 luty 1580 r.

[k.235] Sub eodem actu.

Oryna Kornillowa żałowała się na Andrzeja Kocza, iż on onę zbił i włosy z głowy wyrwał. I okazała z głowy włosów oberwanie, powiedała też, iż on onę nogą bił w piersi.

Co wszystko Jan Kostro, ławnik przysiężny, z urzędu przydany oglądał i do

¹⁰⁵¹ Por. wyżej nr 678.

¹⁰⁵² Por. nr 689.

¹⁰⁵³ Małgorzat Brzozowska.

¹⁰⁴⁹ Por. nr 664.

¹⁰⁵⁰ Por. nr 661.

699

20 luty 1580 r.

[k.235v] Sub eodem actu.

Stanąwszy, Nieczieczki z Janem Smurlem ręczyli Jana Przesdzieckiego do prawa, przeciw Małgorzacie Brzozowskiej, wedlie jej žaloby w księgach opisanej, iż jest barzo niemocna, co jeśli umrze, albo i nie choćby też umarła, tedy wini. I podjęli się onego do prawa postanowić, a jeśli by nie postanowili, tedy to cierpieć mają, co urząd skaże.

700

20 luty 1580 r.

[k.235v] Sub eodem actu.

Daniel Borawski żalował się na Jana Smurla, iż on go zbil i rany zadał. I okazał ran 2 oblicznych, to jest z prawej strony rana krwawa, przedrapana, a z lewej sinokrwawa.

Co wszystko Jan Kostro, ławnik przysiężny, z urzędu przydany ogliądał i do ksiąg zeznał.

701

20 luty 1580 r.

[k.235v] Sub eodem actu.

Janowa Smurlowa opowiedziała zelżywość swoją na Daniela Borawskiego, iż on ją zbil. I okazała ust stłuczenie i oddrapanie zwierzchniej gęby, też włosów z głowy wyrwanie.

Co wszystko Jan Kostro, ławnik przysiężny, ogliądał i do ksiąg zeznał.

702

4 marca 1580 r.

[k.235v] Marcii 4 Anni Domini 1580 [4III 1580 r.].

Coram famatus: Andrea Boliesta advocato Cnischini en[si] Jozepho Parka, Alberto Zembrzicz, Nikolao Ordziej, Joanne rybak, Martino Mazur scabinis.

Stanąwszy Ezembardy Thatharzin żalował się na Scęsnego Prusika, iż ja u onego arestowałem pieniądze niebosczyka Łukasza Krzizewskiego. Które pieniądze winien mi był za konia, to jest kop 6, czegom urzędnie dowiódł, że mi miał oddarować za tego konia, który mię 6 kop kosztował. Sam umarł nie oddarowawszy. Tem ja pieniądze u niego zaarestował, on je przez arest wydał, nie wiem komu.

Strona pozwana znał się, iż byli arestowane, wsakże iż syn niebosczykow, to jest Łukasz ozwał się, któremu przyrodzonym prawem przynależali i [s] Stanisławem Ozarkiem, dziadem swem wziął, to ode mnie obiecując się mnie zastąpić.

Co urząd nakazał, aby obie stronie, pod utraceniem prawa, stali, to jest: Scęсны Prusik z obojczyce postawił, aby onego z arestu wyzwolił i Tatarzinem o to prawnie czynił. Także i Thatharzyn aby był gotów, ku žalobie, od aktu za 2 niedzieli.

703

4 marca 1580 r.

[k.235v] Sub eodem actu.

Przed sl. Maciejem Andrichem burmistrzem.

Stanąwszy Rafał Pasuczicz, będąc zdrowy na umyśle i na cielle jawnie i dobrowolnie zeznał, iż [przy Rynku] zasiewek żyta na ogrodzie swem, który o miedzę [Matis] Wilka a domu Kotowskiego, w pewnym długi zł 5 pieniędzy pożycznych, sl. Łukaszowi Czyganowi¹⁰⁵⁴ zastawił do Świątek przysłych. A gdzieby na przyszłe Świątki tych zł. 5 nie oddał, tedy zboże wsytko, z tego ogroda, Łukasz Czygan mu Rafał wszystkiego pozwolił. A sumą zł 5, jeśli by na czas naznaczony nie była oddana to jest na Świątki, w swej mocy ma zostać, którą Rafał obliłował się zapłacić. A gdyby [k.236] jedno o to był upomienion, od Łukasza Czygana, nie dając się pozywać, ani prawnemi obronami, niewymawiając się.

704

4 marca 1580 r.

[k.236] Sub eodem actu.

Jakub Górski żalował się na Simona posła, iż go na ulicy zbil. I okazał ranę krwawą, guz przebity na głowie, z lewej strony. W tem broniać mu się usedł mi koń z siodłem z uzdą i ku temu sielaw kop 4, przy tem mi zginęły.

705

4 marca 1580 r.

[k.236] Sub eodem actu.

Sebastian Zakonski żalował się i opowiadał na Jana Gińczę, iż on Michałowi poddanemu jego krowę ukradł i już trzeci raz po dwie niedzieli do prawa nie stawa. Zbiegl. I żądał aby był przydan poseł jescze, ku przywołaniu strony.

Na co był przydan Siemien poseł, który ówego wedlie prawa przywoływał raz, trzeci i czwarty przed prawem. Nie stał sam przez się, ani przez swego prokuratora. I żądała strona, aby był zdan ku wybronieniu kradziecstwa.

Co urząd obaczywszy, wziął sobie na rozmyślanie i na wydanie dekretu, za niedziel 2.

706

4 marca 1580 r.

[k.236] Sub eodem actu.

Steczkowa żalowała się na Macieja Roska, iż pies jego onę ujadł w rękę i obranił. Co w czas i w godzinę urzędowi okazała.

Matis Roskowski odpowiedział, iż acz ją pies ujadł, alie on o tem nie wiedział,

¹⁰⁵⁴ Łukasz Cygan.

bo ten pies o tem nigdy nie był przepowiadany i dlatego żadnej nagrody onej, nie powinien działać.

Co urząd wyrozumiawszy, iż ten Roskowski po tem obranieniu przerzeczonej Steczkowej, w domu psa chowa, skazał wedle prawa majdeburskiego nagrodę za rany od aktu za tydzień.

707

4 marca 1580 r.

[k.236] Sub eodem actu.

Wojciech krawiec¹⁰⁵⁵ żałował się na Fiedora Masalskiego, iż on nie mając nic do niego rzuciwszy się i uchapiwszy z tyłu, rzucił go i wtem mi nogę złamał.

Strona pozwana opowiedziała, iż on mnie przedzej uderzył i jeliśwa się oba wespół. W tem szarpaniu on mnie uderzył o ziemię i wtem sobie nogę sam złamał. Zdaję się na świadectwo pana Błaska mliniarza¹⁰⁵⁶. Już jako on zezna, na tem chcę przestać.

Urząd zrozumiawszy, iż się Fiedor Masalski zna, że się z Wojciechem szarpał i wtem on sobie nogę złamał, co też świadectwem alegował, wedle majdeburskiego prawa. Świadek jeden nic nie waży. Skazał urząd zapłatę i nagrodę za rany Wojciechowi krawcowi, od aktu za niedziel 2.

708

4 marca 1580 r.

[k.236] Sub eodem actu.

Stanąwszy Paweł Kolaczek¹⁰⁵⁷ zeznał, iż ogród [przy Rynku] Kotowski o miedzę Rafała, a z drugą Jana Malinowskiego, który miał zastawny od Mikołaja Miodusa, z tąż mocą i obligacją, jako że mu miał zastawiono, Gawłowi Stanskiemu w sumie kop 2 i gr. 5, wziętech zastawił. Którego ogroda rzeczony Gaweł będzie używał mocą zastawy, aż do wykupienia.

709

4 marca 1580 r.

[k.236] Sub eodem actu.

Urząd skazał Janowi Przesdzieckiemu: Jako Małgorzatę Brzozowskiemu począł był jednać, że ją zbit i zesromocił, jako szerzej zapis i żaloba jej¹⁰⁵⁸: Aby onej dosyć uczynił, od aktu za tydzień.

¹⁰⁵⁵ Wojciech Gumowski, krawiec.

¹⁰⁵⁶ Błazko młynarz.

¹⁰⁵⁷ Paweł Kolaczek.

¹⁰⁵⁸ Por. sprawę nr 697 i 699.

710

12 marca 1580 r.

[k.236v] Actum Cnischini Mensis, Martii die 12 [12 III 1580 r.].

Coram famatus Andrea Bolezta advocato, Jozepho Parca, Alberto Zambrzic, Martino Mazur, Joanni rybak Erazmo Schymbor¹⁰⁵⁹, Nikolao Ordziej ac scabinos.

Rzeczy spisane po nieboszcze Barbarze Prokopce. Naprzód:

poduska przez powłoki,

suknia stara czerwona,

suknia,

giermak¹⁰⁶⁰,

mietficzki¹⁰⁶¹

wezgłowe rzemienne,

kosulka jedna stara,

czepek, obrusek stary,

kosuliek lnianych dwie,

kłotka z kluczem,

fartuch płócienny stary,

zarękawie potszyte futrem.

Ad hec erant deputati Erasmus Symbor atque [?] Nikolai Ordziej scabini iurathi.

711

15 marca 1580 r.

[k.236v] Marcii 15 Anni Domini 1580 [15 III 1580 r.].

Gumowski [Wojciech krawiec] żałował się na Łazarza Szczesnego, iż on mu dranice nie swoje sprzedał, których inszy jał sie był czego słusnem świadectwem dowiódł, iż Gumowskiego podjął się był o to jednać.

Urząd, iż się też i strona, to jest Łazarz znał dobrowolnie skazał Łazarzowi, aby Gumowskiemu od aktu terazniejszego przejednal.

712

15 marca 1580 r.

[k.236v] Sub eodem actu.

Ezembardii Tatarzyn żałował się na Szczęsnego Prusika, iż on przyjąwszy arrest, że nie miał pieniędzy ostatka od nieboszczyka Łukasza Krzyzewskiego za dom, od niego stargowany, przyjaciołom jego oddawać, jako serzej w pierwszem żalobie [ss]. Teraz dom kupiwszy, Prusik ten pieniądze zań nie wiem komu oddał. A tak proszę, aby sam na miejsce tego istcza, który miał ze mną prawo wieść odpowiadał gdzie rok zawity.

Strona, to jest Prusik, za zezwoleniem tegoż Tatarzyna, żądał dylacji roku od

¹⁰⁵⁹ Erazm Szymbor, piekarz.

¹⁰⁶⁰ Giermak - długa szata wierzchnia.

¹⁰⁶¹ Mitfisz - rodzaj tkaniny.

aktu terazniejszego, za niedziel 2, iż ma zachojęcę postawić i Tatarzynowi dosyć czynić, pod tąż obligacją jako wyżej.

713

15 marca 1580 r.

[k.236v] ^aSub eodem actu.

Jadwiga Janowa, z Dorotą, matką swoją, stanąwszy przed urzędem wójtowskim opowiedziały zelżywość swoją na Sabastjana i Michała Zakońskich, iż oni nie mając nic do mnie, żadnej przyczyny, w nocy gwałtem zjachawszy na dom, bili, ściany siekli i okiennice powybijali i samych mało nie pobili, sromotnemi słowy wywoływając.

Na co był przydan Wojciech Zembrziczki, ławnik przysiężny, z urzędu wójtowskiego, który to wszystko, jako się żalowali obejrzał i tak naliazsy i oglądawszy: okiennice wybicie i uderzenie w piersi, rzeczony Janowej, tąż okiennicą i drugiej okiennicy siekierką znak przecięte i w ścianie znaków rąbanych 3, tak jako się rzecz ma, oglądawsy do ksiąg zeznał.^a

714

23 marca 1580 r.

[k.236v] Mensis Marcii, die 23, Anni 1580 [23 III 1580 r.].

^aKatarzyna Stanisława Niecieckiego żalowała się na Annę Grzegorza Czuczereja żonę i na matkę jej, starą Czuczereiową, iż ona nie mając do niej nic, zbiła ją i za łeb rwała. Gdzie okazała włosów niemało wyrwanych, co wszystko Erazmus¹⁰⁶² dicta ławnik przysiężny oglądał i do ksiąg zeznał.^a

715

23 marca 1580 r.

[k.236v] Sub eodem actu.

^aLiewko Rusieczki żalował się na Jana Boczwinię¹⁰⁶³, iż on nie mając do niego nic, z pomocniki swemi zbił, zranił za łeb rwał, za brodę i kolanem tłukł. Gdzie okazał i rany obliczne sine 2 nad okiem lewym, a 2 krwawe, przedrapane, z tejże [k.237] strony lewej, na obliczu i ust stłuczenie, aż do krwi rozlania. Przy tym też, żalował się o żony swojej stłuczenie, iż teraz będąc brzemienną roztrącił ją. Gdzie acz znaków nie było, wsakże mieniła być niemocną.

Co wszystko jako się rzecz działa, Mikołaj Ordziej ławnik przysiężny oglądał i do ksiąg zeznał, w czas i w godzinę.^a

716

23 marca 1580 r.

[k.237] Sub eodem actu.

¹⁰⁶² Erazm Szymbor.

¹⁰⁶³ Jan Boczwina.

Dominik Sopl żalował się na Andrzeja Kocza, iż on onego z pomocniki swemi zbił, zranił i okazał ran 7, krwawych przedrapanych, to jest na licu 4, na prawej ręce na lokciu 2, na tejże ręce drugie 2, włosów oberwanie i kosulie zdrapanie. Co wszystko Mikołaj Ordziej, ławnik przysiężny, oglądał i do ksiąg zeznał.

717

27 marca 1580 r.

[k.237] Marcii, die 27, Anni Domini [27 III 1580 r.].

Coram eodem iudicio in actu con presenti.

Stanąwszy Helena, Jospha Dąbrowskiego żona, żalowała się na Wojciecha Gugna i na żonę jego, iż onych odjeżdżając zostawiła w swem domu z rzeczami inszemi. Oni miast ostrzeżenia [ze] skrzynie wylupili zamek, oddarli. I zginęło [ze] skrzyni:

gr. 80,

kosul 8,

ręczników 4,

podwik 3¹⁰⁶⁴,

lichtarz mosiędzowy,

Piwa beczkę za 40 gr. wysynkowali. Gdzie i inse rzeczy poznałam to jest kosul 2 u Gręglowej Młoczkowej, co wszystko Erazmus Symbor¹⁰⁶⁵, ławnik przysiężny, z urzędu przydany oglądał i do ksiąg zeznał.

718

27 marca 1580 r.

[k.237] Sub eodem actu.

Barbarze Hieronimowej sewcowej przysięga skazana, od aktu w sobotę przysła, jako nie wzięta gr 16 przez 2 pieniądze, Kalisowi¹⁰⁶⁶.

719

27 marca 1580 r.

[k.237] Sub eodem actu.

Stanisław Krupa żalował się na Kusmę Kolienczika, iż on do mnie nie mając nic, zbił mię, zranił, mi ran 3 krwawych, drapanych na obliczu, brodę, i z głowy włosy wyrwał. K temu nabiegssy do domu z macierzą swą Steczową, w palec mię prawej ręki ukąsił, żonę moją zbił, ran 2 krwawosinych zadał, suknię zdrapał.

Co wszystko Wojciech Zembrzic, ławnik przysiężny z urzędu przydany, oglądał i do ksiąg zeznał.

¹⁰⁶⁴ Podwiki - chusta, welon, także spódnica.

¹⁰⁶⁵ Erazm Szymbor.

¹⁰⁶⁶ Waszko Kalis.

27 marca 1580 r.

[k.237] Sub eodem actu.

Mikołaj Ordziej, ławnik przysiężny, z urzędu przydany oglądał kamieni przeciskanych świeżo z strony Matisa rudnika. W czym Salomon Broliński dał winę temu Matisowi, iż to od niego ma, mieniać sobie, co mu to na złość czyni. Co jest do ksiąg zapisano.

27 marca 1580 r.

[k.237] Sub eodem actu.

^aHelena Dąmbrowska opowiadał się i oświadczała na Wojciecha Krywuloicz¹⁰⁶⁷, iż on będąc do więzienia osadzony, wedle żaloby wyżej opisanej, z tego się nie usprawiedliwił, gdzie mi się przed urzędem, z tego wszystkiego wyprawić i dosyć uczynić, od kogo i jako rzeczy moje pozostawiał, albo potracił, gdzie ja onego opiekalnikiem w domu swem była zostawiła, a gdzie sie sam nie usprawiedliwił, żądała aby w dobra, albo zastawy, które tu ma u Pawła Kamieńskiego indykacją arrest był podan.

Co urząd pozwolił do rozprawy obu stron arrest urzędownie czyniąc przez ławnika przysiężnego Mikołaja Ordzieja to jest w dom, który o miedzę Onacka na Dworskiej ul.^a

Nr 1: ^{a-a} Wpis przekreślony. Powtórzony w czystopisie na k. 53v- 54, gdzie zatytułowano go: „List Wojciecha Jankoskiego ziemi darowanej od Jakuba Mikiczicz wyznany dnia 17 Aprilis. Por. też akt nr 66 dotyczący tej samej sprawy.

Nr 5: ^{a-a} Wpis skreślony.

Dopisano później.

Nr 6: ^{a-a} Wpis skreślony.

Nr 24: ^a - lekcja nazwiska wątpliwa.

Nr 34: ^{a-a} Dopisane później.

Nr 44: ^{a-a} Wpis skreślony, na s. 13 powtórzony, ale z błędami i zmianami toteż przyjęto tu lekcję brudnopisu.

^b W brudnopisie skreślono „dom” i nadpissano „pół domu”, tak też i w czystopisie. W czystopisie dodano: „z ogrodem”.

^c W czystopisie zamiast „Waszka Szulkowicza” napisano: „olexego Buyna z ogrdem, sadem i z ogrodzeniem płotem”.

1554: ^{a-a} Skrót teg wpisu w zmienionej redakcji na k. 39.

Nr 46: ^{a-a} Ta część wpisu skreślona.

^b W tekście: zwać.

^c Datę poprawiono z 20 na 21 lutego.

Nr 47: ^{a-a} Wpis powtórzony w zmienionej redakcji na k. 40 zaczynając się od słów: „Actum in Knissin die 16 Februarii 1554 [16 II 1554 r.]. Zeznanie Mikołaja Bambola o przemienieniu domu Stanisławowi Dudzinej zięciowi”.

^b W zmienionej redakcji na k. 40 wymieniono: „Stanisławem Magnussem wójtem, Marcinem Zielonym, Simanem Rudobrodym, Adamem Wagrowskim Stanisławem Worscha, Jackiem Kuczyńskim ławników mieszczych i przed rackiami mieszcziemi Jakubem Saphiejem, Wojciechem Draszdzem, Piotrem Kuropathwa, Hwedorem Starym Klucznikiem”. Ten ostatni to Fwiedor Stary Klucznik.

Nr 48: ^{a-a} Wpis powtórzony w zmienionej redakcji na k. 40v, zaczynający się od słów: „Eadem die et officio. Zeznanie Szczęsnego Potwiczki o przedanie domu Marcinowi Paliuchowi mieszczaninowi”.

Nr 53: ^{a-a} Wpis w zmienionej redakcji umieszczony jest na k. 40v- 41. Rozpoczyna się od słów: „Die 12 Martii. Zeznanie Satniśława Skupia mieszczanina o dom przedany slachetnym Stanisławowi a Simanowi Kulakom”.

Nr 54: ^{a-a} Wpis powtórzony w zmienionej redddakcji na k. 41v, gdzie zaczyna się od słów: „Dnia 16 Marca. Zeznanie Mikołaja Sopła o połowica domu przedanego Aleksemu Naruczuczowi.

^b „Mateuszem Przestrzelskim” dopisano później, na k. 41 dodano: „namiesnikiem knissińskim”.

Nr 55: ^{a-a} Wpis powtórzony w zmienionej redakcji na k. 42, rozpoczyna się od słów: „Dnia 19 marca. Zeznanie Jana Kowala o przedanie domu Hwieczkowi Kuszniierzowi”.

^b Imię i nazwisko nadpissano nad wersem.

¹⁰⁶⁷ Wojciech Gugno zwany Krywuloicz, zob. nr 717.

- Nr 56: ^{a-a} Wpis powtórzony w zmienionej redakcji na k. 42v, zaczyna się od słów: „Eadem die et officio. Zeznanie przedanie pół morgu”.
- ^b W zmienionej redakcji na k. 42v zamiast Jaczka Szwyetlika wpisano ławnika Jacka Kuczyńskiego. Ponadto dodano w składzie urzędników ławnika: Stanisława Worsza [tj. Worsza].
- Nr 57: ^{a-a} Wpis powtórzony w zmienionej redakcji na km 43, gdzie rozpoczyna się od słów: „Dnia 5 aprila. O przedanie domu Lewkowego”.
- ^b Datę dzienną „2” przerobiono na „5”, tak też zapisano w zmienionej redakcji na k.43.
- Nr 59: ^{a-a} Wpis powtórzony w zmienionej redakcji na k. 43v, gdzie rozpoczyna się od słów: „Eodem die et officio. O mienianiu domów Walentego Kowala a Marcina Czarnego zeznanie”.
- ^b Następny akt [k. 24v, nr 60] również wystawiony tegoż dnia, ale podano datę dzienną 5 IV, w związku z tym i akt nr 59 został wtedy sporządzony.
- ^c Wyraz nadpisany nad wersem.
- Nr 60: ^{a-a} Wpis powtórzony w zmienionej redakcji na k. 44, gdzie rozpoczyna się od słów: „Eadem die et officio. O mienianie domów Pawła Kowala, a Wojciecha.”
- Nr 61: ^{a-a} Wpis powtórzony na k. 44v w zmienionej redakcji, zaczynający się od słów: „Eodem die et officio. O przedanie domu Łukasza Kuszniernia Lewkowi Zdunowi.”
- ^b W zmienionej redakcji na k. 44v- „Nirolausza”.
- Nr 62: ^{a-a} Wpis powtórzony w zmienionej redakcji na k. 45, gdzie zaczyna się od słów: „Die 10 Aprilis Andrzej Simanowicz”.
- ^b Datę przerobiono z 13 na 10. W zmienionej redakcji: „10 Aprilis”.
- ^c W zmienionej redakcji na k. 45 dodano: „za posak”.
- ^d W zmienionej redakcji na k. 45: „Iczkowej”.
- ^e W zmienionej redakcji dodano: „po śmierci”.
- Nr 63: ^{a-a} Akt ten powtórzono w zmienionej redakcji na k. 45v. Rozpoczyna się od słów: „Eodem die et officio. Szczęsny Mały”.
- ^b Datę przeprowadzono z „13” na „10”.
- ^c W zmienionej redakcji na k. 45 dodano: „Wojciechem Draszdem” [tj. Drzasdem].
- Nr 65: ^{a-a} Wpis skreślony. Powtórzony w czystopisie na k. 52, gdzie rozpoczyna się od słów: „Przedanie domu Stanisława Worssa Janowi Koczowi die 19 Aprilis”.
- ^b W czystopisie na k. 52: „Stanisławem Lissem wójtem”.
- ^c W czystopisie Koczowi.
- Nr 66: ^{a-a} Wpis skreślony. Powtórzony w zmienionej redakcji na k. 52v- 53, gdzie brzmi: „Darowanie Jakub Mikiczic. Wojciecha Jankowskiego półwłóczkiem 27 Aprilis. Przed tymże urzędem mieskiem przyszedzsy op.Jakub Mikiczic z ul. Thikoczkiej m.k. wyznał jest dobrowolnie, iż darował Wojciecha Jankowskiego półwłóczkiem i [z] siedliskiem we wszystkich poliach, telko iż budowanie ten Jakub ma sobie obrócić ku swemu pożytkowi. A ten Wojciech w tej ziemie ma służbę służyć w dworze knyssynskim, tak jako on postępował ten Jakub, nic nie ustępując dalej ani mniej. I wolen ten Wojciech to siedlisko i tą ziemią sprzedać i jako chce ku swemu pożytku

naliepiej obrócić i dzieci jego na wieki wiecznie. A ten Maciej wolen ten dom darować, sprzedać i jako chce ku lepszemu pożytku swemu obrócić.”

Por. akt nr 1 dotyczący tej samej sprawy z 17 IV 1553 r.

- Nr 67: ^{a-a} Wpis skreślony. Powtórzony w zmienionej redakcji na k. 52v- 53, gdzie rozpoczyna się od słów: „Darowanie domu Stanisław Lis Macieja Cziecziolkę 27 Aprilis”.
- ^b W zmienionej redakcji: Stanisław Lis.
- ^c W zmienionej redakcji na k. 52v: „opatrzemu Macieju Cziucziule”.
- Nr 68: ^{a-a} Wpis skreślony. Powtórzony w zmienionej redakcji w czystopisie na k. 53, gdzie rozpoczyna się od słów: „Przedanie czwiortki Haczka Iwanowicz robotnemu Janowi Siencziczowich 27 Aprila”.
- ^b W zmienionej redakcji na k. 53: „Thopiczowskiego”.
- ^c W zmienionej redakcji: „Michnowi Szukowiczu”.
- Nr 70: ^{a-a} Wpis skreślony. Powtórzony w zmienionej redakcji na k. 53v, gdzie zaczyna się od słów: „Przedanie ogrodu Blaska Jednoraczkiego Jankowi Dwiabelkowi die 29 Aprilis”. I dodano ponadto co na k. 27v: „Która się zapłata już stała zupełna Blaskowi o tego Jana w tem. Jam woliem w tem domu i ogdodzie używać, sprzedać, na swój użytek obrócić ze wszystkim, jako ten Blasko używał. A ten Blasko zastępuje go ot krenych swych, dzieci i potomków swoich, tak iż ten Jan na tem nic nie szkodował, gdzieby on nałożył grosz, tedy ma mu 2 odłożyć.”
- Nr 71: ^{a-a} Wpis skreślony. Powtórzony w zmienionej redakcji na k. 54, k. 54v, gdzie rozpoczyna się od słów: „Przedanie trzecią część morga Maciej Paluchowicz Stanisławowi Kolakowi. Die 13 mai”.
- ^b W zmienionej redakcji : „opatrzny”.
- ^c W zmienionej redakcji dodano: „liczby litewskiej”.
- Nr 73: ^{a-a} Wpis powtórzony w zmienionej redakcji na k. 46, zaczynający się od słów: „Die 12 Aprilis. Przedanie domu.” Pod wpisem na k. 46 inną ręką dopisane: „Karassowskie Zakrzewskiego”.
- ^b Skreślono „maja” i nadpisano nad wersem: „kwietnia”.
- ^c W zmienionej redakcji dopisano: „Adamem Wagrowskim, Jakubem Schafiem, Jackiem Kuczynskim, Fwiedorem Starym Klucznikiem etc.”
- ^d W zmienionej redakcji zamiast „synowcowi” napisano „synowi”.
- ^e W zmienionej wersji „stryjowie”.
- Nr 74: ^{a-a} Wpis powtórzony w zmienionej redakcji na k.46v, gdzie rozpoczyna się od słów: „Eodem die et officio. Przedanie półwłóki”.
- Nr 75: ^{a-a} Wpis powtórzony w zmienionej redakcji na k.46v-47, gdzie rozpoczyna się od słów: „Eodem die. Przedanie domu Lap Sebastiana. 12 Aprili”.
- ^b Data zamazana wtórnice atramentem.
- ^c W zmienionej redakcji na k.47: „Sebastian Lopicz”. Zwano go też Sobiechem Lapą

- por. nr 1 - 17 IV 1553 r.
- Nr 76: ^{a-a} Wpis powtórzony w zmienionej redakcji na k.47-47v, gdzie zaczyna się od słów: „tegoż dnia i przed tym urzędem wyżej opisany, o pół domu zastaw.”
- ^b Z zakładu wpisów w zmienionej redakcji wynika, że miało to być jakoby 12 kwietnia, co nie jest prawdą.
- ^c W zmienionej wersji: „Paweł Bogussowianin”.
- ^{d-d} Dopisane później inną ręką. Tego fragmentu nie ma w zmienionej redakcji tego aktu na k.47-47v.
- Nr 77: ^{a-a} Przytaczany tu tekst pochodzi ze zmienionej redakcji. Nie zachował się protokół brudnopisu.
- Nr 80: ^{a-a} Wpis powtórzony w zmienionej redakcji na k. 47v, gdzie rozpoczyna się od słów: „Przedanie domu Doroty Zakrzewskiej Mikossowi”.
- ^b Data przeprowadzana, skreślono drugą dwójkę i uzyskano datę „2 Juni”.
- Nr 81: ^{a-a} Wpis powtórzony w zmienionej redakcji na k.48.
- ^b W zmienionej redakcji na k.48 Czioczielowi.
- Nr 84: ^{a-a} Wpis powtórzony, ze zmienioną redakcją na k.48-48v.
- ^b „23 Junia” przerobiono na „15 Aprili”. W zmienionej redakcji na k.48: „Dnia 15 Aprili”.
- Nr 86: ^a Wpis urwany.
- Nr 87: ^{a-a} Wpis skreślony.
- ^{b-b} Dopisane inną ręką.
- Nr 88: ^{a-a} „Dnia lipca” napisane inną ręką. Pierwotnie było napisane: „Dnia 12 lipca”, ale „12” skreślono przystosowując tekst do innego wpisu z 27 lipca.
- ^{b-b} Inną ręką.
- Nr 90: ^{a-a} Wpis skreślony. Powtórzony bez skreślenia w zmienionej nieco wersji na k.56v: „Ugoda Simana mieszczanina Cziechanowskiego nona die Septembris” [8 IX 1554 r.].
- ^b Na k.56v zamiast: „urodzonego” - „szlachetny”.
- ^c Na k.56v: „skazanie pańskie”.
- ^d Na k.56v zamiast: „na niem” - „najem”.
- Nr 93: ^{a-a} Wpis skreślony. Powtórzony na k.56v z inną datą: „Przedanie ćwiartki Oldoczia Andrzejowi Ffalibursie die 7 Septembris” [7 IX 1554 r.].
- ^b Skreślone: „od Prusowej Marcinowej strony a z drugiej strony”.
- ^c Na k.56 zamiast: „Ffalibneskie” - „Ffalibursie”.
- ^d Dopisane nad wersem: „syna Jechima Misa ”[?].
- Nr 94: ^{a-a} Wpis skreślony, powtórzony na k. 56: „Przedanie ziemie Hriczko Lazowski Hriczkowiczu Zaczkowiczu 8 Septembris” [8 IX 1554 r.].
- ^{b-b} Na k.56: „a z drugiej strony Andrzeja Lazowskiego plemienika swego”.
- ^c Na k.56 zamiast: „Raczkowicz” - „Zaczkowicz”.
- Nr 96: ^{a-a} Wpis skreślony.
- Nr 97: ^{a-a} Wpis skreślony.
- Nr 99: ^{a-a} Wpis skreślony.
- Nr 103a: ^{a-a} Wpis skreślony.
- ^b Skreślone: Jakub.
- Nr 105: ^{a-a} Wpis skreślony.
- ^b Skreślono: „sławetny poprawiono na „szlachetny”.
- Nr 106: ^a Skreślone: „z Brzozowa”.
- Nr 110: ^a Skreślono: „miejsk”.
- Nr 114: ^a Dopisane później.
- Nr 118: ^a Wpis dotyczący tej samej sprawy (niedokończony) spotykamy na k. 62, pod datą 11 I 1555 r.: „11 Januarii [11 I 1555 r.]. Mezinski. Przyszedszy przed urząd miejski Stanisław Mezinski żałował się na Bohuska Pawła od domu $\frac{1}{2}$, co mu zastawił ten Bohusko. On się k temu znał, iż zastawił, za 4 niedziele przykazał zapłacić. A jeśliby nie wykupił, tedy ten Mezinski wedlie pańskiego opisu ma ten dom jako zastawny trzymać dobrowolne ma mieć i w[s]pólnie ćwierć ziemie”.
- ^b Zastawę dokonano 1 VI 1554 r., patrz wyżej nr 76.
- Nr 123: ^a Wyrzaz nieczytelny.
- Nr 125: ^a Wpis skreślony.
- Nr 129: ^a Skreślone: „nie przypędzony”.
- Nr 131: ^a Następują skreślone: „dom swój na ulicy Go”.
- Nr 134: ^a Wpis skreślony. Poprzedza go ewidentna omyłka pisarza, druga część nie skreślona, poprawna.
- Nr 136: ^{a-a} Wpis skreślony.
- ^b Dopisano na marginesie: „cassa”, tzn. skasowano.
- Nr 138: ^a Skreślone: „w tyle Krolia Michała”.
- Nr 143: ^a Za tej samej sprawy znajdują się na k. 72 i 72v. Poprzednie były skreślone, ten nie.
- ^b W skreślonej wersji na k. 72: „48 solanek było, a Piotr Skupa śliubował mu za

dobry i zupełna 50 solianek przez odną [s]”.

Nr 144: ^{a-a} Wpis skreślony. Por. nr 148.

^b Skreślono: Bilinski.

Nr 151: ^a Skreślone: „Jawnicy Jaczko”.

Nr 155: ^a W tekście omyłkowo powtórzono „iż”.

^b Skreślono: „doni”.

Nr 157: ^{a-a} Wpis skreślony.

^b Skreślono wyraz „thak”.

Nr 158: ^{a-a} Skreślone: „die Dominica”.

^b Św. Macieja w roku 1556 wypadło we wtorek, akt wystawiono w poniedziałek przed tym świętem.

^c Wyraz Marcin wpisano na zamazanym innym wyrazie.

^d Skreślono: „się”.

Nr 165: ^a Skreślono: „Februarii”.

Nr 170: ^a Skreślono: „quinta”.

Nr 171: ^{a-a} Wpis skreślony.

Nr 174: ^a Liczba zamazana.

Nr 182: ^a Jeden wers skreślony: „Ustanowiwszy się oblicznie Jan Szczrzeba”.

Nr 183: ^{a-a} Wpis skreślony, do czego odnosi się wzmianka na końcu „skasował”.

Nr 187: ^a Skreślony wyraz: „stanęła”.

Nr 190: ^{a-a} Wpis skreślony.

Nr 191: ^a W tekście: „nazaloli”.

Nr 192: ^{a-a} Wpis skreślony.

^{b-b} Dopisane później.

Nr 198: ^{a-a} Wpis skreślony.

Nr 203: ^a Ponad wpisem zapisano: „Sicsternna 1557”, napis ręką XVI w.

^{b-b} Wpis skreślony.

Nr 207: ^a Skreślony wers: „Żałował się Stanisław Kolak na Mikossa”.

Nr 208: ^{a-a} Dopisano inną ręką.

Nr 212: ^{a-a} Dopisane później.

^{b-b} Dopisane później.

^{c-c} Wpis skasowany.

^{d-d} Skreślono wyraz: „Rakowiczu”.

^e Lekcja wątpliwa.

Nr 214: ^{a-a} Wpis skreślony.

Nr 215: ^a Skreślono: Mich Krol.

Nr 216: ^a Skreślono: „burmistrza”.

^b Lekcja nazwiska wątpliwa.

Nr 226: ^a Skreślono: „i jeszcze pół kopy mię potwarzył”.

Nr 229: ^{a-a} Wpis skreślony.

Nr 235: ^{a-a} Na k.102v ten sam tekst skreślony, wielokrotnie wewnątrz przerabiany i dopisywany.

Nr 238: ^{a-a} Wpis skreślony.

^b W tekście: „za piwowo”.

Nr 239: ^{a-a} Wpis skreślony.

Nr 243: ^{a-a} Wpis skreślony.

Nr 248: ^{a-a} Wpis skreślony.

Nr 251: ^{a-a} Dalsza część wpisu skreślona.

Nr 255: ^{a-a} Wpis skreślony.

Nr 257: ^{a-a} Wpis skreślony.

Nr 263: ^{a-a} Wpis skreślony.

Nr 272: ^a Skreślone : „Szl. Jakubowi Strzeżewskiemu”.

Nr 274: ^a Obronę.

Nr 279: ^{a-a} Część wpisu skreślona.

Nr 282: ^a Brak części karty i tekstu.

^b Zamazane: „Andrzejem”.

^c Skreślono: „KJM Jadąc”.

Nr 284: ^a Brak części karty i tekstu.

Nr 286: ^a Brak części karty i tekstu.

^b Skreślono: „dziewce jej”.

Nr 287: ^a Brak pół wyrazu.

Nr 288: ^a Brak części karty i tekstu.

Nr 289: ^a Brak części karty i tekstu.

Nr 292: ^a Brak części karty i tekstu.

Nr 294: ^a Brak części karty i tekstu.

Nr 295: ^a Brak części karty i tekstu.

Nr 296: ^a Skreślono: „6 marca lutego”.

Nr 297: ^a Skreślono: „Marcii”.

^b Wyraz nieczytelny.

^c Ubytek części tekstu.

Nr 299: ^a Brak części karty.

Nr 300: ^a Brak części karty.

Nr 301: ^a Brak części wyrazu.

^b Skreślono: „Giendrihowicza”.

Nr 302: ^a Brak części tekstu.

Nr 303: ^a Brak części karty.

Nr 304: ^{a-a} Wpis skreślony.

Nr 307: ^a Skreślono: „Grzegorza Selige”.

Nr 310: ^a Lekcja wątpliwa.

^b Lekcja wątpliwa, może być też: „Łopienski”.

Nr 329: ^{a-a} Wpis skreślony.

Nr 330: ^a Tekst uszkodzony na 1 wyraz.

Nr 335: ^{a-a} Wpis skreślony.

Nr 360: ^a Nie podano, którego dnia.

Nr 361: ^a Zamazane: „sierp”.

Nr 366: ^{a-a} Wpis skreślony.

Nr 374: ^{a-a} Wpis skreślony.

Nr 380: ^a Brak dalszej części tekst.

Nr 386: ^{a-a} Wpis skreślony.

Nr 477: ^{a-a} Koniec nie zachowanego wpisu dotyczącego handlu koniem por. nr 11. Zaczynający się od k.214 fragment książki z lat 1579-1580 ma również paginację XVI-wieczną. karta 214 nosi XVI-wieczny numer „4”. Brak więc w tej księdze 3 pierwszych.

Nr 493: ^a Na marginesie: „Zarembacz Chwieckowa”.

^{b-b} Dopisane później.

Nr 494: ^a Skreślono: „Kazobaja”.

Nr 619: ^a Dwukrotnie powtórzono: „upaść”.

Nr 620: ^a Nieczytelne 3 wyrazy.

Nr 645: ^a Dwukrotnie powtórzono słowo: „posła”.

Nr 713: ^{a-a} Wpis powtórzony na k.237v, gdzie nadano mu nagłówek: „Zakon(scy). Zubowa.”

Nr 714: ^a Wpis powtórzony na k. 237v, gdzie nadano mu nagłówek: „Katarzyna. Czuczereiowa”.

Nr 715: ^{a-a} Wpis powtórzony na k.237v-238, gdzie otrzymał nagłówek: „Boczwinia. Rusiecki”.

Nr 721: ^{a-a} Wpis powtórzony na k.237-237v.

Wykaz skrótów

AGAD - Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie
AP - Archiwum państwowe
ASK - Archiwum Skarbu Koronnego
JM - jego miłość
KmK - Księgi miasta Knyszyna
KJM - król jego miłość
lit. - litewski
m.k. - mieszczanin knyszyński
op. - opatrzny (a)
pol. - polski
rob. - robotny, robotna
sł - sławetny (a)
ucz. - uczciwy (a)

Indeks nazw geograficznych

(nie obejmuje wstępu i przypisów, wskazano numery spraw)

August, staw na Nereśli - 281.
augustowskie starostwo - 343. _ Augustów (Miasto Augusta), miasto - 136, 196, 222, 343, 539, 553, 568, 569, 575.
Bajki, wieś - 277.
Bielsk Podlaski, miasto - 36, 284.
bielska ziemia - 58, 141.
bielski powiat - 343.
Bobrówka, wieś - 1, 222, 487.
Bpguszewo, wieś - 109.
Brusowo, wieś - 456.
Brzozowo, wieś - 106.
brzozowskie wójtostwo - 292.
Choroszcz, miasto - 652, 678, 695.
chrabołowskie wójtostwo - 439, 511, 517.
Chraboły, wieś - 155, 679.
Ciechanowiec (Nowy Ciechanowiec), miasto - 90, 153, 588.
Ciechanów (Ciechanowiec ?), miasto - 43.
długoleckie wójtostwo - 46, 90, 139.
dobrzyniewskie wójtostwo - 58.
Draży, wieś - 63.
Gdańsk, miasto - 19.
Goniądz, miasto - 224, 247, 375, 398, 399, 422, 675.
Goniądz, żupa solna - 590, 591.
goniędzki powiat - 272.
goniędzkie starostwo - 508.
Góra, wieś - 194, 440.
Grodno, miasto - 466.
Hraboły, zob. Chraboły.
Jasionówka, kościół - 162
Jasionówka, wieś - 463.
Jaskra (dziś Jaskranka), rzeka - 243.

Jaskra (Skrajca), wieś - 126.

Jatwież (Jaczwiez) Wielka, wieś - 58.

kalinowskie wójtostwo - 58.

Kalinówka (dziś Ogrodniki), dwór - 112.

Kalinówka (dziś Kalinówka Królewska), wieś - 255, 502.

Kalisz, miasto - 254, 274.

Kamieniec (dziś Kamieńczyk), miasto - 221, 266.

Kamionka, wieś - 343.

Knyszyn,

cerkiew - 3, 81, 83, 109, 473.

kościół - 5, 15, 69, 162, 172, 200^a, 202.

morgi Mrosskowskie - 621.

morgi na Szalonym Kącie - 281.

morgi podle Starego Gumna JKM - 281.

morgi za Mostem Grodzieńskim - 281.

ratusz - 91.

Rynek - 22, 141, 158, 208, 223, 473, 614, 615, 703, 708.

szkoła - 60, 198, 208.

ulica Do Wody - 473.

ulica Dworska (dziś Białostocka) - 43, 55, 109, 124, 473, 721.

ulica Goniądzka (Goniądzka, Gonieczka, Goneczka, Goniączka) - 18, 22, 25, 57, 61, 63, 79, 116, 128, 130, 212, 250, 273, 473, 570, 583, 584.

ulica Grodzieńska (Grodzińska, Grodzieńska) - 44, 47, 48, 49, 73, 75, 77, 99, 103, 106, 114, 121, 123, 133, 137, 142, 160, 167, 168, 250, 343, 472, 473, 533.

ulica Kościelna - nr 473.

ulica Koziełska - 473.

ulica Mała (dziś Starodworna) - 103^a, 471, 473, 523, 571, 679.

ulica Nadarzyńska (dziś Pocztowa) - 472, 473.

ulica Rozwadowska - 473.

ulica Tykocka (Thykoczka, Thikoczka, Tikoczka, Tykocińska) - 1, 65, 67, 68, 127, 136, 152, 234, 431, 473, 621, 637, 650.

ulica Siodlarska (dziś część ul. Kościelnej) - nr 473.

ulica Szkolna - nr 473, 536, 559.

ulica Szpitalna (dziś Legionowa) - nr 473, 619, 635.

włóki bojarskie - 1.

włóki ku Jaskrze - 243, 281.

włóki ku Rudzie, nr 621.

włóki na Czarnym Grudzie - 203.

włóki na Grądzie - 255.

włóki na Kobylance - 336.

włóki na Nowym Polu - 336.

włóki na Starym Groncie - 447.

włóki na Starym Polu - nr 447.

włóki pod Kalinówką - 155.

Kołaki Dąb, wieś - 53.

Kołodziej (Kłodziej), wieś - 219

Korona Polska, państwo - 590, 591.

Korycin, zob. Kumiała.

Kowno, miasto - 163.

Kraków, miasto - 38, 144.

Kraków, żupy solne - 590

krewnskie starostwo - 273.

Królewiec (dziś Kaliningrad), miasto - 273, 590, 591.

Krypno, kościół - 162.

Krypno, wieś - 162, 521, 553.

Kumiała (dziś Korycin), wieś - 487.

Lublin, miasto - 163, 390, 503.

Łomża, miasto 301, 425, 464, 482, 513, 536, 677.

Maciesze (Maciese), wieś - 125.

Magnusze, wieś - 611.

Mieczkowo, zob. Nieckowo. Mikicin, wieś - 235.

Mrażkowo, zob. Ziarnobork.

Mroczyki, wieś - 16.

Mścibów, miasto - 137, 167.

Narew, rzeka - 195, 591.

Nereśl, rzeka - 281.

Nieckowo (Mieczkowo), wieś - 58.

Niewiarowo, wieś - 266.

nurski powiat - 110.

Odelsk, miasto - 236.

Ostrów (dziś Ostrów Mazowiecka), miasto - 400, 423.

Pelch (Pelch), wieś - 136.

Pęskie, dobra - 281.

Pisanki, wieś - 559.
podlaskie województwo - 590, 591.
Połock, miasto - 590.
Przytulanka, wieś - 235.
Pyszczaty, wieś - 211.
Ruda, kuźnica na Jaskrance- 25, 544.
Ruda, kuźnica na Nereśli k/Czechowizny - 273.
Safianówka (Szapejewo, dziś Zofiówka), wieś - 281.
Sawino, wieś - 685, 686.
Siewruki (Siebruki), wieś - 587.
Skrajca, wieś, zob. Jaskra, wieś.
suraski powiat - 273.
Świebodzin, miasto - 652.
Tajno (Thajno), wieś - 343.
Troki, miasto - 58.
Trzcianka, rzeka - 281.
Tykocin (Thikoczyn) - miasto - 163, 189, 195, 486, 516, 525, 690.
tykocki powiat - 435.
Warszawa, miasto - 164.
Wasiliszki, miasto - 427, 428, 429, 430, 431, 432.
Waniewo, miasto - 652, 656, 695.
Wąsosz (Wossosz), miasto - 58.
Wielkie Księstwo Litewskie, państwo - 591.
Wilno, miasto - 164, 256, 642.
Wrocław (Włocławek ?), miasto - 464.
zabielskie starostwo - 58, 137, 254, 273, 274.
Zaki, wieś - 204
Zambrów (Zembrów), miasto - 282.
Zastocze, wieś - 482.
Ziarzbork (Ządzbork, dziś Mrągowo), miasto - 19.
Zofiówka, zob. Safianówka.

Indeks nazw osobowych

(nie obejmuje wstępu i przypisów, wskazano numery spraw)

Adam 20.XI.1554 - k.63v pasierb Michała Franka z Dworska syn Katarzyny Frankowej, nr 109.
/Adamowa/ Jadamowa Helka m.k. wzm. 8.III.1554 - k.19, nr 52.
Aleksego żona zob.Nabytko Aleksego żona
Aleksy zob. Nabytko Aleksy
Ambrozina Helena /Ambroziej/ 8.IX.1579, k.224, nr 577, 8.IX.1579, nr 580.
Andrich Maciej /Andrichoic, Andnichoicz/, nr 473, 474, 475, 507, 511, 512, 642, 703.
Andrzej koleśnik /Kolisznik/ 22.X.1556, k. 88, nr 189.
Andrzej kowal - "rzemieśnik", 18.IX.1577, k. 135, nr 473.
Andrzej Miecznik, 1579.IV.6, k. 217, nr 505, 1579.XI.26, k.250, nr 640.
Andrzej ślusarz. Dom przy ul.Grodzieńskiej - 18.IX.1577, k.133, nr 473.
Andrzejewicz Stanisław szewc m.k. 2.IV.1554, Matys Popielnik, Wojcuch poseł stary, k. 21v, nr 57.
Anka komornica, 18.IX.1577, k. 135v, nr 473.
Anton adunkowicz, robotny, 17.X. 1570, k. 23v, nr 369.
Antonowicz Maciej ze wsi Jaskra /"Skrayccej wsi"/, 15.III.1555, nr 126, sprzedał Janowi swemu sąsiadowi ćwiartkę ziemi w miedzach. Staś bojarzyn, Hawryło sąsiad, 18.IX.1556, k.38v, wpis skasowany, nr 183.
Aptekarz, 18.IX.1577, k. 127v, nr 473.
Aran Żyd z miasta Choroszczy, 25.VIII.1570, k.19, nr 352, 25.VIII.1570, k. 19v, nr 354.
Arasowicz Klim op., 8.III.1570, k. 7v, nr 302.
Arcichowa, 28.I.1580, k. 234, nr 682.
Augustyn z Bobrówki ławnik, 19.III.1579, k. 215, nr 487.
Babik Jeronim wzm. 19.V.1553, nr 8. Ma parcelę w Knyszynie dokąd graniczącą z domem i ogrodem Stanisława Bogdanika, odtąd Jakuba Żadka, 30.IV.1554, k. 27v i 53v. Jego ogród graniczył dotąd z ogrodem Błaska Jednorackiego, odtąd z Jankiem Dwiabolikiem /Duabelskim/, nr 70.
Babik Misko, 18.IX.1577, k. 134, nr 473.
Bagiński Mikołaj szl. sługa starosty knyszyńskiego, 30.X.1570, k. 24v, nr 376.
Bajko Jakub, 18.IX.1577, k. 131v, nr 473, 3.VII.1579, k. 219v, nr 543.
Bajko Mikołaj st. 6.X.1570, k. 22v, nr 364, 17.I.1571, k. 38, nr 446.

Bajko Mikołaj z ul. Goniądzkiej, k. 30, nr 76, 10.IV.1557, k. 108, nr 254, 7.V.1557, k. 110-110v, nr 266, 7.V.1557, k. 111, nr 270, 76, 255, 266, 270.
Bajkowski Szczęsny koniarz, 12.II.1554, k. 19, nr 51, 26.II.1557, k. 96v-97, nr 221.
Bambol Jan /Bombol Jan/, 1.VIII.1553, k. 8v, nr 34, 19.VI.1561, nr 281.
Bambol Mikołaj m.k., 16.II.1554, k. 17, nr 47; 19.III.1554, k. 21, nr 56.
Bambol Stanisław, 18.IX.1557, k. 133v, nr 472, 18.IX.1577, k. 126, nr 473.
Bambol Urszula żona Mikołaja Bambola, 19.III.1554, nr 56.
Bambol, 18.IX.1577, k. 133, nr 473.
Bamboloua - karczma gorzałczana, 18.IX.1577, k. 134, nr 473.
Baranowski Albertus pisarz króla Stefana Batorego, 21.IX.1579, k. 221v, nr 590, 21.IX.1579, k. 13, nr 591.
Barbara czekwartowa zob. Prokopka Barbara czekwartowa.
Barbara matka Macieja i córki, 12.I.1555, nr 119.
Barbara z Augustowa, 27.VI.1579, k. 219, nr 539, 14.VII.1579, k. 220v, nr 553, 30.VIII.1579, k. 223, nr 568-569, 8.IX.1579, k. 224, nr 575.
Barbara z Knyszyna, 25.XI.1556, k. 90v-91, nr 194.
Barkun, 18.IX.1577, k. 125v, nr 473.
Bartłomiej z Kumiały kowal, 19.III.1579, k. 215, nr 487.
Bartosz Koliesnik, 19.III.1579, k. 215v, nr 489.
Bartosz szwiec - "rzemieśnik", 18.IX.1577, k. 134v, nr 473, 18.IX.1577, k. 125v, nr 473.
Bartoszowa Barbara - wdowa po Grzegorz, 11.V.1554, k.28, nr 72.
Bartoszowa szewczowa - karczmarka gorzałczana, 18.IX.1577, k. 134v, nr 473.
barwierz, 18.IX.1577, k. 134, nr 473; k. 127, nr 473.
Barzobogathi Mikołaj, 6.X.1570, k.22, nr 362.
Bednarczyk Jan, 2.IV.1557, k.12, nr 243.
Berk Stanisław /"piekarze i przekupnie"/, 18.IX.1577, k. 135, nr 473.
Berkowa Stanisławowa /Bęrkowa Stanisławowa/, 27.VI.1579, k. 218 bv, nr 531, 19.VI.1579, k. 218 bv, nr 534, 27.VI.1579, k.219, nr 538, 10.VII.1579, k.220, nr 548.
Biały Paweł kowal m.k. 5.IV.1554, k.24v, nr 60, 21.X.1556, k. 86v, nr 184, 21.X.1556, k.87v, nr186, 26.II.1557, k.96v-97, nr221, 11.V.1557, k.113v, nr 275.
Bielawski Stefan starosta knyszyński i augustowski, 14.VII.1570, k.15v, nr 343.
Bieliamin Stanisław zwany Szmałem cechmistrz, 26.II.1557, k.96, nr 219.
Bielski sługa starosty knyszyńskiego, 1.VIII.1570, k.17, nr 346.
Bieniewski Wojciech, 19.VI.1561, nr 281.
Biernacki /Biernaczki/, /ur. pan Francz Bernaczki/ Franciszek pan podstarości knyszyński,

21.X.1556, k. 86v, nr183, 14.XI.1556, k. 88v, nr 190, 28.XII.1556, k.91, nr195, 26.I.1557, k. 49v, nr 204, 19.III.1557, k.101, nr227, 7.V.1557, k. 110, nr 266, 19.VI.1561, nr 280.
Bikowicz Dorothicza /Bykowiczowa Matisowa / sl. żona Mathisa Bikowicza, 17.I.1556, k. 75v-76, nr 153.
Biolboth /Bielboth/ Marcin, kuzyn Jana Golasa, 22.VI.1554, k. 13v, nr 78.
Biskup Maciej, 18.IX.1577, k. 131, nr 473.
Bistry Florian szl. z powiatu tykockiego, 4.I.1571, k. 35v, nr 435.
Biuniczki Andrzej pan, 6.IV.1556, k. 76, nr 163.
Blokowicz Paśko, syn Blaski młynarza z Knyszyna, 10.VIII.1579, k. 221, nr 559.
Błażej, 20.XI.1556, k. 89, nr 192.
Błażko młynarz /Bliasko Mlinarz/, 25.VII.1553, nr 25, 2.IV.1557, nr 243, 9.IV.1556, k. 77v, nr 166, 19.VI.1561, nr 281.
Błażko młynarz /vel Blasko mielnik/, 18.IX.1577, k. 127v, nr 473, 18.IX.1577, k. 126, nr 473, 4.III.1580, k. 236, 542, 3.VII.1579, k. 219, nr 707.
Błażko piwowar, 19.VI.1561, nr 281.
Błażkoic Matis /Błażkowicz Maciej/, nie żyje. Jego syn Wawrzyniec, siostra Anna Hieronimka, 1.V.1579, k. 217v, nr 509.
Błażkowicz Maciej, mielnik, 25.VII.1553, nr 25, 19.VI.1561, nr 281.
Błażkowicz Wawrzyniec /Blaskoic Wawrzyniec s. Matisa Blaskoic /jego ciotka Anna Hieronimka/, Wawrzyniec alias Waśka zwany Lorencem - pomocnikiem Blaski młynarza, 19.III.1579, k. 215, nr 488, 1.V.1579, k. 217v, nr 509, 14.V.1579, k. 218a, nr 514, 10.VIII.1579, k. 221, nr 559.
Błażkowiczowa Matisowa młynarka, żona Maćka mielnika, 22.X.1556, k. 87v, nr 187, 22.X.1556, k. 87v, nr 188.
Boczwinia Jan /Boczwinia, Boczwinika/, 18.IX.1577, k. 130, 135, 135v, nr 473, 26.XI.1579, k. 230, nr 642, 23.III.1580, k. 236v, nr 715.
Bog Marcin m.k. 19.III.1570, k. 7v, nr 303.
Bogdanik Stanisław, 19.V.1553, nr 8; 30.VII.1553, k. 7v, nr 26; 2.IV.1557, k.104, nr 241.
Bogutczina Wawrzyńcowa \square ucz., 15.XII.1570, k. 32v, nr 421.
Bohdan, 18.IX.1577, k. 126v, nr 473.
Bohusko Paweł /Bohuszko, Bogusko/, 12.I.1555, k. 63, nr76; 1.VI.1554, k. 30, nr 118; 15.III.1555, k. 67, nr 131; 176.
Bojanowska Ewa /Boianowska Ewa/, 21.IX.1579, k. 225, nr 589.
Bojanowski Jan - pasierb Ewy Bojanowskiej, 21.IX.1579, k. 225, nr 589.
Bojarynowicz Piotr, 6.X.1570, k. 22, nr 361; 20.X.1570, k. 23v, nr 371; 8.XI.1570, k.

26v, nr 386; 10.XI.1570, k. 28, nr 396.

Bojarzynowicz Stanisław m.k. 15.VI.1553, k. 6v, nr 20.

Bolesta Andrzej - jego żona Katarzyna Stańska, wójt knyszyński, 17.VI.1579, k. 218b, nr 527; 6.XI.1579, k. 227, nr 621.

Bolesta Andrzej sl. wójt knyszyński, 14.VII.1570, k. 15v, nr 343; 18.IX.1577, k. 127v, nr 473; 12.III.1580, k. 236, nr 710.

Bolestowa Andrzejowa Katarzyna żona wójta, Katarzyna Stańska, 6.XI.1579, k. 227, nr 621; 17.VI.1579, k. 218 b, nr 527.

Bondar Jan z ul. Tykockiej, 10.III.1555, nr 127.

Borawski Daniel /Borowski Daniel/, 6.IV.1579, k. 217, nr 505; 26.XI.1579, k. 231, nr 651; 19.XII.1579, k. 231, nr 653; 19.XII.1579, k. 231v, nr 657; 20.II.1580, k. 235v, nr 700, 701.

Borowska Anna /Borowicka Anna/, 8.IX.1579, k. 224, nr 579; 6.XI.1579, k. 228v, nr 631.

Borowski Kalikst landwójt knyszyński, 9.III.1570, k. 7, nr 301; 12.IV.1578, nr 474; 18.IX.1577, k. 136, nr 473; 18.IX.1577, k. 130, nr 473; 18.IX.1577, k. 125, nr 473; 3.XII.1577, k. 139, nr 474; 12.IV.1578, k. 153, nr 475; 12.VI.1579, k. 218b, nr 526.

Borowski Kalikst vel Borowski, 18.IX.1577, k. 133, nr 473; 18.IX.1577, k. 130v, nr 473; 18.IX.1577, k. 127v, nr 473.

Borowskiego Kalikstego żona Anna ucz. /mąż określony jako szl./, 6.X.1570, k. 22v, nr 363.

Borranski Daniel /Borawski Daniel/ - rzeźnik, 18.IX.1577, k. 135v, nr 473; 18.IX.1577, k. 128, nr 473; 1578, k. 539, nr 476.

Borzim, 25.X.1554, k. 37, nr 103.

Boyno Olexy m.k. /Buyno Oliexy/, 17.I.1554, k. 12v, nr 44; 16.V.1555, k. 68v-69, nr 135; 10.IV.1557, k. 108v, nr 257.

Branscianin Hieronim, 2.IV.1557, k. 104v, nr 246.

Bransczanin Hrin /Branszczanin Hieronim/, 16.V.1555, k. 68, nr 133.

Bransczanin Jaromin, 16.II.1571, k. 42, nr 470.

Brauszczanin, 18.IX.1577, k. 127, nr 473.

Broda Jan, 12.I.1571, k. 37v, nr 445.

Brolński Salomon /Brolinski/, 14.VIII.1579, k. 222v, nr 561; 6.XI.1579, k. 228, nr 624; 26.XI.1579, k. 230, nr 642; 26.XI.1579, k. 230v, nr 646; 27.III.1580, k. 237, nr 720.

Bruskowski Jan /Broskowski Jan/ burmistrz knysz. zwany: Derdol, Dyrdol, 24.I.1570, k. 3, nr 282; 27.I.1570, k. 3v, nr 285; 18.II.1570, k. 5v, nr 287; po 19.II.1570, k. 6, nr 288; 24.II.1570, k. 6, nr 289; 24.II.1570, k. 6v, nr 292; 1.III.1570, k. 7, nr 295; 4.III.1570, k. 4, nr 296; 4.III.1570, k. 4, nr 297; 4.III.1570, k. 4, nr 297; 5.IV.1570, k. 8, nr 306;

1.VIII.1570, k. 18v, nr 346.

Bryk, 5.IV.1554, k. 24, nr 59.

Brykowa Stanisławowa ucz., 17.XI.1570, k. 30v, nr 409.

Brykowicz Iwacz kowal, 26.X.1554, k. 57, nr 103a.

Brykowicz Trochim, 14.VI.1553, nr 19.

Brzozowska Małgorzata /Brozowska/, 20.II.1580, k. 235, nr 697; 20.II.1580, k. 235v, nr 699; 4.III.1580, k. 236, nr 709.

Brzozowski Aleksander brat Piotra, Stanisława, Walentego i Marcina, 12.XI.1554, k. 14, nr 106.

Brzozowski Marcin z Brzozowa szl. brat Piotra, Stanisława, Aleksandra, Walentego, 12.XI.1554, k. 14, nr 106.

Brzozowski Piotr z Brzozowa szl. brat Aleksandra, Stanisława, Walentego i Marcina, 12.XI.1554, k. 14, nr 106.

Brzozowski Sebastian ur. pan poborca ziemi bielskiej, 3.XII.1577, k. 139, nr 474.

Brzozowski Stanisław z Brzozowa szl. brat Aleksandra, Piotra, Walentego, Stanisława i Marcina, 12.XI.1554, k. 14, nr 106.

Brzozowski Teofil /brosowski/ szl. komornik ziemski bielski, komornik ziemstwa bielskiego, 18.X.1555, k. 71v, nr 141; 15.VII.1556, k. 96, nr 220.

Brzozowski Walenty szl. brat Aleksandra, Piotra, Stanisława, Marcina, 12.XI.1554, k. 14, nr 106.

Brzozowski, 18.IX.1577, k. 127, nr 473.

Budnik Waszko m., 22.V.1554, k. 31v, nr 82.

Bujno Jurga. Jego brat rodzony to Aleksy. 10.IV.1557, k. 108v, nr 258.

Bukyan - szynkarz piwa, 18.IX.1577, k. 134v, nr 473.

Burcy Jan Siecz /zyecz/, 24.II.1570, k. 6, nr 290.

Burda, 30.IV.1554, k. 27v i 53v, nr 70.

Butka Grzesz, 1570, k. 6, nr 291.

Buzic Cornilo, 8.IX.1579, k. 224v, nr 583.

Byhowienic Marcin /Bikowienic Marcin/, 19.VI.1561, nr 281.

Byk /Bik/ Bartosz m.k. 17.I.1554, k. 12v, nr 44; 16.V.1555, k. 68v-69, nr 135.

Bykowa Zygmuntowa /Bikowa Sigmunthowa/, 5.V.1570, k. 10v, nr 320; 15.XII.1570, k. 32, nr 417.

Bykowicz /Bikowicz/ Matis sl. jego żona Dorotheicza, 17.I.1556, k. 75v-76, nr 153.

Bykowicz Augustyn /brat Lenarta/, 28.IV.1553, k. 4v, nr 3; 30.VII.1553, k. 8, nr 30.

Bykowicz Lenart brat Augustyna, 30.VII.1553, k. 8 i 8v, nr 30.

Bylina Andrzej m.k., 24.I.1570, k. 3, nr 282; 13.VIII.1570, k. 18v, nr 347.

- Bylina Andrzej, 18.IX.1577, k. 126, nr 473.
- Cabajka Anna, 19.VI.1579, k. 218bv, nr 531; 27.VI.1579, k. 218bv, nr 534; 27.VI.1579, k. 219, nr 538; 10.VII.1579, k. 220, nr 548.
- Cedrowski /Ciedrowski/ Paweł, wójt brzozowski 19.III.1557, k. 101v, nr 229; 10.IV.1557, k. 109, nr 260; 10.IV.1557, k. 109, nr 261; 10.IV.1557, k. 109, nr 262; 30.IV.1557, k. 109v, nr 264.
- Cedrowski Jakub pan /Czadrowski/, 10.IV.1557, k. 108v, nr 259; 30.IV.1557, k. 109v, nr 264.
- Chamko Stanisław, 18.IX.1577, k. 131, nr 473.
- Chelmowski Klimunt /Chelmowski/, zięć własny szl. pani Katarzyny Rzepieckiej, 24.IV.1579, k. 217v, nr 506; 24.IV.1579, k. 217v, nr 508.
- Cherubin /Chierunin/, 11.I.1555, k. 62, nr 116; 13.V.1554, k. 25v, nr 63.
- Cherubinczyk, 18.IX.1577, k. 130v, nr 473.
- Chiman, "rzemieśnik", 18.IX.1577, k. 135, nr 473; 18.IX.1577, k. 133, nr 473.
- Chimanczik Matis, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.
- Chimanieicz Olchim, 18.IX.1577, k. 129v, nr 473.
- Chimaniewicz Jaczek, 1557, k. 82v, nr 279.
- Chitko Matis, szynkarz piwa, 18.IX.1577, k. 134v, nr 473.
- Cholbowicz Choczko, syn Ostapki Holbowicza, brat Anny Marcinowej Oniskoicz, 23.X.1579, k. 227, nr 617; 6.XI.1579, k. 228v, nr 629.
- Cholewa Piotr /Choliewa Piotr/, 30.VIII.1579, k. 223, nr 565; 9.X.1579, k. 226v, nr 610.
- Cholewina Piotrowa /Cholewianka Piotrowa, Cholewina Piotrowa/, 30.VIII.1579, k. 223, nr 564; 25.IX.1579, k. 225v, nr 595.
- Choroszczenik Jakub, 18.IX.1577, k. 127, nr 473.
- Choroszek Jakub, 18.IX.1577, k. 132v, nr 473; 18.IX.1577, k. 132, nr 473.
- Chorszczenko Jakub /Choroszczenik Jakub/, 24.II.1570, k. 6, nr 290; 17.XI.1570, k. 30, nr 405.
- Chrabol, 18.IX.1577, k. 129, nr 473.
- Chrabol Wask /Wasko/, 18.IX.1577, k. 125, nr 473; 18.IX.1577, k. 124v, nr 473.
- Chrabol Wojciech, 18.IX.1577, k. 130v, nr 473.
- Chromy Iwan, 3.IV.1579, k. 216v, nr 502.
- Chwalczewski Piotr /Phalczewski Piotr, Chwaliczowski/, rządcą i sprawcą zamków i dworów w WKs.Lit., starosta knyszyński i zabielski, podkomorzy kaliski, 20.VII.1553, k. 1, nr 23; 16.II.1554, k. 16, 39, 18, 19, nr 49, nr 51; 4.IV.1554, k. 22, nr 58; 23.XI.1554, k. 58v, nr 100; 5.VI.1555, k. 69v, nr 137; 18.X.1555, k. 71v, nr 141; 6.IV.1556, k. 76, nr 163; 7.VI.1556, k. 70, nr 177; 12.II.1557, k. 51, nr 208; 24.II.1557, k. 95, nr 216; 26.II.1557, k. 95v, nr 217; 12.III.1557, k. 100, nr 226; 27.III.1557, k. 103v, nr 231; 2.IV.1557, k. 105, nr 247; 9.IV.1557, k. 107v, nr 224; 10.IV.1557, k. 108, nr 261; 10.IV.1557, k. 109, nr 273; 9.V.1557, k. 112, nr 274; 10.V.1557, k. 113v, nr 274.
- Chwieckowa Nastasja, kuśnierka, matka Iwana, 27.III.1579.
- Chwieczko, 26.XII.1579, k. 232, nr 665.
- Chwieczkoicz Jan /Chwieczkowicz/, 18.IX.1577, k. 131, nr 473.
- Chwieczkowa, 18.IX.1577, k. 126v, nr 473.
- Chwieczkowicz Liewon, jego żona Nastasja, 3.XI.1570, k. 26, nr 384.
- Chwieczkowiczowa Liewonowa Nastasja, 3.XI.1570, k. 26, nr 384.
- Chwiedoroicz Szczesny, 18.IX.1577, k. 129v, nr 473, k. 129, nr 473.
- Chylina Jan szl., dziecko szl. Jana i Zofii Chylinów z Pisank, brat również małoletniej Małgorzaty, 10.VIII.1579, k. 221, nr 557. Chwieczko, 18.IX.1577, k. 127, nr 473.
- Chylina Łukasz szl., jego żona Zofia z Pisank szl., ich dzieci nie mające lat: Jan i Małgorzata, 10.VIII.1579, k. 221, nr 559.
- Chylina Małgorzata, szl. dziecko szl. Jana i Zofii Chylinów z Pisank, siostra małoletniego Jana, 10.VIII.1579, k. 221, nr 559.
- Chylina Zofia z Pisank /wdowa po szl. Łukaszu/, ich dzieci małoletnie: Jan i Małgorzata, 10.VIII.1579, k. 221, nr 559.
- Ciechonowski /Cziechonowski/ Paweł m.k., 17.IV.1553, k. 29, 12.II.1557, k. 71, nr 220.
- Cieciulka Jan, 3.VII.1579, nr 548.
- Cielesz, stryj Jana Postrzygacza, brat Waska Postrzygacza, 6.III.1579, k. 214, nr 480.
- Cimoch Raczka, 10.III.1555, k. 67, nr 130.
- Climkowicz Jan, kowal z ul. Dworskiej, 19.III.1554, k. 20v, nr 55.
- Cokolda z Boguszeza, 20.XI.1554, k. 63v, nr 109.
- Cygan Łukasz /Czigan Łukasz/, 19.III.1579, k. 215, nr 486; 3.IV.1579, k. 216, nr 499; 4.III.1580, k. 235v, nr 703.
- Czabaj Marcin, 19.VI.1561, nr 281.
- Czabay, 18.IX.1577, k. 131, nr 473.
- Czabayka /"piekarze i przekupnie"/, 18.IX.1577, k. 135, nr 473; 18.IX.1577, k. 130, nr 473.
- Czapnik, 18.IX.1577, k. 133, nr 473; 18.IX.1577, k. 131v, nr 473; 18.IX.1577, k. 129v, nr 473; 18.IX.1577, k. 129, nr 473; 18.IX.1577, k. 128v, nr 473; 18.IX.1577, k. 133v, nr 473.
- Czar Czimoch, robotny z miasta Knyszyna, jego córka nieżyjąca już była za mężem robotnym Sienkiem w Chrabołach, 5.I.1571, k. 36, nr 439.
- Czar Mikołaj, 29.V.1556, k. 83, nr 173.

Czarik, 18.IX.1577, k. 128v, nr 473.
Czarny Marcin z ul. Grodzieńskiej, 5.IV.1554, k. 24, nr 59; 12.XI.1554, k. 14, nr 106.
Czarowa /"piekarze i przekupnie"/, 18.IX.1577, k. 135, nr 473; 18.IX.1577, k. 131, nr 473.
Czarowa /Czarowa Jedwicha, 5.VI.1579, k. 218av, nr 518.
Czarzik Jan op. vel Czar Jan m.k., 3.XI.1570, k. 24v, nr 377; 3.XI.1570, k. 25, nr 379; 12.I.1571, k.37, nr 441.
Czarzik Mathis op., 5.V.1570, k. 10, nr 319.
Czarzikowa Janowa, 1.III.1570, k. 7, nr 295.
Czarzyk Stanisław, 6.IV.1557, k. 105v, nr 250.
Czczerej Jan /Czucerei/ z Sawina ucz. /Cziczerej/, brat rodzony nieboszczyka Michała Czucereja, 5.II.1580, k. 234, nr 685; 5.II.1580, k. 234v, nr 686.
Czczerej Michał niegdy będący mąż Małgorzaty Mikołajówny, 5.II.1580, k. 234, nr 685; 5.III.1577, k. 234, nr 685; 14.I.1580, k.233, nr 672;
Czczerejow Roman ucz., 15.XII.1570, k. 32v, nr 420.
Czechczina Michałowa, 15.XI.1555, k. 74-74v, nr 150.
Czechowski Paweł. Ma synów zwanych też Pawłowskimi, 2.IV.1557, k. 104v, nr 245.
Czczernil Maciej /Czicziołka, Cziucziul/, 27.V.1554, nr 67.
Czentka Michał, 18.IX.1577, k. 129, nr 473; 18.IX.1577, k. 127, nr 473.
Czepczyk Szczęśny, 19.VI.1561, nr 281.
Czethka Michał m., jego brat to Matis Jemiołka, 16.II.1554, k. 18v, nr 50.
Cziborowski szl. , 5.V.1570, k. 11v, nr 328; 5.V.1570, k. 12, nr 329.
Cziechanow Mikołaj, 18.IX.1577, k. 130v, nr 473.
Cziechanowcza Pawłowa, 21.IX.1579, k. 225, nr 588.
Cziechna, komornica, 18.IX.1577, k. 135v, nr 473.
Cziechonowianin, 18.IX.1577, k. 134, nr 473, k. 130, nr 473.
Czieslik Matis, 18.IX.1577, k. 127, nr 473.
Czigan Łukasz, 18.IX.1577, k. 125, nr 473; 18.IX.1577, k. 129, nr 473.
Czimochoicz Paweł, 18.IX.1577, k. 128, nr 473.
Czimochow syn Jarmocz, robotny, 19.I.1571, k. 39, nr 451.
Cziwnik Jan sł. zięć Giendrichowicza Matisa, mieszczanina i kupca łomżyńskiego, 28.IV.1570, k. 10, nr 317; 22.VIII.1570, k. 21v, nr 350; 20.X.1570, k. 23v, nr 370; 12.I.1571, k.38, nr 446.
Cziwnikowa Janowa, córka Matisa Giendrichowicza mieszczanina i kupca łomżyńskiego, 25.VIII.1570, k. 19, nr 352; 10.XI.1570, k. 28, nr 395.

Czizik, 29.II.1556, nr 160; Czizina Janowa, 2.IV.1557, k. 105, nr 247.
Czmut Hrin z ul. Goniądzkiej m.k., 19.II.1557, k. 94, nr 212.
Czmuth Hrin, 10.II.1559, k. 94, nr 280.
Czortek Wojciech sł., 20.X.1570, k. 24, nr 372; 16.II.1571, k. 41v, nr 467.
Czortek Wojciech, 25.I.1580, k. 233, nr 674.
Czortek Wojtek, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.
Czuczereioua, 18.IX.1577, k. 127, nr 473.
Czuczereiowa Matiszoua, 18.IX.1577, k. 129, nr 473.
Czuczerej Grzegorz /Cziczerej/, mąż Anny, 5.II.1580, k. 234v, nr 686.
Czuczerejczikowa wdowa Helena, macocha Michała Czuczereja, matka jego brata, 17.XI.1570, k. 29v, nr 404.
Czuczerejowa Grzegorzowa Janowa, 23.III.1580, k. 236v, nr 714.
Czuczerejowa Małgorzata Mikołajówna ucz. m.k. jej mąż Michał Czuczerej nie żyje, 5.II.1580, k. 234, nr 684; 5.II.1577, nr 685.
Czuczerey Michał, 18.IX.1577, k.130, nr 473; 18.IX.1577, k. 128, nr 473.
Czwinthuszowa zob. Quintusowa
Czynchiel Mikołaj /Czuchil, Cziocziel/, 22.VI.1554, nr 80; 22.VI.1554, k. 31, nr 81; 26.VI.1556, k. 84, nr 180.
Czywunikowskie, 18.IX.1577, k. 125, nr 473.
Czyza Jan, 22.X.1556, k. 88, nr 189.
Dawidek Mikołaj mieszczanin warszawski, 8.IV.1556, k. 76v-77, nr 164.
Dawidowa szewcowa /Sowczowa/, 14.I.1580, k. 233, nr 670.
Dąbrowska Małgorzata szl. c. Stanisława Zaręby Kopeka z Wilczej Góry, mąż Piotr Dąbrowski, bracia Mikołaj i Wojciech Zarębowie z Wilczej Góry, 14.XI.1554, k. 59, nr 108.
Dąbrowski Piotr, mąż Małgorzaty Zaręby c. Stanisława Zaręby Kopeka, 14.XI.1554, k. 59, nr 108.
Dąbrowski Rafał, szl., 10.VII.1579, k. 219v, nr 545; k. 220, nr 546; 30.VIII.1579, k. 223v, nr 571.
Dąmbrowska Helena, żona Józefa 9Dąmbrowska Józefowa/, komornica, 25.V.1579, k. 218a, nr 515; 25.IX.1579, k. 225, nr 594; 30.VIII.1579, k. 223, nr 566; 25.IX.1579, k. 226, nr 599; 25.IX.1579, k. 226, nr 601; 19.XII.1579, k. 231v, nr 653; 19.XII.1579, k. 231v, nr 658; 23.III.1580, k. 237, nr 717.
Dąmbrowski Adam /Jadam/, 25.IX.1579, k. 225v, nr 598; k. 226, nr 602
Dąmbrowski Józef, jego żona Helena, komornik, 25.V.1579, k. 218a, nr 515; 19.XII.1579, k. 231v, nr 658.

Dąmbrowski Marchel, "rzemieśnik", 18.IX.1577, k. 134v, nr 473.
Dąmbrowski Zygmunt, 18.IX.1577, k. 134, nr 473; 18.IX.1577, k. 134v, nr 473; k. 133v, 473; 18.IX.1577, k. 132, nr 473; 18.IX.1577, k. 131v, nr 473.
Dąmbrowski, 18.IX.1577, k. 133v, nr 473.
Demian Ossocznik kniasinski, 20.XI.1556, k. 90, nr 193.
Denis z Zabiela /poddany KJM zabielski/, 4.IV.1554, k. 22v, nr 58.
Denis, 16.V.1555, k. 68, nr 133.
Denisz z Markowa, 19.VI.1561, nr 281.
Deniszewicz Stech, 19.VI.1561, nr 281.
Derdof Jan, 18.IX.1577, k. 125, nr 473; 18.IX.1477, k. 133, nr 473; 18.IX.1577, k. 133, nr 473.
Derszkowa wdowa ucz., 3.XI.1570, k. 25v, nr 382.
Diabka Mathuse, 17.I.1556, k. 75v, nr 153.
Dichta Jakub, 18.IX.1577, k. 125v, nr 473.
Dipczyk Jakub op., 26.V.1570, k. 13-13v, nr 335; 9.VI.1570, k. 13v, nr 337.
Dipka Sobiech /Dipka Szobiech/, 18.IX.1577, k. 130, nr 473; 18.IX.1577, k. 128v, nr 473.
Dmoch Matis, 18.IX.1577, k. 132v, nr 473.
Dmochowski, 18.IX.1577, k. 127, nr 473.
Dmosik Bartosz, 30.VIII.1579, k. 223v, nr 573.
Dmosika Bartosza żona, 30.VIII.1579, k. 223v, nr 573.
Dolega Maciej, 15.II.1555, k. 64-65, nr 122
Dolega Maruszcza żona Salomona cieśli, 17.II.1571, k. 42v, nr 472.
Dolega Solomun m.k. cieśla z ul. Grodzieńskiej, 14.VII.1570, k. 15v, nr 343; 17.II.1571, k. 42v, nr 471.
Dołęga Marcin, poseł wójtowski, 27.III.1579, nr 496.
Dołężina Barbara, 8.IX.1579, k. 224, nr 579; 6.XI.1579, k. 228v, nr 631.
Dombrowski Stanisław si., 20.V.1570, k. 12v, nr 332.
Dorota matka Jadwigi Janowej Zubowej, 15.III.1580, k. 236v, nr 713.
Dorota siostra Heleny Zielonkowej, szwagierka Jakuba Zielonki, 19.III.1579, k. 215, nr 485 i 487.
Dowoyna pan, 26.II.1557, k. 96, nr 219; 3.III.1557, k. 99v, nr 224; 9.V.1557, k. 112-113v, nr 273.
Drabczynskie, 18.IX.1577, k. 125, nr 473.
Drapka Matis, 21.X.1556, k. 87v, nr 186.

Droboth Andrzej, 18.IX.1577, k. 131, nr 473; 18.IX.1577, k. 130v, nr 473, 18.IX.1577, k. 129v, nr 473.
Drohiczanie Matys, 20.XI.1554, k. 63v, nr 109; 28.IV.1553, k. 4v, nr 3, 26.V.1553, k. 3v, nr 13; 30.VII.1553, k. 7v, nr 27; 1.VIII.1554, k. 55v, nr 89; 22.VIII.1554, nr 92; 9.VII.1554, k. 55, nr 85; 16.II.1554, k. 18, nr 49; 14.IX.1554, k. 35v, nr 84.
Drzasd Grzegorz kowal, brat Wojciecha Drzazda, 17.I.1557, k. 93, nr 199; 17.I.1557, k. 93v, nr 201.
Drzasd Marcin /Drasc/, 12.VIII.1554, k. 38, nr 91.
Drzasd Wojciech /Drascz, Drzazd, Drascz, Drascz, Drzeszcz Albert etc/, 30.VII.1553, k. 7v, nr 26; 30.VII.1553, k. 8, nr 29; 30.VII.1553, k. 8, nr 30, 30.VII.1553, k. 8, nr 31; 1.VIII.1553, k. 8v, nr 33; 4.VIII.1553, k. 9, nr 36; 16.XII.1553, k. 2, nr 43; 17.I.1554, k. 12v, nr 44; 16.II.1554, k. 16, nr 47; 12.III.1554, k.k. 19, nr 53; 16.III.1554, k. 20, nr 54; 19.III.1554, k. 20v, nr 55; 19.III.1554, k. 21, nr 56;
Drzasd Wojciech, 13.IV.1554, k. 45, nr 63; 23.VI.1554, k. 32v, nr 84; 12.VIII.1554, k. 38, nr 91; 7.IX.1554, k. 35, nr 96; 14.IX.1554, k. 35v, nr 97; 14.XI.1554, k. 59, nr 108; 5.VI.1555, k.69v, nr 137; 29.II.1556, k. 59v, nr 160; 9.IV.1556, k. 77v, nr 166; 17.IV.1556, k.78-78v, nr 167; 17.IV.1556, k. 78v-79, nr 178; 7.VI.1556, k. 70, nr 184; 21.X.1556, k. 88, nr 189; 28.XII.1556, k. 91, nr 195.
Drzasd Wojciech, 26.II.1557, k. 97v-99, nr 223; 3.III.1557, k. 99v, nr 225; 12.III.1557, k. 100-100v, nr 226; 19.III.1557, k.101, nr 229; 21.III.1557, k. 101v, nr 230; 26.III.1557, k.102, nr 233; 27.III.1557, k. 103, nr 236; 2.IV.1557, k. 106, nr 251; 10.IV.1557, k. 108v, nr 259; 7.V.1557, k. 110, nr 266; k. 82v, nr 279.
Drzasd Wojciech, 29.VI.1555, k. 70v, nr 138, 139; 18.X.1555, k. 71v, nr 141; 25.X.1555, k. 72v, nr 143; 29.II.1556, k. 59v, nr 160.
Drzesd Wojciech, burmistrz, 8.I.1557, k. 91v, nr 196; 10.I.1557, k. 92, nr 197; 16.I.1557, k. 92v-93, nr 198; 17.I.1557, k. 93, nr 199; 17.I.1557, k. 93v, 201; 19.I.1557, k.44, nr 203; 26.I.1557, k.49v, nr 204; 29.I.1557, k. 49v, nr 209; 12.II.1557, k.51, nr 210; 18.II.1557, k.14v, nr 211; 24.II.1557, k. 95, nr 216; 26.III.1557, k. 96-96v, nr 220.
Duda, 18.IX.1577, k. 132v, nr 473.
Duiabelsk /Dwiabelk/ Jan, 30.IV.1554, k. 27v i 53v, nr 70.
Dulski pan, 18.IX.1577, k. 135, nr 473; 18.IX.1577, k. 131v, nr 473.
Dupik Stanisław handluje chmielem, 26.III.1557, k. 102v, nr 235.
Dutha Tomko z Dragow zwany Sokolów, 13.IV.1554, k. 25v, nr 63; 11.I.1555, k. 62, nr 117, nr 116.
Dworakoicz /Dworak/ Jan /Dworakowicz/, 9.IV.1557, k. 106-107, nr 251.
Dworakoicz Wojtek, 2.IV.1557, k. 105, nr 248.
Dworanin Choma, 18.IX.1577, k. 134, nr 473.
Dzeczkwicz Jan z Knyszyna z ul. Goniądzkiej, 9.V.1557, k. 112-113v, nr 273.

Dziaczkowski Łukasz, 10.IV.1557, k. 108v, nr 257.
Dziczczina Jakubowa, 25.VIII.1570, k. 19v, nr 355.
Dzieciakowicz Jakub, brat Zofii, syn Franczka, 29.XII.1554, nr 113.
Dzieciakowicz Zofia, córka Franczka, siostra Jakuba, 29.XII.1554, nr 113.
Dzieczalkowicz Franczek, 29.XII.1554, k. 60, nr 113.
Dziekoński Wdziękowski Jakub szl., 7.V.1557, k. 110-110v, nr 266; 7.V.1557, k. 111v, nr 272.
/Dziekoński/ Wdziękowski Jan szl., 7.V.1557, k. 110-110v, nr 266.
Dziemid, 25.X.1555, k. 72, nr 142.
Dziemit z Kolodzew, 7.V.1557, k. 110, nr 266.
Dziemitek Marek /Dziemidowicz, Dziemid/, 26.V.1553, nr 11; 12.XI.1554, k. 14, nr 106; 25.X.1555, k. 72, nr 142.
Dzienis /"piekarze i przekupnie"/, 18.IX.1577, k. 135, nr 473.
Dziennissowicz Stecz, zięć Kolenkowej, szwagier Lukyana, 22.VI.1554, k. 14, nr 79.
Dziennissowicz Misko z ul. Grodzieńskiej, 6.IV.1557, k. 105v, nr 250.
Dzierzanowski, 18.IX.1577, k. 126v, nr 473.
Dzierżek Paweł, 19.VI.1561, nr 281.
Dzieszkowa Hołacka /Huliana/, 1.VIII.1553, k. 8v, nr 33; 22.X.1556, k. 88, nr 189.
Dzietko Sziman /vel Dzietho Simon/, 18.IX.1577, k. 133, nr 473; k. 131, nr 473; 18.IX.1577, k. 129v, nr 473.
Dzieżek Jan, 20.VI.1554, k. 54v, nr 77.
Dzięciołkowskie, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.
Dzjaczko Jakub m.k., 21.II.1556, k. 85v, nr 155.
Dzmitr cieśla, 18.IX.1577, k. 125v, nr 473.
Eleemozinari Valentini, chirurg łomżyński, 14.V.1579, k. 218a, nr 513.
Ezembardy Wawrzyniec Tatarzyn /Ezembardii/, 28.I.1580, k. 233v, nr 677; 5.II.1580, k. 234v, nr 687; 4.III.1580, k. 235v, nr 702; 15.III.1580, k. 236v, nr 712.
Falibursa Andrzej, 25.VIII.1554, k. 34, nr 93.
Falup Marcin, 18.IX.1577, k. 130v, nr 473.
Famia córka Heleny z Quintusów, siostrzenica Urszuli Quintusówny, siostrzenica Tomasza Quintusa /zaginionego/, 8.IX.1579, k. 224v, nr 584.
Fiedkowa Pldoczia, 25.VIII.1554, k. 34, nr 93.
Fiedor kowal /Chwieczko/ /Fieczko kowal/, 19.XI.1579, k. 229v, nr 639; 26.XI.1579, k. 230v, nr 644.
Fiedor szewc, 21.IX.1579, k. 225, nr 588; 25.IX.1579, k. 226, nr 603.

Filip z Bruszoua, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.
Filipczyk Jan brat Piotra Filipczyka /Philipezyk/, 23.XI.1554, k. 58, nr 110.
Filipczyk Piotr, 19.III.1555, k. 66, nr 129; 23.XI.1554, nr 110; 9.XI.1554, k. 36, nr 105; 19.III.1557, k. 101-101v, nr 227.
Filipczyk Stanisław z ul. Grodzieńskiej, 5.IV.1554, k. 24, nr 59; 9.XI.1554, k. 36, nr 105.
Filipczykowa Anna, 1.VIII.1553, k. 8v, nr 34.
Filipczykowa, 18.IX.1577, k. 133, nr 473.
Florian szynkarz piwa, 18.IX.1577, k. 134v, nr 473.
Forth Stanisław, 12.II.1557, k. 71, nr 210.
Fortuna Jurek m.k., 2.VI.1553, nr 15; 7.VI.1556, k. 70, nr 177.
Franch Katarzyna ż. Michała Mranka, 20.XI.1554, nr 109.
Franciszek krawiec, mieszczanin lubelski, 10.XI.1570, k. 27v, nr 390.
Franczek /piwowar/, 18.IX.1577, k. 128v, nr 473.
Franczek /piwowar/, 9.IV.1557, k. 107, nr 252.
Franczek horodniczy - szlachetny, 26.V.1553, nr 9.
Franek Michał z ul. Dworskiej, 20.XI.1554, k. 63, nr 109.
Franek Szymon, 27.III.1557, k. 103v, nr 239.
Frankowa, 19.VI.1561, nr 281.
Frankowicz Szymon /Franek Siman/ m.k., 9.II.1571, k. 40, nr 259.
Frankowicz Szymon, 28.IV.1553, nr 3; 30.VII.1553, k. 7v, nr 26; 21.X.1556, k. 86v, nr 184; 14.XI.1556, k. 88v-89, nr 189; 25.XI.1556, k. 90v, nr 193; 10.I.1557, k. 92, nr 197; 17.I.1557, k. 93v, 199; 26.II.1557, k. 97v-99, nr 222; 26.I.1557, k. 49v, nr 204; 6.V.1557, k. 111v, nr 264; 7.V.1557, k. 110v, nr 267.
Frankowicza Szymona żona, 10.I.1557, k. 92, nr 197; 7.V.1557, k. 110v, nr 267.
Fronczek piwowar, 30.VI.1570, k. 15, nr 342; 8.XI.1570, k. 26v, nr 386.
Fronczek z miasta Goniądza, ucz., 17.XI.1570, k. 28v, nr 397.
Fronczkowa piwowarowa, 30.VI.1570, k. 15, nr 342.
Fwiedor Stary Klucznik /Hwiedor, Chwiedor, Hwedor/, 30.VII.1553, k. 7v, nr 26; 1.VIII.1553, k. 8v, nr 33; 4.VIII.1553, k. 9, nr 36; 30.XI.1553, k. 12, nr 42; 16.II.1554, k. 17, nr 47; 16.III.1554, k. 54, nr 54; 19.III.1554, k. 20v, nr 55; 19.III.1554, k. 21, nr 56; 2.IV.1554, k. 21v, nr 57; 4.IV.1554, k. 22, nr 58.
Fwiedor Stary Klucznik, 13.IV.1554, k. 25, nr 62; 13.IV.1554, k. 25v, nr 63; 19.IV.1554, k. 26, nr 65; 12.V.1554, k. 28v, nr 73; 1.VI.1554, k. 29v, nr 75; 22.VI.1554, k. 30v, nr 78; 22.VI.1554, k. 13v, nr 78; 22.VI.1554, k. 30v, nr 80; 22.VI.1554, k. 32v, nr 83; 23.VI.1554, k. 33v, nr 84; 27.VII.1554, k. 33v, nr 88; 5.VI.1555, k. 69v, nr 137; 17.I.1556,

k. 75, nr 151; 21.II.1556, k. 85v, nr 156.
Fwiedor Stary Klucznik, 9.IV.1556, k. 77v, nr 166; 17.IV.1556, k. 78v, nr 168; 21.X.1556, k. 87v, nr 185; 28.XII.1556, k. 91, nr 199; 16.I.1557, k. 92v-93, nr 198; 26.I.1557, k. 49v, nr 204; 27.III.1557, k. 103, nr 236; 27.III.1557, k. 103v, nr 239; 9.IV.1557, k. 106, nr 251; 7.V.1557, k. 110, nr 266; 11.V.1557, k. 113v, nr 275.
Gajowski, 3.VII.1579, k. 219, nr 542.
Gawric szwiec, 18.IX.1577, k. 125, nr 473.
Gawris, 3.IV.1579, k. 216v, nr 502.
Gałkowski Marcin /Gothkowski/, 24.IV.1579, k. 217, nr 506; 24.IV.1579, k. 217v, nr 508.
Gbureczik Jan, robotny, 19.I.1571, k. 38, nr 448.
Gebass Stanisław, 22.VI.1554, k. 14, nr 79.
Gicza /Hincza/ Stanisław syn Andrzeja Gicza szewca, 15.III.1555, k. 65v, nr 124; 15.IV.1554, k. 13v, nr 64.
Gicza Andrzej, swiecz, 9.V.1557, k.112-113v, nr 273; 15.III.1555, k. 65v, nr 124; 15.II.1555, k. 64v, nr 121.
Giegahka Stanisław m.k. sl., 5.IV.1570, k. 8v, nr 309; 12.I.1571, k. 37, nr 442.
Gieglinski /Gieglunski/ Bartosz, 15.XII.1570, k. 32v, nr 422.
Gienrichowicz Matis sl. mieszczanin łomżyński, 9.III.1570, k. 7, nr 301; 22.VIII.1570, k. 21v, nr 349; 22.VIII.1570, k. 21v, nr 350; 13.II.1571, k. 41, nr 464; 13.II.1571, k. 41, nr 465.
Gil Marcin, 15.XII.1570, k. 31v, nr 414.
Ginca Wojciech /gincza Wojciech/, 25.IX.1579, k. 225v, nr 597; k. 226, nr 600; 9.X.1579, k. 227, nr 613; 19.XII.1579, k. 231v, nr 657.
Gincza Jan, 4.III.1580, k. 236, nr 705.
Głuch Czimochowicz Paweł, 6.III.1579, k. 214v, nr 482; 3.VII.1579, k. 219v, nr 543.
Głucha Piotrowa, 19.VI.1561, nr 281.
Gnida Andrzej sl. m.k., 6.IX.1570, k. 20v, nr 369; 15.XII.1570, k. 32v, nr 421.
Golasik Jan /Golias Jan, Golarz Jan/, 6.XII.1554, k. 60, nr 111; 22.VI.1554, k. 13v, nr 78; 19.VI.1561, nr 280.
Golasiowicz Tomek, 19.VI.1561, nr 281.
Golasiwicz Wawrzyniec, 8.IV.1556, k. 77v, nr 165.
Goliassowa Stara, 22.VI.1554, k. 68, nr 78; 16.V.1555, k. 68, nr 134.
Gollasik Michał /Golas Michał/ rzeźnik, 30.VII.1553, nr 32; 5.VI.1555, k. 69v-70, nr 137; 17.IV.1556, k. 78-78v, nr 167; 17.IV.1556, k. 78v-79, nr 168.
Gołasiak Jan, 2.IV.1557, k. 104v, nr 246.

Goniowczyk Jeronim mieszczanin vel Gomowski, 20.XI.1556, k. 89, nr 191.
Gottard Łukasz zob. Krzyszewski Gottard Łukasz.
Gowianko Mikołaj ojciec Franciszka vel Gawienko, 21.X.1556, k. 86v-87, nr 185; 14.XI.1556, k. 88v-89, nr 189; 27.III.1557, k. 103v, nr 292; 19.II.1557, k. 94v, nr 212; 26.II.1557, k. 97v-99, nr 222; 27.III.1557, k. 102, nr 232; 6.V.1557, k. 111v, nr 265; 7.V.1557, k. 111, nr 269.
Gowienkowicz Franciszek vel Szaraszaninow Mikołajow syn Franciszek, 21.X.1556, k. 86v, nr 184-185; 14.XI.1556, k. 88v-89, nr 190; 17.I.1557, k. 93v, nr 199.
Górski Jakub, 4.III.1580, k. 236, nr 704.
Górski Stanisław /Gorski/, 19.XI.1553, k. 11, nr 40.
Gówno Wojciech /Gowno/, 25.IX.1579, k. 226, nr 604, 605.
Gówno Wojciech, 18.IX.1577, k. 131, nr 473.
Grabowski Matis ucz., 24.I.1570, k. 3, nr 283; 5.V.1570, k. 12, nr 329.
Grabowski Michał, 19.XII.1579, k. 231v, nr 657.
Grabowski Warzeysz /?! mieszczanin, 4.III.1570, k. 5v, nr 300.
Grabowski, 18.IX.1577, k. 135, nr 473; 18.IX.1577, k. 131v, nr 493.
Grabowskiego Warzeyesza /?! pasierb, 1570, k. 5v, nr 300.
Grajewski pan, właściciel dworu k/Augustowa, 14.VII.1570, k. 15v, nr 343.
Gralina Barbara Marcinowa, 6.III.1579, k. 214, nr 498; 19.III.1579, k. 214v, nr 484-485; 19. III.1579, k. 215v, nr 491.
Gralli Marcin, 19.III.1579, k. 215, nr 485.
Gramoczewicz Wiasko /Gremocza, Grzmoczewicz/, krewny, jego wójkiem jest Aleksy /Olexy/, 9.IV.1557, k. 106-107, nr 251.
Grandzicz Paweł z miasta Grodna ucz., 8.II.1571, k. 39v, nr 457; 15.II.1571, k. 41v, nr 466.
Grigiel Taśnik /Gregiel/, 13.III.1579, k. 214v, nr 483; 14.I.1580, k. 233, nr 673.
Griglowa Młoczkowa, 18.IX.1577, k. 136, nr 473.
Grigoicz Staś z Kalinówki, 14.I.1580, k. 233, nr 670; 14.I.1580, k. 233, nr 673; 27.III.1580, k. 237, nr 717.
Grigoicz Staś z Kalinówki, 3.IV.1579, k. 216v, nr 501-502;
Groeski Matis, 9.IV.1557, k. 107, nr 252.
Groczi Michał, ksiądz wikary z Krypna, 1.III.1556, k. 79-79v, nr 162.
Grodnianin Iwan, 18.IX.1577, k. 125, nr 473.
Grodnianin Iwan, 24.IV.1579, k. 217v, nr 506.
Groszowski Wojciech czapnik, 19.XI.1579, k. 229v, nr 637; 26.XI.1579, k. 230v, nr 649; 19.XII.1579, k. 231, nr 655.

Grunorski /Genorski/ Bliasko, 9.V.1557, k. 112-113v, nr 273.
Grzegorz pasierb Michała Franko z Dworskiej, syn Katarzyny, 20.XI.1554, nr 109.
Grzegorz, 18.IX.1577, k. 133, nr 473.
Grzegorz, nieżyjący już mąż Barbary Barthoszkowej, 11.V.1554, k. 28, nr 72.
Grzegorzec Stanisław, 6.IV.1579, k. 217, nr 505.
Grzegorzec Stanisław, 18.IX.1577, k. 128, nr 473.
Grzesiowa Katarzyna, 22.XI.1553, k. 11v, nr 41.
Grześ kowal, 11.X.1553, k. 10, nr 39.
Gudoss Paweł, 22.VI.1554, k. 30v, nr 80.
Gudosz /Gudoz/ Tomek, 16.V.1570, k. 14v, nr 340; 17.XI.1570, k. 30, nr 406; 9.II.1571, k. 40, nr 459.
Gudosz Tomek, 18.IX.1577, k. 129v, nr 473; 18.IX.1577, k. 128v, nr 473.
Gudosz Tomek, 2.VI.1553, nr 15.
Gudosz, 26.VI.1556, k. 84, nr 180.
Gudoszowa Anna, żona Gudosa, 26.VI.1556, k. 84, nr 180.
Gugno Wojciech /zwany też Krywuloicz Wojciech/, 27.III.1580, k. 237, nr 717; 27.III.1580, k. 237, nr 751.
Gumowska Wojciechowa, Wojciecha krawca żona, 21.IX.1579, k. 225, nr 588; 25.IX.1579, k. 226, nr 603.
Gumowski Maciej /vel Gumowski Matis/, 18.IX.1577, k. 133, nr 473. k. 125, nr 473.
Gumowski Wawrzyniec m.k. sl., jego syn Wojciech, 23.III.1557, k. 102, nr 231; 26.III.1557, k. 102, nr 233.
Gumowski Wojciech, krawiec, 24.IV.1579, k. 217v, nr 506; 12.VI.1579, k. 218v, nr 532; 19.VI.1579, k. 218, nr 551; 14.VII.1579, k. 220v, nr 552; 23.VII.1579, k. 221, nr 559; 25.IX.1579, k. 225, nr 589; 15.IX.1579, k. 226, nr 603; 9.X.1579, k. 226v, nr 610; 6.XI.1579, k. 228, nr 622; 6.XI.1579, k. 228, nr 625; 26.XII.1579, k. 232v, 628, 669; 4.III.1580, k. 236, nr 707.
Gumowski Wojciech, sl., 5.V.1570, k. 11, nr 325; 14.VII.1570, k. 16v, nr 344.
Gumowski Wojciech, syn Wawrzyńca m.k., 23.III.1557, k. 102, nr 231; 26.III.1557, k. 102, nr 233.
Gurski Andrzej, 2.I.1571, k. 35, nr 431; 2.I.1571, k. 35, nr 432.
Gusdal Jan /Kusdol Jan/, 22.VIII.1570, k. 21v, nr 349; 6.X.1570, k. 22v, nr 363.
Gusowicz Sobiech, 26.VI.1556, k. 84, nr 179.
Guz Andrzej /Gusz Andrzej/, 28.IV.1570, k. 10, nr 316; 5.V.1570, k. 10v, nr 324; 27.I.1570, k. 3v, nr 285.
Haczko /hieronim/, 18.IX.1577, nr 493.

Haćko Hieronim zięć Jana Postrzygacza, 6.III.12579, k. 214, nr 479, 480.
Hanczewicz Matis sl., mieszczanin goniądzki, poddany JMP wojewody połockiego, 3.III.1557, k. 99v, nr 223; 2.IV.1557, k. 105, nr 247.
Hanna Odźwierna, 14.VII.1579, k. 220v, nr 555.
Hanna odźwierna, 18.IX.1577, k. 135v, nr 473; 18.IX.1577, k. 126, nr 473.
Hapon op. m.k. 20.X.1570, k. 24, nr 375; 15.XII.1570, k. 31v, nr 415.
Hawryło /Awryło/, 15.III.1555, nr 126; 16.III.1555, nr 33; 8.III.1554, k. 19, nr 52.
Hejszmont Mikołaj szl., 4.I.1571, k. 35v, nr 433; 4.I.1571, k. 35v, nr 434.
Helena /siostra żony Jakuba Zielonki/, 19.III.1579, k. 215, nr 487.
Helska, szynkarka gorzałki, 18.IX.1577, k. 134v, nr 473.
Hermanowa, 19.VI.1561, nr 281.
Hevler Jan, mieszczanin warszawski, 8.IV.1556, nr 164.
Hieronim, krawiec /sartor, Hieronimek/, 27.V.1579, k. 218bv, nr 533.
Hieronim, krawiec, 18.IX.1577, k. 135, nr 473.
Hieronim, kuśnierz /vel Hieron kuśnierz/, 18.IX.1577, k. 132, nr 473; k. 132v, nr 473.
Hieronimczik Wojciech, jego żona Hieronimka, Hieronimczikowa, 27.IX.1579, k. 219, nr 539; 8.IX.1579, k. 224, nr 575; 26.XI.1579, k. 230, nr 644; 28.I.1580, k. 233v, nr 678; 20.II.1580, k. 235, nr 695.
Hieronimczikowa Anna, żona Wojciecha Hieronimczika, ciotka Wawrzyńca Blaskoic-po Matisie Blaskoic /Hieronimkowa, Hieronimczika, Hieronimczika/, 19.III.1579, k. 215, nr 488; 1.V.1579, k. 217v, nr 509; 14.V.1579, k. 218, nr 514; 27.VI.1579, k. 219, nr 539; 14.VII.1579, k. 220v, nr 553; 30.VIII.1579, k. 223, nr 569.
Hieronimowa Barbara, szewcowa, 27.III.1580, k. 237, nr 718.
Hieronimowa Jeronima zob. Jeromina
Himaniowicz Jaczko, 15.XII.1570, k. 31, nr 412.
Himanuyowicz Olhim, sl. /Himaniowicz/, 20.V.1570, k. 12v, nr 332.
Hocielka Piotras, 25.I.1580, k. 233, nr 674.
Holbowicz Ostapko, niegdy będący, ojciec Hoczki, ojciec Anny Marcinowej, 23.X.1579, k. 227, nr 617; 6.XI.1579, k. 228v, nr 629.
Holiewik Matis /niegdy będący/, 1.III.1570, k. 6v, nr 294.
Holowienka Sienko, 16.II.1571, k. 42-42v, nr 471.
Hołobudka /Holobutka, Hołoputhka, Ołobutka/ Paweł, 23.X.1579, k. 227, nr 617; 6.XI.1579, k. 228v, nr 629.
Hołobutka Paweł, 18.I.1577, k. 132v, nr 473.
Homon Marcin, 18.IX.1577, k. 129v, nr 473; 18.IX.1577, k. 127v, nr 473.
Honaczko, Kuśnierz /Onaczko kuśnierz//, 1.II.1557, k. 50, nr 206; 11.V.1557, k. 113v,

nr 275.

Honienko, kowa-"rzemieśnik", 18.IX.1577, k. 134v, nr 473.

Hononek, poddany p. Tarussy z Podlasia, 14.IV.1554, k. 22v, nr 58.

Hordziej vel Ordziej zob. Lewka syn Ordziej

Hortunina Jurkowa Anna, mieszcz. lub Jakubowa, 22.VI.1554, k. 31v, nr 82.

Hricowej dziecięcie, 5.VI.1579, k. 218av, nr 521.

Hricz m.k., 27.III.1579, k. 215v, nr 492.

Hricz, 18.IX.1577, k. 130v, nr 473.

Hricz, czeslik, 18.IX.1577, k. 129, nr 473.

Hriczowa /Hricowa/, 8.IX.1579, k. 224v, nr 581.

Hriniewicz Czimoch m.k., 15.XII.1570, k. 32v, nr 422.

Hrisko, 19.XI.1579, k. 229, nr 634.

Hromy Michał, 21.IV.1555, nr 2; 25.VIII.1554, nr 93.

Hurssa Stanisław /Hurta/, 1.VIII.1554, k. 55v, nr 89.

Hwieczko Kuszniierz m.k. z ul. Dworskiej, 19.III.1554, k. 20v, nr 55; 17.I.1557, k. 93, nr 198; 19.XI.1557, k. 38, nr 277.

Hwieczko, zdun /Hwieczko Sdun/, syn Liewki Sduna, 26.V.1570, k. 13, nr 334; 26.V.1570, k. 13-13v, nr 335.

Hwieczkowa Nasczia, żona Hwieczki, /Chwieczki/, 25.X.1554, k. 37, nr 101; 19.III.1554, k. 20v, nr 55.

Ichnat, poddany p. Tarussy z Podlasia, 4.IV.1554, k. 22v, nr 58.

Iczko, mąż Zofii, ojciec Matysa, Stanisława, Agnieszki i 1 córki, 13.V.1553, k. 5, nr 6.

Iczkowa /Zofia/ z ul. Grodzieńskiej, 16.II.1554, k. 17v, nr 48; 13.IV.1554, k. 25, nr 6.

Iczkowicz Matis, jego matka Wojczkowa, 13.V.1553, nr 6; 13.IV.1554, k. 25, nr 62.

Iczkowicz Stanisław, syn Iczka i Zofii, brat Matysa, Agnieszki Simonowicz i 1 siostry, 13.IV.1554, k. 25, nr 62.

Idzko Stanisław, 30.VIII.1579, k. 223v, nr 573.

Idzko Wojciech, 14.I.1580, k. 233, nr 671.

Idzko, 30.X.1579, k. 228, nr 619; 19.XI.1579, k. 229, nr 634; 26.XI.1579, k. 229, nr 647.

Ihnat, pop knyszyński cerkwi św. Spasa, 21.IV.1553, k. 4v, nr 2; 25.VIII.1554, nr 93; 22.VI.1554, nr 81.

Ihnat /może tożsamy z Ihnatem jest Jan Dworakowicz/, 9.IV.1557, k. 106-107, nr 251.

Ilczyna, sł. pani, 4.III.1570, k. 4, nr 296.

Ilias, "rzemieśnik", 18.IX.1577, k. 135, nr 473; 18.IX.1577, k. 126v, nr 473.

Ilko, 18.IX.1577, k. 135, nr 473; 18.IX.1577, k. 125v, nr 473.

Ilko, 8.IX.1579, k. 225, nr 586.

Ilkowicz Hieronim/Jeronim/, kuśnierz, 8.I.1557, k. 91v, nr 196; 29.I.1557, k. 49, nr 205; 1.II.1557, k. 50, nr 220; 26.II.1557, k. 96v-97, nr 221; 26.II.1557, k. 97v-99, nr 223; 7.V.1557, k. 110, nr 266; 7.V.1557, k. 11v, nr 272.

Iszpan Krzysztof, doktor JKM, 6.IV.1556, k. 76, nr 163; 8.IV.1556, k. 76v-77, nr 164.

Iwachnowicz Jarosz z Kalinpówki, pan, 1.III.1556, k. 79, nr 162.

Iwan kuśnierz, "rzemieśnik", 18.IX.1577, k. 135, nr 473; 18.IX.1577, k. 129, nr 473.

Iwan Kuśnierz, 13.III.1579, k. 214v, nr 483.

Iwan, komornik, 18.IX.1577, k. 135v, nr 472.

Iwanowicz Andrzej ucz. cieśla, 3.XI.1570, k. 25, nr 378.

Iwanowicz Haczko, robotny, 27.IV.1554, k. 27, nr 68.

Jablonszczanka Wojciechowa, 1.IX.1570, k. 20, nr 356.

Jablonska Jewa /Jawa/, córka, 28.XII.1570, k. 33, nr 424.

Jablonski Stanisław, 18.IX.1577, k. 134, nr 473.

Jablonka m.k. matka Jewy /Jawy/, 28.XII.1570, k. 33, nr 424.

Jablonowski Adam sul., 5.II.1580, k. 234, nr 685.

Jablonowski Stanisław szl. /Jablonovius/, 10.VIII.1579, k. 221, nr 557; 25.IX.1579, k. 225v, nr 598; 9.X.1579, k. 227, nr 613; 23.X.1579, k. 227, nr 612; 6.XI.1579, k. 227, nr 621; 19.XI.1579, k. 229, nr 633; 25.I.1580, k. 233, nr 674; 5.II.1580, k. 234, nr 685.

Jabłonski Matis, jego żona jest Prusówna, siostra Marcina Prusa, 9.IV.1557, k. 107v, nr 253.

Jabłonski Waszko /jabłonszki Waszk/, 21.X.1556, k. 87v, nr 186; 1.II.1557, k. 50v, nr 208.

Jabłoński Marcin, masztalerz starosty knysz.Jana Zamoyskiego, 27.III.1579, k. 216, nr 498.

Jackoicz Choma, 18.IX.1577, k. 126, nr 473.

Jaczko, sewecz, 6.X.1570, k. 22v, nr 364.

Jakub Kowalczyk, 25.VIII.1554, k. 37, nr 95.

Jakub Kusznicz, 20.XI.1554, nr 109; 15.III.1555, k. 66v, nr 129; 17.I.1557, k. 93v, nr 201.

Jakub Tkacz, 29.V.1579, k. 218a, nr 517.

Jakub, 12.II.1557, k. 51, nr 209.

Jakub, balwierz, 11.IV.1570, k. 8v, nr 311.

Jakub, kowal - "rzemieśnik", 18.IX.1572, k. 134v, nr 473; 18.IX.1577, k. 131v, nr 473.

Jakub, kowal, 14.VII.1579, k. 220v, nr 552.

Jakub, kowal, 22.IV.1570, k. 9, nr 312; 5.V.1570, k. 11, nr 326; 16.II.1571, k. 42, nr

Jakub, krawiec, sl., 13.VI.1570, k. 14, nr 339; 1.IX.1570, k. 20, nr 357.
 Jakub, robotny, służebnik Michała Króla, 9.IV.1557, k. 107, nr 252.
 Jakub, zamesznik, 30.VIII.1579, k. 223, nr 564; 25.IX.1579, nr 225v, nr 594.
 Jakuba kowala żona Zofia, 19.VII.1579, k. 220v, nr 556; 17.II.1580, k. 232v, nr 692.
 Jakuba kowala żona, 22.IV.1570, k. 9, nr 312; 25.VIII.1570, k. 19v, nr 355.
 Jakubowa wdowa, 29.VI.1556, k. 85, nr 181.
 Jakubowa, żona Jakuba, 12.II.1557, k. 51, nr 209.
 Jamiłka Bienias, 1.V.1579, nr 510; 8.IX.1579, k. 224v, nr 582.
 Jamiolka, 18.IX.1577, k. 134v, nr 473; 18.IX.1577, k. 131v, nr 473; 18.IX.1577, k. 128, nr 473.
 Jamiolka Maciej, 19.VI.1561, nr 281.
 Jan Hmielnik, 14.XI.1554, k. 59, nr 108.
 Jan Krawiec m.k., 16.V.1555, k. 68, nr 134.
 Jan postrzygacz, 18.IX.1577, k. 125, nr 473.
 Jan postrzygacz, 6.XI.1579, k. 227, nr 621; 17.II.1580, k. 232v, nr 215; 6.III.1579, k. 214, nr 479 i 480; 20.II.1580, nr 688 i 686; 6.IX.1580, k. 21, nr 360.
 Jan Sdun m./Jan zdun/, 16.II.1554, k. 16v, nr 46.
 Jan siodlarz m.k. sl. po 6.IX.1570, k. 21, nr 360.
 Jan syn Katarzyny Szczepanowej, 30.IV.1557, k. 109v, nr 263.
 Jan Zdunek, 18.IX.1577, k. 134, nr 473; k. 130v, nr 473.
 Jan ze wsi Jaskra, 15.III.1557, nr 126; 15.III.1555, nr 125.
 Jan, bednarz z ul.Tykockiej, 26.III.1557, k. 102v, nr 234.
 Jan, brat Kostka, 28.IV.1553, k. 4v, nr 3.
 Jan, kowal - "rzemieśnik", 18.IX.1577, k. 134v, nr 473; 474; 18.IX.1577, k. 126, nr 473.
 Jan, mąż Reginy Siodlarki, 19.XI.1553, k. 11, nr 40.
 Jan, mistrz kopczy, 28.XII.1556, k. 91, nr 195.
 Jan, rybak, 70, k.31, nr 413; 15.XII.1570, k.31v, nr414; 15.XII.1570, k.31v, nr415; 12.I.1571, k. 37v, nr 445; k. 38, nr 446; 18.IX.1577, nr 473, 19.VI.1561, k. 116-202, nr 290; 9.III.1570, k. 7v, nr 304; 13.VI.1570, k. 14, nr338; 13.X.1570, k. 23, nr 366; 17.X.1570, k.23v, nr369; 20.X.1570, k.24, nr 375; 15.XII.15 9.X.1579, k. 226, nr 608; 4.III.1580, k. 235v, nr 702; 12.III.1580, k. 236v, nr 710.
 Jan, służebnik p. Johezika, 19.XI.1553, k. 11, nr 40.
 Jan, ślusarz, 18.IX.1577, nr 473.
 Jan, woźnica z dworu Kalinówka Jerzego Karzenieckiego starościca pińskiego, 2.I.1571,

k. 34, nr 426.

Jan,szwiec, 18.IX.1577, k. 128v, nr 473.
 Janczik Kuchan, 19.V.1553, nr 8.
 Janek, pomocnik Błażeja młynarza, 3.VII.1579, k. 219, nr 542.
 Janek, ślusarz - "rzemieśnik", 18.IX.1577, k. 135, nr 473.
 Janiczewska Zofia, matka Zalieskiego Piotra organisty m.k., 19.III.1579, k. 215v, nr 490.
 Janki, 19.VI.1561, nr 281.
 Jankowska Barbara żona Wojciecha, 26.V.1553, nr 10.
 Jankowski Wojciech, 17.IV.1553, nr 1; 27.IV.1554, nr 66.
 Janowa /Ślosarzowa/, 28.IV.1570, k. 9v, nr 314.
 Janowa Kowalowa, 29.VI.1556, k. 85, nr 181.
 Janowa postrzygaczowa, 17.II.1580, k. 232v, nr 690.
 Janowa, strzelcowa, 17.II.1580, k. 232v, nr 692.
 Janowicz Arczych, 19. II.1557, k. 94, nr 212.
 Janowicz Mikołaj m.k., 9.IV.1556, k. 77v, nr 166.
 Janussowicz Stanisław, 19.VI.1561, nr 281.
 Jarnoczewicz Wasil, wójt chrałołowski, 5.I.1571, k. 36, nr 439.
 Jaromin, krawiec, 18.IX.1577, k. 153, nr 473.
 Jaronos Mikołaj, 7.V.1557, k. 111, nr 268.
 Jarosz, sl., mieszczanin łomżyński, 2.I.1571, k. 33, nr 425.
 Jarząbkowski Jan, szl., 17.VI.1579, k. 218b, nr 527, k. 218bv, nr 528, k. 218bv, nr 529.
 Jaszwiński, 18.IX.1577, k. 131, nr 473.
 Jaszwiński Stanisław, 26.XI.1579, k. 230, nr 640.
 Jaworowski Szcześniey, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.
 Jednoraczki Blasko, robotny, 30.IV.1554, k. 27v, nr 70.
 Jegasowa Dorota ucz., 26.XII.1579, k. 232, nr 665.
 Jegolhka Jan sl. 16.II.1571, k. 41v, nr 468.
 Jemiolka Pawel /Jemiolski/ szl., 19.I.1571, k. 38, nr 448.
 Jemiola Maciej, 19.VI.1561, nr 281.
 Jemiolka Maciej m.k. /Jemiolka Matys/, 30.XI.1553, nr 42; 7.V.1557, k. 111, nr 268.
 Jemiolka Maciej, 19.VI.1561, nr 281.
 Jemiolka Marcin, 16.VI.1570, k. 14v, nr 340; 17.XI.1570, k. 30, nr 406.
 Jenchowski Jan, 4.XII.1553, k. 10, nr 37.

Jendrohowicz Matis, sl. zob. Giendrichowicz Matis sl. mieszczanin łomżyński.
Jeromina /Hieronimowa?/, robotna, 10.XI.1570, k. 28-28v, nr 397.
Jeronim kuśnierz, 31.XII.1554, k. 61, nr 115; 2.IV.1557, nr 248.
Jeronim, kuśnierz zob. Hieronim, kuśnierz.
Jędrzej, komornik, luźny, 20.V.1570, k. 12v, nr 332.
Joannes, 28.I.1580, k. 234, nr 681.
Joheczik Iwan, pan, 19.XI.1553, k. 11, nr 40.
Joshowa, komornica w domu Pawła Klyssa, 25.V.1579, k. 218a, nr 515.
Joskiecz Siemion, 18.IX.1577, k. 126v, nr 473.
Josko, 28.I.1580, k. 233, nr 679.
Joskowicz Siemion m.k. sl., 28.IV.1570, k. 9v, nr 314; 1.VII.1570, k. 17-18v, nr 346; 13.X.1570, k. 22v, nr 365; 13.X.1570, k. 23, nr 367; 16.II.1571, k. 42, nr 471.
Józef, zięć Parczynów z ul. Grodzieńskiej, 12.V.1554, nr 73.
Jrasczenic /?/ Jędrzej, 15.XII.1570, k. 31v, nr 413.
Jurczyński pan, 24.IV.1579, k. 217v, nr 507.
Jurek mieszczanin z Odelska, 27.III.1557, k. 103, nr 236.
Jurkowicz Maciej, mieszczanin /Maciej syn Jurków/, 1.VIII.1553, k. 9, nr 35.
Kachna, komornica, 18.IX.1577, k. 135v, nr 473.
Kaczik Grzegorz, sługa JKM, ucz. /Hrehory sługa JKM/, 3.XI.1570, k. 26, nr 384; 8.XI.1570, k. 26v, nr 387.
Kaleczycka z ul. Goniądzkiej, 25.VI.1553, nr 22.
Kalinowicz Stanisław sl., 5.V.1570, k. 10v, nr 322.
Kalis /Waszko/, 27.III.1580, k. 237, nr 718.
Kalis Waszko, 18.IX.1577, k. 130v, nr 473.
Kałuta /Koluta/ Matis, handluje chmielem, 19.VI.1561, nr 235.
Kamińskiego Walentego syn Wojciech z Knyszyna /Walendzik/, 19.III.1557, k. 101-101v, nr 228.
Kamieński Jakub, 19.XI.1579, k. 229, nr 634;
Kamieński Paweł, 18.IX.1577, k. 132, nr 473, k. 128, nr 473, k. 127v, nr 473.
Kamieński Paweł, 26.XII.1579, k. 232, nr 661; 17.II.1580, k. 233, nr 694; 27.III.1580, k. 237, nr 721.
Kamieński Tomasz, szl.pan pow. bielskiego, 4.IV.1554, k. 22, nr 58.
Kamieński Walenty, 19.VI.1561, nr 281.
Kania Stanisław sl., 2.I.1571, k. 33, nr 425; 2.II.1571, k. 39v, nr 455; 13.II.1571, k. 41v, nr 464; 18.IX.1577, k. 127, nr 473; 19.XII.1579, k. 231v, nr 658.

Karas Jan /Karasz Jan/, jego żona Regina, 6.IV.1579, k. 217, nr 504; 26.XII.1579, k. 185, nr 660; 26.XII.1579, k. 232, nr 662; 17.II.1580, k. 232v, nr 691.
Karasiowa Regina, żona Jana, 26.XII.1579, k. 232, nr 660; 26.XII.1579, k. 232, nr 662.
Karasz /Jan/, 18.IX.1577, k. 131, nr 473; k. 130, nr 473; k. 128v, nr 473; k. 126v, nr 473.
Karasz Jan /Karass Jan/, 18.IX.1577, k. 133, nr 473, 18.IX.1577, k. 132v, nr 473; k. 129, nr 473.
Karl Jaross, 16.XII.1553, nr 43.
Kasper, "rzemieśnik", 18.IX.1577, k. 135, nr 473.
Kasper, 4.VIII.1553, k. 9, nr 36.
Kasper, 6.XI.1579, k. 227, nr 621.
Kasper, woźnicza, 18.IX.1577, k. 129, nr 473.
Kasper, zięć Olszewskiej, mieszkanki knyszynskiej, 12.XI.1554, k. 14v, nr 107.
Kazak Marcin, 6.III.1579, k. 214v, nr 482.
Kazobaj Stanisław, 27.III.1579, k. 216, nr 494.
Kejka Matis, 26.XI.1579, k. 230, nr 641.
Kejki Matisa zięć, komornik, 26.XI.1579, k. 230, nr 641.
Kęmpa Siman, 18.IX.1577, k. 135, nr 473.
Kępa Szymon /Simon/, 30.VIII.1579, nr 570; 8.IX.1579, k. 224v, nr 584; 8.IX.1579, k. 224v, nr 583.
Kielbasza, szynkarz piwa, 18.IX.1577, k. 134v, nr 473.
Kiermusiewicz, mieszczanin tykocki, 6.IV.1556, k. 76v, nr 163.
Kilian, mistrz, 26.V.1553, nr 12.
Kiska Michał op., 3.XI.1570, k. 25v, nr 382.
Kiszczyna Piotrowa /Kiscina Piotrowa/, 12.VI.1579, k. 218v, nr 522, 523; 26.XII.1579, k. 232v, nr 666.
Kiszka Piotr, 5.VI.1579, k. 218av, nr 522; 12.VI.1579, k. 218av, nr 523.
Kleczkowski Stanisław /Kliczelski Stanisław/, pan, 13.VIII.1570, k. 18v, nr 347; 8.XI.1570, k. 26v, nr 388.
Klibanowicz Jan z Wasiliszek, 2.I.1571, k. 34, nr 427; 2.I.1571, k. 34, nr 428; 2.I.1571, k. 34v, nr 429; 2.I.1571, k. 34v-35, nr 430; 2.I.1571, k. 35, nr 431; 2.I.1571, k. 35, nr 432.
Klimkowa Urszula, 20.V.1554, k. 54v, nr 77.
Klimkowicz Frączek, syn Urszuli, małoletni, 20.VI.1554, k. 54v, nr 77.
Klimkowicz Jan m.k., 17.IV.1553, nr 1.
Klimunt, ślusarz, 18.IX.1577, k. 127, nr 473.

Kłis Paweł /Kłys, Klyss Paweł/, 26.XI.1579, k. 231, nr 652; 19.XII.1579, k. 231v, nr 656; 25.V.1579, k. 218a, nr 515.

Kłosek Marcin Jakub ucz., syn Stanisława Kłoska m.k. 6.II.1570, k.4, nr 286.

Kłosek Stanisław /Kłoszko Stanisław/, 12.III.1554, k. 19v, nr 53; 1.II.1557, k. 50v, nr 207; 10.IV.1557, k. 108v, nr 257.

Kłosek Stanisław, 16.XII.1553, nr 43; 30.VI.1553, k. 12, nr 42; 12.III.1554, nr 53; 5.IV.1554, nr 60.

Kłosek Stanisław, 6.II.1570, nr 286.

Kłoskoic Jan, 18.IX.1577, k. 133v, nr 473.

Kłoskowa, 5.V.1570, k. 10v, nr 320.

Kłoskówna Zofia, córka Stanisława Kłoska, 6.II.1570, k. 4, nr 286.

Kłossowski, pan, dawny urzędnik /horodniczy?/ knyszyński, 26.V.1553, nr 9.

Kłoszek, 18.IX.1577, k. 127, nr 473.

Kłoszkowa Jagnieszka, żona Stanisława Kłoszka, 1.II.1557, k. 50v, nr 208; 10.IV.1557, k. 108v, nr 257.

Kłoszków /Kłosków/ Stanisława i Jagnieszki zięć Jakub, 10.IV.1557, k. 108v, nr 257.

Klucznikowicz Matis ucz. m.k., 8.XI.1570, k. 26v, nr 387.

Klyssowa, żona Pawła Klyssa, 25.V.1579, nr 515.

Kłosko Jakub, 18.IX.1577, k. 129v, nr 473.

Kłoszek Jakub, 6.IV.1579, k. 217, nr 505.

Knacz Stanko, 31.XII.1554, nr 114.

Kninchuska Janowa, 25.X.1554, k. 37, nr 102.

Knyszyński Wojciech, 19.VI.1561, nr 281.

Kobyliński, 18.IX.1577, k. 133, nr 473.

Koc Andrzej, 18.IX.1577, k. 130v, nr 473.

Kocharczik Janek z ul. Tykockiej, 17.I.1556, k. 75v, nr 152.

Kocielko Piotr vel Kocielkowicz Piotrasz, 5.V.1570, k. 10v, nr 323; 20.X.1570, k. 24, nr 373; 12.I.1571, k. 37v, nr 444; 26.I.1571, k. 39, nr 453; 16.II.1571, k. 41v, nr 467.

Kocielko Piotrasz, rzeźnik, 18.IX.1577, k. 135v, nr 473; 18.IX.1577, k. 132v, nr 473.

Kocielnik, 4.VIII.1553, nr 36.

Kocz Andrzej, 20.II.1580, k. 235, nr 698; 23.III.1580, k. 237, nr 716.

Kocz Jan /przezwiskiem Pluskath/ m.k., 19.IV.1554, k. 26, nr 65; 9.VII.1554, k. 35v, nr 85; 14.IX.1554, k. 35v, nr 97; 16.V.1555, k. 69v, nr 136; 21.X.1556, k. 87v, nr 186; 17.I.1557, k. 93v, nr 200; 17.I.1557, k. 93v, nr 202.

Kocz Kowal, 19.II.1557, k. 94v, nr 214; 1.II.1557, k. 50, nr 206; 29.I.1557, k. 49v, nr 205.

Koczielkowa Piotrasowa ucz., 15.XII.1570, k. 32, nr 417 i 418.

Koczkowa Kowalowa /Choczkowa Kowalowa/, żona Kocza Kowala, 1.II.1557, k. 50, nr 206; 29.I.1557, k. 49v, nr 205.

Koczkowa Kowalowa, 1.II.1557, k. 50, nr 206.

Koczmierni Wojciech m.k., 13.VIII.1570, k. 18v, nr 347; 16.II.1571, k. 41v, nr 467.

Koczmierni Wojciech, 19.VI.1561, nr 281; 18.IX.1577, k. 125v, 126, 128v, 132v, 133v, nr 473.

Koczmierniowa Szczepanowa Olexa, 19.XI.1557, k. 38, nr 276.

Koczmierniowicz Marcin, 28.VI.1553, k. 7, nr 22.

Koczmierni /Kocmierni/ Wojciech, teść Wojciecha Stroczyka, 6.XI.1579, nr 621; 28.I.1580, k. 234, nr 683; 5.II.1580, k. 234, nr 688.

Koczmierni Anna, wdowa po Marku Koczmierni, 7.V.1557, k. 111, nr 270.

Koczmierni Marek m.k., 25.VII.1553, nr 25; 7.V.1557, k. 111, nr 270.

Koczowa /żona Jana Kocza/, 15.XI.1555, k. 73v-74, nr 148.

Kojczewska Wojciechowa op., teściowa Jędrzeja Krasowskiego, 28.IV.1570, k. 9v, nr 315.

Kolaczek Paweł, 4.III.1580, k. 236, nr 708.

Kolak Jan z Kolak Dębu, szl. ojciec Stanisława /juniora/, 12.III.1554, k. 19v, nr 53.

Kolak Siman s. Stanisława z Kolaków Dębu, 12.III.1554, k. 19v, nr 53; 24.II.1556, k. 86v, nr 159; 17.IV.1556, k. 78-78v, nr 167; k. 78v-79, nr 168.

Kolak Stanisław /junior/, 15.II.1555, nr 123; 15.XI.1555, k. 73v, nr 146; 30.IV.1554, k. 28 i 54-54v, nr 71.

Kolak Stanisław /senior/ szl. z Kolak Dębu, ojciec Simana Kolaka, 12.III.1554, k. 19v, nr 53.

Kolakowa Stanisławowa, 12.VIII.1555, k. 71, nr 140.

Kolak Marek /Kolik Marek/, 26.II.1557, k. 97v-99, nr 223.

Kolenko Lukyan, pasierb Kolenkowej, 22.VI.1554, k. 14, nr 79.

Kolenkowa, macocha Lukyana, ma też zięcia Stecza Dzienisowicza, 22.VI.1554, k. 14, nr 79.

Kolienczyk Kusma, 27.III.1580, k. 237, nr 719.

Koliesnikowicz Matis sl., m.k., jego żona Dorota, 8.XI.1570, k. 26v, nr 388; 15.XII.1570, k. 31v, nr 413; 15.XII.1570, k. 32v, nr 421.

Koliesnikowicz Stanisław, 15.XII.1570, k. 32v, nr 421.

Koliesnikowiczowa Matisowa Dorota, 8.XI.1570, k. 26v, nr 388; 15.XII.1570, k. 31v, nr 413; 15.XII.1570, k. 31v, nr 414.

Kolak /Kollak/ Bartosz, 25.V.1579, k. 218a, nr 515.

Kołąkowski Kasper s. Mojzesa Kołąkowskiego, 27.III.1579, k. 216, nr 494.
Kołąkowski Mojzes, brat Simana, ojciec Kaspra, 27.III.1579, k. 216, nr 494.
Kołąkowski Siman, brat Mojzesa, stryj Kaspra, 27.III.1579, k. 216, nr 494.
kołodziej, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.
Konopka Grzegorz, syn Tomka, 14.VIII.1579, k. 223v, nr 572.
Konopka Łukasz, 5.IV.1570, k. 8v, nr 308; 28.IV.1570, k. 10, nr 318; 27.I.1570, k. 3v, nr 285; 4.III.1570, k. 4, nr 297.
Konopka Mikołaj, 19.VI.1561, nr 281.
Kopiejkowa z Siola Gory, 5.I.1571, k. 36v, nr 440.
Korbanka, 18.IX.1577, k. 127, nr 473.
Kornilowa Oryna /Kornilowa/, 20.II.1580, k. 235, nr 698.
Korobka Iwan z Chrabolów /Wasko Chrabol, Wask Chrabol/, 28.I.1580, k. 233v, nr 679; 18.IX.1577, k. 164, nr 473.
Korpiaczewicz Sieliwon m.k., 28.IV.1552, nr 3.
Korzeniewicz Jakub, 2.I.1571, k. 35, nr 431.
Kosciukowicz Piotr, 25.X.1554, k. 37, nr 101.
Kosiński Andrzej, podstarości goniądzki, 24.IV.1579, k. 217v, nr 508.
Koska Tomasz, sł. m.k., 17.I.1571, k. 38, nr 447.
Kosmider Andrzej, 20.VI.1554, k. 54v, nr 77.
Kosmidrowicz Szczepan, 20.VI.1554, k. 54v, nr 77;
Kosmidrowicz Toma/Kosmerowicz Tomek, Kosmidrowicz/, 20.VI.1554, k. 54v, nr 77; 19.VI.1561, nr 281.
Kosmierowicz Jan, 19.VI.1561, nr 281.
Kosmirowicz Wojtek, 31.XII.1554, nr 115.
Kostka Mikołaj, 18.IX.1577, k. 128v, nr 473.
Kostro Jan /Costro Joannes/, 6.IX.1570, k. 20, nr 358; 18.IX.1577:, k. 125, 128v, 129, 130, 131, nr 473; 19.III.1579, k. 215, nr 483; 27.III.1579, k. 216, nr 497, 498; 3.IV.1579, k. 216, nr 499; 29.V.1579, k. 218a, nr 517; 5.VI.1579, k. 218a, nr 518; 14.VII.1579, k. 220v, nr 554; 555; 10.VIII.1579, k. 221, nr 556; 23.VIII.1579, k. 221, nr 558; 30.VIII.1579, k. 222v, nr 562; 563; k. 223v, nr 564; 8.IX.1579, k. 224, nr 576-579, k. 224v, nr 582, k. 225, nr 586; 21.IX.1579, k. 225, nr 589; 25.IX.1579, k. 225v, nr 695-697; 9.X.1579, k. 227-228, nr 621, 624; k. 229, nr 626-627; 19.XI.1579, k. 229-229v, nr 633, 638; 26.XI.1579, k. 230v, nr 650; 26.XII.1579, k. 232, nr 660664; k.232v, nr 666; 4.II.1580, k. 232v, nr 684; 5.II.1580, k. 234, nr 689; 17.II.1580, k. 232v, nr 689-690; 20.II.1580, k. 235-235v, nr 697-698, 700-701.
Kostrowicki Prothas, szl., dworzanin JKM, 24.II.1570, k. 6v, nr 292.

Kostrzicza, 18.IX.1577, k. 128, nr 473.
Koszmowska Anna m.k. 7.II.1556, k. 80, nr 154.
Koszmowski Bartłomiej, 19.II.1557, k. 94, nr 212.
Kothek, 18.IX.1577, k. 124v, nr 473.
Kotkowicz Mosiej, 19.VI.1561, nr 281.
kotlarz, 16.II.1554, k. 19, nr 51; 19.VI.1561, nr 281.
kował w Kamieńczyku /Kamieńcu/, 26.II.1557, k. 96v-97, nr 221.
Kowiański, pan, komorzy KJMci, 23.III.1557, nr 231; 26.III.1557, nr 233.
Kownacka, 18.IX.1577, k. 125, nr 473.
Kozak Waszko, 18.IX.1577, k. 128v, nr 473.
Koziać Wasko, 31.XII.1554, k. 61, nr 115.
Kozicka, 13.V.1553, nr 5.
Kozielkowicz /Koczielkowicz/ Piotrasz sł., 5.V.1570, k. 10v, nr 324.
Kozioł Paweł ucz., 30.X.1579, k. 228, nr 618 k. 228v, nr 620.
Kozłocz Szak, 18.IX.1577, k. 125v, 132v, nr 473.
Kozłowicz /Kozłowicz/ Sak, 28.I.1580, k. 234, nr 682.
Kozłowicz Jak, 19.VI.1561, nr 281.
Kozłowicz Kondrat, 19.VI.1561, nr 1281.
Kozodoy, 18.IX.1577, k. 126v, nr 473.
Krasowska Stanisławowa, 5.V.1570, k. 10v, nr 321.
Krasowski /Jędrzej/ op., zięć Wojciechowej Kojczewskiej, 28.IV.1570, k. 9v, nr 315.
Krasowski Andrzej /Kraszowski/ sł. m.k., jest zięciem Pawła Grandzicza z Grodna, 8.II.1571, k. 39v-40, nr 457; 15.II.1571, k. 41v, nr 466; 18.IX.1577, k. 132v, nr 473.
Krasowski Stanisław, rajca, 1570, k. 7v, nr 303; 20.III.1570, k. 8, nr 305; 5.IV.1570, k. 8, nr 308; 8.IV.1570, k. 9, nr 310; 10.VIII.1570, k. 18v, nr 347; 18.IX.1577, k. 133-133v, nr 473.
krawiec, 18.IX.1577, k. 126v, nr 473.
Kressik Stanko, czeladnik rzemieślniczy, 26.II.1557, k. 96, nr 219.
Krisewski Kazimierz, 26.IV.1570, k. 9v, nr 313.
Krol Michał m.k., 11.X.1553, k. 10, nr 38; 24.II.1556, k. 86, nr 158; 19.II.1557, k. 94v, nr 215; 9.IV.1557, k. 107, nr 252; 10.IV.1557, k. 108, nr 255.
Kropiwnicki Stanisław, szlachcic, 27.III.1579, k. 215v, nr 492.
Kroz, kował, 19.VI.1561, nr 281.
Król Michał, 11.X.1553, k. 10, nr 38; 24.II.1556, k. 86, nr 158; 19.II.1557, k. 94v, nr 215; 9.IV.1557, k. 107, nr 252; 10.IV.1557, k. 108, nr 255; 14.VII.1570, k. 15v, nr 343.

Król Stanisław, 15.II.1555, k. 64v, nr 122; 20.XI.1556, k. 89, nr 190; 24.II.1570, nr 292.
Kruczyczko Stanisław, k. 135v, nr 473.
Kruczyk Jan mk. kramarz z ul.Grodzieńskiej, 29.II.1556, nr 160; Krupa, rzeźnik, 18.IX.1577, k. 135, nr 462; 18.IX.1577, k. 131, nr 473.
Krupa Stanisław, 27.III.1580, k. 237, nr 719.
Krupa Wojciech, 19.I.1571, k. 38v, nr 449.
Krupina Małgorzata, 29.VI.1555, k. 70v, nr 138 i 139.
Krupina, 18.IX.1577, k. 131v, nr 473.
Krupowa Stanisławowa, 27.III.1580, k. 237, nr 719.
Krywuloicz Wojciech zob. Gugno Wojciech
Krziwy Hwiedor, mieszczanin choroski, 10.XI.1570, k. 27v, nr 391.
Krzizewski /Krisewski/ Łukasz sł., 26.IV.1570, k. 9v, nr 313; 1.VIII.1570, k. 17, nr 346; 5.I.1571, k. 36, nr 438.
Krzizewski Łukasz, zw. też Gottardem Łukaszem, 6.III.1579, k. 214v, nr 482; 14.V.1579, k. 218a, nr 513; 29.V.1579, k. 218a, nr 516; 12.VI.1579, k. 218b, nr 525; 27.VI.1579, k. 219, nr 536; 3.VII.1579, k. 219v, nr 543; 28.I.1580, k. 233, nr 677; 4.III.1580, k. 235v, nr 702; 15.III.1580, k. 236v, nr 712.
Krzy<wczewicz Jan, poddany JMP Ostaffeja z Kamionki, cieśla, 14.VII.1570, k. 15v, nr 343.
Krzyżewski Łukasz, 19.VI.1561, nr 281; 18.IX.1577, 128, k. 129v, k. 130v, nr 473.
Krzyżewski Marcin s. Łukasza Gottarda Krzyżewskiego, wnuk Stanisława Ożzarka, mieszcz. tykocińskiego, 14.V.1579, k. 218a, nr 513; 3.VII.1579, k. 219v, nr 543; 28.I.1580, k. 233v, nr 677.
Kucz, 18.IX.1577, k. 130v, nr 473.
Kuczenski Szczesny zob. Kuzenski Szczesny
Kuczilowski Stanisław, 9.VII.1554, k. 65, nr 85; 21.XII.1554, k. 60, nr 112; 17.IV.1556, k. 78, nr 167.
Kuczynski Jacek /Swiethlik, Szwyethlik, Swiethlików zięć, Jaczek ławnik/, 21.IV.1553, nr 2; 26.V.1553, k. 2v-3v, nr 9 i 12; 14.VI.1553, k. 6, nr 19; 30.VI.1553, k. 7v, nr 26; 1.VIII.1553, k. 8v, nr 33; 4.VIII.1553, k. 9, nr 36; 16.XII.1553, k. 2, nr 43; 16.II.1554, k. 16, nr 39; 16.II.1554, k. 17, nr 47; 12.III.1554, k. 19v, nr 53; 16.III.1554, k. 20, nr 54; 19.III.1554, k. 20v, nr 55; 19.III.1554, k. 21, nr 66; 2.IV.1554, k. 21v, nr 57; 4.IV.1554, k. 22, nr 58; 13.IV.1554, k. 25, nr 62; 12.V.1554, k. 28v, nr 73; 5.VI.1555, k. 86v, nr 137; 21.X.1556, k. 87, nr 184; k. 87v, nr 185; 14.XI.1556, 88v, nr 190; 8.I.1557, k. 91v, nr 198; 26.I.1557, k. 92v, nr 204; 12.II.1557, k. 51, nr 209, k. 71, nr 210; 26.II.1557, k. 97v, nr 223; 19.III.1557, k. 101, nr 227; 21.III.1557, k. 101v, nr 230; 23.III.1557, k. 102, nr 231; 27.III.1557, k. 103, nr 236; k. 103v, nr 237; 2.IV.1557, k. 104, nr 241; 9.IV.1557, k. 106, nr 251; 10.IV.1557, k. 108v, nr 258; 30.IV.1557, k. 109v, nr 263.

Kudry Stanisław /Kurdź/, 26.III.1557, k. 102v, nr 235.
Kudzin Wojciech, 18.IX.1577, k. 126, k. 135, nr 473..
Kuklerowicz Mojses z Tykocina, Żyd, handlarz solą, 17.II.1580, k. 232v, nr 680.
Kunicyk /Kunczyk/ Jan, 19.I.1557, k. 44, nr 203.
Kurdej Marcin, sł., 19.I.1571, k. 38v, nr 449.
Kurdey Stanisław, 25.X.1555, k. 72v-73, nr 143.
Kurek Stanisław, 18.IX.1577, k. 130v-131, nr 473.
Kuropatwa Piotr zwany Lazowskim, 21.IV.1553, k. 4v, nr 2; 30.VII.1553, k. 7v, nr 26, k. 7, nr 27; 11.X.1553, k. 10, nr 38; 22.XI.1553, k. 2, nr 41; 16.XII.1553, k. 2, nr 43; 16.II.1554, k. 2 i 16, nr 47; 2.IV.1554, k. 21v, nr 57; 4.IV.1554, k. 22, nr 58; 22.VI.1554, k. 13v, nr 78; k. 31v, nr 82; k. 32, nr 83; 23.VI.1554, k. 32v, nr 84; 27.VII.1554, k. 33v, nr 88; 5.X.1554, k. 57v, nr 99; 12.XI.1554, k. 14, nr 106; 5.VI.1555, k. 69v-70, nr 137; 17.I.1556, k. 75, nr 151; 21.II.1556, k. 85v, nr 156; k. 87, nr 157; 29.V.1556, k. 83, nr 173; 1.II.1557, k. 50, nr 206; 12.III.1557, k. 100-100v, nr 226; 6.V.1557, k. 111v, nr 265; k. 82v, nr 279; 19.VI.1561, nr 281.
Kurowski, 4.IV.1554, k. 22v, nr 58.
Kurzeniecki Jerzy, starościc piński, właściciel dworu Kalinówka, 2.I.1571, k. 34, nr 426.
Kusinski Szczesny /Kossenski, Kozenski, Kuzinski/, 2.VI.1570, k. 13, nr 336; 13.VI.1570, k. 14, nr 339; 30.VI.1570, k. 14v, nr 341; 1.VIII.1570, k. 17, nr 346; 1.IX.1570, k. 20, nr 357; 13.II.1571, k. 41, nr 464; 18.IX.1577, k. 125, 128v, 129v, nr 473; 3.XII.1577, k. 139, nr 474; 12.IV.1578, k. 153, nr 475; 1.V.1579, k. 218a, nr 512; 12.VI.1579, k. 218b, nr 526.
Kuś /Kusz/ Jan, 22.VI.1554, k. 32, nr 83.
Kuthwalewski Wach, mieszczanin, 19.II.1557, k. 94v, nr 215.
Kwasikotowa Pawłowa /Quasikotka/, 12.VI.1579, k. 218b, nr 524; 27.VI.1579, k. 218b, nr 538; 14.VII.1579, k. 220v, nr 551 i 552; 23.VII.1579, k. 221, nr 559.
Lach Maciej, rzeźnik, m.k. sł., 17.XI.1570, k. 29, nr 402; 2.I.1571, k. 34v-35, nr 430; k. 35, nr 432.
Lachowa vel Liachowa, 18.IX.1577, k. 130, 135, nr 473.
Lapa /?/ Dorota, wnuczka Lapy i Lapiny, 15.XI.1555, k. 74, nr 150.
Lapa /?/ Paweł, wnuk Lapy i Lepiny, 15.XI.1555, k. 74-74v, nr 150.
Lapa /Lapik, Lapicz/ Sebastian /Sobiech, Szobiech/, 17.IV.1553, k. 29, nr 1; 1.VI.1554, k. 29v i 46v-47, nr 75.
Lapa, dziadek Doroty i Pawła, 15.XI.1555, k. 74, nr 150.
Lapina, babka Doroty i Pawła, 15.XI.1555, k. 74, nr 150.
Laskawiecz Marcin, mąż Walendzinej /Liaskowicz/, 7.V.1557, k. 110, nr 266; 7.V.1557, k. 11v, nr 272.

Lazowska Zienkowa, żona Zienka Lazowskiego, matka Hrehorego Lazowskiego-Zienkowicza, 3.XI.1570, k. 25v, nr 383; 10.XI.1570, k. 27v, nr 392.

Lazowski Andrzej /Lazinicz Andrzej/, 28.IV.1553, k. 5, nr 4; 15.XI.1555, k. 73, nr 145; 19.II.1557, k. 94, nr 212.

Lazowski Hryczko /Liazowski, Lazowczyk, Lasowski, Hriczko /Hrisko/, 26.V.1553, k. 3v, nr 13; 25.VIII.1554, k. 34v, nr 94; 5.X.1554, k. 57v-58, nr 99; 21.II.1556, k. 85v, nr 157; 18.IX.1556, k. 38v, nr 183; 22.X.1556, k. 87v, nr 187.

Lazowski Josko m.k. 28.IV.1553, k. 5, nr 4; 26.V.1553, k. 3v, nr 13; 24.II.1556, k. 26, nr 159; 27.III.1567, k. 104, nr 240; 2.IV.1557, k. 104, nr 242; 20.VII.1554, k. 33, nr 87.

Lazowski Micszko /?/, 20.VII.1554, k. 33, nr 87.

Lazowski Piotr zob. Kuropatwa Piotr zwany Lazowskim

Lazowski Szymko /vel Zienko/, 26.V.1553, k. 3, nr 11; 28.XII.1556, k. 91, nr 195; 10.IV.1557, k. 108, nr 255.

Lazowski Zienko, ojciec lub ojczym Hrehorego Lazowskiego, 6.IX.1570, k. 20, nr 358; 13.X.1570, k. 23, nr 368; 3.XI.1570, k. 25v, nr 383.

lebioda Adam, 26.XI.1579, k. 230, nr 641; 18.IX.1577, k. 126, 126v, 127v, 134, nr 473.

Lenarthowja Zofia, 22.V.1556, k. 81v, nr 170.

Leniewski Wojciech, 5.IV.1554, k. 24v, nr 60.

Lepka Iwan /cieśla/, 8.I.1557, k. 91v, nr 196.

Lepka Maciej, cieśla, brat Iwana, 8.I.1557, k. 91v, nr 196.

Leski Andrzej, szl. i ucz., służebnik Piotra Chwalczewskiego star. knyszyńskiego, 26.II.1557, k. 96v-97, nr 221; k. 97v-99, nr 223.

Leszniewska Anna Bartłomiejowa, 27.III.1557, k. 103v, nr 238.

Leśnicza zob. Zabielska

Lewicki, pan, 21.VII.1553, nr 24.

Lewka Zduna syn Kuźma, 11.V.1556, k. 85, nr 182.

Lewka Zduna syn Ordziej vel Hordziej, 15.II.1555, k. 64, nr 120; 11.V.1556, k. 85, nr 182.

Lewko Zdun, 15.II.1555, k. 66, nr 120; 5.IV.1554, k. 25, nr 61; 11.V.1556, k. 85, nr 182.

Lewko, zdun /Liewko Sdun/, 26.V.1570, k. 13, nr 334; 9.VI.1570, k. 13v, nr 337.

Lewkowa Anussa, mieszcanka /Liewkowa/, 29.V.1556, k. 84, nr 177.

Lewkowa, wdowa z ul. Grodzieńskiej, 17.I.1554, k. 12v, nr 44; 16.I.1554, k. 17, nr 47; 16.V.1555, k. 68, nr 135.

Lewkowicz Kuzma zdunkowicz, nr 182.

Lewkowicz Maksym, 19.VI.1561, nr 181.

Liazowski /Liassowski/ Zienko, 26.V.1553, nr 11; 14.VI.1553, nr 17.

Liczko, 18.IX.1577, k. 132v, nr 473.

Liekarzowa Jakubowa z Lublina, matka Janka Zakowskiego służebnika Krzysztofa Iszpana doktora JKM, 6.IV.1556, k. 76, nr 163.

Lienart, ucz., 8.XI.1570, k. 26, nr 385.

Liesnicza, Liesznicza zob. Zabielska

Liewko m.k., 2.IV.1554, k. 21v, nr 57.

Liewkowej syn Dzienis /Dzienisz/, 21.III.1557, k. 101v, nr 230.

Linsznio Jan z Krakowa, 11.X.1553, k. 10, nr 38.

Liobiewski Stanisław m.k. sl., 13.II.1571, k. 41, nr 465.

Lioskawczowa Marcinowa Stara Katarzyna pani, 29.V.1556, nr 176; 27.III.1557, k. 104, nr 402; 2.IV.1557, k. 104, nr 242; 26.II.1557, k. 96v-97, nr 221; 7.V.1557, k. 110-110v, nr 266; 11.V.1557, k. 113v, nr 275.

Lioskawczowa Marcinowa Stara Katarzyna pani, 29.V.1556, nr 176; 27.III.1557, k. 104, nr 240; 2.IV.1557, k. 104, nr 242; 26.II.1557, k. 96v-97, nr 221; 7.V.1557, k. 110-110v, nr 266; 11.V.1557, k. 113v, nr 275.

Lis Jan m.k. /Lisz Jan, Lissowicz Jan/, sl., 5.V.1570, k. 11v, nr 328; 5.V.1570, k. 12, nr 329; 13.VIII.1570, k. 18v, nr 347; 13.X.1570, k. 23, nr 366.

Lissowa, 17.I.1556, k. 75v, nr 153; 19.XI.1557, k. 38, nr 276.

Liszowaty Piotr, 14.VIII.1579, k. 225v, nr 572.

Lithwinowicz Matis, 15.II.1554, k. 38, nr 45.

Lithwinowicz Simek z ul. Goniądzkiej, 5.IV.1554, k. 25, nr 61.

Litwin /Sziman/, 18.IX.1577, k. 130v, nr 473.

Litwinowa /Simanowa/ ucz., 17.XI.1570, k. 29, nr 401.

Luczkowa, jej synowie: Mikula i Olchim, 6.XII.1554, nr 111; 29.V.1556, k. 84, nr 177.

Luczkowicz Mikołaj /Mikula/ m.k., syn Luczkowej, 30.XI.1553, k. 12, nr 42; 16.II.1554, k. 17, nr 47.

Lukian z Rudy, mielnik, 25.VII.1553, nr 25.

Lywanski Jan /?/, 12.III.1557, k. 100-100v, nr 226.

/Łapa/ Stanisław, 9.V.1557, k. 112-113v, nr 273.

Łazarz Szczęsny, 15.III.1580, k. 236, nr 711.

Łazarz Żyd z Tykocina, 26.IV.1570, k. 9v, nr 313; 19.V.1570, k. 12, nr 330.

Łukaszowa, kuśnierzowa, 18.IX.1577, k. 134v, 125, nr 473.

Łobeski Florian, pan, 18.IX.1577, k. 127, nr 473.

Łomzianin Jan, 18.IX.1577, k. 124v, k. 128, nr 473; 9.X.1579, k. 226v, nr 610; 6.XI.1579, k. 228, nr 622; 19.XI.1579, k. 229v, nr 637.

Łomzianina Jana żona, 9.X.1579, k. 226v, nr 610; 6.XI.1579, k. 228, nr 622.

Łukasowicz Krzysztof, sł. gmiński knyszyński, 24.I.1570, k. 3, nr 281; 27.I.1570, k. 3v, nr 285; 4.III.1570, k. 4, nr 297; 9.III.1570, k. 7, nr 301; 9.III.1570, k. 7v, nr 303; 9.III.1570, k. 7v, nr 304; 20.III.1570, k. 8, nr 305; 5.IV.1570, k. 8v, nr 306; 5.IV.1570, k. 9, nr 308; 8.IV.1570, k. 9, nr 309; 2.VI.1570, k. 13, nr 335; 13.VI.1570, k. 14, nr 339; 2.VI.1570, k. 13, nr 335; 14.VII.1570, k. 15v, nr 343; 22.VIII.1570, k. 21v, nr 343; 22.VIII.1570, k. 21v, nr 348; 15.VIII.1570, k. 18v, nr 347; 1.VIII.1570, k. 17, nr 346; 28.XII.1570, k. 33, nr 424; 26.I.1571, k. 39, nr 453; 26.I.1571, k. 39v, nr 456; 8.II.1571, k. 39v, nr 457; 13.II.1571, k. 40, nr 464; 13.II.1571, k. 41, nr 465; 15.II.1571, k. 466; k. 41v, nr 468; k. 42, nr 469, 470, 471; 17.II.1571, k. 42v, nr 472; 3.XII.1577, k. 139, nr 474; 12.IV.1578, k. 153, nr 475.

Łukasowiczowa Krzysztofowa, 1.VIII.1570, k. 17-18v, nr 346.

Łukasz, kuśnierz, 11.X.1553, k. 10, nr 39; 5.IV.1554, k. 25, nr 61; 9.II.1571, k. 40, nr 458.

Łukaszewicz Krzysztof /Łukaszeicz Krystof/, 18.IX.1577, k. 135v, 129v, 129, 127v, 125, 124v, nr 473.

Łukaszowicz Krzysztof /Łukassowicz/ burmistrz stary, 26.XI.1579, k. 230, nr 642; 26.XII.1579, k. 232, nr 665.

Łukaszowicz Piotr, 19.VI.1561, nr 281.

Łuniewski Matis, 13.III.1579, k. 214v, nr 483.

Łuniewski Wojciech, 12.I.1555, nr 117; 1.II.1557, k. 50, nr 207.

Łuniewski Wojciech, 18.IX.1577, k. 128, nr 473.

Maciej z Niewierowa, cieśla, 7.V.1557, k. 110, nr 266.

Maciej, krawiec, 19.VI.1561, nr 281.

Maciej, rzeźnik, 19.VI.1561, nr 281.

Maciejowa, rzeźnikowa, 5.I.1571, k. 36, nr 437.

Maciejowicz Wawrzyniec z Brusowa, szl. 8.II.1571, k. 39v, nr 456.

Maciek /Matis/, syn Barbary m.k., 12.I.1555, k. 64, nr 119.

Maczownikowicz Marcin z Góry, poddany JKM, jego służącą była Barbara z miasta Knyszyna, 25.XI.1556, k. 90-91, nr 194.

Maczkoicz Hrisko, 18.IX.1577, k. 127, nr 473.

Maczkowicz Andrzej, 15.II.1555, k. 64, nr 120.

Maczkowicz Hrycz, sł. m.k., 6.X.1570, k. 22, nr 361; 20.X.1570, k. 23v, nr 371; 10.XI.1570, k. 28, nr 396; 12.I.1571, k. 37v, nr 443.

Maczkowicz Jan, podstarości knyszyński, 30.VII.1553, k. 7v, nr 26; 1.VIII.1553, k. 9, nr 35; 4.VIII.1553, k. 9, nr 36; 11.X.1553, k. 10, nr 38; 2.IV.1554, k. 21, nr 57; 13.IV.1554, k. 25 i 25v, nr 62; 19.IV.1554, k. 26, nr 65; 27.IV.1554, k. 26v, nr 67; 27.IV.1554, k. 27, nr 68; 30.IV.1554, k. 27v, nr 70; 12.V.1554, k. 28v, nr 73; 1.VI.1554, k. 29, nr 75;

22.VI.1554, k. 13v, nr 78; 23.VI.1554, k. 32v, nr 64; 25.X.1554, k. 37, nr 101; 5.VI.1555, k. 69v, nr 137; 29.VI.1555, k. 70v, nr 139; 25.X.1555, k. 72, nr 142; 15.XI.1555, k. 73v, nr 150; 17.I.1556, k. 75, nr 151.

Magacz, 18.IX.1577, k. 132v, nr 473.

Magnuss Stanisław zwany Lis /Lisz, Lyss/, 28.IV.1553, k. 4v, nr 28; 13.V.1553, k. 5v, nr 5; 26.V.1553, k. 2v, nr 9; 26.V.1553, k. 3v, nr 12; 21.VII.1553, k. 1, nr 24; 30.VII.1553, k. 7v, nr 26; 1.VIII.1553, k. 8v, nr 33; 1.VIII.1553, k. 9, nr 35; 11.X.1553, k. 10, nr 38; 19.XI.1553, k. 11, nr 40; 22.XI.1553, k. 11v, nr 41; 30.XI.1553, k. 12, nr 42; 16.XII.1553, k. 2, nr 43; 17.I.1554, k. 12v, nr 44; 16.II.1554, k. 16, 39, 40, nr 47; 12.III.1554, k. 19v, nr 53; k. 20, nr 54; 19.III.1554, k. 21, nr 56; 2.IV.1554, k. 21v, nr 57; 4.IV.1554, k. 22, nr 58; 13.IV.1554, k. 25, nr 62; 13.IV.1554, k. 25v, nr 63; 15.IV.1554, k. 13v, nr 64; 19.IV.1554, k. 26, nr 65; 27.IV.1554, k. 26v, nr 67; k. 27, nr 68; 30.IV.1554, k. 27v, nr 69; k. 27v, nr 70; 12.V.1554, k. 28v, nr 73; 1.VI.1554, k. 75, nr 75; 22.VI.1554, k. 13v, nr 78; k. 30v, nr 78; k. 30v, nr 80; k. 31v, nr 82; k. 32, nr 83; 23.VI.1554, k. 32v, nr 84; 20.VII.1554, k. 14, nr 86; 27.VII.1554, k. 33v, nr 88; 11.VIII.1554, k. 37v, nr 90; 25.VIII.1554, k. 34, nr 93; 25.X.1554, k. 37, nr 102; 12.XI.1554, k. 14, nr 106; 20.XI.1554, k. 63v, nr 109; 15.II.1555, k. 64v, nr 121; 5.VI.1555, k. 69v, nr 137; 29.VI.1555, k. 70v, nr 139; 25.X.1555, k. 72, nr 142; k. 72v, nr 143; 15.XI.1555, k. 73v, nr 148; k. 74, nr 149; k. 74, nr 150; 19.III.1554, k. 20v, nr 55; 27.IV.1554, k. 26v, nr 67; 22.VI.1554, k. 30v, nr 80; 23.VI.1554, k. 32v-33, nr 84; 20.XI.1554, k. 63v, nr 109; 9.V.1557, k. 112-113v, nr 273.

Makowoss Mathis, 2.IV.1557, k. 104, nr 241.

Maksym, 16.II.1554, k. 17, nr 47; 12.XI.1554, k. 14v, nr 107.

Malczanin Arcisz, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.

Malczewski Jarosz, 18.IX.1577, k. 132v, k. 134, nr 473.

Malicowski Hartych, 31.XII.1554, nr 114.

Malik, 18.IX.1577, k. 125v, nr 473.

Malinczowa Janowa z Bajek, 19.XI.1557, k. 38, nr 278.

Malinowska Janowa /Druziana/, 1° voto Tomaszowa Quintusowa, 2° voto Janowa Malinowska, jej siostra jest żoną Hricza Maczkowicza, 12.I.1571, k. 7v, nr 443; 30.VIII.1579, k. 223v, nr 570; 8.IX.1579, k. 224, nr 574; 8.IX.1579, k. 224v, nr 584.

Malinowski Jan m.k., bojarzyn, 16.II.1554, k. 16v, nr 46; 30.VII.1553, k. 7v, nr 26; 18.IX.1577, k. 124v, nr 473; 26.XII.1579, k. 232, nr 664; 17.II.1580, k. 233, nr 694.

Małgorzata ze wsi Jaczwiezi Wielkiej, 4.IV.1554, k. 22, nr 58.

Mały Szczęsny, 13.I.1554, k. 25v, nr 63; 11.I.1555, k. 62, nr 117.

Manczeicz Iwan, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.

Manczeicz Maksym /Maxim, Maksim/, 2.IV.1557, k. 105, nr 248; 18.IX.1577, k. 132v, k. 134, nr 473.

Marcin z Wasiliszek, 2.I.1571, k. 34, nr 427; 2.I.1571, k. 34, nr 428; k. 34v, nr 429; k. 34v-35, nr 430; k. 35, nr 431; k. 35, nr 432.

Marcin, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.

Marcin, barwierz, 28.I.1580, k. 234, nr 683; 5.II.1580, k. 234v, nr 688.

Marcin, grabarz, 18.IX.1577, k. 131, nr 473.

Marcin, krawiec, 15.XI.1555, k. 74, nr 149; 18.IX.1577, k. 126-127, nr 126.

Marcin, sewc, 2.IV.1557, k. 104v, nr 244.

Marcin, zdun, 12.V.1554, k. 28v i 46, nr 73; 25.X.1554, k. 37, nr 103; 19.VI.1561, nr 281.

Marcinowa Katarzyna zob. Lioskawczowa Walandzina Stara Katarzyna Marcinowa

Marcinowa, zdunowa, 25.X.1554, k. 37, nr 103.

Marek, 16.XII.1553, nr 43.

Markowa, zdunowa, wdowa, 25.X.1555, k. 72, nr 142.

Masalski, pan, podsedek grodzieński, 21.IX.1579, k. 225, nr 587.

Maszalski Fiedor, rzeźnik, 18.IX.1577, k. 135, nr 473 30.VIII.1579, k. 223, nr 563; 25.IX.1579, k. 225v, nr 592; 30.X.1579, k. 228, nr 619; 19.XI.1579, k. 229, nr 635; k. 229v, nr 636; 26.XI.1579, k. 230, nr 630; k. 232v, nr 668; 4.III.1580, k. 236, nr 707.

Matffiey, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.

Matis a.c., 16.II.1554, k. 19, nr 51.

Matis Rhudnik, ławnik, brat Paski, 13.III.1579, k. 214v, nr 483; 17.VI.1579, k. 218, nr 526; k. 218v, nr 528; 27.VI.1579, k. 219, nr 540; 30.VIII.1579, k. 222v, nr 562; k. 223, nr 563; 25.IX.1579, k. 225v, nr 592 i 593; k. 226v, nr 606; 23.X.1579, k. 227, nr 616; 30.X.1579, k. 228, nr 619; 19.XI.1579, k. 229, nr 635; k. 229v, nr 536; 26.XI.1579, k. 230, nr 642; k. 230v, nr 646-648; 19.XII.1579, k. 231, nr 654; k. 232, nr 659; 14.I.1580, k. 233, nr 669; 27.III.1580, k. 237, nr 720.

Matis, bednarz, 18.IX.1577, k. 135, nr 473; k. 130v, nr 473.

Matis, brat Klucznikowy, 15.XII.1570, k. 32v, nr 422.

Matis, cieśla, 11.IV.1570, k. 8v, nr 311.

Matis, karczmarz, 4.VIII.1553, k. 9, nr 36.

Matis, kowal, 26.I.1571, k. 39v, nr 454.

Matis, krawiec, 1552, k. 109, nr 263; 10.IV.1557, k. 109, nr 261.

Matis, mielnik, 23.VII.1579, k. 221, nr 558.

Matis, tasnik, 4.III.1570, k. 4, nr 297; 30.VI.1570, k. 14v, nr 341.

Matisowa Drabczina, Matisa draba żona, 9.III.1570, k. 7v, nr 303; 10.XI.1570, k. 28, nr 395.

Matisowa Jadwiga, robotna m.k. sł., 24.II.1570, k. 6, nr 291; 5.V.1570, k. 11, nr 326.

Matisowa Rudnikowa, żona Matisa rudnika, 6.XI.1579, k. 228v, nr 630.

Matiss z Mieczkowa od Wąsosza, 4.IV.1554, k. 22-24v, nr 58.

Matisz, ławnik, 18.IX.1577, k. 136, nr 473.

Matiszeicz Jakub, 18.IX.1577, k. 128, k. 127v, nr 473.

Mazenski Jędrzej vel Nozenski Andrzej, 5.IV.1570, k. 8, nr 307; 10.XI.1570, k. 27v, nr 393.

Mazur Jan, robotny, 15.XII.1570, k. 32v, nr 422.

Mazur Marcin, sł., 22.VIII.1570, k. 21v, nr 348; 5.I.1571, k. 36, nr 437; 18.IX.1577: k. 131v, 133v, nr 493; 6.IV.1579, nr 504; 4.III.1580, nr 702; 12.III.1580, nr 710.

Mazur Mathis, mieszczanin, 29.V.1556, k. 83v, nr 174; 5.I.1571, k. 36, nr 436.

Mazur Stanisław, 18.IX.1577, k. 132v, nr 473.

Mazur, karczmarz gorzałczany, 18.IX.1577, k. 134, 134v, nr 473.

Mezik Stanisław, kuśnierz JKM, 18.IX.1577, k. 135, nr 473.

Mężik - J.M.Stanisław, kuśnierz JKM, 27.III.1579, k. 215v, nr 493; 18.IX.1577, nr 473; 17.XI.1570, k. 30v, nr 409.

Mężik Stanisław, ucz. sł. /Mezynski, Mązewski, Mezinski, Miezenski/, 1.VI.1554, k. 30 i 47-47v, nr 76; 11-12.I.1555, k. 63, nr 118; 7.V.1557, k. 111, nr 271.

Michalik Stas, 28.I.1580, k. 233v, nr 679.

Michalkova, 18.IX.1577, k. 133, nr 473.

Michał, 18.IX.1577, k. 133, nr 473.

Michał, kothliarz op., 20.V.1570, k. 12v, nr 331; 4.I.1571, k. 35v, nr 435.

Michał, pan, 11.IV.1570, k. 8v, nr 311.

Michał, poddany Sebastiana Zakonskiego, 4.III.1580, k. 236, nr 704.

Michał, rzeźnik, 27.VII.1554, k. 33, nr 88.

Micz Matis, komornik, 18.IX.1577, k. 135v, nr 473.

Miczenic Paweł, 18.IX.1577, k. 126, k. 134, nr 473.

Miecz Cgromczni Michał vel Chromy Michał, 21.IV.1553, k. 4v, nr 2; 25.VIII.1554, nr 93.

Mieczwieczki Matis, ławnik wójtowski, 14.VII.1570, k. 15v, nr 343.

Mielkowicz Francznel /Francz/, 22.VIII.1554, k. 56v, nr 92.

Mielkowicz Fronczek m.k. /Mielkowy Fronczek/, 9.III.1570, k. 7, nr 301; 6.X.1570, k. 22, nr 362; 2.I.1571, k. 34, nr 427.

mielnik, mielnikoicz tob. Wojciech mielnik

Mienioski Oik, 28.I.1580, k. 234, nr 680.

Mikieziez Kasper, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.

Mikiczicz Bartłomiejowa Katarzyna, 29.IX.1554, k. 35v, nr 98; 21.VI.1553, k. 7, nr 21.
Mikiczicz Jan, sl. /Mikuczik Jan/, 5.V.1570, k. 10v, nr 323.
Mikiczicz Mathiss, 31.XII.1554, nr 114; Janek, slosar, 3.VII.1579, k. 219, nr 542.
Mikicziczowa Jakubowa Anna, 17.IV.1553, nr 1.
Mikiczycz Bartłomiej, bojarzyn służący koniem, 24.VI.1553, nr 21; 29.IX.1554, k. 35v, nr 98.
Mikiczycz Jakub m.k., bojarzyn, służy koniem, 17.IV.1553, nr 1; 27.IV.1554, nr 66.
Mikiczycz Jan, 6.XII.1554, nr 111; 1.III.1556, k. 80, nr 161.
Mikiczyna, 16.V.1555, k. 68, nr 134.
Mikita, 18.IX.1577, k. 133v, nr 473.
Mikithka, 18.IX.1577, k. 132v, nr 473.
Mikolasczik Piotr, komornik, 18.IX.1577, k. 135v, nr 473.
Mikołaj, 10.IV.1557, k. 108, nr 255.
Mikołaj, bednarz, 18.IX.1577, k. 129v, nr 473.
Mikołaj, cieśla, 17.XI.1570, k. 30-30v, nr 407; 18.IX.1577, k. 130v, nr 473.
Mikołaj, kowal z Knyszyna, 27.III.1557, k. 102, nr 231.
Mikołaj, ksiądz, 22.V.1556, k. 82, nr 172.
Mikołaj, postrzygacz, 19.VI.1561, nr 281.
Mikołaj, swiecz m.k., 8.XI.1570, k. 26, nr 385.
Mikołaj, syn Supronow, 19.III.1579, k. 215v, nr 489.
Mikołaj, szwiec, 18.IX.1577, k. 134, nr 473.
Mikołajowa, czieslina ucz., 9.II.1571, k. 40v, nr 462.
Mikoss Jan /Mikosz, Mikosik, pewnie syn Mikołaja/, 20.V.1570, k. 12v, nr 332; 18.IX., 1577, k. 133, nr 473; 19.III.1579, k. 215v, nr 489, 490; 27.III.1579, k. 216, nr 496; 6.IV.1579, k. 216v-217, nr 503, 504; 12.VI.1579, k. 218b, nr 524-526; 19.VI.1579, k. 218bv, nr 532; 27.VI.1579, k. 218bv-219, nr 534, 535, 540; 10.VII.1579, k. 220, nr 549; 14.VII.1579, k. 220v, nr 553; 23.VII.1579, k. 221, nr 558; 30.VIII.1579, k. 223, nr 566, 567; 25.IX.1579, k. 225v-226v, nr 593, 595, 606; 9.X.1579, k. 226v, nr 606; 6.XI.1579, k. 228-228v, nr 623, 631; 26.XI.1579, k. 230v-231, nr 649, 652.
Mikoss Małgorzata, żona Mikołaja Mikossa, 17.IV.1556, k. 78v-79, nr 168.
Mikoss Mikołaj, 22.VI.1554, k. 30v, nr 80; 22.VI.1554, k. 31 i 48, nr 81; 17.IV.1556, k. 78v-79, nr 168; 13.VIII.1570, k. 18v, nr 347; 19.IX.1577, k. 132-133, nr 473; 3.IV.1579, nr 499.
Mikowicz Stas, 19.VI.1561, nr 281.
Mikuczewicz Piotr, mieszczanin, pastuch, 29.V.1556, k. 83v, nr 174.
Mikuczic Marcin, 18.IX.1577, k. 134, nr 473.

Mikuczic Tomek, 18.IX.1577, k. 132v, nr 473.
Mikucziowicz Marcinowa ucz., 12.I.1571, k. 37v, nr 444.
Mikula, syn Luczkowej, brat Olchima, 6.XII.1554, nr 111.
Milewska /Milewzka/, 8.IX.1579, k. 224v, nr 582.
Milewski Marchel, szl., 28.IV.1570, k. 10, nr 318.
Milewski Stanisław, rzeźnik, 18.IX.1577, k. 125, 135, nr 473; 27.VI.1579, k. 218bv, nr 535; k. 219, nr 537; 28.I.1580, k. 233v, nr 676.
Mincz, robotny, komornik Jaczka Himaniowicz, 15.XII.1570, k. 31, nr 412.
Mincz, sługa Wagrowskiego, 1.VIII.1553, k. 8v, nr 33.
Minima, 13.V.1553, k. 5v, nr 5.
Misgała, 18.IX.1577, k. 131v, nr 473.
Misko, 18.IX.1577, k. 127, nr 473.
Misziolak Matis zob. Nizilek Maciej
Misziolak Matis, 22.VI.1554, k. 14, nr 79; 29.V.1556, k. 83, nr 173; 18.IX.1577, k. 130v-131, nr 473.
Młoczkowa Grigłowa zob. Grigłowa Młoczkowa
Mochoczka, 18.IX.1577, k. 136, nr 473.
Mociejowicz Anton, 15.III.1555, nr 127.
Mojsiejowa Zofia, 22.XI.1553, k. 11v, nr 41.
Moką Jan z Cziechanowcza, 17.I.1556, k. 75v-76, nr 153; 9.IV.1556, k. 77v, nr 166.
Mokiejm.k. "Mokyey, Makiej/, 12.II.1557, k. 51, nr 209; 24.II.1557, k. 95, nr 216; 26.II.1557, k. 95v, nr 218; 19.VI.1561, nr 281.
Mokiecz Aurillo, 18.IX.1577, k. 128v, nr 473.
Morc, kowal m.k., 22.IV.1570, k. 9, nr 312.
Morca kowala żona Wocza m.k., 22.IV.1570, k. 9, nr 312.
Moretha Daniel, 18.IX.1577, k. 126v, nr 473.
Moroua, 18.IX.1577, k. 131v, nr 473.
Moskiczin Matwiej, ojciec Iwana Moskwiczina, 6.IX.1570, k. 20, nr 358.
Moskwiczin Iwan, syn Matwieja Moskwiczina, 6.IX.1570, k. 20, nr 358.
Mroczek Małgorzata, 2.VI.1553, nr 16.
Msczibohowski Grzegorz zob. Wroblewicz Hrehory Mikołajewicz ze Mścibowa
Murawski /Aleksy/, 18.IX.1577, k. 125v, nr 473; 8.IX.1579, k. 224, nr 576.
Nabinczik Bartosz, 18.IX.1577, k. 128, nr 473.
Nabyko Aleksygo żona, 1.II.1557, k. 50, nr 206.
Nabyko Aleksy /Olexiei, Olexy, Aleksy/, 31.XII.1554, k. 61, nr 114; 29.I.1557, k. 49v,

nr 200; 1.II.1557, k. 50, nr 207; 2.IV.1557, k. 105, nr 248; 9.IV.1557, k. 106-107, nr 251; 9.IV.1557, k. 107v, nr 254; 19.II.1557, k. 94v, nr 214.

Naczeri Jan, 19.III.1579, k. 215, nr 487.

Nadolna żona Jakuba, 21.IV.1553, nr 2; 12.VIII.1555, k. 71, nr 140.

Nadolna, 15.II.1555, k. 64v, nr 122.

Nadolniana, 18.IX.1577, k. 132v, nr 473.

Nadolny Piotr, 2.VI.1553, k. 4, nr 14.

Nakrapisti, 18.IX.1577, k. 133, nr 473.

Nakropisty Helena, żona Jana, 29.VI.1555, k. 70v, nr 138;

Nakropisty Łukasz, 27.VI.1579, k. 218bv, nr 533.

Nakropisty z ul. Grodzieńskiej, 16.II.1554, k. 17v, nr 48; 29.VI.1555, k. 70v, nr 138; 1557, k. 82v, nr 278.

Narkowicz Owidiousz /Narkoicz Owdziej, Ovidio Narkoic, Nartovius, Narkonic, Narcovius/, 18.IX.1577, k. 128, nr 473; 19.III.1579, k. 215, nr 485; 3.IV.1579, k. 216a, nr 499; 14.V.1579, k. 218a, nr 514; 5.VI.1579, k. 218a, nr 518; 10.VII.1579, k. 220, nr 546-547; 8.IX.1579, k. 224, nr 580; 9.X.1579, k. 226v, nr 607, 610; 6.XI.1579, k. 227, nr 621; 19.XI.1579, k. 229, nr 633;-634; 26.XI.1579, k. 230-230v, 232, nr 640, 650, 668; 5.II.1580, k. 234, nr 685.

Narkowicz Sienko, 22.X.1556, k. 87, nr 188.

Narkowicz Sienko, rob. z saioła Jasionówki, 9.II.1571, k. 41, nr 463.

Nasczia, żona Hwieczka Kusznierza z ul. Dworskiej, 19.III.1554, k. 10v, nr 55.

Nastazia, 18.IX.1577, k. 125v, nr 473.

Natosłuz Mikołaj, woźnica starosty knysz.Jana Zamoyskiego, 27.III.1579, k. 216, nr 497; 6.IV.1579, k. 216v, nr 503.

Nieciecka Stanisławowa Katarzyna, 23.III.1580, k. 236v, nr 714.

Nieciecki Stanisław /Nieczieczki/, 18.IX.1577, k. 128, 134v, nr 473; 20.II.1580, k. 235v, nr 699; 23.III.1580, k. 236v, nr 714.

Niemirski Paweł zob. Niemiński Paweł

Niemiński Paweł, 18.IX.1577, k. 124v, 127v, 129, nr 473, 1578, k. 539, nr 476.

Nieszierzewicz Wawrzyńcowa ucz., 17.XI.1570, k. 29, nr 401.

Niewierowski Andrzej, szl. 4.IV.1554, k. 22v, nr 58.

Nikolausch /Nirolausz/, 5.IV.1554, k. 25, nr 61.

Niulek Janek, 27.III.1557, k. 103, nr 236.

Niziołkowna Dorota, 15.III.1555, k. 66, nr 128.

Niziołkowna Kasia, 15.III.1555, k. 66, nr 128.

Niziołkowna Małgorzata, 15.III.1555, k. 66, nr 128.

Niziołkowna Anna, 15.III.1555, k. 66, nr 128.

Njehocziaj /Njehodziaj/ Stanisław z m. Knyszyna, 5.I.1571, k. 36v-37, nr 440.

Nokiejewicz Michałowa ucz., sprzedająca piwo, 9.II.1571, k. 40v, nr 462.

Nosek Andrzej, 14.VII.1570, k. 16v, nr 345.

Nosek Wasko, rzeźnik, 18.IX.1577, k. 127v, 135, nr 473.

Novotnicz Sziman /vel Nowotny Siman/, 18.IX.1577, k. 131, nr 473.

Nowiczka, masztalerka, 10.XI.1570, k. 27v, nr 392.

Nowiczki, masztalerz JKM, 17.XI.1570, k. 29v, nr 403.

Nowothnicz Siman, 13.VIII.1570, k. 18v, nr 347.

Nowotnicz Wojciech, 18.IX.1577, k. 130v, nr 473.

Nowotny Michał, 6.IV.1557, k. 105v, nr 250.

Nozko Wawrzyńcowa, 28.I.1580, k. 234, nr 680.

Obiyda, 18.IX.1577, k. 130, nr 473.

Okuła, robotnik najęty do mlócenia, 9.IV.1557, k. 106-107, nr 251.

Olchim, syn Luczkowej, brat Mikuly, 6.XII.1554, nr 111.

Olechnowicz Mamert, 19.VI.1561, nr 281.

Oleszkowa, 19.VI.1561, nr 281.

Olexy, olexiej zob. Nabyko Aleksy

Olichwirowic Iwan, 15.XI.1555, k. 74, nr 149.

Oliesko /Holiesko Częsko z Knyszyna/, 19.III.1557, k. 101, nr 227.

Olieskoua, 18.IX.1577, k. 130v-131, nr 473.

Olieszkoic Szak, 18.IX.1577, k. 126, nr 473.

Oliexieic Stanisław, 18.IX.1577, k. 125v, nr 473.

Oliexy sł. m.k., 9.II.1571, k. 40v, nr 460.

Olk m.k. ucz. 15.XII.1570, k. 32-32v, nr 419.

Olkowa, komornica, 18.IX.1577, k. 135v, nr 473.

Olsewski Kalikst, 18.IX.1577, k. 132v, 134, nr 473.

Olszewska, 16.V.1555, k. 68, nr 134; 22.VI.1554, k. 13v, nr 78.

Olszewski Matis, 18.IX.1577, k. 126, nr 473.

Olszewski Rafal /Olsewski/, 22.VI.1554, k. 13v, nr 78; 12.XI.1554, k. 14, nr 106; 16.V.1555, k. 14, nr 134.

Olyass kowal ucz. /Oliass kowal/, 13.X.1570, k. 22v, nr 365; 3.XI.1570, k. 25, nr 380.

Oltuch, 18.IX.1577, k. 130, nr 473.

Onaczko, kuśnierz sł., m.k., 6.IX.1570, k. 20, nr 358; 3.XI.1570, k. 25v, nr 381; 17.XI.1570,

k. 30v, nr 409; 15.XII.1570, k. 31, nr 410; 27.III.1580, k. 237, nr 721; 18.IX.1577, k. 127, nr 473.

Onisko, kramarz, 29.II.1556, nr 160; 10.IV.1557, k. 108v, nr 259.

Oniskoicz Marcin, mąż Anny Ostapkówny Holbowicz /Oniskowicz Marcin/, 23.X.1579, k. 227, nr 617; 6.XI.1579, k. 228v, nr 629.

Oniskoiczowa Marcinowa, żona Marcina Oniskoicz, 23.X.1579, k. 227, nr 617; 6.XI.1579, k. 228, nr 629; 19.XI.1579, k. 229, nr 633.

Opocznikowicz Mikita, 1.II.1557, k. 50, nr 206.

Ordziej Mikołaj, 9.X.1579, k. 227, nr 614 i 615; 4.III.1580, k. 235v, nr 704; 12.III.1580, k. 236v, nr 710; 23.III.1580, k. 236v-237, nr 715-716; 27.III.1580, k. 237, nr 721.

Ordziej vel Hordziej zob. Lewka Zduna syn Ordziej

Ostafiej JMP, właściciel Kamionki, 14.VII.1570, k. 15v, nr 343.

Ostapko, 19.VI.1561, nr 281.

Owdziej m.k., sł. 28.IV.1570, k. 10, nr 317.

Owszanik Wawrzyniec, 25.VI.1553, nr 22; 19.VI.1561, nr 281.

Oxima, komornica, 18.IX.1577, k. 135v, nr 473.

Oxima, służebnica uczciwego księdza plebana, 30.IV.1554, k. 27v, nr 69.

Ozega Matis, 18.IX.1577, k. 125v, nr 473.

Ozegno Jakub, 24.II.1557, nr 216; 26.II.1557, k. 95v, nr 219.

Ozegnowa Jakubowa Dorota, 24.II.1557, k. 95-95v, nr 216; 26.II.1557, k. 95v, nr 218.

Oziabło z Bobrówki, handluje sośnikami, 2.VI.1553, k. 4, nr 14; 15.VI.1553, k. 6v, nr 20.

Ozzarek Stanisław, mieszczanin tykociński, 14.V.1579, k. 218a, nr 513; 12.VI.1579, k. 218a, nr 516; 12.VI.1579, k. 218b, nr 525; 27.VI.1579, k. 219, nr 536; 3.VII.1579, k. 219v, nr 543; 28.I.1580, k. 677; 4.III.1580, k. 235, nr 702.

Palkiowski Jeronim pan, 6.IV.1556, k. 76, nr 163.

Paluch Maciej/Paluchoicz Maciej, robotny/, 16.II.1554, k. 17v, nr 48; 30.IV.1554, k. 28 i 54-54v, nr 71; 29.VI.1555, k. 70v, nr 138; 9.IV.1557, k. 107, nr 252.

Paluch Paweł, 18.IX.1577, k. 133v-134, 135, nr 473.

Paluchowa Maciejowa /Matisowa/, żona Macieja Palucha, 9.IV.1557, k. 107, nr 252.

Paluchowicz Paulus, 29.V.1579, k. 218av, nr 517.

Paluchowicz Paweł, 15.II.1555, nr 123; 15.XI.1555, nr 37; 12.XI.1554, k. 14, nr 106; 10.IV.1557, k. 109, nr 262.

Panas, 16.V.1555, k. 68, nr 133.

Panaszeic Dzienis, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.

Paniathowie: Sonia-matka, Chweczko-syn, Kornifo-syn zob. Poniaczenic Sonia,

Poniaczenic Chweczko, Poniaczenic Kornifo

Paniczykowa Stanisławowa /Stasiowa Paniczko/, 19.XI.1579, k. 229, nr 633.

Parka Andrzej, 18.IX.1577, k. 133, nr 473; 5.VI.1579, k. 218v, nr 520; 26.XII.1579, k. 232, 660, 662, 663; 17.II.1580, k. 232v, nr 691.

Parka Józef /Parszik Józwa/, 2.I.1571, k. 34, nr 426; 18.IX.1577, k. 126, 132, 133, 133v, 134v, nr 473; 19.III.1579, k. 215, nr 485; 3.VII.1579, k. 219, nr 541; 9.X.1579, k. 226v, nr 607; 6.XI.1579, k. 227, nr 621; 5.II.1580, k. 234, nr 685; 4.III.1580, k. 235v, nr 702.

Parka Józef, 12.III.1580, k. 236v, nr 710.

Parka Stanisław, 19.VI.1561, nr 281.

Passuczie Rafał m.k., 27.III.1579, k. 215v, nr 492; 1.V.1579, k. 217v, nr 511; 4.III.1580, k. 235v, nr 703; 23.VII.1579, k. 221, nr 558.

Pasuczicz Rafał, 18.IX.1577, k. 124v, nr 473.

Paszkoicz Decz /vel Paskoicz Dec/, 18.IX.1577, k. 132-133v, nr 473.

Paszkowicz Dec m.k., 21.II.1556, k. 86, nr 157.

Paulus, pleban w Jasionówce, 1.III.1556, k. 79, nr 162.

Paweł zamesnik zob. Zawisza Paweł zamesnik

Paweł zamesnik, sł. 3.XI.1570, k. 25, nr 373; 9.II.1571, k. 40v, nr 461.

Paweł zamesnik, 18.IX.1577, k. 134v, nr 473; 18.IX.1577, k. 130, nr 473; 18.IX.1577, k. 129v, nr 473; 18.IX.1577, k. 127v, nr 473; 18.IX.1577, k. 127v, nr 473;

Paweł, kuśnierz, 18.IX.1577, k. 135, nr 473.

Pawła zamesznika towarzysz, 18.IX.1577, k. 134v, nr 473.

Pawłowa Barbara z Knyszyna, ucz., 27.I.1570, k. 3v, nr 285.

Pawłowa Dorota, 19.VII.1579, k. 220v, nr 556.

Pawłowczik Jerzy, brat Stanisława, 2.II.1571, k. 39v, nr 455.

Pawłowczik Stanisław, sł. m.k., brat Jerzego, 18.II.1570, k. 5v, nr 286; 9.III.1570, k. 7v, nr 304; 13.X.1570, k. 23, nr 366; 2.II.1571, k. 39v, nr 455; 16.II.1571, k. 42, nr 470.

Pawłowski Paweł, mieszczanin, 26.II.1557, k. 97v-99, nr 223.

Pazko, brat Matisa Rudnika, 26.XI.1579, k. 230, nr 642.

Penski Erazmus, mąż szl. Doroty Salawskiej, 19.XI.1579, k. 229v, nr 639.

Pędziwiatrowa Janowa Jadwiga, robotna, 5.V.1570, k. 11v, nr 327; 22.VIII.1570, k. 21v, nr 343.

Pęska ze Sławskich Dorota, 18.IX.1577, k. 124v, nr 473.

Pęska Dorota, zob. Pęska ze Sławskich Dorota

Philipezyk Piotr zob. Filipezyk Piotr

Philipezyk Stanisław zob. Filipezyk Stanisław

Philipczykowa Stara sł. jej nieżyjąca córka była za Szczęsnym Prusikiem, 26.V.1570, k. 15, nr 333.

Pieczony Wojciech, 3.XI.1570, k. 25v, nr 381.

Pierdzioch, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.

Pierdziochowa Bartoszowa, 23.X.1579, k. 227, nr 617; 6.XI.1579, k. 228v, nr 629.

Pietrzykowski, pan, 20.VII.1553, nr 23.

Pigułka Piotr, 18.IX.1577, k. 125v, nr 473.

Pikul Marcin, 30.VI.1570, k. 15, nr 342.

Pikulik Marcin, 9.V.1557, k. 112-113v, nr 273.

Pioliato Jakub, Żyd, 13.XII.1570, k. 30v-31, nr 410.

Piotr dubotolk, rzemieślnik, 18.IX.1577, k. 134v, nr 473.

Piotr Dubotolk, 6.III.1579, k. 214v, nr 481.

Piotr sławetny mieszczanin goniądzki, 28.I.1580, k. 233, nr 675.

Piotr, szwiec, 18.IX.1577, k. 132v, nr 473.

Piotr, zdun, 18.IX.1577, k. 132, 134, nr 473.

Piotra dubotolka towarzysz, 18.IX.1577, k. 134v, nr 473.

Piotrasowicz Jakub, 20.X.1570, k. 24, nr 372.

Piotrasowicz Kosyayusyow /?/, sł., 2.VI.1570, k. 13, nr 336.

Piotrass Stanisław, 10.IV.1557, k. 108v, nr 259; 10.II.1559, k. 94, nr 282.

Piotrasseicz Augustyn /Piotrasz Augustyn/, 18.IX.1577, k. 127v, 129, nr 473.

Piotrasz Stanisław /Piotrass/, 23.VI.1554, k. 32v-33 i 48-48v, nr 84; 10.I.1557, k. 92, nr 197; 26.III.1557, k. 102, nr 253; 2.IV.1557, k. 104, nr 241; 9.IV.1557, k. 106, nr 251.

Piotraszeic Rhosz /vel Piotrasz Rhocz/, 18.IX.1577, k. 129-129v, 130, nr 473.

Piotrowa, bednarzowa, 8.IX.1579, k. 224, nr 580, 577, 578.

Piotrowicz Stanisław, burmistrz, 30.X.1570, k. 24v, nr 376; 3.XI.1570, k.25v-26, nr 381, 383-384;8.XI.1570, k. 26-26v, nr 385, 388; 17.XI.1570, k. 28v, 30, nr 400, 406; 15.XII.1570, k. 30-31, nr 411, 421-422; 28.XII.1570, k. 33, nr 423-424;2.I.1571, k. 33-34, nr 425-429, k.34v-35, nr 430-432;4.I.1571, k. 35v-36, nr433, 435440; 12.I.1571, k. 37-37v, nr442, 444;17.I.1571, k. 38, nr 447; 19.I.1571, k. 38-38v, 39, nr 448-451; 26.I.1571, k. 39-39v, nr 453, 454; 2.II.1571, k. 39v, nr 456.

Piotrowicz Stanisław, burmistrz, 9.III.1570, k. 7v, nr 303, 306, 308; 5.IV.1570, k. 8v, nr 305 i 307; 8.IV.1570, k. 9, nr 310; 22.IV.1570, k. 9, nr 312; 28.IV.1570, k. 9v, nr 314; 5.V.1570, k. 11-11v, nr 326 i 327; 19.V.1570, k. 12, nr 330; 20.V.1570, k. 12v, nr 331-332; 26.V.1570, k. 13, nr 333-335;2.VI.1570, k. 13, nr 336; 13.VI.1570, k. 14, nr 338-339;16.VI.1570, k. 14v, nr 340; 30.VI.1570, k. 14v, nr 341; 14.VII.1570, k. 15v, nr 343; 1.VIII.1570, k. 17, nr 346; 22.VIII.1570, k. 21v, nr 348-349; 25.VIII.1570, k.

19-19v, nr 351-354; 13.VIII.1570, k. 18v, nr 346; 1.IX.1570, k. 20, nr 355; 6.IX.1570, k. 20-20v, nr 357-358; po 6.IX.1570, k. 21, nr 359; 6.X.1570, k. 22, nr 360; 13.X.1570, k. 23, nr 365-366;17.X.1570, k. 23v, nr 368; 20.X.1570, k. 23v, nr 369.

Piotrowiczowa Stanisławowa ucz., 3.XI.1570, k. 25v, nr 383; 19.I.1571, k. 39, nr 452.

Piotrowski Marcin, pan, 6.IV.1556, k. 76, nr 163.

Pisdeczina Mathisowa, 4.III.298.

Piskorz /Wojciech/, 18.IX.1577, k. 125, nr 473; 13.III.1579, k. 214v, nr 483; 27.III.1579, k. 216, 219, nr 496, 540; 9.X.1579, k. 226, nr 609; 6.XI.1579, k. 228, nr 623; 10.VII.1579, k. 220, nr 549.

Piszdeczków /Pizdeczczyny/ zięć SZczęsny, 29.V.1556, k. 83v, nr 175; 25.X.1554, k. 37, nr 103.

Pizdiczka Jan, 14.XI.1554, nr 108; 11.V.1554, k. 28, nr 72; 25.X.1554, k. 37, nr 103.

Pizun Matis, 26.XII.1579, k. 232, nr 661; 17.II.1580, k. 233, nr 694.

Pizun, 18.IX.1577, k. 126v, nr 473.

Pkopka Barbara zob. Prokopka Barbara czekwartowa

Plaxińskie, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.

Plonski Gabriel, 26.II.1557, k. 97v-99, nr 223.

Pluskath, Pluskath Jan zob. Kocz Jan przezwiskiem Pluskath m.k.

Pluskathczanka Anna, 17.I.1557, k. 93v, nr 201.

Pluskathka Anna /Pluskatka Hanna/, 26.IV.1570, k. 9v, nr 313; 5.V.1570, k. 10-11, nr 319, 326; 19.V.1570, k. 12, nr 330.

Plaksa, 5.IV.1554, k. 24, nr 59; 27.III.1557, k.103v, nr 238; 2.IV.1557, nr 244.

Pobodzian Olechno, 15.III.1555, nr 131-132.

Podkluczy Piotr, 26.V.1553, nr 12; 16.V.1555, k. 69, nr 136; 21.X.1556, k. 87v, nr 186; 7.V.1557, k. 111, nr 269; 2.I.1571, k. 33, nr 425.

POdkomor Jan, 18.IX.1577, k. 126v, nr 473; 3.VII.1579, k. 219, nr 542.

Podwicza /Pudwicza/ Szczęsny, cechmistrz rzeźnicki, 2.I.1571, k. 35, nr 432.

Pogorzelski Matis /Pogorzal Matis/ /Maciej/, 5.VI.1579, k. 218av, nr 519; 12.VI.1579, k. 218av, nr 522-523.

Pokrzywioski Jan, pan, 6.IV.1556, k. 76, nr 163.

Polaski Maciej, szl. pan pow. bielskiego, 4.IV.1554, k. 22, nr 58.

Polikarczyc Olesko, 19.VI.1561, nr 281.

Połtorajan Marcin, pasierb Połtorajanowej, 13.V.1553, nr 7.

pop ruski, 18.IX.1577, k. 126v, 136, nr 473.

Popichnik Grzegorz, 2.IV.1557, k. 93v, nr 201; 26.III.1557, k. 102, nr 234; 2.IV.1557, k. 104v, nr 245.

Popielnik Matys, 21.VII.1553, nr 24; 14.XI.1554, k. 59, nr 108; 21.X.1556, k. 87v, nr 186; 19.III.1557, k. 101, nr 227.

Popieluszko, 19.VI.1561, nr 281.

Popko Matis, 2.I.1571, k. 35, nr 431.

Popko, 18.IX.1577, k. 1256, 130, nr 473.

Poprioski Jan, szynkarz piwa, 18.IX.1577, k. 130, 132, nr 473.

Poriaczewicz Kornilo, s. Soni, 31.XII.1554, k. 61, nr 115; 12.XI.1554, k. 14v, nr 107.

Poriaczewicz Hfedko, s. Soni, 31.XII.1554, nr 115; 12.XI.1554, k. 14v, nr 107.

Pornolik Stanisław, mieszczanin augustowski, 8.I.1557, k. 91v, nr 196.

Poroski Jan /Poroski Jan, Porroski Jan/, 27.VI.1579, k. 218bv, nr 535; 27.VI.1579, k. 219, nr 537.

Porroski Mikołaj, 18.IX.1577, k. 131, nr 473.

Porroski, szynkarz piwa, k. 125, 134, nr 473.

Posswiarzyn /Paskowicz/, 15.III.1555, k. 66, nr 128.

Poszwiata Sziman, 18.IX.1577, k. 129v, nr 473.

Potapowicz Jan, 19.VI.1561, nr 281.

Potas Mikołaj /Pothasz/, 18.IX.1577, k. 133-134v, nr 473.

Pothapowicz Wojciech, 26.VI.1556, k. 84, nr 179; 2.IV.1557, k. 105v, nr 249; 26.I.1571, k. 39, nr 453.

Potwiczka Szczęsny m.k., 16.II.1554, k. 17v, nr 48; 22.V.1556, k. 82, nr 172.

Pozny Andrzej, 2.I.1571, k. 34, nr 426; 18.IX.1577, k. 132-132v, k. 134, k. 539, nr 473.

Półtorajanowa, 13.V.1553, nr 7.

Prodzielik Jan, 9.II.1571, k. 40v, nr 460.

Prokop czekwart, 18.IX.1577, k. 124v, nr 473.

Prokopka Barbara czekwartowa, pani /Pkopka Barbara, Czekwartowa Barbara/, 24.IV.1579, k. 217v, nr 506; k. 217v, nr 508; 12.III.1580, k. 236v, nr 710.

Prokopowa, szynkarka piwa, 18.IX.1577, k. 134v, nr 473.

Proński, książę Andrzej, starosta knyszyński, 9.V.1557, k. 112-113v, nr 273.

Prothasz, 18.IX.1577, k. 131v, nr 473.

Prus Piotr, 13.III.1579, k. 214v, nr 483.

Pruszczanka Elżbieta Przythuliczowa zob. Przythuliczowa Elżbieta

Prusik Stanisław, 6.III.1579, k. 214v, nr 482.

Prusik Szczęsny, zięć Starej Philipczikowej, 26.V.1570, k. 13, nr 333; 6.IX.1570, k. 20v, nr 359; 6.III.1579, k. 214v, nr 482; 1.V.1579, k. 218a, nr 513; 29.V.1579, k. 218a, nr 516; 12.VI.1579, k. 218b, nr 525; 27.VI.1579, k. 219, nr 536; 3.VII.1579, k. 219v, nr

543; 14.I.1580, k. 233, nr 671; 28.I.1580, k. 233v, nr 677; 5.II.1580, k. 234v, nr 687; 4.III.1580, k. 235v, nr 702; 15.III.1580, nr 236v, nr 712.

Prusik, 30.X.1579, k. 228, nr 619; 19.XI.1579, k. 229, nr 635; 26.XI.1579, k. 230v, nr 648.

Prusikowa Szczęsna, żona Szczęsnego Prusika, 2.V.1570, k. 13, nr 333.

Pruss Marcin vel Pruszowicz Marcin m.k. 20.XI.1554, k. 63v, nr 109; 12.I.1555, k. 62v, nr 117; 16.I.1557, k. 92, nr 198; 12.III.1557, k. 100-100v, nr 226; 9.IV.1557, k. 107v, nr 253; 1.II.1557, k. 50, nr 206.

Pruss Mikołaj, 18.IX.1577, k. 126v, nr 473.

Pruss Stanko vel Oglona Stanko m.k., 12.I.1555, nr 117.

Prussowa, matka Marcina, Stanka Oglony i Wojciecha Luniewskiego. Jedna z jej córek jest zamężna za Jablonskim, 12.I.1555, k. 62v, nr 117; 16.I.1557, k. 92, nr 198; 9.IV.1557, k. 107v, nr 253.

Pruszik, 18.IX.1577, k. 130, nr 473.

Przesruczik Paweł sł., 24.II.1570, k. 6v, nr 292.

Przesruczika zięć Marcin, 5.I.1571, k. 36, nr 438.

Przestrzelski Mathusz JM szl., wójt długołęcki, 16.II.1554, nr 16; 16.III.1554, k. 20, nr 54; 11.VIII.1554, k. 37v, nr 90; 29.VI.1555, k. 70v, nr 139; 22.V.1556, k. 81v, nr 170; 29.V.1556, k. 83, nr 173.

Przeszdziecki Jan, 18.IX.1577, k. 128, nr 473.

Przeddziecki Jan /Przeszdziecki/, 9.X.1579, k. 226v, nr 607; 20.II.1580, k. 235, nr 687; 20.II.1580, k. 235v, nr 699; 4.III.1580, k. 236, nr 709.

Przythulicz Bartosz, mąż Helisbiety Pruszczanki, mieszczanki knyszyńskiej, brat Michała Przythulienisa z Bobrówki poddanego JKM, brat szl. Mathisa wójta Zubyncza, 26.II.1557, k. 97, nr 222.

Przythulicz Mathis, wójt Zubyncza szlachetny, 26.II.1557, k. 97, nr 222.

Przythulicz Michał z Bobrówki, poddany JKM vel Przythulienis Michał z Bobrówki, 26.II.1557, k. 97, nr 222.

Przythuliczowa Elżbieta /Helisbieta, Heliszka/ z domu Pruszczanka m.k. żona Bartosza Przythulicza, 26.II.1557, k. 97, nr 222.

Puchackowicz Wojtek, 19.VI.1561, nr 281.

Pudwiczka /Pudwicka/ Szczęsny, 30.VIII.1579, k. 223, nr 567.

Pulianowicz Liewon, 18.IX.1577, k. 127v, nr 473; 26.XII.1579, k. 232, nr 665.

Pulian Chwiecko, 1.V.1579, k. 218a, nr 512; 26.IX.1579, k. 230v, nr 650.

Pulian Chwieczka, 18.IX.1577, k. 127v, nr 473.

Puliany, 18.IX.1577, k. 127v, nr 473.

Pupek /Popek/ Matis m.k. 5.V.1570, k. 11v, nr 328.
Pużykowa Zofia, wdowa, m.k. , 16.XII.1553, nr 43.
Pużykowicz Jurek, syn Zofii Pużykowej, 16.XII.1553, nr 43.
Pużykowicz Sebastian m.k., 23.VI.1554, k. 32v-33 i 48-48v, nr 84; 7.IX.1554, k. 35-35v, nr 96; 2.XI.1554, k. 57v, nr 104.
Pużykówna Anna, pasierbica Zofii Pużykowej, 16.XII.1553, nr 43.
Pżegoic Jan, 18.IX.1577, k. 126, nr 473.
Quintusowa Druziana zob. Malinowska Druziana
Quintusowa, 18.IX.1577, k. 131v, nr 473.
Quintusówna Helena, 8.X.1579, k. 224v, nr 584.
Quintusówna Urszula, 30.VIII.1579, k. 223v, nr 560, k. 224, nr 574; 8.IX.1579, k. 224v, nr 584.
Quintusz Tomasz, 30.VIII.1579, k. 223v, nr 570; 8.IX.1579, k. 224, nr 574; 8.IX.1579, k. 224v, nr 584.
Quithusik Tomek /Quinthussik/, 15.XI.1555, k. 73, nr 144; 14.XI.1556, k. 88v-89, nr 190; 26.XI.1557, k. 38v, nr 278.
Raczek Matysz, 19.VI.1561, nr 281.
Raczki Czimoch z Klodziejów poddany p. Dowoyny, 26.II.1557, k. 96, nr 219.
Rackowicz Hriszkowicz, 25.VII.1554, nr 94.
Radzieic Łukasz, 18.IX.1577, k. 130v, nr 473.
Radziowna Jagnieszka, 18.IX.1577, k. 130, nr 473.
Rafał, 18.IX.1577, k. 126, nr 473.
Rakoic Jan, 18.IX.1577, k. 133v, nr 473.
Rakoic Piotr, 18.IX.1577, k. 135, nr 473; 18.IX.1577, k. 131v, nr 47.
Rakoicz Gawriło, 18.IX.1577, k. 131, nr 473.
Rakoicz Grzegorz, 18.IX.1577, k. 131v, nr 473.
Rakoua, 18.IX.1577, k. 130v, nr 473.
Rakowicz Hryń, 21.IV.1553, nr 2; 23.VI.1554, k. 32v, nr 84; 25.VIII.1554, k. 34v, nr 94.
Rataj Jan, 19.VI.1561, nr 281.
Rekieczki Jan szl. podstarości knyszyński, 22.V.1556, k. 81v, nr 169; 29.V.1556, k. 83, nr 179.
Reklyo Jan szl., 20.V.1570, k. 12v, nr 331.
Rewiako Jakub m.k. sl., 5.V.1570, k. 11, nr 326; 9.II.1571, k. 41, nr 462.
Rhakoicz Hrin zob. Rakoicz Hrin.
Rhakoicz Hrin, 18.IX.1577, k. 131v, nr 473; 18.IX.1577, k. 131, nr 473.

Rhimek Mikołaj, 18.IX.1577, k.132v, nr 473.
Rhimek Wawrzyniec, 18.IX.1577, k.131v, nr 473.
Rhuczakowa, 18.IX.1577, k. 126, nr 473.
Rhudkowski Paweł zob. Rudkowski Paweł
Rhudziowa Jagnieszka, 18.IX.1577, k. 130v, nr 473.
Rimasewicz Jakub, sl. /Rymarzowicz Jakub/, 8.IV.1556, k. 77v, nr 165; 19.VI.1561, nr 281.
Rimko, 15.II.1555, nr 121, 18.IX.1577, k. 129, nr 473; 18.IX.1577, k. 127, nr 473.
Rimkowa Marcinowa sl. m.k. 19.II.1570, k. 6, nr 288; 5.V.1570, k. 11, nr 326.
Rimkowicz Jakub /Rimko Jakub/, 9.VII.1554, nr 85; 19.VI.1561, nr 281.
Rimkowicz Maciej, brat Michała, 29.II.1556, nr 160; 27.VII.1554, k. 33v, nr 88.
Rimkowicz Marcin, jest szwagrem Mikicicza, bojarzyna służącep koniem, 21.VI.1553, nr 21, 29.IX.1554, k. 35v, nr 98.
Rimkowicz Marcinowa /Rymkowa Dorota, mieszcanka/, 16.I.1557, k. 92v-93, nr 197; 12.III.1557, k. 100-100v, nr 226.
Roj Grzegorz z ul.Goniądzkiej, 13.IV.1554, k. 25v, nr 63; 11.I.1555, k. 62, nr 116.
Roj Jan /Roy Jan/, 1.III.1555, k. 66, nr 129; 22.VI.1554, k. 32, nr 83.
Rojowa Grzegorzowa /Grzeskokowa z ul. Goniądzkiej/, 14.VI.1555, k. 6, nr 18; 16.VI.1561, nr 281.
Roman, 18.IX.1577, k. 126y, nr 473.
Roslan /vel Rozlan/, 18.IX.1577, k. 131, nr 473.
Roszko Szczęsny, 18.IX.1577, k. 125v, nr 473.
Roszko Wojciech z Pyszczatów szlachetny mistrz sprawiedliwości m. Knyszyna, 28.II.1557, k. 14v, nr 211.
Roszkowski Maciej /Roska Maciej, Rhoskowski Maciej/, 3.IV.1579, k. 216v, nr 500; 10.VII.1579, k. 219v, nr 545; 10.VII.1579, k. 220, nr 546; 30.VIII.1579, k. 223v, nr 571; 8.IX.1579, k. 224v, nr 585; 8.IX.1579, k.225, nr 586; 25.IX.1579, k. 226, nr 600; 25.IX.1579, k.226, nr 605; 26.XI.1579, k. 230, nr 642; 4.III.1580, k. 236, nr 706.
Rozkowska Zofia zob. Sokołowska Zofia
Rozkowski Stanisław, 10.VII.1579, k.219v, nr 544; 10.VII.1579, k. 219v, nr 544; 10.VII.1579, k. 220, nr 546; 30.VIII.1579, k.223v, nr 574.Rozkowski Szczęsny /Rożek Szczęsny/, 10.VII.1579, k.219v, nr 544; 10.VII.1579, k.220, nr 545; 10.VII.1579, k. 220, nr 546; 30.VIII.1579, k.223v, nr 571; 8.IX.1579, k. 225, nr 586.
Ruczyski, 22.VI.1554, k. 32, nr 83.
Rudkowski Paweł /Rudkowzki Paweł/, 25.IX.1579, k. 226, nr 605.
Rudkowski Paweł /vel Rhudkowski Paweł/, 18.IX.1577, k. 132v, nr 473; 18.IX.1577, k.

125v, nr 473; 18.IX.1577, k. 132, nr 473; 18.IX.1577, k. 128v, nr 473.

Rudnikowicz Sebastian /Rudnikowicz Sobiech/, 15.XI.1555, k. 73v-74, nr 148; 20.XI.1556, k. 90, nr 193; 17.I.1557, k. 93v, nr 202.

Rudobrody Szymon /Rudy Siman, Semen/, 21.IV.1553, k. 4v, nr 2; 1.VIII.1553, k. 8v, nr 33; 22.XI.1553, k. 11v, nr 41; 30.XI.1553, k. 12, nr 42; 16.XII.1553, k. 2, nr 43; 16.II.1554, k. 39, nr 46; 16.III.1554, k. 54, nr 54; 19.III.1554, k. 20v i 21, nr 55; 2.IV.1554, k. 21v, nr 57; 4.IV.1554, k. 22v, nr 58.

Rudz Tomek z ul.Goniądzkiej, 6.IV.1557, k. 10v, nr 250.

Rudzieicz Jakub, 18.IX.1577, k. 130v, nr 473.

Rudzik Jakub, 30.VIII.1579, k. 223, nr 566; 25.IX.1579, k. 225v, nr 594; 25.IX.1579, k.226, nr 599.

Rudziowa Jagnieszka, 4.II.1580, k. 232v, nr 677.

Rusiecki Lewko /Rhusiecki Lewko/, ucz., 21.IX.1579, k. 225, nr 588; 23.III.1580, k. 236v, nr 215.

Ryczukowa Jakubowa, ucz., 15.XII.1570, k. 32, nr 418.

rymarz królewski, 18.IX.1577, 135v, nr 473; 18.IX.1577, k. 126v, nr 473.

Rymkowicz Michał, brat Macieja, 27.VII.1554, k. 33v, nr 88.

rzeczotnik, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.

Saczko, 15.II.1555, k. 65, nr 123.

Saffiei Jakub /Szaphej, Szaffiej, Schaffiei, Saphiej itd./, 21.IV.1553, k. 4v, nr 2; 30.VII.1553, k. 7v, nr 26; 4.VIII.1553, k. 9, nr 36; 16.XII.1553, k. 2, nr 43; 16.II.1554, k. 16,17, 39,40, nr 47; 12.III.1554, k. 19v, 40v, nr 53; 16.III.1554, k. 20, nr 54; 19.III.1554, k. 20v, nr 55; 19.III.1554, k. 21, nr 56; 2.IV.1554, k. 21v, 43, nr 57; 4.IV.1554, k. 22, nr 58; 13.IV.1554, k. 25, nr 62; 13.IV.1554, k. 25v, nr 63; 19.IV.1554, k. 26, nr 65; 12.V.1554, k. 28v, nr 73; 1.VI.1554, k. 29v, nr 75; 22.VI.1554, k. 30v, nr 80; 22.VI.1554, k. 32, nr 83; 23.VI.1554, k. 32v, nr 84; 27.VII.1554, 33v, nr 88; 25.VIII.1554, k. 34, nr 93; 21.XII.1554, k. 60, nr 112; 15.III.1555, k. 65, nr 125; 9.IV.1556, k. 77v, nr 166; 29.V.1556, k. 83, nr 173; 19.III.1557, k. 101v, nr 229; 9.IV.1557, k. 106, nr 251; 10.IV.1557, k. 108v, nr 250; 2.IV.1557, k. 104, nr 241; 15.III.1555, k. 65v, nr 126; 21.XII.1554, k. 60-60v, nr 113; 17.IV.1556, k. 78-78v, nr 168.

Saffiej Grzegorz/ Saffiei, Saphiei, Szaphiey, Safjowicz, Saphieiewicz Greglo/, 1.VIII.1570, k. 17, nr 346; 13.VIII.1570, k. 18v, nr 347; 18.IX.1577, k. 129, 131, nr 473; 3.XII.1577, k. 139, nr 474; 12.IV.1578, k. 153, nr 476; 3.IV.1579, k. 216v, nr 500; 30.X.1579, k. 228, nr 618; 19.XI.1579, k. 229, nr 634; 14.I.1580, k. 233, nr 671.

Saffiejów zięć Jan, 1.VIII.1570, k. 17-18v, nr 346.

Saffiey Stanisław, 18.IX.1577, k. 131, nr 473.

Saffranek Wasko, 18.IX.1577, k. 126, nr 473.

Sakowicz Hricz, 27.I.1570, k. 3, nr 284; 1.III.1570, k. 6v, nr 294.

Salienik Wasko, 15.III.1555, k. 67, nr 130.

Samoicz Radzio, 18.IX.1577, k. 131, nr 473.

Samoicz Wasiel /vel Sumoicz Waszko/, 18.IX.1577, k. 131, nr 473; 18.IX.1577, k. 130v, nr 473; 18.IX.1577, k. 129, nr 473.

Sbych /?! Konrat Wojczyk z Bielska, 27.I.1570, k. 3, nr 284.

Scępanikówna Polomnia, Polomka, 14.VII.1570, k. 16v, nr 345.

Scipianowie, panowie - właściciele domu wolnego, 18.IX.1577, k. 136, nr 473.

Scuczicz Michno, robotny, 27.IV.1554, k. 27, nr 68.

Szczerzba Jan, 14.VI.1553, k. 6, nr 18; 11.V.1556, k. 85, nr 182.

Szczęsny, 27.VII.1554, k. 33, nr 88.

Szczęsny, słuźebnik p. Jochczika, 19.XI.1553, k.11, nr 40.

Szczucic Oltuch m.k., 27.III.1579, k. 215v, nr 492; 1.V.1579, k. 217v, nr 511; 23.VII.1579, k. 221, nr 557.

Szuka Michall, 18.IX.1577, k. 130, nr 473; 18.IX.1577, k. 130, nr 473; k. 128v, k. 128, nr 473.

Sczyrba, k. 32, nr 83.

Sdan m.k., 21.II.1556, k. 85v, nr 155.

Sdrok Jan, 2.IV.1557, k. 104, nr 243.

Sebastian Kucharz op., 13.VI.1570, k. 14, nr 339.

Sebastian op. 17.XI.1570, k. 30v, nr 409.

Sebastian siodlarz JKM, 8.IV.1570, k. 9, nr 310.

Sebastian, 11.IV.1570, k. 8v, nr 312.

Seliga Grzegorz, robotny, 8.III.1570, k. 7v, nr 302; 5.IV.1570, k. 8v, nr 309; 5.V.1570, k. 10v, nr 322; 20.V.1570, k. 12v, nr 332, 12.I.1571, k. 37, nr 442.

Seliga Jakub, 16.XII.1553, nr 43.

Selman Żyd z m. Choroszczy /Zelman Żyd/, 25.VIII.1570, k. 19, nr 351; 25.VIII.1570, k. 19, nr 353.

Serafin m.k., 16.V.1555, k. 68, nr 134.

Serafin z Ostrowa, ucz., 17.XI.1570, k. 28v, nr 400; 28.XII.1570, k. 33, nr 423.

Sidor cieśla, robotny, 6.IX.1570, k. 21, nr 360.

Sidoreczik Michałko, robotny, 15.XII.1570, k. 32, nr 416.

Siemion, 28.I.1580, k. 233v, nr 679.

Siemion, urzędnik panów Iwachnowiczów wójtostwa kalinowskiego, 4.IV.1554, k. 32, nr 58.

Siemion, wikary pana Karosza Iwachnowicza z Kalinówki,

Sienko, robotny z Chraśl, 5.I.1571, k. 36, nr 479.
Sienko, zięć Sierchiejów, 25.VIII.1554, k. 37, nr 95.
Sienkowiec Truchon, 25.IX.1579, k. 223v, nr 598; 25.IX.1579, k. 226, nr 602; 6.XI.1579, k. 229, nr 627.
Sijka Marcin, 9.X.1579, k. 226v, nr 611.
Siman, świecz, 6.IX.1570, k. 20, nr 358.
Simanowicz /Szymanowicz/, 13.IV.1554, k. 25, nr 248; 9.IV.1557, k. 106, nr 252; 9.IV.1557, k. 107v, nr 253.
Simanowicz Agnieszka, żona Andrzeja Simanowicza, córka Zofii Hiczkowej vel Iczkowej, siostra Stanisława i Matisa, 13.IV.1554, nr 62.
Simek, sługa Andrzeja Gusza /Gussa/ najęty na rok, 28.I.1570, k. 10, nr 316.
Simon /Siemion/, poseł wójtowski, 27.III.1579, k. 216, nr 495; 28.I.1580, k. 233v, nr 678; 17.II.1580, k. 219, nr 694; 4.III.1580, k. 236, nr 734; 4.III.1580, k. 236, nr 705.
Simon, ojciec Matisow, Żyd z Tykocina, 19.III.1579, k. 215, nr 486.
Siniak, 2.IV.1579, k. 216v, nr 501.
Siodlarka Regina, 19.XI.1553, k. 11, nr 40.
siodlarz, 18.IX.1577, k. 126v, nr 473.
Skanski Gawel, sl., 2.VI.1570, k. 13, nr 336; 12.I.1571, k. 37v, nr 443.
Skapa Piotr, rzeźnik, 18.IX.1577, - k. 135, nr 473.
Skapik Mikołaj, 18.IX.1577, k. 128v, nr 473.
Skrobic Józef, 19.III.1579, k. 215, nr 487.
Skrzynnik Marcin /Skrynik, Skrynnik, Skrzynnik/, 11.V.1554, k. 28, nr 72; 9.XI.1554, k. 36, nr 105; 14.XI.1554, k. 72v, nr 108; 25.X.1555, k. 72v, nr 143; 24.II.1556, k. 86, nr 158; 29.II.1556, k. 59v, nr 160; 1.III.1556, k. 79, nr 162; 8.IV.1556, k. 77v, nr 165; 9.IV.1556, k. 77v, nr 166; 17.IV.1556, k. 78, nr 167; 17.IV.1556, k. 78v, nr 168; 22.V.1556, k. 81v, nr 169; 29.V.1556, k. 83, nr 173; 7.VI.1556, k. 70, nr 178; 21.X.1556, k. 86v, nr 184; 22.X.1556, k. 88, nr 189; 14.XI.1556, k. 88v, nr 192; 28.XII.1556, k. 91, nr 195; 8.I.1557, k. 92, nr 197; 10.I.1557, k. 92, nr 197; 16.I.1557, k. 92v, nr 198; 19.I.1557, k. 44, nr 203; 26.I.1557, k. 49v, nr 204; 29.I.1557, k. 49v, nr 205; 1.II.1557, k. 50, nr 206; 12.II.1557, k. 51, nr 209; 12.II.1557, k. 71, nr 210; 18.II.1557, k. 14v, nr 210; 24.II.1557, k. 95, nr 215; 26.II.1557, k. 96, nr 219; 26.II.1557, k. 96v, nr 220; 26.II.1557, k. 97v, nr 222; 12.III.1557, k. 100, nr 225; 19.III.1557, k. 101, nr 226; 21.III.1557, k. 101v, nr 229; 23.III.1557, k. 102, nr 230; 23.III.1557, k. 102, nr 231; 26.III.1557, k. 102, nr 232; 27.III.1557, k. 103, nr 235; 2.IV.1557, k. 104, nr 240; 2.IV.1557, k. 104v, nr 244; 9.IV.1557, k. 106, nr 250; 10.IV.1557, k. 108, nr 256; 10.IV.1557, k. 108v, nr 259; 30.IV.1557, k. 109v, nr 263; 7.V.1557, k. 110, nr 279; 30.IV.1557, k. 109v, nr 263; 25.IX.1579, k. 226, nr 600.
Skrzynnik Mikołaj, 18.IX.1577, k. 132v, nr 473; 25.IX.1579, k. 226, nr 605.

Skrzynnis Jakub m.k. /Stryniss, Triniss, Thrzinis/, 26.X.1554, k. 57, nr 103; 21.XII.1554, k. 60-60v, nr 112; 17.IV.1556, k. 78, nr 168.
Skrzynnis Jakub, 17.IV.1556, k. 78v-79, nr 169.
Skup Kuthnilowska Urszula m. 19.III.1554, k. 19v, nr 53.
Skup Kuthnilowski Stanisław m., 19.III.1554, nr 53.
Skupa Piotr, 25.X.1555, k. 72v, nr 143.
Slaski Józef szl., 4.IV.1554, k. 22v, nr 58.
Slawski Kazimierz szl., 4.IV.1554, k. 22v, nr 58.
Sliaszuk Stanisław, sługa JKM, szl., 17.XI.1570, k. 29, nr 402; 12.I.1571, k. 37, nr 441.
Sliępa Janowa, 18.IX.1577, k. 129v, nr 473.
Sliępy Janek, 14.VIII.1579, k. 223v, nr 572.
Sliwowska Anna, żona Serafina Sliwowskiego, 5.VI.1555, k. 69v, nr 137.
Sliwowski Serafin, szl. 16.II.1554, k. 18, nr 49; 12.III.1554, k. 19v, nr 53; 5.VI.1555, k. 69v, nr 137.
Słuszczyna Jewia, 26.V.1553, k. 3, nr 10.
Sławska Dorota, szl. /Sslawska/, 10.XI.1579, k. 229v, nr 639.
Słoma Stanisław /Słoma Stanisław/, może tożsamy ze Stanisławem kotlarzem zob. Trzęsłoma Stanisław
Słonek Jan, 1.V.1579, k. 217v, nr 510.
Smalcz Jan rzeźnik, 30.VIII.1579, k. 223, nr 567.
Smalcz Jan, rzeźnik /Szmalc Jan/, 18.IX.1577, k. 135, nr 473; 18.IX.1577, k. 128v, nr 473.
Smalcz Jan, sl. m.k., 1570, k. 5v, nr 287; 2.I.1571, k. 34v, nr 429; 2.I.1571, k. 35, nr 432.
Smujgin Siman z miasta Goniądza, 17.XI.1570, k. 28v, nr 399.
Smurlo Mathis /Szmurlo Matis/, 18.II.1570, k. 5v, nr 287; 1.III.1570, k. 6v, nr 293; 9.III.1570, nr 7v, nr 304; 20.III.1570, k. 8, nr 305; 5.IV.1570, k. 8, nr 338; 13.VI.1570, k. 14, nr 338; 4.III.1570, k. 4-5, nr 297; 10.XI.1570, k. 27v, nr 393.
Smurlo Jan, 30.VI.1570, k. 14v, nr 341; 6.IV.1579, k. 217, nr 505; 25.IX.1579, k. 226, nr 601; 20.II.1580, k. 235v, nr 699; 20.II.1580, k. 235v, nr 700.
Smurłowa Janowa, 5.VI.1579, k. 218v, nr 521; 25.IX.1579, k. 226, nr 601; 20.II.1580, k. 235v, nr 701.
Smurłowicz Piotr /Smurłoycz, Smurłoycz/, 19.XI.1579, k. 229v, nr 637; 26.XI.1579, k. 230v, nr 649.
Smurłowiczówna Hanna /Smurłoycz/, siostra Piotra, 19.XI.1579, k. 229v, nr 637; 26.XI.1579, k. 230v, nr 649.
Snarska /Snarscanka/ Dorota szl., podopieczna Zofii złotnikowej, 6.XI.1579, k. 229, nr

628; 26.XI.1579, k. 230v, nr 645; 19.XII.1579, k. 231, nr 655.
Snieczcyna Jakubowa /Sniechczina Jakubowa/, 25.VIII.1570, k. 19, nr 352.
Sniethka Jakub sl. m.k. 17.I.1571, k. 38, nr 447.
Sniethka Jan m.k. 30.VII.1553, k. 7v, nr 28.
Sokolowa /Szokolowa, Sokolowa Filipowa/, 25.XI.1556, k. 90v-91, nr 194; 7.V.1557, k. 110v, nr 267.
Sokołowska Zofia, 1° voto Stanisławowa Rozkowska, 2° voto Lienartowa Sokołowska, 10.VII.1579, k. 219v, nr 544; 10.VII.1579, k. 219v, nr 545; 30.VIII.1579, k. 223, nr 571.
Sokołowski /Sokollowski/ Lienart, 10.VII.1579, k. 219v, nr 544; 10.VII.1579, k. 220, nr 547; 30.VIII.1579, k. 223v, nr 571; 8.IX.1579, k. 224, nr 576; 8.IX.1579, k. 224v, nr 585; 28.I.1580, k. 233, nr 675.
Sokół Tomek /Sokolow Tomek/ zob. Dutha Tomko z Drągów zwany Sokołów
Solowiej Marek z Zastocza, poddany JKM, 6.III.1579, k. 214v, nr 482.
Somoicz Wasziel zob. Samoicz Wasiel
Sopel /Sapel/ Dominik lub Dominik, 27.III.1579, k. 216, nr 495; 6.XI.1579, k. 229, nr 627; 23.III.1580, k. 237, nr 716.
Sopel Katarzyna m.k. /też Szopel/, jej mąż Sopel Mikołaj, 16.III.1554, k. 20, nr 54.
Sopel Mikołaj m.k. /też Szopel Mikołaj/, jego żona Katarzyna, 16.III.1554, k. 20, nr 54; 10.I.1557, k. 92, nr 197; 10.IV.1557, nr 257.
Sopieńska /lub Łopienska/ Marancza, żona Andrzeja m.k., 6.IV.1570, k. 9, nr 310.
Sopieński /lub Łopienski/ Andrzej, mąż Marancy, 8.IV.1570, k. 9, nr 310.
Sopliowa, mieszcanka, m.k., 1.III.1570, k. 7, nr 295; 5.V.1570, k. 11v, nr 327.
Sopłowa /Szopłowa/ Katarzyna m.k., 30.X.1579, k. 228, nr 618; 30.X.1579, k. 228v, nr 620.
Sopłowa, 18.IX.1577, k. 131v, nr 473.
Spalik Paweł, 18.IX.1577, k. 131, nr 473.
Spalik Wojciech, 14.I.1580, k. 233, nr 673.
Spała, 18.IX.1577, k. 130, nr 473, k. 128v, nr 473.
Spas, 6.XI.1579, k. 227, nr 621.
Spas Wawrzyniec, poddany JKM /z Krypna?/, 1.III.1556, k. 79-79v, nr 162.
Sroka Jan, 18.IX.1577, k. 130v, nr 473.
Szczesbianka, 18.IX.1577, k. 134, nr 473.
Szacka /?/, 15.III.1555, k. 65v, nr 125.
Stanisław Dubostółk, 6.IV.1557, k.105, nr 250.
Stanisław Licznicy, 18.IX.1577, k. 126, nr 473.

Stanisław tasnik, 4.III.1570, k. 4, nr 296.
Stanisław z Pelchu, sl. mieszczanin augustowski, 16.V.1555, k. 69, nr 136.
Stanisław, czapnik m.k., 1.III.1570, k. 17, nr 346; 5.II.1580, k. 234, nr 685.
Stanisław, horodniczy od Jaświł, poseł miejski knyszyński, 17.IV.1553, k. 29, nr 1.
Stanisław, kolesznik, 18.IX.1577, k. 126, nr 473.
Stanisław, kotliarz sl. m.k. 5.IV.1570, k. 8v, nr 308; 5.V.1570, k. 11, nr325; 4.III.1570, k. 4-5, nr 297;25.VIII.1570, k. 19, nr353; 25.VIII.1570, k. 19v, nr 354; 17.XI.1570, k. 28v, nr 400; 13.XII.1570, k. 30v-31, nr 410; 20.XII.1570, k. 33, nr 423.
Stanisław, kowal, komornik, jego żona Piotrocha, 17.VI.1579, k. 218bv, nr 528; 17.VI.1579, k. 218bv, nr 530; 11.VII.1579, k. 22ov, nr 550.
Stanisław, krawiec, 22.VI.1554, k. 31v, nr82.
Stanisław, kucharz, 18.IX.1577, k. 135v, nr 473; 18.IX.1577, k. 125v, nr 473.
Stanisław, kuśnierz, 18.IX.1577, k. 126v, nr 473.
Stanisław, rajca, krawiec, 8.IV.1570, k. 9, nr 310; 2.VI.1570, k. 13, nr 337; 13.VI.1570, k. 14, nr 340; 30.VI.1570, k. 14v, nr 341; 14.VII.1570, k. 15v, nr 343; 1.VIII.1570, k. 17, nr 346; 13.VIII.1570, k. 18v, nr 347; 10.XI.1570, k. 27, nr 389.
Stanisław, syn Katarzyny Szczepanowej, 30.IV.1557, k. 109v, nr 263.
Stanisław, szwiec, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.
Stanisław, wnuk po córce Marcina Zduna, 25.X.1554, k. 37, nr 103.
Stanisław, zięć Dudzinej m., 16.II.1554, nr 47.
Stanisława, kowala żona Piotrocha, komornica, 17.VI.1579, k. 218bv, nr 528; 17.VI.1579, k. 218bv, nr 530.
Stanisławowa, cechmistrzowa cechu szewskiego, 27.III.1557, k. 103, nr 236.
Stanisławowa, czapniczka, ucz., 10.XI.1570, k. 28, nr 394.
Stanska Wojciechowa Zofia /Sthansczika Wojciecha żona/, 4.III.1570, k. 5, nr 298.
Stanski Gawel, rzeźnik, 18.IX.1577, k.135v, nr 473; k. 131, nr 473; 18.IX.1577, k. 129, nr 473; 18.IX.1577, k. 128, nr 473; 1.V.1579, k. 218a, nr 512; 6.III.1579, k. 214, nr478; 6.IV.1579, k. 217, nr 505; 14.V.1579, k. 218a, nr 514.
Stanski Wojciech /Sthansczik, Stański/, 4.III.1570, k. 5, nr 298; 18.IX.1577, k. 131v, nr 473; 19.III.1579, k. 214v, nr 484; 19.III.1579, k. 215, nr 485; 19.III.1579, k. 215, nr 487.
Stanski, 18.IX.1577, k. 133, nr 473.
Stańska Katarzyna zob. Bolestowa Andrzejowa Katarzyna, żona wójta.
Stas, dubotółk, 19.VI.1561, nr 281.
Stasiuk, 18.IX.1577, k. 128, nr 473.
Staś, bojarzyn, 15.III.1555, k. 65v, nr 126.
Staś, pasierb Jana Kocharczika, 17.I.1556, k. 75v, nr 152.

Steczkowa /Steczowa/, 4.III.1580, k. 236, nr 706; 27.III.1580, k. 237, nr 719.
Stefan Batory, król polski, 21.IX.1579, k. 221v, nr 590; 21.IX.1579, k. 13, nr 591.
Stholiski Marcin, ksiądz, pleban knyszyński, 1.III.1570, k. 6v, nr 294.
Stoliski Marcin /om.Suchotnicki Marcin/, pleban knyszyński, 1578, k. 539, nr 476.
Strocż Jędrzej, 1557, k. 82v, nr 279.
Strocżik Wojciech, zięć Wojciecha Koćmira, 6.XI.1579, k. 227, nr 621.
Strzelczoua, szynkarka gorzałki /strzelczowa/, 18.IX.1577, k. 134v, nr 473; 18.IX.1577, k. 125, nr 473.
Strzeliec Stanisław, 18.IX.1577, k. 126, nr 473.
Strzeszewski Piotr, służebnik pański, 21.X.1556, k. 86v, 184-185; 14.XI.1556, k. 88v-89, nr 190; 10.I.1557, k. 92, nr 197; 17.I.1557, k. 93v, nr 200; 26.I.1557, k. 49v, nr 204; 26.II.1557, k. 97v, nr 223; 6.V.1557, k. 111v, nr 265.
Strzeżewski Jakub, szlachcic zwany Czechem vel Cechgem, 7.V.1557, k. 110, nr 266; 7.V.1557, k. 111v, nr 273; 9.V.1557, k. 112, 273; 10.V.1557, k. 113v, nr 276; 4.IV.1554, k. 22, nr 58; 15.IV.1554, k. 13v, nr 64.
Suchotnicki Marcin, pleban knyszyński zob. Stoliski Marcin
Sulcz Balczerowicz Jan, mieszczanin łomżyński, 13.II.1571, k. 41, nr 464.
Sulko Jan zob. Szulko Jan
Sulko Matis, 19.XI.1579, k. 229v, nr 638; 18.IX.1577, k. 131v, nr 473.
Sulkowa Wawrzyńcowa ucz., 5.I.1571, k. 36, nr 436.
Sulkowicz Wawrzyniec vel Sukkoicz Wasko, 19.III.1557, k. 101-101v, nr 228.
Sumoicz Waszko zob. Samoicz Wasiel
Sumowicz Waszko m.k., 19.III.1554, k. 21, nr 56.
Sumowski Wojciech, 18.IX.1577, k. 131v, nr 473.
Supron, 18.IX.1577, k. 132v, nr 473.
Surma Jan, 18.IX.1577, k. 125, nr 473.
Surma Jan, 5.VI.1579, k. 218av, nr 518; 14.VII.1579, k. 220v, nr 554; 13.VII.1579, k. 221, nr 558.
Suski Stanisław, 6.IV.1556, k. 76, nr 163.
Swiethlik Gregl, 24.IV.1579, k. 217v, nr 506.
Swiethlik, Szwyethlik Jaczek zob. Kuczynski Jacek
Swiethlikowicz Choma /Swiethlikowicz Homa/, st., 15.XI.1555, k. 73, nr 145; 3.XI.1570, k. 25, nr 380.
Swietlikowicz Wawrzyniec, rajca /Swyethlik, Swiethlikowicz, Swietlikoicz Wawrzyniec/, 9.III.1570, k. 7v, nr 303; 20.III.1570, k. 8, nr 305a; 5.IV.1570, k. 8, nr 306; 13.VIII.1570, k. 18v, nr 347; 17.XI.1570, k. 30v, nr 408.

Swietlików zięć Haczko, 14.VI.1553, nr 19.
Szalieni Mikołaj, 23.VI.1554, k. 32v, nr 84.
Szaraszanin Mikołaj zob. Gowienko Mikołaj
Szaraszaninów Mikołajów syn Franciszek zob. Gowienkowicz Franciszek
Szczepan /Szczepan/, cieśla, 19.I.1571, k. 39, nr 452.
Szczepan m.k., 15.II.1554, k. 38, nr 45.
Szczepan, 18.IX.1577, k. 125v, nr 473.
Szczepanowa Katarzyna, wdowa /vel Szczepanikowa/, m.k., 30.IV.1557, k. 109v, nr 263; 29.VI.1555, nr 229; 19.III.1557, k. 101v, nr 229; 10.IV.1557, k. 109, nr 360; 10.IV.1557, k. 109, nr 261; 30.IV.1557, k. 109v, nr 262; 30.IV.1557, k. 109v, nr 264.
Szczęsny Koniarz zob. Baykowski Szczęsny koniarz
Szczęsny Puskarz, 25.X.1554, k. 37, nr 102.
Szczęsny, zięć Pizdeczczyny, 25.X.1554, k. 37, nr 103.
Szemch /?/ Demid, 22.VI.1554, k. 31, nr 82.
Szemion, 18.IX.1577, k. 125v, nr 473.
Szienk Zdun, 25.X.1555, k. 72, nr 142.
Szienko, 18.IX.1577, k. 130v, nr 473.
Szenioicz Trochim, 18.IX.1577, k. 130v, nr 473.
Szenioicz Hricz zob. Zienkowicz Hrehory
Szimanoic Piotr, 18.IX.1577, k. 126, nr 473.
Szimanoicz Wojciech /Szymanowicz Wojciech/, 18.IX.1577, k. 129, nr 473; 1578, k. 539, nr 476.
Szmalc Jan zob. Smalc Jan
Szmurło Jan, 9.IV.1556, k. 77v, nr 166.
Szmurło, 18.IX.1577, k. 127, nr 473.
Szymelik Matis, 24.I.1570, k. 3, nr 283.
Sznitka Wawrzyniec, 18.IX.1577, k. 127, nr 473.
Szujski, 21.VII.1553, nr 24.
Szulko Jan vel Sulko Jan, vel Sulkoic Jan/, 18.IX.1577, k. 134, nr 473; k. 135, k. 132, nr 473.
Szulko, 18.IX.1577, k. 133v, nr 473.
Szulkowicz Wasiel, 7.II.1556, k. 80, nr 154.
Szulkowicz Waszko z ul.Grodzieńskiej, 17.I.1554, nr 44.
Szwiathka, szynkarka gorzałki, 18.IX.1577, k. 134v, nr 473.
Szwietlik, 18.IX.1577, k. 133, nr 473; 18.IX.1577, k. 130, nr 473; 18.IX.1577, k. 124v,

- nr 473.
- Szwirith, 18.IX.1577, k. 134, nr 473.
- Szymbor Erazm /Schymbor, Symbor, Erasmus, Erazmus/, 18.IX.1577, nr 473; 14.VII.1579, nr 552; 19.VII.1579, nr 556; 12.III.1580, nr 710; 23.III.1580, nr 714; 27.III.1580, nr 717.
- Szymon, krawiec z Ciechanowa m.c., 16.XII.1553, nr 43; 11.VIII.1554, nr 90.
- Świeży Jan, 5.VI.1579, k. 218av, nr 520.
- Tarusa Piotr /Tarussa Piotr/, ziemianin z pow. bielskiego szl., 14.VII.1570, k. 15v, nr 343; 17.II.1571, k. 42v, nr 472.
- Tarusa, 4.IV.1554, k. 22v, nr 58.
- Tarussa Iwan, mieszka w Litwie, szl. pan, 4.IV.1554, k. 22v, nr 58.
- Taruza, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.
- Tatar, 18.IX.1577, k. 130, nr 473.
- Tatharzyn Piotr, niedawno zmarły, 9.III.1570, k. 7, nr 301.
- Telszewski Rafał, 19.VI.1561, nr 281.
- Thargonia Stefan op. 5.V.1570, k. 11, nr 325.
- Thimiemski, k. 125v, nr 473.
- Thopiczewska Wojciechowa, 30.IV.1554, k. 27v, nr 69.
- Thopiczewski Mathis, Topiczowski Maciej, 12.V.1554, k. 28v, nr 74; 26.II.1557, k. 95v, nr 217.
- Thopiczewski Walenty m.k. 1.VI.1554, k. 29v i 46v-47, nr 75.
- Thopiczewski Wojciech, 22.V.1556, k. 82, nr 171; 20.XI.1556, k. 90, nr 193.
- Thopiczewski, 29.II.1556, nr 160; 5.IV.1554, k. 24v, nr 60; 27.IV.1554, k. 27, nr 68.
- Timosz, 14.VI.1553, k. 6, nr 17.
- Tombola Hanna /Thobola/, 17.II.1580, k. 232v, nr 689; 20.II.1580, k. 235, nr 696.
- Tomek, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.
- Tomek, kuszniarz, 18.IX.1577, k. 125v, nr 473.
- Tomek, kuśnierz, 28.I.1580, k. 234, nr 681.
- Tomek, zięć Nadolnej, nr 122.
- Tomek, zięć Plaxinej, 27.III.1557, k. 103v, nr 238; 2.IV.1557, k. 104v, nr 344.
- Topiczewski, 18.IX.1577, k. 128, nr 473.
- Tozak, poddany pani Tarussinej, matki Tarussy z Podlasia, 4.IV.1554, k. 22v, nr 58.
- tracz, 18.IX.1577, k. 126v, nr 473.
- Trikowski /Trikowskie/, 18.IX.1577, k. 126v, nr 473; k. 125v, nr 473.
- Trochim z Mikicina na Przytulance, 26.III.1557, k. 102v, nr 235.
- Trochim, przetacznik, 18.IX.1577, k. 135, nr 473.
- Trojan, mieszczanin, 1.VIII.1553, k. 9, nr 35; 5.IV.1554, k. 24, nr 59; 25.VIII.1554, k. 37, nr 95.
- Trojanowskie, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.
- Truchon z Bobrowki, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.
- Truskiolesny Florian, ucz. m.k., 28.I.1580, k. 233v, nr 676.
- Trzaska, 18.IX.1577, k. 135, nr 473; k. 125, nr 473.
- Trzęsiałoma Stanisław /Stoma Stanisław/ może tożsamy ze Stanisławem kotlarzem, 14.VII.1570, k. 16v, nr 344; 1.VIII.1570, k. 17, nr 346.
- Twarog Jan, 27.III.1579, k. 216, nr 491; 27.III.1579, k. 216, nr 498; 6.IV.1579, k. 216v, nr 503.
- Twarog Matis /Thwarog, Thwarogicz, Twarozik/, 5.IV.1554, k. 24v, nr 60; 22.V.1556, k. 82, nr 171; 21.X.1556, k. 87v, nr 186; 14.XI.1556, k. 88v-89, nr 180; 3.III.1557, k. 99v, nr 224; 2.IV.1557, k. 105v, nr 249; 13.VIII.1570, k. 19v, nr 347; 13.II.1571, k. 41, nr 464; 18.IX.1577, k. 124v, nr 473; 27.III.1579, k. 216, nr 497; 27.III.1579, k. 216, nr 498.
- Twarog Michał /Twarogowicz Michał/, 16.II.1571, k. 42, nr 471; 18.IX.1577, k. 126, nr 473.
- Twarog Tomek /Thworek/, 26.II.1557, k. 95v, nr 217; 3.III.1557, k. 99v, nr 224.
- Twarog Wojciech m.k., sł., 8.II.1571, k. 39v, nr 455; 18.IX.1577, k. 125v, nr 473; 30.VIII.1579, k. 223, nr 565; 26.XII.1579, k. 232v, nr 666.
- Twarogowa Wojciechowa Regina, żona Wojciecha, 26.XII.1579, k. 232v, nr 666.
- Tworek Dorota, c. Łukasza Tworka, 15.IV.1554, k. 13v, nr 64.
- Tworek Frączek, s. Łukasza Tworka, 15.IV.1554, k. 13v, nr 64.
- Tworek Łukasz, 15.IV.1554, k. 13v, nr 64.
- Tworek Sebastian, s. Łukasza Tworka, 15.IV.1554, k. 13v, nr 64.
- Tworkówna Helizbeta, c. Łukasza Tworka, 15.IV.1554, k. 13v, nr 64.
- Tworkówna Jadwiga, c. Łukasza Tworka, 15.IV.1554, k. 13v, nr 64.
- Urbanowicz Jan, mieszczanin tykocki, 6.IV.1556, k. 76-76v, nr 163.
- Usenski /Osenski/ Stanisław, szl., służebnik p. Kowiańskiego, komorzego KJMci, 23.III.1557, k. 102, nr 231; 26.III.1557, k. 102, nr 233.
- Vosgint Paweł /Vosginth, Wosginth/, 18.IX.1577, k. 126, 131, 132, 134, nr 473.
- Vosginth Paweł, 17.XI.1570, k. 30-30v, nr 407; 15.XII.1570, k. 32, nr 416.
- Wakucic /lub Narucziczucz/ Olexy m., 16.III.1554, nr 54.
- Walandzina Stara Katarzyna Marcinowa zob. Lioskawczowa Marcinowa Stara Katarzyna pani

Walenty, 19.VII.1579, k. 220v, nr 556.
Walenty, kowal z ul. Grodzieńskiej, 15.IV.1554, k. 24, nr 59.
Walenty, kowal, 18.IX.1577, k. 133, nr 473; k. 135, nr 473.
Walenty, pierwszy mąż Katarzyny Walendowej 2° voto Marcinowej Liaskowczowej, 9.V.1557, k. 112-113v, nr 273.
Walenty, szwiec, 18.IX.1577, k. 131, nr 473.
Waniowski Supronowicz Kunioch, mieszczanin z Choroszczy, starosta /Kunach z Waniowa/, 26.XI.1579, k. 231, nr 652; 19.XII.1579, k. 231v, nr 656; 28.I.1580, k. 233v, nr 678; 20.II.1580, k. 235, nr 695.
Wapilski /Wespilski/ Jan, pan, służebnik p. Lewickiego, 21.VII.1553, nr 24.
Wasko Postrzygacz, 6.III.1579, k. 214, nr 480; 16.III.1555, k. 67v, nr 131; 6.III.1579, nr 480.
Wasko, cieśla, 19.V.1561, nr 281.
Wasko, szewc /Wiasko Sewcz/, 27.III.1557, k. 103v, nr 237.
Waskowicz Chwiedor, wójt dobrzyniewski, 4.IV.1554, k. 22, nr 58.
Waskowicz Jakub, szl., pan pow. bielskiego, 4.IV.1554, k. 22, nr 58.
Waskowski /Liaskowski/, pan, 10.IV.1557, k. 108, nr 256.
Waszkiewicz Józwa, 27.VII.1554, k. 33v, nr 88.
Waszko, 18.IX.1577, k. 130, nr 473.
Waszko, krawiec, 18.IX.1577, k. 128v, nr 473; k. 127v, nr 473.
Waszko, krawiec, 26.XI.1557, k. 38v, nr 278.
Waszko, mieszczanin tykocki, 28.XII.1556, k. 91, nr 195.
Waszko, rzeźnik, 18.IX.1577, k. 127, nr 473; k. 126v, nr 473.
Waszko, szwiec- "rzemieśnik", 18.IX.1577, k. 135, nr 473.
Wawrzyniec z Lublina fforitarsz star.kn., przyjaciel zamordowanego Mikołaja Nastouza z Lublina, woźnicy starosty knyszyńskiego, 6.IV.1579, k. 216 v, nr 503.
Wawrzyniec, kowal /Wawrzyniec Kowalczyk/, rob., 19.I.1571, k. 38v, nr 450; 16.II.1571, k. 42, nr 469.
Wawrzyniec, sługa Swiethlikowicza Wawrzyńca, 17.XI.1570, k. 30v, nr 408.
Wątroba Stanisław /Wątroba Stanisław/, 9.X.1579, k. 226v, nr 612.
Wdziękowski zob. Dziekoński
Węgrowski Hrisko, ucz., 10.XI.1570, k. 27v, nr 390; 4.I.1571, k. 35v, nr 433; 4.I.1571, k. 35v, nr 434.
Węgrziczki Jakub, m.k. pan, 13.VIII.1570, k. 18v, nr 347; 20.X.1570, k. 23v, nr 370; 30.X.1570, k. 24v, nr 376.
Węgrowianka, 18.IX.1577, k. 125, nr 473.

Węgrowski Adam, 21.IV.1553, k. 4v, nr 2; 26.V.1553,- k. 2v, nr 9; 30.VII.1553, k. 8v, nr 26; 1.VIII.1553, k. 8v, nr 33; 22.XI.1553, k. 11v, nr 41; 16.XII.1553, k. 2, nr 43; 17.I.1554, k. 12v, k. 17, 39,, nr 44; 16.II.1554, k.40, nr 47; 16.III.1554, k. 20, nr 54; 19.III.1554, k. 21, nr 55; 19.III.1554, k. 22, nr 56; 4.IV.1554, k. 22, nr 58; 13.IV.1554, k. 22, nr 62; 13.IV.1554, k. 25v, nr 63; 19.IV.1554, k. 26, nr 65; 12.V.1554, k. 28v, nr 73; 1.VI.1554, k. 29v, nr 75; 22.VI.1554, k. 30v, nr 80; 23.VI.1554, k. 32v, nr 84; 27.VIII.1554, k. 33v, nr 88; 25.VIII.1554, k. 34, nr 93; 7.IX.1554, k. 35, nr 96; 12.XI.1554, k. 14, nr 106; 5.VI.1555, k. 69v, nr 137; 21.I.1556, k. 85v, nr 156; 17.IV.1556, k. 78v, nr 168; 21.X.1556, k. 86v, nr 184; 21.X.1556, k. 87, nr 185;, k. 87v, nr 186; 14.XI.1556, k. 88v, nr 190; 28.XII.1556, k. 91, nr 195; 16.I.1557, k. 92v, nr 198; 29.I.1557, k. 49v, nr 205; 12.II.1557, k. 51, nr 209; k. 71, nr 210; 26.II.1557, k. 96, nr 220; k. 97v, nr 223; 19.III.1557, k. 101, nr 227;, k. 101v, nr 229; 27.III.1557, k. 103, nr 236; 2.IV.1557, k. 104, nr 241; 9.IV.1557, k. 106, nr 251; 10.IV.1557, k. 108v, nr 259; 30.IV.1557, k. 109v, nr 263; 7.V.1557, k. 110, nr 266.
Węgrowarczyk /Węgrowscik/ Maxim, 18.IX.1579, nr 632.
Węgrowarczyka Maxima siostra /Węgrowscika/, 18.IX.1579, k.229, nr 632.
Węgrzin, 18.IX.1577, k. 127v, nr 473.
Wiasselow, kuznierzów brat Iwan, 21.III.1557, k. 101v, nr 230.
Wichowka Jan /był rzeźnikiem/, 12.VI.1579, k. 218av, nr 523.
Wichowka Jan, rzeźnik, 18.IX.1577, k. 135, nr 473.
Wielgosowa Jakubowa, sł., mieszczanka, 5.V.1570, k. 10v, nr 321.
Wiercziósek Łukasz, 18.IX.1577, k. 125, nr 473.
Wieręcieński Wojciech, szl., 14.VII.1579, k. 220v, nr 565.
Wierzbicki Paweł /Wirzbicki/ ur. pan Inszyński tj. podstarości knyszyński, 5.II.1580, k.234v, nr 685.
Wiganowski Wawrzyniec, 26.II.1557, k. 97v-99, nr 223.
Wilk Matis, 18.IX.1577, k. 124v, nr 473.
Wilk Matis, 26.XII.1579, k. 232, nr 664; 17.II.1580, k.233, nr 693; 4.III.1580, k. 235v, nr 703.
Wilkowa Pawłowa, 8.IX.1579, k. 224, nr 581.
Wilkowa, szynkarka gorzalki, 18.IX.1577, k. 134v, nr 473.
Wioteska Stanisław, 18.IX.1577, k. 132, nr 473.
Wisemińska Matisowa sł. m.k., 25.VIII.1570, k. 19, nr 351.
Wisemiński Mathis, pisarz miejski knyszyński, 9.III.1570, k. 7, nr 301; 4.III.1570, k. 4, nr 297; 3.XI.1570, k. 25, nr 378; 15.XII.1570, k. 32, nr 419; 9.II.1571, k. 40, nr 457.
Wisowaty /Wisowaty/ Marcin szl., woźny ziemski, 10.VIII.1579, k. 221, nr 557.
Włoch?, 8.IV.1556, k. 76v-77, nr 164.

Wnor Andrzej, 18.IX.1577, k. 131, nr 473.
Wojciech Kopacz, 1.III.1570, k. 6v, nr 293; 20.III.1570, k. 8, nr 305.
Wojciech, 24.II.1570, k. 6, nr 289
Wojciech, krawiec zob. Gumowski Wojciech, krawiec.
Wojciech, mielnik, 18.IX.1577, k. 129v, nr 473; k.129, k. 127v, nr 473.
Wojciech, młynarz /młynar/ alias Wojciech Rhudnik, 14.VII.1579, k. 220v, nr 554; 23.VII.1579, k. 221, nr 558; 14.VIII.1579, k. 227, nr 621.
Wojciech, poseł stary, 2.IV.1554, nr 57.
Wojciech, rudnik /karczmarz?/, dobry mieszczanin, 3.III.1570, k.4-5, nr 287.
Wojciech, zdun, "rzemieśnik", 18.IX.1577, k. 134v, nr 473; k. 128, k. 134, nr 473.
Wojciech, zdun, 20.X.1570, k. 23v, nr 370.
Wojciech, zdun, 9.X.1579, k. 227, nr 614, 615; 6.XI.1579, k. 228, nr 624.
Wojciechowa barwierzowa, 10.XI.1570, k. 28, nr 394; 19.VI.1579, k. 218bv, nr 532; 17.XI.1570, k. 30, nr 405.
Wojtek mielnik zob. Wojciech mielnik.
Wojtkowicz Niester /Niestor/, 22.X.1556, k. 88, nr 189; 15.III.1555, k. 66, nr 128; 15.III.1555, k. 67, nr 130.
Wółkoic Iwan, od kramika, 18.IX.1577, k. 135, nr 473.
Wółkowicz Iwan m.k., 26.XI.1579, k. 230v, nr 650.
Wółłowicz Ostafi, 18.IX.1577, k. 135v, nr 473; k. 128, nr 473; k. 125, nr 473.
Wółosowa Łukaszowa Barbara, 25.IX.1579, k. 226, nr 605.
Wółosz, kowal - "rzemieśnik", 18.IX.1577, k. 134v, nr 473; k. 132, nr 473.
Wółoz Łukasz /Woloss/, 25.IX.1579, k. 226, nr 604.
Worsza Stanisław, 21.IV.1553, k. 4v, nr 2; 1.VIII.1553, k. 8v, nr 33; 26.V.1553, k. 2v, nr 9; 4.VIII.1553, k. 9, nr 36; 16.II.1554, k. 16, k. 40, nr 39 i 47; 19.III.1554, k. 22v, nr 56; 4.IV.1554, k. 22, nr 58; 19.IV.1554, k. 26, nr 65; 1.VI.1554, k. 29v, nr 75; 21.II.1556, k. 85v, nr 156; 28.XII.1556, k. 91, nr 195; 16.I.1557, k. 92v, nr 198; 29.I.1557, k. 49v, nr 205; 12.II.1557, k. 51, nr 209; 26.II.1557, k. 95-96v, 97v-99, nr 220, 221, 223a; 19.III.1557, k. 101-101v, nr 227, 229; 27.III.1557, k. 103-103v, nr 236, 239; 10.IV.1557, k. 108-108v, nr 256, 259.
Worszik Frączek, 18.IX.1577, k. 127v, nr 473.
Wosgint Paweł /Wozgiń, Wozgint/, 6.III.1579, k. 214v, nr 481; 25.IX.1579, k. 225v, nr 596; 25.IX.1579, k. 226, nr 600; 9.X.1579, k. 227, nr 613.
Wosgintowa Pawłowa /Wozginthowa Pawłowa/, 25.IX.1579, k. 225v, nr 597, 596, 600.
Wotroba Oczko, 24.II.1570, k. 6v, nr 292.
Woyna Maciej, szl., 25.IX.1579, k. 226, nr 604; k. 226, nr 605; 30.X.1579, k. 228, nr

618.

Woyna, 18.IX.1577, k. 127, nr 473.
Woyskowa m.k., 24.II.1570, k. 6, nr 289.
Wozgint Stanisław, 15.II.1555, nr 121; 6.XII.1554, k. 60, nr 111; Poriaczowa Sonia, 31.XII.1554, k. 61v, nr 115; 12.XI.1554, k. 14v, nr 107.
wójt nieboszczyk, 4.III.1570, k. 4-5, nr 297.
Wójtowa, żona nieboszczyka wójta, 4.III.1570, k. 4-5, nr 297.
Wrobel Wojciech, furman z Krakowa, 11.X.1553, k. 10, nr 38.
Wroblewicz Hrehory Nikolaiejewicz ze Mścibowa, służebnik Piotra Chwałczewskiego star.knyszyńskiego, 5.VI.1555, k. 69v, nr 137; 17.IV.1556, k. 78, nr 167.
Wroblewiczowa Hrehorowa Katrina, żona Hrehorego Wroblewicza Mikołajewicza ze Mścibowa, służebnika Piotra Chwałczewskiego star.knyszyńskiego, 5.VI.1555, k. 69v, nr 137.
Wysocki /Wysocki/, podstarości augustowski pan. 14.VII.1570, k. 15v, nr 843.
Wyssemierski Mathis, urzędnik miejski, 27.III.1557, k. 103v, nr 239; 16.V.1555, k. 69, nr 136; 15.IV.1554, k. 13v, nr 64; 26.II.1557, k. 97v, nr 223; 19.III.1557, k. 101v, nr 229; 30.IV.1557, k. 109v, nr 263.
Wysoczki z Bielska, 4.VIII.1553, k. 9, nr 36.
Wyszemiński, 18.IX.1577, k. 130, nr 473.
z Waniewa Wasco /z Waniowa/, 26.XI.1579, k. 231, nr 652; 19.XII.1579, k. 231v, nr 656; 20.II.1580, k. 235, nr 695.
Zabielska /Liesnicza, Liesznicza/, 18.IX.1577, k. 125, nr 473; k. 129, k. 129, k. 128v, k. 126, k. 125v, nr 473.
Zabielska, zwana też Lieńniczą, 10.VII.1579, k. 219v, nr 547; 8.IX.1579, k. 225, nr 586.
Zaczek Matis ucz.m.k., 20.X.1570, k. 24, nr 374.
Zadworna Wojciechowa, 8.IX.1579, k. 224, nr 578.
Zadworni Mikołaj m.k. sl., 2.I.1571, k. 34, nr 428; k. 35, nr 432.
Zadworny Waszko, 18.IX.1577, k. 130v, nr 173.
Zafasiejowa Urszula /Zafyjejowa Orsula/, 22.V.1556, k. 81v, nr 170.
Zafasiejowej Urszuli syn, 22.V.1556, k. 81v, nr 170.
Zafasiejowej Urszuli zięć, 22.V.1556, k. 81v, nr 170.
Zagroda Matis, 27.I.1570, k. 3v, nr 285.
Zagroda, 18.IX.1577, k. 132v, nr 473.
Zakonski Michał, 15.III.1580, k. 236v, nr 713.
Zakonski Sebastian, 19.XII.1579, k. 231v, nr 657; 4.III.1580, k. 236, nr 705; 15.III.1580, k. 236v, nr 713.

Zakonski Szczęsny, woźny ziemski powiatu goniectkiego, szlachetny, 7.V.1557, k. 111v, nr 272.

Zakowski Janek z Lublina, pacholek, syn Jakubowej Liekarczowej, służebnik Krzysztofa Iszpana doktora JKM, 6.IV.1556, k. 76, nr 163.

Zakowy zięć, 10.III.1555, k. 67, nr 132.

Zakrzewska Dorota /z Zakrzewa/, 22.VI.1554, k. 30v, nr 80; 22.VI.1554, k. 31, nr 81.

Zakrzewski Andrzej, 3.XI.1570, k. 24v, nr 377.

Zakrzewski Andrzej, Jędrzej zap. syn Matissa, 12.V.1554, nr 73; 9.XI.1554, k. 36, nr 105; 19.I.1557, k. 44, nr 203.

Zakrzewski Jurga m.k., 12.V.1554, k. 28v i 46v, nr 73; 12.XI.1554, k. 14v, nr 106; 1.III.1556, k. 80, nr 161.

Zakrzewski Matiss, brat żyjącego Wojciecha i nieżyjącego Pawła, 12.V.1554, k. 28v, nr 73; 12.V.1554, k. 28v i 46v, nr 74.

Zakrzewski Michał, 12.XI.1554, k. 14v, nr 106; 19.I.1557, k. 44, nr 203.

Zakrzewski Mikołaj, 18.IX.1577, k. 133, nr 473; 18.IX.1577, k. 125v, nr 473.

Zakrzewski Paweł z ul. Grodzieńskiej, 12.V.1554, k. 28v i 46, nr 73.

Zakrzewski Stanisław, 15.II.1555, nr 121; 12.V.1554, nr 14; 29.II.1556, k. 59v, nr 160; 25.X.1555, k. 72, nr 142; 8.IV.1556, k. 77v, nr 165; 19.I.1557, k. 44, nr 203.

Zakrzewski Stanisław, 18.IX.1577, k. 133, nr 473; 18.IX.1577, k. 125v, nr 473.

Zakrzewski Wojciech, brat żyjącego Matissa i nieżyjącego Pawła, 12.V.1554, k. 28v i 46, nr 73; 12.V.1554, k. 28v i 46v, nr 74.

Zaleski, pan, 18.IX.1577, k. 135v, nr 473; 18.IX.1577, k. 133, nr 473.

Zaleski, pan, 27.V.1579, k. 218bv, nr 633.

Zalieski Maciej /Zalieski Maciej/, służebnik JMci starosty knyszyńskiego Piotra Chwalczewskiego, 7.VI.1556, k. 70, nr 178.

Zalieski Piotr, organista m.k., s. Zofii Janiczewskiej, 19.III.1579, k. 215v, nr 490.

Zalieski Piotr, szl., sługa pana Jurczyńskiego, 24.IV.1579, k. 217v, nr 507; 1.V.1579, k. 217v, nr 511.

Zaliwski, pan, 18.IX.1577, k. 126v, nr 473; 18.IX.1577, k. 126, nr 473.

Zambrowski /?!/ Józef, 6.IV.1579, k. 217, nr 505.

Zamesnik zob. Paweł zamesznik

Zamoiski Jan, urzędnik zabielski z ramienia JKM Piotra Chwalczewskiego, rządcy i sprawcy zamków i dworów WKL, star. knyszyńskiego i zabielskiego, 4.IV.1554, nr 58.

Zamoszczi Jan, bakałarz szkoły knyszyńskiej, szl., 26.XI.1579, k. 230v, nr 650.

Zamoyski Jan, starosta knyszyński, 27.III.1579, k. 216, nr 497.

Zapieką Aleksy, 28.I.1580, k. 232v, nr 684.

Zaremba Józef, bojarzyn pana Masalskiego, podsędka grodzieńskiego z Siebruchów /Siewruków/, 21.IX.1579, k. 225, nr 587.

Zaremba Mikołaj, syn Józefa Zaręby bojarzyna, podsędka grodzieńskiego Masalskiego, Siebruchów /Siewruków/, 21.IX.1579, k. 225, nr 587.

Zarembacz Jan, 18.IX.1577, k. 135v, nr 473; 18.IX.1577, k. 125, nr 473.

Zaręba Mikołaj z Wilczej Góry, syn Stanisława Zaręby Kopeka, brat Wojciecha i Małgorzaty zamężnej za Piotrem Dąbrowskim, 14.XI.1554, k. 59, nr 108.

Zaręba Wojciech z Wilczej Góry, syn Stanisława Zaręby Kopeka, brat Mikołaja i Małgorzaty zamężnej za Piotrem Dąbrowskim, 14.XI.1554, k. 58, nr 108; 9.XI.1554, k. 36, nr 105.

Zarębaczowa Janowa, 27.III.1579, k. 215v, nr 493.

Zarnocki Tomek /Żarnoklus/, 19.XI.1579, k. 229v, nr 638.

Zasanska Jakubowa Zofia, złotnikowa, 6.XI.1579, k. 228, nr 628; 26.XI.1579, k. 230v, nr 645.

Zasanski Jakub, złotnik, mąż Zofii, 6.XI.1579, k. 228, nr 625; 26.XI.1579, k. 230v, nr 645.

Zaszkw Sebastian zob. Pużykowicz Sebastian

Zawaczki Jan, 14.I.1580, k. 233, nr 672.

Zawistowski Paweł, szl., 10.VIII.1579, k. 221, nr 559.

Zawisza Paweł, zamesznik, 17.VI.1579, k. 218bv, nr 529; 11.VII.1579, k. 222v, nr 561; 30.VIII.1579, k. 222v, nr 562; 25.IX.1579, k. 225v, nr 593; 25.IX.1579, k. 226v, nr 606; 23.X.1579, k. 227, nr 616; 6.XI.1579, k. 228v, nr 630; 19.XI.1579, k. 230, nr 636; 26.XI.1579, k. 230, nr 642; 26.XI.1579, k. 230, nr 643.

Zbrosek Maciej, podstarości knyszyński, 27.VII.1554, k. 33, nr 88; 26.VIII.1554, k. 34, nr 93; 23.IV.1554, k. 35, nr 98; 17.I.1556, k. 756, nr 153; 29.II.1556, k. 59, nr 153; 6.IV.1556, k. 76, nr 160 i 163; 8.IV.1556, k. 77, nr 165; 9.IV.1556, k. 77, nr 166; 1.III.1556, k. 79, nr 162.

Zdrodek, 18.IX.1577, k. 128, nr 473.

Zelgowski Jan, pan, szl., 10.IV.1557, k. 108v, nr 258; 10.IV.1557, k. 109, nr 260-262; 30.IV.1557, k. 109v, nr 264.

Zembrzycki Wojciech Albert /Zambrzic, Zęmbzrich, Zembrich, Zambrzich, Zambzik/, 18.IX.1577, k. 132, nr 473; 19.III.1579, k. 215, nr 485; 3.IV.1579, k. 216, nr 499; 5.VI.1579, k. 218a, nr 518; 10.VII.1579, k. 220, nr 546; 10.VII.1579, k. 220, nr 547; 30.VIII.1579, k. 223v, nr 571; 8.IX.1579, k. 225, nr 586; 9.X.1579, k. 226v, nr 607; 9.X.1579, k. 227, nr 614; 9.X.1579, k. 227, nr 615.

Zembrzycki Wojciech, 6.XI.1579, k. 227, nr 626; 19.XI.1579, k. 229, nr 633; 5.II.1580, k. 234, 625; 4.III.1580, k. 235v, nr 702; 12.III.1580, k. 236v, nr 710; 27.III.1580, k. 237, nr 719.

Zielonka Jakub, 6.III.1579, k. 214, nr 473; k. 214v, nr 481; 19.III.1579, k. 214v, nr 484; k. 215, nr 485; k. 215, nr 487; k. 215v, nr 491.

Zielonkowskie, 18.IX.1577, k. 125, nr 473.

Zielony Marcin /Zelony, Sielony, Zoloni/, burmistrz, 28.IV.1553, k. 4v, nr 3; 13.V.1553, k. 5v, nr 5; 21.VII.1553, k. 1, nr 24; 25.VII.1553, k. 1v, nr 25; 30.VII.1553, k. 7v, nr 26; 1.VIII.1553, k. 8v, nr 33; 1.VIII.1553, k. 9, nr 35; 4.VIII.1553, k. 9, nr 36; 11.X.1553, k. 10, nr 38; 19.XI.1553, k. 11, nr 40; 30.XI.1553, k. 12, nr 42; 17.I.1554, k. 12v, nr 44; 16.II.1554, k. 12v, k. 16 i 39, nr 47; 12.III.1554, k. 19v, nr 53; 16.III.1554, k. 20, nr 54; 19.III.1554, k. 20v, nr 55; 19.III.1554, k. 21, nr 56; 2.IV.1554, k. 21v, nr 57; 4.IV.1554, k. 22, nr 58; 13.IV.1554, k. 25, nr 62; 13.IV.1554, k. 25v, nr 63; 15.IV.1554, k. 13v, nr 64; 19.IV.1554, k. 26, nr 65; 27.IV.1554, k. 27, nr 68; 30.IV.1554, k. 27v, nr 69; 30.IV.1554, k. 27v, nr 70; 12.V.1554, k. 28v, nr 77; 1.VI.1554, k. 29v, nr 75; 22.VI.1554, k. 13v, nr 78; 22.VI.1554, k. 32, nr 83; 23.VI.1554, k. 32v, nr 84; 20.VII.1554, k. 14, nr 86; 27.VII.1554, k. 33v, nr 88; 11.VII.1554, k. 37v, nr 90; 25.VIII.1554, k. 34, nr 93; 25.X.1554, k. 37, nr 102; 12.XI.1554, k. 14, nr 106; 15.II.1555, k. 64v, nr 121; 5.VI.1555, k. 69v-70, nr 137; 29.VI.1555, k. 70v, nr 139; 18.X.1555, k. 71, nr 141; 25.X.1555, k. 72, nr 142; 25.X.1555, k. 72v, nr 143; 15.XI.1555, k. 73v, nr 148; 15.XI.1555, k. 74, nr 149; 15.XI.1555, k. 74, nr 150; 17.I.1556, k. 75, nr 151; 17.I.1556, k. 75v, nr 153; 29.II.1556, k. 59v, nr 160; 1.III.1556, k. 79, nr 162; 6.IV.1556, k. 76, nr 163; 8.IV.1556, k. 77v, nr 165; 17.IV.1556, k. 78, nr 167; 17.IV.1556, k. 78v, nr 168; 29.V.1556, k. 83, nr 173; 20.XI.1556, k. 89, nr 192; 26.II.1557, k. 96, nr 220; 19.III.1557, k. 101v, nr 219; 10.IV.1557, k. 109, nr 262; 30.IV.1557, k. 109v, nr 263; 9.V.1557, k. 112, nr 273; 18.X.1555, k. 69v-70, nr 141; 9.IV.1556, k. 77v, nr 166; 9.V.1557, k. 112-113v, nr 273.

Zielonczyk Jan, stryj Doroty, szwagierki Jakuba Zielonki, 19.III.1579, k. 215, nr 487.

Zienkowicz Hrehory /Zienkowicz Hricz, Szienkowicz Hricz/, pasierb Zienka Lazowskiego, 6.IX.1570, k. 20, nr 367; 13.X.1570, k. 23, nr 367; 13.X.1570, k. 23, nr 368; 5.IV.1570, k. 8, nr 306; 27.I.1570, k. 3, nr 284; 3.XI.1570, k. 25v, nr 382; 17.XI.1570, k. 28v, nr 398; 17.XI.1570, k. 28v, nr 399; 17.XI.1570, k. 29v, nr 403.

Zimnoch Andrzej, 19.VI.1561, nr 181.

Zimnoch Marek, 2.IV.1557, k. 104v, nr 246.

Zochowski Jan m.k., 14.VII.1570, k. 16v, nr 345.

Zofia, ucz., 26.I.1571, k. 39v, nr 454.

Zolnic Ordziej, szynkarz gorzałki, 18.IX.1577, k. 134v, nr 373; k. 126, k. 125, nr 473; 3.IV.1579, k. 216, nr 499.

Zubowa Janowa Jadwiga, córka Doroty, 15.III.1580, k. 236v, nr 713.

Zuk Jan, 29.V.1556, k. 84, nr 177.

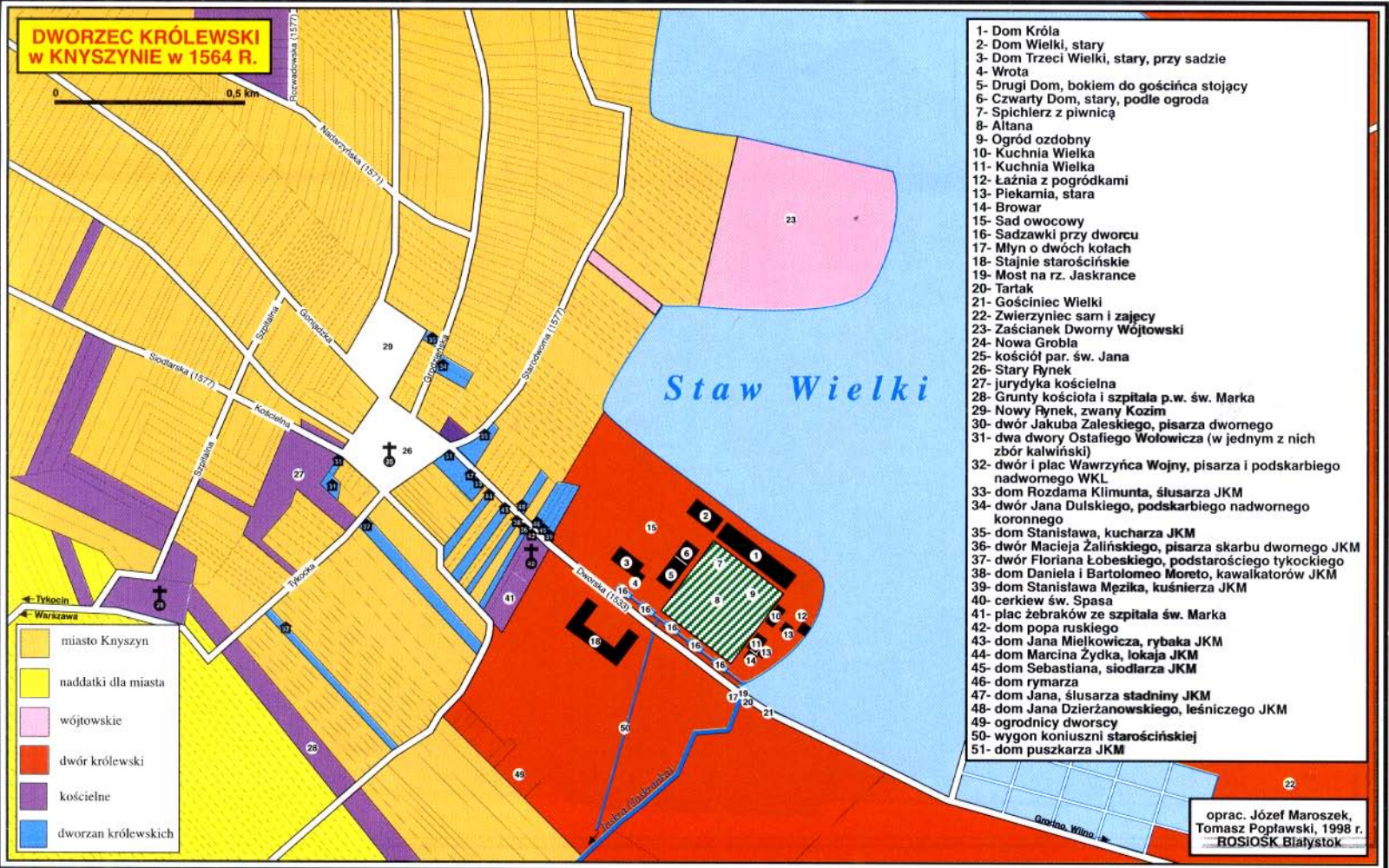
Zygmuntowa, 17.II.1571, k. 42v, nr 472.

Żydek Jakub, 19.V.1553, k. 5, nr 8; 18.IX.1577, k. 127v, nr 473.

Żydek Marcin, 18.IX.1577, k. 135v, nr 473.

DWORZEC KRÓLEWSKI W KNYSZYŃNIE W 1564 R.

0 0,5 km

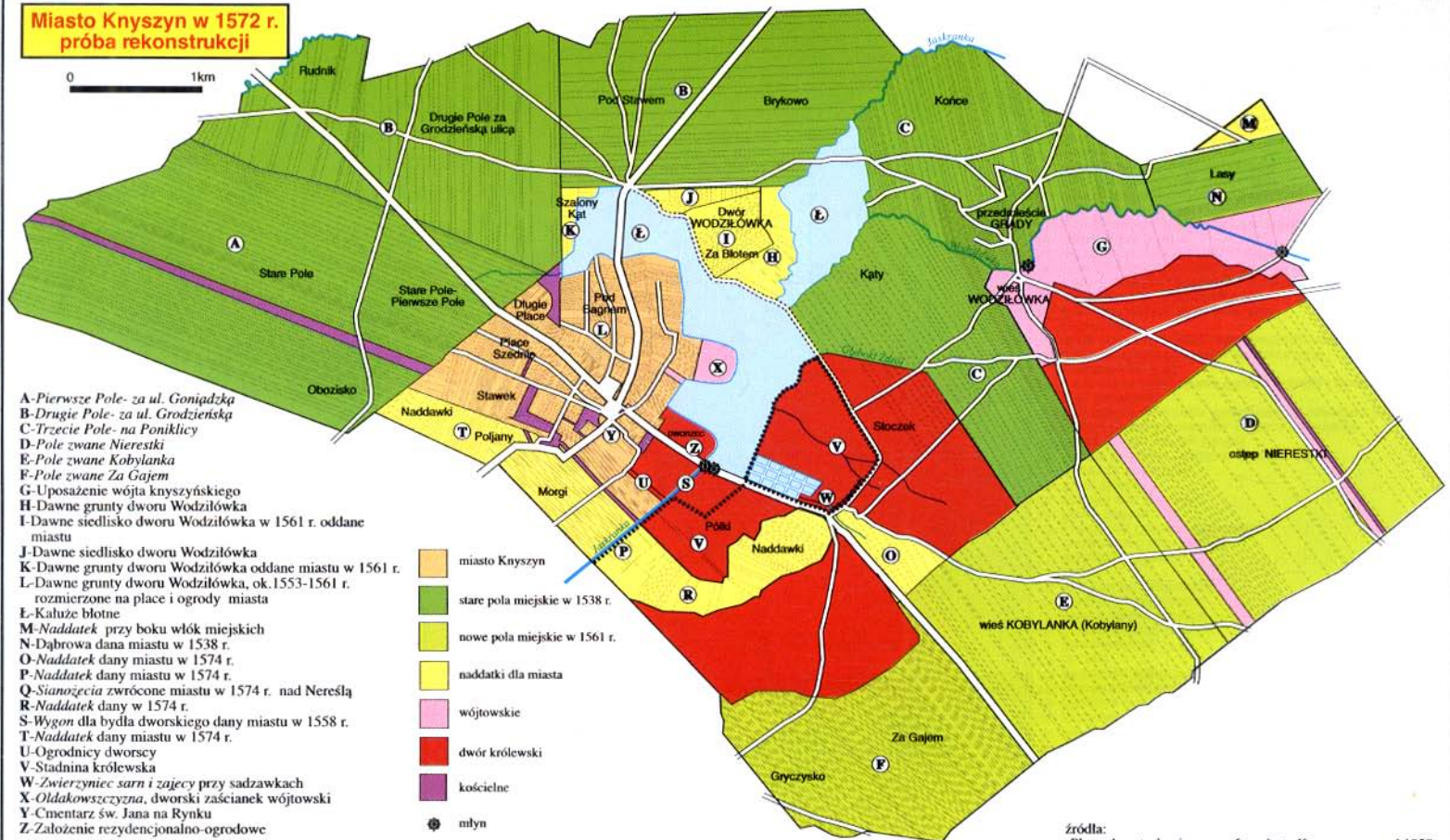
- 1- Dom Króla
- 2- Dom Wielki, stary
- 3- Dom Trzeci Wielki, stary, przy sadzie
- 4- Wrota
- 5- Drugi Dom, bokiem do gościńca stojący
- 6- Czwarty Dom, stary, podle ogroda
- 7- Spichlerz z piwnicą
- 8- Altana
- 9- Ogród ozdobny
- 10- Kuchnia Wielka
- 11- Kuchnia Wielka
- 12- Łaźnia z pogórkami
- 13- Piekarnia, stara
- 14- Browar
- 15- Sad owocowy
- 16- Sazdawki przy dworcu
- 17- Młyn o dwóch kołach
- 18- Stajnie starościńskie
- 19- Most na rz. Jaskrance
- 20- Tartak
- 21- Gościńiec Wielki
- 22- Zwierzyńiec sarn i zajęcy
- 23- Zaścianek Dwory Wójtowski
- 24- Nowa Grobla
- 25- kościół par. św. Jana
- 26- Stary Rynek
- 27- jurdyka kościelna
- 28- Grunty kościoła i szpitala p.w. św. Marka
- 29- Nowy Rynek, zwany Kozim
- 30- dwór Jakuba Zaleskiego, pisarza dwornego
- 31- dwa dwory Ostafiego Wołowicza (w jednym z nich zbór kalwiński)
- 32- dwór i plac Wawrzyńca Wojny, pisarza i podskarbiego nadwornego WKŁ
- 33- dom Rozdama Klimunta, ślusarza JKM
- 34- dwór Jana Dulskiego, podskarbiego nadwornego koronnego
- 35- dom Stanisława, kucharza JKM
- 36- dwór Macieja Żalińskiego, pisarza skarbu dwornego JKM
- 37- dwór Floriana Łobeskiego, podstarościego tykockiego
- 38- dom Daniela i Bartolomeo Moreto, kawalkatorów JKM
- 39- dom Stanisława Mężika, kuśnierza JKM
- 40- cerkiew św. Spasa
- 41- plac żebraków ze szpitala św. Marka
- 42- dom popa ruskiego
- 43- dom Jana Mielkowicza, rybaka JKM
- 44- dom Marcina Żydka, lokaja JKM
- 45- dom Sebastiana, siodlarza JKM
- 46- dom rymarza
- 47- dom Jana, ślusarza stądniny JKM
- 48- dom Jana Dzierżanowskiego, leśniczego JKM
- 49- ogrodnicy dworscy
- 50- wygon koniuszni starościńskiej
- 51- dom puszkarza JKM

- miasto Knyszyn
- naddatki dla miasta
- wójtowskie
- dwór królewski
- kościelne
- dworzan królewskich

oprac. Józef Maroszek,
Tomasz Popławski, 1998 r.
ROSIOSK Białystok

Miasto Knyszyn w 1572 r. próba rekonstrukcji

0 1km

- A-Pierwsze Pole- za ul. Goniądzką
- B-Drugie Pole- za ul. Grodzieńską
- C-Trzecie Pole- na Poniklicy
- D-Pole zwane Nierestki
- E-Pole zwane Kobylanka
- F-Pole zwane Za Gajem
- G-Uposażenie wójta knyszynskiego
- H-Dawne grunty dworu Wodzilówka
- I-Dawne siedlisko dworu Wodzilówka w 1561 r. oddane miastu
- J-Dawne siedlisko dworu Wodzilówka
- K-Dawne grunty dworu Wodzilówka oddane miastu w 1561 r.
- L-Dawne grunty dworu Wodzilówka, ok.1553-1561 r. rozmierzone na place i ogrody miasta
- E-Kaluże błotne
- M-Naddatek przy boku włók miejskich
- N-Dąbrowa dana miastu w 1538 r.
- O-Naddatek dany miastu w 1574 r.
- P-Naddatek dany miastu w 1574 r.
- Q-Sianożęca zwrócone miastu w 1574 r. nad Nereslą
- R-Naddatek dany w 1574 r.
- S-Wygon dla bydła dworskiego dany miastu w 1558 r.
- T-Naddatek dany miastu w 1574 r.
- U-Ogrodnicy dworscy
- V-Stadnina królewska
- W-Zwierzniac sarni i zajecy przy sadzawkach
- X-Oldakowszczyzna, dworski zaścianek wójtownski
- Y-Cmentarz św. Jana na Rynku
- Z-Założenie rezydencjonalno-ogrodowe

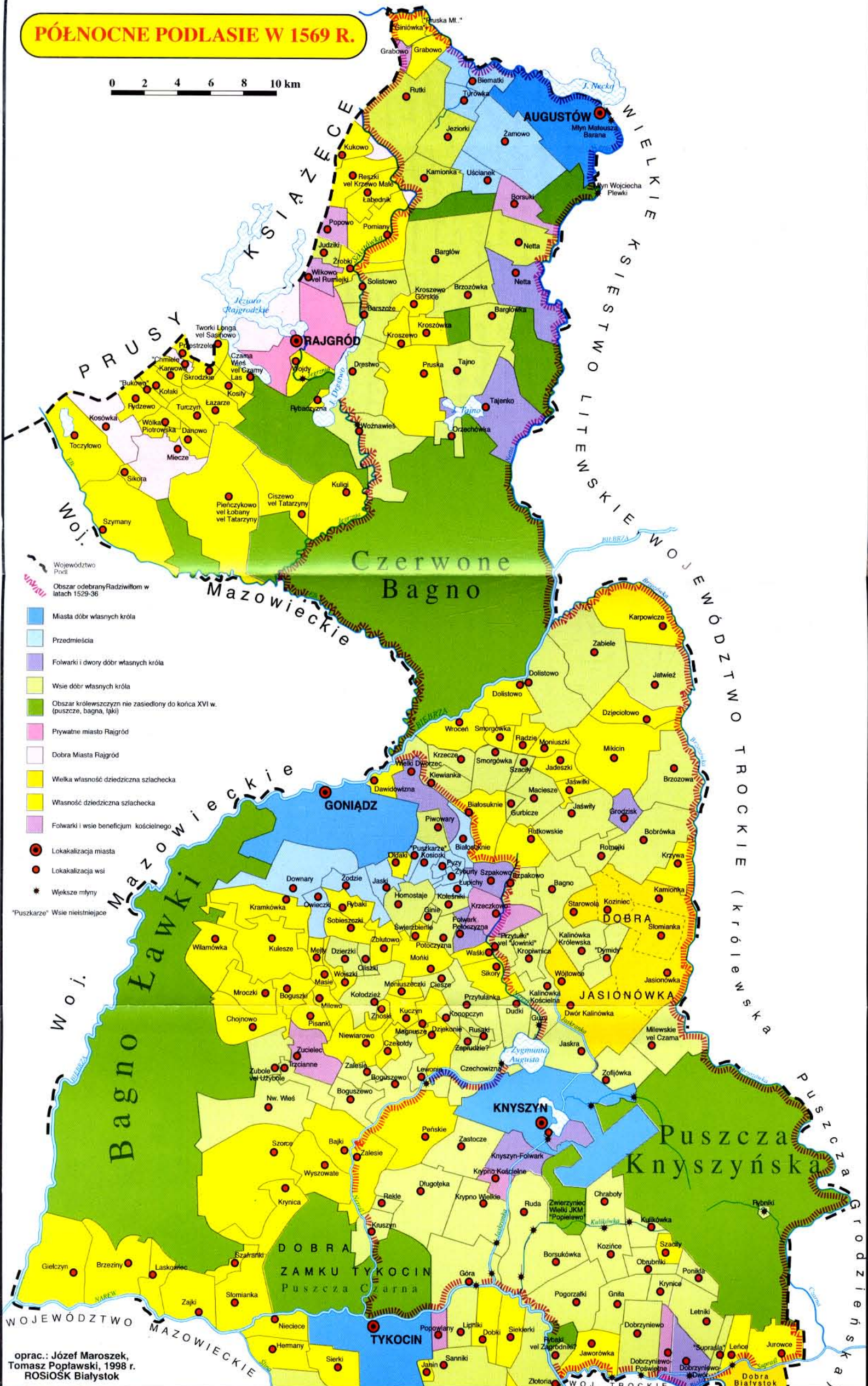
- miasto Knyszyn
- stare pola miejskie w 1538 r.
- nowe pola miejskie w 1561 r.
- naddatki dla miasta
- wójtownskie
- dwór królewski
- kościelne
- młyn
- stara grobla
- akwedukt
- ogrodzenie

oprac. Józef Maroszek,
Tomasz Popławski, 1998 r.
ROSIOSK Białystok

źródła:
-Plan rekonstrukcyjny gruntów miasta Knyszyna sprzed 1928 r.
-AGAD, Kapicjana, nr 34, s. 254-270
-APRz Knyszyn, Wizyta kościoła 1829 r.
-W. Chomętowski, s. 241-299
-AP Białystok, Kamera, nr 2690 a, k.27
-AP Białystok, GUL, nr 36

PÓŁNOCNE PODLASIE W 1569 R.

0 2 4 6 8 10 km

- Województwo Podl.
Obszar odebrany Radziwiłłom w latach 1529-36
- Miasta dóbr własnych króla
 - Przedmieścia
 - Folwarki i dwory dóbr własnych króla
 - Wsie dóbr własnych króla
 - Obszar królewski niezasydlony do końca XVI w. (puszcze, bagna, łąki)
 - Prywatne miasto Rajgród
 - Dobra Miasta Rajgród
 - Wielka własność dziedziczna szlachecka
 - Własność dziedziczna szlachecka
 - Folwarki i wsie beneficjum kościelnego
 - Lokalizacja miasta
 - Lokalizacja wsi
 - Większe młyny
- *Puszczarze* Wsie nieistniejące

oprac.: Józef Maroszek,
Tomasz Popławski, 1998 r.
ROŚIÓSK Białystok

